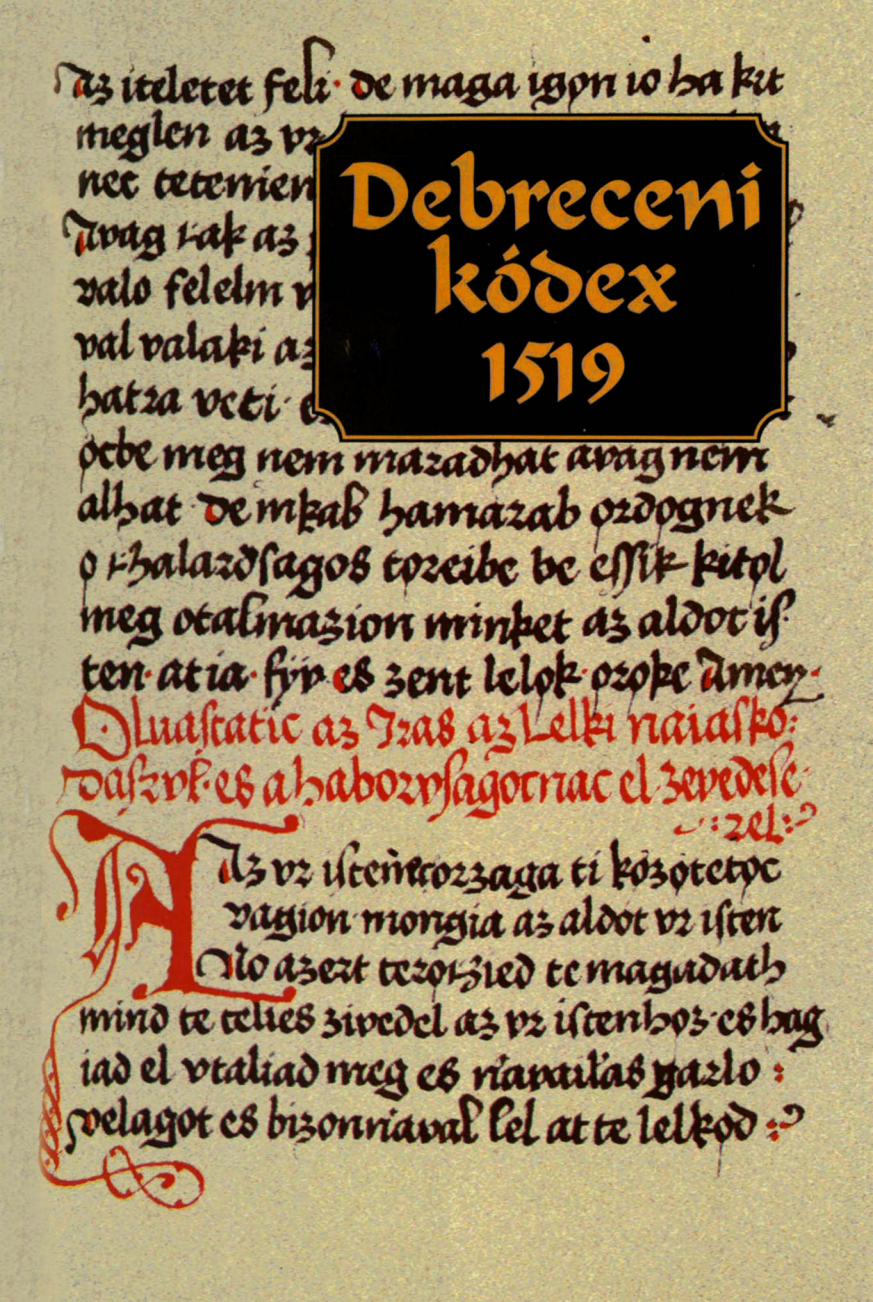
Debreceni
kódex
1519

DEBRECENI KÓDEX 1519

RÉGI MAGYAR KÓDEXEK
21. szám

E kötet a debreceni Református Kollégium Könyvtárában őrzött, 1519 táján másolt Debreceni Kódex hasonmását és betűhű átiratát közli. A kézirat a leggazdagabb középkori magyar legendárium egy terjedelmes részletét, Kempis Tamástól és Szent Bonaventurától származó elmélkedéseket és több tanulságos példát tartalmaz. A bevezető tanulmány a kódex külső leírása mellett részletesen bemutatja történetét, ismerteti tartalmát, forrásait s a helyesírására, hangjelölésére vonatkozó tudnivalókat.

Kötetünk a szélesebb olvasóközönség és a szakemberek érdeklődésére egyaránt számot tarthat.

ARGUMENTUM KIADÓ–
MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI
TÁRSASÁG

Budapest

DEBRECENI KÓDEX
1519

RÉGI MAGYAR KÓDEXEK
21. szám

DEBRECENI KÓDEX

1519

A NYELVEMLÉK HASONMÁSA
ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA
BEVEZETÉSSEL ÉS JEGYZETEKKEL

ARGUMENTUM KIADÓ – MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG

BUDAPEST
1997

KIADÁSUNK
AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KARA
MAGYAR NYELVTÖRTÉNETI ÉS NYELVJÁRÁSTANI TANSZÉKÉN
KÉSZÜLT

A kódexet másolták
E. Abaffy Erzsébet tanítványai 1993 és 1996 között

Az előkészítő munkát végezték
ABAFFY CSILLA és REMÉNYI ANDREA

A bevezetést írta
MADAS EDIT és REMÉNYI ANDREA

A munkálatok E. ABAFFY ERZSÉBET irányításával
az MTA Nyelvtörténeti Kutatócsoportján belül
az OTKA (014766)
és az MKM–FKFP (0580/1997)
támogatásával folytak.

TARTALOM

Bevezetés 7
1. A kódex leírása 7
2. A kódex története 10
3. A kódex tartalma 13
3a. A kódex részletes tartalomjegyzéke, a szövegek latin forrásai és magyar párhuzamai más kódexekben 16
3b. Az ünnepek mutatója 25
4. A kódex hangjelölése és az átírásban követett elvek 25
5. Utólagos bejegyzések a kódexben 31
6. Kiadások és irodalomjegyzék 35
A kódex hasonmása és betűhű átirata 39

BEVEZETÉS

Az 1519 körül másolt Debreceni Kódex egy gazdag, de csonka legendárium mellett vallásos elmélkedéseket, rövid prédikációkat és példákat tartalmaz. Nevét őrzési helyéről kapta, a debreceni Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Könyvtár tulajdona, jelzete R. 524.

1. A kódex leírása

A kódex anyaga változó minőségű papír. Jelenlegi lapmérete 192 × 131 mm, terjedelme 316 levél, azaz 632 lap. A kódex hét kéz írása, a kezekkel együtt az írástükör nagysága és a sorok száma is változik. Az írástükör a hatodik kezet kivéve egyhasábos, a hatodik kéz írása (625–630. l.) kéthasábos.

I. kéz: 1–228. lap. Az írástükör 165–175 × 95–100 mm, a sorok száma 30 és 35 között váltakozik. Dupla, mára lilára fakult keretvonalazás. Eleje és vége erősen szakadozott, vízfoltos, szúrágott. Az első kéz bastarda írásának az általános jegyeken túl (kurzív *a*, a hosszú *s* és az *f* szára lenyúlik az alapvonal alá, tört *r*, bezárult *v*) jellemzője, hogy viszonylag kevés benne a kurzív elem. Az *l*, a *h* és a *b* időnként hurkolt, a *d* és a *k* sohasem. Jellegzetes betűje a ʟ (ld. még a hangjelölésnél). A tractatio, a betűtagok egymáshoz illesztése elég gondos, az írás kerekded, vízszintesen kissé széthúzott, a betűszárak-lábak általában merőlegesek az alapvonalra, az *s* és az *f* enyhén jobbra dől. A betűk közepesen vastagok. Betűtévesztések, törlések, javítások előfordulnak. A szöveg jelentős része diktálás után íródott (Imre S., MNy. 1959.). Díszítés: a címsorokat az első lapon kékkel, különben vörössel maga a scriptor írta. Időnként rubrummal van kiemelve az alosztások néhány kezdőszava is. A szöveget ügyetlen vörös és kék iniciálék, valamint vörös megerősítővonalakkal kiemelt maiusculák díszítik. A pontok, vesszők ugyancsak vörösek.

II. kéz: 229–326. lap. Az írástükör 150 × 95 mm, a sorok száma 20 és 22 között váltakozik, de van 19 és 24 soros lap is. Helyenként ólomvesszővel meghúzott keretvonal nyomai láthatóak. A második kéz bastarda írása azonos az 1514-re datált Lobkowitz-kódex 31–174. lapjainak írásával. Jellemzője – a bastarda már felsorolt jegyein túl – a kétszer tört (*z*-hez hasonló) *r* és a szóvégi kétöblű *s*. A betűket nagyon ritkán hurkolja a scriptor. Jellegzetes betűje a ʟ (ld. még a hangjelölésnél). A betűszárak merőlegesek az alapvonalra, a tractatio rendkívül gondos, az írás pondusa súlyos, vagyis a szélesre faragott toll erősen a papírra nehezedett, s így a betűk vastagok. A *h*, *z*, *s* betűket és a pontokat

gyakran hajszálvonalak díszítik. Díszítés: a vörös címsorok is a másoló kezétől származnak. Kétsoros egyszerű vagy kissé esetlen, tollrajzos vörös iniciálék és vörös megerősítővonallal kiemelt maiusculák díszítik a szöveget. A tagolás vörös paragrafusjelekkel és vörös pontokkal, kettőspontokkal történik.

III. kéz: 327–490. lap. Az írástükör 150–155 × 90–100 mm, a sorok száma az első részben 25 és 27 között váltakozik, a második részben 16 és 20 sor között. A sorok ólomvesszővel voltak kijelölve, az elején az írásnál sokkal sűrűbben. A scriptor nevének kezdőbetűjét megadta a szöveg végén: *Finit per me p.* Írása ugyancsak bastarda, de az a változat, melyben a *b, d, h, k, l* sohasem hurkolt (hybrida). A betűk általában nem érnek össze, ezért az írás levegősebb a korábbiaknál. Első ránézésre akár három különböző kéznek is tulajdoníthatnánk a harmadik rész elejét, közepét és végét, annyira különbözik az írás a betűk méretét, formáját és vastagságát tekintve is. Az eleinte laza, szapora, könnyed írás mind merevebbé és súlyosabbá válik, az egyre nagyobb betűk egyre gondosabban vannak megformálva. A karakteres maiusculák (*A, B, E, G, M*) folyamatos jelenléte, valamint az, hogy a különböző típusú betűk (egyszer- és kétszer tört *r*, nyitott és zárt *g*, sima és felül farkas *z*, egyenes- és hajlított szárú *k*) nem egyszerre cserélődnek fel, mégis egy kéz mellett szólnak. Jellegzetes betű a ⊥ (ld. még a hangjelölésnél). Díszítés: a vörös címsorok a scriptor kezétől származnak. Az utolsó harmadban néha az alosztások kezdőszavai is rubrummal vannak kiemelve. Az iniciáléknak kihagyott hely általában üresen maradt, néha azonban ügyetlen fekete vagy vörös kezdőbetűket írtak be utólag. Ormótlan vörös paragrafusjelek tagolják végig a szöveget.

IV. kéz: 491–557. lap. Az írástükör 160 × 100 mm, a sorok száma 22 és 27 között váltakozik. Ólomvesszővel megvont keretvonalak. Az írás rendkívül egyenetlen bastarda: a sorok görbék, a betűk alakja, vastagsága folyton változik. A scriptor általában kerüli a hurkokat, viszont egy segédvonallal gyakran összeköti az *l, h* és *k* betűket az előző betűvel, ami írásának némi kurzív jelleget ad. A betűszárak az alapvonalhoz viszonyítva erősen jobbra dőlnek. Díszítés: vörös címsorok és néhány vörössel kiemelt részlet és szó mellett vörös megerősítővonalakkal áthúzott maiusculák. Az 520. lapig vörös kettőspontok szolgálják a szövegtagolást, ezután a rubrumozás teljesen megszűnik.

V. kéz: 559–624. lap. Az írástükör 170 × 110 mm, a sorok száma 22 és 28 között váltakozik, a leggyakoribb a 25–26 soros lap. Az ólomvesszős keret- és sorvonalazás nyomai csak helyenként látszanak. A Debreceni Kódex ötödik kezének bastarda írása azonos a XVI. század elejére datált Simor-, a Nádor- (1508) és a Nagyszombati Kódex (1512, 1513) írásával. Legkarakteresebb betűje a kurzív *a*, melynek öble és szára elválik egymástól. Az írást zömök betűtestek és lendületesen meghúzott, ívben végződő szárak, háromszög alakú hurkok jellemzik. A farkas *q* kilenceshez hasonlít. A betűszárak enyhén jobbra dőlnek, a betűk vas-

tagok. Jellegzetes betű a ʟ (ld. még a hangjelölésnél). Díszítés: vörös címsorok és az utolsó részben rubrumos alosztások, néhány vörös iniciálé, vörös vonallal megerősített majuszkulák, vörös pontok, vesszők.

VI. kéz: 625–630. lap. Az írástükör 175 × 100 mm, a sorok száma 34 és 35 között váltakozik. Az utolsó lapokon vízfoltok, ázás nyomai láthatók, a felső sorok a kódex bekötésekor sérültek. Az apróbetűs, könnyed bastarda írás erősen kurzivált. Néhány vörös vonallal megerősített majuszkula díszíti.

VII. kéz: 631. lap. Az utolsó ívfüzet utolsó, üres levelének rectójára egy újabb kéz egy Szent Katalinhoz szóló imádságot jegyzett be. Ez is kurzív írás, kicsit nagyobb karakterű és szögletesebb az előzőnél. Az *i* helyett általában *ÿ*-t használ, amire az előző részben nem találunk példát. Ezt a kezet a szakirodalom eddig nem különítette el.

A papír, mint említettük, változó minőségű: az első rész papírja vékonyabb a többinél, de ezen belül is a 45–84. és a 113–228. lapok még finomabbak. Ugyancsak vékony, de másféle a 327. lappal kezdődő rész anyaga. A vízjelek alig láthatóak és nehezen azonosíthatóak, mivel a levélpárok levelei összevissza vannak egymáshoz ragasztva. Valamennyi vízjel-toredék mérlegből származik, de közülük csak a negyedik rész mérlegét sikerült összeállítani. A körbe foglalt, egyenes záródású, csillagra felfüggesztett mérleg Piccard katalógusának (Piccard, Waage) 187–189. számú ábráival rokon.

A kódex eredeti ívfüzeteit nem lehet rekonstruálni, mivel a többszöri bekötés során beosztásukat teljesen megváltoztatták. Ma 31 ívfüzetből áll a kódex, az ívfüzetekben a levélpárok száma egytől tizenhárom között váltakozik. Csak egyetlen adalék arra vonatkozóan, hogy a jelenlegi füzetbeosztás mennyire nem mérvadó. A 228. lappal – eredetileg egy ívfüzet végén – megszakad a jelenlegi kódex első része, melynek papírja vékonyabb, mint az ezt követő részeké. Tartalmi érvek is szólnak amellett, hogy ez a 228 lap egy önálló és teljes legendárium első negyede lehetett. A 229. lappal kezdődő második rész is levélhiánnyal kezdődik. Bár a két rész minden tekintetben független egymástól, utolsó és első leveleik mégis együtt alkotják a 12. ívfüzetet. Ez csak úgy lehetséges, hogy a levelek belső szélét a kötésnél egyszerűen összeragasztották. Erre számtalan további példa is van. A jelenlegi zavaros állapot részletes leírását fölöslegesnek tartjuk.

A kódexek eleje és vége a legsérülékenyebb, főleg, ha ninesenek bekötve. A Debreceni Kódex első része sokáig bekötetlen lehetett, talán ezért is szakadt le róla a második fele. Az elején is csonkult: a 2. és a 3. lap, valamint a 16. és a 17. lap között tapasztalunk levélhiányt. A 229. laptól új rész következik a kódexben, az első ívfüzet itt is csonka. Végül a 304. és a 305. lap között is hiányzik legalább egy levélpár, itt egy ívfüzet közepe volt eredetileg. Az utolsó ívfüzet ugyancsak csonkult (625. lap előtt). Az utolsó levél minden bizonnyal üres volt, s amikor szükség volt rá, kitépték, ezzel a levélpárja szabaddá vált és kiesett.

A kéziratot a XIX. században számozták be. VOLF GYÖRGY szerint (1882. XXII.) a lapszámozás a 111. lapig SINAI MIKLÓSTÓL (1730–1808) származik, ezt azonban Sinai bejegyzései cáfolják a mai 3., 4. és 5. lapokon, ahol levelekre hivatkozik. A kódexben nincs levélszámozás, ha Sinai korában lett volna lapszámozás, bizonyára azokra utalt volna. Az viszont kétségtelen, hogy a lapszámok két kéztől származnak, s az első rész számai a korábbiak (ld. még az első előzéklap versóján olvasható bejegyzést).

A kódex mai kötése TOLDY FERENC megrendelésére készülhetett 1858 körül Pesten (Volf XXI). A barna egészbőr kötés mérete 204 × 145 × 60 mm. Az elő- és háttáblán csupán egy arany keret szolgál díszül. A gerincet alul egy romantikus oszlop ékesíti stilizált levéldísszel, fölül egy összetett, stilizált lombdísz, a kettő a DEBRECENI KÓDEX feliratot fogja közre, mindez aranyozott. A kódex metszése pettyezett. A kötéstáblák belső oldalára lila-barna-kék színezésű márványpapírt ragasztottak, ezek röpülő levelei az első, illetve az utolsó előzéklaphoz vannak ragasztva (dublőr). A kódexet a kötéskor nagyon erősen körülgyalulták, aminek több lapszéli bejegyzés és a hatodik kéz által írt felső sorok áldozatul estek. Ekkor egészítették ki az előzéklapok számát elöl ötre, hátul négyre.

2. A kódex története

TOLDY FERENC már 1862-ben megállapította, hogy „itt tulajdonképpen nem egy, hanem több összekötött codexxel van dolgunk" (TOLDY F., 1862, 88.). VOLF GYÖRGY rámutatva arra, hogy mennyi több kéz által írt, vegyes tartalmú kódexünk van, cáfolja ezt (VOLF GY., 1882. VI–VII.). VOLF azonban nem szemlélte elfogulatlanul a kérdést: „A Debreczeni Codexet is elég baj érte már, ne fenyegesse még az is, hogy valaki TOLDY szavát megfogadva s a Cornides-Codexen elkövetett példája után *indulva szegényt hatfelé tépje*" (VII–VIII.). *Mivel ez a veszély ma nem* fenyeget, nyugodtan leszögezhetjük, hogy a kódex első része egy önálló legendáriumból szakadt ki, de sokáig bekötetlen lehetett az elején és végén megcsonkult második rész is.

A kódex egyes részei nem egy időben keletkeztek, de az írások egymástól függetlenül a XVI. század első negyedére datálhatók. WESZPRÉMI ISTVÁN már 1781-ben felhívta a figyelmet a negyedik kéz által másolt Katalin-legenda egy helyére, melyből a korabeli olvasó megtudhatta, hogy az alexandriai szűz hány éve szenvedett vértanúságot, az utókor pedig kiszámíthatta, hogy mikor készült a legenda magyar változata (WESZPRÉMI I., 1781. 196.): „es ez ydebe hog' ez vala yrnak vala wronk yesusnak az ew zyletesenk vtanna haromzaz tyz eztendebe es ymaran oh aytatos lelek ha megh akarod tudnod hogy hayn eztendeye vagyon hogy zent katerinat megh ewltek es hog' martiromsagot zenuedet rywindeden

rea feleltetyk hog' ezer keeth zaz' es kelench eztendeye vagyon" (529. l.). VOLF WESZPRÉMIre hivatkozva megállapítja, hogy a negyedik kéz írása 1519-re esik (VOLF GY., 1882. VIII.). Az idézett megjegyzés azonban nagy valószínűséggel a fordítótól és nem a másolótól származik, így csak abban lehetünk biztosak, hogy a másolat 1519 előtt nem készülhetett. Némi támpontot a második és ötödik kéz írásának datálásához az nyújt, hogy a scriptorok más, évszámokhoz köthető kódexeken is dolgoztak. A Lobkowitz-kódex, melybe, mint említettük, a második kéz is másolt, 1514 körül készült. Az évszám magában a kódexben olvasható. Az ötödik kéz által készített másolat pedig időben nem eshet messze az 1508-ban ugyancsak általa készített Nádor- és az 1512–1513-ban másolt Nagyszombati Kódextől.

A kódex rendi hovatartozását eldönti az a tény, hogy az első öt részben Szent Ferencet (236, 237, 251, 434. l.), Szent Bonaventurát (211, 233, 258, 261–263, 265, 271, 328, 434. l.) és Temevári Pelbártot (401, 504. l.) atyánknak nevezik a másolók. Ez ferences környezetre vall. Emellett szól a scriptorok személye is, akik a már többször említett, ugyancsak ferences kódexeket másolták. A második rész címzettje egy Katalin nevű apáca: „Imag eretem aldot ziz katherina es mong Aue Mariat" (230. l.). TIMÁR KÁLMÁN az óbudai klarisszák használatára készült kódexek között tartja számon a Debreceni Kódexet. Véleményét egyrészt a kódexek egymáshoz kapcsolódására alapozza, másrészt arra, hogy Alamizsnás Szent János ünnepe szerepel az első kéz által másolt legendáriumban, s ő különösen Budán örvendett nagy tiszteletnek, ahová Mátyás király 1489-ben ereklyéit Konstantinápolyból áthozatta (TIMÁR K., 1927. 65–66.). KARÁCSONYI JÁNOS ezzel szemben a Pelbártra való hivatkozás miatt a sárospataki, salvatorianus vezetés alatt álló klarisszákhoz kötötte a kéziratot (KARÁCSONYI J., 1924. 597–598.). A vitában Timárnak lehet igaza, amennyiben a kódexet Budához, illetve Óbudához köti, a kérdés azonban nem ilyen egyszerű. Nyelvemlék kódexeink fordítói, másolói és a megrendelők vagy címzettek általában nem azonos személyek. A fordítók szerzetesek voltak, a másolók jelen esetben lehettek apácák is, a címzettek minden bizonnyal apácák. Az azonban biztos, hogy egy művet kétszer ugyanannak a címzettnek nem másolt le valaki, a Nádor-, a Lobkowitz- és a Nagyszombati Kódexben viszont több azonos kéztől származó azonos szöveg olvasható. Nem valószínű, hogy a három kódexet egyszerre egy helyen használták, mint ahogy ezt Timár állítja.

A kódex, illetve az egyes részek sorsáról a XVII. század elejéig semmi biztosat nem lehet tudni. Ettől kezdve azonban számtalan lapszéli jegyzet tanúsítja, hogy az említett részek már egy kötetet alkottak, s hogy a kötetet Erdélyben használták. Mivel sok a kései bejegyzés, ezért ezeket külön jegyzékben közöljük, és itt csak a lapszámokra hivatkozunk. A legkorábbi évszám 1605 (624. l.). A 631. lapon olvasható bejegyzés szerint a kódex 1613-ban Gellérd János csíkmindszenti plébános birtokában volt

(KARÁCSONYI J. 1924. 598.), aki feljegyezte, hogy azon év június 3-án a csíksomlyói gvárdián, Váradi Gáspár (1610–1624) felszentelte Kósa Pál hosszúaszói kápolnáját (631. l.). 1619-ben az Érkávástól Északra fekvő, Szatmár vármegyei Gencsen volt (466. lap), 1640-ben Bott Kristóf birtokolta (464. l.). 1659-ben Gáspár István hodosi (Marosszék) iskolamester kijavítgatta az elrongyolódott kötetet (606. és 624. l.), mely még 1661-ben is a birtokában volt, amikor Ali pasa végigpusztította Erdélyt, ő maga pedig a Szováta vize mellett a havasban eltemette édes feleségét (632. l.). VOLF a Torda-Aranyos megyei Hidasra gondolt Gáspár István „magister Hidisiensis" titulusa alapján (Volf XVI.), azonban KARÁCSONYInak igazat kell adnunk, amikor ezt Hodosra igazította (i. m. 598.). Egyrészt Hidason 1659-ben nem volt katolikus templom, másrészt Hodos található a Szováta vize s a Görgényi havasok közelében. KARÁCSONYI feltételezte emellett, hogy Gáspár kötötte egybe a csonka legendáriumot a többi résszel, erre viszont sem az „Ez könyuet megh epitgettem" (606. l.), sem a „renovatus est libellus iste" (624. l.) kifejezés nem enged következtetni. Láttuk, hogy a kódex alig hatvan év alatt is mennyiszer cserélt gazdát és mekkora utat járt be, bizony rászorulhatott a javításra.

A következő száz évről megint nem tudunk semmit. A kötet 1753-ban került mai őrzési helyére. SINAI MIKLÓS, a későbbi híres debreceni tanár és egyháztörténész fiatal könyvtárosként büszkén jegyezte fel a kódex kötéstáblájára ragasztott előzékre latinul: „Becses régiségű emlék, melyet a királyi könyvtárak is megirigyelhetnének tőlünk ... Hasonlót Molnár Albert és Bél Mátyás sem láttak ... a Debreceni Református Kollégiumnak ugyanezen város polgára, méltóságos CSENGERI KERESZTÚRI SÁMUEL úr adományozta 1753-ban ..." (ma IVr lap). Hat évvel később, 1759-ben a kódex új kötést kapott: *Liber Illustrissimi Collegii Debrecinensis ligatus Anno 1759.* (IVr. lap). Először Festetics Pál gróf másoltatta le könyvtára számára, amiről 1778-ban CORNIDES DÁNIEL két levélben is tudósította PRAY GYÖRGYöt megbízható debreceni barátaira hivatkozva (HORVÁTH I., 1836. 103. és VOLF XVI.). A másolat elveszett. A kódex első ismertetője a debreceni polihisztor orvos, WESZPRÉMI ISTVÁN volt, aki a magyar orvosokról megjelentetett latin nyelvű életrajzgyűjteményében a nyelvemlékekre is kitért, s közöttük legalaposabban kódexünket mutatta be (WESZPRÉMI I., 1781. 192–197. és VOLF XVIII.). WESZPRÉMI még forgathatta a kódexet, de ezután a „Debretzeni Fő Oskola Tanítói Titkot tevének az ártatlan tárgyu Kéziratból, 's ahhoz többé sokáig már senki sem férhete" (HORVÁTH I., i. h. 104. és VOLF XVIII–XIX.). Több eredménytelen kezdeményezés után KÖLCSEY FERENC titokban másoltatta le KAZINCZY számára. KAZINCZY FERENC látván, hogy korábbi kiadási terveit anyagi okok meghiúsítják, a másolatot 1824-ben HORVÁTH ISTVÁNnak ajándékozta, akinek hagyatékával ez is az Országos Széchényi Könyvtárba került (VOLF XIX.). Az Akadémia már kevesebb bonyodalommal másoltatta le a kódexet PÉCZELY JÓZSEF felügyelete alatt 1835-ben. Először TOLDY FERENC adott ki részleteket

a kéziratból, melyet a Kollégium 1858-ban nagylelkűen Pestre utaztatott. Hálából Toldy a fent ismertetett módon újrakottette azt.

3. A kódex tartalma

Mivel a Debreceni Kódex nemcsak terjedelmes, hanem tartalmilag is változatos, az adatszerűen megragadható tartalmi elemeket táblázatban sűrítettük össze. Itt csak e táblázatot vezetjük be röviden. A kódex a már jelzett kezek szerint bontható nagyobb tartalmi egységekre.

Az első rész (1–128. l.) egy rendszeres és igen gazdag legendáskönyv első negyede. Az eredetileg teljes kódexből kiszakadt, de szerencsésen megmaradt toredéket később kötötték egybe más művekkel (Horváth C., 1911. 6.). A legendárium 48 ünnepet tartalmaz az ünnepek naptári rendjében Szent Andrástól (nov. 30.) Gyümölcsoltó Boldogasszonyig (márc. 25.). A mű összeállítása gondos szerkesztést igényelt, a szerző bőkezűen válogatott az ünnepek között, és több forrásból dolgozott. Összehasonlításként jelezzük, hogy Temesvári Pelbárt sanctoraléjában 22, az Érdy-kódexében pedig 27 ünnep kapott helyet az említett dátumig. A legfontosabb 16 ünnepen a legendákat prédikációkba foglalta a fordító-kompilátor. A prédikációk forrása általában Temesvári Pelbárt *De sanctis* kötete, de a beszédek igen leegyszerűsítettek, két-három „tanúságra" szorítkoznak, s ezekből is az egyik a szent legendája. A legendák forrása leggyakrabban Petrus de Natalibus († 1400 k.) *Catalogus Sanctorum* című legendagyűjteménye, de a szerző néha a *Legenda aurea*ból is merített, máskor megelégedett Pelbárttal (Miklós, Karácsony este, Dorottya).

A második rész (229–326. l.) elmélkedéseket és ezeket értelmező példákat tartalmaz. Eredetileg ez a rész is hosszabb ideig bekötetlen lehetett, ezért az első ívfüzete csonka. A bekötésnél az ívfüzet utolsó, 14. levele előre került (ma 229–230. lap), így két halállal kapcsolatos példával kezdődik a fejezet. A levél eredeti helye a halálról szóló elmélkedést követő példák sorában volt. A 250. lapon megszakad egy ilyen példa, a következő, ma hiányzó lapon ennek befejezése és egy újabb példa lehetett, majd ezt követte a jelenlegi első levél. Az eredeti ívfüzet elejéről két levél hiányzik. Az elmélkedések Szent Bonaventura, Pseudo-Bonaventura és Kempis Tamás műveiből származnak. Bonaventura *De perfectione vitae ad sorores* című munkája egy prológust követően nyolc fejezetből áll: 1. Az önismeretről, 2. Az alázatosságról, 3. A szegénységről, 4. A hallgatásról, 5. Az imádságról, 6. Krisztus kínszenvedéséről, 7. Isten szeretetéről, 8. A végig kitartásról. Kódexunkben az 1–2. és a 6. fejezet fordítása olvasható. A Weszprémi-kódexben a prológus mellett ugyancsak az 1–2. fejezet maradt fenn, azonban más, pontosabb fordításban. A Lobkowitz-kódex változata a legteljesebb, a prológus rövid kivonata után az 1–3. és a 6. fejezetet tartalmazza, kódexunkével azonos

fordításban. Kempis Tamás *De imitatione Christi* című művéből a Debreceni Kódex az első könyv 23–24. fejezetének és a második könyv 1. és 10. fejezetének fordítását adja. E szövegekhez párhuzamot ugyancsak a Lobkowitz-kódexben, valamint a Lázár Zelma-kódexben találunk. A Debreceni- és a Lobkowitz-kódex elmélkedései nemcsak egyazon fordítás egymáshoz közelálló változatai, hanem a leíró kéz is azonos. A Lobkowitz-kódex először a Kempis-, majd a Bonaventura-fordítást közli, a Debreceni Kódexben a két szerzőtől vett részletek váltogatják egymást. A két változat egy közös, mindkettőnél terjedelmesebb fordítás alapján készült (HORVÁTH C., ItK. 1891.). A szavak írásmódjának eltérései és a szövegek különbségei (TARNAI A., 1984. 232–234.) azzal magyarázhatóak, hogy a scriptor diktálás után írt.

A harmadik kéz összeállítása (327–490. l.) vegyes tartalmú. Sem forrásai, sem párhuzamos helyei nem ismertek. Mária két öröméről szóló elmélkedések után a gyónásról, a bűn veszedelméről, a penitenciáról és a búcsúról szóló traktátusok következnek, majd egy rövid, gyakorlatias prédikáció-sorozat.

A negyedik rész (491–557. l.) Alexandriai Szent Katalin legendáját tartalmazza egy példa kíséretében. A legenda forrása Temesvári Pelbárt első Katalin-sermója, a példáé a *Legenda aurea* (KATONA L., 1903. 51–53.). A legenda magyar fordítója-kompilátora maga is többször utal „Pelbárt atyánk" forrásul szolgáló prédikációjára. Didaktikus hajlamát jelzi a mártír szó nyelvtörténetileg is értékes magyarázata (526–528. l.). Ugyancsak itt olvasható a kódex vagy legalábbis a fordítás datálását lehetővé tevő egyetlen említett adat.

Az ötödik, vegyes tartalmú rész (559–624. l.) másolója, mint már jeleztük, azonos a Simor-, a Nádor- és a Nagyszombati Kódex másolójával. A fejezetet a másoló személye mellett azonos szövegek is összekötik. Szent Apollónia legendája és egy vele kapcsolatos példa szinte betű szerint megegyezik a Nádor-kódexben olvasható változattal, ami akár a Debreceni Kódex közvetlen forrása is lehetett. A legenda latin szövegét VARGHA DAMJÁN fedezte fel a gyulafehérvári Batthyaneum egy 1478-ban Nürnbergben kiadott *Legenda aurea*-példány Magyarországon készült kéziratos kiegészítésében (Szent István Akad. Ért. 1921. 79–81.). A szöveget nem közölte. A szentséges életről szóló traktátus párhuzama a Nagyszombati Kódexben olvasható. Bár az egyezés ez esetben is majdnem szó- és betűszerinti, néhány apró eltérés mégis amellett szól, hogy a két változat egy közös eredetiről készült másolat. Az ötödik rész – akár a második – egy passió-elmélkedéssel zárul, ennek azonban nem ismert a forrása. Más kódexek passióihoz csak témájában áll közel. Felosztása hasonló a Winkler- és a Nádor-kódex passiójához, mely szerint Krisztus halálának két oka volt, a zsidók irigysége Lázár feltámasztása miatt és Júdás kapzsisága. Ezeken belül újabb alosztásokat találunk, melyek közül a szenvedés hórák szerinti beosztásához

a Vitkovics-kódexben és a Miskolci Töredékben találunk párhuzamot (PUSCH Ö., 1910. 29–30.).

A hatodik kéztől (625–630. l.) egy rövid, elején csonka elmélkedés maradt fenn Mária hét öröméről, melyet egy rózsafűzérrel kapcsolatos példa egészít ki. A szöveg erősen rövidített változata a Nagyszombati Kódexben olvasható egy Mária mennybevételéről írt traktátus részeként. A két kódex közös latin forrását Temesvári Pelbárt is felhasználta Stellariumához (PUSCH Ö., 1910. 47–49.). A traktátushoz mindkét esetben kapcsolódó példa egyazon fordítás két közelálló másolata.

A hetedik kéz egy Katalinhoz szóló imádságot jegyzett be az előző rész utolsó, üresen maradt lapjára.

A tartalomjegyzékben a kódexből idézett rövidített címeket egyszerűsített átírásban, kurziválva közöljük.

3a. A kódex részletes tartalomjegyzéke, a szövegek latin forrásai és magyar párhuzamai más kódexekben

Lapszám	Tartalom	Források	Párhuzamos helyek
I. 1–228	Legendárium		
1–2*3–8	*A zent Andras Apostolrol* (prédikáció)	HC 11, 22–23: *Pelb. S. I.* + KGy 21: *Catal. I. 8.*	ÉrdyK. 146a–8b.
8–13	*Zent Barbala azzonrol valo tanusag*	KGy 19, VD 15: *Catal. I. 25.* (a bevezetés eltér)	ÉrdyK. 150b–4a.
13–16*17	*Zent Miklos pispǫkrǫl valo predikacio*	HC 9: *Pelb. S. III.*	ÉrdyK. 156a–8a.
17–21	*Zent Amborus doktor eletih*	KGy 19, VD 15: *Catal. I. 36.* (kicsit eltér)	ÉrdyK. 259a–62a.
21–26	*A Bodog zwz Marianak zeplǫtelen fogantatasarol valo predikatio*	VD 12–13: *Joh. Herolt, Sermones de Sanctis V.* + *Promptuarium de miraculis BMV Nr. LV.*	ÉrdyK. 159b–65a.
26–30	*A zent Lucza Azzoni eleti*	HC 10, 49: *Aur.* + KGy 22-23, VD 15: *Catal. I. 64.*	CornK. 199r–204v; ÉrdyK. 170a–1b.
30–32	*A zent Lazar eleterǫl*	KGy 21, VD 7: *Catal. I. 71.*	
32–44	*Zent Tamas Apostollrol valo predikacio*	HC 9, 76–77: *Pelb. S. II.* + *Aur.* + KGy 21, VD 15: *Catal. I. 79.*	ÉrdyK. 166b–9a.
45–49	*Karaꝉon estire valo predikacio*	HC 9, KGy 23: *Pelb. S. Vigil. Nativ.*	ÉrdyK. 39b–42b.

50–58	*Vronk zileteserǫl valo tanusagh* (prédikáció)	HC 11, 48: *Aur.* + *Pelb. S. Nativ.* + KGy 20, VD 15: *Catal. II. 1.*	CornK. 36v–47r.
59–61	*Ah zent Anastazia Azzonnak innepe*	KGy 22, VD 15: *Catal. II. 2.*	
61–67	*Zent Istuan elso Martirrol valo predikacio*	HC 9: *Pelb. S. III., IV.* + KGy 22, VD 16: *Catal. II. 4.*	ÉrdyK. 173b–4b.
67–75	*Zent Ianos Euangelistarol A valo predikacio*	HC 9, 39: *Pelb. S. I.* + KGy 22, VD 16: *Catal. II. 7.*	ÉrdyK. 176a–7b.
75–79	*Az apro zentǫknek eletǫkrǫl*	HC 10, 24: *Aur.* + KGy 22, VD 16: *Catal. II. 10.*	ÉrdyK. 179a–80b.
79–85	*Zent Tamas ersok eleteh*	KGy 23, VD 16: *Catal. II. 13.*	ÉrdyK. 182b–4a.
85–88	*Zent dauid kiralnak eleterǫl*	KGy 19, VD 7–8: *Catal. II. 16.*	
88–94	*A zent Siluester elete*	HC 11, 75: *Aur.* + KGy 21, VD 16: *Catal. II. 22.*	ÉrdyK. 184a–90b.
95–102	*Kis karaL̵on napra valo predicacio*	HC 9, 77: *Pelb. S. I.* + KGy 22, VD 16: *Catal. II. 27.*	CornK. 106r–112r.
102–105	*Zent Basilius pispǫk eleteh*	KGy 21, VD 16: *Catal. II. 28.*	
105–111	*Vyzh kerezt napi predikacio*	KGy 21, VD 8–9: *Catal. II. 47.*	CornK 112r–119v; ÉrdyK. 63a–7b.
111–113	*A harom zent kiralioknak Gasparnak Baltosarnak es Melkhiornak eletokrol*	KGy 22, VD 8–10: *Catal. II. 48.*	

Lapszám	Tartalom	Források	Párhuzamos helyek
113–116	*A Remọte zent pal eleterọl*	KGy 21, VD 16: *Catal. II. 60.*	PeerK. 36–155; ÉrdyK. 190b–3a.
116–121	*A zent Antal apatnak eletirọlh*	KGy 19, VD 16: *Catal. II. 92.*	ÉrdyK. 307a–16b.
121–124	*A zent piroska azzoni eleterọl*	KGy 19, VD 10: *Catal. II. 96.*	
124–139	*Zent Fabian Sebostien eletọkrọl valo predikacio*	HC 9, 29–30: *Pelb.* + KGy 20, VD 16: *Catal. II. 105, 106.*	ÉrdyK. 195–97b.
139–147	*A zent Annos* (Ágnes) *azzonrol valo predikacio*	HC 9–10, 24: *Pelb. S. I.* + KGy 21, VD 16: *Catal. II. 107.*	CornK. 75–9; ÉrdyK. 198a–202b.
147–150	*A zent Atianknak eleterọl Adamrol*	KGy 19, VD 10: *Catal. III. 2.*	
150–155	*Zent pal apostolnak meg tereserọl valo predikacio*	HC 10, 72: *Pelb. S. I.* + KGy 22, VD 16: *Catal. III. 20.*	ÉrdyK. 207b–8b.
156–159	*Arani zaiu zent Ianos eleterọl*	KGy 19, VD 16: *Catal. III. 27.*	
159–166	*Az Alamosnas zent Ianosrol*	HC 10, 38–39, KGy 23: *Aur.*	
166–168	*A zent Ignat* (Ignác) *pispọknek eleterọl*	HC 10, 36, KGy 23: *Aur.*	
168–170	*A zent Brigida azzon eleterọl*	KGy 18–19, VD 10: *Catal. III. 69.*	
170–175	*Giertia zentọlọ bodog azzon napiara*	KGy 23, VD 17: *Catal. III. 72.*	ÉrdyK. 210a–2a.
175–178	*Zent Balas pispọknek eletirọlh*	KGy 20–21, VD 17: *Catal. III. 76.*	ÉrdyK. 212b–5a.

178–181	*Zent Agota azzoni eleterol*	HC 10, 25: *Aur.* + KGy 22–23, VD 17: *Catal III. 84.*	CornK. 260–71; ÉrdyK. 215a–8.
181–187	*Zent dorothya Azzonrol ualo predikacio*	HC 10, 28, KGy 23: *Pelb.*	CornK. 239–60; ÉrdyK. 219a–22b.
187–188	*A zent Apalin* (Apollónia) *azzonnak eleterǫl*	KGy 21, VD 17: *Catal. III. 107.*	
188–190	*Zent kolos* (Skolasztika) *azzonnak eleterǫl*	KGy 24, VD 17: *Catal. III. 110.*	
190–192	*A zent Eufrosina azzoni eleterǫl*	KGy 18, 19, VD 17: *Catal. III. 113.*	LobkK. 185–220; NádorK. 397–454.
192–194	*A zent zwz Iuliana azzonnak elete*	KGy 21, VD 17: *Catal. III. 131.*	CornK. 272–7; ÉrdyK. 224a–5b.
194–198	*Zent petǫrnek zekǫs Inneperǫl*	KGy 21, VD 17: *Aur.* + *Catal. 140.*	ÉrdyK. 228a–30a.
198–203	*Zent Mathias Apostolrol valo predicacio*	HC 11, 54, KGy 22: *Pelb. S. I., III., IV.* + *Aur.*	ÉrdyK. 231b–3b.
203–208	*Zent Tamas doktor eleterǫl*	KGy 19, VD 16: *Catal. III. 181.*	
208–217	*Zent Gergǫli paparol valo predikacio*	HC 10, 32: Pelb. *Comm. S. I.* + KGy 22, VD 17: *Catal. III. 192.*	ÉrdyK. 234–9a.
217–219	*Zent Longinus Martir eleterǫl*	KGy 21, VD 10: *Catal. III. 201.*	
219–220	*A zenth Iosefnek ... eleterǫl*	KGy 19, VD 10: *Catal. III. 209.* + *Evangélium*	

Lapszám	Tartalom	Források	Párhuzamos helyek
220–225	*Zent Benedǫk Apat eleterǫl*	KGy 23, VD 17: *Catal. III, 214.*	ÉrdyK. 242a–Sb.
225–228*	*Giumolꝛ olto Bodog Azzoni napiarol**	KGy 19, VD 10: *Catal. III. 225.*	HorvK. 1–4; TihK. 196–292.
II.			
229–230	Példa a szűzről, aki kevélységéért elkárhozott	ItK. (1901.) 448–9: *Discipulus, ex. S/21.*	
230	Példa a javait elosztogató ember jó haláláról	ItK. (1901.) 449: *Discipulus, ex. T/6.*	
*231–236	Az önmegismerésről	Pusch 64: *Bonav. Perfect. I. (De sui ipsius congitione)*	= LobkK. 111–21; ~ WeszprK. 122–34.
236–237	Példa Szent Ferenc alázatosságáról	Katona 269: *Pelb. De Tempore Pasch. 42.*	= LobkK. 60–1; JókK. 127–8; VirgK. 78–80.
238–246	*Az halalnac meg gondolasarvl*	Pusch 55: *Kempis I. 23 (De meditatione mortis)*	= LobkK. 38–48; ~ LázK. 120–39, 239–63.
246–249	Példa a vezeklő atya boldog kimúlásáról		
249–250*	Példa a spoletói hiú lány keserű haláláról*		= LobkK. 49–51.
(229–230)	(Az első két példa eredeti helye)		

251–265	*Zent Bonaventura atiancnac kǫnvebǫl az alazatossagrvl*	Pusch 64: *Bonav. Perfect. II. (De humilitate)*	= LobkK. 121–36; ~ WeszprK. 134–48.
265–274	*Azzvnvnc marianac ǫ eletervl*	Pusch 42–45: *Ps. Bonav. Medit. III. (De vita Mariae Virginis)*	
275–283	*Az Iteletrel es az bineseknec ǫ kennocrvl*	Pusch 67: *Kempis I. 24. (De iudicio et poenis peccatorum)*	= LobkK. 61–5, 69–76; ~ LázK. 264–84.
283–291	*Az Lelki naiaskodasrvl es a haborvsagocnac el zenvedeserel*	Pusch 67: *Kempis II. 1. (De interna conversatione)*	= LobkK. 86–94.
292–296	*Halalatosson kel embernec vennye az vr istennec adomanat*	Pusch 67: *Kempis II. 10. (De gratitudine pro gratia Dei)*	
297–304*	*Pelda hog soha azzonnvnc Maria el nem hadia az ǫ zolgaloit**	Ind. Ponc. 1406: *Gesta Romanorum 13.*	
*305–326	*Passió-elmélkedés	Pusch 30–34: *Bonav. Perfect. VI. (De passionis Christi memoria)*	= LobkK. 153–174.

III.

327–343	Mária öröméről a királyok imádása felett
344–356	Mária öröméről Erzsébettel való találkozásakor
356–380	Az igaz gyónásról
380–395	A bűn veszedelméről
395–436	A penitenciáról

Lapszám	Tartalom	Források	Párhuzamos helyek
436–490	Rövid prédikációk		
436–443	Az Isten által szeretett lelki tulajdonságokról		
443–446	A búcsúról		
446–449	A számadásról		
449–458	Menekülés a bűnök elől		
458–464	A halálról		
464–471	Szent János evangélistáról		
471–490	A Miatyánkról		
IV.			
491–557	(Alexandriai) *zent katerina legendaya*	KL 51–52: *Pelb. S. 1.*	~ ÉrdyK. 665a–72a.; ÉrsK. 447–520.
557	Példa a barátról, aki Szent Katalin egyik ujját megkapta	KL 52–53: *Aur.*	
558	Egykor üres lap		
V.			
559–572	*Zent Apalin Azzonac eleti*	VD 1921, 81: Gyulafehérvár, Inc. VIII. 38. kéziratos kiegészítése	= NádorK. 491–525.
572–575	*Zent Apalin azzonrol ovastatic ez pelda*		= NádorK. 483–91.

576–602	*Zentsegos eletnek felebvalo garadi⌊a*		= NagyszK. 240–71.
576–595	*Zenth alazatossagnac di⌊erete*		= NagyszK. 249–71.
595–602	*Haborusagoth bekevel zenvedni*		= NagyszK. 240–9.
602–605	Tanítás a nyolc evangéliumi boldogságról		
602–603	Evangéliumi perikópa (Máté 5, 1–12)		~ MünchK. 10va–10vb; ~ JordK. 87rb–va; DöbrK. 411–2; ~ ÉrdyK. 601b.
603–605	A perikópa magyarázata		
606	Egykor üres lap		
607–624	*Iduezitenknek kennarol valo iras*		WinkK. 137–234; NádorK. 143–307; WeszprK. 1–113; MiskT. 1–12; VitkK. 72–103.
VI.			
*625–630	*Szűz Mária hét öröme	Pusch 47–48: *Pelb. Stell. L. X. p. IV. a. 3.*	~ NagyszK. 271–96.
	Példa a Rózsafűzérről	Holik 212: *Pelb. Stell. L. II. p. II. a. 3.*	= NagyszK. 292–6.
VII. 631	Imádság Szent Katalinhoz *O dicheseges ziz zenth katharin ...*		

Táblázatunkban a következő jeleket és rövidítéseket használtuk:

* a lapszámok mellett laphiányt, a címek mellett szöveghiányt jelez.
= párhuzamos helyeknél azonos fordítás.
~ párhuzamos helyeknél azonos forrás. Ha a két jel (=, ~) egyike sincs a kódex előtt, a tartalmi érintkezést jelezzük.

Aur. = Legenda aurea. Ed. TH. GRAESSE. Wroclaw, 3. kiadás 1890.

Bonav. Perfect. = Bonaventura, De perfectione vitae ad sorores: Opera omnia. T. 8. Ad Claras Aquas, 1898. 107–127.

Ps. Bonav. Medit. = Pseudo Bonaventura (Johannes de Caulibus?), Meditationes vitae Christi. Ulm, c. 1487.

Catal. = Petrus de Natalibus, Catalogus sanctorum et gestorum eorum. Venezia, 1493.

Discipulus = [Johannes Herolt], Promptuarium exemplorum: Sermones discipuli ... Nürnberg, 1480.

HC = HORVÁTH CYRILL, Középkori legendáink és a Legenda aurea. Bp., 1911.

Holik = HOLIK, FLORIANUS, Index miraculorum marianorum indici A. PONCELETI in Anal. Boll. T. XXI. vulgato superaddendus. Bp., 1920.

Ind. Ponc. = Miraculorum B. V. Mariae quae saec. VI–XV latine conscripta sunt index, comp. ab ALBERTO PONCELET: Analecta Bollandiniana XXI. Bruxelles, 1902.

ItK. (1901.) = KATONA LAJOS, Adalékok codex-irodalmunk forrásaihoz. A Debreczeni Codex két példája. ItK. XI. (1901.) 448–449.

Katona = KATONA LAJOS, Temesvári Pelbárt példái: BpSz. 110. (1902.) 1–19.

KGy = KIRÁLY GYÖRGY, A Margit-legenda és rokonai. Függelék: A Debreczeni codex legendáinak forrásai: ItK. XXV. (1915.) 1–25.

Kempis = Thomas Hemerken a Kempis, De imitatione Christi: Opera omnia, ed. M. J. POHL. Friburgi Brisigavorum 1922.

KL = KATONA LAJOS, Alexandriai Szent Katalin legendája középkori irodalmunkban. Bp., 1903.

Pelb. = Pelbartus de Temeswar, Sermones Pomerii de Sanctis. Hagenau, 1499.

Pelb. Stell. = Pelbartus de Temeswar, Stellarium coronae Beatae Mariae Virginis. Hagenau, 1498.

Pusch = PUSCH ÖDÖN, Vallásos elmélkedések kódexeinkben. Kolozsvár, 1910.

S. = sermo

VD = VARGHA DAMJÁN, Kódexeink legendái és a Catalogus sanctorum. Bp., 1923.

VD 1921 = VARGHA DAMJÁN, A gyulafehérvári Batthyaneum viszonya a magyar kódexirodalomhoz: A Szent István Akadémia Értesítője VI. (1921.) 76–88.

3b. Az ünnepek mutatója

Ambrus: 17–21.
Anasztázia: 59–61.
András: 1–8.
Antal (remete): 116–121.
Apalin ld. Apollónia
Apollónia: 187–188.
Apollónia: 559–575.
Aprószenteknek: 75–79.
Ádám: 147–150.
Ágnes: 139–147.
Ágota: 178–181.
Balázs: 175–178.
Basilius ld. Vazul
Benedek: 220–225.
Borbála: 8–13.
Brigitta: 168–170.
Dávid király: 85–88.
Dorottya: 181–187.
Eufrozina: 190–192.
Fábián és Sebestyén: 124–139.
Gergely: 208–217.
Gyertyaszentelő Boldogasszony: 170–175.
Gyümölcsoltó Boldogasszony: 225–228.
Három királyok: 111–113.
Ignác: 166–168.
István első mártír: 61–67.
János (Alamizsnás): 159–166.
János (Aranyszájú): 156–159.
János evangélista: 67–75.
József: 219–220.
Julianna: 192–194.
Karácsony este: 45–49.
Katalin (Alexandriai): 491–557.
Kiskarácsony: 95–102.
Kolozs ld. Skolasztika
Lázár: 30–32.
Longinus: 217–219.
Luca: 26–30.
Mária szeplőtelen fogantatása: 21–26.
Mátyás: 198–203.
Miklós: 13–17.
Pál (remete): 113–116.
Pál apostol megtérése: 150–155.
Péter apostol székfoglalása: 194–198.
Piroska: 122–124.
Skolasztika: 188–190.
Szilveszter: 88–94.
Tamás (Aquinói): 203–208.
Tamás apostol: 32–44.
Tamás érsek: 79–85.
Urunk szuletése: 50–58.
Vazul: 102–105.
Vízkereszt: 105–111.

4. A kódex hangjelölése és az átírásban követett elvek

A kódex VOLF GYÖRGY megállapítása szerint hat kéz munkája (VOLF GY., 1882. XII.). VOLF nem veszi figyelembe (így KNIEZSA sem), hogy a 631/a hasábra írt szövegrészlet már nem a hatodik, hanem egy hetedik kéztől származik.

Általános jellemzők

A hangjelölés meglehetősen következetlen, egy hangnak sokféle írásjegy lehet a megfelelője, és ez a változatosság nem köthető sem a másolt szöveghez, sem a kezekhez, hanem minden részletet egyformán jellemez.

A magánhangzók hosszúságát igen ritkán jelölik (néha ékezettel, elvétve betűkettőzéssel), ezért a táblázatokban a hosszú magánhangzót

jelölő rövid hangértékű betűt külön nem tüntetjük föl. A mássalhangzók hosszúságát betűkettőzés jelzi (előfordul nem jelölt hosszú mássalhangzó is). A palatálisokat az adott nem palatális hang betűjele mellé tett mellékjellel (pl. *ń*) vagy *í, ÿ* mellékbetűvel is írják. A jelölés persze sok esetben elmaradhat (pl. 6. kéz, 527/b: *hog* – az ilyen „jelöletlen" megoldások sem szerepelnek külön a táblázatokban). A scriptorok gyakran írásban is jelölik a zöngésség szerinti részleges hasonulást vagy az összeolvadást (pl. 119: *puztagba*). A magánhangzók esetében nagyritkán megjelenik az *aa, ee, ǫǫ* (pl. 183: *aad*), ezek nem feltétlenül hosszú magánhangzót jelölnek. Az *i* és *ÿ* fölötti vonások túlnyomó többségükben vesszők és csak elvétve pontok, ezért az átírásban, noha igyekeztünk feltüntetni az eredeti állapotot, a kétesnek tűnő esetekben az ékezetes jelölés mellett döntöttünk. A nazálist szívesen rövidítik az előző betűre tett, latinból kölcsönzött vízszintes vonalkával; valamint az *r* hangot is esetenként hasonló módszerrel, a megelőző magánhangzó fölé tett fölfelé nyitott félkörrel jelölik. A más kódexekben is számtalanszor alkalmazott *xp̃us, ihūs, maia, p̄r n̄r* valamely változata minden kéznél felbukkan.

A mondatok, tagmondatok elkülönítésére egyaránt fellelhető . és · (sor alján, illetve sorközépi helyzetben levő pont) ún. kispont és nagypont is lehetnek: a megnevezés alapja az, hogy a tagoló jel után következő betű kis- vagy nagybetű-e (KESZLER B., 1995. 13.). Tény, hogy gyakran nehéz feladat annak eldöntése, hogy az adott tagoló jel pont vagy virgula, illetve, hogy középső vagy alsó helyzetű pont-e. Az ilyen esetek vizsgálatára a fakszimile az irányadó. Mint jónéhány ferences kódexben, itt is megjelenik a ? (kérdőjel), amely, eltérően a mai használattól, nem csupán kérdő, hanem felkiáltó mondatok írásjeleként is funkcionál, és gyakran nem kizárólag mondatzáró jelként, hanem a kérdő, felkiáltó intonációjú tagmondatok, mondatrészletek bevezető jelzéseként is (l. 5. kéz). Az elválasztásnál nem veszik figyelembe a szótaghatárt.

A rontott szövegrészeket áthúzzák, a javítást az áthúzott szó fölé vagy a margón kívülre teszik, a margón kívüli betoldásokat általában jelölik, sokszor a betoldás szándékolt helyén és a betoldandó szó előtt is (ld. az egyes kezeknél is).

(A továbbiakban az egyes kezek tárgyalásánál a most kiemelt jelenségeket külön nem említjük. Terjedelmi okokból sajnos nem tudjuk feltüntetni az egyes hangjelölések gyakoriságának arányát.)

1. kéz 1–228. lap (KNIEZSA: II. C). A maitól eltérő hangjelölések:

betű	**hang**	**betű**	**hang**
c	k	gí (gi)	gy
cz	c	i, í	j
∟	cs	lí (li)	l
ew	ő	ní (ni)	ny

betű	hang	betű	hang
o	ö, ő	v́	ü
o̧ (o̧o̧)	ö, ő	w	ú, ü, ű, v
s	zs	ẃ	ü, ű
tí (ti)	ty	ÿ, ȳ	i, í, j
u, ú	ú, ü, ű, v	z	sz
v	u, ú		

A henye *h* szóvégen, magánhangzó után gyakori, míg mássalhangzó után ritkábban fordul elő.

A mondatok, tagmondatok elkülönítésére megjelenik a . és · (sor alján, ill. sorközépi helyzetben levő pont); a / (ferde virgula), a : (kettőspont), a ? (ld. fent). Az új mondategységek kiemelésére szívesen alkalmazza a scriptor az ún. félkeretes aláhúzást, ahol az aláhúzás lehet egy-két betű alatti, vagy akár a sor egész további hosszában végighúzódhat. (Célszerű az átírás mellett ezekben az esetekben a fakszimilét is figyelni.)

2. kéz 229–326. lap (KNIEZSA: III. D). A második kéz azonos a Lobkowitz-kódex harmadikként (VOLF megállapítása és az őt követő szakirodalom szerint másodikként) író kezével. Ez a megállapítás bizonyítható az írás típusának, a betűformáknak, a hangjelöléseknek, a tagoló jeleknek a vizsgálatával, valamint azzal, hogy éppen az e scriptor által írt kódexrészletek alkotnak párhuzamos helyeket a LobkK. harmadik kezének írásával (ld. még a kódex leírásánál). Mindkét kódexben megfigyelhető érdekes eljárása a scriptornak, hogy a ¶ (paragrafusjel)-nek gyakran csupán a függőleges szárát húzza meg, a fordított *P* hurkát nem. Hangjelölései „a keveredésnek még ebben a csoportban is szokatlan tarkaságát mutatják" (KNIEZSA I., 1952. 159.).

A maitól eltérő hangjelölések:

betű	hang	betű	hang
c, ch	cs, k	t'	ty
c, ch, cz, cl̓	c, cs	u, w	v
ʟ	k	v	u, ú, ö, ő, ü, ű
ʟ, ʟ, l̓, l̓h	c, cs	v́, y, ý, ẃ,	ő∼ű
d, ġ	gy	w, ẃ, ẅ,	u, ú, ü, ű
i, í	j	ÿ	i, í, j
l'	ly	z, zs	sz
ń	ny	z	s
o, o̧, ȯ	o, ó, ö, ő	z, ź	sz, zs
s	sz, z, zs		

A henye *h* gyakran jelenik meg zárhangok után. Noha számos ékezetes betűt találni az írásban, egyik sem csak hosszú vagy zömmel

hosszú hangot jelöl. Az átiratban igyekeztünk minden olyan betűvariánst feltüntetni, amely e kéz írásában megjelenik, bár többnyire nyilvánvaló díszítésekről van szó (ilyen esetekben is a fakszimile az irányadó).

A kéz legfőbb tagoló jele a mondategységek kezdetén álló ¶ (paragrafusjel — ld. fönt is). Mondategységek között más tagoló jeleket is alkalmaz, ezek a · és a :. Esetenként előfordul az egységek végére rajzolt :· vagy :–. Az elválasztást a sor végén kettős virgulával jelöli, a szótaghatárra nincs tekintettel.

3. kéz 327–490. lap (KNIEZSA: III. D). A scriptor igen nagy terjedelmű szöveget másolt a kódexbe, így nem csoda, ha változik nemcsak az írásának a megjelenése (ld. a kódex leírásánál), de a helyesírása is. Ez a jelenség a *cs* jelölésénél a legfeltűnőbb: a 368. laptól az uralkodó írásjegy a ⌊; a 437. laptól együttesen jelenik meg a *ch*, a *cz* és a ⌊; a 443-tól a *cz* ritkul, majd a 465-től a ⌊ tűnik el és adja át a helyét a *ch* és *cz* betűknek. Hasonló változékonyság érhető tetten a tagoló jelként alkalmazott virgulák esetében is (ld. ott).

A maitól eltérő hangjelölések:

betű	**hang**	**betű**	**hang**
c	k	s	zs
c, ch, cz, cs, ⌊	cs	t'	ty
ǵ	gy	u	ü, ű, v
i, í	j	v	u, ú, ü, ű
l'	ly	ȳ	i, í, j
ń	ny	z	sz
ǫ	ö, ő		

A henye *h* rendszeresen csak a *g* és *t* után jelenik meg. A palatalizált mássalhangzót jelölő betűk vagy *j* hang helyén gyakran csak egy ' jel jelenik meg, ez néhány esetben felfogható egy felső indexben álló *i* betűnek is (pl. 329: *u'* 'új'; 330: *mong'a*). A 340. lapon kétszer fordul elő az *e* kérdő szócska ę formátummal. A szövegegységet kezdő díszes iniciálék helye általában üresen maradt.

A kéz tagoló jelei a 365. lapig mondathatáron többnyire a fordított nagy *D*-hez hasonló paragrafusjel, amely mindvégig jellemző írásjele a scriptornak, tagmondathatáron a : (kettőspont). A 365-től a : mellett megjelenik a ⁞ (kettős virgula) és a :⁞ (kettőspont és kettős virgula együtt), majd igen ritkán a ⁝ (virgula) is. A 428. laptól viszont a ⁞ ritkul meg, helyette a ⸴ a :, és a :⸴ (kettőspont és virgula együtt) válik uralkodóvá. Ez a jelenség hasonló a *cs* hang jelölésének változásaihoz. Az elválasztást egy vagy két ferde vonallal a jobb margón jelöli; az elválasztó jel a lapalji csonka sorok esetében a jobb margó felé tolt csonka sor elején is megjelenik. A betoldást általában + jellel jelöli

a betoldás helyén és a betoldandó szó előtt is, és a betoldás nem a bal vagy jobb, hanem a lapalji margón van.

4. kéz 491–557. lap (KNIEZSA: III. A). A maitól eltérő hangjelölések:

betű	hang	betű	hang
c	k	ǫ	ö, ő
ch, ch	c	t', thȳ, th	ty
cz	cs	u	v
ew	ő, ű	v	u, ú
ġ	gy	w	u, ú, ü, ű, v
i, í	j	ȳ	i, í, j
l'	ly	z	sz
ń	ny	ź	z

A henye *h* rendszerint a *g* és *t* után jelenik meg. Érdekes a Katalin-legendában megjelenő *Katerina* szó rövidítéseinek változatossága (pl. *kateïa, katẽa*).

Mondat-, tagmondathatáron uralkodó a :, a \ és a /. A mondatkezdeteknél gyakori az ún. félkeret (a kezdőbetű bal oldalán függőleges vonással kezdődő aláhúzás), amelyben az aláhúzás hossza akár fél vagy egész sornyi is lehet (ld. a fakszimilét is). Az 510. laptól megjelenik a ∫ („félparagrafusjel") mint mondategységet kezdő jelölés. Az elválasztást a sor végén egy vagy két ferde vonallal, a sor elején két apró függőleges vonallal jelöli. Néhány sor végén látható egy, az alsóbb sorokba is lehúzódó, nyilván díszítő jellegű, hosszú, fordított ∫ alakú vonal, ezt a szedésben külön nem jelöltük.

5. kéz 559–624. lap (KNIEZSA: II. C). A maitól eltérő hangjelölések:

betű	hang	betű	hang
c	k	s	sz, zs
cz, ĉz	c	t'	ty
⌊, ch	cs	u	v
ġ	gy	ú	ü, ű
i, í	j	v	u, ú
l'	ly	v̇	ő~ű
ń	ny	ȳ	i, í, j
o	ö, ő	z	sz
ǫ	o, ó, ö, ő		

A henye *h t* után gyakran, *g* után ritkán jelenik meg. A *j* több alkalommal ' jellel rövidítve fordul elő (pl. 547: *akar'* 'akarj').

A kéz tagoló jelei a / és a . (alsó helyzetű pont), ritkán a \. Az elválasztást a sor végén és a következő sor elején egyaránt jelöli, egy ferde vonallal. Egyetlen ¶ található az általa írt szövegben (607). Ér-

dekes fejezetzáró-sorkitöltő díszítésének szedését az átírásban ~, illetve ~~ jelekkel szerepeltetjük.

6. kéz 625–631. lap (KNIEZSA: II. D). A maitól eltérő hangjelölések:

betű	hang	betű	hang
c	k	o, ǫ	ö, ő
cz	c	s	zs
ć	cs	t'	ty
ǵ	gy	u	v
i	j	v	u, ú
l'	ly	v, v́	ü, ű
ń	ny	z	sz

A scriptor két hasábra osztotta a lapokat, ezeket *a* illetve *b* hasáb jelzéssel külön lapra szedtük. Gyakori a latin rövidítések használata a latinból átvett szavakban (626/a: *aploknak*; 627/b: *pphetaual*; 629/b: *p̄r n̄*).

Tagoló jelei a · és a /. Az elválasztást a sorvégen két ferde vonallal jelöli.

7. kéz. A 631/a hasábon egy hetedikként író scriptor keze írása is szerepel, ezt VOLF nem vette figyelembe. Valóban első ránézésre hasonlít az előtte levő kézíráshoz, de számos betű eltérő duktusa és az *ỹ* gyakori feltűnése igencsak árulkodik arról, hogy ez a kéz nem azonos az előző, *y*-féle grafémákat egyáltalán nem ismerő írással.

A maitól eltérő hangjelölések (a szöveg rövidsége miatt a táblázat érvényessége a többihez képest korlátozott):

betű	hang
ch, cz	cs
ew	ö
gh	gy
u	v
v	u, ú
ỹ	i, í, j
z	sz

A henye *h* megjelenik magánhangzó után és *g*, *t* után is (a *gh* betűkapcsolat *gy* hangot jelöl).

E rövid részlet tagoló jelei a · és a ., az elválasztást a jobb margón kettős ferde vonallal jelöli.

Az átírásnál a következő elveket alkalmaztuk.

Feltüntettünk minden olyan, a hasonmásban esetleg nem látható jelet, amelyet a scriptor szándékos tollvonásának ítéltünk. Csak a hasonmás-

ban nagyon zavaró foltoknál figyelmeztetünk külön a minden lapon nagy számban előforduló tintafoltra, szennyeződésre vagy arra, ha áttűnik az előző lap rubruma.

Több esetben gondot okozott a különírás és egybeírás elhatárolása, illetve annak eldöntése, hogy egy-egy írásjegy nagy- vagy kisbetű-e. A vitás esetekben a különírás, illetve a kisbetű alkalmazását láttuk helyesnek.

Minden egyéb megoldásunk követi a Régi Magyar Kódexek sorozat fent nem említett átírási szabályait.

5. Utólagos bejegyzések a kódexben

Az átírásnál a latin rövidítéseket feloldottuk, a magyar szövegek rövidítéseit megtartottuk. A bejegyzéseket nem időrendben, hanem az egymásra következés rendjében, kurziválva közöljük. Az olvashatatlan szavakat három pont jelzi.

f.. Iv: *2 f. 1–632 p. A paginálás későbbi (501-ig kb. 19. századi, az első néhány p. azonban alighanem Lugossy írása <vö. a f. 2. jegyzetét.>).* (XX. századi bejegyzés, LUGOSSY JÓZSEF (1812–1884) nyelvész és orientalista, aki 1845-től a Debreceni Református Kollégium lelkésze volt.)

f. IIr: 1. *R. 524* (a kódex jelzete). – 2. *Debreceni Ref. Főiskola Könyvtára* (szögletes pecsét).

f. IVr: 1. Az f. IIr-en látható pecsét egy korábbi lenyomata. – 2. *Liber Illustrissimi Collegii Debrecinensis ligatus Anno 1759.* – 3. *Pretiosum Vetustatis Monumentum, quod nobis vel Regiae Bibliothecae inuideant. Continet hoc, et cognoscendum dat, et Statum doctrinae Ecclesiae Romanae ineunte, vt videtur, Saeculo ꝛ XV in Hungaria, et habitum ac formam Sermonis Hungarici, qualis ante Reformationem in vsu fuit. Non huic simile Monumentum viderunt vel Albertus Molnar vel Mathias Belius; at quanti in Historia et Literatura Hungarica Viri! Hoc scriptum fuit ab aliquo ex Concionatoribus Hungaris Ordinis, vt vocant, S. Francisci; quia saepius vtitur formula: Szent Ferencz Atyánk. Donauit hoc Collegio Reformatorum Debrecinensi Ciuis eiusdem egregius D. Samuel Kereszturi Csengerensis Anno 1753 Sub-Bibliothecario Nicol. S.* (SINAI MIKLÓS bejegyzése arra vonatkozóan, hogy a kódex mikori, mit tartalmaz és ki adományozta a Kollégiumnak. – VOLF 1882. XVI.)

f. Vr: *Arm II^{tum} 233.* (A kódex egykori könyvtári helye ceruzával van bejegyezve.) – 2. *ꝛ Az 528, és 529 lapon meg lehet találni a' Szent Katherina legendája írásának idejét, melly = 1519; de az elsőbb legendák kétségen kívül régiebbek. Cs. J.* (A bejegyzés SINAI datálására vonatkozik, a ꝛ jel az előző levélre utal.) – 2. *Az 526^{k} lapon megeer = magyar ...*

f. Vv: *Kezdetik Urnak neveben Esztend[ő] altal valo Szentöknek eletökröl etc. etc.* (Sinai írása, VOLF korábbinak tartotta. – VOLF XXI.)
p. 3: 1. A felső margón: *Littera ψ vide supra* (Sinai idejében ez a levél a 16. és a 17. lap közé, rossz helyre volt bekötve. Mivel az újrakötésnél a levelek sorrendjét helyreállították, SINAI bejegyzése a mai 4. és 5. lap bejegyzéseivel együtt értelmét vesztette. – VOLF XXI.) – 2. A külső margón: *In timori dns ... habit timor ...* (Tollpróba szerű értelmetlen szöveg.)
p. 4: Az alsó margón: *Vide folium 2um superius* (A második fólió SINAI idejében a mai 5. és 6. lap volt. Ld. még a p. 3-hoz fűzött jegyzetet.)
p. 5: A felső margón: *Folium quod hic praecedere debuisset exsatat infra folio ab hinc septimo sub littera ψ* (Ld. a p. 3-hoz fűzött jegyzetet.)
p. 13: A külső margón: *Bonu[m] est ab [ado]lescen[tia] iugum [Do]mini [por]tar[e]* (A prédikáció *themája* latinul: Jer. Sir. 3,27. A XVII. századi bejegyzés egy része a kódex körülvágásának áldozata lett.)
p. 15: A külső margón: *Azt mongiak, hogy az igaz [...] Ez vilag az kik hizelkednek azok [...] eszik mizit mind [...]* (A hiányzó részek vagy le vannak vágva vagy olvashatatlanok.)
p. 16: A felső margón: *[Min]d azon altal üzenek neked Batia Bacia.* – A belső margón azonos kéztől: *halgas ra ... kos... atadok megh jol hamarsaggal mar szin[...]*
p. 21: A külső margón: *Sanctifi[ca]uit Domi[nus] tabernacul[um].* (A magyar prédikáció *themája* latinul: Zsolt. 45,5.)
p. 46: A külső margón: *[Tu a]utem in san[cto h]abitas [lau]s Israell.* – Azonos kéztől: *[Qui]s diligit me [m]eum sermo[nem servat.]* (A magyar szövegben aláhúzott részek latin megfelelői: Zsolt. 21,4. és Ján. 14,24.)
p. 47: A külső margón: *Qui manduca[ve]rit carnem mea[m et] biberit sanguin[em] meum in me man[et] et ego in e[o.]* (A magyar szövegben aláhúzott rész latin megfelelője: Ján. 6,57.)
p. 50: A külső margón: *Cirino.*
p. 51: A külső margón: *szállást n[em] lelene[k]* (idézet a törzsszövegből).
p. 52: A külső margón olvashatatlan bejegyzés.
p. 54: A külső margón: *[E]go sum panis vivus, Qui de coelo descendi.* (A szövegben aláhúzott rész latin megfelelője: Ján. 6,51.)
p. 105: A külső margón: *Kalugerek [...] ... volt [...]* (Olvashatatlan szöveg, melynek egy része le van vágva, talán Gáspár István kezétől származik. Ld. még pp. 343, 606, 624/3, 632/3.)
pp. 248, 272, 274: Az alsó margókon tollpróbák.
P. 292: A felső margón: *Mit mond Itt.*
p. 343: 1: *o ǫrǫk isten leg' ÿrgalmas enekem az te zent ÿadnak erdemeert: leg' ÿrgalmas nekem a: te zent ÿadert hog wdwǫzwlhesswnk.* (Ugyanettől a kéztől származik a 631/1. bejegyzés.) – 2. *Luk 18. Legÿ ÿrgalmas vr ÿsten ennekǫm bwnǫsnek. Amen.* (azonos a 490. lapra bejegyző kézzel.) – 3. *Anno Domini 1659 die 28 Martj volt nalö Fecz Balint*

ur, az Gülesből jőt hozzá kontora kért hugy szerezzek ha lehet. (Gáspár István bejegyzése, ld. még pp. 606, 624/3, 632/3. – VOLF XV: ezt a bejegyzést nem kapcsolta Gáspár Istvánhoz.)

p. 366: 1. A felső margón: *Johannes Kemen Quitavit in festo Marie Magdalene die 22 Juli 1635.* (VOLF XV.). – 2. A külső margón: *Vidi quid dicat.*

p. 367: A külső margón: *In cuius Gratiam tibi cas finem taherant sibi noliter peccati* (A szöveg teljesen hibás és értelmetlen, át is van húzva. VOLF azonosnak tartja a p. 469. és a p. 624/2 bejegyzések írójával. A maiuscula *I* ívében valóban mindhárom esetben pont van. – VOLF VII.)

p. 372: Az alsó margón tollpróba: *Anno Domini* (a többi le van vágva).

p. 373: Az alsó margón tollpróba: *Domine Szolgalatomot irom kegelmednek.*

p. 380: Külső margón: *Hic incipitur.*

p. 390: A külső margón: *Mas ayandec nem adatik az bűneös embernek, az az zentleleknek ayandeka, kiualkeppen ha ugiä binebeol megh tisztulni semmi utó modó nem akar.* (Bott Kristóf bejegyzéseit ld. még a 391. és a 464. lapon. – VOLF XV.).

p. 391: A külső margón: *Szent Gergely igy szol-s-azt mondgya, az Ur Istennek eő ayandeka gonoszoknak nem adatik, migh eők az gonoszsagokba lakoznak. 1640. 13. Januar.* (Bott Kristóf bejegyzéseit ld. még a 390. és a 464. lapon. – VOLF XV.).

p. 443: A külső margón: *Az Sz. Bu [...] urok Zint az ki a [...] vosa* (Részben olvashatatlan, részben levágott bejegyzés. VOLFtól eltérően nem a 105. lapon író kézzel tartjuk azonosnak, hanem az 558. lap első kezével. – VOLF VII.)

p. 464: A külső margón: *Scriptor scribebat et beatissimam Virginem Mariam in mente tenebat. Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Quadringentesimo, die 13 Januarii Christophorus Bott, Amoris ergo: suo dilectissimo manus subscriptione dabat. 1640.* (Bott Kristóf bejegyzéseit ld. még a 390. és a 391. lapon. – VOLF XV.)

p. 466: A felső margón: *tarsaval egietem Fesus Mate Dengelegi, keneres tasaknak.* – A külső margón azonos kéztől: *Szolosi* (VOLF XV: Kolosi) *Istuan, Genczi, Bageti Janos hazanal, Kauas melet, Genczi, Anno, Domini 1619.*

p. 469: A külső margón: *In sibi iacunt q... di...* (A p. 367. és a p. 624/2. bejegyzéseivel azonos kéztől származó értelmetlen, áthúzott szöveg.)

p. 490: A külső margón levő bejegyzés le van vágva, így olvashatatlan. A torzszöveg alatt: *Legyon my velonkys.* (A p. 343/2-vel azonos kéz.)

p. 558: 1. *Tekencz riam Szemeidel, oh Szepseges Iesus Ki Zuntel diczirlek edesiegges Iesus Agi malaztot en zuemnek oh Zepseges Iesus Agi mindenkor k... edesseges Iesus Ne hagj engiem el uezně o Zepseges Iesus Binnek torkaba esnem edeseges Iesus Geriezt Fel en Zerelmemet (?) oh Zepseges Iesus ... en lelkemet edesseges Vegnelkul diczirtesel ooh*

Zepsegies Iesus Atia fiu Zent Lelek edesseges Iesus Finis Finis. (Azonos a 443. lapra bejegyző kézzel.) – 2. Mellette tollpróbák.

p. 606: *Az mü vronk Jesus Christusnak születesenek utanna mikorõ irnanak 1659 Eztendöben Ez könyuet epitgettem megh az vrnak neueben, mert szep dolgokat oluastam bene. Ennek utannais az ki lattja rongios uolttat epitse Istenert. Stephanus Gáspar mp.* (Gáspár István bejegyzései még: pp. 343/3, 624/3. és 632/3. – VOLF XV.)

p. 624: 1. *Anno domini millesimo sexcentesimo quinto. Nitida stola, Casta puella, tu es florum flos, mater pia Virgo Maria ora pro nobis.* – 2. *Ini ano (!) tibi gratulari dicunt ... sepe ac deinde sepius laudant te angeli et ubique locorum estque ... Quid te ego etiam laudabo quorum ultima ligunt sibi et ... gauisusque gauisa ... mouebo et de Regula Regulamque officium ... dicunt* (Értelmetlennek tűnő, alig olvasható szöveg. Azonos kéztől származik, mint a 367. és a 469. lapok bejegyzései.) – 3. *Anno domini 1659. Renovatus es libellus iste ab S. G. magistro Hidisiensi.* (Gáspár István bejegyzéseit ld. még pp. 343/3, 606. és 632/3. – VOLF XV.)

p. 630: 1. *ek aky olwass bene to* (A későbbi kéz a főszöveg utolsó sorát utánozta.) – 2. *Az olvasoknak haladosal keeni mindent szenvedni.* – 3. *Zent az vristen mỹndennek az kỹ hyzỹ.* – 4. (A második kéztől:) *Az halgatoknak mind megh kelleni tartani es Imatkodni keuantattik az buneseknek mindenkorron Allazatoson szubol uolo enikekel mindenikoroni.* – 5. *Az irgalmassagual beõueõlkedeõ kegjes es kegjelmes Vristen Minden kegis oluasoknak adgỹon zent Lelket es Igaz hütöt hogỹ az eõ Zent malaztỹanak altalla oluashassanak es tanolhasanak ez zent es aỹtatos keönybeöl.* (Ugyanaz a kéz, mint p. 631/4.)

p. 631: 1. *orok ysten legy yrgalmas nekem az te zent fyadert hog dycerheswnk.* (Ugyanettől a kéztől származik a 343/1. bejegyzés.) – 2. *1666* (áthúzva). – 3. *Anno Domini 1613, dje 3 Junij Consecratum est, Capellum Pauly Kosa in Hozzũ Azzo: per fratrem Gasparum Gouarganum Chichiensem: In praesencia Reverendorum Patrum: Pauli Veres Petri Somolay Imeriey Geme Josephi Pecze (?) Joannis Gellerd mp Fratris Ambrus* (VOLF XIV–XV. javítva). – 3. *Valamely kereztyẽ aytatos Lelek, ez szent es wdueösseges keönyuet gyakorlatossaggal oluassa es ebben Irt wdüeözseghre üalo zep peldakatt megh tartand'a ketsegnelkwl mind Itt ez Vilagõ s mind az öreök Vilagõ io lezen dolga.* (Ugyanaz a kéz, mint p. 630/5.)

p. 632: 1. *IHS Az kegies megh Valto Christus legjin irgalmas kegielmetekhez mind az kik io kegelmegben Vattok vezreiẽ es igassõ minden joknak megh tudassara.* – 2. Hibás latinságú két reggeli imádság: *Anno Domini 1638 die 12 mensis Marcij Domine Deus omnipotens qui ad praesenciam Huius diei nos pervenire fecisti tuaris (!) Nos hodie ut ad nulum declenemus peccatum sed si ... ad tuam justiciam Pervenire mereamur Per iesum christum dominum nostrum.* – *Angeli Dei me tibi commissum ... Superna Hodie illumines Custodi Rege et guberna*

ut ... Dominus nos benedicat et ab omni malo defendat et ad vitam Inducat Eternam Amen. – 3. Anno Domini 1661 Eztendöben Alih Bassa puztita Erdelt tüzzel vassal. Enis akkor temetem el a Hauasba' a szouata vize mellett az en edes felesegemet Bala margitot kis aszonj napian ki helben. (Gáspár István bejegyzéseit ld. még pp. 606. és 624/3. – VOLF XV.)

6. Kiadások és irodalomjegyzék

Kiadások

Nyelvemléktár XI.: Debreczeni Codex. Közzéteszi VOLF GYÖRGY. Bp., 1882. 1–289.

A debreceni legendás könyv a Krisztina legendával együtt. Kiad. TOLDY FERENC. Pest, 1858. 1–180. (Régi magyar legendák tára V.) – A kiadás csak a kódex legendáriumát (1–228) tartalmazza múlt századi átírásban.

Alexandriai Szent Katalin verses legendája. Kiad. TOLDY FERENC. Pest, 1855. 204–256. – A kiadás a Katalin-legendát tartalmazza (491–557) múlt századi átírásban.

Régi magyar passió rajzokkal. Kiad. TOLDY FERENC. Pest, 1856. 241–258. – A kiadás a kódexben olvasható második passió-elmélkedést tartalmazza (607–624) múlt századi átírásban.

Kézírásos másolatok

A kódexet először KOLCSEY FERENC másoltatta le KAZINCZY FERENC számára 1824 előtt. Országos Széchényi Könyvtár, Quart. Hung. 452. – A második másolatot ifjú KIRÁLYI PÁL készítette PECZELI JÓZSEF felügyelete alatt az Akadémia részére 1835-ben. MTA Könyvtárának Kézirattára, Ms 866.

Mikrofilm

Országos Széchényi Könyvtár, FM 1/2909.

Irodalomjegyzék

ABAFFY CSILLA, Lázár Zelma-kódex. Bp., 1992. RMKód. 14. sz.

BERRÁR JOLÁN, Közös nyelvi sajátságok a Debreceni és Weszprémi-kódexekben: Pais-Eml. Bp., 1956. 581–6.

DAM INCE, A szeplőtelen fogantatás védelme Magyarországon a Hunyadiak és Jagellók korában. Róma, 1955.

FARKAS VILMOS, Helyesírásunk hangjelölés-rendszerének történetéhez. Bp., 1971. NytudÉrt. 74. sz.

HOLIK FLÓRIS, Adalékok codexeink forrásaihoz. I. A Bod- és Lobkowitz-codex: ItK. XXXII. (1922.) 121–30.

HOLIK, FLORIANUS, Index miraculorum marianorum indici A. PONCELETI in Anal. Boll. T. XXI vulgato superaddendus. Bp., 1920.
HORVÁTH CYRILL, Egy ismeretlen magyar kódex nyomai: ItK. I. (1891.) 363–372.
HORVÁTH CYRILL, Középkori legendáink és a Legenda aurea. Bp., 1911.
HORVÁTH CYRILL, Pelbárt és codexeink: BSz. LXV. (1891.) 382–400, LXVI. (1891.) 21–43.
HORVÁTH CYRILL, Valami a Debreceni Kódexről: SpFüz. 1904. 128.
HORVÁTH ISTVÁN, A' Magyar Nyelv régi Maradványairól. A Debretzeni Prédikátziós és Legendás Könyv 1519-dikből: TudGyűjt. XX. (1936.) VII. 102–113.
HORVÁTH JÁNOS, A magyar irodalmi műveltség kezdetei. Bp., 1931. (Reprint: 1988.)
IMRE SAMU, A Debreceni kódex 1. kezének fonetikus írása: MNy. LV. (1959.) 37–49.
JAKUBOVICH EMIL, A Nagyszombati-codex írója: MNy. XIII. (1917.) 12–13.
KARÁCSONYI JÁNOS, Szent Ferencz rendjének története Magyarországon 1711-ig. II. Bp., 1924.
KATONA LAJOS, Adalékok codex-irodalmunk forrásaihoz. A Debreczeni Codex két példája: ItK. XI. (1901.) 448–9.
KESZLER BORBÁLA, A magyar írásjelhasználat története. Bp., 1995. NytudÉrt. 141. sz.
KIRÁLY GYÖRGY, A Margit-legenda és rokonai. Függelék: A Debreczeni codex legendáinak forrásai: ItK. XXV. (1915.) 17–25.
KNIEZSA ISTVÁN, Helyesírásunk története a könyvnyomtatás koráig. Bp., 1952.
KOMÁROMY LAJOS — KIRÁLY PÁL, Nagyszombati Codex. Bp., 1874. Nytár. III.
NYILASI RAYMUND, Codexeink Mária-legendái. Bp., 1902.
PICCARD, GERHARD, Wasserzeichen. 5. Waage. Stuttgart, 1978.
PUSCH ÖDÖN, Vallásos elmélkedések kódexeinkben. Kolozsvár, 1910.
PUSZTAI ISTVÁN, Bod-kódex. Bp., 1987. RMKód. 2. sz.
PUSZTAI ISTVÁN, Weszprémi-kódex. Bp., 1988. RMKód. 8. sz.
PUSZTAI ISTVÁN — MADAS EDIT, Nádor-kódex. Bp., 1994. RMKód. 16. sz.
SZERECZ ALAJOS IMRE, Kódexeink párhuzamos szentírási töredékei. Bp., 1916.
SZILÁDY ÁRON, Temesvári Pelbárt élete és munkái. Bp., 1880.
TARNAI ANDOR, „A magyar nyelvet írni kezdik." Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon. Bp., 1984.
TIMÁR KÁLMÁN, A Debreceni-kódex két példája: ItK. XXXII. (1922.) 134.

TIMÁR KÁLMÁN, Kódexeink legendái és a Catalogus sanctorum: ItK XXXV. (1925.) 241–48.
TIMÁR KÁLMÁN, Magyar kódexcsaládok: ItK. XXXVII. (1927.) 60–7, 210–41.
TOLDY FERENC, Az ó- s középkori magyar nemzeti irodalom története. Pest 1862. II. 88–90.
VARGHA DAMJÁN, A gyulafehérvári Batthyaneum viszonya a magyar kódexirodalomhoz: A Szent István Akadémia Értesítője VI. (1921.) 76–88.
VARGHA DAMJÁN, Kódexeink legendái és a Catalogus sanctorum. Bp., 1923.
VARGHA DAMJÁN, Szent Ferenc és fiai a magyar kódex-irodalomban: Szent Ferenc nyomdokain. Szerk.: Buttykay Antal. Bp., 1926. 79–126. Klny.: Bp., 1927.
VOLF GYÖRGY, A Debreczeni Codex. Bp., 1882. VI–XXIII. Nytár. XI.
VOLF GYÖRGY, A Lobkowitz Codex. Bp., 1890. Nytár. XIV.
WESPREMI, STEPHANUS, Succincta medicorum Hungariae et Transilvaniae Biographia, T. II. Viennae, 1781.
ZOLNAI GYULA, Nyelvemlékeink a könyvnyomtatás koráig. Bp., 1894.

Lásd még a kódex tartalmi leírását követő rövidítésjegyzéket.

A bevezetést Madas Edit írta, a kódex hangjelöléséről szóló, negyedik fejezet Reményi Andrea munkája.

A KÓDEX HASONMÁSA ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA

Kezaert vznak neuezem ezt
altal valo zentoknek eletokro
valo tanusag az iduozolendo
knek lolki haznalatossagokert
Selozer a zent andras apostol
leol vronknak elso tanituamarol

Nagi diuoseg emboznek azo vrat ko
uetme ecclesiastici xxxiij. ez igek
eylen ria egi konuenek huzon harmadik
rezeben meli igek iol lehet kozenseguel mo
ndatanak minden kereztienekrol kiknek n
agi tiztosseg vronk Jesusnak eletek elkivlie
es zent Tanusagat kouetni de maga fehtep
pen monthatiok ez igeket bodog zent And
as Apostolrol kih en foldon elo emborok to
zzvil mentol elso tamtuama lon es azo el
kivlienek kouetoive is kereztfanak zenue
doic kizigot tanusagot aad nekonkessa m
edos dmank kereztien Ama zent eghazko
p messkik vronk jesusnak intezet
set vettok Hiuon kouessok azo e kivlie
nt Tanusagat Imez hazom okaert.
nert ois tiztol nmiet zent
gia erak elotemelt am
lanek ete az
zeben ha valaki ennekom hiuon zo
oli o zer az en Atyem kih mennie

Kezdetík vrnak neueben ezten[1]
altal valo zentǫknek eletǫkrǫl
valo tanusag az íduǫzwlendǫ
knek lǫlkí haznalatossagokert
Selǫzer a zent Andras[2] **Aposto**
lrol vronknak elsǫ tãítuaníarol

Nagí díLǫseg embǫrnek / az ǫ vrat kǫ-
uetníe: ecclesíastící / xxiii : ez ígeket[3]
bǫlc Iria / egi kǫnuenek / huzon harmadik
rezeben Lmelí ígek / iol lehet kǫzonseguel / mo
ndatanak / míndǫn kereztíenǫkrǫl / kiknek n
agi tíztǫsseg vronk lesusnak eletet elkẃlL̓et
es zent Tanusagat kǫuetní / de maga feh kep
pen monthatíok ez ígeket / bodog zent Andr
as Apostolrol / kih eh fǫldǫn elǫ embǫrǫk kǫ
zzẃl / mentǫl elsǫ tanítuanía lǫn / es az ǫ el
kẃlLenek kǫuetǫỹe / sa kereztfanak zenue-
dǫie Lkjgbǫl tanusagot aad nekǫnk es / a mi
edǫs Aníank kereztíen Anía zent egíhaz / ho
gi mi es / kik vronk lesusnak hiteet / es Neueth
fel vettǫk . híuǫn kǫuessǫk az ǫ elkẃlLet / es ze
nt Tanusagat . Imez harom okaert . elǫzer
mert ǫ is / tiztǫl minket zent Attíanak / es az An
gialoknak elǫtte : mert am ugí monda Lzenth
Ianos : írta az Euangeliõnak tízenkettǫdik re
zeben / ha valaki ennekǫm híuǫn zolgal / tíz
tǫlí ǫtet az en Atíam / kih menníegben vag
on olí mint mondanaia melto ahra / hogi

[1] A lap eredeti jobb felső sarka hiányzik.
[2] Innen a következő sor végéig kék tintával írt a scriptor.
[3] A *t* a sor felé van beszúrva.

imd ah telies zent haromsag zeresseh o
t es dicosseguel tiztolies Masodzer keth ko
uetnonk vronk Jesust zent Andras apostol
lal mert a kik otet kouetik mindonkor on
malaztnak velagossagaban elnek Am om
on maya monda: szent Janos meg irah az
Euangeliommak mioltzad rezeben: ah kih en
gomet kouet nem iar a binoknek setet sege
ben de valia az eletnek velagossagat sharm
adzer mert vronk ezert iouch ez velagra ho
ti az Jdoszegos eletnek mogiat nekonk m
egh mutassa ehre mongia zent agoston dok
tor az edos kristusnak telies elete eh foldon m
eliet visele az emborsegben elkvliotnek ta
nusaga vala mert mindon telekodese mh ta
nusagonkra lon Imeh azert meli nagi di
cosseg es haznalatos embornek az edos sesust ko
uetne az o vo elkvlieben es zet tanusagaba
Meli iget melle hazomros lezon tanu
sagonk elozer egi kerdesrol Masodzer
az o eleterol es martiromsagarol Harma
dzer egi peldarol: az elso tanusag melle ke
rdik zent doktorok. Tarloznak eh a kereztie
nok ehre hogi mindon telekodeseben kouess
ek vronk Jesust auagi nem a kerdesnek sta
mes a tobbi kozot mert am idugzitenk on
nia: zent Lukat az Euangeliommak tizen neg
iedik rezeben iria valaki nem viseli az o ke
reszt sengomet nem kouet nem melto en
teliam az az en dugsegommek es Jsten segy
mnek segitasara de ez ellen vagion mes ok

mind ah telíes zent haromsag zeresseh ọt
et[1] / es díc̣seguel tíztọfíe ¶ Masodzer kelh kọ
uetnọnk vronk lesust : zent Andras Apostol
lal ⌊mert a kík ọtet kọuetik / míndọnkoron
malaztnak velagossagaban elnek . Am ọnn
ọn maga monda : szent lanos meg írah az
Euãgeliomnak níolczad rezeben : ah kih en
gọmet kọuet / nem íar a bínọknek setetsege
ben ⌊de vafía / az eletnek velagossagat ¶ Harm
adzer : mert vronk ezert íọueh ez velagra / ho
gí az lduọssegọs eletnek mogíat / nekọnk m
egh mutassa / ehre mongia zent Agoston dok
tor / az edọs kristusnak / telies elete eh fọldọn / m
elíet vísele az embọrsegben / elkẃl⌊ọknek ta
nusaga vala : mert míndọn ⌊elekọdese míh ta
nusagonkra lọn · lmeh azert / melí nagí di
⌊ọseg es haznalatos embọrnek az edọs lesust kọ
uetníe : az ọ ÿo elkwl⌊eben / es zẽt tanusagaba
Melí ígek melle Haromrol lezọn tanu
sagonk : elọzer / egi kerdesrọl . Masodzer
az ọ eleterọl / es Martíromsagarol ⌊Harma
dzer egí peldarol : az Elsọ tanusag melle / ke
rdik zent doktorok . Tartoznak eh ? a kereztíe
nọk ehre[2] / hogí mindọn ⌊elekọdeseben kọuess
ek vronk lesust · auagi nem ? a kerdesnek oka
ímez a tọbbi kọzọt / ⌊mert am íduọzitenk mon
gia : zent luka⌊ / az euãgeliomnak tízen neg
iedik rezeben íria · valaki nem víseli / az ọ ke
reztet / sengọmet nem kọuet / nem melto en
reiam : az az / en dí⌊ọsegọmnek es Istensegọ
mnek latasara · de ez ellen vagion / imez ok

[1] A lap bal felső sarkának betűit későbbi kéz pótolta.
[2] A szó után, az *e* fölött kövér pötty van.

nagi zent volna. es igen idugossegossoket predi
kalana o tamtuama keuen zentek es vala
segyzer. mikoron vronk Jesus az vtan hogi ter
eztolo Janos meg kereztölte volna a Jordan
vizeben Jarna ot a meli helire gyakorta m
egion vala zent Janos. latuan vronkat mo
nda. mind a Nepek elot Jhon vagion az iste
nek barama. es a ki ez velagnak bünet el
mossah. ez a kirol mondom vala hogi. saru
ya kotelet sem vagiok melto meg oldanom.
shaluan ezt zent Andras. es latuan hogy
vyaual Jdugzitenkre mutata. egik tamtia
maual zent Janos. ez Andras. ottan vronk Je
sus utan kezdek mennie. sek memik Jdugzit
enk elottok ez. keresese. az utan hatra telmi
reiaiok. smonda. mit keresetok. amazok felelen
ek. monduan. Mester hol lakozol. oli mint m
ondanaiak akarnank the tamtuamd lenn
smonda kristus v. ok iouetok es. es lassatok
suue oket a hazhoz hol zallast tart ualaes
az napon vele maradanak. smeg esmerke
denek vele. a masik zent Janos euangelista
vala. de az o neuet alazatossagbol nem Irah
meg az napon Jdugzitenk nomos tanusago
kat adah nekik. sreguel meg hazokhoz boiam
salnazok nyeret hogi halazok v skanak hala
zni nenenek. Amak utanna mikoron egik
ek a kenezaret tengor vizeh mellet predi
kalna Jdugzitenk a kep reiaia tuldula hogy
ek neh momodnaiak simon petor. Jnd. aga
ott mossa. nala halaiat. suonk Jesus ez. 4no

nagí zent volna / es igen iduǫssegǫsǫket predi
kallana : ǫ Tanítuanía leuen / zentẃl eel vala
Segízer : mikoron vronk Iesus / az vtan : hogi ker
eztǫlǫ lanos / meg kereztǫlte volna : a Iordan
vizeben / Iarna ot / a meli helire giakorta m
egíǫn vala zent Ianos ⌊Iatuan · vronkat mo
nda : mínd a Nepek elǫt · Ihon vagíon az ísten
nek barania : ez a ki ez velagnak bínet el
mossah · ez a kirǫl mondom vala hogi / saru
ỹa kǫtelet sem vagíok melto / meg oldanom
shaluan ezt zent Andras . es latuan / hogỹ
vỹaual Iduǫzítenkre mutata : egik tanítua
níaual zent Ianosnak[1] ez Andras . ottan vronk Ie
sus utan kezdeh mennie . sel menuē Iduǫzit
enk elǫttǫk : egi keuese · az utan hatra tekínte
reiaiok / smonda : ⌊mít kerestǫk ? amazok felelen
ek monduan · Mestǫr hol lakozol ? oli mínt m
ondanaiak akarnank the tanítuanid lenni
⌊smonda kristus vronk iǫuetǫk el / es lassatok
sviue ǫket a hazhoz / hol zallast tart uala / es
az napon vele maradanak / smeg esmerkǫ
denek uele : a masik zent Ianos Euangelista
vala · de az ǫ neuet alazatossagbol nem Irah
meg ⌊az napon Iduǫzitenk / nǫmǫs tanusago
kat adah nekik : sreguel meg hazokhoz bo⌊ata
samazok mỹert hogí halazok valanak / hala
zní menenek · Annak utanna míkoron egize
rh : a Genezaret tengǫr vizeh mellet predi
kalna Iduǫzitenk · a nep reiaia tuldula Shogi
el neh níomodnaiak · Simon petǫr Andrassal
ott mossa uala haloiat · s uronk Iesus az ǫ ⌊ǫno

[1] A *nak* jelolt betoldás a szó folott.

toyban uagi halazo haiologban zaluan a
partrol ormet tezdeh a Nepet tanitama Az
vtan uyzben vettetuen haloiokat nagi sok
halat fogattata velok. Sah toron mind Jan
os, mind Jakab Andras es petre: latuan eh
Ludat toquetek vronkat a zallasig de meg
hazokhoz menenek harmadzer: mikoron ah
Galileanak tengeren halaznanak tetten
petre sandras: hiua vronk Jesus oket mondu
an Joquetok en vtamâ es mmar ennek uta
ma az emberi lelkeknek halaziua tezlek
Sam azok haloiokat es haiokat: smindon
iozagokat el hagiua: toquetek otet vele iar
uan mind addyg myg ez velagbol kih mul
ek es az o zent tanusagra zerent eluen Sur
ont Jesusnak Meniben meneti vtan az zent
apostolok el ozoluan ez velag zerte: eh zenth
Andras Akhayaban prediktalla es sok pogan
okat terite: az vronk hitive es mind az ovget
beh tolte zent egihazaktual: Smikoron ezn
omos Jesu: Attianak sammianak ellenek o ta
mtuana leth volna azok myert nagi nem
esset valanak a meli hazban zent Andras
zallast tart uala fel gyutak. Hogi a zenth
apostol mind az Jsmual o fyokal: es a tob ta
mtuamual ot eegmenek. Slatuan ez zent
Andras a Thvzet paranyola a Nomos Jesu
nak. Hogi a haz hiava meme es egi ampo
lna vizet aduan tezeben meg hagia neki
hogi az langra otteneie: kit meg teuen

Vide folium 2dum superius.

kogban / uagi halazo haioiogban zaluan / a
partrol · onnet kezdeh a Nepet tanitanía ⌊Saz
vtan uȳzben vettetuen haloiokat / nagi sok
halat fogattata velǫk · Sahkoron mind lan
os · smind lakab / Andras es petǫr : latuan / eh
⌊udat kǫuetek vronkat a zallasig / de meg
hazokhoz menenek ¶ harmadzer : mikoron ah
Galileanak tengǫren halaznanak ketten
petǫr sAndras : híua vronk lesus ǫket mondu
an . lǫuetǫk en vtannā / es immar ennek uta
nna / az embǫri lǫlkǫknek halazíua tezlek
Samazok haloiokat / es haioiokat : smíndǫn
iozagokat el hagiuā : kǫuetek ǫtet / vele iar
uan mínd addȳg / mȳg ez velagbol kih mul
ek / es az ǫ zent tanusaga zerent eluen **Sur**
onk lesusnak Menıben meneti vtan / az zent
Apostolok el ozoluan / ez velag zerte : eh zenth
Andras Akhaȳaban predikalla / es sok pogan-
okat terite : az vronk hitire es mínd az orzagot[1]
beh tǫlte zent egihazakual ⌊S mikoron egi N
ǫmǫs Ifȳu : Attianak · sAnníanak ellenǫk / ǫ Ta
nítuana leth volna / azok mȳert nagi nǫm
ǫssek valanak / a meli hazban zent Andras
zallast tart uala / fel gíutak · hogi a zenth
Apostol mínd az Ifiuual / ǫ fȳokal : es a tǫb ta
nituaníual ot eegnenek ⌊Sjatuan ez zent
Andras a Thẃzet / paran⌊ola a Nǫmǫs ifȳu
nak · hogi / a haz heiara menne / es egi ampo
lna vízet aduan kezeben / meg hagía nekí
hogi az langra ǫtteneie : kit meg teuen

[1] A *za* a szó felé van betoldva.

olium quod hic praecedere debuisset exstat
infra folio ab hinc septimo sub litera
azſſyn eſmal meg olta a thvzet ſmikor
Alattoniakat tamogattanak uolna fel hogi az
ſſyat makkal vetnéie omet ala nagi heitelé
meg uakulanak: eſ tozzulok ſokan meg terent
azſſyunak tegig o zvlei otuen Nyoknak al
latta kih mulanak éz velagbol gyemek utanna
menuen Niceanak tartomanaban: ottis ſokak
at teritt a hittre eſ a het prédgyoket kik ceb kep
eben ſokakat meg olnek uala a Nepek tozzvlh
kih ivzeh a tartomanibol eſ a halalakat felh
tamaztuan meg terpztole eſ vronk tamtuam
uah true az egreſnak feleſeget kih vonai dúſ
leania uala a Maxmillat eſ: meg terpztole eſ
ot nagi ſok tamtuamókat giúteh. Mikoron
az egreſ wr a Lazarnak kepeh futot volna
patraſ neuú varoſban ezon valo haragiabá
kezdeh a terezti enoket aſſ Baluani imadaſra
kezoritni kik latuan é zent Andraſ hozzai
menuen igen meg fedde hogi o emberoknek
bucaia leuen az o memiei bucoiat nem aka
rnaia meg eſmerne kik az egreſ haluanh
utſagnak mondah mivert hogi otet a ſidok kih
ezoket kiredette volna terezti fara fezitue olt
ék volna meg de mitoron nagi igaſſagokual
zent Andraſ bizomitanaia vtok Jeſuſt akara
ttia zerent ezoket zenuedotnek tenne ember
oroknek iduoſſegyoket a tomlpzben tetet eh
de ameh ah naep akaruan az egreſ tizt tar
ot leh vagnya leh tpret a tomlpznek aitoi
at hogi el zabaditanaiak otet kikt a zent
Apoſtol tamtuan a beteſegre el tendeſitt otet

az ifŷu / azonnal meg olta a Thẃzet / Smíkor
laitoriakat tamogattanak uolna fel / hogi az
Ifŷat níakkal vetneíe onnet ala / nagi hertelẽ
meg uakulanak : es kǫzzulǫk sokan meg terenek[1]
az Ifŷunak kegig ǫ zẃleí / ǫtuen Napoknak al
latta / kih mulanak ez velagbol ¶ Ennek utanna
menuen Niceanak tartomaníaban : ottes sokak
at teríte a hittre / es a het ǫrdǫgǫket / kik eeb kep
eben sokakat meg ǫlnek uala / a Nepek kǫzzẃlh
kih ẃzeh / a tartomanibol / es a halattakat felh
tamaztuan / meg kerǫztǫle · es vronk tanítuani
uah teue · az Egeasnak feleseget / kih romai dús
leanía uala / a Maximillat es : meg kerǫztǫle ⌊es
ot / nagi sok tanituaníokat giúteh · Mikoron
az Egeas wr / a ⌊azarnak kepeh / lutot volna
patras neuú varosban / ezǫn valo haragiabã
kezdeh a kereztíenǫket / ah Baluani ímadasra
kezǫritení ⌊kit latuan é zent Andras : hozzaia[2]
menuen / ígen meg fedde · hogi ǫ embǫrǫknek
biraía leuen / az ǫ Menniei biroiat / nem aka
rnaía meg esmernie · kít az egeas haluan . h
itsagnak mondah · mŷert hogi ǫtet / a sidok kih
ezǫket hirdette volna / kereztfara fezitue / ǫlt
ek volna meg · de míkoron nagi ígassagokual
zent Andras bízonítanaia / vrõk Iesust akara
ttía zerent ezǫket zenuedǫtnek lenníe / embǫr
ǫrǫknek iduossegǫkert / a Tǫmlǫczben teteteh
de ameh ah naep · akaruan az Egeas tizt tart
ot leh vagnŷa · leh tǫrek a Tǫmlǫcznek aitoi
at / hogi el zabaditanaiak ǫtet kiket / a zent
Apostol tanítuan a bekesegre / el ⌊endesite ǫket

[1] A *k* a szó folé van betoldva.
[2] Az utolsó *a* a szó folé van betoldva.

Regnuel kezig eh zent Andraſt kih hozattatuan a Tomlotzbol eſ haromnezat zolgaih
kozzwl hozzaia allatuan nagi eroſſen vere
ttete iſtapotal iſamak vtama fel feziteteth
a kerezt fara nem vaſ zegetuel de kotelek
uel vonattata a kerezt fara eſ awal kotyz
tere hozzaia meli kerezt fan ket napig el
uen tamitia vala a kpemiſe allo nepeket
az iduoſſegnek vtara iſſemioſgetuen a koſſeg
az egeaſt miert eh zent ardatlan emboſt
mindon bintelen vezkette uolna ehkepen
meg yede eſ el ique hogi a zent Apoſtol
leh vemeie a kerezt faral mitoron azerth
atatuan leh oldozmia hozzaia mulnanak
meg fugorodik uala azo kezok ah kerezti
enok kezdeg oldozmia de mattozuan vr
hoz eh zent apoſtol hogi eſ vemeie bekeſé
gben az o lolket azon kozbe nagi vellam k
pemul veuen fel oraig az o lolket a vela
goſſagba meg ada vriſtemek ſaz egeaſ m
koron hazahoz terne ordog bunuek o beleh
eſ foldhoz veruen meg ole otet kit katuan
azo egnetlen egi attiafya meg kerezt olko
dek mind hazabeli nepekuel egnetomben az
zent Andraſnak teſtet draga kenettel me
gh kenuen a zent Maximilla azzom eh m
ai napon nagi tiztoſſegnuel de Amiak uta
na konſtantinapoliba viteret ido fordul
attiaban m vronk kriſtuſnak tiztoſſegere
Meli igen ioh legion eh nomoſ zent
apoſtolnak zolgalmia meg mutatik minden

Reguel kegíg / eh zent Andrast / kih · hozatt-
atuan a Tǫmlǫczbol / es harmínczat zolgaih
kǫzzwl hozzaía allatuan / nagí erǫssen vere
ttete istapokal ⌊sannak vtanna fel fezitteteh
a kerezt fara nem vas zegekuel / de kotelek-
uel vonattata a kereztfara / es awal kǫtǫz
tete hozzaia / meli kereztfan : ket napig el
uen : tanittía vala a kǫrniúle allo nepeket
az iduǫssegnek vtara ⌊sfeniǫgetuen[1] a kǫsseg
az Egeast / miert eh zent Artatlan emborт
mindǫn bintelen veztǫtte uolna ehkepen
meg ÿede / es el iǫue : hogi a zent Apostolt
leh venneie a kereztfarol / míkoron azerth
akaruan leh oldoznía : hozzaía níulnanak
meg sugorodik uala az ǫ kezǫk / ah kerezti
enǫk kezdeg oldoznía[2] / de ímatkozuan wr
hoz eh zent Apostol / hogi el venneie bekesé
gben az ǫ lǫlket / azǫn kǫzbe nagi vellam k
ǫrníul veuen fel oraig : az ǫ lǫlket a vela
gossagba meg ada vristennek / saz Egeas mí
koron hazahoz terne · ǫrdǫg búuek ǫ beleh
es fǫldhǫz veruen · meg ǫle ǫtet ⌊kjt latuan
az ǫ egietlen egí Attiafÿa / meg kereztǫlkǫ
dek / mind hazabeli nepehuel egietǫmben Saz
Zent Andrasnak testet draga kenettel / me
gh kenuen a zent Maximílla / azzoní / eh m
ai napon nagi tiztǫsseguel el temete[3] de Annak uta
nna / konstantinapoliba vitetek / idǫ fordul
attiaban / mi vronk kristusnak tíztǫssegere
Meli igen ioh legiǫn eh nǫmǫs Zent
Apostolnak zolgalnia / meg mutatik imilíen

[1] A g javított betű.
[2] A z javított betűnek látszik.
[3] Az *el temete* a lap szélére van írva kurzív írással. Helyét betoldójel mutatja.

let dologhol vala egi piſpok tih nagi aitatoſ
ſaggal tartatik vala eh zent Andraſ apoſtolh
ozkit ordog nagi meſtor ſegnel irigſeyhol mi
ert nimbor vala teſti bintſen akara ludakepen
eitem tinek zuuer mikoron gonoz teuanſug
ual immar meg ſephette volna tomiorenluel
zent Andraſ ez o aitatoſan zarandok tepeke
az diton tezde tergetni tuul beh tevetpzuen
a piſpokhozſinonda az aztal ſolot az ordogh
az azzom allat tepeben tegiont terdeſt tole
ſha meg feiti bolattaſſa beh tegielmedſha teg
ig nem tugia bolondot nemkelh ide bolatnyah
ſmind ioua hagiak eh tanaiot ſreiah vetehaz
ordogre a piſpok a terdeſ tetelt ſamaz fel adu
monduan tergiek ezt tole mit teth vriſten na
giob iodat tiſded alladban es ſoldon feleleh
zent Andraſ a tquetnek monduan emborne
orczaiat mert mind ez velagon eſ alig lelhet
nenk tet emboet tiſ mindonbe haſonlatoſok
volnanak egi maſhoz ezertis nagi luda az e
mbornek orczaia mert az erzekonſegyketh
inkab vriſten mind o beme zelihozette tit
haluan a piſpok ſmind a tik az aztalnal vl
nek vala ioua hagiak ez feleletot Smondah
az ordog tergiont maſtis tole prokaliok meg
iobban eh zarandoknak bolieſebet tergiokth
azhol magaſb a ſpid az memorzagnal fel
ele a zarandok monduan a tinyzes eegbe m
ert ot vronk Jeſuſnak teſte meli ſoldi allad
bol vagion myert a zyznek verebol terem
tetek ky a ſoldbol terontot adamtol zapor
odek mert o mindon egyreknek folotte magu
tal tartatek az Atia iſtemek ioyiara eh feleletot

let dologbol ¶ vala egi pispǫk / kíh nagí aítatos
saggal tartatik vala / eh zent Andras Apostolh
oz ⌊kít ǫrdǫg nagí mestǫrseguel irigsegbǫl / mi
ert iambor vala : testí bínben akara / ⌊udakepen
eítení . kínek zíuet míkoron / gonoz keuansag
ual ímmar meg sephette volna : kǫníǫrwluē
zent Andras / ez ǫ aitatosan : zarandok kepebe
az Aiton kezde ⌊ergetni kíuul : beh keretǫzuen
a píspǫkhǫz : smonda az Aztal fǫlǫt <az> ǫrdǫgh
az Azzoní allat kepeben / tegíǫnk kerdest tǫle
sha meg feití : boⱠattassa beh kegielmed ⌊ha keg-
ig nem tugía / bolondot nemkelh ide boⱠatnýah
⌊smínd ioua hagiak eh tanaⱠot / sreíah veteh az
ǫrdǫgre a pispǫk a kerdes tetelt · samaz fel ada
monduan . kergiek ezt tǫle : mit teth vristen na
giob ⌊odat · kisded alladban ? eh fǫldǫn : feleleh
zent Andras a kǫuetnek monduan : embǫrnek[1]
orczaiat ⌊mert mínd ez velagon es / alig lelhet
nenk · ket embǫrǫket[2] : kik / míndǫnbe / hasonlatosok
volnanak egi mashoz · ezertís nagi ⌊uda az E
mbǫrnek orczaia / mert az erzekǫnsegǫketh
ínkab . vristen mind ǫ benne helíhǫztette ⌊kit
haluan a pispǫk / smínd a kik az aztalnal wl
nek vala ioua hagiak / ez feleletǫt . S mondah
az ǫrdǫg : kergiǫnk mastís tǫle ? probaliok meg
iobban eh zarandoknak BǫlⱠeseget . ⌊kergiǫkh
azt / hol magasb a fǫld az Meníorzagnal ? fel
ele a zarandok monduan . a Thẃzes eegbe . m
ert ǫt vronk lesusnak teste / meli fǫldi allad
bol vagion / mýert a zẃznek verebǫl terǫm-
tetek ⌊kȳ a fǫldbǫl terǫmtǫt adamtol zapor-
odek / mert ǫ mindǫn egeeknek fǫlǫtte magaz
taltatek / az Atia istennek iogiara / eh feleletǫt

[1] A *k* a sor folé van betoldva.
[2] A *rǫk*, betoldójellel, a sor folé van irva.

is mind ioua hagiak hogi hallak, s monda az
azzom allat, tegionk harmadik terdestis tole
soztan melto legyon az ke boiatasra, ha ahrael
reia felel, sah terdes meh legyion. Mine foldon
vagion a memorzag eh foldhoz monda zent A
naras ah kouetnek memmel smond meg am
ak tih ez terdest tezih hogi o tugia ezt iobban
mere o meg mertek mikoron oman leh eset
mond meg vadnak hogi ah ki egyut ezik vele
nem azzom allat de predog, haluan ezt a kou
et igen meg yede. smeg viue a pispoknek val
azt amaz predog ottan el emizek elottok ah pi
spok kegyis mazaban tezuen nagi siraſt kez volna
de temnie hogi igen talaltozot es boianatoth
az vristenyek termi semek utana a zarando
kert tvldeh hogi fel hiuatnaia de immar o
is fel ment vala memorzagban a pispok teg
ig boitot pirandiola mind a nepnek hogi ko
morogyuen a joistennek meg ielontenete tih
voltuolna a zarandok tih otet ez nezodelomb
ol meg zabaditotta uolna, sime egi eyeb mi
koron mattozneiek meg ielonte az edos sten
hogi zent Andras voltuolna, kirol a pispok
az vristennek es a zent Apostolnak nagi h
alatat aduan aitatosban zolgala zent An
drasnak es oktosban eluen veue az orok bod
ogsagot kit engyegion nekonk es Atia fiu zel ek

Zent Barbala azzorol valo tanuſag

Iouek en valaztattam niugogial me
morzazban a mit kertel meg adatoth
tenek od ez igeret monda edos vionk Jesus a bo
dogh zent Barbala azzomat halalanak ora

is mínd ioua hagiak hogí hallak ¶ Smonda az
Azzoni allat / tegíǫnk harmadík kerdestis tǫle
soztan melto lezǫn az be boʟatasra ʟha ahraes
reia felel . Sah kerdes imeh legíǫn . Míne fǫldǫn
vagion a Meníǫrzag eh fǫldhǫz ? monda zent A
ndras ah kǫuetnek / menníel smond meg / ann-
ak kih ez kerdest tezih / hogí ǫ tugia ezt iobban
mert ǫ meg merteh / mikoron onnan leh esek
mond meg vradnak : hogí ah ki egiút ezik vele
nem Azzoni allat de ǫrdǫg . ʟhaluan ezt a kǫu
et / igen meg ÿede . smeg viue a pispǫknek a[1] val
azt ʟamaz ǫrdǫg ottan el enízek elǫttǫk / ah pi
spǫk kegig / magaban teruen / nagi sirast kez
de tenníe / hogi igen ʟalatkozot volna[2] es boʟanatoth
az vrístentǫl kerní ʟSennek utãna a zarando
kert kẁldeh / hogi fel híuatnaía : de immar ǫ
is fel ment vala Meniǫrzagban · a pispǫk keg
íg bǫítǫt paranʟola / mind a Népnek · hogi kǫ
niǫrǫguen a lo istennek meg íelǫnteneie / kih
voltuolna a zarandok / kih ǫtet ez vezǫdelǫmb
ǫl / meg zabaditotta uolna ʟSime egí eÿel / mi
koron imatkozneiek meg ielǫnte / az edǫs Isten
hogi zent Andras voltuolna / kirǫl a pispǫk
az vristennek / es a zent Apostolnak . nagi h
alakat aduan : Aitatosban zolgala zent An
drasnak / es okosban[3] eluen / veue az ǫrǫk bod
ogsagot ʟkit engegiǫn nekǫnk es . Atia / fÿu / zētlēk

Zent Barbala azzōrol valo tanusag

Iǫuel en valaztattam : niugogial Me
niǫrzagban : a mít kertel . meg adatoth
tenekǫd ʟez igeket monda edǫs vronk Iesus / a Bo
dogh zent Barbala Azzonnak / halalanak ora

[1] Az *a*, betoldójellel, a sor fölé van írva.
[2] A szó, betoldójellel, a jobb margóra van írva.
[3] Az *a* talán javított betű.

ian mikoron / maiagot teth volna / az vristen
az o makat. el vagasnak elotte meli igyeyben
meg ielentetik az isten-ben valo. ky ielentet
terlen nagi zeretet / es diosegos zent Borbal
abol es mind a tizta emberek hoz: tiket hiuas
vat o zent felsegre: az orok miugodalomra / es
siralommak volgiebol mert am omon ma
ga monda az vristen. zent Janos euangelista
nak. ah kih meg gioszi es velagon testet: nem
keresuen az o keuansagat. es oredogot / nem er
geduen az o tiztetmek. es es velagot / nem vizu
en az o giomorwseget. emek adok en emi az
orok eletnek es mugodalommak faiabol / ezth
meg mutata tetemenniel ah zent Barbala az
zonban / kiuel meg giosztetuen / mind e haro
ellenseget. smeg a pogan feiedelmek kiuata
vronk Jesustol a memiei ven[illegible]segre / es mi
godalomra a solul meg mondot igek kuelh
emek elete kouetkozik immaran
eh nomos zvvz zent Borbala tamada Niko
medianak varosaban: Maximianus iazarnak
ideiében mikoron Maximianus neuu feiedelm
tiztiol tartania iazartol a Tartomant / ezok
net ideiogyben. vala Nikomediaban: egi poga
kozdag nomos embor kinek diostorus vala ne
ue. ehtol fogontatek es adatek es velagnak a
zvvz zent Borbala / kih fel neuekoduen / Juda
latos zepsegnek kezdah fenlenye / es nagi bole
seguek adtia kegiek feltuen / az o zepsegeit: ho
gi ha firhyak kozot kat neiek valami modon m
egh talalkozneiek / egi magas toremot talat
tnia neki. zecy hazatat beme / e zent Borbalan

ian mikoron / ímaLagot teth volna / az vristenhoz[1]
az ọ niakat / el vagasnak elọtte Lmeli igegben
meg ielọntetik az istenben[2] valo / kȳ ielọnthet
tetlen nagí zereteth / eh diLọsegọs zent Borbal
ahoz / es mind a tizta embọrọkhọz : kiket hiu / es
var ọ zent felsege : az ọrọk niugodalomra / ez
siralomnak vọlgiebọl Lmert am ọnnọn ma
ga monda Az wrísten . zent Ianos Euãgelista
nak · ah kih meg giọzi ez velagon testet : nem
keresuen az ọ keuansagat · es ọrdọgọt / nem en
geduen az ọ kiztetínek · es ez velagot / nem wzu
en az ọ giọniọrwseget · ennek adok en enni / az
ọrọk eletnek es níugodalomnak faiabol Lezth
meg mutata tetemenníel ah zent Barbala Az
zonban / kiuel meg gíọztetuen / mínd é harō
ellenseget · s még a pogan feiedelmet is[3] híuattatek[4]
vronk Iesustol a menníeí vendeegsegre / es niu
godalomra a fọlúl meg mondot ígekuelh

Kinek elete Kọuetkọzik ímmaran

eh nọmọs zwz zent Borbala / tamada Níko
medianak varosaban : Maximíanus Lazarnak
ideíeben / mikoron Marcianus neuú feidedelọm
tiztwl · tartanía Lazartol a Tartomant Lezọk
nek ídeíọgben . vala Nikomedíaban : egi pogã
kazdag nọmọs embọr Lkinek díostorus vala ne
ue · ehtọl fogontatek es adatek ez velagnak / a
zwz zent Borbala / kih fel neuekọduen : Luda
latos zepseguel kezdeh fenlenỹe / es nagi bọlLe-
séguel LAttia kegig feltuen / az ọ zepsegeert : ho
gi ha firfỹak kọzọt lakneiek · valami modon / m
egh Lalatkozneiek / egi magas torníot rakat-
tata neki . zeep hazakat benne / e zent Borbalan-

[1] A *-hoz* jelölt, sor feletti botoldás.
[2] A ragot talán utólag húzta össze a szóval a másoló.
[3] A szó sor fölötti, jelölt betoldás.
[4] A *tek* rész sor fölötti, jelölt betoldás.

ak hogi ot lakneiek ven azzonokual/es lea
mual: mygh valameli nagi venak hassas
itama azon toromba lenaltata/ egi zeep bol
totis hol aranbol ses ezüstbol lenalt Istenek
madnaia/es tiztolneie. eh zent Borbala ke
gig mind ot ezendoss koratol fogua/gyüloli
uala a baluan Istenoket. az edoss Jesusnak kel
sq ihleſebol: gondoltatuan az o lelkeuel. ho
gi emberi kezzel lenalt allat nem lehet Ist
en: mert az istemek veghetetlen hatalmu
nak kel lenniek. ih eme sok fele allatokat. th
udot terömtem. minek okaert eh zent. a na
gi Istent magia vala. kih otet: es foldet. Men
niet zerzötte. hasmak utanna meg ertue
isteni ielenetbol hogi az Istem felseg: zomd
ieben haromm volna/es egi lolki allat volna
es mind a hitnek agyazat. melieket telleh
ne/ az Jduozvolendoknek hirmie/ es hogi ah
vizben valo meg kereztoltodes zivkseg volna
a memorzayban valonak. les zalla egi na
pon a letgeteknek vizeben ki foli vala ato
romak alatta: es maiagot teuen vechoz hogi
hogi a vizet meg zentolneies haromzer el
buuan ah vizben meg kereztole omon ma
gat Atianak es fiunak es zent lelöknek ne
uebenesezutan meg fel menuen a toromba
es ah baluan istenoknek boltiaban/mind or
tzel pogdose otet. ennek utanna meg ertue
Istem ielenedbol hogi a vöistemek eg volna
a taxatria: hogi zivzesayben maradna iol le
het sok vrak kereztek hazassagra nem tudna

333

ak / hogí ot lakneíek ven Azzoniokual / es lea
niual : mÿgh valamelí nagi vrnak hazzas
ítanaía[1] / azon toroníba ⌊enaltata / egi zeep bol
totis : hol Aranbol / ses ezústbǫl ⌊enalt Istenét
ímadnaía : es tiztǫlneie . eh zent Borbala ke
gig / mínd ǫt eztendǫs koratol fogúa / gíúlǫli
uala a Baluan Istenǫket · az edǫs Iesusnak bel
sǫ ihlesebǫl : gondoltatuan az ǫ lǫlkeuel . ho-
gi embǫri kezzel ⌊enalt allat / nem lehet Ist
en / mert az istennek / veghetetlen hatalmu-
nak kel lenníe ⌊kjh enne sok fele allatokat / th
udot terǫmtení : mínek okaert / eh zent ziz[2] a na
gi Istent ímagía vala . kih ǫtet : es fǫldet / Men
nniet zerzǫtte ⌊ahnnak utanna / meg ertuē
isteni ielǫnetbǫl / hogi az Istení felség : zǫmel
ieben / harom volna / es egi lolki allat <vol
na> es mínd a hitnek Agazatit[3] melieket kelleh
ne / az lduǫzẃlendǫknek hínníe / es hogi ah
výzben valo / meg kereztǫlkǫdes zẃkseg volna
a Menǫrzagban valonak · Leh zalla / egi na
pon a ⌊ergetegnek vizeben / ki foli vala / a to
ronnak alatta : es íma⌊agot teuen wrhoz kere ǫtet[4]
hogi a vizet meg zentǫlneie : s haromzer el
buuan ah vizben / meg kereztǫle ǫnnǫn ma
gat Atianak · es fÿunak · es zent lelǫknek ne
ueben ⌊sęzutan meg fel menuen / a torombā
es ah Baluan istenǫknek boltiaban / mínd or
czel pǫgdǫse ǫket . ennek utanna meg ertuē
Isteni ielǫnedbǫl / hogi a ÿo istennek eh volna
akarattia : hogi zẃzesegben maradna / iol le
het sok vrak keretek hazassagra / nem tuduā

[1] A *zz* javított betűnek látszik, az *n* utáni *a* a szó fölé van beszúrva.
[2] A szó jelölt, sor fölötti betoldás.
[3] Az *it* jelölt, sor fölötti betoldás.
[4] A két utolsó szó a jobb margón van beszúrva.

hagi kereztien volna/ de ſimmikepen nem akara ehre engegni. hanem nagi aitatoſſagban: dicazatoſſagba/ es erzalmaſſagba: zivzen zolgal vala/ egi napon mikoron a toromba leh zallot volna/ kata: hat atia/ vr dlat/ egi ſpedo hazat tenaltat: ket aſſlakot. hattak raita ah miueſok/ ſo a zent hazomſagnak neueben haxmadikat is tenaltata: ſa marian kouon/ zent kereztnek iegiet vonuan/ azonal bele ſiliede a zent iegi: mint ha vaſſal metoltet volna kih raitagamak utana felmenuen/ az o Attianak baluani iſtenihoz: mind el toreb oket/ ſaz ezuſtit/ es az dramat sdrag koueit: vront Jeſuſnak neuecet/ mind zegen iokuek oztogata. Meſi dolgokat meg ertue az o Attia/ fel mene a toromba. fegiuereuel hogi ugian ottan leh vagmaia de mattozuan enomoſ zivz vrhoz. ket fele ualek a koh ſal/ es kivete a hegi tetore az iſtenmek lokedet. kit latuan az o Attia/ ſotama menuen: mikoron kereſneie a hegieton/ nem kezde meg kelhetnie. Sugian ottan/ ket paztor ihokat oriz vala/ ſazokat kezde kerdezni. ha lattak volna/ egi lant. az egik meg eſkuek hagi nem latta volna hagi el zabadithatnaia/ es zent Borbalat. ah maſik kegies vgian/ meg mutata vjaual/ ſazonal a paztor: mind az ihatual egietomlekoueſ valtozanak/ ſmind ez ideig ah kepen vamak. meg keluen azert a dioſtoruſ/ eſ nemoſ zivzet. wſzkon ragada/ es nagi erossen veruen/ ſbaianak/ fagua/ vonuan a varoſban ada omon kezeuel a Marcianuſ freedekom-

hogi kereztíen volna / de símmíkepen nem ak
ara ehre engégni · hanem nagi aitatossagb
an : Alazatossagba / es ergalmassagba : zẃzen
zolgal vala istẽnek[1] ⌊Egi napon mikoron a torombol
leh zallot volna / lata : hát Atia / ỹt Alat / egi
fǫrdǫ hazat ⌊enaltat : sket ãblakot[2] / hattak
raita ah míuesǫk / sǫ a zent haromsagnak
neueben harmadikat is ⌊enaltata : sa maru
an kǫuǫn / zent kereztnek iegiet vonuan / az
ǫnnal / bele silíede a zent iegi : mínt ha vassal
metǫttek volna kih raita ⌊annak utãna / fel m
enuen / az ǫ Attianak baluani ístenihǫz : mínd
el tǫreh ǫket / saz ezústit / es az Araniat / Sdraga[3]
kǫueit : vronk lesusnak neueert / mínd zegen
iǫknek oztogata ⌊Meli dolgokat / meg ertuẽ
az ǫ Attia / fel mene a Toromba · fegíuereuel / ho
gi ugían ottan / leh vag<na>ia / de imatkozuan e'
nǫmǫs zẃz vrhoz / ket fele ualek a kǫh fal / es ki
vete a hegi tetǫre az istennek lǫlke ǫtet · kit la
tuan az ǫ Attia · svtanna menuen : míkoron ke
resneie / a hegiekǫn / nem kezde meg lelhetníe
Sugian ottan / ket paztor ihokat ǫrỹz vala
sazokat kezde kerdǫzní · ha lattak volna ? egí lea
nt · az egik meg eskẃek / hogi nem latta volna
hogi el zabadithatnaia / eh zent Borbalat · ah
masik kegig vgían / meg mutata vŷaual / sa
zonnal / a paztor : mínd az ihakual egietǫmbe
kǫueh valtozanak / smínd ez ideíg ah kepen
vannak ⌊meg leluen azert a dioskorus / eh nǫ
mǫs zẃzet · wstǫkǫn ragada / es nagí erǫssen v-
eruen / shaianal fogua / vonuan a varosban
ada ǫnnǫn kezeuel / a Marcianus feiedelǫmn-

[1] A szó jelölt betoldás a bal margón.
[2] A *h* javított betű.
[3] A szó utolsó *a* betűje a sor folott van betoldva.

12.

ek meg giottrendőül a keresztien hitert tih
mikorion meg terdőzte volna: ha a meg fe
zitet istent imadniaia es a zent Borbalah
mondotta volna hogi meet azt tak o vol
na azsten sa poganoknak istenek mind
ordögök volnanak, paraniola a feiedelom
hogi mezitelen fel akaztua shaianal fogua
nagi erőssen meg ostoroznaiak es nagi ca
os zivr foltoktal a meg taglot testet tor
delneiek tent kenra akaruan adnyaiez
vtan le uettete az oztorvvrol es tomlőcz
en vitetuen kalodaba verettete ez nomos
tienge zvvzet de vront Jesus eyel nagi fe
nosseguel neki ielonuen ab tomlőczben m
eg erőssite otet: mindon sebeit meg giogit
uan es serelombol meg zabadituan masnapon meg tih hozatuan a Maxianus o
tat es katuan hogi zeeb volna mint amak
elotte. Monda neki laddek mint tomorm
tet az istenek vaitad meet im meg giogit
ottak. madiak dzert nimmar oket hogi eli
smikorom meuetneie a baluan istenoket
labainal fogua meg fel fezittete es gyerek
nek el az o zent testet zaggatatuan: ego sa
kiatal kezde az o oldalat egyettem. smeg
amak folotte vas ueruel mind adzeeg v
erettete az o feiet mijg a wer nagi kerose
guel kezde az o orran tih folnia ennek ut
anna mind tet meliet el mettete es mezut
elen hordoztata a vaxos zerte de mikoro
masagot tiet volna vrhoz neki ielonek va

ek meg[1] gíǫttrendǫúl / a kereztien hitert / kih
mikoron / meg kerdǫzte volna : ha a meg fe
zitǫt istent ímadnaia · es a zent Borbalah
mondotta volna / hogi azt / mert[2] · ⌊ak ǫ vol
na az Isten / sa poganoknak ístenǫk mínd
ǫrdǫgǫk volnanak ⌊paran⌊ola a feiedelǫm
hogí mezitelen fel akaztua / haíanal fogua
nagi erǫssen / meg ostoroznaiak / es nagi er
os zẃr foltokkal / a meg taglot testet / tǫr
ǫlneiek / kent kenra akaruan adnȳa ⌊ez
vtan / le uetete az ǫztǫrẃrǫl / es tǫmlǫczb
en vitetuen Kalodaba verettete / ez nǫmǫs
gienge zẃzet · de vronk Iesus eȳel nagi fe
nosseguel neki ielǫnuen / ah Tǫmlǫczben / m
eg erǫssíte ǫtet : mindǫn sebeit meg giogit
uan / es serelǫmbǫl meg zabadítuan ¶ mas
napon meǵ kih hozatuan a Marcíanus ǫ
tet / es latuan hogi zeeb volna / mínt annak
elǫtte . Monda neki laddek mínt kǫníǫrẃl
tek az istenǫk raitad / mert ím meg gíogít
ottak · imadiak Azert ímmar ǫket / hoǵi eelí
⌊Smíkoron meuetneie a baluan ístenǫket
labaínal fogua meg fel fezittete / es gerebe
nǫkel / az ǫ zent testet zaggatatuan : egǫ fa
klíakal kezde az ǫ oldalat egettetni . smeg
annak fǫlǫtte / vas uerǫuel / mínd adzeeg v
erettete az ǫ feiet / mȳg a wer / nagi bewse
guel kezde / az ǫ orran kih folnía ⌊ennek ut
anna / mind két meliet el mettete / es mezit
elen hordoztata / a varos zerte · de mikorõ
íma⌊agot teet volna vrhoz / neki ielǫnek vr

[1] Az *e* alatt véletlennek látszó függőleges vonás van.
[2] Az eredetileg *mert* / *azt*-nak írt szavak cseréjét jelezte a scriptor.

nak Angiala / es nagi zeepen fel oltoztetue
Nemmi vuhaban / mindon seberr meg gio
gita / es tret meliet / meg ada / tiket latua
a feiedalom meg dwhoduen / a haragnak
myatta paraznola hogi el vemeiek freiet
meli zent zwzet veuen / az omon attiah
tih viueß a hegire / hol meg fogta vala
es omon tezeuek el veue freiek sleg ottan
thwz zaluan leh / az eegyhok meg emizte o
tet sa zent Borbalanak teftet / egi aitatos le
reztien el temete / ot Nikomediaba / de az ut
an konstantinapoliba viteteek / soman nemin
emw nomossek venpreben hozak / es helihoz
tetek ah tereztos Baratoknak kalastromaba
bodog azzom egi hazaban / mi vronk Jesusnak
dicsegere / tih eel / es orzagok / mind orokc / ame

zent Miklos pispoktol valo poikario

Omeli igen io / a fizfyui el tvolitoneth
Nikolaon zyusagatol fogua / visedeti u
nak igaiak / ez igeket monda a zent Jer
emias profeta sivalomtol zerzot tonueneth
armadik rezeben: meli igeyben minden emb
roknek / sizfiaknak / sazzom allatoknak: venok
nek / es zfiaknak / kisdedoknek sia gioknak / Sian
lia vinak o Igaiak / meg vtaltatuan velok
a gonoz eroggnek igaiak / es ez velagnak kit
iay meli nagi sokan vonznak mastan / embor
ok tozwl / mert im latiok ezt: hogi eroggezt
az az / a bmoket / sez velagezt / meli sokan m
nah munkat teznek: eyek: snapal es mineh fa
zagot zenuednek / mind kisdedseggektol fogua
de az wyssen lak teueset / sem akaznak zenu

ezt

Bonu
est ab
le scen
itegu
mini
tar

nak Angiala / es nagi zeepen fel ǫltǫztetuē[1]
Menniei ruhaban / míndǫn sebeit meg gio
gita / es keet melíet / meg ada / kiket latuā
a feiedelǫm meg dẃhǫduen / a haragnak
mȳatta ⌊paran⌊ola hogi el venneíek feíet
Melí zent zẃzet veuen / az ǫnnǫn Attiah
kih viueh a hegire : hol meg fogta vala
es ǫnnǫn kezeuel el veue feiet ⌊Sleg ottan
Thẃz zaluan leh / az eegbǫl · meg emízte ǫ
tet · sa zent Borbalanak testet / egi Aitatos ke
reztien el temete / ot Nikomediaba / de az ut
an / konstâtínapoliba vítetek / sonnan nemín
emẃ nǫmǫssek Venǫceben hozak / es helihǫz
tetek ah kereztǫs Baratoknak kalastromabā
Bodog azzoni egi hazaban ⌊mí vronk Iesusnak
di⌊ǫsegere / kih eel / es orzagol / mínd ǫrǫke / Amē

Zent Miklos pispǫkrǫl valo p̄dikacio

O melí ígen io / a fírfȳuí elkẃl⌊wnekh
mikoron Ifȳusagatol fogua / viselēdi ur
nak igaiat ⌊ez igeket monda a zent Ier
emías profeta Siralomrol zerzǫt kǫnuenekh
armadik rezeben : meli igegben mindǫn embǫ
rǫknek / firfiaknak / sazzoni allatoknak : venǫk-
nek / es Ifiaknak / kisdedǫknek snagioknak / Aian
lia vrnak ǫ Igaiat / meg vtaltatuan velǫk
a gonoz ǫrdǫgnek igaiat / es ez velagnak · kit
iaȳ meli nagi sokan vonznak mastan / embǫr
ǫk kǫzzẃl ⌊mert ím lattiok ezt : hogi ǫrdǫgert
az az / a bínǫkert / sez velagert / meli sokan mi
neh munkat teznek : eȳel : snapal / es míneh far
a⌊agot zenuednek / mind kisdedsegǫktǫl fogua
de az wrlstenert[2] ⌊ak keueset / sem akarnak zenu-

[1] Az *l* javított betű.
[2] Az *ert* jelölt betoldás a sor alatt.

edm. ezektől panazol az vristen zent Gergelnek zaia altal monduan: eh velagnak zerétöy erössek eȝ foldi eyten, deh torok a mennyekre imezt eh velagi diosegeret, halalitz teuamat muntal kodma. de az grőke valo bodogsaynak remenlesert, tat teuees ideig som akarnak muntakan lennie eh velagi meresegeut mindon bozzusagot el zenuednek, sa menniei iutalomert, egi kiin bozzw bezedot nem akarnak el zenuednie, nem vala ezek kozzvól valo, a bodog zent Miklos pispők, mert o meeg zrideteseneket napiatol fogua, az vristen igaiat vetna mikoron ahtul fogua, mid halalaiglan boitole, azerdat sah pentekoth mindon teruemeben az edos ystemek zeplot telen maraduan, azert imeh meli igen yo e ebedenek, venak igaiat viselnie, mert az vristen fel magaztalia eh velagonis ezoket, ah malaznak beuseget aduan netiok: sa mas velagon nagi tih ielentheteteken diosegoth, ielentik tih, a folúl meg mondoth igeret-tik melle harom rol lezon tanusagonk. Elso nemineniw terdesok rol. Masodik zent Miklosnak eletirol, harmadik egi peldarol, az elso melle terdik zent doktorok elozeh mi oda az vronk kristusnak igaia: tirol a mi edos vronk paranicsolatot ada monduan: vegi ietek fel az en Igamat, vagi vegrietek veatok az en Igamat, es tanuliatok en tolem, mert kegios vagiok, salazatos zivvu. Felelnek ehre zent doktorok sugi monnak, hogi az ob

edni . ezǫkrǫl panazol az wrísten / zent Gergǫ
lnek zaia altal monduan : eh velagnak zere
tǫỹ / erǫssek ez fǫldíegben / deh korok a menníe
ỹekre ⌊mert eh velagi díl⌊ǫsegert / halalíg kell
annak munkalkodnía . de az ǫrǫke valo Bodo
gsagnak remenleseert / ⌊ak keuees ídeíg / sem
akarnak munkaban lenní ⌊eh velagi níerese
gert míndǫn bozzusagot el zenuednek / sa men
niei íutalomert / egi kíl⌊ín bǫzzẃ bezedǫt nem
akarnak el zenuednie / nem vala ezǫk kǫzz
ẃl valo / a Bodog zent Míklos pispǫk / mert ǫ
meeg zẃletesenek napíatol fogua / az vrist
en igaiat vo[·]na[1] / míkoron ahtul fogua . mīd
halalaiglan bǫitǫle / a zerdat sah pentǫkǫth
míndǫn tǫrueníeben az edǫs lstennek zeplǫt
telen maraduan / azert ímeh meli igen ỹo e
mbǫrnek / vrnak ígaíat viselníe / mert az vr
ísten fel magaztalia eh velagon ís ezǫket / ah
malaztnak beuseget aduan nekiǫk : sa mas
velagon nagi kih ielǫnthetetlen díl⌊ǫsegǫth ⌊ezt
ielǫntik kih / a fǫlúl meg mondoth igeek / kik

melle haromrol lezǫn tanusagonk

Elsǫ neminemẃ kerdesǫkrǫl . Masodik zent
Miklosnak eletirol / harmadik egi peldarol
⌊az elsǫ melle kerdik zent doktorok elǫzerh
mi⌊oda az vronk krístusnak ígaia ? kirǫl a mí
edǫs vronk paran⌊olatot ada monduan : veg
ietǫk fel az en lgamat / vagi vegietǫk reat
ok az en lgamat / es tanuliatok en tǫlem / me
rt kegiǫs vagiok / salazatos zỹwu ? / Felelnek e
hre zent doktorok sugi mondnak / hogí az ed

[1] A szó középső betűje javítva van, olvasása bizonytalan; *l* és *h* betűk látszanak egymáson.

ſ vronknak Igaia /az vy toruem/melet ſ zent
felſege/az Euangeliomban tih ielentec/mely
kendaltatik es alh/az vronk kriſtuſnak kereſz
tet viſeleſeben/mert am ſmon maga monda
zent lukac meg irta/az Euangeliomnak tiſen
negiedik rezeben/ah ti nem viſeli/az ſ kereſzt
nem meltó ſ reiaia/ſeh mondatik Igranak
mert mikepen az Igaban/ket ket Barmatzo
ttanak beh fogmia/a zekernek/vagi taligan
ak behfogma ezenkepen vronk kriſtus kereſz
tinek igraiaban/kelek zexent: kettek kel beh fog
nonk: tettonket es ſoltonket/a bizom kereztnek
es az az iſtem malaznak zekerenek uonaſza
za/tin uthaſſonk a mi edoſ vronk kriſtus Jeſ
uſnak/tih immar orzagol emborſegre zeren
tis Memorzayban/Maſodik kerdeſ mezh
mikepen kel vronk Jeſuſnak kereztſaiat viſe
lnonk/az az ſ zent Igraiat/felel ſmon ma
ga vronk ehre/mikoion mongia vegietek ſol
vatok az en Igramat/nem mongia alatok/va
gi melletek/de ugian azt mongia/hogi vei
atok/mert ſokan vannak a kereztienek koz
vl/kik diabolusen a kereztiemek neueuech
tih nagi ſabadſagnak dicſeiet/hazuak ma
gokat ah krnek Ignia ala momn/Nemel
liek eh foldi telhetetlenſegnek miatta/ezek
th kereſuen ef kereſuen zak/mint a vakon
dakok kik mindenkor/a foldet thuriak/Neh
meliek a keueliſegnek miatta/kik ez velagi
tiztoſſegot amelia keuanniak/hagi mind
lolkeket/kreſtoket/orok thrözre aggiak/Nem
elnek a buiaſagnak miatta/kiket ordog/ah
teſti binnek miatta/ſ mte vnokat tethiezek

ǫs vronknak Igaia / az vy tǫrueni / meliet ǫ zent
felsege / az Euangeliomban kih ielǫnte ⌊melȳ
fvndaltatik es alh / az vronk kristusnak kerezt
inek viseleseben · mert am ǫnnǫn maga monda
zent lukaL meg íra / az Euägeliomnak tizen
Negíedik rezeben / ah ki nem viseli / az ǫ kereztet[1]
nem meltǫ ǫ reíaia / seh mondatik Iganak
mert mikepen az Igaban / ket ket barmot / zo
ktanak beh fognia / a zekernek / vagi taligan
ak <beh fognia> vonasara[2] / ezǫnkepen vronk kristus kerez
tinek igaíaban / lelǫk zerent : kettǫt kel beh fog
nonk : testǫnket es lǫlkǫnket / a bizoni kereztnek
es az Az[3] istení malaztnak zekerenek uonasa-
ra ⌊kín iuthassonk a mí edǫs Vronk kristus les
ushoz ⌊kih ímmar orzagol embǫrsege zeren
tis / Meníǫrzagban **Masodik** kerdes ímezh
Mikepen kel Vronk Iesusnak kereztfaiat vise
lnǫnk ? az az ǫ zent Igaiat ? felel ? ǫnnǫn ma
ga vronk ehre / mikoron mongia vegietǫk <fel>
reatok[4] az en Igamat / nem mongia alatok / va
gi melletǫk / de ugian azt mongia : hogi rei
atok · mert sokan vannak a kereztienǫk kǫzz
ẃl / kik diL ekǫduen a kereztiennek neueuelh
kih nagi zabadsagnak diL ǫsege / hagiak ma
gokat ah bínǫknek Igaía ala níomní · Neme
liek eh foldi telhetetlensegnek mȳatta ⌊ezǫke
th keresuen <es keresuen> ⌊ak / mínt a vakon
dagok[5] kik mindǫnkǫr / a foldet thwriak · Neh
melíek a keuelisegnek mȳatta / kik ez velagi
tiztǫssegǫt annera keuanníak / hogi mínd
lǫlkǫket / stestǫket / ǫrǫk thẃzre aggiak . Nem
elíek a buiasagnak mȳatta ⌊kiket ǫrdǫg / ah
Testí bínnek mȳatta / zinte ȳnǫkke teth / ezǫk

[1] A szövégi *t* betoldás a szó folott.
[2] A szó – betoldójellel jelolve – a kihúzott rész folott van.
[3] Az *A* kis *a* betűből van javítva.
[4] A *re* talán utólag kerult a sor elejére.
[5] A *g* (talán *k*-ból) javított betű.

nek az wristen ameua zerzötte a tenoktat
minete a gimörwségben voltanak ez illik
tenök non viselik o raitok vronk kristusn
ak igaiat/ment lek miomta ötet a testnek/ez
velagnak es gröggnek Igaiok hazmadik
terdes imez. Mimemw iegiktuel esmerhetih
emböre meg/ha az vronk kristus Igaiat von
zia auagi nem. Vronk Jesus omon edösza
iauak felele ehrek mikoron Monda Janu
liatok en tolem/ment kegiös vagiok es Ala
zatos ziuu. sehkeppen mugodalmat lelkök
Thiw lolkötök nek/meli igegbenmegi terehek
et/a uagi Negi iegiötet ada. kigbol meg es
merhetiök/ha az edös vronk Jarmat vonz
iok uagi tiet: elsö az engödelmesség. haen
gedonk az Istem parantolatoknak/ezkö
telönte vronk/ez igyeben/kigben möda ha
naliatok/ment a bizom tamtuamiöknak/en
gedmiök kelh az o mestörökne. ment ehnek
wl/sem a beteség/sem az Idösség/nem leh
et/ezokaert monda vronk Jesus/a zent Euá
geliomba. meg irattatot/ha akarz elettre
memie/tart parantolatokat. ez elsö Jegy
meg vala zöt miklosban. ment o/soha nem
ton ellene az wristemek. Masödik Jegi az
wristenhoz ualo egiesülés/es Baratag/kih
zetetnek mondatik/ezt ielönti a mikoron
monogiaen tolem. ki dlatom zerent/zeret
et vagiok/Meliet meg mutattam emböre
letelömben erottetök/kenzenuedesommek/es
halalomual ohre monda vronk/az Jsiunak
kih meg kerde ötet/astol: mit kellene tenn

nek az wristen / annera zerzǫtte a kenokath
minere a giǫníǫrẃsegben voltanak ⌊ez illíe
tenǫk nem viselik ǫ raitok vronk kristusn
ak ígaíat / mert leh níomta ǫket a Testnek / ez
velagnak es ǫrdǫgnek Igaiok **Harmadik**
kerdes ímez . Mínemẃ iegiǫkuel esmerhetih
embǫr meg / ha az vronk kristus Igaíat von
zía auagí nem ? Vronk lesus ǫnnǫn edǫs za
iaual felele ehre<is> mikoron Monda . Tanu
liatok en tǫlem / mert kegiǫs vagíok ⌊es Ala
zatos ziúu[1] . sehkeppen níugodalmat leltǫk / a
Thẃ lǫlkǫtǫknek / melí igegben ⌊negi kerekek
et / a uagi Negi íegíǫket ada / kígbǫl meg es
merhetiǫk / ha az edǫs vronk *larmat vonz*
iok uagi kiet : elsǫ az engǫdelmesseg / ha en
gedǫnk az Istení paran⌊olatoknak / ezt / ki
lelǫnte vronk / ez igegben / kígben mõda Ta
nuliatok / mert a · bizoní tanítuaníoknak / en
gedníǫk kelh az ǫ Mestǫrǫknek . mert ehnek
ẃl / sem a bekeseg : sem az lduǫsség / nem leh
et ⌊ezokaert monda vronk lesus / a zent Euã
geliomba . meg írattatot ⌊ha akarz elettre
menníe / tar⌊ parã⌊olatokat . ez elsǫ legÿ
meg vala zẽt Miklosban . mert ǫ / soha nem
tǫn ellene az vristennek . Masodik legi az
vr Istenhǫz ualo egieswles / es Bara⌊ag ⌊kih ze
retetnek mondatik . ezt ielǫnti a míkoron
mongía ⌊en tǫlem . ki Allatom zerent / zeret
et vagiok / Meliet meg mutattam embǫrre
letelǫmben erottetǫk / kenzenuedesommel / es
halalomual ehre monda vronk / az Ifíunak
kih meg kerde ǫtet / ahrol : mít kellene tenní

[1] A mellékjel a két *u* felett középen van.

aianluan az o holtet/tih mivlek ez velagbol
vronknak zileteſe vtan: mikoron hazomz
az/negiuen hazom ez tendőbe irnanak/e
mai napon/eſ el temetuen etet. az o te
porſaiabol olai ſoli tih/melieh/ha vala
meli tor:meg tenetteteik/meg giogiul m
indon torſagabol. fetzik venorzeben maſ
tan/tilomb tilomb tudatal fenluen/mi v
onk teiſtuſnak tiztoſſegere/tih eel/eſ orza
gol eroktől/eroktē/amen: vgi legion
Zent Amborus doktor eletih
Ih zent Amborus doktor/eh mai napon
tetetek piſpoke Mediolanomba. Romai z
ent egihaztol/ez Amborus vala Romai duſn
ak/a nagi Amboruſ vinak ſva/tyh a Romai v
aknak valaztaſabol franciat birja vala/vgi
an otan zvoletetek eh zent Amborus/kit ah
meh. mikoron ah daika leh fekivtot volna a
malato palotaba. Bolipieben. ſa giermok za
iat meg mitua aluimeiek/azonbozle egi va
y meh/zalla veiaia. mind ortzaiat/ſmind za
iat el tepuen/ſugi zengedoznek vala/mit
egi teptarban/uagi toſarban. meli mehok
azton fel teluen volaſoli nagi magaſſan
fel emelkodenek/az eegyben: hogi alyz fog
hattia vala meg az Embori zom: tit latu
an az o hattia/eſ meg yeduen vaita/mondah
feleſegenek/ez giermok nagi embor lefoi
iouendoben/tih immar el iaruan/tezet m
ind Anniaual/ſmind kermieuek/mint laita
vala/a terezrien papoktol/meg volotanak

aíanluan az ọ lọlket / kíh mwlek ez velagbol
vronknak zíletese utan : míkoron haromz
az / negíuen harom eztendọbe írnanak / e
mai napon / es el temetuen ọtet · az ọ ko
porsoíabol olai foli kih / meliel / ha vala
meli kor : meg kenettetik / meg gíogíul m
índọn korsagabol · fekzik venọczeben mas
tan / kilọmb kilọmb ⌊udakal fenluen / mí vr
onk krístusnak tíztọssegere / kih eel / es orza
gol ọrọkkẃl ọrọke / Amen : vgi legíọn

Zent Amborus doktor eletih +

Ah zent Amborus doktor / eh maí napon
tetetek pispọke Medíolanomba : Romai z
ent Egihaztol / ez Amborus vala Romai dusn
ak / a nagi Amborus vrnak fỹa / kỹh a Romai vr
aknak valaztasabol Franciat biria vala ⌊Svgi
an ottan zẃlettetek eh zent Amborus / kit ah
meh . mikoron ah daika leh fekẃtọt volna a
mulato palotaba . bọl⌊ọíeben · sa giermọk za
iat meg nítua alunneíek / azonkọzbe egi ra
ỹ meh / zalla reíaia / mínd orczaiat / smind za
iat el lepuen / sugi zengedoznek vala / mĩt
egi kaptarban / uagí kosarban . melí mehọk
ozton fel keluen rola / olí nagi magassan
fel emelkọdenek : az Eegben : hogi alỹg fog
hattia uala meg az Embọri zọm : kit latu
an az ọ Attía / es meg ỹeduen raita / mondah
felesegenek / ez gíermọk nagi embọr lezọn
íọuendọben ⌊kih ímmar el íaruan / kezet m
índ Anniaual smind Nenníeuel / mínt latta
vala / a kereztíen papoktol / meg ⌊okoltatia[1]

[1] Az utolsó betű a szó fölé van beszúrva.

vala/tiben az edoſ vriſtemek/bol Leſegyſ ho
ielȩtenik zzank latasa/tiból el vegezte uala/hogi et
et/meeg piſpȩkte uolna teendo/mikoron
azert Romaban immar/felſeredvlt bo
raban tanal adaſsa/valaztatot volna
az vraktol/miert nagi deiak/es ezoſ em
ber valȩa/latuan a Lazar tepe/azo el
eg voltat mindenre/kivlde otet/ket ores
agnak birodalmara/Liguriaba/es em
iliaba./s mikoron utot volna Mediolan
omban/tahat. kih mult a piſpȩk ez velazb
oli/ki eretnek vala za toob eretnektȩl iſme
eg eretnek piſpȩket keuan vala/a terezt
ienȩk tegig/ezt nem akariak vala/mm
ek okaert el vegezek/hogi meg vmanak
egi maſsalh/kit meg ertuen zent Ambo
ruiſ doktor miert/eh varoſ iſ/o tizi vala
kozigben mene/es oli Bolien/oli okoſon
zola elȩtȩk/hogi a meg buſult nepeth
ottan igienoſſegre hoza/ſazon kozben/eg
eroomo giermȩk/kih nem regon ket va
la/kezde ammanak olebol/kialtam/m
onduan/az Amberroſt valaziatot/piſ
pokte./kit mikoron mind igienlo akara
ttal valaztottanak volna/azonnal kou
uetȩket kivldenek a Lazarhoz. hogi a m
laztak meg konfirmalnaia./kit meg
ertuen zent Amboruſiol lehet/meeg
a koron pogan vala/de maga el futa
a valaztaſ utan/es akaruan titenom

vala / kíben az edǫs vrístennek / bǫlʟesegǫs ho
zzank latasa ielǫtetík[1] kíbǫl el vegezte uala / hogi ǫt
et / meeg pispǫkke uolna teendǫ / míkoron
azert Romaban immar / felserdẃlt ko
raban tanaʟ adassra[2] / valaztatot volna
az vraktol / miert nagí deiak / es ezǫs em
bǫr vala[3] · latuan a ʟazar kepe / az ǫ el
eg voltat míndǫnre / kẃlde ǫtet / ket orz
agnak bírodalmara ʟLígurgíaba / es Em
ilíaba . smíkoron íutot volna Mediolan
omban / tahat . kih mult a pispǫk ez velagb
ol ʟki éretnek vala sa tǫǫb eretnekǫk ísme
eg eretnek píspǫkǫt keuannak[4] vala / a kerezt
ienǫk kegig / ezt nem akariak vala / mín
ek okaert el vegezek / hogí meg vínanak
egi massalh / kít meg ertuen zent Ambo
rús doktor míert / eh varos ís / ǫ tízti vala
kǫzigben mene / es oli bǫlʟen / oli okoson
zola elǫttǫk / hogi a meg busult nepeth
ottan ígienǫssegre hoza / sazon kǫzben / eǵ
ʟǫʟǫmǫ giermǫk / kih nem regǫn let va
la ʟkezde Annianak ǫlebǫl / kaialtaní : m
onduan / az Amborwst valaziatok / pis
pǫkke . kit míkoron mínd igíenlǫ akara
ttal valaztottanak volna / azonnal kǫu
uetǫket kẃldenek a ʟazarhoz . hogí a va
laztast meg konfirmalnaía . kit meg
ertuen zent Amborus / iol lehet / meeg
a koron pogan vala / de maga el futa
a valaztas utan / es akaruan Ticenom

[1] A szó, betoldójellel, a bal margóra van írva.
[2] Az *r* az utolsó *a* fölé van írva, betoldójellel.
[3] A *volna* szóból van javítva: az *o* *a*-vá, az *n* áthúzva.
[4] A *-nak*, betoldójellel, a sor fölött szerepel.

ba menni: tahat Romanak kayuian
vagion regnek, sbe menuen titton Rom
aba, ek reitozek Leontiusnak hazababe
mikoron a Lazar, meg kaialtatta volna
mindenuet, hogi feie: siozaga vezteke, kih
tartoziek iekontem, valaki tudnaia hol
volna az Amberusteki mondak otet, esak
arattia ellen kezgritek engegme, a val
aztasnak, es meg kereztoltetuen magat
kiolczad napon pispokke zentoltetek, ki
mikoron negi extendo ek mulua Roma
ba ment volna: tahat ammia ki mult ez
velagbol, segi kozuenos: ruhaiat illetue
ottan meg giogulas meg keruen medio
lanomba, a Lazarne azzon, mijert eretn
ek vala magi sok bozzusagot tetet vala
eh zent emborom: smikoron az Arrianos
eretnekek velneiek, hogi a Lazartol zanki
vettetneiek, egi eretnek: kih nem mezzehl
akik vala zent Amberus hoz: zekeret len
altata neki, hogi ahba vitetneiek, a zank
iuetesnek helliere. de extendo beh teluen
az eretnek, a Lazartol azonzekrebe vette
tek zankiue eh zent doktorok tegigze
ntsegos voltak kaialtiak valameeg az
ordogok is monduan: az ordongos sogbol
hogi vstemek zeretp zentk volnak, e zent
Amberus. am egi zer, mikoron predikall
ana: keia giulenek, sokan: az eretnekek
hogi e mi kitonket rugian elotte zidalma

ba menni : tahat Romanak kapuían
vagion reguel ⌊sbe menuen titkon Rom
aba / el reitǫzek Leontíusnak hazaba / de
míkoron a ⌊azar / meg kaialtatta volna
5 míndǫnẃt / hogi feie : síozaga veztebe / kih
tartoziek ielǫntení / valaki tudnaia hol
volna az Amborust ⌊kí mondak ǫtet / es ak
arattía ellen kezǫrítek engegníe / a val
aztasnak / es meg kereztǫltetuen magat
10 Niolczad napon pispǫkke zentǫltetek / ki
míkoron Negi eztendǫ el mulua Roma
ba ment volna : tahat Annía ki mult ez
velagbol / segi kǫzuenǫs : ruhaiat illetuẽ
ottan meg giogíula s meg teruen Medio
15 lanomba / a ⌊azarne Azzon / mẏert eretn
ek vala / nagi sok bozzusagot tetet vala
eh zent embǫrǫn : smíkoron az Arrianos
eretnǫkǫk velneiek / hogi a ⌊azartol zanki
vettetneiek / egí eretnek : kih nem mezzeh ⌊⌊
20 akik vala zent Amborushoz : zekeret ⌊en
altata neki / hogi ahba vítetneiek / a zank
íuetesnek helíere . de eztendǫ beh teluen
az eretnek / a ⌊azartol azon zekerbe vette
tek zankiue ⌊eh zent doktornak kegig ze
25 ntsegǫs voltat kaíaltíak vala / meeg az
ǫrdǫgǫk is monduan : az ǫrdǫngǫsǫgbǫl
hogi istennek zeretǫ zente volna / è zent
Amborus . am egizer / mikoron predikall
ana : reía gíulenek / sokan : az Eretnekǫk
30 hogí e mí hítǫnket / ugían elǫtte zídalma-

znalak / de latuan az ſch eretnek / hogy egi
Angial allana melette / es ſivlebe ſugnaia
a melieket o mondana / meg tere / es a tere
ztien hitet. kit amak elotte haborgat mla
az vtan eoſſen / otalmazia vala / egi ordo
nyoſ eretnek: elo hiua / az ordogoket / hogy
vgen vereztetneie zent Amboruſt velok / m
ondanak az ordogok: nem tehetiok. mert
meeg lak az o haza aitoara / ſem mehet
onk vgi giuth meg / az o aitatoſſaganak
throzedm egizer / mikor a lazarne azzon
nekit fogadot volna reiaia / hogy eyel me
gh olneie vrozua. e zent Amborust / ſam
az / el reitezot volna / ſtezet immax / fel e
melte volna hogy e zent embornek feiet
el vemeie / azomal meg aza keze: ſnem
tehete a mit neki hattak vala: kit haluá
ſotan az eretnekot kozzvl meg ternek
vala. eh nomoſ doktor nagi ſok tonuek
at zerze / es miſeket: ſzoloſmakat meliek
az o egihazaba: mmd ez ideig oluaſtat
nak o terite meg zent preditatioiaual
az eretnekſegbol. a nagi zent Agoſton d
oktorrel kih mulaſat meg nagiual am
ak elotte meg lata / es az o Attiaſvamak
meg ielonte: ſkutuet napianak eſim: e
feli elot nagi aitatoſſagual / kerezt kepe
teuen az o kezeit / es imatkozuan: kih m
vlek ez velagbol. ſmikoron: az o zent ke
ſtet az egihazoz vittek uolna: veter me
kezon a meg kereztelt gyermekot. Lath

znaíak / de latuan az feh eretnek / hogí egí
Angíal allana mellette / es fẃlebe sugnaía
a melíeket ǫ mondana / meg tere / es a kere
ztíen hítǫt · kít annak elǫtte haborgat vala
az vtan erǫssen / otalmazía vala ¶Egí ordǫ
ngǫs eretnek : elǫ híua / az ǫrdǫgǫket / hogi
ígen verettetneíe zent Amborust velǫk / m
ondanak az ǫrdǫgǫk : nem tehetíǫk . mert
meeg ⌊ak az ǫ haza aitoara / sem mehet
ǫnk ugi gíuth meg / az ǫ aitatossaganak
thẃze ⌊Am egizer / míkor a ⌊azarne Azzoń
nekit fogadot volna reiaia / hogi eÿel me
gh ǫlneíe vrozua . é zent Amborust / sam
az / el reítǫzǫt volna / skezet immar / fel e
melte volna hogi e zent embǫrnek feiet
el venneie / azonnal meg aza keze : snem
tehete a mít neki hattak vala ⌊kit haluã
sokan az Eretnekǫk kǫzzẃl meg ternek
vala . eh nǫmǫs doktor nagi sok kǫnuek
et zerze / es miseket : szolosmakat meliek
az ǫ Egihazaba : mind ez ideig oluastat
nak ⌊ǫ teríte meg · zent predikacioiaual
az eretneksegbǫl · a nagi zent Agoston d
oktort / kih mulasat mèg nagiual ann
ak elǫtte meg lata / es az ǫ Attíafỹaínak
meg ielǫnte ⌊shutuet napianak estin : e
feli elǫt : nagi aitatossagual / kerezt kepẽ
teuen az ǫ kezeit / es imatkozuan : kih m
wlek ez velagbol · smikoron : az ǫ zent Te
stet · az Egihazoz vittek uolna : veterníe
koron a meg kereztǫlt gíermǫkǫk / lath

ak piſpoki diſoſegyſ ruhaba, oltozue: ſugi
mutattiak vala ammoknak: monduan
ahon a zent Amboruſ piſpok: Nemeliek
illagot latnak uala, az o Teſte ſolot, hu
ſuet napian, nagi miſe vtan: el temetek
otet a kapolnaban: meliet omon maga
ienaltatot vala, az o koporſoiaban. kinek
minden korſagtol emberek meg zabadu
lnak, eſ oroduyok, emberegtol tih memek
mi vronk Jeſuſnak tiztoſſegere: kih ez
agol: dtiaual, eſ zent lelekuel orote ame
a bodog zuz Marianak Szeplotele
fogantataſarol valo predikatio

Sanctifi
uit tabernacul

Megh zentole a felſegoſ: azo hailekat
ez igeket zent dauid kirali monda: ſo
eh irtak a ſoltar kominek, Negiue otodik dicitetiben
meli igeyben meg ielontetik, hogi mikepe
az oltari zentſeeg: nem tartatik zanem
ak: meg zentolt egihazban: azo felſegoſ, eſ
tiztaſagaert, ezontepen az ſtemek fia, ge
oltol fogua el vegezuen: hogi a mi embori
termezetonket, fel vemeie, egi zemeliben
egieſituen az emberi termezetot: az iſten
mihez illik vala, hogi a meh, tiben emek
tellene lemni, oli tizta leme, mindon bun
ol: nem tak tetemenzerent valoktol, de
meg az eredet buntol eſ, tiben egiebek fo
gontatnak, Adammak bineert: hogi ilien
felſegoſ vrnak hailakta, mindon tisztetot
allatnal tiztab leme, azert iol mongia

ak píspǫki díLǫsegǫs ruhaba / ǫltǫzue : sugi
mutattíak vala annióknak : monduan
ahon a zent Amborus pispǫk : Nemelick
Líllagot latnak uala / az ǫ Teste fǫlǫt / hu
suet napían / nagi míse vtan : el temetek
ǫtet a kapolnaban : melíet ǫnnǫn maga
Lenaltatot vala / az ǫ kǫpǫrsoiaban · Lkinel
mindǫn korsagbol / embǫrǫk meg zabadu
lnak / es ǫrdǫgǫk / embǫrǫgbǫl kih mennek
mí vronk lesusnak tíztǫssegere : kih orz
agol : Atiaual / es zent lelǫkuel · ǫrǫke Amẽ
a Bodog zwz Marianak zeplǫtelẽ
fogontatasarol valo predíkatío
Megh zentǫle a felsegǫs : az ǫ haílokat
Lez igeket zent dauid Kiralí monda : sb
eh irtak a soltar kǫníúnek / Negiuẽ ǫtǫdik diLíretiben[1]
Lmelí igegben meg íelǫntetík / hogi mikepẽ
az oltari zenLeeg : nem tartatik hanem L
ak : meg zentǫlt Egihazban : az ǫ felsegǫs / es
tíztasagaert Lezǫnkepen az lstennek fỹa / ǫr
ǫktǫl fogua el vegezuen : hogi a mi embǫri
termezetǫnket / fel venneie · egi zǫmeliben
egiesituen az embǫri természetǫt : az isten
nihǫz · illik vala / hogi a meh / kiben ennek
kellene lenni / oli tizta lenne / mindǫn bínt
ǫl : nem Lak tetemenzerent valoktol / de
meg az eredet bíntǫl es / kíben egiebek fo
gontatnak / Adamnak bineert : hogi ilien
felsegǫs vrnak hailaka / mindǫn terǫmtǫt
Allatnal tiztab lenne / azert iol mongỹa

[1] A szó jeloletlen betoldás a jobb margón.

a kiualí zent profeta/az el kezdot igeket/megh
zentyle a felsegyos isten az o hailakat/az az
az o zent anniat/ereded binnekvol fogonta
ta/hogi melto leme o reiaia/meli iget melle
hazomrol lezon iduossegyos tanusagot
elso ahrol: mi okaert zerze anna zent egyh
az: hogi eh mai napon/azzomonk maria tol
tenek tegomtetset/es az o zent testehez valo
gieſitetset/ki fogontatasanak napianak ne
uezteteik. illene minden kereztien emb
felelnek zent doktorok chre: hogi harom ok
aert. Elozer a bodog zvz mariaert kmek az
vriſten: kivodalmat ada a mi iduossegonk
tih ez mai napon fogontatek: az az: lolto
tetek meg. a zent anna azzomak mehe
ſmeg tartatek. hogi azo lolte ne eſneiek a
binben. kiben egiebek eſnek. kivol a kereztſe
gnek myatta/tiztulnak meg/eſ nem arnak
elotte. eſ meg zentoltetek mindonok nek fo
lotte. hogi a tiztaſagos iſtemek melto dm
ia lehettyne. Maſodzer zergztetek ez ma
Imep mi ergttonk. hogi nagi edoſ halakath
adnank ho az vriſtemek. tih eh mai napo
kezde ielos gondot viselnie/a mi iduoſſegon
kvol teromtuen ez mai napon/a zeplotele
zvzet kitol az o zerelmes fya. ah mi emb
rſegonket fel vala veendo/hogi arval mi
ergttonk eleget terne/az adoſſagrol. o me
li nagi hala adaſra vagionk ezert kotel
eſok mert zent bernaldnak mondaſa zere
nt. nem melto vriſtenek tob aiadokara ki
halalatkan az o tyle adattatrol harm

a kirali zent profeta / az el kezdǫt ígeket / megh
zentǫle a felsegǫs isten az ǫ hailakat / az az
az ǫ zent Anniat / eredet binnekẅl fogonta
ta / hogi melto lenne ǫ reiaía ⌊meli igek melle
Haromrol lezon íduossegǫs tanusagǫk[1]
Elsǫ ahrol : mi okaert zerze Ania zent Egih
az : hogí eh mai napon / azzonionk Maria lǫl
kenek terǫmteset / es az ǫ zent testehǫz valo / e
giesiteset / ki fogontatasanak napianak ne
ue<ne>ztetik . illene mindǫn kereztíen embǫrn[...][2]
Felelnek zent doktorok ehre : hogi ⌊harom ok
aert . Elǫzer a bodog zẃz Maríaert / kinek az
vristen : bírodalmat ada a mí Iduǫssegǫnkǫ̃
kih ez mai napon fogontatek : az az : lǫlkǫsi
ttetek meg · a zent Anna azzonnak mehebe
smeg tartatek . hogi az ǫ lǫlke / ne esneiek a
binben · kiben egiebek esnek / kibǫl a kereztse
gnek mÿatta / tiztulnak meg / es nem annak
elǫtte · es meg zentǫltetek mindǫnǫknek fo
lotte ? hogi a tiztasagos istennek / melto Ann
ia lehetthne[3] . Masodzer zerǫztetek / ez mai
Innep mi erǫttǫnk · hogi nagi edǫs halakath
adnank <ho> az vristennek · kih eh mai napō
kezde · ielǫs gondot viselníe / a mi iduǫssegǫn
krol / terǫmtuen ez mai napon / a zeplǫtelẽ
zẃzet ⌊kitǫl az ǫ zerelmes fÿa · ah mi embǫ
rsegǫnket fel vala veendǫ / hogi awal / mi
erǫttǫnk eleget tenne / az adossagrol / o me
li nagi hala adasra vagionk ezert kǫtel
esǫk / mert zent Bernaldnak mondasa zere
nt · nem melto vristẽnek tǫb aiãdokara / ki
halalatlan az ǫ tǫle adattakrol ⌊Harm

[1] Az utolsó *k* betű fele a restaurálás miatt nem látszik.
[2] A szöveg le van ragasztva.
[3] A második *h* talán javított betű.

adzek / a mi haznalatonkert / mert kelecyne
kwl valami tiztosſegyt / mi azſten amianak
tezonk / mind mayanak tulaidomitia / es ſok
fele lelki haznalatoſſagot kouetkoznek be
lole / ehre mongia zent bernald doktor / ab
bodog maxia / meg mita mindenoknek kele
let / hogi az o malaztianak teliesſegebol m
indon emberek vemenek / fogliok / valiagot
korok vigaztalaſt / binſok vigaztalaſt . Iga
zak / tob malaztot / angialok oromet / az iſte
mek fya emberſegyt / es mind a teliesſ zent h
azomſag diuſegyt : o azert / ki igen meltoa
bodogſagos maxia / mi tolonk a tiztoſſegere / es
a boldogſagra nem ok nekwl gelli ama zent
egihaz emezer azert / eztendo altal / az o ze
nt Imeper / hogi mineuel nagiob aitatoſſa
ggal viteonk eh nomoſ zwzhoz / emeuel na
giob malaztiat / erdemlenyek az vriſtemek
Ah masodik tanuſagonk legion
a hazonrol : mimemw haznok kouetkoznek
ebbol embernek / hogi hizik a zeplotelen z
wz maxianak eredet bmelkwl valoſogon
tataſtat . es illik eh mai zent Imeper / az o
zeplotelenſegenek tiztoſſegere / felelnek ze
nt doktorok ſdt haznalatoſſagat ielontik
emek . Elſo az hizom toredelmeſſeg / mereth
valaki meg extuen / hogi az iſtemek Amya
mindon bintol ardatlan volt / ſo kegig ſotbi
nyket teth / az vriſten ellen meg eſik zuue
ſ ha hiuon kerendi / a bodog mariat toredc
meſſegyt / nyer az o zent fyatol neki / es bm
nek bolanatiat / masodik hazna / mert ma
gatik / eh mai jmeper ditatoſſagual illik .

adzer / a mí haznalatonkert / mert kel̲eg ne
kẃl / valamí tiztǫssegǫt / mi az Isten Anníanak
tezǫnk / mind maganak tulaidonittía / es sok
fele lǫlki haznalatossagok kǫuetkǫznek be-
lǫle l̲ehre mongia zent Bernald doktor / ah
Bodog Maria / meg nita míndǫnǫknek kebe
let / hogi az ǫ malaztianak teliessegebǫl / m
indǫn embǫrǫk vennenek / fogliok / val̲agot
korok vigaztalast / binǫsǫk vigaztalast · Iga
zak / tǫb malaztot l̲Angialok ǫrǫmet / az iste
nnek fÿa Embǫrsegǫt / es mínd a telies zent h
aromsag dil̲ǫsegǫt : o azert / ki ígen melto a
Bodogsagos Maria / mi tǫlǫnk a tiztǫssegre / es
a bǫl̲ulettre / nem ok nekẃl Illi Ania zent
Egihaz ennezer azert / eztendǫ altal[1] / az ǫ ze
nt Innepet / hogí mineuel nagiob aitatossa
ggal vitetǫnk eh nǫmǫs zẃzhǫz l̲enneuel na
giob malaztiat / erdǫmlenǫiǫk az vristennek

Ah masodik tanusagonk legíǫn

a hazonrol : Minemẃ haznok kǫuetkǫznek
ehbǫl embǫrnek / hogi hizik a zeplǫtelen z
wz Marianak eredet binnekẃl valo / fogon
tatasat ? es illik eh mai zent Innepet / az ǫ
zeplǫtelensegenek tiztǫssegere ? Felelnek ze
nt doktorok l̲sǫt haznalatossagat ielǫntik
ennek . Elsǫ az bizoni tǫredelmesseg / merth
valaki meg ertuen / hogi az istennek Annÿa
míndǫn bíntǫl Artatlan volt / sǫ kegig sokbi
nǫket teth / az vristen ellen / meg esik zíue
es ha híuǫn kerendi / a bodog Mariat tǫrede
lmessegǫt / nÿer az ǫ zent fÿatol neki / es bín
einek bol̲anattiat l̲Masodik hazna / mert va
lakik / eh mai innepet Aítatossagual illik ·

[1] Az első *a* betű folott talán kikapart pont látszik.

mindon zivbt ſegyogben meg ſegellettetnek mikepe
ezt ſok leth dolgokkal meg bizomita ezt az vrak
Harmadzer meat a feiedelmet bitnek eh zent
Imephz aitatoſſagrol. vagyon vagion az o
tiztyſſegyebol es meltoſagyebol zegion okel. leh
nem vetetnek akar parazto akar egihazi
iak legienek ezert mongia zent Anſelmuſ do
ctor. valaki feiedelomſegben auagi tiztyſſe
ben vagi. tiztelied eh mai napoth ſegiedekkel
tiztoltaſſed. meit ha otet ziued zerent zeretn
ſoſa gialazattal a te garaduodrol leh nem
vetetol legiedzer haznal eh mai Imeph
z valo aitatoſſag a temerdok azzomi allat
oknak meit az o mehoyben valo magzath
meg oriztetik mindonok ſolotte telh azerth
a magzatoſ azzomi allatoknak a zuz Mar
ianak zeploteln ſogontataſa napiat aita
toſon illenyok es bizomi toredelmeſſegel zuz
gionaſſal oltarhoz iaraſſal eh mai nap
tezvolmok es bizodalmat az ſten ammahoz
vallamok hogi otet meg ſegelli es a gier
mok vezteſnek taratol meg otalmazia. ot
odik hazna vagion tih ez mai napon jelli
meit azt a zeploteln zuz halalanak ide
ien nem hagia el vezni meit hatalom ad
atot o neki hogi mindonoket Idugzitheſſon
valakiket akar ſielosben az o aitatoſit mi
kepen meg mutattatik milien let dolog
bol es peldabol vala harom atiafiu titka
egi nomoſ emberr valami gonoſſagokert orok
ſegyebol tih vezte minek okaert amazok tolu

míndǫn zẃksegǫgben / meg segellettetnek ⌊mikepẽ
<ezt> sok leth dolgokkal / meg bizonita ezt / az vristẽ
⌊Harmadzer / mert a feiedelmek / kiknek eh zent
Innephǫz aítatossagok · <vagnak> uagion / az ǫ
tíztǫssegǫgbǫl / es meltosagogbol / zegiǫnǫkel · leh
nem vettetnek / akar paraztok / akar egihazí
iak legíenek ⌊ezert mongia : zent Anselmus do
ktor . valaki feiedelǫmsegben / auagi tiztǫsseg
ben vagí . tíztǫlíed eh mai napoth : ⌊segiebekkelis
tíztǫltessed . mert ha ǫtet ziued zerent zeretǫd
soha gialazattal a te garadi⌊odrol / leh nem
vettetol ⌊Negíedzer haznal / eh mai Inneph
ǫz valo Aitatossag / a temerdǫk Azzoni allat
oknak / mert az ǫ mehǫgben valo magzath
meg ǫríztetík ⌊mindǫnǫk fǫlǫtte kelh azerth
a magzatos Azzoni allatoknak / a zwz Mar
ianak zeplǫtelen fogontatasa napiat / aíta
toson íllenÿǫk / es bizoni toredelmessegel · Igaz
gionassal : oltarhoz iarassal eh mai naphoz
kezẃlníǫk / es bizodalmat az Isten Anníahoz
vallaníok / hogi ǫket meg segelli / es a gier
mok veztesnek / karatol : meg otalmazia. Ǫt
odik hazna vagion / kih ez mai napon illih
mert azt · a Zeplǫtelen zẃz : halalanak ide
íen nem hagia el vezni ⌊mert hatalom ad
atot ǫ neki / hogi mindǫnǫket Iduǫzithessǫn
valakiket akar / sielǫsben az ǫ Aitatosit ⌊mí
kepen meg mutattatik imilíen **Let dolog
bol es peldabol** vala / harom Atiafÿu / kiket
egi nǫmǫs embǫr / valami gonossagǫkert / ǫrǫk
segogbol / kih vezte ⌊minek okaert amazok / tolu

aiſagyual tezdenek elmÿe/ſnagi ſok gonoſſagot
teznek vala/meli dolgot ḣaluan a vitez/miet
tiſt tarto vala/reiaiok giúle ſa kettett/meg
foga. ſſel akazta/a harmadik el zalada/kih
buuaba/nagyual tob aproſagot tezon vala
ſmert a tizt tartotis/ḣalalra tereſi uala
de maga/igen feluen/ḣogi tezben akadna
meg gionek. kinek mikozon/mondotta volna
a barat/ḣogi touaba otalmaznaia magat
feleluen a toluai ugi monda/nem leßet/ḣa
nem meg telh/az en atriamſyai ḣalalat to
dnom/ḣa tehetom. de maga a bodog zñ
zh Maria Jmenenek eſtit meg boitolom
vizzel temetnet/ḣogi gionatlan/es oltari
zentseg nektol/ne ḣagion kih mulnom.s
monda a confeſſor nek/ÿo.de nem ḣazn
al ſimmit/ḣogi a bÿmek zandokā vagi ſa
maz toluai/el mene elolé/az nomoſ embñ
mÿert tugia vala/ḣogi ſok heliñ ſelneé
otet reia tuldé egizer zolgait/a ḣol me
gh kimlottek uala/ḣogi meg foznaiak/ſm
iert meg nem ada magat/amera el
taglak/ḣogi meeg/ah belÿeſ. ki emlotth
vala/ſle eituen ozton/konczontet el aka
rak ḣanni/de meg zolaluan nekik mon
da/ḣeiaban munkalkottok/mert ḣa mid
ez konczoltok/ſem ḣalok adzig meg/mÿg
papok nem ḣitok/ſmeg nem gionom/ſolta
ri zenegyt nem vzok/ſamazok papot hÿ
uan: mihelion ezoket meg zerzeh/oltan kih
mulek ez vilagbol nagi Jdoſſegpſon: kith

aisaggal kezdenek elnÿc / snagi sok gonossagot
teznek vala / meli dolgot haluan a vitez / miĕt
tizt tarto vala / reiaíok giúle sa ketteit / meg
foga . sfel akazta / a harmadik el zalada / kih
buuaba / nagiual tǫb aprosagot tezǫn vala
⌊mert a tizt tartotis / halalra keresi uala
de maga / igen feluen / hogi keezben akadna
meg gionek . kinek mikoron / mondotta volna
a Barat / hogi touaba otalmaznaia magat
feleluen a toluai ugí monda / nem lehet / ha
nem meg kelh / az en Atíamfÿaí halalat tor
olnom / ha tehetǫm . de maga a Bodog zẃ
zh Maria Innepinek Estit meg bǫitǫlǫm
vizzel kenierrel / hogí gionatlan / es oltari
zen⌊eg nekẃl / ne hagíon kih mulnǫm . s
monda a konfessǫr neki / ÿo · de nem hazn
al simmít / hogi a bẃnnek zandokaba[1] vagi · sa
maz toluai / el mene elǫle / az Nǫmǫs embō
mÿert tugía vala / hogi sok Heliǫn leselneie[2]
ǫtet reia kwldé egizer zolgait / a hol me
gh kimlǫttek uala / hogi meg fognaiak / sm
iert meg nem ada magat / annera el
taglak / hogi meeg / ah belÿes . ki omloth
vala / sle cituen ozton / konczonket el aka
rak hanni / de meg zolaluan nekik mon
da ⌊heíaban munkalkottok / mert ha mīd
el konczoltok / sem halok adzig meg / mÿg
papot nem hitok / smeg nem gionom / solta
ri zen⌊egǫt nem vezǫk / samazok papot hí
uan : mihelíǫn ezǫket meg zerzeh / ottan kih
mulek ez vilagbol nagi Iduǫssegǫsǫn : kith

[1] A *ba* szótag, betoldójellel, a szó fölé van beszúrva.
[2] A *le*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

engegyen neh̄ontis: ágia fiu zent Lelők ámen
Es a zent Lucza ászom eleti eh nomoſzet

Lucza: Siracuſanom neuú varoſbéli nom
oſſek tőzről ualo zvez valamely Sicilianak
tartomanaba vagion mikoron minḋ ez orzag
ban el ſirhoḋot uolna a zent Agota ászomak
zenlegenek es uda tetelenek hire es ſokan eh
zent Lucza ászon varoſabol memenek az o tor
orſoiahoz zarandok teyen ah kathanom Ne
uú varoſban hol é zent Agotanak teſte fekz
ik uala ki neguen ot meerfold uala a Sira
kuſanom neuú varoſhoz monda zent Lucza
az o ámmanak: zeredmeſ ámam Igen ſok hyé
delom lezon a zent Agota ászom toporſoia
nál. Laḋek immar. Negi eztendőig mult ho
gi ſimmi veuoſſagual a vert raitad meg ne
allathatiok. memmonk el mueſ a tob zaran
dokokual ky omorggionk neki ſmeg ſegelhet
az vriſten elot monda az o ámmia neki. Emek
Cutiria uala neue. Memmonkel bator zerel
meſ leamom. Smikoron eḋa iutottanak volna
egi nehan nap utan miſeh torra. ah miſere
menenek es tettenek hogi a miſeben az Eua
gelyomot oluaſſak tahat. kiben ielentetik h
ogy itizenket eztendőig valo wer torſaybolh
az ászom allatot. vront eh ſolom iartaban
meg zabadita. ſmonda zent Lucza: higyéde
zőket en edoſ ámam es aitatoſſagual Jarva
zent Ing Agata azomak toporſoiahoz. kit ha
meg teendez. nak mattozionk meg zabaduli
Smikoron a miſenek vtanna. minḋ ki takaro
ttanak volna az egihazbol a nepek ot tetten
a toporſohoz menuen ſokaig mattozanak. n

engegiọn · nekọnkis · Atia · fíu · zent Lelọk Amẽ
ez a zent Lucza Azzoní eletí · eh nọmọs zẽt
Lucza : Siracusanom neuú varosbeli nọm
ọssek kọzzẅl ualo / zẅz vala : meli Sicílianak
tartomaníaba vagion / míkoron mínd ez orzag
ban / el hirhọdọt uolna / a zent Agota azzonnak
zenLegenek es Ludatetelenek híre / es sokan eh
zent Lucza Azzon varosabol mennenek · az ọ kop
orsoiahoz zarandok kepen Lah kathanom Ne
úu varosban / hol é zent Agotanak teste fekz
ik uala · ki negíuen ọt meerfọld uala / a Sira
kusanom neuú varoshoz · monda zent Lucza
az ọ Anníanak : zerelmes Aníam Igen sok hỹe
delọm lezọn / a zent Agota azzoní koporsoía
nal . Laddek ímmar / Negí eztendọie mult / ho
gi símmí vruossagual a wert raítad meg nem[1]
allathatiok · menniọnk el múes / a tọb zaran
dokokual Lskọníọrọgíọnk nekí / smeg segelheth
az vristen elọt / monda az ọ Annía neki · kínek
Eutícía uala neue. Menniọnkel bator zerel
mes leaníom · Smíkoron oda iutottanak volna
egi nehan nap utan mísch korra : ah mísere
menenek / es tọrtenek hogi a Míseben / az Euã
gelíomot oluassak tahat / kiben ielọntetík h
ogi / tízenket eztendọig valo wer korsagbolh
az Azzoní allatot · vronk eh fọldọn iartaban
meg zabadita Lsmonda zent Lucza : hígíed e
zọket en edọs Aniam / es aitatossagual larỹ / a
zent zẅz Agata azonnak koporsoíahoz . kit ha
meg teendez · Lak imatkozíonk meg zabadulz
LSmikoron a mísenek vtanna . mínd ki takaro
ttanak volna az Egihazbol a nepek / ọk ketten
a koporsohoz menuen / sokaig ímatkozanak / se

[1] A szövégi *m*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

zonkozben dlom ique zent Lucſanak zomeb
kinek a bodog zuz zent Agata giongiös ruhak
ban/es ekösségyben meg ielenek/angialoknak
közepette/es monda/zerelmes orem Lucza/ym
a te kitöd/meg giogita a te Amadat/ezon ora
ban/meat tellemetös vriſtenek a te zivzeſegyd
es mikepen/ez en vaxoſomot hivgöſſe tette/ene
zottem. ezonkepen a te vaxoſodatis/teerötted
meg ekösiti/sok Luda tetlekuel/ſezt meg mo
nduan/rel emizet elolezſel ſerkenuen/latah
tahat/meg zabadult amia a veer korſagbol
ſmonda en edös ámiam/ym meg giogiultalh
azert a kinek erdemeert/meg adatot/az ege
ſſeg. vronk triſtuſtol/ahra terlek hogi/a mit
en velem akartal ami az en zivzeſegemm
ek/meg rontoianak/ha hozza memek/a ti
nek attigal. ad amak/a ti engemet zivzen
tugmegot/es meg tartot/ſne neuezi mmar
emekem tuaba fizſiat/mert vronk triſtuſ
nak iegyiztem magamat/ſmonda az eutic
zent lucżanak/a te ätiattol marattak/ki te
gedet illet/ez ideig meg gyiztem/hogi megh
nem kiſſebbülk/az emmet kegig te iöban tud
dad/varäd meg halalomat/ſa iozagbol/terd a
zt/a mit akarz/zent lucza ezoket haluamm
onda edös ámiam/a mit halalod utan aez ve
ſtemek ahra adod/hogi veled el nem vihetyd
de mikoron mast adod/ez igen tellemetös azv
riſtemek/meg teruen amak utana/a biza
kuſanom vaxoſba/mindon orokſegyetet arok
ſa truen es aduan/az drat kegyemöknek ezto
gatiak vala/nagi beuſzegel/kit mikoron meg
hallot volna a ſzüſi kimek zent lucżat/attah

zǫn kǫzben / Alom íque zent Luczanak zǫmebe
kínek / a Bodog zwz zent Agata giǫngiǫs ruhak
ban / es ekǫssegǫgben meg ícelǫnek / Angíaloknak
kǫzepǫttǫk / es monda / zerelmes ǫLem lucza / ỹm
a te hítǫd / meg giogíta a te Aníadat / ezǫn ora
ban / mert kellemetǫs vristẽnek a te zẃzesegǫd
Les mikepen / ez en varosomot hírǫsse tette / en e
rǫttem . ezǫnkepen a te varosodatis / teerǫtted
meg ekǫsíti / sok Luda tetelǫkuel · sezt meg mo
nduan / el enízek elǫle LSfel serkenuen / latah
tahat / meg zabadult Annía a veer korsagbol
smonda en edǫs Aníam / ỹm meg giogíultalh
Lazert a kinek erdǫmeert / meg adatot / az ege
sseeg . vronk kristustol / ahra kerlek hogi / a mit
en velem akartal anní az en zẃzesegǫmn
ek / meg rontoianak / ha hozza mennek / a kí
nek atthal . ad annak : a kí engǫmet zẃzen
terǫmtǫt / es meg tartot / sne neuezi ímmar
ennekǫm touaba firfiat / mert vronk kristus
nak iegíǫztem magamat Lsmonda az Euticia[1]
zent luczanak / a te Atíattol marattat[2] / ki te
gǫdet illet / ez ideig meg ǫríztem / hogi megh
nem kissebbẃlt / az Enímet kegig te íoban tud
od Lvard meg halalomat / sa íozagbol · teed a
zt / a mit akarz . zent Lucza ezǫket haluan / m
onda edǫs Aniam / a mít halalod utan acz . vr
istennek ahra adod / hogi veled el nem vihetǫd
de mikoron mast adod / ez ígen kellemetǫs az v
rístennek · meg teruen annak utãna / a Sira
kusanom varosba : *míndǫn* ǫrǫksegǫket aros
sa teuen es el[3] aduan / az Arat zegenióknek ozto
gatiak vala / nagí beusegel Lkit mikoron meg
hallot volna a firfi / kinek zent luczat / attah

[1] Az *a* a sor fölé van beszúrva.
[2] A szóvégi *t* javított betű.
[3] Az *el* jelolt, sor folotti betoldás.

vala/mert ímmar iegiben vala/monda az
Eutichianak zent lucza almanak/mi dolog
ert miuelȩ ezt a lucza/monda/a zent Euti
chá/a te mattad azt mongia/nagi haznos
groſſegot/es tazdagot lelt/ſazt akariá meg
vemi ſmeg bolond el hiue/hogi földi groſſe
got akarna vemmi ſioua hagia a dolgot/deh
mikoron ímmar/ſmmm groſſegot nem mar
adot volna/be uadola a paſtaſios feiedelom
nek/eh zent luczat/hogi tereztion volna/es
a Romai lazarok nak toruenyt ellen elne
kit meg fogatuan az ur/tezde ehre/tezori
hogi tem''' aldozneiek az o ſteminek/a zent lucza
tegig monda/a bizom es zeplotelen aldozat
kit igen teduel az vriſten ez/hogi a zegemo
tet elteſſek/es o zwkſegoſoben meg ſegoliok
monda a paſtaſius ur/ah te groſſegodet/d
te kozlottad a paraznaiaknak/ſugrian zolas
mit a parazna lenek mikoron eh zenth
lucza mondanaia/ſoha meg/ſem teſtomn
ek/ſem lolkomnek/nem esmertem meg von
toit monda az ur kuodak/a teſtnek/es lelo
knek vontoi/felele zent lucza/thiv uattokra
a teſtnek giomoruſeget iobnak uelitok a me
mmiseknek es baluamokat ímattattok a le
pekelis monda a paſtaſius nob meg zomek
a talogaſok/tak a vereſegre iuſſonk/tenek
mikoron mondotta volna zent lucza/az ſt
emek igei/meg nem zomek/nagi haragg
al monda az ur tahat te iſten nagi
felele zent lucza/a kit tiztan eknek/zent
lelok takit o bennok/ſahra mödam hogi/az

vala / mert ímmar iegibch vala / monda az
Eutícianak zent lucza Anníanak / mi dolog
ezt miueli[1] ezt a lucza / monda / a zent Eutí
cía . a te matkad azt mongia / nagí haznos
ꝓrǫksegǫt / es kazdagot lelt / sazt akaría meg
venni ⌊símez bolond el híue / hogi fǫldi ꝓrǫkse
gǫt akarna venní / síoua hagía a dolgot / deh
míkoron immar / símmí ꝓrǫgsegǫk nem mar
adot volna / be uadola a pascasios feiedelǫm
nek / eh zent luczat / hogi kereztíen volna / es
a Romaí ⌊azaroknak torueníǫk ellen elne
⌊kít meg fogatuan az wr / kezde ehre / kezǫrí
teni hogi[2] aldozneiek az ǫ Istenínek / a zent lucza
kegig *monda* : a bizoni es zeplǫtelen Aldozat
kit ígen keduel az vristen ez · hogi a zegeníǫ
ket eltessǫk / es ǫ zwksegǫgben meg segelíǫk[3]
monda a paskasius wr / ah te ꝓrǫksegǫdet / el
tekozlottad a paraznaidnak . sugian zolas
mínt a parazna ⌊kínek míkoron eh zenth
Lucza mondanaia / soha mèg / sem testǫmn
ek / sem lǫlkǫmnek / nem esmertem meg ron
toit ⌊monda az wr kiʟodak / a testnek / es Lelǫ
knek rontoi ? felele zent Lucza / thẃ uattok / kik
a testnek gíǫníǫruseget íobnak uelítǫk a Me
nnieieknel / es baluaníokat ímattattok a Ne
pekel / Smonda a pascasius noh meg zǫnnek
a ⌊aʟogasok / ⌊ak a veresegre iussonk / kínek
míkoron mondotta volna zent lucza / az Ist
ennek igei / meg nem zǫnnek / nagi haragg
al monda az wr <nek.> tahat te isten uagi ?
Felele zent lucza / a kik tiztan elnek / zent
lelǫk lakík ǫ bennǫk / sahra mõdam hogi / az

[1] A szövégi *i* javított betű.
[2] A szó, betoldójellel, a bal margóra van írva.
[3] A második *e* pacas, *o* betű is lehet.

Istenmek igei / el nem fogiuak / s mondia az ur
sz̄giammait a bordelrba uitetlek / ski vzetem
ot. a zent lelkot belseed / miheron zrzese eyedet
el vezted / s mondia zent Lucza p̄ neki / nem fo
rtozik meg a test / ha az akarat reiaia ne
enged / ha akaratom nelkul engemet megh
rontandaz / keet korona adattatik ennekem
sazomal mind a varosbeli fortelmes Isiakat
oda giuata / es meg paranczola hogi vndobes
ektelen hazhoz viemeiek / s mind addig seba
maiak / migh meg halna / e zent Lucza / s mik
zon el akarnaiak immaz / az ektelen Isiak
vimie / amera meg nehezite otet / el zentle
lek / hogi meg sem mozdithatak / iol lehet ez
ornek tobben valanak / samak utanna sok
ian varmokat foganak reiaia / skezeik / laba
it meg kotozek / de meg sem mdula / minek
okaert / igen meg busuluan ezen az ur / s ma
gat meg zegienliuen / nagi sok fakat horda
ta kormule / hogi vgian ottan meg eyettem
ete / sassakat olayal / zurkal / es egieb kouer
segueli / kezde ottoztetni / hogi a nagi sebes thu
zben / egi oraig mind porra leme / de a thuz
semmit neki nem arta / hanem kormule m
nd el eguen a fah / monda eh nomes / zrozke
rtem az en edes vram Jesustol / hogi el halaz
ia valami keuese / azen martirom sagomat
hogi a giuoknek giugyboi / a ken zenuedesnek
felelmet kyg vemeni / latuan az paskasius na
parati / hogi igen keserogne / mijert nem tud
uala mit mmar raita temni / ket felol hat
om felolis torkaba vtet a tort / [redacted]
[redacted] / de azert azolasnak aiandokat / d

Istennek igei / el nem foginak ⌊Smonda az wr
Ingiammait a Bordeliba uítetlek / ski vzetǫm
ot · a zent lǫlkǫt belǫled / míkoron zẃzesegǫdet
el veztǫd ⌊smonda zent Lucza ǫ neki / nem fǫ
rtǫzik meg a test / ha az akarat reiaia nẽ
enged . ha akaratom nekúl engǫmet megh
rontandaz / keet korona adattatík ennekǫm
⌊Sazonnal mind a varosbeli fortelmes Ifỹakat
oda híuata / es meg paran⌊ola hogi az[1] vndǫkes
ektelen hazhoz víenneiek / smínd adzýg se ha
nnaiak · mỹg meg halna / é zent lucza ⌊smiko
ron el akarnaiak ímmar / az ektelen Ifỹak
vinníc . annera meg nehezíte ǫtet / a zentle
lǫk / hogi meg sem mozdithatak / íol lehet / ez
ǫrnel tǫbben valanak / sannak utanna sok
iga Barmokat foganak reiaia ⌊skezeít / laba
it meg kǫtǫzek / de meg sem índula . mínek
okaert / ígen meg busuluan ezǫn az wr / sma
gat meg zegíǫnluen / nagi sok fakat horda
ta kǫrniule / hogi vgian ottan meg egettetn
eie / saffakat olaỹal / zwrkal / es egieeb kǫuér
seguel / kezde ǫttoztetní / hogi a nagi sebǫs thẃ
zben / egí oraig mínd porra lenne / de a thẃz
simmít neki nem arta / hanem kǫrniúle mí
nd el eguen a fah · monda eh nǫmǫs zẃz / ke
rtem az en edǫs vram Iesustol / hogi el halaz
ía valamí keuese / az en Martiromsagomat
hogi a híuǫknek ziuǫgbǫl / a kenzenuedesnek
felelmet kýh vennem ⌊Latuan az paskasíusnak[2]
Barati / hogi igen keserǫgne / mỹert nem tud
uala mit immar raita tenni : ket felǫl har
omfelǫlis torkaba ẃtek a tǫrt / <sgegeíet is me-
gh metek> / de azert a zolasnak aiandokat / el

[1] A szó, boltoldójellel, a jobb margóra van írva.
[2] A szovégi *k*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

nem vezte de monda/ym meg adatek a ke
reztienoknek a beketseg/ mert Maximianos
Lazar/ meg holt/ es diokletianusnaz vrak Ro
mabol kih vzek/ sa birodalom/ tole el vetet
ek/ es ve engomet/ eh varosnak patrona
ul adot/ sazon oraban a Romai vraknak
emberek/ ot teromek nagi sereguel/ es a pa
stasios feiedelmet meg foguan Romaba vi
uek/ mert reiaia irtanak vala/ a tizobol/ h
ogi a feiedelmet. es tekozlotta volna/ sere
uem zolgaltatuan reia/ feiet veuek/ ah bo
dog zwz zent Lucza kegig/ a helirol hol a
th vala. es nem mdula/ smeg sem hala/ mig
a kereztien papok oda menuen/ vronknak
zent testet/ neki nem adak/ lleg azomal
Hogi hozzaia veue vronknak az oltari zen
legek meg ada kolket vrnak/ mikoron ke
stus vronknak zikeresse vtan irnanak/ haz
om zaz tyz eztendoben/ es ot birakusanom
neuu varosba temetteték el/ de ozton/ idoh
Jartaban a kereztien Lazarok/ Konstantin
apoliban Hoztak vala/ mast kegig venek
eben/ tiztoltetik vronk kristusnak tiztosség
ere/ ki eel/ es orzagol orokkvol orokre/ amen

A zent Lazar eleterol kouetkozik h
nek innepe otoh napon vagio zet lutza me
nak azzon napianak vtanna

Ah zent Lazar pispok/ kit vronk Jesus/ Negy
ed napon/ halaltaibol fel tamazta/ Mart
anak/ es Magdalnanak attiok fya vala/ ur
onk Jesusnak/ hiu tamituania vala/ sez velagi

nem vezte / de monda / ỹm meg adatek / a ke
reztienǫknek a bekeseeg / mert Maximianos
⌊azar / meg holt / es dioklecianust / az vrak / Ro
mabol kih vzek / sa birodalom / tǫle el vetet
ek ⌊es wr engǫmet / eh varosnak patrona
ul adot / sazon oraban a Romai vraknak
embǫrǫk / ot terǫmek / nagi sereguel / es a pa
skasios feiedelmet meg foguan : Romaba vi
uek ⌊mert reiaia irtanak vala / a tizdbǫl / h
ogi a ỹǫuedelmet · el tekǫzlotta volna / stǫr
uent zolgaltatuan reia / feiet veuek ⌊ah Bo
dog zẃz zent lucza kegig / a helirol . hola
lh vala . el nem indula / smeg sem hala / mỹg
a kereztien papok / oda menuen / vronknak
zent testet / neki nem adak ⌊sleg azonnal
hogi hozzaia veue <vronkna> az oltari zen
⌊egǫt meg ada lǫlket vrnak / mikoron kr
istus vronknak ziletese vtan · irnanak . har
om zaz tỹz eztendǫben / es ot Sirakusanom
neuú varosba temettetek el / de ozton / idǫh
lartaban a kereztien ⌊azarok / Konstancin
apolíban hoztak vala / mast kegig Venǫez
eben / tiztǫltetik / vronk krístusnak tiztǫsseg
ere ⌊kj eel / es orzagol ǫrǫkkẃl ǫrǫke / amen
A zent Lazar eleterǫl kǫuetkǫzik ki
nek[1] **innepe ǫtǫd Napon vagiõ · zẽt lucza <na**
pnak> Azzon napíanak vtanna :
Ah zent Lazar pispǫk / kit vronk Iesus / Negi
ed napon / halattaibol fel tamazta : Mart
anak / es Magdalnanak / Attiok fỹa vala / ur
onk Iesusnak[2] / hiu tanituania vala / sez velagi

[1] A *nek* a sor ele van irva
[2] Az *a* betü a sor alá van beszurva

vraſayban, eſ ereȣtſeyben, hatrimaſ vala
Athanat birus, Ammanak Eukaria valane
uȣk, eh zent Lazar: vronknak Halala vtan vala
a zent Apoſtoloknak tarſok, o is pinkoſt n
apian: veue a zent lelkot, a tob Apoſtolok
uak, eſ tamtuamokal, thrvzes nielu kepeben
zarnak utama, mindon ereȣtſeȣket, el ad
uan, predital vala, a tob Apoſtolokal. de mi
koron zent Istuan protthomartirnak Halala
utan, ahiu kereztienoket a bidok, Jeruſale
mben, igen Haborgatnaiak, otet. mind Huga
ual egietombe, mȳeut kirali nembol vala
nak, a zent Maximinoſſal, eſ a Celidomuſſal
ki uakon zileteȣt vala, ſegiebetel ſokatal, ah
bidok egi Haioban kuldeek, eſ ewezvk, kor
manoſ nekvk, zallitak a tengerre, Hogi m
md oda veznenek, de az vreiſten meg otalm
azuan oket, vutanak Marſiliaban, eſ predi
tacioiktal, mind az orzagot meg teritek
ſazutan az egihazi nepek, ſa kofſeg otet, ki
zen kegied ezten dȣben, igienlo akarattal
piſpokoke valaztak. Marſilianak tartoma
niaba, ſmint utama zent Maria magd
alna, az o Huga puztaba ment volna, ah
zent Lazar. Marſiliaban maradnan. na
gi bodogvl eſ Jamborul birta, ah nepet, ſo
ha az vtan nem meuete, Hogi fel tamada
mindon kepen, a zent Apoſtoloknak, eſ vron
tnak eletet zerent Jar vala, ſnagi temeni
eletet yiſelven, taxacionnapianak elottch
molnak napon kih mulek vrba, es velagbol

vrasagban / es ǫrǫksegben / hatalmas vala
Attianak Sírus / Annianak Eukaria vala ne
uǫk / eh zent Lazar : vronknak halala vtan
a zent Apostoloknak tarsok vala[1] ǫ is pínkǫst n
apían : veue a zent lǫlkǫt / a tǫb Apostolok
ual / es tanítuaníokal / thwzes Níelu kepeben
Sannak utanna / míndǫn ǫrǫksegǫket / el ad
uan / predikał vala / a tǫb Apostolokał . de mí
koron zent Istuan prothomartírnak halala
utan / a híu kereztienǫket a Sídǫk / Ierusale
mben / igen haborgatnaíak / ǫtet ís[2] mínd huga
íual egíetǫmbe / mẏert kirali nembǫl vala
nak / a zent Maximínossal / es a Celídoníussal
⌊ki uakon ziletǫt vala / segiebekel sokakal / ah
Sidok egi haioban kẁldeek / es ewezẁk / kor
manos nekẁl / zallitak a tengǫrre / hogi m
índ oda veznenek / de az vristen meg otalm
azuan ǫket / íutanak Marsiliaban / es predi
kacíoiokkal / mínd az orzagot meg terítek
sazutan az Egihazi nepek / sa kǫsseg ǫtet / Tí
zen Negied eztendǫben / igíenlǫ akarattal
pispǫkǫke valaztak . Marsilianak tartoma
niaba ⌊smínek utanna zent Maria magd
alna / az ǫ huga / puztaba ment volna / ah
zent Lazar / Marsiliaban maraduan . na
gi bodogẁl es lamborul bira / ah nepet / so
ha az vtan nem meuete / hogi fel tamada
míndǫn kepen / a zent Apostoloknak / es vron
knak eletǫk zerent lar vala / snagi kemeni
eletǫt viseluen / karaL⌊on napianak elǫtteh
niol⌊ad napon kih mulek vrba / ez velagbol

[1] A szó, betoldójellel, a jobb margóra van írva.
[2] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

es ſuitetek iſtemnek orzagaban kit engegion
mineknek es atia fyu zenth lelek amen

zent Tamas apoſtolrol valo pdi.o

Hozd ide a teh bezedet: es boiasd oldal
amba: es ne akari lemi hitetlen de
ſiul ez igeret zent Janos iria az euangeliomnak
huzad rezeben: meli igeben vronk Jesus meg
mutata mindon kepen az o bizom zeretetit
hozzank is: zent Tamas apoſtolhoz es timet m
onda ez igeret fel tamadasanak vtana hio
lezad napon meg mutata a zeretetet hozz
ank mikozon ez egi Jduozwlendo leleketh
Tamasert az o.et meli kebeit meg mutata
kiual es amikoduan dvami zaiu zent Jan
os fel kaialt fugi mond gondold meg a mi
edos iduozitenknek tegielmeſſeget mikepen
megien a Tamtuamiothoz es mutogattia
az egi hitetlen tamtuamert az o kebeit em
ek meg ielentesere hogi a lelket meliet o
zent felsegh dragalatos vereuel ualtot meg
mind foldnel mennel iobkab zereti ſchre m
utata meg az o oldalan valo nagi seboth
hogi meg ielentse mert zivel zeretni a mi lel
kunket ha akarok vemie ezert hogi mind
kezem ſmind labam valo sebeit meg muta
ta: akaruan ielentem hogi nem kat bezed
euel de ugian igazan es tetememeuel ze
rete munket ugi mint mondanaia. kaſſa
tok meli zivem zerent zeretelek thvtetet
im mit tettem erettetek minemmo sebeketh
vettem fel erettetek. ehre moda zenit Ta
masnak vronk Jesus hozd ideh a te kezedeth

es uítetek istennek orzagaban kít engegíǫn
mínekǫnk es Atia fỹu zenth Lelǫk Amen
zent Tamas Apostollrol valo p̄dī°
Hozd ide / a teh kezedet : es bo⌊asd oldal
amba : es ne akarí lenní / hítǫtlen / de
hiu ⌊cz ígeket zent Ianos íría / az Euāgeliōnak
huzad rezeben : meli igegben vronk Iesus / meg
mutata míndǫn kepen / az ǫ bizoni zeretetít
hozzankis / zent Tamas Apostolhozes ⌊kínek m
onda ez igeket · fel tamadasanak vtāna Nío
lczad napon / meg mutata a zeretetǫt hozz
ank / mikoron ez egi Iduǫzwlendǫ lelǫkerth
Tamasert / az ǫ . ǫt meli Sebeit meg mutata
⌊kirǫl el am[.]lkoduan[1] / Arani zaíu zent Ian
os / fel kaialt / sugi mond · gondold meg · a mí
edǫs iduǫzitenknek kegíelmesseget / mikepen
megíǫn a Tanítuaníokhoz / es mutogattia
az egi hitǫtlen tanituaniert / az ǫ Sebeit / enn
ek meg íelǫntesere / hogi a lǫlkǫt / melíet ǫ z
ent felsege[2] dragalatos vereuel / ualtot meg
mind foldnel · mennel / i<o>nkab zereti ⌊schre m
utata meg / az o oldalan valo nagi seboth
hogí meg ielǫn⌊e / mert ziue zerent[3] zereti / a mí lǫl
kǫnket / ha akariok[4] venníe / ezert hogi : mínd
kezeín / smind labaín valo sebeit is[5] . meg muta
ta : akaruan ielǫnteni / hogi nem ⌊āk bezed
euel / de ugian igazan / es tetemeníeuel ze
rete múnket ⌊ugi mínt mondanaia . Lassa
tok · meli zíuem zerent zerettelek thẃtǫket
⌊ím mit tettem erǫttetǫk / minemẃ sebǫketh
vettem fel erǫttetǫk · ehre mōda zent Tam-
asnak vronk Iesus / hozd ídeh a te kezedeth /

[1] A betűt tintafolt takarja.
[2] A szó végén tintafolt van.
[3] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[4] Az *i* a sor folé van beszúrva.
[5] A szó a sor folé van beszúrva.

es boiasd oldalamban / hogi meg esmeruen
ne maragi. ehitetlenseghben / bibe vagi / Meli
Tyek melle haromrol lezon tanusa
gonk. azt elso lezon / nemnemw terdesekrol
a masodik ahrol / hogi mindon gonknek telh / egge /
erokodnonk hogi kouethassok / zent Tamasnak
hitet es vronk Jesushoz valo zeretetit / A harm 3.
adik tanusag / eleterol legion. az elso melleh
meg haromterdest lassok meg. Elozer haze
nt Tamas vronk Jesust latta meg diuoult tetoben
hiue es otet / istenfyanak temia fel tamadas
nak utama / mnek elotte illette volna az o
sebeit / ah terdesnek okaert / vagion ugi mondot va
la a tob apostoloknak / tik lattak vala otet / fel
tamadasanak napian: / meg montak vala
ezt Tamasnak / hogi addig o non hinneiem
yg a zegetnek heliet / kezem nem latnaia
/ wyat a sebokben nem boratnaia / azert io
ezt meg tumonk / felelnek zent doktorok ch
ie / hogi mihelt lata zomeiuel vronk Jesust o
ttan hiue otet / bizoni / stemek lemi / mneko
kaert ugi monda vronk o neki / myert latal
engemet Tamas / az en elebi abrazatomba
hiwol az en istenseghomben. de myert ket kepe
akar vala istem kegielmezesbol. mi erottonk
chrol bizonsagot vemi / latassal es illetessel
hogi mi zuongbol mindon kesegnek oka / el
veteteneiek ahra mondah / hogi addig nem
hinneie / meg a sebokbet nem illetneie Ma
sodik terdes / mez / ha zent Tamas apostol
mnek utama / lata vronk Jesust / es hiue: ille
teie meg amak folotte / mind az ot meli sebo
kenis / felelnek chreisi / hogi illete / nem ormon

es boLasd oldalamban / hogi meg esmeruen
ne maragi . ehítetlensegben / kibe vagi LMeli
Igek melle Haromrol lezǫn tanusa
gǫnk · az[1] elsǫ lezǫn / nemínemẃ kerdesǫkrǫl
a Masodik ahrol / hogí mindǫnǫnknek kelh / ezǭ[2]
erǫkǫdnǭnk hogí kǫuethessǫk / zent Tamasnak
hitet / es vronk lesushoz valo zeretetit LA harm
adik tanusag . eleterǫl legiǫn . az Elsǫ melleh
ímez harom kerdest lassok meg . Elǫzer / ha ze
nt Tamas vronk lesust lat<..>uā[3] a meg diLǫwlt testdben[4]
hiue eh ǫtet / istenfÿanak lenni ? a fel tamadas
nak utanna / mínek elǫtte illette volna / az ǫ
Sebeit / ah kerdesnek oka vagion[5] mert ugi mondot va
la a tǫb Apostoloknak / kik lattak vala ǫtet / fel
tamadasanak napían : smeg montak vala
ezt Tamasnak / hogi addig ǫ nem hinneíe / m
ÿg a zegeknek heliet / kezein nem latnaía
swÿat a Sebǫkben nem boLatnaía Lazert ío
ezt meg tunnonk ? Felelnek zent doktorok eh
re / hogí míhelt lata zǫmeiuel vronk lesust / o
ttan hiue ǫtet / bizoní Istennek lenni / míneko
kaert ugi monda vronk ǫ neki / mÿert latal
engǫmet Tamas / az en elebi Abrazatomba
Hwl / az en istensegǫmben . de mÿert ket kepē
akar vala istení kegíelmezesbǫl, mí erǫttǫnk
chrǫl bizonsagot venní / latassal es illetessel
hogi mí ziuǫngbǫl míndǫn keLegnek[6] oka / el
vetetneiek ahra mondah / hogi addÿg nem
hinneie / mÿg a Sebǫket nem illetneíe **Ma**
sodik kerdes ímez / ha zent Tamas Apostol
mínek utanna / lata vronk lesust / es híue : ílle
teic meg annak fǫlǫtte / mínd az ǫt Meli sebǫ
ketis ? felelnek chreis / hogi illete / nem ǫnnǫn

---

[1] A szó után egy *t*-t más tintával írt be valaki.
[2] A másik tintával író kéz *en* betűket írt a szó után.
[3] A *uā*, betoldójellel, a szó fölé van írva.
[4] A szó a jobb margón van.
[5] A szó, betoldójellel, a sor fölé van írva.
[6] A másik tintával író kéz a L betűt *ts*-re javította.

magaert/mint zent Agoston mongia/merth
o nmnar/iol hizi vala/de a mi hitonknek ez
oſb voltaert/ehre mongia a zent leo papa
husueti predikatioiaban/zent Tamaſ miko
ron/zent es hiu apaſtal volna/vronk kriſt
us Jesus teſtenek tagiait/meg tapogatta/fel
Tamadaſanak vtama nagi hiuon: nem a
ra/hogi o beme ketſkodneiek/de hogi mi
tolonk/mindon ketſkodeſnek/es hitſlenſeg
nek okat tolonk el zakaztanaia/mert ig
az eleg vala az o tulaidon hitzert/latma
a kit iol esmert vala/de mi ezottonk celeko
de ezthogi meg is tapogatnaia/ah kit kath
vala/ugi hogi a mi azt mondanoiok/hogi la
taſa meg calatkozot/nem mondathatnoi
ok/hogi illetzeben/meg calatkozot volna
harmadik terdes/mez: ha vronk Jesus
az ot meli sebotet/fel tamadaſanak utan
na/olian melien tartaie meg/az o zent le
steben/mint a tereztfan figuen valanak e
aita/vagi tegig/cak a teſt zmond/mint a
sebotnek helie: felel zent Tamaſ/hogi oli
an melien/es zelosom: de magya ſerelom/es
faidalom netuli/nagi diosegnek ekoſſeg
euel/mert a sebot/nemmei diosegnek so
dalatos zepſegeuel fenlonek/sem tegig ez
ert monthatiok hogi/ch sebotnek megh
milasaert/egez teſte nem volna vronk Je
ſusnak/mert a diosegnek zepſegert/hiu
es az o zent teſte meg aiandekoztatek/mi
nd nagios ekoſſeguel fenlik/gondem mint
ha/az sebotet egezzen meg eppulue valla

magaert / mínt zent Agoston mongía / merth
ǫ immar / íol hizi vala / de a mí hítonknek er
ǫsb voltaert ⌊chre mongia a zent leo papa
husueti predikacíoíaban / zent Tamas míko
ron / zent es híu Apastal volna / vronk krist
us lesus testenek tagiaít / meg tapogata / fel
Tamadasanak vtanna nagí híuǫn : nem a
ra / hogi ǫ benne ketǫlkǫdneiek / de hogí mí
tǫlǫnk / míndǫn ketǫlkǫdesnek / es hitǫtlenseg[1]
nek okat <tǫlǫnk> el zakaztanaia ⌊mert ig
az eleg vala az ǫ tulaidon hiteert / latnía
a kit iol esmert vala / de mi erǫttǫnk ⌊elekǫ
de ezt ⌊hogi meg is tapogatnaia / ah kit lath
vala / ugi hogi ha[2] mí azt mondanoiok / hogi la
tasa meg ⌊alatkozot / nem mond<at>hatnoi
ok / hogi illeteseben / meg ⌊alatkozot volna
Harmadik kerdes ímez : ha vronk lesus
az ǫt meli sebǫket / fel tamadasanak utan
na / olian melien tartaie meg / az ǫ zent Te
steben / mint a kereztfan figuen valanak r
aíta / vagi kegig / ⌊ak a test zínǫn<.> mínt a
sebǫknek helie ⌊fel zent Tamas / hogi oli
an melien / es zelǫsǫn : de maga serelǫm / es
faidalom nekwl / snagi di⌊ǫsegnek ekǫsseg
euel . mert a Sebǫk menniei di⌊ǫsegnek ⌊o
dalatos zepsegeuel fenlǫnek / sem kegig ez
ert monthatiok hogi / eh Sebǫknek megh
nilasaert / egez Teste nem volna vronk le
susnak / mert a di⌊ǫsegnek zepsegeert[3] / kiu
el az ǫ zent teste meg aiandekǫztatek / mi
nd nagiob ekǫsseguel fenlik / honnem mínt
ha / az Sebǫket egezzen meg eppulue valla-

[1] A szó második *t*-je a sor fölött van betoldva.
[2] A *h* betűt, betoldójellel, a sor fölé szúrta be a másoló.
[3] A szó negyedik *e*-je, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

naia: hogy tegneg melyek legienek/az edos
vronknak vebei/meg mutathatik/mind zer
Jraffal/okossagal fmind peldaual/zent fra
ffal elezer mert vronk Jesus az euangeliom
ban ugi monda/Tamasnak. hozd ide kezedet
sbocasd be oldalamba/es vvyodat a zegetnek
helyebe/az okossages ezt mutattia/mert vag
zent Tamas/vronknak paranyolatiara/ke
zet oldalaba bocata/sviat a sebogben: aua
gi nem: ha azt monyiok/hogi nem: tahat/ot
tan meg ertiok/hogi o neki engedetlen volt
snem malaztot erdemlot/de kenti ha kegigh
engedot vronknak/soldalaba bocatta kezeth
suyat kezeiben/es kabaiba: miuan/meg esme
riok hogi melyek Jdugzitenyon: az ot meli se
bok ezont ielonti a peldais/mert ha melie
k nem voltanak uolna/snem volnanak/mas
tan esiah sebok/heiaba monta volna uronk
Jesus Tamasnak/hozd ide kezedet suyodat/es
bocasd a sebogben/ magi halalkat agyonk az
ert/a io Jstennek/es mi vronk aldot Jesusnak/k
ih a mi zeretetonkert/a minemw sebokat ha
lala nagian fel von/hogi fel tamadasa vta
nis/meg tarta/az o meg diuoult testeben/m
ert imeh azokual/kymagos zent Attianake
rottonk. hogi minket is meg bodogyion/a zer
sebokert/kiket hozzank valo kegielmessegge
bol/akara fel vennie. o edos vram Jesus/sual
ion myert tpd fel/a nagi sebokat ezottonk/sm
re nem lon elegi/cak kymiu halallal mwnket
meg valtanod. hanem cak hogi a te hozzank
valo zeretetedet/naginak mutadnad. es a te
bodogsagos zeretetedre/vomal mwnket is
aldot legi azert ezekre ez te/nagi io tetedet

naía : hogi kegíg melíck[1] legíenek / az edǫs
vronknak sebei · meg mutathatík / mínd zẽt
Irassal / okossagal smínd peldaual ⌊zent Ira
ssal elǫzer mert vronk Iesus az Euãgeliom
ban ugi monda / Tamasnak · hozd ide kezedet
sboLasd be oldalamba / es wŷodat a zegeknek
heliebe / az okossages ezt mutattía / mert vaǵ
zent Tamas / vronknak paranLolatíara / ke
zet oldalaba boLata / swíat a Sebǫgben : aua
gi nem ? ha azt mongiok / hogi nem : tahat / ot
tan meg ertiǫk / hogi ǫ neki Engǫdetlen volt
snem malaztot erdǫmlǫt / de kent ⌊ha kegígh
engedǫt vronknak / soldalaba boLatta kezeth
suŷat kezeiben / es labaiba : niluan / meg esme
riǫk hogi meliǫk lduǫzitenkǫn : az ǫt meli se
bǫk ⌊ezǫnt ielǫnti a peldais / mert ha melíe
k nem voltanak uolna / snem volnanak / mas
tan es / ah Sebǫk / heiaba monta volna uronk
Iesus Tamasnak / hozd ide kezedet suŷodat / es
boLasd a sebǫgben ⌊Nagi halakat agionk az
ert / a io Istennek / es mí vronk aldot Iesusnak / k
íh a mi zeretetǫnkert / a minemẃ seboket ha
lala napian fel vǫn / hogi fel tamadasa vta
nís / meg tarta / az ǫ meg díL ǫult testeben / m
ert ímeh azokual / kǫníǫrǫg zent Attíanak / e
rǫttǫnk · hogi minket is meg bodogíion / a zẽt
Sebǫkert ⌊kiket hozzank valo kegielmessege
bǫl / akara fel venníe · o edǫs vram Iesus / sual
ion mŷert vǫd fel / a nagi Sebǫket erǫttǫnk / sm
ire nem lǫn eleeg / ⌊ak kǫniú halallal mẃnket
meg valtanod . hanem ⌊ak hogí a te hozzãk
valo zeretetǫdet / naginak mutadnad · es a te
bodogsagos zeretetǫdre / vonnal mwnket is
Aldot legi azert ǫrǫke / ez te / nagi io tetǫdert

[1] A második *e* talán *ǫ*-ből javított betűnek látszik.

az maſodik tanuſag melle laſſok

meg/mez terdek mikepen telh vronk hoz
bizonhitot vallanonk/es zeretetpt zenth ta
maſnak peldaia zerent: felelnek zent dokt
orok/hogi hazom kepen/elozer tekintetteſſel/ma
ſodzer illeteſſel/harmadzer hitnek vallaſa
val/elozer mondam/hogi telh ydvzitenk
et zeretnonk lataſonkal/az az hogi lelki
zomenkel/meg tekintſük vronk Jeſusnak
Sebeit es tenzenuedeſet/hogi mikepen zent
Tamaſ apoſtol nagioban ſioban: lata atp
ainek idvzitenknek Sebeit/teſti zomeiuel
es zonetlen viſele lelkeben/ezonkepen mieſ
kik otet meg fezitüen nem latuk/giakorta
meg tekintſük zomeiuel/a lelöknek gondo
lkodvan kinorvletöſſeggel/az ö ſok rend
beli temnairol/es halalkat aggionk ez me
gh valtaſnak/ilien nagi aiandokarol/me
rth/ez okaert teteſik zomenk eleiben ve
onknak feziulete/a zent egi hazagban M
aſodzer kel zent Tamaſnak peldaia ze
rent idvzitenket zeretnonk illetöſſon
tel/vagi hozzaia iarulaſonkal/mert mik
epen vronk Jeſus/oli draga zeretettel zer
ete Tamaſt/es a töb apoſtolokat/hogi nem
lak ada magat/nekiök lataſra/de meg
illeteſre/es/velök etelre/ezonkepen maſtis
oli dragakatoſon zeretinmnd a yö kerezti
enöket: hogi omon magat aggia nekik
hanem lataſ zerent/de maga bizonnial
az oltari zenlegyben/kelh azert nagi gia
korta vronkat illetnonk/az az zeretettel

Az masodik tanusag melle lassok

meg / ímez kerdest · míkepen kelh vronkhoz
bizonhítot vallanonk / es zeretetǫt ? zenth Ta
masnák peldaía zerent ? Felelnek zent dokt
orok / hogi Harom kepen / elǫzer tekíntessel / ma
sodzer illetessel / harmadzer hítnek vallasa-
ual ⌊elǫzer mondam / hogí kelh Iduǫzitenk-
et zeretnǫnk Latasonkal / az az · hogi lelki[1]
zǫmeínkel / meg tekin⌊ǫk vronk lesusnak
Sebeit es kenzenuedeset · hogi míkepen zent
Tamas Apostol / nagioban sioban : lata a tǫ
binel iduǫzitenknek Sebeit / testi zǫmeiuel
es zǫnetlen visele lǫlkeben ⌊ezǫnkepen mies
kík ǫtet meg fezituen nem lattok / giakóta
meg tekin⌊ǫk a lelǫknek zǫmeiuel[2] · gondo
lkoduan kǫníǫrwletǫsseggel / az ǫ sok rend
belí kenniairol / es halakat aggionk ez me
gh valtasnak / ílíen nagi aiandokarol / me[3]
rth / ez okaert tetetík zǫmeínk eleiben vr
onknak fezẃlete / a zent egihazagban **M**
asodzer kel zent Tamasnak peldaia ze
rent iduǫzitenket zeretnǫnk illetehsǫn[4]
kel / vagi hozzaía iarulasonkal / mert mik
epen vronk lesus / olí draga zeretettel zer
ete Tamast / es a tǫb Apostolokat / hogí nem
⌊ak ada magat / nekiǫk latasra / de meeg
illetesre / es . velǫk etelre ⌊ezǫnkepen mastis
oli dragalatoson zereti / mind az ȳo kerezti
enǫket : hogi ǫnnǫn magat aggía nekik
hanem latas zerent : da maga bizonníal
az oltari zen⌊egben / kelh azert nagi gía
korta vronkat illetnǫnk / az az / zeretettel

[1] Az *e* ǫ-ből van javítva.
[2] A szavak cseréjét jelezte a scriptor.
[3] E szó bekeretezve, a következő sor pedig aláhúzva van.
[4] A második *e* ǫ-ből van javítva.

ielęſűt: eh zenie gyſ napra hozzank vęnȯk
hogy ielȯſ malaztiat erdȯmliȯk: es hozzaia
valo zeretetben fel giuiek giulionk hazm
adȯz ket iduzitentet zeretnȯnk: hitnek
vallaſaual: hogy mind ziuȯngȯle: ſmind zankal
valiȯk otet meet mind eh ketto zwkſeeg. Idu
ſegȯnk melle ezt ielȯnte zent Tamaſ. mikȯ
ion ẽ meg katua vionk Jeſuſt. monda. en via
ſen iſtenȯm: ket touaba vallanȯk otet. miue
lkodetonkelis: mind halaliglan: az ȯ elkwlet
tȯuetesnek miatta: ti igen alazatos betese
gȯſ zelid kegiȯſ. eert ket kwliw iozan es. Se
ues bezedw igaz mondo es ioh peldaual elȯ vala
tikben mind tȯuetedȯſ vionk kriſtuſt: e bȯ
ȯg zent apaſtal. kyert meg es ȯlelteete mag
at: a hitnek igaſſagaert: es azȯ zeretetiet
hazmadik tanuſagonk legion ę
ent Tamaſ apoſtolnak eletęl:
eh zent Tamaſ. Sido uala vionknak egi feh
apoſtola: ti Iduzitenknek menibe menesenk
utama Ceſareaba. predikalla. timet vionk
Jeſuſ meg ielȯnuen monda. Tamaſ: az India
yaknak kiraliok a Gondoforus. ide ſirianak
tartomanaban kiȯldȯtte. az ȯ tizt tartoiath
az Abanek. Hogy ȯ neki olik meſtȯrt kereſ
ȯn: hogy ki kirali palotakat tugion neki te
nalni. ſym tegyȯet kiȯldȯk neki. ſveled lezȯk
ot. es mnek utama. az orzagokat meg terit
ȯd hozzam iozh. Martiromſagnak palmaia
ual. ſmonda zent Tamaſ. vram vagi: ſen the
Bolgad vagiok. legion azert. a te akaratod
ſmikȯion. Beh iutot volna. az Abanek. a vaio

ielǫsúl / eh zenꝉegǫs napra / hozzank vēnǭk
hogí ielǫs malaztiat erdǫmliǫk / es hozzaia
valo zeretedben fel <gíuilh> giulionk **Harm**
adzer kel iduǫzitenket zeretnǫnk / hitnek
vallasaual : hogi mínd ziuǫngbe : smind zankal
valíok ǫtet / mert mind eh kettǫ . zẃkseeg . Iduǫ
ssegǫnk melle / ꝉezt ielǫnte zent Tamas . miko
ron o[1] meg latuă vronk lesust / monda . en vrā
sen istenǫm : kel touaba vallanōk ǫtet / míue
lkodetonkelis / mínd halaliglan : az ǫ elkẃlꝉet
kǫuetesnek mÿatta / ki igen ꝉAlazatos ꝉBekese
gǫs ꝉzelíd ꝉkegiǫs / ꝉcert <.> Elkẃlꝉẃ ꝉiǫzan es ꝉke
ues bezedẃ ꝉigaz mondo / es ioh peldaual elǫ vala
kíkben mínd kǫuete / edǫs vronk krístust / e bod
og zent Apastal / kÿert meg es ǫlettete mag
at / a hítnek ígassagaert / es az ǫ zeretetíert
Harmadik tanusagonk legíǫn z
ent Tamas Apostolnak eleterǫl :
eh zent Tamas / Sido uala vronknak egi feh
Apostola : ki Iduǫzitenknek menibe menesenek
utanna Cesareaba · predikalla . kinek vronkh
lesus meg ielǫnuen monda . Tamas : az India
ÿaknak kiraliok a Gondoforus / ide sirianak
tartomaníaban kẃldǫtte / az ǫ tizt tartoiath
az Abanest / hogi ǫ neki olih mestǫrt keress
ǫn : hogi ki / kirali palotakat tugion neki ꝉe
nalni / sÿm tegǫdet kẃldlek neki . sveled lezǫk
ot / es mínek utanna / az orzagokat / meg terít
ǫd hozzam iǫzh / Martiromsagnak palmaía
ual ꝉsmonda zent Tamas . vram vagi : sen the
zolgad vagiok / legiǫn azert / a te akaratod
Smikoron . beh iutot volna / az Abanes / a varo

[1] A másik tintával író kéz az *o* fölé egy *e* betűt írt. De maga az *o* is javított betűnek látszik.

Sbaneki ielonek Idugzitenk/mikoron a pya-
tzon iarna amaz: zent Tamassal/ezi tiztole
tps zomelinek kepeben: sneki aianla otethi
monduan/hogi o kirali palotakat tuma
tenalm/sazt es mondah neki/emekom zol-
gam. seh fele mestorsegben igen bolt: meg
orrvluen ezon/az Abanes neuu tizt tartoh
haiora vole zent Tamassal/es mikoron mem
enek a tengoreon/monda zent tamasnak
Suda zep termetto emberi/a te vrad. kirali
eh: vagi mi dolgos: monda zent Tamas/na
gi kiralinak fya/kinek orszaga/oli nagi er
osshegies foldon vagion: hogi soha ellenseg
oda nem mehet: es oli sok kvlomb/kvlomb
fele miues mestori vannak: hogi mindonfe
le Mestorsegot tumak: kiket el oztogat e
gi feleis/massfeleis. valamit azo miuptel
leknek/meg teruen: mind az o kiraliokn
ak tulaidomittiak/smikoron sokatkat zolt
volna ah kirali dolgosanak zent Tamas/peldah
bezedben/az menyorszagrol. a maz mind a
foldi rakasrol/es palotarol erti vala: smi
koron: heted napon: iuttanak volna Andri
nopoliba/hol a kiralnak meniekozpie va
la mert leamiadth/aggia uala haza/felh
hiuak oket a vendegsegbe/smikoron egri
sido leani vigaztalnaia a vendegoket/ki
tornaiaual/es enek modasaual. slattah
volna hogi zent Tamas/nem emeiek de
menyorzag fele nezne/meg erte hogi sido
volna: sidoul kezde ezoket enekolnie/egi
az sidoknak istene/ki mindonoket teromti
smikoron latnaia hogi kedvelneie zent

sba / neki[1] ielǫnek Iduǫzitenk / míkoron a pÿa-
czon iarna amaz : zent Tamassal / egí tíztǫle
tǫs zǫmelinek kepeben : sneki aíanla ǫteth
monduan / hogi ǫ / kirali palotakat tunna
5 ⌊enalní ⌊sazt es mondah neki / ennekǫm zol-
gam . seh fele mestǫrsegben igen bǫl⌊ : meg
ǫrẅluen ezǫn / az Abanes neuú tizt tarto · h
aíora[2] ẅle zent Tamassal / es míkoron menn
enek a tengǫrǫn / monda zent tamasnak
10 ⌊uda zep termetẅ embǫr / a te vrad . kirali
eh : vagi mi dolgos ? monda zent Tamas / na
gi kiralinak fÿa / kinek orzaga / oli nagi er
oshegies fǫldǫn vagion : hogi soha ellenseg
oda nem mehet : es oli sok kwlǫmb / kẅlǫmb
15 fele míues mestǫri vannak : hogi míndǫnfe
le Mestǫrsegǫt tunnak : kiket el oztogat e
gifeleis / masfeleis · valamit azǫ míuǫkel
lelnek / meg teruen : mínd az ǫ kíraliokn
ak tulaidonittiak ⌊smikoron sokakat zolt
20 volna[3] ah kirali dolgosanak zent Tamas / peldah
bezedben / az meniǫrzagrol · amaz mind a
fǫldi rakasrol / es palotarol erti vala : smi
koron : heted napon : futtanak volna Andri
nopoliba · hol a kíralnak Meniekǫzǫie va
25 la ⌊mert leania<d>th · aggia uala haza / felh
híuak ǫket a vendegsegbe · smikoron egÿ
Sido leani vigaztalnaia a vendegǫket / ki
ntǫrnaiaual / es enek mõdasaual . slattah
volna · hogi zent Tamas · nem enneiek / de
30 Meníǫrzag fele nezne · meg erte hogi Sido
volna : sidoul kezde ezǫket enekǫlnie / egí
az Sidoknak istene / ki mindǫnǫket terǫmte
smikoron latnaia hogi keduelneie zent Ta-

[1] A másik tintával író kéz ide a *meg* szót szúrta be.
[2] A *h*-t a sor elé utólag is kiírta a másik kéz.
[3] A szó betoldójellel a sor elé van írva.

mas/gi akorta tezde mondanya ſlatuan egi
az aztalnakok kozzol/hogi nem emeliek zek
Tamaſ alitas/mert az etketet/vtalta uolna me
gh/orezel vte qtehſmonda zent Tamaſ/nem/re
zodelmet keuanuan/de iquendot mondiaja
dogy immen fel nem kelok/myg ah kezet/me
li arezel vte/az ebek ide/a vendegyk eleibenc
hoziak/kit miert ſido mieluon mida:tob ſmki
nem exte a bido leamal/mikoron azert/vala
minek valo uizert/az Jſiu/ah krottea/ment vo
lna/egi orozlan/reiaia kertelenkodue/megh
ole:ſueret kih ziua ſegi fekete komondora
kizet ki zakaztua/meliel zent Tamaſt/vtot
te vala/zaiaba faluan/a vendegyk kozze ho
za/kit katua a bido leami/meg bezelle a dolg
ot a kirali elot/ſel vetuen ſipiat/a leami/ma
da a zent Apoſtolt/a kirali kereſere kegiſ/m
eg alduan mind a vo kegent/ſmind a meny
azont zent Tamaſ: az Abaneſ/meg tengerre "ſel
wlenek/ſestue mikoron immar/az Jſiak agias
hazoyba mentenek volna/tahat a firſinakh
kezeben egi palma — vagion/ſvatua palm
anak giumolcuek/kibol mind ketten euenek
es el aluuanak. Almayban kegig latanak
egi nagi zionglos kuhayban/oltozot kiralth
meli kirali meg alda otet/es mte/hogi engo
delmeſok kemenek/az o apoſtolanak/tanaſa
nak kit mikoron fel ſerkentenek volna/az
almot egi maſnak bezelleneiek zent Tamaſ
uitok beh teue hozzatok mene/ſokat zolua "es
pronk Jeſus/ok/az iduoſſegyol nekik/inte ok
et a zrozeſeg tartaſra/ſhogi ot bezellene ve
ok/azon kozben:ket zent Angialok nagi fe-

mas / gíakorta kezde mondanÿa · slatuan egi
az Aztalnakok kǫzzẃl / hogi nem enneiek · zēt
Tamas / alíta / mert az etkeket / vtalta uolna me
gh ⌊ǫrczel vte ǫtet / smonda zent Tamas . nem ve
zǫdelmet keuanuan / de íǫuendǫt monduā ⌊a
ddÿg ínnen fel nem kelǫk / mÿg ah kezet · me
lí arczel wte / az ebek ide / a vendegǫk eleibe / nē
hoziak / kit mÿert sidǫ nieluǫn mōda : tǫb sinki
nem erte a Sido leannal / mikoron azert / vala
minek valo uizert / az lfÿu / ah kwttra / ment vo
lna ⌊egi orozlan / reíaía hertelenkǫduē / megh
ǫle : sueret kih ziua · segi fekete komondor / a
kēzēt ki zakaztuā / melíel zent Tamast wtǫt
te vala · zaiaba faluan / a vendegǫk kǫzze ho
za · kit latuā a Sido Leani / meg bezelle a dolg
ot a kirali elǫt / sel vetuen sipiat / a leaní íma
da a zent Apostolt / a kirali keresere kegíg · m
eg alduan mínd a vǫ legent / smínd a Menÿ
azont zent Tamas · az Abanessel[1] / meg tengǫrre
wlenek ⌊Sestue *mikoron ímmar* / az lfiak agias
hazogba mentenek volna / tahat a fírfínakh
kezeben egí palma—[2] vagion / srakua palm
anak giumǫl⌊euel / kibǫl mínd ketten euenek
es el aluuanak . Almogban kegig latanak
egi nagi giǫngiǫs ruhagban / oltǫzǫt kiralth
⌊meli kirali meg alda ǫket / es inte / hogi engǫ
delmesǫk lennenek / az ǫ Apostolanak / tana⌊a
nak . kik mikoron fel serkentenek volna / sez
almot egi masnak bezelleneiek . zent Tamas
aitok beh teue hozzaiok mene / sokat zoluā
vronk lesusrol : saz iduǫssegrǫl nekik . es[3] inte ǫk
et a zẃzeseeg[4] tartasra / shogi ot bezellene ve
lǫk / Azon kǫzben : ket zent Angialok / nagi fe-

[1] A *sel*, betoldójellel, a jobb margóra van írva.
[2] A másoló a sor közepén kivakart egy részt, melyet vízszintes vonallal toltott ki.
[3] A szó, betoldójellel, a jobb margóra van írva.
[4] A szó utolsó *e*-je a sor fölött van beszúrva.

nyſſeggel ot ielęnuen mondanak: mi vagi
onk, kit az vriſtentył thvv nektek, orizettek
re adattonk: ha ez zent apoſtolnak inteſet fogy
valamit kęuantok, a nagi iſtentył, mind m
eg nieritek, ſamazok mondanak engędelm-
eſęk akarunk lenni. Sleg oltan meg tanitu
an zent Tamaſ ęket, ahra mith tellene hi
mnęk, meg kereztęle ęket, a fiaſvat: dienęſ
nek, ki amak vtama a varoſnak piſpęke
uec tetetek, a kirali leamat. pelagianak ke
reztęle, ki zerzetęſ eletęt viſeluen. Marti
romſagral vęue a Memorzagot. Gmikoro
mind eh ſudakat az Abaneſ, indyai kiraln
ak dolgoſa katta uolna, o eſ grvn vronk ke
iſtusban, ſmeg iſ kereztęltędek. Sſtuuan In
diaban eh zent Tamaſſal az Abaneſ, behv
iue a kiralihoz eh nomoſ apoſtolt. eſ igen
diuire a kiralinak az o meſterſeget. ſſek fo
gada hogi igen zeep palotakat kenalnah
neki szemborı mod zerent, mint a Roma
yak kenaltattiak vala magoknak, a pa
lotakat, azon modon meg iegize. neki ſſk
ezeben ada a kiralnak, a kirali kegig igę
meg kęduele, ſnagi kenęt ada neki, ſomę
maganak maſ orzagaba telletek menn
hol eſ. tet egez ezterędig kakek, ez idę alat
kegig a zent Tamaſ apoſtol: preditallam
ſnagi ſokakat kerite vronk Jeſuſnak hitre
eh. ſok egihazak vakata: eſ a nagi kenęth
kith a kirali neki adot vala, mind a zegen
igknek oztogata, ſmeg kezuen a kirali. ſ
galuan mind ezęket zent Tamaſt, az ab
aneſſel azomal, nagi ergſ tomlętzbe te

nǫsseggel / ot ielǫnuen · mondanak : mí vagi
onk / kík az vristentǫl thẃnektǫk / ǫrízettǫk
re adattonk : ha e zent Apostolnak ínteset fogagiatok[1]
valamit keuantok / a nagi istentǫl . mínd m
eg níerítǫk ⌊samazok mondanak engǫdelm-
esǫk akaronk lenni · Sleg ottan meg tanítu
an zent Tamas ǫket · ahra mith kellene hí
nníǫk ⌊meg kereztǫle ǫket · a firfẏat : dienǫs
nek . ki annak vtanna a varosnak pispǫke
ue tetetek / a kírali leaníat . pelagianak . ke
reztǫle ⌊ki zerzetǫs eletǫt viseluen . Marti
romsagal veue a Meniǫrzagot . Smikorō
mínd eh ⌊udakat az Abanes / índẏai kíraln
ak dolgosa latta uolna / ǫ es hẃn vronk kr
istusban . smeg is kereztǫlkǫdek · Slutuan ln
díaban eh zent Tamassal az Abanes . beh v
íue a kíralihoz eh nǫmǫs Apostolt · es igen
díl⌊ire a kiralinak az ǫ Mestǫrseget . sfel fo
gada hogí igen zeep palotakat ⌊enalnah
neki ⌊Semboṛi mod zerent / mint a Roma
ẏak ⌊enaltattiak vala magoknak / a pa
lotakat / azon modon meg iegize . neki ⌊Sk
ezeben ada a kiralnak / a kirali kegig igë
meg keduele / snagi ken⌊ǫt ada néki · sǫnnǭ
maganak mas orzagaba kelletek menní
hol es · ket egez eztendeig lakek / ez idǫ alat
kegig a zent Tamas Apostol : predikalla<ní>
snagi sokakat terite vronk lesusnak hitir
eh · sok egihazak rakata : es a nagi ken⌊ǫth
kith A kirali neki adot vala / mínd a zegen
iǫknek oztogata ⌊Smeg teruen a kirali : s
haluan mind ezǫket zent Tamast / az Ab
anessel azonnal · nagi erǫs tǫmlǫczbe te

[1] A szó a sor végére van beszorítva.

tete: hogi eleuenon meg muzassa: ezonkoz
benniſtem zerzesbol a tiralnak egiettem egi
ittiaſya ki mulek ez velaybol negi napeg
draga koporsot ſenaltatuan a tirali nek
iſmmikoron immar el akarnaia temetteth
me ſmindonok meg yeduen: el futanak on
nan. ſcak a tirali maradot vala ot. Smoda
ak tiralmak: az embor: bit el akavz veztem
a felſegos mindonhato iſtennek barattia: ſa
ngialok zolgalnak neki. bit engomet. hogi ez
velaybol kih mulam paradiſomban vunek
ſegi codalatos zep palotat mutatanak em
ekom. ſezt mondak. ezt a tamaſ ſenalta ba
tiadnak a tiralnak. de myert meltatlama
teue magat ehre: m meg nierok ez vriſte
nrol. hogi fel tamazt: ſad meg neki akenc
ot. bit tamaſnak ezert adot uala ſozton ti
ed lezon meli dolgot haluan a tirali ottan
az meg holt. es fel tamadot ittiaſyaual ah
comlotzhoz menuen: kih bocatak zer ta
maſt mmd az abanesſel egietomben. ſah ti
rali katua zent apoſtolokittiaſyaual egiety
mben. kabai elot foldre borulua: kernek h
vala bocanatot. kinek modda zent tamaſn
agiokat tet az vriſten veletok. hogi a mem
ei titkokat meg ielontotte. higietok vronke
ſuſbanſtereztol kogietok meg. hogi n memor
zagot es meg veſſetok. Smikoron ezoket mid
meg zeroztek volna. es immar a palotarol
vetektodnenek. ha kozonſeguel leme gueck
uagi kegig egike leme. monda zent tam
aſ. memorzasban sok palotak vamak. me
liek imaſagokal. es akamoſnaual vetettek

tete / hogi eleuenǫn meg níuzassa ezǫnkǫz
ben / ístení zerzesbǫl a kiralnak egietlen egi
Attíafỹa kí mulek ez velagbol / negi napeg ·
draga koporsot ⌞enaltatuan a kírali nek
íh / mikoron ímmar el akarnaía temetteth
níc feltamada[1] ⌞smíndǫnǫk meg ỹeduen : el futanak on
nan . s⌞ak a kíralí maradot vala ot · Smõda
akíralinak[2] / az embǫr : akít[3] el akarz vezteni
afelsegǫs míndǫnhato ístennek Barattia / sA
ngíalok zolgalnak neki / kik engǫmet · hogi ez
velagbol kih mulam · paradi⌞omban wúnek
segi ⌞odalatos zep palotat mutatanak enn
ekǫm ⌞szt mondak · ezt a Tamas ⌞enalta Ba
tiadnak a kíralnak · de mỹert meltatlanna
teue magat ehre : ím meg niertǫk az vríste
ntǫl · hogi fel tamazt : sad meg neki a ken⌞
ǫt · kít Tamasnak ezert adot uala · sozton ti
ied lezǫn / meli dolgot haluan a kirali ottan
az meg holt / es fel tamadot Attiafỹaual / ah
Tǫmlǫczhǫz menuen : kih bo⌞atak zẽt Ta
mast mind az Abanessel egietǫmben · sah ki
rali latuã a[4] zent Apostolt Attíafyaual egietǫ
mben · labai elǫt fǫldre borulua : kernekh
vala bo⌞anatot · kiknek mõda zent Tamas . n
agíokat tet az vrísten veletǫk / hogi a Menn
íeí titkokat meg ielǫntǫtte · higietǫk vronk le
susban · skereztǫlkǫgietǫk meg / hogi a[5] Menígr
zagot es / meg vehessetǫk · Smikoron ezǫket mid
meg zerǫztek volna / es ímmar a palotarolh
vetekǫdnenek / ha kǫzǫnseguel lenne ǫuek
uagi kegig egike lenne · monda zent Tam
as · Meniorzagban sok palotak vannak / me
liek ima⌞agokal[6] / es Alamosnaual vetetteth

[1] A szó, betoldójellel, a bal margóra van írva.
[2] Az első *í* javított betű.
[3] Az *a* jelölt, sor folotti betoldás.
[4] Az *a*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[5] Az *a* valószínüleg *n*-ből van javítva.
[6] A másik tintával író kéz a ⌞-t *cs*-re javította.

etnek meg ɣemek utanna zent Tamaſ mi
nd az orʒagbeli keresztet ɣsue giuhtette/eſi
maſagot teuen ereztek ſſaʒok maduan
az Amemoth/ýme nagi vellam zalla rea
iok az ecʒʒel/eſ meg ɣeduen mind foldre eſe
nek/de egi ora el muluan/ſa zent Apoſtol o
ket meg eroſſituen: mind meg giogúlanak
eſ fel kellenek/az napon mind eſtig predik
aluan zent Tamaſ/kilencz ezer embert te
rite vronk Jeſuſnak hitire/azzom allatok
ol/eſ gierm[illegible]ktol meg valua/emek ut
anna iſtem ielenedbol a beſʒ mʒyaba me
ne/nagi ſokh Iudakat ot teuen/kit kʒ
ot a Migdonia kiralne azzomak ɣlet/ki
vak uala/meg giogita/ſmirnoron a Migdo
nia/a kiralne azzomak ɣle/ſa karriſius
nak feleſege/kenamaia latni zer Tamaſ
apoſtolt/ki az ɣ ɣlenek zomet/meg giogit
totta uala/ſmonda azſmirnoron ɣneki/olto
ziek parazt ruhaban/es wli a zeremet k
azzeſek[illegible] a predikation meg kathatod
ſigaz vgi ton/a migdonia/ſmirnoron latta
volna a Iodakateſ/melieket ton[illegible]
migut/iſ a predikatioiateſ hallotta vol
na/hiven vronk kriſtusban/ſa zent Tama
nak kenetʒie leuen/nem akara kouabah
az ɣ ſtriehʒ egyieſodni/kit meg ielentue
karisius vr/a kiralnak kere ɣtet/hogy
a kiralne azzont/ki az ɣ feleſegenek nen
me vala/hogi hozzaia botlatnaia/es tan
alot adna neki/hogi ezt ne miuelneieh

etnek meg / ennek utanna zent Tamas mí
nd az orzagbeli korokat ǫzue giuhtete / es í
maʟagot teuen erǫttǫk samazok[1] mõduan
az Amennǫth / ỹme nagi vellam zalla rea
iok / az eegbǫl / es meg ỹeduen mínd fǫldre esc
nek / de egi ora el muluan / sa zent Apostol ǫ
ket meg erǫssítuen : mínd meg gíogíulanak
es fel kellenek ʟaz napon mínd estỹg predik
aluan zent Tamas . kilencz ezǫr emborte
ríte vronk Iesusnak hítíre / azzoní allatokt
ol / es giermǫkǫktǫl meg valua ʟennek ut
anna[2] istení íelǫnedbǫl / a belsǫ[3] índỹaba me
ne / nagi sokh ʟudakat ot teuen · kik kǫz
ot a Migdonía <kiralíne> azzonnak ǫʟet / ki
vak uala / meg giogíta · smikoron a Migdo
nia : a kíralne azzonnak ǫʟe / sa karrisius
nak felesege / keuannaia latní zẽt Tamas
Apostolt : ki az ǫ ǫʟenek zǫmet / meg gíogít
totta uala · smonda a[4] <síntícen> ǫ neki / ǫltǫ
zíel parazt ruhaban / es wli a zegeníǫk k
ǫzze / se<kepen> a predíkacíon meg lathatod
sígaz vgi tǫn / a mígdonía . smíkoron latta
volna a ʟodakates : melíceket tǫn / <sǫnnǫn>
<magat> is a predikacioíates hallotta vol
na / hẃn vronk · kristusban / sa zent Tamas[5]
nak kǫuetǫíe leuen / nem akara touabah
az ǫ ferícheǫz egíesodní / kít meg ielǫntuẽ
karisius wr / a kiralínak kere ǫtet / hogỹ
a kiralíne azzont / ki az ǫ felesegenek nen
nie vala . hogi hozzaia boʟatnaia / es tan
aʟot adna neki / hogí ezt ne miuelneieh

[1] A szó első *a* betűje, betoldójellel, egy elmázolódott vagy áthúzott *m* fölé van írva.
[2] A szót a másik tintával javító kéz aláhúzta.
[3] Az *l* a sor fölött van beszúrva.
[4] A másik tintával író kéz *z* betűt írt ide.
[5] Az *s* a sor fölé van beszúrva.

meli dolgot/mitoron a kiralne azzon kih
net kreptia vala neue ~~meg tet volna~~/me
gh ielontuen Migdoma/a minemw lud
abat zent Tamaſ teme/eh kiralne azzo
nak monda. o ki igen teuamam ez em
bort latnom ſel uiuen otet Migdomá/a
ſimforuſnak hazahoz/hol zent Tamaſ p
redikal vala/kelenek az aito elot/ſok koro
kat/kiket a zent Apoſtol a predikatio uta
illetuen kezeuel: mind meg giogita/kik kozz
ulmitoron egi vtalatoſ/pokloſ: mindon teſt
eben/ot allana/a zent Tamaſ predikatio
ian/egi fenoſ giermek ielonek/ſeh pokloſt
a nep kozot felfele hiuan/le vetkozterth
eſ boret keh vonuan/mint egi muzot bor
iunak/ſmindon pokloſſagbol meg tiztitua
tiſ bolata emman/meli dolgot katua/ah
kiralne azzon eſ hiun vronk Jeſusban/ee
mitoron ez meg tert volna/az aſmodeus
kiralihoz/meg monda mind azokat meli
eket latot eſ hallot volna/kiket a maz mi
toron nem hime/meg utala a kiralne a
zzon eſ nem akara tobbe hazzaia egieſedme
ben kiralihoz: igen meg haragutuan/tanaib
ol/tomlotzbeh tetete/zent Tamaſ apoſtol
tihoz a zent Migdoma iquen/bmet monda
eſ meg kouete/hogi o ezette tetetet volna
a tomlotzben: meli azzon allatok zent a
oſtol meg vigaztaluan monda. ezoket en
promeſt zenuedom vronk kriſtuſert. En
nek utanna/a kiralnak paranczolattiabol
a tomlotz bol/kihozattatek/eſ egy vaſ plech

meli dolgot / míkoron a kíralne azzon / kih
nek Trepcía vala neue / <meg tet volna> / me
gh ielǫntuen Mígdonía / a mínemẃ ⌊ud
akat zent Tamas tenne / eh kiralne azzo
nnak ⌊monda . o kí ígen keuannam ez Em
bǫrt latnom fel uiuen ǫtet Mígdonía / a
Simforusnak hazahoz / hol zent Tamas . p
redikal vala / lelenek az aíto elot / sok koro
kat . kiket a zent Apostol a predíkacío utã
illetuen kezeuel : mínd meg giogíta / kik kǫzz
úl / mikoron egí vtalatos poklos : míndon test
eben / ot allana / a zent Tamas predikacío
ian / egi fenǫs giermǫk ielǫnek / seh poklost
a nep kǫzǫt felfele híuan / le vetkǫzteteh
es bǫret leh vonuan / mint egi níuzot bor
iunak / smindǫn poklossagbol meg tiztituã
kih bo⌊ata onnan[1] ⌊meli dolgot latuã / ah
kíralne azzon es : hẃn vronk Iesusban / es /
mikoron <az> meg tert volna / az Asmodeus
kíralihoz / meg monda mínd azokat meli
eket latot es hallot volna / kiket a maz mí
koron nem hinne / meg utala a kíraline Az
zon es nem akara tǫbbe hozzaia egíesǫdníe
kin a kírali[2] : igen meg haraguuan / tana⌊b
ol / tǫmlǫczbeh tetete / zent Tamas Apostolt
kihoz a zent Migdonia íquen / bínet monda
es : meg kǫuete / hogi ǫ erǫtte tetetǫt volna
a Tǫmlǫczben : meli azzoní allatot / a[3] zent Ap
ostol meg vigaztaluan monda · ezǫket en
ǫrǫmest zenuedǫm vronk kristusert · En
nek utanna / a kírafnak paran⌊olattiabol
a Tǫmlǫczbǫl / kihozattatek / es egǫ vas pleh-

[1] Az *o* javított betűnek látszik.
[2] A sor első három szaván a szemközti lap kihúzása hagyott nyomot.
[3] Az *a* jelölt, sor fölötti betoldás.

ꝗton kezde megitelen labbal iartatm̃de
azomal egi kŕót fakaduan fel meg olta az
vasnak thvzes boltat semek utama egy
kemen tzeben vettete de zent Tamas a th
vzben nagi kyeson maradua holte kelue
egezzen ki ique az egy kemontzebol emed
ytama monda ah karisius vr̃ a kiralna
th kezgrisd ahra hogi imagia az istenkek
soltan reiaia haragezik az o Istene smikó
von ehre kizteneie a kirali uitete otet a
nap̃nak templomaba smonda sidoúl zent
Tamas a baluanba lakozo istemek mihely
n terdre esom azomal el tried a baluat
monda az ordog had toriem el a templom
otes hogi vezzenek el a te ellenseged felel
eh a zent Apostol vai ne sogg ezt paranso
lom hogi smk̃nek neh arthas terdreire es
uen azert zent Tamas Gido meluon m̃nad
ah vront krisust paransolua az ordogo
ek hogi el torneie a baluant. sonon ma
ga pokolba meme azomal mnt egi vy
hiuz min̄d el oluada a nap̃nak baluana
kit katua abalua m̃nado papok nagi iaig
tassal kezdeek magokat siratnia es a pisp
tort vonua altal vere zent Tamas apos
tolt sammep fegiuert ragada hogi m̃nd a
kiralt sa katrisiust sa balua papokat le
vagnak zent Tamas ert samazok el futan
ak a kepet kezig nagi tiztosseguel el teme
tek azo zent testet de armak vtana hozak
edissaba m̃ vront krisus Jesusnak tiztosseg
ere th cel es orzagol orokvol orokc amen

ọkọn / kezde mezítelen labbal iartatni / de
azonnal egi kẃt fakaduan fel / meg olta az
vasnak thẃzes voltat ⌊scennek utanna egọ
kemenczeben vettete . de zent Tamas a th
wzben : nagi kyesọn maraduã / holte keluc
egezzen ki iọuc az egọ kemọnczebọl ⌊cennek
vtanna monda ah karisius wr / a kiralna
kh · kezọrisd ahra / hogi ímagía az istenọket
sottan reiaía haragozik az ọ Istene / smiko
ron chre kiztetneie[1] a kirali / uitete ọtet a
Na'pnak[2] templomaba . smonda sidoul zent
Tamas a baluanba lakozo istennek / mihelọ
n terdre esọm / azonnal el tọríed a baluãt
⌊monda az ọrdọg had tọríem el a Templom
otes . hogi vezzenek el a te ellensegíd . felel
eh a zent Apostol / vai ne · sọọg ezt paran⌊o
lom / hogí sínkínek neh arthas ⌊terdreíre es
uen azert / zent Tamas Sido nícluọn / ímad
<ah> vronk krístust · paran⌊oluã az ọrdọgn
ek : hogi el tọrneie a baluant . sọnnọn ma
ga pokolba menne ⌊sazonnal / mínt egi vỹ
hiuz / mind el oluada a Na'pnak[3] baluanía[4]
kít latuã a baluã ímado papok / nagi iaig[5]
tassal kezdeek magokat síratnía / es a pispo[5]
tọrt vonuã altal vere zent Tamas Apos
tọlt / sannep fegiuert ragada / hogi mĩd a
kíralt / sa karrisiust / sa baluã papokat le
vagíak zent Tamasert / samazok el futan
ak . a Nepek kegíg nagi tiztọsseguel / el teme
tek azọ zent testet / de annak vtaña / hozate[5]
edissaba mi vronk kristus Iesusnak / tiztọsseg
ere ⌊kí eel / es orzagol ọrọkẃl ọrọke / amen

---

[1] A szó második *t*-je a sor fölé van beszúrva.
[2] Az *a* mellé talán a másik tintával író kéz tett vesszőt.
[3] Az *a* mellé talán a másik kéz tett vesszőt.
[4] Az *i* betű a sor fölé van beszúrva.
[5] A restauráláskor a jobb margóra ragasztott csík néhány sorvéget elfedett.

Faraon estire valo predikatio

Zentolietek meg eh mai napon ma
gatokat es legietek tezek mert
holnapon meg lattiatok thw tozottet
ok azistemek felseget es igeket ama zenth
egihaz ez eyeliß veterniei zoloßmaba ene
tke meli igeyben mtih mind a tereztienotet
ehre hogi eh mai napon mindon bintol meg
tiztulianak a bizom penitentianak miatta
es a holnapi napboz zeretettel es mellan te
zwolienek hogi a napnak meltosagos volta
ert ßazo meg tiztulasotert prikemek zolga
lattiara meltok legienek es tellemetosok ß
ogi ne legion valami bwn o bemok tyh
azo solkotet meg gialazna viok Jesus elotb
mert iol lehet fel ment memorzagba de ma
ga meg nezik mint zent leo papa mongia
mmemw tezulertel tezitik a hiuok tolkotet
azo zwleteßenek Jduoßegyß napiaboz es ahm
ikeppen lattia timek timek mind solket ioh elkw
lzotuek meg eksúluen azonkepen oztia az
o ergalmaßaganak malaztiat da tegigh
valakit bmogben lel tozziwlok azt tezdi mo
ndam azent Angialoknak vagiatok ki ezh
lagbol es azzu fat ßressetok a kiwlso setet
segge hol ot sirnak orokte es a nagi tenban
likorgattiak azo fogotat ezotert mondat
anak az el tezdok igek zentoltessetok meg
ma es legietek tezok holkbtogbe holnapra
meli igek melle kettorol legon tan
usagonk elozer afreol mikepen kel

Karaʟon estíre valo predikacío

Zentǫlietǫk meg / eh maí napon / ma
gatokat : es legietǫk kezek / mert
holnapon meg lattiatok thẃ kǫzǫttet
ǫk az istennek felseget ʟez igeket Anía zenth
egihaz ez Eÿelih veterniei zolosmaba ene
kle / meli igegben intih / mínd a kereztienǫket
ehre / hogi eh mai napon / mindǫn bíntǫl meg
tiztulianak / a bizoni penitencíanak mÿatta
es a holnapi naphoz zeretettel es meltan ke
zẃlienek · hogí a napnak meltosagos volta
ert / sazǫ meg tíztulasokert · vrístennek zolga
lattiara / meltǫk legienek : es kellemetǫsǫk ʟh
ogí ne legiǫn / valami bẃn ǫ bennǫk / kÿh
az ǫ lǫlkǫket meg gíalazna vrõk Iesus elǫth
ʟmert íol lehet / fel ment menígrzagba / de ma
ga meg nezih mint · zent leo papa mongía
mínemẃ kezulettel kezitik ahiuǫk · lǫlkǫket
az ǫ zẃletesenek lduǫssegǫs napiahoz / es ahm
ikeppen lattía kínek kínek mind lǫlket / íoh elkẃ
lʟǫkuel meg ekǫsúluen / azonkepen oztía / az
ǫ ergalmassaganak malaztiat · ha kegigh
valakit binǫgben lel kǫzzẃlǫk / azt kezdi mo
ndaní a zent Angialoknak / vagíatok ki / ezh
|...]lagbol[1] / ez azzú fat · svessetǫk a kẃlsǫ setet
segre / holot sirnak ǫrǫke / es a nagi kenban
ʟikorgattiak az ǫ fogokat / ezǫkert mondat
anak / az el kezdǫt igek · zentǫltessetǫk meg
ma : es legietǫk kezǫk / lǫlkǫtǫgbe holnapra
Meli igek melle kettǫrǫl lezǫn tan
usagonk elǫzer ahrol mikepen kel

[1] Az első betűk le vannak ragasztva.

mayonkat a holnapi naphoz kezdnonk
es mayonkat meg zentolnonk. Ith melle
turnonk telh hogi hazom fele hozzank io
ueti vagion vronk Jesusnak kiterol ama
zent egihaz holnapon emlekozik Elso az
o testi zvletese mikepen iuda kepen a zep
tolelen zvz mariatol zizen ziletek, ez re
tagrea meliet a holnapi napon peldaz mi
nekonk ama zent egihaz, ez o zentsegesz
letesehez kezdolnonk telh. a bmoktol val
meg tiztulassal mert Jdugzitenk ah mi te
rmezetonket sel veue: tel a mi testynketh
tiztoletos kepen tartanonk. tiztasagban es
kolkonket bmoktol valo zabadsagba, mi
hogi az istem felseg. bmok ala vetyt testbi
nem lakozhatik a zent Jrasnak monidasa
zerent, ehre mongia zent dauid kirali, a sol
tar komuben. te kezig vram a zent emhaz
ben, az az tiztaban lakozol Masod zilete
se. kiterol holnapon emlekozik. vronk Jesusn
ak ama zent egihaz, az emberi lolkoybe va
lo zvletese. malaztianak myatta kit omp
magra igere. a zent Euangeliomba, mint ze
nt Janos iria, tizen negied rezeben ha val
aki engemet zeret meg tartia, az en paza
niolatimat, saz en atiam es, zereti otet, es
hozzaia iuonk, snala meg maradonk, ez
nomos ziletesehez vronk. kell kezdolnonk es
magonkat meg zentolnonk, zent lore
delmesseguel, az az ziuonk zerent valoba
nattal hogi o zent felsegenek ellene veg

magonkat / a holnapí naphoz kezíte <wl>nǫ̃k[1]
es magonkat / meg zentǫlnǫnk ? kih melle
tunnonk kelh / hogí harom fele hozzank iǫ
ueti vagíon vronk Iesusnak ⌊kikrǫl Anía
zent egihaz holnapon emlekǫzik **Elsǫ** az
ǫ testi zẃletese / mikepen ⌊udakepen a zep
lǫtelen zẃz Mariatol zizen ziletek / ez ve
lagra / meliet a holnapi napon peldaz / mi
nekǫnk Anía zent Egihaz ⌊ez ǫ zentsegǫs zi
letesehǫz kezẃlnǫnk kelh / a binǫktǫl valo
meg tiztulassal · mert lduǫzitenk / ah mi te
rmezetǫnket fel veue : kel a mi testǫnketh
tiztǫletǫs kepen tartanonk / tiztasagban / es
lǫlkǫnket · binǫktǫl valo zabadsagba / miẽ[2]
hogi · az isteni felseg · binǫk ala vetǫt testdb[2]
nem lakozhatik / a zent Irasnak mondasa
zerent ⌊chre mongia zent dauid kírali / a Sol
tar kǫniuben · te kegig vram / a zent embǫr
ben / az az / tiztaban lakozol **Masod** zilete
se · kirǫl[3] holnapon emlekǫzik . vronk[3] Iesusn
ak[3]. Anía zent egihaz / az embǫri lǫlkǫghẽ va
lo zẃletese . malaztíanak mÿatta / kít ǫnnǫ̃
maga igere / a zent Euãgeliomba ⌊mint ze
nt Ianos iria / tizen negied rezeben . ha val
aki engǫmet zeret / meg tartia az en para
nc⌊olatimat / saz en Atíam es / zereti ǫtet / es
hozzaia iǫuǫnk / snala meg maradonk . ez
Nǫmǫs ziletesehǫz vronknak[4] kel kezwlnǫnk / es
magonkat meg zentǫlnǫnk · zent Tǫre ·
delmesseguel / az az / ziuǫnk zerent valo / ba
nattal / hogí ǫ zent felsegenek ellene ve<ge.>

[1] Az *ite* betűcsoport az áthúzott rész fölé van írva.
[2] A restauráláskor beragasztott csík néhány sorvéget elfedett.
[3] A másoló hibázott, s betoldójelekkel, illetve, a szavak fölé tett *a* és *b* betűvel jelzi a helyes sorrendet: „**Masod** ziletese vronk Iesusnak kirǫl".
[4] A *nak* jelölt betoldás a szó fölött.

tkpztonk-es igaz gionaſſal ſbizom eleg tet
ellel mert ha a hazat meg ſopoſiok aho
napi naynak tiztoſſegere es zemmeſ vnge
mket meg moſatiok ſmeſ nemeliek teſtp
tet maſs meg ſprozlik nagiual ímkab a
bímknek zemmiet leh tel magonkrol tiszti
tanonk harmadik zileteſe vronk Jeſu
nak az oltari zentſegben valo telon volt
ah kímek vetele myat hozzank ip es bengk
lakozik mint ameh omon maga igereh
mondua: a ki en teſtemet ezi es vere meth
izia: en benem lakozik es en o berme. ehez
kezvlnonk telh es meg zentolnonk mago
nkat nem lak a bímkek meg tiztulaſnak
myatta. de mindon tumaſagnak es egieb
ez velagi zorgalmatoſſagnak tauoztu
taſa myat. tik az ditatoſſagnak kolkeſek
monk meg bant hat naiak es iſtem elme
kedeſegben valo foyalalatoſſaggal: ſazo ſok
io teteyek valo hala adaſſal ſmagonknak ſ
oldig valo meg alazaſaual mert az vriſte
n omon maga mongia a zent Traſbolh
ogi a meg alazot ziuet es tpredelmeſt ne
vtalia o zent felſege bodog azert ti omo
magat az edoſ vronknak é haromfele zi
ſteſeh oz yygi zerzi magat mert ez melta
zolgalia a zent napot Masodik es uto
ſo tanuſagonk az iſtem felſegnek
meg mutataſarol az az mikepen idonte
meg a hatalmaſ ioh iſten az o felſegeſ vol
tat: holnapi napon ez velagnak mert am
az el kezdot igegben ugi mondatek holn

Qui manducat
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tkǫztǫnk / es ígaz gíonassal : sbízoní eleg tet
ellel ⌊mert ha / a hazat meg sǫpǫriǫk / a ho
lnapí napnak tiztǫssegere / es zenníes vnge
ínket meg mosatiok / smèg nemelíek / testǫ
ketis[1] mah / meg fǫrǫztik / nagiual ínkab a
bínǫknek zenniet / leh kel magonkrol tiztí
tanonk **Harmadik** ziletese vronk lesus
nak / az oltarí zentseegben valo : ielǫn volt
ah ⌊kínek vetele mȳat hozzank iǫ / es bēnǭk
lakozik · mínt ameh ǫnnǫn maga igereh
monduā : a kí / en testǫmet ezí · es verǫmeth[2]
izia : en bennem lakozik / es en ǫ benne / chǫz
kezẅlnǫnk kelh / es meg zentǫlnǫnk mago
nkat / nem ⌊ak a bínǫktǫl · meg tiztulasnak
mȳatta · de mindǫn tuníasagnak / es egíeb
ez velagi zorgalmatossagnak / el tauozta
tasa mȳat · kik az Aitatossagnak lǫlket / be
nnǫnk meg banthatnaiak / es isteni elme
lkǫdesǫgben valò foglalatossaggal : saz ǫ sok
io teterǫl valo hala adassal / smagonknak / f
ǫldig valo meg alazasaual ⌊mert az vriste
n ǫnnǫn maga mongia / a zent lrasbol / h
ogí a meg alazot zíuet / es tǫredelmest nē
vtalia ǫ zent felsege · bodog azert · ki ǫnnǭ
magat / az edǫs vronknak / é haromfele zi
letesehǫz / ẏgí zerzi magat / mert ez meltā
zolgalía a zent napot **Masodik · es uto**
lso tanusagonk az ístení felsegnek
meg mutatasarol / az az míkepen ielǫnte
meg a hatalmas ioh isten / az ǫ felsegǫs vol
tat : holnapí napon / ez velagnak ? mert am
az el kezdǫt igegben / ugi mondatek / holn

[1] Az *is*, betoldójellel, a sor fölé van írva.
[2] A lap szélén az aláhúzott résztől kezdődő szöveg latin megfelelője olvasható.

apon meg lattiatok / az istemek felsegyet. thro
bemetyk vgi felelnek zent doktorok ehre h
ogi vront krystus / az elo atia istemek fya / ez
velagra zilettetuen a zeplotelen zvztol / hol
napi napon nagi sok zudakal meg mutata
azo felseggs voltat / elozer ehben: hogi a zvz
zile masodzer hogi a zvzlesben / tent nem ze
nuede, harmadzer hogi a zvz ama / ytet zvz
ei teieuel tarta / es hogi isten leuen. Sira / es
Jazolba helih ozteteth / az oltalan allatok / otet
meg esmeruen imadak terdoktre esuen / es m
eg melegituen / az eyelt napali velagossagu
valtoztuan / snagi sok tob zodakat teuen: ki
bbol azo bizom istem felsegos hatalmassag
mutattatik / mineh okaert harom tiztossegud
zolgaltatik [illegible] vigilie Elozer. merth
a veterniei diiireton kezdetek el / ez mai vi
gilie / egieb imepok: veiermen kezdetnek el
de eh maisodz eyel. oka imez. mert vront Jes
usnak / ez velagra ziletese: diiireton kezdetek
el / mind a zent Angialoktol / s mind ez foldi em
berektol / mert mikepen zent lukac iria / a ze
nt Euangelionak masodik rezeben / mihelion /
zonk Jesus zvletek / az Angialoknak szeretyko
ttan diuseggot enekkenek / meg eh foldon /
az vristemek / kit latua azent paztorok / es b
etlehemben menuen / imadak ot a zilety
giermok Jesust / es teruen azo barmokhoz
diiirek az edos wristent / es magaztalak /
indonogben masodzer mert a holnapi
zent Imepot / kapabaen oltozue. egyo szo
etnek olnek / hiredetik mah. a szeretos solnek

apon meg lattiatok / az Istennek felseget · thẃ
bennetǫk / ugi felelnek zent doktorok ehre / h
ogi vronk kristus / az elǫ Atia istennek fỹa / ez
velagra zilettetuen a zeplǫtelen zẃztǫl / hol
napi napon : nagi sok ⌊udakal meg mutata
azo felsegǫs voltat ⌊el⌋ǫzer ehben : hogi a zẃz
zilé ⌊masodzer hogi a zẃlesben / kent nem ze
nuede / harmadzer hogi a zẃz Anía / ǫtet zẃz
ei teieuel tarta / es hogi isten leuen . Sira / es
lazolba helihǫztetek ⌊az oktalan allatok / ǫtet
meg esmeruen ímadak terdǫkre esuen / es m
eg melegituen ⌊az Eỹelt napali velagossagra[1]
valtoztuan / snagi sok tǫb ⌊odakat teuen : ki
gbǫl azǫ bizoní istení felsegǫs hatalmassaga[2]
mutattatik ⌊minek okaert harom tiztǫsseguel
zolgaltatik / ez mai vigilie **Elǫzer** / merth
a veterniei di⌊iretǫn kezdetek el / ez mai vi
gilie ⌊Egieb innepǫk : ve⌊erníen kezdetnek el
de eh maih / ez eỹel . oka imez . mert vronk les
usnak / ez velagra zíletese : di⌊iretǫn kezdetek
el / mind a zent Angialoktol : smind ez fǫldi em
bǫrǫktǫl / mert mikepen zent Lukac iria / a ze
nt Euãgeliõnak masodik rezeben · mihelíǫn v
ronk Iesus zẃletek / az Angialoknak Seregǫk / o
ttan di⌊ǫsegǫt eneklenek / meeg eh fǫldǫnis
az vristennek ⌊kit latuã a zent paztorok / es B
ethlehemben menuen / imadak ot a zíletǫt
giermǫk Iesust / es teruen az ǫ barmokhoz
di⌊irek az edǫs wristent / es magaztalak m
indǫnǫgben **Masodzer** . *mert a holnapi*
zent Innepǫt / kapaban ǫltǫzue · egǫ zǫu
etnekǫknel / hirdetik mah · a zerzetǫsǫknek

[1] A szövégi *a* a sor fölé van beszúrva.
[2] A szövégi *a* a sor fölé van beszúrva.

egi hazoghban / a holnapnak / o zent Jmepeth
hogi vronk Jesus / ez velagra ziletek / Harom
ozagok nak / es nielueknek tizenkettseghen. Rom
aiaknak / a Zidoknak / es Gorogghknek / hogi ki
t mind meg erre idugzitenknek meltoságat
es mindon nielu vallást tegion o vola / hogy
immaran völ / dia istenek diuöseyeben mike
pen ezt vgia zent pal / a Gorogghknek yrt le
uelében Harmadzer eh mai vigilie tizto
letetknek mikoron a prima kezdet a vecer
mök Jesusnak ziletesét hirdetik / es ez igere / Ju
tnak a kristus istremek fya Judanak Bethle
hemében zilettetik / azonnal a zerzetoségh
terdoknec esuen / magiak vronk Jesust / ez ok
aert / hogi otet tiztoluen : halalkat agianak
neki / es meg fizessenek valamit / azo iotetebe
mert o zent felsege / ez mai napon / mind földi
gh alaza magat eröttönk meg latogatuan
minket / a mi termezetönkben / azert az Jgasság
hes / ezt mutattia : hogi azo minket meg lat
ogatasaert halalkat agionk / es terdonknek
csue tiztoliok / mert mikepen azo hozzank va
le zeretetit ioban meg nem fizethetiok / han
emha ismeeg vizönt zeretiok otet / sem hal
alaroc ioban eleget nem tehetönk / hanem
ha mi es erötte magonkat meg oletnoiok
zönkeyen soha ioban eleg halat o zent fel
segenek magat eröttönk : emere meg alaz
asaert nem adhatonk / mint ha mi es o erö
tte mind földik alaziok magonkat / ha azek
akariok hogi o neki vronknak tedueben le
gionk / zentoliok meg ma magonkat / es hol
napon meg tostolhatiok azo malaztiat. Am

egihazogban / a holnapnak / ǫ zent Innepeth
hogí vronk Iesus / ez velagra ziletek ⌊harom
ōzagoknak / es Nielueknek kẃlǫmbsegen . Rom
aiaknak / a Sidoknak / es Gǫrǫgǫknek / hogi ki
kímínd / meg er⌊e iduǫzitenknek meltosagat :
es míndǫn níelu vallast tegiǫn ǫ rola / hogy̆
immaran ẃl / Atia istẽnek di⌊ǫsegeben / mike
pen ezt iria zent Pal / a Gǫrǫgǫknek ýrt le
ueleben **Harmadzer** eh mai vigilie / tiztǫ
ltetik : mert mikoron a príma kǫzǫt a Gier
mǫk Iesusnak zileteset hirdetik / es ez igere lu
tnak a kristus ístennek fy̆a ludanak Bethle
hemeben zilettetik / azonnal a zerzetǫsǫkh
terdǫkre esuen / ímagiak vronk Iesust / ez ok
aert . hogí ǫtet tíztǫluen : halakat agianak
neki . es meg fizesse'nek[1] valamit / az ǫ iǫtetebẽ
⌊mert ǫ zent felsege / ez mai napon / mind fǫldi
gh alaza magat erǫttǫnk / meg latogatuan
minket / a mi termezetǫngben ⌊azert az lgassa
ghes / ezt mutattia : hogi az ǫ / minket meg lat
ogatasaert / halakat agionk / es terdǫnkreh
esue tiztǫliǫk ⌊mert mikepen / az ǫ hozzank va
lo zeretetit · ioban meg nem fizethetiǫk / han
emha / ismeeg vizont zerettíǫk ǫtet / sem hal
alarol íoban / eleget nem tehetǫnk / hanem
ha mí es / erǫtte magonkat meg ǫletnǫíǫk
⌊ezǫnkepen soha ioban / eleg halat ǫ zent fel
segenek · magat erǫttǫnk : ennere meg Alaz
asaert / nem adhatonk / mínt ha mí es · ǫ erǫ
tte mind fǫldik Alaziok magonkat / ha azẽt
akaríok hogí ǫ neki vronknak / kedueben le
giǫnk / zentǫliǫk meg ma magonkat / es hol
napon meg kostolhatíok az ǫ malaztiat · Am̃

[1] Az *e* és *n* kozotti jelet nem tudjuk értelmezni.

vront zileteſeröl valo tanuſagh

Ah mi edöſ vront Jeſuſnak zileteſeh
tet ſzerent Adamnak teröm teſe ut
an lön, öt ezör eztendö beh teluen, eſ
egi hean keet zaz: mint zent Euſebius iria
az ö kroníkaiaban, az oktauianoſ cäzar ide
ieben, kmelk birodalma alat, eh teliеſ velag
oli nagi bekeſeggel örvöl uala, ßogi minden
földet beke ſegyſön bÿr uala. cak egiedvöl ez
th kegig akara edöſ iduözitenk. ßogi ê vela
gra zileteſet az idönek bekeſegre meg vela
goſitanaia. ti Jſten közöt Angialok közöt, eſ
embörök közöt, bekeſegöt: iöß vala zerözm
az Auguſtus cäzar azert, kih mind ez velag
ot, a Romayaknak birodalma ala ßaitotta
vala. akaruan meg tunnia: ßami varoſok: faluk, ſ
tartomamiok: varak, varoſ Leh faluk, eſ em
börök es volnanak ez velagon. birodalma
nak Regiuen keltöd eztendöiebe, paranida
mindön orzagokra, a tizt tartoknak. ßogi ez
öket regeſtomba vemeiek, ÿgi eh képen, ßaj
kiki mind oda meme, a hol tamadot: vala. ſegy
tiz penzöſ garaſt aduan adoban, a cäzar
nak engödelmeſsegöt fogadna: eſ ßiuſegöt
a Romaiaknak, eh kegig mondatik uala, ſo
gadaſnak, uagi uallaſ tetelnek, mert kiki
mind ömön zaiaual mongia uala azokat
mondatik vala kegig ez, iraſnak eſ mert
mindönöknek neuök meg irattatik vala
eh fele Regeſtom tätel mentvöl elözer, az
Cirmuſtol, ßiria orzagnak tizt tartoiata
kezdetek, kiben tartatik a ßido orzagis. kmelk okah
meg, mert eh teliеſ földnek ßol emböröki

vronk zileteserǫl valo tanusagh

Ah mi edes vronk Iesusnak ziletesch
test zerent : Adamnak terǫmtese ut
an lǫn / ǫt ezǫr eztendǫ beh teluen / es
egi hean keet zaz : mint zent Eusebius iria
az ǫ kronikaiaban / az oktauianos ⌊azar ide
ieben ⌊kinek birodalma alat / eh telies velag
oli nagi bekeseggel ǫrwl uala / hogi mindǫn
fǫldet bekesegǫsǫn bȳr uala . ⌊ak egiedwl / ez
th kegig akara edǫs iduǫzitenk / hogi è vela
gra zileteset az idǫnek bekesege meg vela
gositanaía / kí Isten kǫzǫt ⌊Angialok kǫzǫt / es
⌊embǫrǫk kǫzǫt / bekesegǫt : iǫh vala zerǫzní
az Augustus ⌊azar azert / kih mínd ez velag
ot / a Romayaknak birodalma ala haitotta vala[1]
akaruan meg tunnía : hani varosok · s
tartomaniok : varak / varos Leh faluk / es em
bǫrǫk <ez> volnanak ez velagon . Birodalma
nak Negiuen kettǫd eztendǫiebe / paran⌊ola
mindǫn orzagokra / a tizt tartoknak . hogi ez
ǫket regestomba venneiek / ýgi eh kepen / hoǵ
kiki mind oda menne / a hol tamadot vala[2] ⌊segȳ
tiz penzǫs garast aduan adoban / a ⌊azar
nak engǫdelmessegǫt fogadna : es hiusegǫt
a Romaiaknak ⌊eh kegig mondatik uala / fo
gadasnak / uagi uallas tetelnek / mert kiki
mind ǫnnǫn zaiaual mongia uala azokat
⌊mondatik vala kegig / ez ⌊irasnak es : mert
mindǫnǫknek neuǫk / meg irattatik vala
eh fele Regestom tetel / mentwl elǫzer / az
Cirínustol · Siria orzagnak tizt tartoiatol
kezdetek[3] kiben tartatik a Sido orzagis . kinek okah
imez / mert eh telies fǫldnek / hol embǫrǫk la ·

[1] A szó jelolt betoldás a bal margón.
[2] A szó, betoldójellel, a sor fölé van írva.
[3] A sor első szava a sor elé van beszúrva.

tőznak a bido orszag. zinte kezeni ſazert ak
arak a tizt tartok hogi ot kezdeſek el. hogy
oman hanarab el hirhodnek. é velag za
tezent Joſef kegig myert bethlehembol tah
madot vala azzomonat mariaual. p es fel ke
leh es bethleemben indula myert hogi dau
id kiralnak maguabol zarmazot vala: el
viue kegig vele azo neki iegzot zeplotelẽ
zyzet. mert el kezelitot uala a zileſnek jo
eie. ſez nagi keniot kit a yoiſten p reiaiah
bizot vala nem akara valakinek hadnya
ſmikoron immar bethlehemhoz nem mezze
voln anak. kata kalogben: a bodog zyz mar
ia hogi tahat. aſ nepnek fele kih bethleem
be vala igen prol ſſele igen ohait. mikoro
emek okaxol gondolkodneiek. neki ielonde
vrnak Angiala monda: a Neepnek fele ki ig
en prol pogan nemzetot peldazia kih abr
ahamnak maguaba. orok aldomaſt volna
weendo. a nep ki gyre a bidokat peldazia. kik
et vriſten azo vakſagokert. nagiob rezreh
meg vetot ſazon kozben beeh erenek a varo
ſba. ſaz vendegyknek ſokſagokert. Zallaſt ne
lelenek. de menenek egi koz helire. vagi yn
helire. meli ket haz: kozot vala. es fodel alat
houa a polgaxok ideſ napon giulnek vala ki
ſtallonak es neuezteteik. mert iazol is. vala ot
houa a videtiek. mikoron a vaſara menek
vala bethleemben. kotik uala. azo barmokat
oda uiue azert. a Nomoſ zent Joſef: az Iſten
nek Amnat. o meliſegos alazatoſag. o tuda
latoſ iſteni. itelet. ne alitad azt hogi ez kõrtenetből
enedből lon. de bizoni iſteni zerzeſből: hogy

koznak / a Sido orzag · zínte kǫzepi / sazert ak
arak a tizt tartok / hogí ǫt kezdessek el , hogý
onnan hamar[.]b / el hirhǫdneíek · é velag zer
te ⌊zent losef kegig / mýert Bethlehembǫl tah
madot vala / azzonionk Mariaual · ǫ es fel ke
leh es Bethleemben índula / mýert hogi / dau
id kiralnak maguabol zarmazot vala : el
viue kegig vele / az ǫ neki iegzǫt zeplǫtelẽ
zwzet ⌊mert el kǫzelítǫt uala a zilesnek id
eie / sez nagí ken⌊ǫt / kit a ỹo Isten ǫ reiaíah
bízot vala / nem akara valakínek hadnỹa
Smikoron immar Betlehemhǫz / nem mezze
volnanak · lata lelǫgben : a Bodog zwz Mar
ia / hogi tahat · ah nepnek a[1] fele / kih betleem
be vala / igen ǫrwl / sfele igen ohait · míkorõ
ennek okarol gondolkodneiek . nekí íelǫnuẽ
vrnak Angíala monda : a Neepnek fele / kí íg
en ǫrwl a[2] pogan nemzetǫt peldazía / kíh Abr
ahamnak maguaba / ǫrǫk aldomast volna
weendǫ · a nep kí Sỹr / a Sidokat peldazia / kik
et vristen az o vaksagokert / nagiob rezreh
meg vetǫt ⌊sazon kǫzben / beeh erenek a varo
sba : saz vendegǫknek soksagokert · zallast nẽ
lelenek · de menenek egi kǫz helire / vagi ỹn
helíre ⌊meli · ket haz : kǫzǫt vala · es fǫdel[3] alat
houa a polgarok ihres napon giulnek vala / ki
Istallonak es neueztetík / mert iazol is, vala ot,
houa a vídekiek / míkorón a vasara mennek
vala bethleemben / kǫtik uala / az ǫ barmokat
oda uiue azert / a Nǫmǫs zent losef : az Isten
nek · Anniat / o mefsegǫs Alazatossag / o ⌊uda
latos / isteni , itelet / ne ali⌊ad azt / hogí ez tõrte[4]
enedbǫl lǫn / de bízoni isteni zerzesbǫl : hogỹ

[1] A névelőt másik kéz szúrta be a sor folé.
[2] Az *a* jelolt betoldás a sor folott.
[3] A másik kéz az *ǫ* folé egy e betűt irt.
[4] A másik kéz a jobb margón igy fejezte be a szót: *netből*.

zallaſt Bethleemben: ne lelnek meet ah Bemelakozok gonozok valanak ſnem lonek mel tok ehre ſzogi latnaiak az elolſten fyanak ziletéſet, ſch felmek elotte, eſt ſzamalbarel kezde oluadnia a bodog zuz maxianak zi ue, eſ indulatotat teugn azo meheben vr onk Jeſuſ: tibol Judalatol edoſſegoket ere guen, a zeplotelen zuz, meg exte. ſzogi el iot volna a zuzleſnek, ſottan imaragra aduan magat, eſiſtem elmelkodeſokre, el feno ſodok mindon tagiaban, ſaz elſo vendbeli kar Angialok nagi Seregyel, ot teromule eſ maduà azzomontat. kezdek mondama o mindon egyek, eſ kedog. agiatok eſo, eſ ha rmat kepen az igazat, miliek meg a fold eſ zilie az iduozitot, ſtob diuiretoket, mon duan, vigaztaliak uala, a nomoſ zizet, ch feli elot, a kozep vend beli Angialok eſ, az o Seregyekel leh zaluan, Jduozlek azzon iontat, eſ mondanak Joyon ti, a voh legye nyi, az o agiaſ ſzazabol ſzogi iduozlue: az o Vepet, eſ alduan ſok kepen. az edoſ Jeſuſ h ſazo zent ammat, fel fele allanak, eſ a ko zhelt igen el fenoſitek. Sel iouen, az é fe li kor, ſmind eh foldon nappali velagoſſ ag leuen, eſ a folſo kar beli Angialok iſ le zaluan Memorzagbol, ſa nema Bmben elot akoron, ez velagbol hertelen ſzalal lal ti muluan, ez velagra ziletek az edoſ vronk Jeſuſ: kicim gierm ek ſegyben, s madu uan azzomionk oter, mind az zent Angia lokal egyetembe, nagi ſzalakat monda te ie ſ emberi nemzet kepében, edoſ vronk nak

zallast Betleemben : ne lelnenek[1] ⌊mert ah benne
lakozok / gonozok valanak / snem lǫnek mel
tok ehre / hogi latnaiak / az elǫ Isten fẏanak
zileteset ⌊sǫh felinek elǫtte · est hainalba / el
kezde oluadnia a bodog zẃz Marianak zi
ue / es indulatokat teuen / az o meheben / vr
onk Iesus : kibǫl ⌊udalatos edǫssegǫket erǫz
uen / a zeplǫtelen zẃz / meg erte · hogi el iǫt
volna a zẃlesnek oraia[2] ⌊sǫttan imaL⌋agra adu
an magat / es isteni elmelkǫdesǫkre / el fenǫ
sǫdǫk mindǫn tagiaban[3] : saz elsǫ rendbeli
kar Angialok / nagi Sereggel · ǫt terǫmuẽ
es imaduã azzonionkat · kezdek mondania
o mindǫn egek / es kǫdǫg · agiatok esǫ / es ha
rmat kepen az igazat / nifiek meg a fǫld
es zilie az iduǫzitǫt / stǫb diL⌋iretǫket mon
duan / vigaztaliak uala / a nǫmǫs zizet ⌊ch
feli elǫt / a kǫzep rend beli Angialok es / az
ǫ Seregǫkel leh zaluan : Iduǫzlek azzon-
ionkat / es mondanak lǫẏǫn ki / a vǫh lege
nẏ / az ǫ Agias hazabol / hogi iduǫzíL⌋e : az ǫ
Nepet / es alduan sok kepen · az edǫs Iesusth
sazo[4] zent Anníat / fel fele allanak / es a kǫ
zhelt / igen el fenǫsitek . Sel iǫuen / az é fe
lí kor / smind eh fǫldǫn nappali velagoss-
ag leuen / es a fǫlsǫ kar beli Angialok is le
zaluan Meniǫrzagbol / sa nema binben
elǫk akoron / ez velagbol hertelen halal-
lal ki muluan ⌊cz velagra ziletek az edǫs
vronk Iesus : kiL⌋in giermǫksegben . Símadu-
uan azzonionk ǫtet / mind az zent Angia
lokal egietǫmbe / nagi halakat monda tel
ies embori nemzet kepeben / edǫs vronknak

[1] A *ne* szótag a sor fölé van beszúrva.
[2] A szó, betoldójellel, a sor fölé van írva.
[3] A másik kéz itt – talán – betoldójelet tett.
[4] Az *o* fölé a másik kéz tett vesszőt.

Zemelk vtanna/vthatba/es pozfoban tak
aruan/a vazolleli genaya. Helihoztete o
tet/Meli Zenat annak vtannal Zent elon
ah azzom Kvnaba haza/hol nagi tiztoss
eyben/es eroblie tepen maztatik/Meli vro
nk Jesusnak zileteſe mellet Zeret/e velaga
haxom rendbeli tanuſagok lezon
elſo a zudalatos vyſſagrol meliet ton az
edoſiſten ez mai napon. Maſodik a meg ha
moſſithatatlan bizonſagrol haxmadik a
meg vondolhatatlan haznalatoſſagrol m
eli tquettozet vronk Jesusnak zileteſebol az
Elſo melle tumonk tel hogi zudalatos vi
ſag ez hogi az iſten emborre lon/mert ab
mikepen zent Bernald mongia/az orok valo
es az vy zudatepen ozue egieſedenek tumma
az iſtenſeg/ſaz emboſeeg hogi legiglen azſſ
temek igyve meg maradvan az o termezet
ben/emborre lon/meg mutathatik ez valah
mikepen peldaual is. Jm azt latiok hogi az igy
th ti embornek lelkebe el reitetet/ſem latha
tiok/ſem halhatiok/ſem illethetiok/de ha m
eg iratatik botivtek iol leſſet azo allatiaba
nem valtozot el/de maga el oluaſtatik/es m
eg lattathatik/es egiebektol meg halgatat
hatik/ſtezeiuelis meg illettetheti embor/ſog
ab botſvoknek formaiok Zerent/elis valax
hattia es torolheti embor/ezonkepen az iſte
net igeiek/az az fya/tih orok az iſtem elm
eben zileltetek/valtozhatatlanul maradua
tig lelki es valtozhatatlan vala az emborit
teſnek fal vetekeben lathato/es illethetho
lon/ſoog/nagi tenokat Zenuedheto Maso

Sennek[1] utanna / ruhakba / es poztoban tak
aruan / a iazolbeli zenara helíhǫztete ǫ
tet ⌊Meli zenat / annak utanna : zent elon
ah azzoni · Romaba hoza / hol nagi tiztǫss
egben / es Erǫklic kepen tartatik ⌊Meli vro
nk lesusnak ziletese melle test zerēt / e velaǵa

harom rendbeli tanusagōk lezǫn

Elsǫ a ⌊udalatos vȳhsagrol : meliet tǫn az
edǫs isten ez mai napon . Masodik a meg ha
mossithatatlan bizonsagrol ⌊harmadik / a
meg gondolhatatlan haznalatossagrol . m
elí kǫuetkǫzek vronk lesusnak ziletesebǫl ⌊az
Elsǫ melle : tunnonk kel / hogi ⌊udalatos ví
sag lǫn[2] : ez / hogi az isten embǫrre lǫn / mert ah
mikepen zent Bernald mongía / az ǫrǫke valo ·
es az wȳ / ⌊udakepen ǫzue egíesǫdenek : tunnia
mit[3] · az istenseg / saz Embǫrseeg ⌊hogi kegiglen az ls
tennek igeȳe / meg maraduan az ǫ termezeti
ben : embǫrre lǫn : meg mutathatik ez valah
míkepen peldaualis · lm azt latiok hogi / az ige
th / kí embǫrnek lǫlkebe el reitetǫt / sem latha
ttíok / sem halhatiok / sem illethetiǫk / de ha m
eg írattatik bǫtwḱkel / iol lehet / az ǫ allatíaba
nem valtozot el / de maga el oluastathatik[4] / es m
eg lattathatik / es egiebektǫl meg halgattat
hatik ⌊skezeiuelis meg íllettetheti embǫr : sǫg
ah bǫthwḱknek · formaiok zerent / elis vakar
hattia es tǫrǫlheti embǫr ⌊ezǫnkepen az istē
nek igeich / az az / fȳa : kih ǫrǫke · az isteni elm
eben zilettetek . valtozhatatlanul maraduā
kih lǫlki es valtozhatatlan vala / az embǫri
testnek fel veteleben / lathato / es illethetǫ
lǫn / sǫǫg / nagi kenokat zenuedhetǫ **Maso**

[1] A sor elé a másik kéz az *es* szót írta.
[2] A szó, betoldójellel, a bal margóra van írva.
[3] A szó a sor elé van írva.
[4] A *tha*, betoldójellel, a sor folé van írva.

d. tih Lobalarossa tezi az edes vronknak zilete
set ez velagra hogi zilyek zilyek az zvzz a
mianak temetnek tih meg mutatek elöz
er zenek sayas prophetak könyvek heted rezeb
en tih vgi monda nech azvz fyat fogad
es zvlimasodzer meg vallattatek az aaro
mak vezzöien ki meg verayozek es a zent
ezekhielnek kapuian ki beh teue marada
harmad tih vronk Jesusnak zileteset iudal
atossa tezi hogi Bethleembe ah tis varosban
es nem Jerusaleymben a nyomos seh varosbah
akara zilettetme de nem ok nekvölmert a
Bethleem temiernek hazanak magiara zta
tik azert az eleuemi temiernek ot telle zile
tetm ki az otet meg eugtet meltan. orok
eleuen segee vizi mind kölkeyben smind te
tokben ehre monda a zent euangeliomban
en vagiok az eleuemi temier tih memoria
gbol les zallottam valaki es temerbol een
dik orokke eel Masod tit vronk Jesus
Zileteset melle tel meg katnonk azo
zileteseneck meg hamossulhatatlan igaz v
oltara tnek mijatta o zenth felsegenek ez ve
lagra zileteset meg bizonittatik minden te
romtot allatoktol Elöszer az elteto allat
oktol es a tyuektol eleztes az eegtol byn
vronk zileteset napian haxom nap ielönek
nap telet felöl tit lassaban ozue menu
en egi napot zerzenek melion ertetik val
as hogi azent haxom sag egi bizonitsenk
nek es mereti tamadot volna ez velagnak
nap t kiuygat felöl tegig. mitoron obtauia
nos Lazar opol. Romaban az o hazaban

posum Familiarius, qui de corlo descendi

d · kih ⌊odalatossa tezi / az edǫs vronknak zilete
set ez velagra · hogi zẃztǫl ziletek / az zẃz A
nianak / kennia nekúl / eh meg mutatek / eloz
er zent Isaẅas profeta / kǫnuenek heted rezeb
en ⌊kíh ugí monda Imeh azẃz fẏat fogad
es zẃl · masodzer / meg mutattatek / az Aaro
nnak vezzǫien / kí meg veragozek / es a zent
Ezekhielnek kapuian : ki beh teue marada
Harmad[1] kih vronk Iesusnak zileteset / ⌊udal
atossa tezi / hogi Beetleembe / ah kis varosban
es nem Ierusalemben / a nǫmǫs feh varosbah
akara zilettetníe . de nem ok nekẃl / mert a
Bethleem kenìernek hazanak magiarazta
tik ⌊azert az eleueni keniernek / ot kelle zile
ttetní / ki az ǫtet meg euǫket / meltan · ǫrǫk
eleuensegre vizi · mind lǫlkǫgben / smínd tes
tǫkben / ehre monda / a zent Euãgeliomban
en vagiok az eleueni kenìer / kih Meniǫrza
gbol leh zallottam[2] ⌊valaki eh kenìerbǫl een
dik / ǫrǫke eel **Masod kít vronk Iesus**
ziletese melle / kel meg latnonk / az ǫ
ziletesenek meg hamossulhatatlan : igaz v
olta / kinek mẏatta / ǫ zenth felsegenek / ez ve
lagra ziletese meg bizonittatik / mindǫn te
rǫmtǫt allatoktol ⌊Elǫzer az eltetǫ allat
oktol / es a kǫuektǫl / elezteb az eegtǫl / kẏn
vronk ziletese napian ⌊harom nap ielǫnek
Nap kelet felǫl / kik lassaban ǫzue menu
en / egi napot zerzenek / meliǫn ertetik val
a / hogi a zent haromsag / egi bizoni Isten<ǫ̃>
nek / esmereti · tamadot volna ez velagnak
Nap <k> Niugat felǫl kegik . mikoron oktaui
anos ⌊azar <eẏel> . Romaban / az ǫ hazaban

[1] A sor előtt a másik kéz írásával *Az* található.
[2] Az aláhúzott rész latin megfelelője a bal margóra van írva.

vronk Jesus ziletese napian/mathenneiek ah
napnak kilenczed orakan/kato a fenys nap k
ormul egi aram pereczet. s kozepitte/egi zwz
etes karian/egi zep ki giermek ot. tahat hom
losan a teni [illegible]/ezek iratattanak megh
ez az ely istennek eltuna/sotan imada/a taz
ar eh giermekek es nagi feldozatot tzon nek
mert meg erte/hogi ez giermek nagiob volna
o nalanal sot a helion vagion. mast. a zenth
frenez fyainak kalastromok. ki Ara celinekh
iuattatiba ah Thwz es meg mutata/az vronk
Jesus zileteset/mert zent Jeromino doktornak
mondasa zerent/mind ez telies velagon/azo
kat kik termezet ellen vulo bimben/elnek vala
ez erzakta/a thwz ole meg ohot az eltetq keg
is vallast tqn. az edos vronk ziletesetql/merth
am ehkap kelet fele/uyh kilagy tercmtetekq
raita ez etzakta/meli kilagy a harom zent ki
raliokat/hoza a ziletet giermek Jesusnak es
meretixe/ah viznek eltetq allatiaes/megh
mutata a ziletesnek igaz voltat/mert mik
epen harmad Jmocentius papa mongria
a Tiberison altal Romaban: meli forras va
gion vronk ziletese napian: a kwt a vyzh h
elieben nagi ioh illatiw es izw olayt foliaes
zarnaza mazabok oli nagi keuon/hogy
a Tiberis vizeben foli vala/ah fold is tanu
bizonsagot ton vronk Jesus ziletesetql: met
ez etzakta/mikoron q zent felsage/ez velagi
ziletek kudatepen el velago sodek/meli vela
gossag mikoron/a foldnek temevdek segeert
nem velago sithatna kimbosba/a zent Atiak nak
mint a zent damasteng Janos doktor mongia
nagi sok helion/a fold meg milek/es azq kas

vronk lesus zíletese napían / ímatkozneiek · ah
napnak kilenczed oraían ⌊lata a fenǫs nap k
orniúl · egi Arani pereczǫt · S kǫzepǫtte / egí zẃz
et / es karian / egí zep kis giermǫkǫt · tahat hom
lokan / Araní bothẃkel / ezǫk irattattanak megh
ez az elǫ istennek oltara ⌊sǫttan ímada / a ⌊az
ar eh giermǫkǫt es nagi Aldozatot tezǫn vala ǫ neki[1]
mert meg erte / hogi ez giermǫk nagíob volna
ǫ nalanal / sot a helíǫn vagíon mast · a zenth
ferencz fẏainak kalastromok · ki Ara celinek / h
iuattatik · Ah Thẃz es · meg mutata / az vronk
lesus zileteset / mert zent / leronimos doktornak
mondasa zerent / mind ez telies velagon / azo
kat kík termezet ellen valo binben / elnek vala
ez eczaka / a thẃz ǫle meg <ǫket> az eltetǫ Eeg
is vallast tǫn · az edǫs vronk zileteserǫl · merth
am eh / Nap Kelet fele / uẏh ⌊illag terǫmtetek / ǫ
raita ez eczaka · meli ⌊illag a harom zent kí
raliokat / hoza a ziletǫt giermǫk lesusnak es
meretíre · ah viznek eltetǫ allatiaes / megh
mutata a ziletesnek igaz voltat / mert mik
epen harmad Innocencius papa mongía
a Tiberíson altal Romaban : meli forras va
gion / vronk ziletese napian : a kẃt a vẏzh h
elíeben / nagi ioh illatẃ / es ízẃ olaẏt folía / es
zarmaza magabol / oli nagi beuǫn / hogẏ
a Tíberís vizeben folí vala ⌊ah Fǫldis tanu
bizonsagot tǫn vronk lesus ziletesereǫl : mẽt
ez eczaka / mikoron ǫ zent felsege / ez velagra[2]
ziletek ⌊⌊udakepen el velagosodek / meli vela
gossag mikoron / a fǫldnek temerdǫksegeert
nem velagosithatna limbosba / a zent Atiaknak[3]
mínt a zent damastenǫ / lanos doktor mõgia
nagi sok heliǫn / a fǫld meg nílek / es az ǫ has

[1] A sor utolsó két szava betoldójellel a sor folé van beszúrva.
[2] A szóvégi *a*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[3] A *nak*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.

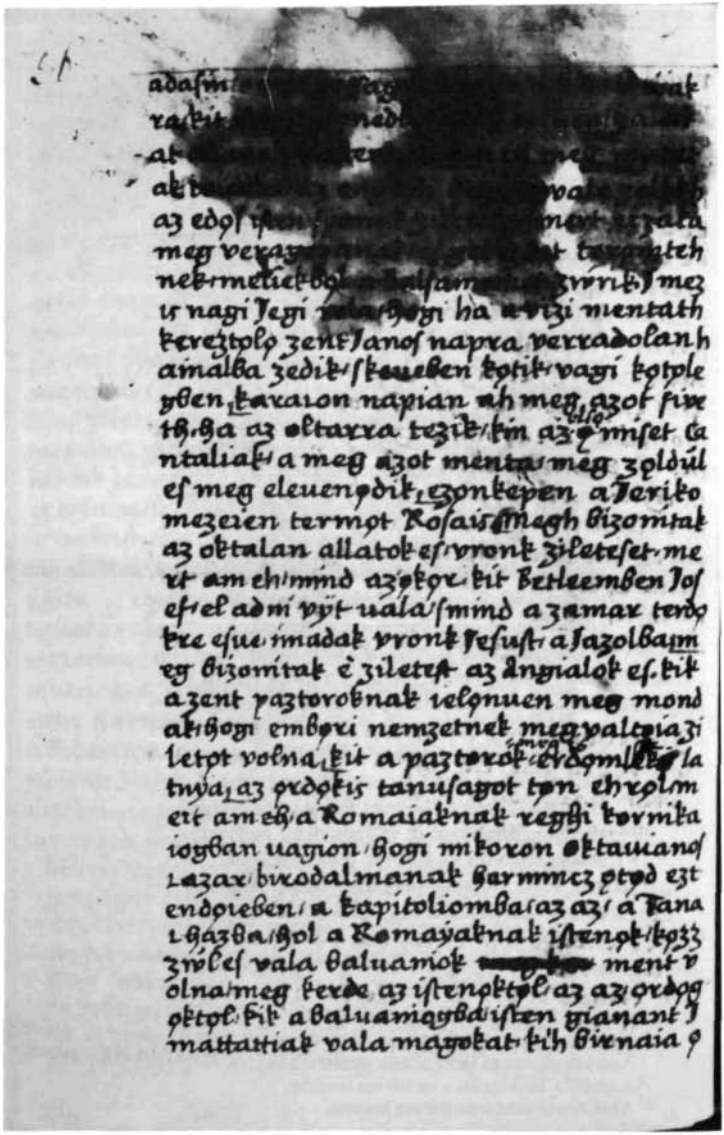

adasín / a [...] lagossag / Ich zalla / a zent Atÿak
ra / kit isteni ielǫnedbǫl / meg ertuen : halak
at adanak vristennek ⌊Am eh meg mutat
ak touaba / az engadi hegiǫn valo zǫlǫkh
az edǫs isten fÿanak ziletese / mert eczaka
meg veragozanak / es gerezdǫt terǫmteh
nek / meſiekbǫl a Balsamomot zẃrik · Imez
is nagi legí rola / hogi ha a vizi mentath
kereztǫlǫ zent Ianos napra verradolan h
ainalba zedik / skeueben kǫtik / vagí kǫtǫle
gben ⌊karaL⌋on napian ah meg azot five
th · ha az oltarra tezik / kin az elsǫ[1] <ǫ> miset Ca
ntaliak / a meg azot menta / meg zǫldúl
es meg eleuenǫdik ⌊ezǫnkepen a leriko
mezeien termǫt Rosais ſ Megh bízonitak
az oktalan allatok es / vronk ziletesset · me
rt am eh / mind az ǫkǫr · kít Betleemben los
ef / el adní vÿt uala / smind a zamar terdǫ
kre esue / ímadak vronk Iesust / a lazolba ⌊m
eg bizonítak è ziletest az Angialok es . kik
a zent paztoroknak ielǫnuen meg mond
ak / hogi embǫri nemzetnek megvaltoía zi
letǫt volna ⌊kit a paztorok meg ís[2] erdǫmlek[3] <is> la
tnÿa ⌊az ǫrdǫkis tanusagot tǫn ehrǫl / m
ert am eh / a Romaiaknak reghi kornika
iogban uagion / hogí mikoron Oktauianos
⌊azar / birodalmanak harmincz ǫtǫd ezt
endǫieben / az kapítoliomba / az az / a Tana
⌊hazba / hol a Romaÿaknak istenǫk / kǫzz
zẃles vala baluaniok <meg ker> ment v
olna / meg kerde az ístenǫktǫl / az az / ǫrdǫg-
ǫktǫl / kik a baluaniogba / isten gianant I
mattattiak vala magokat / kíh birnaía ǫ

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A *meg ís* szavak, betoldójellel, a sor fölé vannak írva.
[3] A másoló a sor fölé valamilyen betoldást tett, amely olvashatatlan, esetleg maga a másoló törölte.

el vezor vol-

vtanna [.]z velagot ? sfelelenek az ǫrdǫgǫk m
onduan / egi Sido gierrnǫk / kih az elǫ istentǫl
ǫrǫktǫl fogua ziletǫt / nem sok idǫuel ennek
utanna ziletendǫ ez velagra : tizta zwztǫl
eh biria ez kǫssegǫt es ez velagot mert ǫ fǫl
dnek / mennek kiraſa **Harmadik kit edǫs**
vronknak ziletese melle kelh meg tu-
nnonk a meg intezhetetlen haznalat / kih az
edǫs lesusnak ziletesebǫl minekǫnk adattatek
Elsǫ / az ǫrdǫgnek meg gialazasa · mert ímmar
az Ag ellenseeg / nem hatalmazhatik el / míra
ítonk / mint annak elǫtte · mint a meh / az wr
lsten meg ielǫnte ezt / ugian let dologgal / ah
zent hugo neúu doktoſak ⌊egí karaL⌋on estín
kih *míkoron ímaL⌋agban volna* / latah a Bodog
zwz Mariat / hogí ǫlebe tartía / a giermǫk le
sust . az ǫ zent fÿat / sigen ǫrwl tahat / az ǫ zi
letesen / saz ǫrdǫgǫt zídalmazía / es bozzontía
ehrǫl / hogi az vronk lesus mÿat / az ǫ hatalma el vezǫt voln[1]
Smonda ǫrdǫg a fǫldbǫl · Engǫmet az Egi
hazbol / a fraterǫknek Aitatossagok / az Ebellǫ
hazbol a zent Irasnak oluasasa / a Cellagbol
az aginak ala ualo volta / a kapítulom he
lierǫl / a fraterǫknek bekesegǫk / rekeztǫt kih
<engǫmet> kibǫl meg tetzik / hogí igen megh
gialaztatek a mi ellensegǫnk · vronk zilet
eseuel · Masodik hazon / a boL⌋anatnak re
mensege / hogi a ioh ísten ímmar / a mi bíne
ínket / vronk lesusnak giermǫksegeert / ⌊ak
kwnnien meg boL⌋attia / kih meg mutatta
tek imilien **peldabol** ⌊vala egí zegení gi
arlo azzoni allat / kí mikoron az ǫ bineit g
ondolnaia / a ioue ziueben : hogi az isten azo
kat / nekí soha meg nem boL⌋atnaia ⌊sǫrǫmest

[1] A sor utolsó három szava a jobb margón utólagos beszúrás.

penitenciat kenan vala/ed[illegible] [illegible]ha
gondolia vala/az/teletpt/meginaſt itelek
vala magat poſolczatna a[illegible]
zeep/eſ giermeknſegnſ vala[illegible]
la. Hogi oda/egi ſzentelendlat/ſem ne
het/ha az edoſ vronſnak [illegible]
etezik vala/ha latlannak mongia va
la magat azokrol. ſnagi keiegnek ver
meben eſet vala/ez mai napra iutua
eſ nagi keſervoſegre ziuebe valuan kez
de/az vronſ giermekſeget gondolnia kel
ben mah zilettetek/a zeplotelen Amatol
ſazeſ ezebe iuta/hogi a giermekek kvn
nien meg engezteltethetnek. a giermeke
let vronſ Jeſuſt. kezde kerne/az o ártatlan
kuinſegert. hogi meg boſnaia az o
bneit/ſazomal zozat lon Menorzag
bolh hozzaia monduan meg boſattatta
nak ah tebneid/haznala touaba/az edoſ
idugzitenk ziletese/a mi korſagunknak m
eg giogitaſara/mert a zent kernalonak
mondaſa zerent. haromfele korſagba fe
zik vala/eh telieſ emberi nemzet/merth
mindon embernek ziletese/fortelmeſ vala
elete vizzaforodult/halala vezodelmeſ/eh
velagra iogue idugzitenk/ſazo ziletese a
mienket meg tiztitta/az o elete/a mijenk
et meg [illegible] tamita/az o halala/a mijen
ket meg tore: hogi a mih teſtonk ne ma
radna a halalnak kotelében/emel tob
zamlalhatatlan iok kuetkozenek az edoſ
Jeſusnak eh velagra ziletesebol. kivert alo
ot legion az vriſten/mind orokke/Amen

penitenciat keuan uala / rolok tartaní ⌊ha
gondolía vala / az Iteletǫt / meltonak itelih
vala magat pokolra ⌊ha a paradíL⌋omnak
zeep / es gíǫníǫrwsegǫs voltarol / tugia va
la . hogí oda / egi fǫrtelmes allat / sem me
het ⌊ha az edǫs vronknak kenníarol / eml
ekǫzik vala / halalatlannak mongía va
la magat azokrol . snagi keL⌋égnek ver
meben esǫt vala ⌊Sez maí napra iutuã
es nagí keserẃsegǫt ziuebe valuan / kez
de / az vronk giermǫkseget gondolnía ⌊ki
ben mah zílettetek / a zeplǫtelen Aníatol
⌊Sazes ezebe iuta / hogi a giermǫkǫk / kwn
nien meg engezteltethetnek · a giermǫke
let[1] vronk Iesust / kezde kerníe / az ǫ Artatlan
kiL⌋insegeert · hogi meg boL⌋atnaía az ǫ
bineit ⌊sazonnal zozat lǫn Meniǫrzag
bolh[2] · hozzaia monduan · Meg boL⌋attatta
nak ah te bineid ⌊haznala touaba / az edǫs
Iduǫzitenk ziletese / a mi korsagínknak m
eg giogitasarais[3] / mert a zent Bernaldnak
mondasa zerent · harom fele korsagba fe
kzik vala / eh telies emborí Nemzet ⌊merth
mindǫn embǫrnek ziletese / fǫrtelmes vala
elete vizzafordult ⌊halala vezǫdelmes / eh
velagra iǫue iduǫzitenk / saz ǫ ziletese a
mienket meg tíztí<.>ta / az ǫ elete / a mȳenk
et meg <tízta> tanita / az ǫ halala / a mȳen
ket meg tǫre : hogí a míh testǫnk ne ma
radna a halalnak kǫteleben ⌊ennel tǫb
zamlalhatatlan iok / kǫuetkǫzenek az edǫs
Iesusnak eh velagra zíletesebǫl ⌊kȳert ald
ot legiǫn az vristen / mind ǫrǫke / Amen

[1] A szó a sor elé van beszúrva.
[2] Az *o* és *l* javított betűk.
[3] Az *is*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

ezön taraczon napian vagyon ah
zenth Anastasia azzom ak immepe
Ah zent Anastasia: zwz azzom allath
Romai vrnak a romas predekaturun
ak leamia valatlh iol lehet vegan vala de m
aga azo amia afaustanoh terektien valah
tit a terektien hidben a bodog zent Crisog
on martir tamita meg meli zent Anastasia
diokletianos lazar ideieben ozton zenuede vr
ont kristusnak giteert Martiromsagotpe nom
os zwz mikoron embor korban iutot volnaez
o Attia Gazasita otet ah Romai publius vog
an vrnak de maga eh zent zwz maualiai
at tettetuen mindon koron meg zenuetteti
vala magat a publiusnak taxasasagatolsez
terektien leammal iak a tomlotzoket zerteh
zerent iaxia vala sa fogol terektienok nek
tik az vronk kristusnak neueert fogua tar
tatnak vala kabokat es feiket meg mosua
mindon zwkseggket nagi beusegel meg zol
gaktattia vala igen meg aiandokozua a to
mlotz orizoket Gogi meg engegiek ezoket o
nek kimme Gogi kegigken azo pogan vrasse
giebetes neh tumaiak paraszt vuhaba olto
zik vala a koron mikoron ezoket tezi valah
tik valamindon meg ertuen azo vranag
i exoss orizet ala vetezte ugi amnera Go
gi meg iak az etelt sirak sem agriak valah
nekt ah mmixe zwkseg vala meli zent zig
nagi keserues es siralmas leueleket iraia
zent krisogonnak io kegig ismeeg virazta
to leueleket kiuld uala nekt ezon kozbe vra
meg hala sezent Anastasia a tomlotzbol
ki zabadittatek e zent zwznek Garom zolg

ezǫn · karaʟon napían vagion ah
zenth Anastasía Azzonnak ínnepe

Ah zent Anastasía : zẃz Azzoní allath
Romai vrnak / a Nǫmǫs pretexatusn
ak / leanía vala ʟkih iol lehet pogan vala / de m
aga azǫ Annía a Fausta / ioh kereztíen valah
kit a kereztíen hídben / a bodog zent Grisog
on Martir / tanita meg ʟmeli zent Anastasia
dioklecianos ʟazar ídeíeben ozton / zenuede vr
onk krístusnak híteert Martíromsagot ʟè Nǫm
ǫs zẃz mikoron / embǫr korban iutot volna / az
ǫ Attia hazasíta ǫtet / ah Romai publíus pog
an vrnak / de maga eh zent zẃz níaualiaí
at tettetuen / *míndonkoron meg zenuetteti*
vala magat / a publíusnak tarsasagatol ʟsegé
kereztien leannial / ʟak a Tǫmlǫczǫket zerteh
zerent iaria / vala / sa fogol kereztíenǫknek
kik az vronk krístusnak neueert / fogua tar
tatnak vala / labokat / es feiǫket meg mosuã
míndǫn zẃksegǫket nagí beusegel / meg zol
galtattia vala ʟígen meg aíandokozuã a Tǫ
mlǫcz ǫrizǫket / hogí meg engegíek ezǫket ǫ
neki tenníe · hogí kegiglen az ǫ pogan vra / se
giebekes neh tunnaiak / parazt ruhaba ǫltǫ
zik vala · a koron / mikoron ezǫket tezi valah
ʟkít valami modon / meg ertuen az ǫ vra / na
gi erǫsh ǫrizet ala rekezte / ugi Annera ho
gí meg / ʟak az etelt sitalt / sem agiak valah
neki ah minire zẃkseeg vala ʟmeli zent ziz
nagi keserues / es siralmas leueleket íra / a
zent Grisogonnak ʟǫ kegíg ismeeg / vígazta
lo leueleket kẃld uala neki ʟezǫnkǫzbe vra
meg hala / s e zent Anastasía a Tǫmlǫczbǫl
ki zabadittatek / è zent zwznek harom zolg-

alo zwſ keam eſ ǫtet valanak, tiket a varo
ſnak feiedelme nagi eǫſon taxetre eſ tiztol
vala de mikoron neki nem engettenek valn
ak. Ezem kegig az iſtenǫknek nem aldoztu
nak volna mert kereztienǫk vala. kiſ v
itetuen ǫtet a niak vago helire, meg ǫle
te ǫtet, ſazo tekǫtet zent Anaſtaſia dra
ga kenetteſi meg kenuen: el temete ǫtet en
nek utanna, a lazarnak engedetibǫl meg
fogattata e zent Anaſtaſia zwzeteſ, hogi ha
aldozatot tetethetne vele, a Romayaknakſ
tenenek, hazaſul vemeie ǫtet meli zent z
wzet mikoron, agias hazaba uitetuen, me
gh ǫlelt volna. azomal meg vakula ſmik
oron, a baluani iſtenǫknek komorgene zo
meiert, felelenek mondua: mind maian ſz
aragonkba uagi, hogi a zent Anaſtaſiath
meg zomoritad, ſmikoron a baluan kem
plombolis houa magat vitette uala magat
hazahoz terne, azon uton meg hala, az p
zolgamak kezegben. kik ǫtet vizik ualah
e zent Anaſtaſia kegig, el zabadula, de am
as feiedelem mikoron valaztatot volna, eſ
iol tumaia, hogi ſok ǫrǫkſege volna, megſ
taztoztata ǫtet, ſmonda neki: ha azt ak
arod, hogi zabadon maradhaſ, az kereztie
ſeegben ad nekem, ah te ǫrǫkſegidet, ſozto
gyaz kereztien leszh, mert a kriſtoſ azt p
aranſolta, ſmikoron a zent Anaſtaſiah
mondotta volna, nem ah kazdagokna
de a zegenǫknek mondotta vronk oz
ami nagi kemem tomlǫczbe vetǫztete
hogi ot ehel halna meg, de a zent teodo
ra azzoni kih immar vronk Jeſuſert m

alo zwz leani / es ǫ⌊ei valanak / kiket a varo
snak feiedelme nagi edǫsǫn tart<ia> es tiztǫl<i>
vala / de míkoron neki / nem engettenek voln
ah · sem kegíg az istenǫknek nem aldozta
nak volna / míert kereztienǫk vala / kíh v
itetuen ǫket / a niak vago helíre / smeg ǫle
te ǫket / sazo testǫket zent Anastasía dra
ga kenettel / meg kenuen : el temete <ǫket> En
nek utanna / a ⌊azarnak engedetibǫl / meg
fogattata é zent Anastasia zẃzetes / hogi ha
aldozatot tetethetne vele / a Romaẏaknak ls
tenenek / hazasul venneíe ǫtet / meli zent z
ẃzet mikoron / agias hazaba uítetuen / me
gh ǫlelt volna · azonnal meg vakula smik
oron / a baluani Istenǫknek kǫniǫrgene zǫ
meíert / felelenek monduã : mind níaían h<.>
aragonkba uagi · hogí a zent Anastasiath
meg zomorítad ⌊smikoron a baluan Tem
plombol / houa magat vitette uala <magat>
hazahoz terne / azon uton meg hala / az ǫ
zolgainak kezǫgben · kik ǫtet vizik ualah
e zent Anastasia kegig / el zabadula / de <a> m
as feiedelǫm / mikoron valaztatot volna / es
iol tunnaía / hogí sok ǫrǫksege volna / meg<.>
tartoztata ǫtet / smonda neki : ha azt aka
rod / hogi zabadon maradhas / az kereztiẽ
seegben ad nekǫm / ah te ǫrǫksegidet / soztõ
igaz kereztien leezh ⌊mert a kristos azt p
aran⌊olta / smikoron a zent Anastasiah
mondotta volna / nem ah kazdagoknak
de a zegeniǫknek mondotta vronk ozta
ani · nagi kemení tǫmlǫczbe rekeztete
hogi ot ehel halna meg / de a zent Teodo
ra azzoni / kih immar vronk lesusert / M

artiuecomſagot zenedegt vala/tet egez
holnapeeg tartaſſ[illegible] memiei temereket[illegible]
ſmeg ertuen a [illegible]nak feiedelme/hog
celne meeg. tet zaz zinz [illegible]ezthienyktet
a palmaria neuu zigyeben vitete/houa
ſok tereztienyk vettettenek uala/zankiue
coman iſmegent Romaba vizza hozat
tata/a zent Anaſtaſiat/ſegi nagi karcohoz
kotozstetuen meg egyettete. a tobbit kegig
kilomb kilomb kenokal olettete meg/az ed
dig vronknak neuecet/ſa zent Anaſtaſia
teſtet meg tartua/az vriſten a thrózbe
vronknak ziletesutan/tet zazſ[illegible]ioleſuan e
zten doben viue azo kolket/az orok bodogſa
gban/kit agion nekonk is/az edoſ iſten. Ame

Zent Iſtuan elſo Mátircol valo pdi°

Mikoron zent Iſtuan telies volnah
zent lelekel: memorzagra tekintu
en/lata az iſtenſegnek diuſseget/ez
igeket zent Lukat euangeliſta iria/az Apoſtolo
knak lelekodeſokrol zerzot tanuenek/hetedi
ki vezebenimeli igyekben telontetik/hogi abo
dog zent Iſtuan protomartirnak/mikoron
a ken zenuedeſnek kezibe volna/meg mut
atta/azo Iſtenſegenek diuſseget: egiebek koz
ot irimez tet olaert. Elozer hogi az o iſtenſe
genek kiti/meg eroſsiteſſek/nagiob gialaz
atokra a lidoknak/mert lat iſtem hatal
ombol kehete ez/hogi zent Iſtuan kolkenek
ilien nagi fogyatkozasaraba/fel emelteth
neiek az iſten diuſsegenek latasara/es vrok
Jeſusnak a meg diuult teſtoben/mint ezt
az elſo elmeiiu Stotus mongia/Maſodzer-

artiromsagot zenuedǫt vala / ket egez
holnapeeg tartah<et> menniei kenierekel
Smeg ertuen a Romanak feiedelme / hoǧ
eelne / meeg . ket zaz zẃz kereztíenǫkkel
a palmaría neuú zigedben . vitete / houa
sok kereztíenǫk vettettenek uala / zankíue
Sonnan ismegent Romaba vízza hozat
tata / a zent Anastasíat / segi nagí karohoz
kǫtǫztetuen meg egettete · a tǫbbit kegíg
kílǫmb kílǫmb kenokal ǫlettete meg / az ed
ǫs vronknak neueert / sa zent Anastasía
testet meg tartuã / az vristen a Thẃzbẽ
vronknak ziletese[1] utan / ket zaz / sNíolczuan[2] e
ztendǫben víue az ǫ lǫlket / az ǫrǫk Bodogsa
gban / kit agion nekǫnkís / az edǫs ísten · Amẽ

Zent Istuan elsǫ Matírol valo p̄dí[9]

Míkoron zent Istuan teſíes volnah
zent lelǫkel : meniǫrzagra tekíntu
en / lata az istensegnek diLǫseget / ez
Igeket zent lukaL Euãgelísta íría / az Apostolo
knak Lelekǫdesǫkrǫl zerzǫt kǫnuenek / hetedi
kh rezeben Lmeli igegben ielǫntetik / hogi abo
dog zent Istuan protomartirnak / mikoron
a ken zenuedesnek kegíbe volna / meg mut
ata / az ǫ Istensegenek diLǫseget : egiebek kǫz
ǫt Limez ket okaert · Elǫzer hogi az ǫ istense
genek híti / meg erǫssitessek / nagiob gialaz
atokra a Sídoknak / mert Lak ísteni hatal
ombol lehete ez / hogi zent Istuan lǫlkenek
ilíen nagi foglalatossagaba / fel emelteth
neiek az isten diLǫsegenek latasara / es vrõk
lesusnak a meg díLǫúlt testdben / mínt ezt
az elǫs elmeíũ Skotus mongia / Masodzer ·

[1] A *se*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A szó előtti *s* talán utólag lett a két szó közé beszúrva.

meg mutata zent Istuan elso Martirnak
az vristen az diuoseget. zenuedesenek ide
ien/hogi ezel meg tanoritanaia hogi vrok
Jesusnak neuezet. es gremetesen: es alhatato
son zenuednec. a kent kiholis lon hogi es
latas utan/istem edosseguel meg teluen
nagi keez vala a halalra. sedosok valanak
neki a kouek: kiktek kuezik vala kiben ta
nusag adatik nekonkes. hogi mi es igiekez
ionk/a hitnek aitatossagara. sezert e nia
valias velagnak haboru sagit es mauaklia
it. myg az vristen akaria/nagi bekesseggel
elhzenuegiek meg ertuen hogi ha/vronk
kristusert/vagi az igasságert/akaronk ze
nuedni/meg mitatik minekonk es a Mem
orzag/es meg mutattatik az istem diuoseg
kiuol mondatanak az igrek/mikoron zent
Istuan teliesi volna/zent lelektel. memorza
gra tekintuen. lata/az Istennek diuoseget
Meli igek melle kettoiol lezon tan
usagonk. elso a zent Istuannak na
gi zenuegerol. Masodik az o eletteiol/az El
so melle tunnonk kelh. hogi meg mutatik
ez bodog elso martirnak nagiob zenuege. a
tob tamituamoknak folotte. a keduesse tu
ob diandekogbol. kiktek vristen otet a tob
kozot nagioban diandekoza. Elso aiandek
az istem diuoseguek ielosi kepen valo lata
sa. mert o a halalnak kesalkodasaba leuen
garmat lata mikepen zent Lukas irya
a memorzagot mitia. az Istennek diuoseg
et. es vronk Jesust allam az Altia istenek
leg iob diuosegeben. meli latas/mikeyt ma

meg mutata zent Istuan elsǫ Martirnak
az vrísten az ǫ diLǫseget · zenuedesenek ide
ien / hogí ǫtet meg batoritanaia / hogi vrǒk
Iesusnak neueert / ǫrǫmetǫsǫn : es alhatato
son zenuednеie a kent Lkibǫlis lǫn / hogi ez
latas utan / istení edǫsseguel meg teluen
nagí keez vala a halalra . sedǫsǫk valanak
neki a kǫuek : kikkel kǫuezik vala Lkiben ta
nusag adatik nekǫnkes . hogí mi es ígiekǫz
iǫnk / a hitnek aítatossagara . sezert e nía
vafías velagnak haborusagit / es níauafía
it / mÿg az vrísten akaria / nagi bekeseggel
el / zenuegiǫk Lmeg ertuen hogi ha / vronk
kristusert / vagi az ígassagert / akaronk ze
nuedni / meg níttatik minekǫnk es / a Mení
orzag / es meg mutattatik az ístení diLǫseg
kirǫl mondatanak az igeek / míkoron zent
Istuan telíes volna / zent lelǫkel telies[1] meníǫrza
gra tekíntuen · lata / az Istennek díLǫsegeth
Melí ígek melle kettǫrǫl lezǫn tan
usagonk · elsǫ / a zent Istuannak na
gi zenLegerǫl . Masodik az ǫ eleterǫl Laz El
sǫ melle tunnonk kelh · hogi meg mutatik
ez Bodog / elsǫ[2] martirnak nagiob zenLege / a
tǫb tanítuaníoknak fǫlǫtte . a keduesse teu
ǫh Aiandekogbol Lkikkel vrísten ǫtet a tǫbi
kǫzǫt / nagioban aiandekoza . Elsǫ aiandok
az isteni díLǫsegnek ielǫs kepen valo lata
sa mert ǫ a halalnak kesalkodasaba leuen
harmat lata mikepen zent LukaL irÿa
a Meníorzagot nítua · az Istennek diLǫseg
et . es vronk Iesust / allaní az Atía istennek
leg iob diLǫsegeben · meli latas / mikepē ma

[1] A szó a sor fölé van beszúrva, betoldójellel.
[2] Az *l* betű, betoldójellel, a szó fölé van beszúrva.

giaraszo iras mongia/ſolyál mulliá/a profeta
knak/fegiebetnek latasoktatis/mert az o lata
saban/nagiob vala a velazo ſagnak/ereyeh
az igasſagnak/magasſab meltosaga/ielont
etik/azo latasaban az egiebetenek/mikepen
hogi nagiob/az istemi ielonetoket/vigiazua
latni/homemmit aluua/mint zent Tamas
doktor mongia/ezonkepen nagiob istem/vel
agoſſagnak iegie/mert a lelok/kenzenuede
snek ideien kattia az istemi ielonetoket/hoj
nem mint a lelok/tih ilien fogtalatoſſagba
mnien/sugi kat ualami ielonetoket/a zent
istuan latasa ilien uala/azert meltan elh
halagia a toh zentoknek latasokat/Masod
diandok a zeretetnek nagi volta/mert mi
nd az vristenhoz/smind fele bavattiahoz/ige
nagi zeretet uala o beme/meg mutattat
ek o beme/az istenhoz ualo nagi zeretet/eh
ben/hogi azo eletet/minden egieb martirok
nak elotte ada/vronk kristusert/halalrah
ezt ielonte vronk a zent euangeliomban/ho
gi akóron nagi istenhoz a zeretet/eh vela
gon/mikoron ez eletet embor/o erotte meg
vtalia/fele bavattiahoz es nagi uala/mert
a me/az o ellenseggyert tik otet meg olek/m
atkozek/es terte az vristent/hogi ne tulaido
mtunaia ezt bimek o netiok harmadi
andok a tekelletos zenieeg/mert telies vala
zent lelokel/mikepen zent lukas iria/tih
nek hatalmaual/nagi iegiokket es todatá
tezon vala/smi emel nagiob/egi imadsag
ual erdemle/a terezkienoknek nagi habor
gatoiat/a zent polt/meg teritem/az vrist

giarazo iras mongía / fọlẃl mufía / a profeta
knak / segiebeknek latasokatis / mert az ọ lata
saban / nagiob vala a velagossagnak ereỹeh
az igassagnak / magassab meltosagais[1] ielọnt
etik / az ọ latasaban az egíebekenel ⌊mikepen
hogí nagiob / az ísteni ielọnetọket / vígíazua
latni / honnẽ mínt aluua / mínt zent Tamas
doktor mongía ⌊ezọnkepen nagíob ístení vel
agossagnak iegie / mikorõ[2] a Lelọk / kenzenuede
snek ideíen lattía az ístení ielọnetọket / hog
nem mínt a Lelọk / kíh ílíen foglalatossagba
nín⌊en / sugi lat ualamí ielọnetọket / a zent
istuan latasa ilíen uala / azert meltan elh
halagia a tọb zentọknek latasokat · Masod
Aiandok a zeretetnek nagi volta / mert mí
nd az vristenhọz / smínd fele barattiahoz / igẽ
nagi zeretet uala ọ benne / meg mutattat
ek ọ benne / az istenhọz ualo nagí zeretet / eh
ben / hogi az ọ eletet / míndọn egíeb Martirok
nak elọtte ada / vronk krístusert / halalrah
⌊ezt ielọnte vronk a zent Euãgeliomban · ho
gi akoron nagi : istenhọz a zeretet / eh vela
gon · mikoron ez eletọt embọr / ọ erọtte meg
vtafía / Fele barattiahoz es / nagí uala . mert
a me / az ọ ellensegỹert kík ọtet meg ọlek / im
atkọzek / es kere az vristent / hogi ne tulaído
nítanaía ezt binnek ọ nekiọk **Harmad** Aí
andok a tekelletọs zen⌊eeg / mert telíes vala
zent lelọkel · mikepen zent Luka⌊ íría · kih
nek hatalmaual / nagí iegíọket / es ⌊odakat[3]
tezọn vala · smí ennel nagiob / egi íma⌊aga
ual erdọmle / a kereztíenọknek nagí habor
gatoíat / a zent palt · meg teritení / az wrist

[1] Az *ts*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] Az *ik*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[3] A szóvégi *t*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.

enhȝ/mert ugi mond zent/Agoston dokt
tor/Hogi ha zent iſtuan: palert nem Jma
thozot volna/a mia zent egihaz/eh nomoſ
ſyut/zent palt/nem zvolte volna/ki em
eſs haznot tón a kereztienſeybeh/eh keth
tamituamba iduoſſegynknek/ket ſegie m
utatek meg/Hogi a ki volkoueſſe zent Iſt
uan prothomartirba/a zeretedben ve
gig meg maradaſt/a kiſs kegig gonoz
koueſſe zent palban a meg tereſnek p
eldaiat/meg mutattatek azert ezogy
en: a zent Jſtuan elso mainak zeniege
Maſodik tanuſagonk melle/tu
nonk tel/Hogi è zent Iſtuanſ a het vduar
biraſt auagi dolgoſok kozzvl/kibet az
ent Apoſtolok/az ozuegi azzom/allatoknak
zolgalatiaxa valaztottanak/ſſel papokka
tertenek/egik uala/mert ameg mikoro
a kereztienoknek zamok/neuekodneiek
azok/kik a poganſagbol vronknak/hitik
tertenek uala/zugodni kezdenek/a fido
kellen/kik meg kerȝtolkottenek vala/m
iert Hogi azo/ozuegiokat meg vtalnai
ak az naponkeet valo zolgaladba/kith
meg haluan a zent Apoſtolok/ozue gin
teſsek a nepnek ſokſagat/es mondanak ne
kik/nem illik Hogi mi el hagiuan/a pred
ikallaſt/az etelre/ſitalra/es ruhazatokra
viſelionk gondot/de valaziatok thvo kez
zekeryk/het io hirev firſiakat/kik viſeli
enek gondot ehrol/mi kegig predikallok
kiknek kellemetoſs Leuen ez/meg valazta
th/a het emborek/kik kozzvl eynk/es feȝ eb

enhǫz / mert ugi mond zent Agoston dokt
tor / hogi ha zent istuan : palert nem lma
tkozot volna / Ania zent egihaz / eh nǫmǫs
fẏut / zent palt / nem zẃlte volna ⌊ki enn
eh haznot tón[1] a kereztíensegbeh / eh keth
Tanítuaniba íduǫssegǫnknek / ket legie m
utatek meg / hogí a ki ỹo / kǫuesse zent lst
uan prothomartirba / a zeretedben ve
gig meg maradast / a kih kegíg gonoz
kǫuesse zent palban a meg teresnek p
eldaiat / meg mutattatek azert ezǫgb
en : a zent Istuan elso mătĭnak zen⌊ege
Masodik tanusagonk melle / tun
nonk kel / hogi è zent Istuan<t> a het vduar
birak auagi dolgosok kozzẃl / kiket a ze
nt Apostolok / az ǫzuegí Azzoní allatoknak
zolgalatiara valaztottanak vala[2] sfel papokka
tettenek vala[3] egik uala ⌊mert ameh míkorō
a kereztíenǫknek zamok / neuekǫdneiek
azok / kik a pogansagbol / vronknak hítire[4]
tertenek uala / zugodni kezdenek / a Sido
k / ellen . kik meg kerǫztǫlkǫttenek vala ⌊m
iert hogi az ǫ ozuegiǫket / meg vtalnai
ak az naponkeet valo zolgaladba / kith
meg haluan a zent Apostolok / ǫzue giw
tek<nek>[5] a nepnek soksagat / es mondanak ne
kik / nem illik hogi mí el hagiuan / a pred
ikallast . az etelre / sítalra / es ruhazattokra
viseliǫnk gondot / de valazíatok thẃ kǫz
zẃletǫk[6] / het io hirẃ firfiakat / kik viseli
enek gondot ehrǫl / mí kegig predikallōk
kiknek kellemetǫs leuen ez / meg valazta
kh . a het Embǫrt / kik kǫzzẃl egik / es feh / eh

[1] Az *ó* folotti vonás le van húzva.
[2] A *vala*. betoldójellel, a sor folé van írva.
[3] A szó, betoldójellel, a sor folé van írva.
[4] Az *e* sor folotti betoldás.
[5] A kihuzott *nek n*-jéből csinált a scriptor *k* betűt.
[6] A *v* (esetleg *i*) javitott betű.

zent Istuan vala Masik a filep, ki amak-u
tama Asianak. Tratia nevü tartomaniab
an pispök lön, harmadikat neue prokorus
ki amak utana bitimiaban pispök lön, Ne
giedik uala Mikanor, ötpödik parmenas
hatodik a Timon, hetedik ah Mikloskih an
nak utanna, es teruen a bizonsagnak retar
ok. nagi Stretnek lön ismikoron ezöket, a ze
nt Apostolok nak eleiöben vittenek uolna
reiaiok uetek tezöket, es minden ket, fel pap
pa teuek, smeg hagiak nekik, hogi hiugn
meg zolgaltatnaiak, mindönöknek, az ök
zwkségöket, ez Istuan tegig, tekies leuenz
ent kelötek, es költi alhatatossagual nagi io
dakat tezön uala, es iegiöket a Neep közöt
sigon ixtiuen ezt a bidok, Harom könyen, ke
zöcek meg kisiretem, hogi ötet meg giözhet
nek kelözer veteködessel. Masodzer tanuk
nak ellene valo fogassal. harmadzer, keen
tetellek, de mindenik vyaskodasaba, es had
aban giözödelöm adatek neki. Memorza
zbok, az elsö Hadban adatek zent kelök, ki
az edösön zolasnak malaztiat zolgalta
ta neki, a Masodikban Hadaban, angria
li oreza, tik a Hamos tanukat, meg gial
aza, a harmadikban adattatek neki, az
Isten dicsöseginek, es vronk Krisusnak lat
asa, az elsö Hadarol zol zent lukat, mo
nduan, veteködues sök fele tanult sid
ok, o vele, nem alhatnak vala ellene, a
Bölcseseginek, es azent kelöknek, ki zol m
la, o kelöle, kit latuan, Hamos tanukat
zerzenek dilatomba, o reia, ch lön a ma
sodik Hada, de tetmtuen ereiaia, latath

zent Istuan vala / Masik a Filep / ki annak u
tanna Asíanak · Tracía newú tartomaniab
an / pispǫk lǫn ⌊harmadiknak neue / prokorus
ki annak utāna / Bítiniaban pispǫk lǫn ⌊Ne
giedik uala Nikanor ⌊Qtǫdik parmenas <es>
hatodik a Tímon / hetedik ah Miklos / kih an
nak utanna / el teruen a bizonsagnak / vtar
ol · nagi Eretnek lǫn / smíkoron ezǫket / a ze
nt Apostoloknak eleíǫgben vittettek uolna
reiaíok uetek kezǫket / es míndiniket / fel pap
pa teuek / smeg hagiak nekík / hogi híuǫn
meg zolgaltatnaíak / míndǫnǫknek / az ǫh
zwksegǫket / ez Istuan kegíg / tefies leuen z
ent lelǫkel / es lǫlki alhatatossaggal · nagi ⌊o
dakat tezǫn uala / es iegíǫket a Neep kǫzǫt
Sigen iríluen ezt a Sidok / harom kepen / ke
zdeek meg kisírtení : hogi ǫtet meg giǫzhet
neiek ⌊Elǫzer vetekǫdessel · Masodzer tanuk
nak ellene valo fogassal · harmadzer keen
tetellel / de míndíník vȳaskodasaba / es had
aban giǫzǫdelǫm adatek neki / Meniǫrza
gbol ⌊az elsǫ hadban adatek / zent lelǫk / ki
az edǫsǫn zolasnak malaztíat / zolgalta
ta neki / a Masodig<ban> hadaban / Angia
li orcza / kih a hamos tanukat / meg gíal
aza / a harmadígban adattatek neki / az
Isten di⌊ǫsegenek / es vronk kristusnak lat
asa ⌊az elsǫ hadarol zol / zent Luka⌊ mo
nduan · vetekǫduen sok fele tanult Sid
ok ǫ vele / nem alhatnak vala ellene / a
Bǫl⌊esegnek / es a zent lelǫknek / ki zol va
la ǫ belǫle ⌊kít latuan : hamos tanukat
zerzenek allatomba ǫ reia ⌊ch lǫn a ma
sodik hada / de tekintuen oreíaia : latak h

ogi az o ereʒaia el fenʒoʒdet mint Angʒial
nak mert am mikoron otet a Hamoʃ tanu
t vadoltak uolna a taromlaʃoknak bine
ben monda a piſpok o neki eh kepen van
nak azok a melieket Hozzad montnak ezok
Monda ʒent Iſtuan en az iſten ellen ſoha
taromlaſt nem ʒoltam mert o ʒent felſ
ege a ki mi atiaimkal ʒolt diuſeʒnek bizom
Iſtene ʒent moiſeſt ſem taromlottam me
ret o az vriſtenek haratia vala es ʒolt gu
ele kinek nyattaſok Lodakat is tyn Egipto
mba ſo volc zabadittata ki a mi Atiainka
th faraonak kezebol Hatalmaſ kezzel ah
tyruen ellen ſem mert az vriſtentol adat
tatek moiſeſnek altala a ~~moiſeſnek~~ Tem
plom ellen iſem ʒoltam ſimmit mert az vr
iſtemek paraniolattiabol ʒeregzterek ſaz ʒo
uetſegnek ʒekrem es beme tartatik a yo
iſten kegiſ ejel nappal tiztoltetik o beme
kit Haluan aſp irigi ziuogben igen Habo
rognak uala es foggal likorgatnak uala
ellene oli mint immar Lolkokel kpuezne
iek otet. kiket eh ʒent embor Harom mo
don igiekezet meg feddemei elozer. piron
gataſſal ʒomogbe vetuen az o ziuoknek
kemenſeget es a ʒent profetaknak meg
oleſoket az o atiok tolt maſodzer felelom
mel mondua Im katom az vr Ieſuſt alla
nia iſtemek iobian. kit Halua a bidok
nagi fel ʒoual kaialtuan beh dugak fu
loket oli mint e nagi taromlaſt ingien ſ
em Halhatnaiak ſreia hertelenkoduen kih
tazigalak a Tanai Hazbol es a varoſbol ky
vezek ſaz Hamoſ tanuk kezdeek otet eroſſen

ogi az ǫ orczaía / el fenǫsǫdek[1] mínt Angíal
nak / mert am míkoron ǫtet / a hamos tanu
k / vadoltak uolna a karomlasoknak bíne
ben / monda a pispǫk ǫ neki / eh kepen van
nak e[2] azok / a meſieket hozzad moñnak ? ezǫk
Monda zent Istuan / en az ísten ellen soha
karomlast nem zoltam ⌊mert ǫ zent fels
ege : a ki mi Atiainkal zolt / di⌊ǫsegnek bizoní
lstene ⌊zent moisest sem karomlottam / me
rt / ǫ az vristẽnek barattia vala / es zolt ǫu
ele . kinek mȳatta / sok ⌊odakat ís tǫn Egipto
mba / sǫ vele zabadittata ki / a mi Atíainka
th . Faraonak kezebǫl / hatalmas kezzel ⌊Ah
tǫruen ellen sem . mert az vristentǫl adat
tatek Moisesnek altala / a <Moisesnek> Tem
plom ellen / sem zoltam . simmit . mert az vr
istennek paran⌊olattiabol zerǫztetek . saz zǫ
uetsegnek zekrení es benne tartatik / a ȳo
isten kegig / cȳel nappal tiztǫltetik ǫ benne
kít haluan azǫ irigi / zíuǫgben / igen habo
rognak uala / es foggal ⌊ikorgatnak uala
ellene / oli mínt immar lǫlkǫkel kǫuezne
iek ǫtet · kiket eh zent Embǫr ⌊harom mo
don igiekǫzek meg feddeníe ∫ elǫzer · piron
gatassal / zǫmǫgbe vetuen / az ǫ ziuǫknek
kemenseget / es a zent profetaknak meg
ǫlesǫket az ǫ Attioktol ∫ Masodzer felelǫm
mel / monduã lm latom az wr lesust / alla
nia istennek iobian . kit haluã a Sidok
nagi fel zoual kaialtuan / beh dugak fẅ
lǫket / oli mint e nagi karomlast ingíen s
em halhatnaiak ⌊sreia hertelenkǫduen kih
tazigalak a Tana⌊hazbol / es a varosbol kȳh
wzek · saz hamos tanuk / kezdeek ǫtet erǫssen

[1] A szó második *e*-je javított betűnek látszik.
[2] Az *e* betű, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.

hogi
tqueznie/de iobat wmiedet lehet nenek teßvetet ruhaiokat azJfiu Saulnak labai eloth hogi grizne azokat tik akaravattiaual mind azoknak tezeiuel eh zent Jfiuant tqueziva la Harmadzer meg fedde/eh nomoſ zent Embor ebet zereteteſ/mikoron mind magaert iſmind o exomok imatkozek magaevt/hogi ſokara azo temiaine haladna. ſazo elenſegyvert/hogi o nekik/ez bolondſagot binnek ne tulaidomitama. mondua: vram Jeſus ved el az en lokomet/eſ bolaſd meg eztonekik mert nem tudiak/myt teznek/ſemnek utamra/az vriſtemek dianluan o lokteth d alnuek vorban. tmek teſtet. dugzitenek nek. titkon ualo tamituani. Gamaliel/ſah Nikodemoſ/ek temetek nagi Siraſſal. Gamalielnek temeto helien/my vronk kriſtuſnak tiztoſſegere. ki eeliesorzagol/orokeanle zent Janoſ Euangeliſtarol valo pd

Ez a tamituan. kit zeret vala urok Jeſus/ez igeret zent Janoſ Euangeliſta iria/ah zent Euangeliomnak vtolſoh rezeben. meli igegben/ketto ielontetik. kihigen zvokſeeg mindononknek iduoſſegere/elſo hogi edoſ vronknak zent Janoſ peldaiah zerent bizom tamituani legionk. hinek esioh miuelkodetnek myatta/ſazo tanuſagitkqueteſnek myattaſmert mindon/ahkoron mondatik tebelletoſ Tamituamak/mint vronk mongia azent Euangeliomba/ha oliaſeend mikepen azo meſtereſmaſod: ki ez igegben ielontetik/a zeretet liben manemikort mondatik/kit zeret vala Jduozitek

kǫuezníc / dc hogi[1] iobākẃnníebek lehetnenek · leh ve
tek ruhaiokat az Ifÿu Saulnak labai elǫth
hogí ǫrizneie[2] azokat / kih / akarattiaual mínd
azoknak kezcíuel eh zent Istuant kǫuezi va
la · Harmadzer meg fedde / eh nǫmǫs zent E
mbǫr ǫket zeretettel / míkoron mínd maga
ert / smind ǫ erǫttǫk ímatkozek ⌊magaert / ho
gi sokara az ǫ kennía / ne haladna · saz ǫ elle
nsegÿert / hogi ǫ nekik / ez bolondsagot binn
ek ne tulaidonítanaia[3] · monduā : vram Iesus
ved el az en lǫlkǫmet / es bo⌊asd meg ezt / ǫn
ekik mert nem tugiak / mÿt teznek ⌊sennek
utanna / az vristennek Aianluan ǫ lǫlketh
el aluuek · wrban · kínek testet · Idụǫzitenk
nek · titkon ualo tanítuani / Gamaliel / sah
Nikodemos / el temetek / nagi Sirassal . Gam
alielnek temetǫ helien / mÿ vronk kristusn
ak tiztǫssegere / kí eel / es orzagol / ǫrǫke Amē
Zent Ianos Euāgelistarol valo p̄d°
Ez a Tanituan / kit zeret vala urōk
Iesus ⌊ez igeket zent Ianos Euāgelista
íría / ah zent Euāgeliomnak vtolsoh
rezeben · melÿ igegben ⌊kettǫ ielǫntetík / kih
igen zẃkseeg míndǫnǫnknek íduossegere ⌊el
sǫ hogí edǫs vronknak / zent Ianos peldaiah
zerent bízoní tanítuani legiǫnk · hitnek es
ioh miuelkǫdetnek mÿatta / saz ǫ tanusagit
kǫuetesnek mÿatta ⌡mert míndǫn / ah koron
mondatik tekelletǫs Tanítuannak / mint vr
onk mǫngía a zent Euāgeliomba / ha olía
n leend mikepen az ǫ Mestǫre⌡Masod : kí / ez
igegben ielǫntetík / a zeretet <kiben mon. >
mikort mondatik / kít zeret vala Idụǫzitēk

[1] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] Az *ie*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[3] A szó harmadik *a*-ja a sor folé van beszúrva.

meli zeretet / oli igen zrokseeg / hogi chnektol
simmi ionk / nem kelh az vriskemek / minth
zent pal apostol iria / a korintiabeli kerezti
enektnek ek zeretetnek peldaiat is ada zent
Janos euangelista minekonk. mikoron alua
a bodog zuz mariaual / vronk Jesusnak ker
eztfaia alat / azo zent halalanak napian
keznek mutata magat / a kereztyn iduozit
enkel meg haknya zeressok azert vronk Je
sust / es tanulionk valamit / o zent felsegee
rt zenuednj. hogi mi volonk es. mondhassak
halalonknak ideien / a zent Angialok. eza
tamtuami kit zeret vala eltebe. vronk Jesu
Meli Igek melle kettoczol lesyn t
anusayonk. Elso ahrol mi zoksseg ahoz ho
gi erdemlionk mi es / vronk Jesustol zeretet
mie / es bizom tamtuami lenni. Masodik azo
zent segos elteroel / az elso melle. kerdik zet
doktorok. Mimemw lekreket. kelh meg tan
ulnonk. es meg tartanonk. hogi igazan o
tamtuami lehessonk. stple zeretessonk. ich e
zt meg tunnonk. mert ugi mond a zent pe
lemen papa / sa toruem kynubeis / meg irt
ak. hogi a ti nem akaria meg tanulni / es t
emie aiskat / magioban mutattatik poyan
nak lenni. honnem mint kereztienek / m
ert a Tudatlansag / mindon teuelgyes / ek
amia / nem tudnia azert / az Jduossegossoket
igen vezodelmes / es karhozatos / felel eh kerde
sre zent agoston doktor / sugi mond. a mi Ja
uoszitenk nem monda tanuliatok en tolem
halottakat tamaztam / zaraz kabal ah ten
gyeon iarmia / nem ezoket mondah / de hogi

melí zeretet / olí ígen zẃkseeg / hogi eh nekẃl
simmí ionk / nem kelh az vristennek / mínth
zent pal Apostol íria / a koríntiabeli kerezti
enǫknek ⌊eh zeretetnek peldaíat ís ada / zent
lanos Euangelista minekǫnk · míkoron aluā
a Bodog zwz Mariaual / vronk Iesusnak ker
eztfaia alat / az ǫ zent halalanak napian
keeznek mutata magat / a kereztǫn iduozit
enkel meg halnÿa ⌊zeressǫk azert vronk le
sust / es tanulionk valamít / ǫ zent felsegee
rt zenuedni . hogí mi rolonk es . mondhassak
halalonknak ídeíen / a zent Angíalok · ez a
Tanituani / kit zeret vala eltebe / vronk Iesǫ
Meli Igek melle kettǫrǫl lezǫn t
anusagonk . Elsǫ ahrol / mi zẃkseg ahoz / ho
gi erdǫmliǫnk mi es / vronk Iesustol zerettet
nie ? es bizoni tanituani lenni ? Masodik az ǫ
zentsegos eleterǫl ⌊az elsǫ melle / kerdík zēt
doktorok / Mínemẃ lekceket . kelh meg tan
ulnonk · es meg tartanonk ? hogí ígazan ǫ
Tanituani lehessǫnk . stǫle zeretessǫnk ? íoh e
zt / meg tunnonk . mert ugi mond a zent ke
lemen papa / sa tǫrueni kǫniube[1] is / meg írt
ak / hogi a ki nem akaria meg tanulni / es t
ennie a iokat / nagioban mutattatik pogan
nak lenni / honnem mint kereztíennek / m
ert a Tudatlansag / mindǫn teuǫlgesnek
annia / nem tudnia azert / az Iduǫssegǫsǫket
igen vezodelmes / es karhozatos ⌊Felel eh kerde
sre zent Agoston doktor / sugi mond . a mi Id
uǫzitenk nem monda . Tanulíatok en tǫlem
halottakat tamaztaní / zaraz labal ah ten
gǫrǫn iarnia ⌊nem ezǫket mondah / de hogi /

[1] Az *i* a szó fölé van beszúrva.

mert kegios vagiok/es alazatos zivv/smiugo
dalmat keletok a thv kolkotobnek. iol lehet tob
bolygogban kelh emelkvronk krisvsti tovetn
onk/es azentoltet/de maga eh kelly ielosb/tun
nonk kel/hogi edos vronk Jesvsnak tob kelnek ho
zolh negie) paranicola nekonk/meg tanuln
onk/es meg tartanonk/elso a kerezt/segbeli ti
ztasagnak/es a penitencianak lelkeie. az elso
rol ugi monda vronk Jesus, valaki a vizt/vbes
zent belottol ismeg mazzer/ nem ziletik. isten
nek orzagaba nem mehet/ mint ezt iria zent
Janos euangelista/az Euangeliomnak harmad
rezeben/eh masik rol azt mongia/vronkqua
laki/az o kerezlet nem viseli/meg momoritu
an a testtol/a penitencianak terheuel/es a
gonoz kevansagoknak el toreseuel/nem be
set en tamituamiom/mint meg iria ezt/ze
nt lukas/ az Euangeliomnak tizen negiedik
rezeben/eh nomos kelnet meg tanultra/es tu
totta uala zent Janos egeszen. Masik lek
tzela kegiosseknek dolga/hogi a kerezt/yen
sinkit meg ne banion/es a titok megh ban
tatik/azoknak kvmmen meg [illegible] bo
lassan/eh tanusagot ahtoron ada vronk
mdon monda zvegietok thv reiatok/az en
igamat stanuliatok en tolem/mert kegios
vagiok. iol tevan az en ellenseginmek/m
atkoziatok a thv veletok patuar kodelet
es/reiatok gitlenkodotlet/mint ezt meg ira
zent Mate az Euangeliomnak/tizen egiedik
rezeben Harmadik kelte/az alazato
sagrol adatik/mikoro mondatek/mert en
alazatos zivv vagiok/lak eh nomos iozag.

<mert> kegiǫs vagíok / es Alazatos ziuú / sníugo
dalmat leltǫk a thẃ lǫlkǫtǫknek · iol lehet tǫb
dolgogban kelh ennel / vronk krístust kǫuetn
ǫnk / es a zentǫket / de maga eh kettǫ íelǫsb ⌊Tun
nonk kel / hogí edǫs vronk Iesus / ah tǫb lek⌊ek kǫ
zǫlh[1] · negie[2] paran⌊ola nekǫnk / meg tanuln
onk / es meg tartanonk ∫ Elsǫ a kereztseegbelí tí
ztasagnak / es a penítencianak leckeie / az elsǫ
rǫl ugi monda · vronk Iesus ⌊valakí a viztẃl / es
zent lelǫktǫl ismeg mazzer / nem zíletik · ísten
nek orzagaba nem mehet / mínt ezt íría zent
lanos Euãgelísta / az Euãgeliomnak harmad
rezeben ⌊ah masíkrol azt mongía / vronk ⌊ua
laki / az ǫ kereztet nem víselí / meg níomorítu
an a testǫt / a penitencianak terheuel / es a
gonoz keuansagoknak el tǫreseuel / nem le
het en tanítuaníom / mínt meg iría ezt · ze
nt luka⌊ az Euãgeliomnak tízen negíedik
rezeben / eh nǫmǫs lek⌊et meg tanulta / es tar
totta uala zent lanos egezzen · **Masik** lek
eze / a kegiǫssegnek dolga / hogi a kereztỹen ·
sinkit meg ne ban⌊on / es a kítol megh ban
tatik / azoknak kẃnníen meg <bantatik> bo
⌊asson / eh tanusagot · ahkoron ada vronk
mídǫn monda ⌊vegietǫk thẃ reiatok / az en
lgamat · stanulíatok en tǫlem / mert kegíǫs
vagiok · iol teuen az en ellensegímmel lm
atkoziatok a thẃ veletǫk patuarkǫdǫkẽt[3]
es reiatok hitlenkǫdǫkẽt · mínt ezt meg ira
zent Mate az Euãgeliomnak / tizen egiedik
rezeben **Harmadík** Lekce / az Alazato
ssagrol adatek / mikorõ mondatek / mert en
Alazatos ziuú vagíok / ⌊ak eh nǫmǫs iozág ·

[1] Az *l* talán *t*-ből van javítva.
[2] A szó végén halvány (talán kikapart) betű nyoma látszik.
[3] A második *ǫ* alsó szárát tévedésből a *d* alá húzta a scriptor.

mint doktorok mongiak/ti az edoſſ ſzenth
meg engezteli/a malaztot erdomli-es adia
ſegyot meg mieri ehre mongia zent Agoſ
ton doktor Jol lehet/az vristen igen mag
aſſraſſ felſegoſſ de ha meg alazad magadat
hozzad yo/ehrol monda vronk Jeſus/aze
nt apoſtolok-nak hanem haſolianok lezyk
mint a tiſzedek/az/alazatoſok-nem me
nyek iſtennek orzagaba-yym iak ezon hag
ia Jdupzitenk a Memorzagot/iol meg tan
ulta vala eh nomoſſ lekcet zent Janoſſ/met
o ſogol magat apoſtolnak nem iria/hane
vagi vronk Jeſuſnak zolgalianak/vagi Ta
mituamanak ~~iria magat~~ Negi edik lek
cet/ada vronk kriſtuſ/a zeretetegl mondu
an nyyb paranyolatot adok en/tehynektek
hogi zereſſetek egi maſt mint en zeretteleh
ebben eſmerik mindenek hogi en Tamitu
anim vattok/ha egi maſſhoz zeretetet val
landotok/yym eh/az Atiaſyuſſagoſ zeretet-ben
monda tovaba/maxagiatok az en zeretet
embeh/ha meg tartangiatok az en paran
yolatimat/az en zeretetemben ugi maxa
ttok. Jmeg az iſtemi zeretet/eh lekcet is/igen
iol meg tanulta/eſ tartotta vala zent Jan
oſſ. mert mindon igaz/melieket ira/vagih
leueleiben/vagi a zent Euangeliomban/a
mid a zeretetet ielentik/kinek ugian zin
teh telies vala ehre mongia zent Jerom
muſſ hogi eh nomoſſ apoſtol/eſſ Euangeliſta
minden vtolſo venſegeiglen/mikoron kezon
fogua vimeiek. mmar/a zent Egyhazoz a
Tamituamiok. ſok helyen meg mutyoian

mínt doktorok mongíak / ki az edǫs Istenth
meg engezteli / a malaztot erdǫmli · es a diL
ǫsegǫt meg nieri ⌊chre mongía zent Agos-
ton doktor lol lehet / az vristen igen mag
ash / es felsegǫs de ha meg alazod magadat
hozzad ÿo / ehrol monda vronk Iesus / a ze
nt Apostoloknak hanem ha / olianok leztǫk
mint a kisdedǫk / az az / Alazatosok . nem me
ntǫk istennek orzagaba ⌊ym ⌊ak ezǫn hag
ia Iduǫzitenk a Meniǫrzagot . íol meg tan
ulta vala eh nǫmǫs Lekcet zent Ianos / mēt
ǫ sohol magat Apostolnak nem iria / hanē
vagi vronk Iesusnak zolgaianak / uagí Ta
nituaníanak <iría magat> **Negíedik** Lek
cet / ada vronk kristus / a zeretetrǫl mondu
an ⌊vÿh paran⌊olatot adok en / thẅnektǫk
hogi zeressetǫk egi mast / mínt en zerettelek
⌊chben esmerik mindǫnǫk / hogi en Tanitu- /
aním vattok / ha egi mashoz zeretetǫt val
landotok / ym eh / az Atíafyusagos zeretet ⌊vǫ
monda touaba / maragíatok az en zeretet
ǫmbeh / ha meg tartangiatok az en paran
⌊olatimat / az en zeretetǫmben ugí mara
ttok . Imeh az isteni zeretet / eh lekcet is / igen
iol meg tanulta / es tartotta vala zent Ian
os . mert mindǫn igei / melieket ira / vagih
leueleiben / uagi a zent Euāgeliomba / m
ind a zeretetǫt ielǫntik / kiuel ugían zín
teh telíes vala ⌊chre mongia zent Ieroni
mus / hogi eh nǫmǫs Apostol / es Euāgelista
mínd vtolso vensegeiglen / mikoron kezǫn
fogua vinneiek . ímmar / a zent Egihazoz a
Tanituaniok . sok heliǫn meg niugouan

ſyaikaim zereſſetyk egy maſ-ſmikoron meg
kerdöltek volna-myert mondanaia mindon
koron iak ezyket-ifelele netik ſugi menda-me
et vronknak paraniolattia-azert iak ez leg
ion bemetyk-igaz eleg-Imeh azert-ha eh ne
gi lebeeit Jduözitenknek-meg tanuliok-es
meg tartiok-ledöſ vronknak zerety tamtuam
Lehetonk-es az o örökſegeben rezeſök-ſörökösök

Maſodik tanuſagonk legion az

o zenieggyös eletero-ieh Bodog zent Janoſ-kyi
vronk Jeſus-igen zeret vala-a zebedeuſnak
efya vala-es a nagiobik zent Jakab apoſtol
nak ore-kit vronk kriſtuſ hozzaia hiua-am
emiket-zobol-kih a veeg uaioran: vronk Jeſu
ſnak melien-el aluuan a zent Euangelio
mnak folio vizeet-vronk Jeſus zentſegyös me
lienek forraſabol merite-es mikoron mind
az Apoſtolok vronkat-ia kenö zenuedesbe-el
hattak volna-ſoha o Jduözitenket-mind te
metes-eig-Iſem hagiä el-kinek vronk es-meg
haluan a kereztſan: zuz Amiat. zuznek
aianla-minek okaert memben menetinek-v
tama mind halaiglan-azomonk maria
nak-az o prizetiben es zolgalattiaba mara
da-mint zent Jeronimus iria-kinek eletet
meg iwa a zent Inclitus piſpök-ki eh nom
os zent Apoſtolnak tamtuamia vala-eh
zent Janoſ-mikoron az apoſtolok-eh vela
eh zerte-el ozlottanak volna-Aſiaba pred
ikalla-es ſok kereztien egihazakat-vdkatta
ta-ki a Nero lazarnak-a kereztienöknek m
aſodik haborgataſa utan-meliet tamazta
domitianoſ Lazar-mikoron effeſomba pred

Fÿaʟkaim zeressetǫk egi mast / smíkoron meg
kerdǫttek volna / mÿert mondanaía míndǫn
koron ʟak ezǫket ʟFelele nekik sugi monda / me
rt vronknak paranʟolattia · azert ʟak ez leg
iǫn bennetǫk / ígaz eleg / Imeh azert / ha eh N
egi lekceit Iduǫzitenknek / meg tanuliok / es
meg tartíok ʟedǫs vronknak zeretǫ tanítuani
Lehetǫnk / es az ǫ ǫrǫksegeben rezesǫk / sǫrǫkǫsǫk
Masodík tanusagonk legíǫn az
ǫ zenʟegǫs eleterǫl / eh Bodog zent lanos · kÿt
vronk Iesus / igen zeret vala / a zebedeusnak
efÿa vala · es a Nagíobik zent lakab Apostol
nak ǫʟe · kít vronk krístus hozzaia hiua / a M
enieǩǫzǫbǫl / kih a veeg uaʟoran : vronk Iesu
snak melíen / el aluuan a zent Euangelio
mnak / folío vizeet / vronk Iesus zentsegǫs me
lienek forrasabol merite · es mikoron mínd
az Apostolok vronkat : a kenh zenuedesbe / el
hattak / volna / soha ǫ Iduǫzítenket / mind te
meteseig / sem hagía el ʟkinek vronk es / meg
haluan a kereztfan : zŵz Anniat · zŵznek
aianla / minek okaert menÍben / menetinek v
tanna mínd halaíglan / Azonionk Maria
nak . az ǫ ǫrizetíben es zolgalattiaba mara
da . mint zent Ieronímus iría . kínek eleteet
meg íra a zent Inclitus pispǫk . ki eh nǫm
ǫs zent Apostolnak tanituanía vala / eh
zent lanos · míkoron az Apostolok / eh vela
gh zerte / el ozlottanak volna / Asíaba pred
ikalla / es sok kereztíen egíhazakat / rakatta
ta · ki a Nero ʟazarnak / a kereztíenǫknek m
asodik haborgatasa utan / meliet tamazta
domicianos ʟazar / mikoron effesomba pred

vtallana meg ſogattatek/a tizt taztotol
es Romaban viteték/es ot az olaz kapun
al/forreo olaiba bolattatek/ſmitoron omá
mindon ſzekom netkól tih iotik volna/pa
thmos zitzeteben zankiuettete/a lazarch
ol vronk Jeſusnak ielonteſebol.vcaßa lat
aſarol zerzot konuet ſazon ezten̄oben̄ do
minianos lazart meg ölek a Romai ynak
ſvalamit o zerzot volna/auagi tizt tarto
vßameg kaualtatak hogi minden ſimmi keme
ſebbol hogi zent Janost ki o alkarattiabolh
vettetot uala zankiuel/nagi tiztoſſegyel
ergette menuen/iſmeg effeſomla hozak
mitoron vjemek immar zinten a varo
ſba azonkozben/azent druſiana azzonk
byh ſtamituania uala/ſigen/keuammah
vala e zent apoſtolt latnya/halua viz
ek uala ki/a varoſbol/el temetmé nagy
ſiruaſkir meg ertuen azent apoſtolleh
tetete a Teſtot/ſparanzola hogi minden k
ezeit labait/meg oldanaiak/ſneuen ot
et neuezuen/paranzola hogi fel tama
dna.es haza menüd emi zenalna vala
mit meli druſiana/azomal fel kele/oli
mint egi alombol/es nem halalbol/sot
an hazahoz kezde memi/meli zudate
teßeret.nagi sokan meg terenek/a pogn
nok kozzwl.ſmitoron minden azt kel/es ßſſ
esom varoſa magaztalnia azent Janos
a kaluani imado papok haboruſagoth
tamaztanak ah nep kozot/ugi ámera
hogi á poganok kozzwl/sokan kezdek eh
zent apoſtolt/a diana iſten ázzomak te

ikallana meg fogattatek / a tízt tartotol
es Romaban vitetek / es ot az olaz kapun
al / forro olaiba boLattatek / smíkoron onnã
míndǫn serelǫm nekẃl / kih iǫtt<.> volna / pa
thmos zigeteben[1] zankíuettete / a Lazar h
ol vronk lesusnak ſelǫntesebǫl . írah / a lat
asarol zerzǫt kǫnuet ſAzon eztendǫben do
mícíanos Lazart / meg ǫlek a Romai vrak
svalamit o zerzǫt volna / auagi tízt tarto
ỹh . meg kaialtatak[2] / hogi mínd simmí lenne
sehbǫl lǫn[3] hogi zent lanost / ki o akarattiabolh
vettetǫt uala zankiue / nagi tiztǫsseggel
erǫtte menuen / ismeg effesomba hozak LS
míkoron vỹenneiek[4] immar / zinten a varo
sba azonkǫzben / a zent drusíana Azzont
kỹh ǫtanítuanía uala / sigen keuanníah
vala e zent Apostolt latnỹa / halua víz
ik uala ki / a varosbol / el temetníe nagý
sírua : kít meg ertuen a zent Apostol / leh
tetete a Testǫt : sparanLola hogi mind k
ezeit labait / meg oldanaiak / sneuen ǫt
et neuezuen / paranLola hogi fel tama
dna . es haza menuẽ enni Lenalna vala
mit Lmelí drusiana / azonnal fel kele / oſi
mint egi alombol / es nem halalbol / sot
an hazahoz kezde menni / meli Luda te
telert . nagi sokan meg terenek / a poga
nok kǫzzẃl . Smikoron mind az teſies Eff
esom varosa magaztalnaia[5] a zent lanost
a Baluani imado papok haborusagoth
tamaztanak ah nep kǫzǫt / ugi Annera
hogi a poganok kozzẃl / sokan kezdeek eh z
ent Apos<th>tolt[6] / a diana isten Azzonnak Te

[1] A g javított betű.
[2] A szóvégi *k* a sor fölé van betoldójellel beszúrva.
[3] A szó, betoldójellel, a sor elé van írva.
[4] Az *ei*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[5] A szóvégi *ta*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[6] A szó első *t*-je az áthúzott rész fölé van írva.

mplomaſoz vonnia/ſoʒi amak aldozatot
teratnenek vele vgian ereuel/ſikneк mon
da zent Janoſ. ſa a diana iſten azzonnalel
tpreuetſeritok az vron̄k kriſtus eʒihazat ot
tan aldozom neki. ſa kezieglen en/az ꝙ Tem
plomat.vron̄k kriſtuſ neuenek ſiuatalah
ual/el torhetom azo Templomat.ſiʒietok
thróes á kriſtuſba az en iſtenombe.mikoro
a lepnek nagiob rezeſ.engedot volna/e ſe
ntentianak.mind tih menenek a Templom
bol.ſtauol meg allanak/ſameg mi helion
zent Janoſ imaiagot teth volna. a Templo
mb.fondamentomabol el tpreuetek/reſ ah
diananak tepeſ/mind el oluada/ſmikoro
a pogan neepnek piſpok.vyſ haboruſag
ot akarna a neey tʒok tamaztam/mond
a zent Janoſ.mit akarʒ.ſoʒi tegiek.felele
a piſpok.ſa a mergyet.kit en adok meg izd
maragi betesegel/monda eh nemoſ apoſta
ſoʒd els ſugian teat ſalakra valo embor
ok̄nek immiok aduan bemes/leh eſuen meg
ſalanak. amak utana ada zent Janoſn
ak.tihzent tereztnek iegiet.reiaia vetue
meg iua.de ſimſmit neki nem aʒta/monda
a piſpok.meg is tekeggym uagion/a te iſte
nodbenesſa eh ſolt emboryſet fel tamazto
enis ſizok ꝙ bemes/monda zent Janoſ ym
tenekꝙd adom palaſtomat.ſtemon mag
ad az vron̄k Jeſuſnak.neuet ſiuan.eſ e pal
aſtot reiaiok vetuen: paranioli nekik.ho
ʒi tamagianak felh.kit mikoron a piſpok
meg teth volna/mind a kettꝙ azomal fel
tamada ſezonkepen oztonſa piſpok miſſ.

mplomahoz vonnía / hogí annak aldozatot
tetetnenek vele ugían erǫuel / kiknek mon
da zent lanos · ha a díana isten Azzonníal el
tǫrettethetítǫk az vronk kristus egíhazat ot
tan Aldozom nekí · ha kegíglen en / az ǫ Tem
plomat / vronk krístus neuenek híuatalah
ual / el tǫrhetǫm az ǫ Templomat / higíetǫk
thwes a krístusba az en istenǫmbe / míkorō
a Nepnek nagiob rezeh / engedǫt volna / e se
ntencíanak / mínd kih menenek a Templom
bol . stauol meg allanak / sameh mí helign
zent lanos ímaLagot teth volna · a Templo
mh · fondamentomabol el tǫrettetek / es ah
diananak kepeh / mind el oluada / smikorō
a pogan neepnek pispǫke / vȳh haborusag
ot akarna a neep kǫzǫt tamaztani / mond
a zent lanos · mít akarz / hogi tegiek · felele
a pispǫk / ha a merget / kít en adok meg izod
maragí bekesegel / monda eh nǫmǫs Apostol
hozd elo / sugían keet halalra valo embǫr
ǫknek ínniǫk aduan benne / leh esuen meg
halanak · Annak utaña ada zent lánosn
ak / kih · zent kereztnek ígíet / reíaía vetuē
meg iua · de símmít nekí nem arta / monda
a píspǫk : meg ís keLegǫm uagíon / a te iste
nǫdben Lha eh holt Embǫrǫket fel tamaztod[1]
en ís hízok ǫ benne / monda zent lanos ȳm
tenekǫd adom palastomat · stennǫn mag
ad az vronk Iesusnak / neuet hiuan . es e pal
astot reíaíok vetuen : paranLoli nekík / ho
gí tamagianak felh Lkít mikoron a pispǫk
meg teth volna / mínd a kettǫ azonnal fel
tamada Sezǫnkepen ozton / a pispǫk mind[2]

[1] A szóvégi *d*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] A szóvégi *d*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.

haza nepeuel/ſnemzetſegeuel. eſ nepnek
ſokaſayaual/meg bereztoltetenek eſ to
dog ẓent Janoſtol/s mikoron immax/egi
ztendo beian/nak/ẓaz ztendoſ volnah
ſvronknak memibe meneh utan/gatuan
kiolczad ztendobe neki ielonek Idugz
itenk mind a ẓent apoſtolokat/kik imm
ax memorzaybo valanak/ſmonda neki
ẓerelmeſ giem/eſ tamituamiom Janoſig
az ideie immax/hogi hozzam ivoy Memo
rzayban/az en vendegſegembe/hogi egi
el ſigial/az en aztalomon/a te atiadfiai
val/s vaſarnap ki im elotted vagion/ah
kor igẓh en hozzam/ẽm halakat aduan
ẓent Janoſ el emiẓek vronk elole/a vaſa
rnap mikoron el igk volna/elſo tyk Joh ko
ron: myert mind a telieſ eſſeſem/kiben ch
piſpok vala eſ dolgot meg extette ualah
az egihazoz gyule/melliet ẓent azo Nauch
re rattanak uala a Nepek/ſe nomoſ ẓent
apoſtol fel aluan/a predikallo ẓeegyben/h
ogi mindonok hallanaiak/predikalla an
apnak hatodik oraiglan/intuen obet ah
a hogi alhatatoſok lemenek/a hydbeneſ
aitatoſok az iſtemi paranicolatoknak ta
rtaſaban/Amak utanna/az nagi oltar
elot/ſeert aſattata/ſaz foldet ki hordata
az egihazbol/kiben è ẓent Janoſ apoſtolh
teſ zaluan/eſ terdeire eſuen/ſel fezvlu
eh monda/halakat adok teneked viram
mind a ſok iokrol/melieket velem teitel
fielosben hogi/a Memiei vendegſeegbe
giual/yim el megiok azert immax/az im

Haza nepeuel / snemzetsegeuel · es nepnek
sokasagaual / meg kereztǫltetenek eh Bo
dog zent lanostol ∫ S míkoron immar / egí
eztendǫ heian / ⌊ak ⌊zaz eztendǫs volnah
svronknak menibe meneti utan / hatuan
Níolczad eztendǫbe / nekí ielǫnek lduǫz
ítenk mind a zent Apostolokal / kik imm
ar meniorzagba valanak . smonda neki
zerelmes ǫ⌊em / es tanituaniom lanos / ig
az ideie immar / hogi Hozzam ỹǫỹ Menię
rzagban / az en vendeegsegǫmbe / hogi egi
el sigíal / az en aztalomon / a te Atiad fỹai
ual . Svasarnap ki im elǫtted uagíon / ah
kor iǫzh en hozzam ⌊kín halakat aduan
zent lanos el enizek vronk elǫle / a vasa
rnap míkoron el íǫt volna / elsǫ tỹk zoh ko
ron : mỷert mind a telies effesom / kiben ǫh
pispǫk vala eh dolgot meg ertǫtte ualah
az Egihazoz giúle / mefiet <zent> az ǫ Neueh
re raktanak uala a Nepek . sė nǫmǫs zent
Apostol fel aluan · a predikallo zeegben . h
ogi mindǫnǫk hallanaíak / predikalla aN
apnak hatodík oraiglan : intuen ǫket ahr
a hogi alhatatosok lennenek / a hỷdben / es
aitatosok az istení paran⌊olatoknak ta
rtasaban : Annak utanna . az nagí oltar
elǫt / seert asattata / saz fǫldet kí hordata
az Egihazbol . kiben è zent lanos Apostolh
eh zaluan / es terdeire esuen : sel fezwlu
eh monda / halakat adok tenekǫd vram
mind a sok íokrol / melieket velem tettel
sielǫsben hogi / a Menniei vendeegseegbe
hiual ⌊ỹm el megiǫk azert ímmar / saz ím

azagot el vegezuen/oli nagi velagossag zal
la veiaia/a koporsoba:hogi azantalan ne
ey tÿ tormul al valanagi sicua:smmmite
pen nem lathattia uala/sokaig. a velagos
sag ot maraduan: az utan a fenysseeg/el
tauozek:strahat a koporso:tel'ies marmaual
tÿh mmd ez ideig ugian" for feth "ottan:mi
nek okaert sokan/ezt mongiak:hogi azon
nal vionk Jesus:tÿh ab fenyssegbe:leh zallo
th vala:tes?pol lolkpstol.menporzagba viss
tit engegien nekēfis.atia/fiu.zent lelpk.am

az apro zentoknek eletokrol

Az apro zent Martirok: erodes astalon
itatol/pletetenek meg:tÿh melle tum
onk beh:hogi harom erodesok ualanak:kik
az o giwe vezto kegiotlensegokert.mmd ig
en giroskok ualanak:az elso erodes astalon
itanak neuezteti ualas ez ideieben zilette
tek vionk Jesus/es meg pletetenek az apro
artatlan gieremokok.a masodik erodes/ez
utan orzagola.kinek antipas erodes vala
neue [redacted]
[redacted] ez pletet meg kereztelo
zent Janosnes vionkat bolondnak strlu
en:meg iatekola/spilatos hoz vizza kyldo
nagi pentokonek biria uala a Galileat
es azo taxtomanat/pilatos kegig a Laza
rvsok:tiz tryl tartia uala Jerusalemnok/a
harmadik erodesnek Agrippa vala neue
ez pletete meg/zent Jakab apostolt/es tom
lotzbe vete zent petor/apostolt:kÿ imma
vionk Jesusnak halala utan.Jerusalem

aL agot el vegezuen / oli nagí velagossag zal
la reíaia / a koporsoba : hogí a zantalan ne
ep kȳ kǫrniul al vala / nagí sirua : símmíke
pen nem lathattía uala / sokaíg . a velagos
sag ot maraduan : Laz utan a fenǫsseeg / el
tauozek / stahat a koporso / tefíes mannaual
kȳh mínd ez ideíg ugian ottan[1] for felh : mí
nek okaert sokan / ezt mongiak · hogí azon
nal vronk lesus / kih ah fenǫssegbe / leh zallo
th vala · testǫstǫl lǫlkǫstol · menǫrzagba viue[2]
kit engegiǫn nekōkís · Atía · fyu · zent lelǫk · Aᾱ
az apro zentǫknek eletǫkrǫl
Az apro zent Martírok : erodes askalon
itatol / ǫlettetenek meg Lkih melle tunn
onk kelh / hogí harom erodesǫk ualanak / kik
az ǫ hire veztǫt kegíǫtlensegǫkert / mínd íg
en hirǫsǫk ualanak LAz elsǫ Erodes Astalon
itanak neueztetik uala / ez ídeíeben zílette
tek vronk lesus / es meg ǫlettetenek az Apro
artatlan gíermǫkǫk · a Masodik erodes / ez
utan orzagola / kinek Antipas erodes vala
neue / <Harmadík[.] ez ǫlete meg kissebik ze
nt lakab Apostolt> ez ǫlete meg kereztǫlǫ
zent lanost / es vronkat bolondnak Itelu
en / meg iatekola / spílatoshoz vízza kẃlde
nagí pentǫkǫn / eh biría uala a Galileat
es az ǫ tartomaniat / pilatos kegig a Laza
rtol : tíztẃl tartia uala Ierusalemǫt / A
harmadik · erodesnek / Agrippa vala neue
ez ǫlettete meg / zent lakab Apostolt / es tǫm
lǫczbe vete zent petǫr / Apostolt Lkȳ immā
vronk lesusnak halala utan · Ierusalem

[1] A szavak helyes sorrendjét betoldójellel jelölte a másoló.
[2] A szóvégi *e*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

ot biria uala ez erodes a masodik fya ty
arabiai kiralnak h vnokaiat hoza magá
nak hazas taxsul az astalomta erodes g
degon nemzetnek/az antipaternek/fya ma
lakih veue hazas taxsul az arabiai kir
alnak hugat sattol lon ez erodes astalo
mitanak ottauianos cazar neueze/ky h
a sido orzagot bira elozee/az idegon ne
mzetek kozzwliso ideieben veteték el/zenth
Jakob patriarkanak iquendo monda sa
Judanak nemzetetol/a sido kiralsag/ez
astalomitanak/hat fya lon/antipater/Al
exander/aristobolus/archelaus/erodes an
tipas/es filop az alexandert aristobolust/h m
aga meg olate megs az elso fyates. hogi az
ert az astalomita erodes birnaia/ah sidoh
orzagot azonkozbe a harom zent kirali
okrel iutanak Jerusalemben/es bezdek ah
varosba kerdozne/hogi volna az viom
an ziletet kirali kit meg kaluan/az e
rodes. igen meg zomorodek raita/felue
azon. hogi ha kirali nembol a sidok na
kirali zilatet volna/fel nguen otet nmi
idegenk orzagabol ki uerneie/bezde azé
a harom zent kiraliokat/ehre kernye
hogi. ha meg lelik a ziletet kiralt/ne
kyes meg mongiak/hogi o es tiztelhessek
meg aiandekozia. kit magа immaz/me
gh gondolt vala el vezteuede mikoron a
ziletet gier mek/vronkat meg keltek/es
maduan meg aiandokoztak uolna/ah
axom zent kiraliok/maf uton terenek az

ọt bíría uala <ez erodes a masodik fỹa kỹ
Arabiai kíralnak : h vnokaiat hoza maga
nak hazastarsúl> az astalonita / erodes I
degọn nemzetnek / az Antipaternek / fỹa va
la ⌊kjh veue hazas tarsul az Arabíai kir
alnak hugat . sattol lọn · ez Erodes / Astalo
nítanak oktauianos ⌊azar neueze / kỹh
a Sido orzagot bíra elọzer / az idegọn ne
mzetọk kọzzẃl / sọ ideieben vetetek el / zenth
lakob patríarkanak iọuendọ mondasa zerent[1]
ludanak nemzetetọl / a Sido kíraſsag / ez
Astalonítanak / hat fỹa lọn ⌊Antipater ⌊Al
exander ⌊Aristobolus ⌊Archelaus ⌊erodes / An
tipas / es filop . az Alexandert ⌊Aristobolust / ọ m
aga meg ọlete meg / saz elsọ fỹates . hogi az
ert az Astalonita erodes bírnaia / ah Sidoh
orzagot ⌊azọnkọzbe a harom zent kiraſi
iok / el íutanak Ierusalemben / es kezdeek ah
varosba kerdọznie / ho<gi>l[2] volna az vionn
an ziletọt kiraſi · kit meg haluan / az E
rodes . igen meg zomorodek raita / feluẽ
azon . hogi ha kirali nembọl a sidọknak[3]
kirali ziletọt volna / fel nọuen ọtet mínt
idegọnt . orzagabol ki uerneie / kezde azẽt
a harom zent kiraliokat / ehre kernỹe
hogi . ha meg lelik a ziletọt kiralt / ne
kỹes meg mongiak / hogi ọ es tiztọlhesse / es
meg aiandekozia / kit maga immar / me
gh gondolt vala el vezteni ⌊de mikoron a
ziletọt giermọk / vronkat . meg leltek / es
imaduan meg aiandokoztak uolna / a h
arom zent kiraliok / mas uton terenek az

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] Az *l*, betoldójellel, a kihúzott betűk fölé van írva.
[3] A szóvégi *k*, betoldójellel, a sor fole van beszúrva.

ꝓ orzagoggba angialnak ielontesebol mí
nek obaert. Erodes veluen hogi akiualiok
meg zalattozuan, a zillagynak latasabol
zegion bottek volna hozzaia teresolet meg
zendesodek solkebesnem keresztete azton ah
zuletot kiralt. de meg haluan a paztorok
nak dolgrat hogi meli nagi fenossegyeliek
ont volna nekik az angial es hogi mattá
volna aziletot kiralt kit aharom kirali
ok keresnek uala es melieket azent simeõ
profeta es a zent anna azzonizten megh
yede soltan meg erte hogi aharom kiral
iok otet meg zaltak volna soltan tanaso
kezõe abet gheembe uale giermakot vgynek
halalaual taxtanya hogi akit meg nem
tudhatot vala azokal egyptombon el vezthe
mene de myezt simm tanai minden azvri
sten hue ezenkeppen immanuel zent Joseph
zomiont Mariaual ver angialanak ielon
tesebol a giermok Jesussal egyptomba fut
ot vala es ot lakozek het eztendeig myzh
ch gyonz erodes kih mulek ez vilagbolszinh
elhon vronk Jesussal egyptomba Jerusolim
nenu uarossa utanak azamal mind egye
zh egyptomba a baluam istenok el torette
tuen le hullanak igy a varosnak kiuuleh
egy fah uagionimmd az ideiglen mali per
sidisnak neuezteti kinek ha lauelet uagi
gumolcset nagi heiat valameli tornak
makara katik ottan meg giogyul vele eh
sa hogi azzomiont Mariaual vont Jesussal
erodes elot a varossba magyon vala azzon
iontal forongak mind foldyg le haiolua tisza

ǫ orzagogba / Angíalnak ielǫntesebǫl mí
nek okaert · Erodes veluen / hogi a kíraliok
meg ⌊alatkozuan / a ⌊illagnak latasabol
zegiǫnlǫttek volna hozzaía teresǫket / meg
⌊endesǫdek lǫlkebe / snem kerestete ozton / ah
ziletǫt kiralt · de meg haluan a paztorok
nak dolgat / hogi meli nagi fenosseggel . iel
ǫnt volna nekik az Angial . es hogí imattak[1]
volna a ziletǫt kiralt · kit a harom kirali
ok keresnek uala . es melieket a zent Símeõ
profeta / es a zent Anna azzoní magaztalt vala[2] / igen megh
ýede / sottan meg erte / hogi a harom kiral
íok / ǫtet meg ⌊altak volna / sottan tana⌊ot[3]
kezde a Bethleembe ualo giermǫkǫk<rǫl>nek
halalokrol / tartanÿa · hogi a kít meg nem
tuthatot vala / azokal egietǫmben el vezthe
tneie ⌊de mÿert simmi tana⌊ nínt⌊en / az vri
stennek[4] hirenekwl[5] ezǫnkǫzben / ímmar zent losef / Az
zonionk Mariaual · wr Angíalanak ielǫn
tesebǫl a gíermǫk Iesussal Egiptomba fut
ot vala · es ot lakozek het / eztendeíg · mÿgh
eh gonoz erodes / kih mulek ez vilagbol Smih
eliǫn vronk Iesussal Egiptomba · Ieropolím
neuú uarosba íutanak · azonnal mind egee
zh Egiptomba a baluani istenǫk / el tǫrette
tuen le hullanak ⌊ot a varosnak kíuuleh
egi fah uagion / mínd ez ídeíglen : meli per
sidisnek neueztetik · kinek ha leuelet · uagi
giúmǫl⌊eet / uagi heiat / valameli kornak
níakara kǫtik · ottan meg giogiul vele · eh
fa hogí azzoníonk María / vronk Iesussal
erodes elǫt a varosba megíǫn vala : Azzon
ionkãk / svronkãk / mind fǫldÿg le haíolua : tíztǫ

[1] A szövégi *k*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] A *magaztalt vala*, betoldójellel, a sor folé van írva.
[3] A szövégi *t*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[4] A *nek* jelolt betoldás a szó folott.
[5] A *nekwl* jelolt betoldás a sor folott.

le.S mikoron azert gondolkodnaiek erodes.a
Betlehem giermekeknek.leh valyatasokrol
a Lazar.Romaba hiua.hogy azo fyaínak.kik
Beh vadoltak ualameg felalne.sa me mik
oron.a tarson varosnak hatoran.nemeh
meg tuda hogy.a varosnak hatarom.kolten
ek volna altal a harom.zent tiualiosk.mel
ieket miert annak elotte.ezer ezendonel
tobbel.meg profetalt vala nagi Dauid Hertelê
harangbol.minde meg ezetteta.Beh iutuan
Jdoquel Romaba.es a.lazar elot yoret fyai
ellen meg nieresnagyob batorsagot veue
ekkor.ket ezendo utan Jerusalembe terc
uen sa betleemi giermekeket tekh ezten
dosektol fogiatnak agi nagi giermekigle
nis.minde leh uagatakik tozot ormon fy
ates.kisded.kik beetleembe tartak vala
erodesnek uagakriol tezet tudatlan mi
elet ezt.a hogyerek.mint Makrobius mo
ngia.sa boron myert nagi uala a varos
mikeyen az Apokalipsis ben.zaz Niegiu
en nagi ezer artatlan giermekeket vu
nt Jesusert(gletteke meg)erodes.de nem
mula ek az istem hozzu allak erytetement
hetuen ezendok toraba nagi borsagban
esek.nagi eroskg hideg tovi vala otet mi
ndon napon.tellies testere vizketegek esek
zonetlen ualo fajasak is zenuede miak
nak.labai minde el vagadozanak.agiek
kih rotada.ek visselhetetlen dohossag ich
uala ki zaiabol.as mindon testebolmeg
ertuen.hogy a fidok orulneiek halalan
agi sokakat a fido nomossek tyzzekletom

le . Smíkoron azert gondolkodneiek erodes / a
Betlehemi giermǫkǫknek / leh vagatasokrol[1]
a ⌊azar / Romaba hiua / hogí azǫ fỹaínak / kik
beh vadoltak uala / meg felelne / sa me mik
oron / a Tarson varosnak hataran . menneh
meg tuda hogi / a varosnak haíoín . kǫlten
ek volna altal a harom ⌊zent kíraliok . mel
ieket míert annak elǫtte / ezǫr eztendǫnel
tǫbbel / meg profetalt vala dauid[2] nagi / hertelẽ
haragbol / mind meg egettete . beh iutuan
ldǫuel Romaba / es a ⌊azar elǫt pǫret fỹai
ellen meg niere / snagiob batorsagot veuẽ
chbǫl . <ket> eztendǫ utan Ierusalembe tere
<uen> sa Betleemi giermǫkǫket keeth ezten
dǫsǫktǫl fogua / ⌊ak egi napi / giermǫkigle
nis . mind leh uagata ⌊kik kǫzǫt · ǫnnǫn fỹ
ates . kisded[3] . kit beetleembe tartat vala
Erodes / leh uagak / iol lehet tudatlan mí
elek ezt . a hoherǫk . mint Makrobíus mo
ngia ⌊sakoron mỹert nagi uala a Varos
mikepen az Apokalipsisben vagion[4] zaz Niegíu
en negi ezǫr artatlan giermǫkǫket vro
nk Iesusert (ǫlettete meg)[5] erǫdes . de nem
mula el az ísteni bozzu allast erǫtte / mert
hetuen eztendǫs koraba nagi korsagban
esek . nagi erǫsh hideg tǫri vala ǫtet mi
ndǫn napon / telies testere vizketeg<es> esek
zǫnetlen ualo faiasatís zenuede niaka
nak . labai mind el vagadozanak / agieka[6]
kih rotadas / sel viselhetetlen dohossag iǫh
uala ki zaiabol / es mindǫn testebǫl / meg
ertuen / hogi a Sidok ǫrúlneiek halalat / n
agí sokakat a Sido nǫmǫssek kǫzzẃl / tǫm

[1] A g javított betű.
[2] A szó jelolt betoldás a sor folott.
[3] Az elözö és az e sorban lathato jel a *kisded* szó helyes helyet jeloli.
[4] A szó, betoldójellel, a sor fole van beszúrva.
[5] Az elözö és az e sorban lathato jelek az *ǫlettete meg* szókapcsolat helyes helyét jelolik. Az átjeloles tette szukségesse a zatojel használatát is a másolo részéröl.
[6] A sorvégi *a* jelolt betoldás.

lyczben vettete/meg paranyolua/azo huganak hogi mihelyon meg halna/ottan lehua
gatnaia otet/mind a bido orzag/meg akar
attia nekyvles/ſiratnaia azo halalat. emek
vtama egizer/hogi etel utan/almat emei
et/a horut nagi eroſſen teiaia eſet/ſel far
aduan bele. melyben vere ah beeſt. de nem
olhete magat meg. telieſſeggel. mert zyvik
vnokaia meg tartoztata ualaminere/az oh
tezet/ſmikoron ah kiuali vduaraba/ez dolog
ki hirhodot volna/az elſo fya/kit vtama ki
ral'ia zerzet vala/orvolmi foga vaita/ſeztis
meg olete azomal. exodeſ. ſah negiedik fy
at az Arthelaoſt hagia vtama/a kiral'ſagba
ſehkepen ot nap utan eh bodogtalan ember
tih mulek ez velaybol. a bido nomoſ foglio
tat titet paranyolt vala le vagatni/azo
huganak. azokat mind el boiata. ſeh nomoſ
aprozentok napiat/azert Amá zent eyihaz
negi napon vronknak ziletese utan para
nyola illemiermi idvozitenk kriſtuſnak tiz
tvſſegere/kih eeliek orzagol mind oroke dm

Zent Tamas erſok eletek +

Ah zent Tamas erſok/az elſo frid
exitus Lazar ideieben zenuede/azo
tyihazanak zabaiagaert/eh zent Jambor ta-
Anglis orzagba londonom neuu varoſbol
nomoſh zilektolſhogi fel ſerdult volna/de-
ak' tudomanva/es tiztoletos elk volyk nek m
unkaiara ada magat/kit azo dmia/ielos
ul az utan hogi ozuegie marada/mindon
iamborſagnak fogyatatoſſagaba/es azzon
ony mariahoz valo aitatoſſagra/tamutia

lǫczben vettete / meg paranʟoluã · az ǫ huga
nak · hogi mihelíǫn meg halna / ottan leh va
gatnaía ǫket hogi[1] / mind a Sído orzag / meeg[2] akar
attia nekẃles síratnaía az ǫ halalat · Ennek
vtanna egizer / hogi etel utan / almat ennei
ek / a horut nagi erǫssen reíaía esek / sel far
aduan bele · melieben[3] vere ah keest · de nem
ǫlhete magat meg · teliesseggel · mert eggík
vnokaía meg tartoztata ualamínere / az ǫh
kezet / smikoron ah kirali vduaraba / ez dolog
ki hirhǫdǫt volna / az elsǫ fỹa / kit vtanna ki
rafia zerzǫt vala / ǫrẃlni foga raíta / seztis
meg ǫlete azonnal erodes · sah negíedik fỹ
at az Arkhelaost hagia vtanna / a kirafsagba
sehkepen ǫt nap utan eh bodogtalan embǫr
kih mulek ez velagbol . a Sido nǫmǫs foglio
kat kiket paranʟolt vala le vagatní / az ǫ
huganak · azokat mínd el boʟata · seh nǫmǫs
Aprozentǫk napiat / azert Anía zent egihaz
negi napon vronknak zíletese utan para
nʟola illeníe / mí iduǫzitenk kristusnak tíz
tǫssegere / kih eel / es orzagol mínd ǫrǫke · Amẽ
zent Tamas ersǫk eleteh +
Eh zent Tamas ersǫk / az elsǫ Frid
ericus ʟazar ideíeben zenuede / azǫ
Egihazanak zabaʟagaert ʟch zent lambor tamada[4]
Anglis orzagba Londonom neuú varosbol
Nomosh zílektǫl / shogi fel serdult volna / de-
aki tudomanra / es tiztǫletǫs elkwlʟǫknek m-
unkaíara ada magat / kit azo Annia / ielǫs
úl / az utan hogi ǫzuegie marada / mindǫn
iamborsagnak foglalatossagaba / es azzoní
onk Mariahoz valo aítatossagra / tanittia

[1] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] A második *e* a sor folé van beszúrva.
[3] A szó második *e*-je a sor folé van beszúrva.
[4] A szót utólag toldotta be a scriptor.

vala ꝓtet. kih a me miꝛeron a het zabad tud
omamokat. iol meg tanulta volna. eh vel
agi es vduari dolgozba lon foglalatos. de h
ogi lata mert az egihazi nepeknek tiztysse
gyk ellen sok dolgok tetetnenek. es hagiua
az velagi es vduari eletyk. az kantuariai
ersekyk. pappa tetetek. es esperesse azon eg
ihazba. de amak utarma. a henrikos kira
li Angliay kancellariusaua trueh meli tiz
tben nagi okoson. es igazan visele magath
smindonyk zeretik vala. sazokat a meliek z
ent egihaznak zabadsaga ellen tetem. ak
arnak vala meg enhiti ualasmert ezokа
ert zerzotte uala. ah zent Teobald ersoka
kiralinak ꝓteriol leget akarattia nekri
kit oli igen zeret uala a kirali. hogi az er
soknek halala utan. e zent Tamas vala
ztata. kantuariai ersoke. kih mihelion er
soke zentyltetek. azonnal mas emborre va
lozek mert zyv imogynek zgnetlen ualo vi
seleseuel. es boitybel gyiptvi uala magath
de azo zentseget tuda nagi okal. el enzti
uala. hogi meg maradua o berme. a tizto
letos oltozetnek kemensegei is kiuul egie
ek nek. mogiok zerent. vala a zegemyknek
valo alamosnat. kit alotte ualo zent ers
ok meg kertozteto. vala. o meg keet am
iua teua. es minꝺ az dezmakat zegemyk
ek oztogattatia uala. mindon nayon tiz
n haromzegemek labokat. terdon alua
meg mossa uala. setelt italt. adduan nek
ik negi ezvst garas. aad uala. mindmik
nek ꝓmiꝛeron a zoꝛe imogy mag miguith
vala vaita. azzonionk Maria ꝓmion ma

vala ǫtet / kih a me míkoron a ⌊het zabad tud
omaníokat / iol meg tanulta volna / eh vel
agi es vduari dolgogba lǫn foglalatos . de h
ogi lata . mert az egihazi nepeknek tiztǫsse
gǫk ellen / sok dolgok tetetnenek / el hagiuã
az velagi / es vduari eletǫt . az kantuaríai
ersǫktǫl . pappa tetekek / es espereste . azon eg
ihazba . de annak utanna / a henrikos kira
fi Angliaÿ kancellariusaua teueh ⌊meli tíz
tben nagí okoson / es igazan visele magath
smindǫnǫk zeretik vala / sazokat a melíek z
ent egihaznak zabadsaga ellen tetetni / ak
arnak vala . meg enhiti uala ∫ mert ezoka
ert zerzǫtte uala / ah zent Teobald ersǫk / a
kiralinak ǫtet / iol lehet akarattia nekẃl
kít oli igen zeret uala a kirali / hogi az Er
sǫknek halala utan / e zent Tamast vala
ztata . kantuariai ersǫke / kih miheliǫn er
sǫke zentǫltetek / azonnal mas embǫrre va
ltozek / mert zǫr imǫgnek zǫnetlen ualo vi
seleseuel / es bǫitǫkel giǫttri uala magath
de azǫ zentseget / ⌊uda nagi okal / el eniztih
uala / hogi meg maraduã ǫ benne / a tizto
letǫs ǫltǫzetnek kemensege / ǫis kiuúl egieb
eknek / mogiok zerent iar[1] vala a zegeníǫknek
valo Alamosnat . kit alǫtte[2] ualo zent Ers
ǫk meg kettǫztetǫt vala / ǫ meg keet ann
iua teue / es mind az dezmakat zegeniǫkn
ek oztogattatía uala / mindǫn napon tize
nharom zegennek labokat / terdǫn alua
meg mossa uala / setelt italt / aduan nek
ik / negi ezwst garast aad uala / mindinik
nek ⌊Smikoron a zǫr imǫg / meg niǫuikh
vala raita / azzonionk Maria ǫnnǫn ma

[1] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] Az első betűn elfolyt a tinta. Olvasata bizonytalan.

ga meg varia uala tiho3 nagi aitatoſſagra
vala/ez nemoſ zent embernek. a tiuali aka
ruan haitani/ez erſoknek akarattiat ahra
hogi mind az o alatta ualo/piſpoktol/konſe
nſuſt iuua adna az orſzagbeli zokaſok rol
melieket o elotte ualo tiualiok/toltottenek
uala/az egihazi zabadſagoknak elleneſ
alhatatoſon ellene monda/a tiualnak he
myert hogi/az egihazi zabadſagoknak tor
eſere uolna/minek okaert mind a tiualn
ak/ſ mind az vraknak haxagiogba eſek. Eſ feh
zer tegig/mikoron mind az orzagbeli piſ
poktol/eſ zentpoktol/ſ nemiemw egih
azi friedelmekel ozue giwlt volna/eh ze
nt tamas beh zorita otet a tiuali/meg fe
mituen otet/hogi mind meg olettetneie/ha
a zokaſnak engedelmet nem adna/ſ meg
nem konfirmalnaia a tiualnak akarati
at/meli zent tamaſ latua/a tiualnak ne
hſagat/nagi emberoknek tanaſabol/bezz
del zak/konſenſuſt ada veiaia/de magah
ez utan/meg ertuen/hogi ſok kolkot el ka
hoznanak emek myatta/ſ udalatoſ/pen
itentiaual giottee omon magat/ſ mind
adzeug ſem monda/mſet/myg a papaſ
meg nem oldoztatek/ſ amak vtama a ti
uali/ahra tezde tezoritem/eh zent tam
aſ erſokot/hogi a mit mondot vala melue
uelnivaſaualiſ meg exoſſiteneie/de mikoro
ellene mondot volna/nagi ſok bozzuſag
ot/karokat/zidalmaſſagokat tezonek ra
ita temni/ſ a kanczellariusſagert/parazt bi
rak eleiben idezek otet/ſ mikoron a papa

ga meg varia uala : kíhǫz nagi aitatossaga
vala / ez nǫmǫs zent embǫrnek / a kírali aka
ruan haitaní · ez Ersǫknek akarattiat ahra
hogí mind az ǫ alatta ualo / píspǫkǫkel / konse
nsust írua adna az orzagbeli zokasokrol
melíeket ǫ elǫtte ualo kíraliok / kǫltǫttenek
uala / az egihazí zabadsagoknak elleneh
alhatatoson ellene monda / a kiralnak · <ho>
mỳert hogí / az egihazí zaba⌊agoknak tǫr
esere uolna / minek okaert mind a kiraln
ak / smínd az vraknak haragiogba esek ⌊Eǵ
zer kegig / mikoron mind az orzagbeli feh[1] pis
pǫkǫkel / es zentǫlǫkkel[2] / sneminemẃ egih
azi feiedelmekel ǫzue giẃlt volna / eh ze
nt Tamas beh zorita ǫket a kirafi / meg fe
nítuen ǫket / hogi mínd meg ǫlettetneie / ha /
a zokasnak engǫdelmet nem adna / smeg
nem konfírmalnaia a kiralnak akaratti
at ⌊melí zent Tamas latuã / a kiralnak va
ksagat : nagi embǫrǫknek tana⌊abol / beze
del ⌊ak / konsensust ada reiaía, de magah
ez utan / meg ertuen · hogí sok lǫlkǫk el ka
rhoznanak ennek mỳatta / ⌊udalatos pen
itenciaual giǫttre ǫnnǫn magat / smínd
adzeeg sem monda míset / mỹg a papatol
meg nem oldoztatek ⌊Annak vtanna a ki
rali / ahra kezde kezǫríteni / eh zent Tam
as ersǫkot / hogí a mít mondot vala níeluc
uel / irasaualís meg erǫssiteneíe / de míkorõ
ellene mondot volna / nagí sok bozzusag
ot / karokat / zidalmassagokat kezdenek ra
íta tenní ⌊Sa kancellariussagert / paraztbí
rak eleiben idezek ǫtet / smikoron a papa

[1] A szó, betoldójellel, a jobb margóra van írva.
[2] Az utolsó *k* és *l* javított betűknek látszanak.

ra apellait volna, ſazegihazi zabadſagot elo
mondanaia, ah tiualnak tezyritesebol, a pa
razt birak ſententciat akarnanak reiaia
adni. mindon bintelen. a zent kerezt nek ie
gyeet bit ziueben gondoz vala, kezeuel reia
vete, es a meg fezvölt vontat. otalmul ker
uen tih mene bekeſeggel kozzvölgtiol lehe
th eroſſen taialtiak vala, oriunak. dvultra
tonak, es egeteſre meltonak, tihoz akoue
tkozo eyel keet nomoſ vrak. titkon. megh
mondak hogi ſokan az vrak kozzvöl, halala
ra tanakottanak volna, myert tegyg me
gy emek okah nem vala miuan, es ſola
knak tuttara, el mene a haborusag elot
vronk. Jeſusnak peldaia zerent, ſzegi kyth
haion mene a tengeren altal, az o nepe
uel, es mikoron ſenonasba iutot volna, ha
rmad Alexander papa, tih akoron ot ua
la magi tiztoſſeggel fogada, es zent Tam
as, es meg ertuen tole, a tiualial valodo
lgat, aianla otet a pontmabeli talaſz
omban, az apaturnak, sha henrikoſ tiu
ali latuan, hogi e nomoſ zent piſpok ti
ment volna az ersoltſeegbol, kouetot tu
lde Romaba a papahoz legatot keruen
o tole, ki ezo igiet el vegezneie, meli pay
a magi femiteel iruan a tiualnak, mik
oron ſimmi uoh valazt nali nem teth vo
lna, mikab reiaia haragutiuek, az zenth
erſoere, ſvalam marhaſa vala, mindon
eki, ſimmo az o aruiaſuainak, es dulatah

ra apellalt volna / sazegíhazí zabadsagot elǫ
mondanaía / ah kiralnak · kezǫritesebǫl / a pa
razt bírak sententciat akarnanak reiaía
adni . míndǫn bintelen . a zent kereztnek íe
gíeet kit zíueben hordoz vala, kezeuel reia
vete / es a meg fezẃlt vronkat / otalmul ker
uen kih mene bekeseggel kǫzzẃlǫk / íol lehe
th erǫssen kaialtiak vala / orúnak : Arulta
tonak / es egetesre meltonak ⌊kihǫz a kǫue
tkǫzǫ eÿel / keet nǫmǫs vrak / titkon menuen[1] megh
mondak hogi sokan az vrak kozzẃl / halala
ra tanakottanak volna / mÿert kegig me
eg ennek okah / nem vala niluan / es soka
knak tuttara / el mene a haborusag elǫt
vronk Iesusnak peldaia zerent / segi kÿsh
haion mene a tengǫrǫn altal / az ǫ nepe
uel ⌊Smikoron senonasba iutot volna / ha
rmad Alexander papa / kih ah koron ot ua
la / nagi tiztǫsseggel fogada / ez zent Tam
ast / es meg ertuen tǫle / a kiralial valo do
lgat / aianla ǫtet a pontiniabeli kalastr
omban / az Apaturnak / Sha henrikos kir
ali latuan / hogi e nǫmǫs zent píspǫk ki
ment volna az Ersǫkseegbǫl / kǫuetǫt kẃ
lde Romaba a papahoz / Legatot keruen
ǫ tǫle / ki ez ǫ igiet el vegezneie / meli pap
a / nagi fenitekel iruan a kíralnak / mik
oron simmi ioh valazt <neki> nem teth vo
lna ⌊inkab reiaia haragúúck / az zenth
Ersǫkre . svalami marhaía vala / mind ǫ n
eki / smind az ǫ Attíafÿainak / el dulatah

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

es el predalatata/s minden nemzetseget/es baratit/s bare fuesyak/s atar azzomi allatok ualanak meeg giermyk agibeliekeris/zanki uete. megh es triiteruen/az oreg emberetet/hogi valahol meg kelneiek a kantuariai tamas ersoktrottan hozzaia memenek/ees kegig ahrea teuch hogi a kirali/eh zent emberek akarattiaterme sok keserusseggel/intab meg haithatnaia az o akarattiara/s meg aztis meg tiltata/hogi o orzagaban/s miki miuan o exette/ne ma thzneiek/meliebet mind eh nemps Jamboraz vriseneret/nagi beteseggel fogaduan hogi boiples otel es maiagot al komiprag vala/az orzagert/es a kiralieret/s azent egihaznak meg zabadulasaert/eh kirali kegig meg ertuen hogi/az apaturaknal tartana zallast pontmiakomba. meg fenigyete oket keueleuel tit meg haluan zent tamas/ompn magat es mene tolok/hogi eh Jamborok/o erottz nh zenuednenek valami mimorrusagot/sa zent laios/hoz/tih franciai kirali vala/foga magat tih nagi emberseggel fogada otet/es egi pispotot orzagabol/a papahoz tivlde hogi parancolna az Angliai kiralinak/hogi az ersoktot hazinaia/az o egihazahoz teerm/sa paya az omakra/a nagi atok alat/stilalom alat tett es orzagaba/hogi a kantuariai ersoktot/az o egihazaba zabadon hazinaia menni/s kezo riitetuen ekbol/az Angliai kirali/teuteros keuen beteseget zerze az ersokkel/shit keuellel haza hiua otet/de minek elotte ersokseggeben mennemeg ielonte vonk Jesus o nalli/hogi nagi tiztsseguel fogattatnaiek/de egi keuel ido-

es el predaltata / smindǫn Nemzetseget / es bara
tít / Akar firfỹak / sakar Azzoni allatok ualanak
meeg giermǫk agibelicketis / zanki uete · megh
eskẃttetuen / az ǫreg embǫrǫket / hogi valahol
meg lelneiek a kantuariai Tamas Ersǫkǫt / ot
tan hozzaía mennenek ⌊ezt kegig ahra teuch
hogí a kirali / eh zent embǫrnek akarattíat
enne sok · keserẃseggel / inkab meg haithatnaía
az ǫ akarattiara ⌊smég aztis meg tiltata / ho
gi ǫ orzagaban / sinki niluan ǫ erǫtte / ne íma
tkǫzneíek ⌊mefieket mind eh nǫmǫs lambor az
vristenert / nagi bekeseggel fogaduan <nagý>
bǫitǫlesǫkel es ima⌊agokal kǫniǫrog vala / az
orzagert / es a kiraliert · sazent Egihaznak m
eg zabadulasaert ⌊ah kirali kegíg / meg ert
uen hogi / az Apaturaknal tartana zallast po
ntiníakomba · meg feníǫgete ǫket leueleuel
kit meg haluan zent Tamas / ǫnnǫn maga
el mene tǫlǫk / hogi eh lamborok / ǫ erotte neh
zenuednenek valamí níǫmǫrẃsagot / sa zent
laioshoz · kih franciai kirali vala / foga magat
kih nagi embǫrseggel fogada ǫtet / es egí pis
pǫkǫt orzagabol / a papahoz kẃlde hogí para
n⌊olna az Angliai[1] kiralinak / hogi az Ersǫkǫt
haginaia · az ǫ egihazahoz teerni / sa papa az
onnal paran⌊ola[2] a nagi atok alat / stilalom alat tefi
es orzagaba ⌊hogi a kantuaríai ersǫkot / az ǫ
Egihazaba zabadon haginaia menni · skezǫ
rittetuen ehbǫl / az Angliai kirali / tettetǫs k
epen bekesegǫt zerze az Ersǫkel / shit leuellel
haza hiua ǫtet / de minek elǫtte ersǫksegeben
menne / meg ielǫnte vronk Iesus ǫ neki · hogi n
agi tiztǫsseguel fogattatneiek / de egi keues idǫ-

[1] A szó első *i*-je, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

el muluan martirſagnak palmaiaual me
me meniorzagban: ſa zankiuetesnek utan
nagsag eztendȯk el teluen meg teveh zent
Tamaſ Angliaban: eſ mind a kirealtol ſzra
ktol: eſ az egihazi vraimtol nagi tiztȯſſegg
el fogattatek. de emcheami napok utan, mit
ozon meg is azent egihaznak torvenie
otalmaznaia, ſem keresmeſſel, ſem erquel
meg nem ſzaitathatneiek, mind a kirali ſm
ind az vrak nagiob szarazra giulanak ho
mem mint amaik elotte, vgi ameza hoz
mindon nagon szalalara jarnak vala ſa
prozentȯk napian. negi vrak: fegiuerȯſ v
itezȯkel egiethomben veternie elſo meg er
tuen hogi eh zent Tamaſ azo egihazaba
imatkozneiek menenek, eſ eh nomoſ zet
erſȯlȯt kezdek keresm: ſmitoron az egih
az aitoiat keh akarnaiak azerzetȯſȯk ſ
az egihazi vraim temne, ſbeiz tettek vel
ahol fel teluen maiagabol zent Tamaſ pa
ranſola hogi meg mitnam az zent egih
az aitoiat ſeleigbe mene mondia, ena
z vriſtenek ſaz egihaznak zabadſagat
es keezh vagiok meg ſzalnom. de maga
paranſolok thv nektȯk atok alatt vriſt
felȯl hogi az en szazam tartozoknak ſi
mmit neh tegiethȯk, ſemmek utanna vra
Jeſuſnak eſ az ȯ zent Amianak magat
aianluan, ſaz egihaznak dolgrat zent
dienoſnek eſ az egihaznak zent patron
oſnak, a bimſȯknek fegiuerunek lehu
gattatek eſ feien valo papi koronaiat el
vaguan. feienek veleiek eſ ȯ zent vereh

el muluan · martirsagnak palmaíaual me
nne menıǫrzagban : sa zankiuetesnek utan
na / hat eztendǫk el teluen / meg tereh zent
Tamas Angliaban : es mínd a kiraltol / svra
ktol : es az Egihazí vraímtol / nagi tiztǫssegg
el fogattatek . de ennehani napok utan / mik
oron még is a zent egihaznak tǫrueniet
otalmaznaia / sem kerehmessel : sem erǫuel
meg nem haitathatneiek / mind a kirali sm
ind az vrak / nagiob haragra gíulanak ho
nnem mínt annak elǫtte / ugí annera / hoǵ
míndǫn napon halalara jarnak vala / sa
prozentǫk napian . negi vrak : fegiueros v
itezǫkel egietǫmben / vecerńe elǫt / meg er
tuen hogi eh zent Tamas az ǫ egihazaba
imatkozneiek menenek / es eh nǫmǫs zẽt
Ersǫkǫt kezdeek keresni : smikoron / az egih
az aitoiat beh akarnaiak / a zerzetǫsǫk / s
az egihazi vraim tennie / sbeis tettek voln
ah ⌊fel keluen imaL agabol zent Tamas / pa
ranLola / hogi meg nitnaíak[1] / az zent Egih
az aitoiat . seleigbe · mene monduâ / ena
z vristenert / saz egihaznak zabadsagac
rt / keezh vagiok meg halnom / de maga
paranLolok thẃ nektǫk atok alatt / vristẽ
felǫl / hogí az en hozzam tartozoknak si
mmit neh tegietǫk ⌊sennek utanna vrõk
lesusnak / es az ǫ zent Anníanak magat
aianluan / saz egihaznak dolgat / zent
dienǫsnek / es az egihaznak zent patron
osinak / a binǫsǫknek fegíueriuel / leh ua
gattatek / es feien valo papi koronaiat / el
vaguan : feienek veleíet / es ǫ zent vereth

[1] A szó második *n*-je javított betűnek látszik, a szövégi *k* pedig a sor fölé van beszúrva.

a pagímontomon/mínd el hínték/vront zile
tese utan/mikoron irnanak/egyr/zazisbetuen
negi ezendoben/mikoron azo Teſtet/az eg
ihazi nepek/a Geliebe tettek volna/es holte
felue/es temetesenek elotte/a halalttakrol
ualo miſet enekolneiek/azonmal. zent An
gialok sereggel et ielonuen/es hagiatak
velok/az Martirnak miseiet kezdek el/m
onduan. orúl az igaz embor vrban/es biz
ik o bennе/sa tobbi ugi kezde a zent Martir
miseiet enekolni/sel vegezuen a zent Miſer
nagi tiztoſſegvel/draga koporsoba/dranniál
es giongiolek meg ekesúldben/el temetek
azo egihazaba/kik mind ez ideiglen/nem
zomk az vriſtent zudatetelokel dicoitem
mi vront Jesusnak tiztoſſegere/tyh eel/es
orzagol. atiaual/es zent Velokel egietemberdm

Zent dauid kiralnak eleterol

Zent dauid profeta/sidoknak kirali
nem lak azo tpruenbeli zentektoth
zamlaltatik az istemek zentikozze/de meg
az apostolektol/euangelistaktol is/minde
egieb zent doktorok tolis/kik kiterik azet
Iraſba a zent atiaknak zamok kozzol ua
lonak lennie/kik vront Jesussal fel tama
duan/mmar kiriak az halhatatlan/es
bodogsagos elatot/Ech dauid. vala Judan
ak nemzetebol Jsamak fyá/kik Jesſenek is
neuezetik/beetlehem varoſabol tamada
azo attianak kisſebik fyá vala/kit az elo
Jsten valazta ehre/hogi a barmoknak
ſtorsagabol lenne/azo nepenek/a kiden

a pagímontomon / mínd el híntek / vronk zile
tese utan / míkoron irnanak ⌊ezǫr / zaz ⌊shetuen
negí eztendǫben / mikoron az ǫ Testet / az Eg
ihazí nepek / a Selíebe tettek volna / es holte
kelue / el temetesenek elǫtte / a halattakrol
ualo míset enekǫlneíek / azonnal · zent An
gialok sereggel ot íelǫnuen / el hagíatak
velǫk : saz Martirnak miseiet kezdeek el : m
onduan · ǫrúl az igaz embǫr vrban / es biz
ik ǫ benne / sa tǫbbi ugi kezde a zent Martír
miseíet enekǫlní / sel vegezuen a zent Miset
nagí tiztǫsseggel / draga koporsoba[1] · Aranníal
es giǫngiǫkel meg ekǫsúldben · el temetek
az ǫ egihazaba / kih mind ez ídeiglen / nem
zǫnik az vristent / ⌊udatetelǫkel di⌊ǫíteni
mi vronk Iesusnak tíztǫssegere : kýh eel / es
orzagol · Atíaual / es zent Lelǫkel egietǫmbe / Am̃
zent dauíd kiralnak eleterǫl
Zent dauid profeta / sidoknak kíralia[2]
nem ⌊ak az ǫ tǫruenbeli zentǫktǫlh
zamlaltatik az istennek zentíkǫzze / de meeg[3]
az Apostoloktol / Euangelistaktolis / smindǫ̃
egiéb zent doktoroktolís ⌊kih hitetik a zẽt
Irasba a zent Atiaknak zamok kǫzzẃl ua
lonak lenníe / kík vronk Iesussal fel tama
duan / ímmar bíríak az halhatatlan / es
bodogsagos eletǫt ⌊eh dauid . vala Iudan-
ak nemzetebǫl Isaínak fỹa . kih Iessenek is
neueztetik / beetlehem varosabol tamada
az ǫ Attianak kissebik fỹa vala ⌊kít az edǫs
Isten valazta ehre / hogi a barmoknak <paz>
paztorsagabol[4] lenne / az ǫ nepenek / a Sídokn

[1] A *so*, betoldójellel, a szó folé van beszúrva.
[2] A szóvégi *a* a sor folé van beszúrva.
[3] A szó második *e*-je a sor folé van beszúrva.
[4] A szó első szótagja utólag a sor elé van beszúrva.

ak feiedelme/es el vetuen ẓo̅mei elol a Saolt
iſtem paranyolatbol Samuel profetanak m
yatta. Kiralia ẓentoltetneiek. es vrnak lolke
el menuen Saol kiraltol. dauidra ẓallá igi
eh kepen hogi mikoron az ordoᵹ giᵹtorneie
Saolt zent dauid hegedvluen elotte megh
kwmiebodik valaſtmek utanna mikoron a
ſazok a bidokra hadakoznanak. es a goliád o
riás. haarcra ingyrkeneie az iſtemek nepeth
ſmki oreia nem merè menni. de iak eh ẓe̅
dauid tih ahtoron ẓgen ifyu vala/egi par
tiaual. bizuan az vriſtenbe fyldre eyte/es
omon fegiuereuek el veue feiet. kit haluan
abaol kiralinelofúl hogi ez vtan a ſazokath
el vertek uolna/es dauidot nagi tiztſſeggel
vittek uolna a varoſban mind telies eletebe
ellenſege lon/dauidnak. es haborgatoia de
vegre. mikoron el tolt volna Saol kiralnak
elete/azo fyaual ſonataſſal egietᵹmbe a ge
lboenak hegien/a ſazok hadaba meg ᵹlette
tek. kit a zent dauid haluan/tanaiok ke
rde vriſtentol hogi mit teme/ſmeg mon
da az iſten hogi ebronba meme/hol iak
az Judanak egi nemzetetᵹl/myert o es ah
nemzedbol vala kiralia valaztatek ſa tyᵹ
nemzetᵹn Iſboſet Saolnak fya. vralkoduan
a kiraliſagba ket eztendeig Ieruſalemben
dauid kirali kegig/her eztendeig/ſhat hol
napeeg orzagla ebronbaᵹ mikoron Iſboſ
etot arultataſ kepen/meg ᵹlteк volna on
non hazaba/es vriſtemek paranyolatti
abol maguat zakaztottak volna Saolnak
Iſraelnek a tyᵹ nemzete es/egietᵹmbe da

ak feiedelme / es el vetuen zǫmeí elǫl / a Saolt
istení paranꝛolatbol Samuel profetanak m
ỹatta / kirafia zentǫltetneíck / es vrnak lǫlke
el menuen Saol kiraltol / dauídra zallanak[1] igih
eh kepen / hogi mikoron az ǫrdǫg gíǫtǫrneíe
Saolt zent dauíd hegedẃluen elǫtte / megh
kwnniebǫdig[2] vala ſEnnek utanna mikoron a
lazok / a Sidokra hadakoznanak / es a golíad o
rías . harcra íngǫrleneíe az istennek nepeth
sínki ǫ reia nem merne[3] menní · de ꝛak eh zẽt
dauíd kih ahkoron ígen ifỹu vala / egi parí
tíaual . bízuan az vrístenbe fǫldre cỹte / es
ǫnnǫn fegiuereuel el veue feiet . kit haluan
aSaol kiralí / ielǫsúl / hogí ez vtan / a lazokath
el vertek uolna / es dauidot nagi tíztǫsseggel
vittek uolna a varosban / mínd telíes eletebe
ellensege lǫn / dauidnak / es haborgatoía ſ de
vegre . míkoron el tǫlt volna Saol kiralnak
elete / az ǫ fỹaual lonatassal egietǫmbe a ge
lboenak hegien / a ỹazok hadaba / meg ǫlette
tek ꝛKit a zent dauíd haluan / tanaꝛot ke
rde vrístentol hogi mit tenne / smeg mon
da az isten hogi Ebronba menne / hol ꝛak
az Iudanak egi nemzetetǫl / mỹert ǫ es ah
Nemzedbǫl vala . kiralia valaztatek ſa tỹz
Nemzetǫn Isboset / Saolnak fỹa . vralkoduan
a kiralisagba ket eztendeíg Ierusalemben
ꝛDauid kirali kegig / het eztendeig / shat hol
napeeg orzagla ebronba ſSmikoron Isbǫs
etǫt / arultatas kepen / meg ǫltek volna ǫn
nǫn hazaba / es vrístennek / paranꝛolatti
abol maguat zakaztottak volna / Saolnak
Izraelnek a tỹz nemzete es / egietǫmbe / da

[1] A *nak*, betoldójellel, a sor tole van beszúrva
[2] A *g* folott áthuzott vonas van.
[3] Az *n* jelolt betoldás a szo folott

uidéoz menuen ebronba harmadzer mm
ar egezh sido orzagba tiualia valaztasan
nak utama bekeſegel orzagla mind ah teleſ
igeretnek ſoldenczuen ezteno ſ vala miſo
on tezdeh orzaglam ſ negyuen ezteneig lon
tiuali heet ezteneig ebronba Jeruſalembeh
harmmez haiom ezteneig. ebronba hat ſiai
lonek Jeruſalemben tizenegi hadnagia az er
oſh Joab vitez uala a Sadoktot piſpoke teueſe
ruſalembeni nagi eroſ varat. kit mellonak
hnak uala eſ dauidnak eroſſegenek eh zent
dauidnak mindonkoron hada uala a Jazok
al ſigen meg memoritat ohet a ſok haddalh
mert az vriſten hogi vele uala mindonvith
nyer vala meg alaza azert mind a kormi
wle ualo nemzetohet eſ adot adnak uala o
neki az zquedſegnek zekremetis meli ſok ez
teneig Jeruſalem kiuul taretatik vala ne
petnek ſokſagaual papoknak eroſ oltozot ſe
regeuel eneklöknek hegedüſöknek egyeb vi
gſag teuöknek nagi ohomeuel Jeruſalemb
eh uuuch eſ wrnak Satorabaeſ hailoktaban
helihoz tetes mikoron dragа templomot ak
arna az vriſtermek tiztoſſegere lenaltatni
megh kelonte az vriſten neki hogi az
o ſuat halamont valaztotta uolna ehregel
hagia de maga nagi ſok aramat ſezuſtot
dragа fakat eſ koliegot gyüte eſ hagiak
reiaia ſemek utama Joabnak kezebe boa
tuan a Sadaktzo neyet ſ wreſtoduen hcha
ſſagnak toreſeben keueli ſaybe ſ gilboſſagba
neſ eſek de maga nagi pemtenciat azok
ol taztuan nem lak bolanatot mere. deſ

uídhoz menuen / Ebronba ⌊harmadzer ímm
ar / egeezh Sido orzagba / kíralía valazta / san
nak utanna / bekesegel orzagla mínd ah teſes
igeretnek fǫlden ⌊ǫtuen eztendǫs vala / miko
ron kezdeh orzaglaní / snegíuen eztendeig lǫn
kírali . heet eztendeig Ebronba · Ierusalembeh
harmíncz harom eztendeig · Ebronba hat fÿaí
lǫnek ⌊Ierusalemben tízeńegí · hadnagía / az er
osh loab vitez uala / a Sadokot pispǫke teuc · Ie
rusalemben / nagi erǫs varat · kit mellonak
hínak uala ⌊enaltata[1] · es dauidnak erǫssegenek neuezek[2] eh zent
dauídnak míndonkoron hada uala / a lazok
al / sígen meg níomoríta ǫket / a sok haddalh
mert az vristen / hogí vele uala / míndǫnwth
nÿer vala ⌊meg alaza azert / mind a kǫrni
wle ualo nemzetǫket / es adot adnak uala / ǫ
neki / az zǫuedsegnek zekrenietis / meli sok ez
tendeig Ierusalem kiwul tartatik vala / ne
peknek soksagaual / papoknak ekǫs ǫltǫzǫt se
regeuel / eneklǫknek / hegedúsǫknek egíeb vÿ
gsag teuǫknek / nagi ǫrǫmeuel · Ierusalemb
eh uiueh / es wrnak Satoraba / es hailokaban
helihǫztete ⌊smikoron draga Templomot ak
arna az vristennek tiztǫssegere ⌊enaltatni
megh ielǫnte az vristen <ne> neki · hogi az
ǫ fÿat / Salamont valaztotta uolna ehre ⌊sel
hagia ozton[3] de maga nagí sok Araníat / sezustǫt
draga fakat / es kǫl⌊egǫt gíúte / es hagíah
reiaía sennek utanna / loabnak kezebe bo⌊a
tuan a hadakozo nepet / swreskǫduen haza
ssagnak tǫreseben / keuelisegbe / sgilkossagba
n es <e>sek / de maga nagi penítencíat azokr
ol tartuan nem ⌊ak bo⌊anatot níere / deh

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[3] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

ꝛquendo mondaſnak eſmalaſztiat veuelſoltig
en nagi aitatoſ uala az edoſiſtenhoz hozi maſ
felzaz diiiretetȩl ebſſite meg a ſoltar ẽnuet
meliet az vriſten tiztoſſegere zerzẽ tik tȩz
vȩl mindẽnekben inkab emlekezik amn vronk
kriſtuſiesuſnak emborre letelerol. Ennenue
deſerol fel tamadaſarol. eſ egieb ioh tetirol me
li ẽnuet. az iſtem zent iraſoknak ẽnui tȩzet
ama zent egihaz. eȳel nagal. az iſtem diiire
ttre tulaidomta. meli ſoltar ẽnuet. iol leh
et ſido meluon mondȧ elozer. zent dauid eſ
zerzẽ. de zent Jerommuſ gyerekȩ melurol. kin
ch a hetuen doktorok valtoztattak vala. deak
bothwore magiarazza. tih mind eȝ mai napig
Romai ſoltarnak neuezteti. miert hozi an
ia zent egihaz awal eel. halalanak elotte ke
zig. eȝ iſtenoſ profeta latuan. hozi vriſten
tih akarnaia. ez velagbol uenne. Salamont
azo fiat meg koronaztata. eſ intuen azȝ
tem paranyolatoknak meg tartaſara. tihm
ulek ez vilagbol. zent Tamaſ erſek napian
mint zent Jerommuſ doktor mongia. az aza
napon melion. azo immepe eſek. ſel temetteti
tik azo varoſaba beetlerembe. nemeliek azth
mongiak. hozi a keerbe hol vront Jeſuſ meg
feziteték. eſ el temetteték. ſzalla ſolke kimbo
ra a zent atiakhoz homan iduozétenktol
tih zabadittatuan fel tamadaſanak napi
an mene vrontal aldozo napian. az orok
Bodogſagba kit engezion minekonkeſ. Alta
ſyu. eſ zent kelok vriſten. orokȩk prȩte ẽn.

A zent Silueſter elete kouetkezik

Siluester papa. Ley elſo. Romaba tam
ada. atianak Kuffinos uala neue. mel
lhiades papanak utanna huzon harom

iǫuendǫ mondasnak es / malaztiat veue / solí íg
en nagi aítatos uala / az edǫs ístenhǫz / hogi mas
felzaz díLíretǫkel / ekǫsíte meg a Soltar kǫnuet
meliet az vristen tiztǫssegere zerze / kík kǫzz
wl míndíníkben ínkab / emlekǫzik a mí vronk
krístusíesusnak embǫrre letelerǫl : kenzenue
deserǫl fel tamadasarol / es egíeb íoh tetírol me
li kǫnuet · az ístení zent írasoknak kǫnui kǫzǫt
Ania zent egihaz / eÿel nappal / az ístení diLire
ttre tulaídoníta / meli soltar kǫnuet / iol leh
et Sido níeluǫn monda elǫzer · zent dauid es
zerze / de zent leronímus gǫrǫg[1] níelurol / kir
ch a hetuen doktorok valtoztattak vala / deak
bǫthẃre magiaraza . kih mind ez maí napég
Romai soltarnak neueztetík Lmíert hogi An
ia zent egihaz awal eel · halalanak elǫtte ke
gig · ez istenǫs profeta latuan · hogi wrísten
kih akarnaia ez velagbǫl uennie · Salamont
az ǫ fÿat meg koronaztata / es íntuen az ls
teni paranLolatoknak meg tartasara / kih m
ulek ez vílagbol / zent Tamas ersǫk napían
mint zent leronimus doktor mongía / az az / a[2]
napon / melíǫn az ǫ ínnepe esék / sel temettete
ék az ǫ varosaba Beetleembe / nemeſiek azth
mongiak · hogi a keerbe / hol vronk Iesus meg
fezitteteek[3] / es el temettetek · szalla lǫlke limbos
ra a zent Atiakhoz honnan iduozítenktǫl
kih zabadittatuan fel tamadasanak napi
an · mene vronkal aldozo napian / az ǫrǫk
bodogsagba kit engegiǫn mínekǫnkes / Atia
fÿu : es zent lelok wristen / ǫrǫkwl ǫrǫke Amn

A zent Siluester elete kǫuetkǫzik

Siluester papa / leg elsǫ / Romaba tam
ada / atíanak Ruffinos uala neue / mel
lchiades papanak utanna / huzon haro-
Lm

[1] A második g javított betű.
[2] Az eredetiben a két szó tapad, de köztuk egy beszúrt virgula áll.
[3] *Az ee egyik betűje kurzívval van a másik fölé írva.*

egyezh ezt̄endeig ſtizen egy Bolnapeeg biczah
nagy iamborul a papaſagot eh zent Silueſte
rt az ꝙ Amma a Juſtina attianak halala utā
mikoron meg giermek volna adah a zent Cir
mus papnak hogy mīnd a yoh elkwlixe ſmīd
a zent Traſea tamitaia otet ſſel neuekpduen
eh Silueſter es pappa ah vendeeg fogadaſth
vriſtenert nagy zorgalmatoſſagyal kezdeh
termie minek okaert az Antiokhiai Timoteo
ſt ki romaba ezt̄endeig predikalla hazaba fo
gadakit az edpſ vronk Jeſuſnak neuecert ah
varoſnak bicoia a Tarquimius meg oleteſm
ikoron az ꝙ benieet eh Silueſter paptol kihk
erneie meg monda hogy ſimmi kazdagſagā
ꝙ nem latta volna ſottan paranyola a Tarquimuſ
nek hogy a Romayak iſtenenek aldozneiek
de ameh mikoron ſimmi kepen a zent Silueſte
ez nem termeie meg uerettete otet es tpm
korzbe vakeztete ſmegis feniogete hogy mīn
don kent kiket raita valamit tud termie
ſmonda zent Silueſter ahtol en nem felekh
mert ez eyel te meg halz ſugi lon mert hogy
varoralik uala egy hai tetem altal alla ah
torkan ſehfeli koron meg hala Sez Silueſtek
a neep kih zabadita a tpmlokzbol Smikoron
a konſtantinus cazar meeg pogan keuen
a zent Melchiades papat meg olette volna
kriſtus vronknak kitiert eh zent Silueſter p
apot iol lehet ſok ideig ellent taxta bemie
de mīnd a piſpokok kardmalok es egieb egy
hazi nepek ſakereztieneik egyetombe oteth
valaztak papaua ki a hidbe igen forro Bolue
ſegben es idupſſegpſ tanai adaſban igen telos

egeezh eztendeig / stízen egí holnapeeg . bírah
nagí íamborul a papasagot . eh zent Silveste
rt / az ǫ Annía a Iustína · attíanak halala utã
míkoron meeg[1] gíermǫk volna . adah a zent Cir
ínus papnak / hogi mínd a ȳoh elkwlꝉre / smīd
a zent Irasra tanitaía ǫtet · sfel neuekǫduen
eh Siluester es pappa leuen[2] ah vendeeg fogadasth
vristenert nagi zorgalmatossaggal kezdeh
tenníe ꝉminek okaert / az Antiokhiai Timoteo
st / ki romaba eztendeig predikalla · hazaba fo
gada · kít az edǫs vronk Iesusnak neueert / ah
varosnak biroia a Tarquinius meg ǫlete ꝉsm
ikoron / az ǫ kenꝉeet eh Siluester paptol · kih k
erneie meg monda hogi símmí kazdagsagat[3]
ǫ nem latta volna / **sottan**[4] paranꝉola a Tarquinius
neki · hogi a Romaȳak istenenek aldozneíek
de ameh mikoron / simmi kepen · a zent Siluestẽ
ezt nem tenneie / meg uerettete ǫtet / es tǫm
lǫczbe rekeztete ꝉsmegís fenígete hogi mín
dǫn kent <tenne> tezon[5] raíta · valamít tud · tenníe
smonda zent Siluester · ahtol en nem felǫkh
mert ez cȳel te meg halz / sugi lǫn mert hogi
vaꝉoralik uala / egi hal tetem altal alla ah
torkan ꝉschfeli koron meg hala / Sez Siluestẽt
a neep / kih zabadita a tǫmlǫczbǫl ꝉSmíkoron
a konstantinus ꝉazar / meeg pogan leuen
a zent Melchiades papat meg ǫlette volna
kristus vronknak hitiert . eh zent Siluester p
apot / iol lehet / sok ideig ellent tarta benne
de mind a pispokok · kardínalok · es egieb egi
hazi nepek sakereztienǫk egietǫmbe · ǫteth
valaztak papaua ꝉki a hidbe / igen forro · Bǫlꝉe
segben / es iduǫssegǫs tanaꝉ adasban / igen ielǫs

[1] Az *e* betű fölé egy kurzív *e*-t toldott be a scriptor.
[2] A szó a sor fölé van írva, betoldójellel.
[3] A *t* az *a* fölé van írva.
[4] Jelölt betoldás a sor fölött, pirossal írva.
[5] A szó az áthúzott szó fölé van írva.

vala ugi amera / hogi meg a poganoket es zere
tik uala, ꝙ zerzőtte uala / hogi zerdan pentek
on es zombaton böjtölienek a kereztienek. to
lehet ez immar közönseguel leh tetetik. mik
oron a konstantinus lazar. a sok kereztien ü
ernek ontasaert giogithatatlan poklossagba
essek volna ezt adak tanaia neki a baluanis
mado papi feiedelmek hogi a lazari birodalm
ok hazam ezer giermőkőket giüttetne, kik nek
vereyben meleg meg forędne ottan minden
kebeiből meg giogiulna. sel gyüttete a giermő
kőket. smikoron immar a napel iot volna m
elion meg akar uala a lazar az artatlan
giermőkök vereben forodni. ki hozata magu
az ꝙ lazari hazabol es megien vala a megh
forędo helire. a giermőkőknek ammiok hagyok
meg bolatuan nagi vaigatua, eleit veuek
kit latuan a lazar es haluan, a nagi kaial
tasokat, sokat smeg ertuen meg allata a zek
eret ssek emelkęduen, nagi edos zeep zokkal
kezde az vraknak szolgamak. es mind a kősse
nek zolnia meg mutatuan nemes okossagok
kal. hogi a Romai birodalom kegiőssegnek k
ith feieből tamadot volna. minek okaert n
em volna alkalmas, hogi ꝙ. ez nagi kegiőtlen
segot temetie az ꝙ polgarmak fyam. kit a pog
anoknon az az ꝙ ekensegoknon sem tőltenek m
la mert a Romai hadakozo nepek közöt, meg
zerztetet vala, hogi giermőkőt soha meg ne
olnienek. smikoron ez nagi kegielmessegoth
mind közönseggel ioua hattamak volna, par
anyola ottan hogi a giermőkőket. az ꝙ ammio
kna meg amaiak. sztendeig valo elek ad
nanak nekiok segieb alandekokat ir, meg dia

vala ugi annera / hogi meeg a poganokes zere
tik uala / ǫ zerzǫtte uala / hogi zerdan · pentǫk
ǫn / es zombaton bǫitǫlienek a kereztíenǫk . íol
lehet ez immar kǫzǫnseguel leh tetetǫt ¶S mik
oron a konstantínus ⌊azar · a sok kereztíen ve
ernek ontasaert giogithatatlan poklossagba
esǫt volna ⌊czt adak tana⌊a neki / a Baluaníl
mado papi feiedelmek / hogí a ⌊azari birodalom[1]
ol[2] harom ezǫr gíermǫkǫket giúttetne / kiknekh[.]
meleg verǫgben[3] · meg fǫrǫdne · ottan míndǫn
Sebeibǫl meg giogiulna . Sel gíwttete a gierm
ǫkǫket ⌊smikoron immar a nap / el iot volna · m
eliǫn meg akar uala / a ⌊azar az Artatlan
giermǫkǫk vereben forodni · ki hozata magat
az ǫ ⌊azarí hazabol · es megiǫn vala a megh
fǫrǫdǫ helire · a giermǫkǫknek Anniok / haỳok
meg bo⌊atuan nagi íaígatua / eleit veuek
kít latuan a ⌊azar es haluan / a nagi kaíal
tasokat / <sokat> smeg ertuen **okat**[4] meg allata a zek
eret sfel emelkǫduen / nagi edǫs zeep zokkalh
kezde az vraknak · szolgaínak · es mind a kǫsseg
nek zolnia / meg mutatuan nǫmǫs okossagok
kal . hogi a Romai birodalom kegíǫsseegnek k
wth feiebǫl tamadot volna . minek okaert / n
em volna alkolmas / hogi ǫ . ez nagi kegiǫtlen
segǫt tennéie[5] az ǫ polgarinak fỳain . kit a pog
anokon / az az ǫ ellensegokǫn / sem tǫttenek va
la ⌊mert a Romai hadakozo nepek kǫzǫt / meg
zerǫztetǫt vala / hogi giermǫkǫt soha meg ne
ǫlnenek / smikoron ez nagi kegielmessegǫth
mind kǫzǫnseggel ioua hatt<an>ak volna / par
an⌊ola ottan / hogi a giermǫkǫket · az ǫ Annio
knak meg annaiak . seztendeig valo elest ad
nanak nekiǫk / segíeb aíandekokalis / meg Aia

[1] A második *o* betoldás a szó fölött.
[2] Az *l* talán javított betű.
[3] A másoló jelölte, hogy a két szó felcserélendő.
[4] A szó pirossal írt betoldás a sor fölött.
[5] Az *é i*-ből javított betűnek látszik.

ndekozuan ẏket zekerekẏn bolata hazothoz
minꝺ ẏket ẏ kẏgiꝺ meg hazaꝺa tereſa kẏuet
kẏzẏ eẏel nekih ielẏnek zent petẏr. eſ zenth
pal mikoron alumeiek ſmondanak neki mi
ert az ártatlan ver ontaſnak veget uetela
m vronk kriſtuſ Jeſus. kiválde minket te hozz
ad hozi tanaiꝺ adnank mint giogiulhaz
meg a maſtam korſagodbol. mert ha abil
ueſter papat hozzad hiuatod kih a te habo
rgataſod elodth maſtan: kappag azẏ egiha
zih nepeiuel a baratien neuu hegiẏn. ẏ m
eg tamr tegẏodet ehre eſ meg mutatia a ke
giẏſſegnek ſpreꝺpiet kiben ha haromzer za
landaz mindon ſebeidbol ki giogiulz mel ẏ
aiandokot tulaidomi a te meg zabadiꝺad
nak az vronk Jeſuſnak kiben hiuen el tpri
ed a baluan iſtenẏknek templomokat eſ ze
nt egihazakat rakatuan a bizomi hitnek z
olgaia lecgiſſel ſerkenuen a lazar ottan a
zent ſilueſter papa utan kiválde kẏh katuan
a vitezẏket alitaſſhozi ah martirom ſagra
hiuattatneiek ſmeg batorituan azokat kik
vele ualanak. eſ menek a lazarhoz kinek el
otte a lazar fel keluen nagi io kedues fog
ada eſ meg ielẏntz az ẏ almat veend zer
ent ẏ neki eſ meg kerdoze minemv iſtenẏk
volnanak a kik neki ielẏntenek vala. kik nek
jetor eſ pal volna neuẏk zent ſilueſter me
gh monda hozi nem iſtenẏk volnanak deh
ozi vronk Jeſuſnak keet zent Apoſtoli voln
anak. ſkeppſtet a papa elẏ hozata egik kapi
anaual. ſmeg mutata a lazarnak. kiketh
miheliẏn lata ottan nagi kaialtaſſal azt m-

ndekozuan ǫket zekerekǫn boLata hazokhoz
mind ǫket ſǫ kegig meg hazaba tere Lsa kǫuet
kǫzǫ eýél nekih ielǫnek / zent petǫr / es zenth
pal míkoron alunneiek smondanak neki / mí
ert az Artatlan ver ontasnak veget uetel La
mí vronk kristus Iesus / kẃlde mínket tehozz
ad / hogi tanaLot[1] adnank / mínt giogiulhacz
meg / a mastani korsagodbol / mert ha / a Sil
uester papat hozzad hiuatod / kih a te habo
rgatasod elo<d>th mastan : lappag az ǫ egiha
zih nepeiuel a Saracten neuú hegiǫn . ǫ m
eg tanít tegǫdet ehre / es meg mutatia a ke
giǫssegnek fǫrdǫiet / kiben ha haromzer za
llandaz / mindǫn sebeidbǫl ki giogíulz / meſÿ
aiandokot tulaidoníL / a te meg zabaditod
nak az vronk Iesusnak / kiben híuen el tǫri
ed a Baluan istenǫknek templomokat / es ze
nt egíhazakat rakatuan / a bízoni hitnek / z
olgaia leegi ¶sfel serkenuen a Lazar / ottan a
zent Siluester papa utan kẃldeh · kŷh latuan
a vitezǫket alítah / hogi ah Martiromsagra
hiuattatneíek smeg batorítuan azokat kik
vele ualanak · el meneh / a Lazarhoz Lkínek el
ǫtte a Lazar fel keluen / nagi io keduel fog
ada / es meg íelǫnte az ǫ almat reend zer
ent ǫ neki / es meg kerdǫze mínemẃ istenǫkh
volnanak a kik neki ielǫntenek vala . kiknek
petor es pal volna neuǫk Lzent Siluester me
gh monda / hogi nem istenǫk volnanak / deh
ogi vronk lesusnak keet zent Apostoli voln
anak / s kepǫket a papa · elǫ hozata egik kapl
anaual . smeg mutata a Lazarnak · kiketh
míhelíǫn lata . ottan nagi kaialtassal azt m-

[1] A szó végén eredetileg *d* volt, azt a másoló lehúzta, és a *t*-t az *o* fölé írta.

onda hogi azok voltanak. Kezde a Silueſter pa
pat term. hogi a kegioſſegnek touat neki meg
mutatnia. Smonda a papa, eh ty nem egiez
hanem a kereſtiecz, kiben adzyg nem mehet
ne, mygh az vront kriſtus hitit meg nem ta
nulodna, ſmeg tamtuan ottan zent Silueſter
a Lazart hitynknek agazatira azomal meg
gyvle, es meg mitatta a tomloczokat vele, ſa ſſo
gliokat, mind el zabadittata, es a pentyokat, ſa
zombatot hogi tolmi hagia, Zombaton eſtue a
Lazar foredoſſ hazaba foredot Lenaltata. a pa
pa. a Lazarnak, es terezt vizet zentpluen, go
da hiuan a konſtantinuſt meg kereztyle ytt
atianak, fyunak. es zent belyknek neuében, ſaz
omal hogi nagi velagoſſag zalla Leiaiok, es
a Lazar azomal meg zabadula, a belyknek
ſtestenek polloſſagabol, ſnagi tiztan igue li
a foredobol, ſmeg monda hogi hatta volnah
vront kriſtuſt. azo kereztſegenek kezyg na
pian, meg zerze hogi egyezh Romaſagba, az
vront kriſtuſnagi tiztyleſſek. mind bizomſſ
ten. Masod napon hogi valaki vront Jeſus el
en karomlaſt mondana hat az meg halion.
harmadnap meg eh tyruen ada konſtantin
Lazar hogi ualaki kereztien emberen bozzu
agot tezen, fele marhaiatol meg foztaſſek
Negied napon ilien tyruent ada hogi mik
pen a Romai Lazar mindon kereztien vra
knak, ſkereztien nepnek feiedelme, egyetlen
ezenkepen a Romai piſpok mindon piſpo
knek. es teliеſ kereztienſegnek feie leme ſt
od napon ezt zerze hogi valameli bynoſſah
kereztien zent egihazba megien, es frith le
loſſul halalra volo. oman tih ne vonatu

onda hogi azok voltanak ¶Skezde a Siluester pa
pat kerní / hogí a kegiǫssegnek touat / neki meg
mutatnía . Smonda a papa / eh tǫ nem egieb
hanem a kerestŁeeg / kiben adzýg nem mehetz
<ne> / mýg az vronk kristus hitít meg nem ta
nulod<ia>[1] / smeg tanítuan ottan zent Siluester
a Łazart hitǫnknek agazatíra / azonnal meg
hẃle / es meg nittata a tǫmlǫczǫket vele . sa ffo
gliokat / mind el zabadittata / es a pentǫkǫt . sa
zombatot bǫitǫlni hagia / zombaton estue / a
Łazar fǫrdǫs hazaba fǫrdǫt Łenaltata · a pa
pa . a Łazarnak / es kerezt vízet zentǫluen / So
da hiuan a konstantínust meg kereztǫle ǫtet
Atianak / fýunak · es zent lelǫknek neueben . saz
onnal <hogi> nagi velagossag zalla reiaíok / es
a Łazar <azonnal> meg zabadula / a lelǫkenek[2]
stestenek poklossagabol · snagí tíztan íǫue ki
a fǫrdǫbǫl / smeg monda . hogi latta volnah
vronk krístust / az ǫ kereztsegenek kegig na
pian / meg zerze / hogi egeezh Romasagba / az
vronk Kristust / ugi tiztǫli<tess>ek[3] · mind bizoni ls
ten . Masod napon : hogi valakí uronk lesus ell
en karomlast mondana / hat az meg halion .
harmadnap meg eh tǫruen ada konstantínus
Łazar / hogi ualaki kereztien embǫrǫn bozzus
agot tezǫn / fele marhaiatol meg foztassek
Negied napon ilien tǫruent ada / hogi mike
pen a Romai Łazar míndǫn kereztien vra
knak / skereztien nepnek feíedelme <ezǫnkepẽ>
ezǫnkepen a Romai pispǫk / mindǫn pispǫkǫ
knek / es tefies kereztiensegnek / feie lenne . ǫt
ǫd napon ezt zerze / hogi valameli binǫs / ah
kereztien zent egihazba megiǫn / es fwth / ie
lǫswl halalra valo · onnan kih ne vonatta[4]

[1] Eredetileg *naia* volt a szóvég.
[2] A második *e* betű utólagos betoldás a szó fölött.
[3] A második *i* betű a kihúzott betűk felé, azok helyére van írva.
[4] A második *t* utólagos betoldás a szó fölött.

ſſek erquel. de bantaſnektűl maragion, hatō napon ez toruent ada Hogi ſinti egihazath ne rakattathaſſon varoſba Hanem lak az o megiel piſpokenek aldomaſabol, hetednapō ezt paraniola a lazar. Hogi ah̄ ēzmak ad attaſſanak egihaznak epiletire, Kiolezad na pon ezton zent petor koporſoiahōz (men) ēſ ot na gi ſiua uadola magat, wriſtennek azo bin ciuol, eſ aſot hozatuan a helt a hol vronk Jeſu ſnak a zent Saluatort rakata aſm̄ tezde ǫmǫn maga a fondamētomot, eſ a mueſok is hozza aluan ǫmǫn vallan eh nomoſſe iedelǫm tizenket koſarral wun kih a foldben a fondamentombol, a tizenket apoſtolok nak tiztſſegre ſmeg bezitteuen a zent Saluat ort, azo lazari palotaia mellet, zent petri zent palnak iſ egi kapolnat rakattata, ſtob eg ihazakateſ romaba. hol imit Jhol amot, ǫm ek utama ammiat eſ, zent Elona azzont kih a toron immar, abido toruent, fel vette ualaeſ bitmiaba lakuan, a toruemek mogia zerent Jambotul ebēh meg terituen. az vronk Jeſus nak hitire kvldek Jeruſalembe, a lazar, zenth Silueſter papanak tanaiabol, Hogi vronk kri ſtuſnak kereztſaiat eſ a vas zegeket meg ke reſneie, ǫmǫn maga kezig konſtatinus. Ro manak tartomamat mind Romaual egie tomben, ſmind lazari palotaiat a Romai pa panak eſ vronk kriſtuſ egihazanak adaſſa landokon, ſo maga bizangiomba meneh, es nagi kazdagon meg lenaltatuan a varos konſtancinapolnak neueze ſot zerze a lazari zektől zent Silueſtert papát kezig ot Romab.

a

ssek erǫuel / de bantasnekẃl maragion ⌊hatod[1]
napon / ez tǫruent ada / hogi sínki egihazath
ne rakattathasson varosba / hanem ⌊ak / az ǫ
megíes píspǫkenek aldomasabol / hetednapō
ezt paran⌊ola a ⌊azar / hogi ah dezmak ad
attassanak egihaznak epiletire ⌊Niolczad na
pon ozton / zent petǫr koporsoiahoz mene[2] es ot na
gi sirua uadola magat / wrístennek az ǫ bin
círǫl / es asot hozatuan / a helt / a hol vronk les
usnak a zent Saluatort rakata asní kezde
ǫnnǫn maga / a fondamētomot / es a miuesǫk
ís hozza aluan / ǫnnǫn vallan eh nǫmǫs fe
iedelǫm tizenket kosarral wún kih a fǫldben
a fondamentombol / a tizenket Apostoloknak
tiztǫssegre / smeg kezíttetuen a zent Saluat
ort / az ǫ ⌊azari palotaia mellet / zent petǫr
zent palnak is egi kapolnat rakattata / stǫb eg
ihazakates romaba / hol imit shol amot ⌊enn
ek utanna Anníat es / zent Elona azzont . kih a
koron immar / a Sido tǫruent / fel vette uala / es
Bitiniaba lakuan / a tǫruennek mogía zerent
lamborúl elneh[3] / meg terítuen / az vronk lesus
nak hitire kwldeh Ierusalembe / a ⌊azar / zenth
Siluester papanak tana⌊abol / hogi vronk kri
stusnak kereztfaiat / es a vas zegeket megke
resneie ⌊ǫnnǫn maga kegig konstātinus · Ro
manak tartomaniat / mind Romaual egie
tǫmben / smind ⌊azari palotaiat a Romai pa
panak es vronk kristus egihazanak adah A
iandǫkǫn / sǫ maga Bizanciomba meneh / es
nagi kazdagon meg ⌊enaltatuan a varost
Konstancinapolnak neueze / sot zerze a ⌊azari
zekǫt / zent Siluestert papat kegig ot Romaba[4] /

[1] A *d* az *o* felé van írva, betoldójellel jelölve.
[2] A szó a sor felé van írva, helyét betoldójel jelzi.
[3] Az *n* jelölt, sor fölötti betoldás.
[4] A szó utolsó betűje a sor alá van betoldva, betoldójellel.

hazgia holot/eh nomoſ paztor. mmò peldaia
ualſmmò zent tanuſagaual hiuon orizi
vala az vront kriſtuſnak Johait iſmmòon
ozuegiokner. eſ aruaknak ſzegemok net. ne
uoket. Regeſtomba uetette vala. eſ mmò a
zoknak zwkſegoket. beuon meg zolgaltatia
valaſeh zent emborner. paraniolatiabol. ah
Lazar veia engeduen. ſo zolgaluan. a Conci
liomot. elſo 6madot bitmianak tartoman
iaban. Aicea neuu varoſba ton. kiben haz
omzaz. tizen het egihazi feiedelmek. ſnagi
tanult emberok valanak. kyk a kereztien
hitonknek agazatit. miluan meg magiar
azak. eſ iduoſſegonk melle. ſok zerzeſoketh
zerzenek. Romaban eſ. é zent konſtantin
oſ Lazarnak ſegeiegeuel. maſ 6madotis ton
holot a korebeli eretnekoket. tudma mint
triuſt. fotimuſt. eſ Sabelliuſt. megh atkozah
eſ a bizom kereztienok kozzvl kih vete. eſ
zent Siluester papa zerze. hogi parazth
emborner. egihazi nepon. hatalma ne leg
ion. eſ negiuen tanuknak alatta. a pap ne
karhoztaſſek. valami kaar vallaſra. a uag
kiſſebſegnek zenuedeſere. ſeztis o zerze. ho
gi. a diakonoſ dalmatikaba oltoziek. mikor
a miſen Euangeliomot mond. ſtob nomoſ ze
rzeſoketis ton. ki a nagi ſok io munelkodet
eſt. erdome vtan. ki mulat vrban. ez vela
gbol. konſtantinuſ Lazar birodalma alat
vront ziletese vtan. mikoron hazomzazh
ſtilenzuen eztendobe irnanak. ſugian ot
tan temettetek Romaba. mi vronk Jeſuſnak
tiztoſſegere. kih tel. eſ orzagol orokbe. amen.

hagia holot / eh nǫmǫs paztor mínd peldaía
ual / smínd zent tanusagaual · híuǫn ǫrizí
vala az vronk krístusnak lohait · ⌊smindǫn
ǫzuegiǫknek / es aruaknak / szegeniǫknek . ne
uǫket / Regestomba uetette vala / es mínd a
zoknak zwksegǫket / beuǫn meg zolgaltatía
vala ⌊eh zent embǫrnek paran⌊olatiabol / ah
⌊azar reía engeduen / sǫ zolgaluan / a Conci
liomot . elsǫ Sinadot Bitiníanak tartoman
iaban / Nicea neúu varosba tǫn . kiben har
omzaz . tizen het egihazi feiedelmek . snagi
tanult embǫrǫk valanak . kȳk a kereztíen
hitǫnknek agazatit / níluan meg magiar
azak . es iduǫssegǫnk melle / sok zerzesǫketh
zerzenek · ⌊Romaban es / é zent konstantín
ǫs ⌊azarnak segel⌊egeuel / mas Sinadotis tǫn
holot a kǫrbeli eretnekǫket / tudnía mint / A
rriust / fotinust / es Sabelliust megh atkozah
es a bizoni kereztienǫk kǫzzẃl kih vete / eh
zent Siluester papa zerze / hogí parazth
embǫrnek / egihazi nepǫn / hatalma ne leg
iǫn · es negiuen tanuknak alatta / a pap ne
karhoztassek / valami kaar vallasra / a uaǵ
kissebsegnek zenuedesere / seztis ǫ zerze / ho
gi / a díakonos dalmatikaba ǫltǫzíek / mikorō
a misen Euāgelíomot mond . stǫb nǫmǫs ze
rzesǫketís tǫn . ki a nagi sok io míuelkǫdetn
ek erdǫme vtan / ki mulek[1] wrban / ez vela
gbol . konstantinus ⌊azar birodalma alat
vronk ziletese vtan : mikoron haromzazh
skilenczuen eztendǫbe irnanak / sugian ot
tan temettetek Romaba / mi vronk lesusnak
tiztǫssegere / kih eel / es orzagol ǫrǫke / Amen

[1] Az *e* pacás, esetleg javított betű

Kys karaczon napra valo ꝑdikᷓ

Menek utamal el telek. a molczad nap tormúl meteltetek. ah gyermek. ez igeket zent lukacz euangelista irta a zent Euangeliomnak masodik rezebensa mai misenek zent Euangeliomabol vette tenek. kiben az edes vronk Jesus. sokzor zeretete ielentetik mi hozzank ebben. hogy illien kiim gyermek koraba kezde. az o Bodog kenzenuedesenek aiandekat. nekonk oztogatni mert am kiolczad napon. zileteſenek vtama. az o dragalatos zent verét. kezde teczonk hallatnia. mutatuan omon magat bmosnek lenne. fel ueuen aʒ tormúl metelteteſnek toruenıet. mikoron de magaz mondon bintol felsegos kepen valo. tizta uala myert kegig nagi kegiosségnek dolga. ahol gondolkodnonk. mikepen az zeep kis Jesus. Sziuan meteltetik uala tormúl. ez may napon. nagi Szerelemmel zenuedeseuel azért

Hazom rend beli tanuſagonk le zon. az vronk Jesus. tormúl meteltetéſerol. Elso ahrol. mi okaert atta uala. vristen eh toruent abido fizʃyaknak. Masodik myert akara vronk ez nehez. es kenos toruent fel vennie. Harmadik ahrol legion. mint lona tormúl meteles. az elso tanuſag melle tu monk telh. hogy zent doktorok nak monda sok zerent. hazom okokert zerzeh vristen o toruenbe a tormúl meteles. elozer az ember edet bmeczet. kiben mind niaian fogyontatto nk. es zilettonk. igen alkolmason kegig m

Kÿs karaʟon napra valo p̄díc̊a
Mínek utanna / el telek . a níolczad nap
kǫrniẃl meteltetek / ah gíermǫk · ez
igeket zent lukaʟ euangelista íría / a
Zent Euangeliomnak masodik rezeben ʟsa
maí mísenek zent Euangelíomabol vete
tenek . kíben az edǫs vronk Jesus . forro zeret
ete ſelǫntetik mí hozzank ehben / hogí ílíen
kíʟín gíermok koraba / kezde / az ǫ Bodog ken
zenuedesenek aíandekat / nekǫnk oztogatni
mert am Niolczad napon / zileteſenek vta
nna / az ǫ dragalatos zent vérét : kezde erǫ
ttǫnk hullatnía . mutatuan ǫnnǫn magat
binǫsnek lenníe . ſel ueuen ah kǫrniúl met
eltetesnek tǫrueníet / míkoron de maga / m
índǫn bintǫl felsegǫs kepen valo / tízta uala
ʟmýert kegig nagi kegiǫssegnek dolga / ahr
ol gondolkodnonk / mikepen az zeep kis Jesǫ
Siruan / meteltetik uala kǫrniúl / ez maÿ
napon / nagi Serelǫmnek zenuedeseuel Azét
Harom rendbeli tanusagonk le
zǫn / az vronk Jesus : kǫrniúl metelteteserol . El
sǫ ahrol / mi okaert atta uala / vríſten eh tǫr
uent a Sido firfÿaknak ? Masodik mýert ak
ara vronk ez nehez / es kenos tǫruent fel ve
nníe ? Harmadik ahrol legiǫn / mint lǫn a
kǫrniúl ʟmeteles ? az elsǫ tanusag melle tu
nnonk kelh / hogi zent doktoroknak monda
sok zerent ʟharom okokert zerzeh vríſten / o[1]
Tǫruenbe a kǫrniúl metelest . elǫzer / az er
edet bineert / kiben mind níaían fogontatto
nk / es zilettǫnk / igen alkolmason kegig / m

[1] Az *o* helyett *ǫ*-t írt a másoló, majd lehúzta az alsó vesszőt.

ert az eredet ʒerent valo bín, oli igen ártoſ
es utalatoſ az vriſten elot, hogi ha mínd el
eitol fogua vruoſſagot es ellen nem ʒerʒoth
volna, ſoha ſínki es ideig nem mehetpt vol
na menórʒaybaſazert a yoh iſten mihel
gíermoki lónek elſo ʒileínknek, ottan vru
oſſagot ʒerʒe az eredet bvón ellen, hogi do
hoſ es vtalatoſ. neh Leme es embori nem
et mindonkoron o elotte ʒazert mentvol
lozer ʒerʒe aldozat tetelóket, hogi a gierm
okot el vizik vala, az o ʒilei. a helre. hol azh
vriſtenmek tiztoſſegot zokták vala, es oteh
madnia. ſa gíermok tezeben. ego giertiat
vagi egiebet valamit aduan, fek emelik u
la az vriſten tiztoſſegere. ſmattozuan az
vriſtenhoz. halakat adnak vala. o ʒent fel
ſegenek a magzatert. ſazo hitoket es áita
toſſagoket. az iſtemi ergalmaſſagnak mia
tta, meg tiztúl vala a gíermok. az eredet bín
bol, vlzh ozonmek utarma. leh teue vriſti
es vruoſſagot. Abrahamnak tih ahtoron
eh foldon elſo lon, ty az egi bizom iſtemek
zolgaia vona mbert mmaran, mind eh
telies foldon baluámotat madnak valah
az edoſiſten ada, a tormúl metelteteſnek
toruemet, hogi mind onnon magat Abrah
am. ſmind az o ʒolgait es hazaban valoſ
iefiatat tormúl metelneie. Moiſes altal
ozton ugian mind az telies fido nemzem
et meg paraniola. hogi mindon firſi gier
mokot ziletesenek vtarma tormúl metelt
etnek a papokal, a leani gíermokoket te
gig ah keppen aldoznak vala, mint meg ma

mólozad napon

ert / az eredet zerent valo bín / olí ígen dǫgǫs
es utalatos az vristen elǫt / hogí ha mínd el
eítǫl fogua vruossagot ez ellen nem zerzǫth
volna . soha sínkí ez ideíg . nem mehetǫt vol
na menıǫrzagba ſ azert a ỹoh ísten mihelt
giermǫkí lǫnek elsǫ zileínknek / ottan vru
ossagot zerze az eredet bẃn ellen . hogi do
hos es vtalatos . neh lenne ez embǫri nemz
et mindǫnkǫrǫn ǫ elǫtte azert mentẃl e
lǫzer zerze aldozat tetelǫket / hogi a gierm
ǫkǫt el vizik vala / az ǫ zilei . a heſre . hol azh
vristennek tiztǫssegǫt zoktak vala tenni[1] / es ǫteth
imadnía . sa giermǫk kezeben / egǫ giertíat
vagí egiebet valamit aduan . fel emelik va
la az vristen tiztǫssegere . simatkozuan az
vristenhǫz . halakat adnak vala . ǫ zent fel
segenek a magzatert . sazǫ hitǫkert es Aita
tossagokert . az isteni ergalmassagnak mỹa
tta . meg tiztẃl vala a giermǫk / az eredet bín
bǫl Vízh[2] ǫzǫnnek utanna . leh teue vríſtẽ
ez vruossagot . Abrahamnak kih ahkoron
eh fǫldǫn elsǫ lǫn . kỹ az egi bizoni istennek
zolgaia vo<.>lna[3] mỹert ímmaran / mínd eh
telies fǫldǫn baluaníokat ímadnak valah
az edǫs isten ada / a kǫrníúl meteltetesnek
tǫrueniet . hogi mind ǫnnǫn magat . Abrah
am . smind az ǫ zolgait / es hazaban valo f
irfiakat . kǫrniúl metelneie Moises altal
ozton ugian mind az teſies Sido nemzetn
ek meg paran ola / hogi mindǫn fírfi gier
mǫkǫt ziletesenek vtanna niolczad napon[4] / kǫrniúl metelt
etñēk a papokal a leaní gíermǫkǫkert ke
gig ah keppen aldoznak vala / mint meg mo

[1] A szó sor feletti jelölt betoldás.
[2] Az egész szó nagyobb betűvel van írva, így lehet, hogy a szókezdő *v* nem nagybetű.
[3] A kihúzott betű helyett az *o* fölé írt a scriptor egy *l* betűt, jelölt betoldásként.
[4] A bal margón jelölt betoldás a (virgula előtti) két szó.

ndatek eh fele tormúl metelteteſnek vruo
ſſaga meg marada ah Gidok tozot, mind ad
zyg, myg vronk Jeſus a kereztſegnek tyrue
met adah Maſod okaert zerozteték, az to
rmúl meteltetesnek tpruemie g tpruenbe ho
gi eh fele paranıolat tartaſaual. melto le
me abido neep vriſten tpruemenek vetelere
ſ mind oltozedben, ſmind hitiben krvſombozne
a tpob nemzetek tol azert amak elotte par
anıola vriſten a tormul meteleſt. abidokn
ak, mínek elotte a tpruent nekik adah Gín
ai hegiom emnek peldaiara, hogi meg mut
atnaia. mert abido neep, o felſegenek tula
idon, eſ niaiaſ nepeh volna. Harmad okaét
zerozteték ah tormúl meteltetes. hogi ſzt
aham hitínek igaſſaganak. iegie lennek
hogi mindonok nek. kik a bizom iſtenben hiz
nek. Attia leme, ah ra monda Abraham
ak a jo iſten, nagi nemzette tezlek tegodetik
ſ meg aldiak, ſaldot lezik, eſ igen nagia tez
om a te neuedet, ſmeg aldom azokat, kik te
ſelpled iot mondnak, eſ meg atkozom, kik
te rolad gonozt mondnak, eſ te benned al
datnak meg eh foldnek mindon nemzet
eghi. kigbol meg ielentetik, hogi az edoſ ve
riſten ada Abrahamnak, a tormúl metel
teteſnek paranıolatiat, hogi meg ielente
mert o igen engodelmeſ, kiuſegoſ. eſ niaiaſ
baratia vala az vriſtemek. kiben tanuſa
gh adatik minekonk is, hogi ha akaronk
az edoſ veriſtemek tedueſ zolgai lemók
legionk engodelmeſok. eſ kiuok o felſegenek

ndatek · eh fele kǫrniúl meteltetesnek vruo
ssaga meg marada ah Sidok kǫzǫt / mind ad
zÿg · mÿg vronk lesus a kereztsegnek tǫrue
niet adah **Masod** okaert zerǫztetek / az kǫ
rniúl meteltetesnek tǫruenie o[1] tǫruenbe / ho
gi eh fele paranꝉolat tartasaual . melto le
nne aSidó neëp[2] . vristen tǫrueníenek vetelere
es mínd ǫltǫzedben[3] . smind hitiben kwlǫmbǫzne
a tǫǫb nemzetǫktǫl ⊔azert annak elǫtte par
anꝉola wristen a kǫrniul metelest · aSidokn
ak / mínek elǫtte a tǫruent nekik adah Sín
ai hegiǫn ennek peldaiara / hogi meg mut
atnaía . mert aSido neep / ǫ felsegenek tula
idon / es niaias nepeh volna . Harmad okaĕt
zerǫztetek ah kǫrníwl meteltetes . hogi Abr
aham hitínek igassaganak . iegíe lenneh
hogí míndǫnǫknek / kik a bizoni istenben hiz
nek . Attia lenne ⊔ahra monda Abrahamn
ak a ỳo isten / nagi nemzette tezlek tegǫdeth
es meg aldlak / saldot lezh . es ígen nagía tez
ǫm a te neuedet / smeg aldom azokat / kik te
felǫled iot mondnak / es meg atkozom . kik
te rolad gonozt mondnak / es te benned al
datnak meg eh fǫldnek mindǫn nemzeꝉ
eghi . kigbǫl meg ielǫntetik / hogi az edǫs vr
isten ada Abrahamnak / a kǫrníwl metel
tetesnek paranꝉolatiat / hogi meg ielǫnꝉe
mert ǫ ígen engǫdelmes / hiusegǫs . es niaias
barattia vala az vrístennek . kiben tanusa
gh adatik minekǫnk is / hogi ha akaronk
az edǫs wristennek kedues zolgai lennǫ̃k
legiǫnk engǫdelmesǫk / es hiuǫk / ǫ felsegenek

[1] Először ǫ-t írt a scriptor, majd pirossal lehúzta az alsó vesszőt.
[2] Az *e* fölé tett pontok pirossal le vannak húzva.
[3] A második *ǫ* javított betűnek látszik.

Masodik tanusag az mi okta-
ataara vronk Jesus ez mai napon tormúl
metelt atm mikoron az o fogontatasa es zi
leteſe bronnek rol lon felelnek ehre zenth
da ktorok hogi heet okaert ſelozer hogi az
eretnekſget meg gialaznaia. kik azt mon
dottak hogi vronk Jesusnak teſte nem bizo
mi embori teſt volt de egyhol terſot. mikoio
ez ilien teſt meg nem tagoltathatik. ſvere
ſem mehet. mikepen az edoſ vronk teſtenek
kiben meg bizomittatik. hogi bizomi embori
teſte volt. Masodzer a mi kolti tanuſagon
kert. hogi meg mutatnaia ehben. h merth
Idusſegvnk melle netonk is zvkſeeg. a lol-
ti tormúl metelkodes. hogi mind kiwúl ſm
ind belol. tormúl meteltettek lemiek. kiwúl
ruhazatonyba. hogi ſolotte ielos ne lemeh
kezedongben. hogi meg ellenzhetetlen leg
ion. lelekodeſonyben. hogi vtalatos ne lem
eh. erzekenſegvnkben. hogi zertelen azokat
folmi ne haimoiott ehbelolis. gondolatimk
at zentvol tartuan. kevanſagonkat tiz
tan. Jgiekozetonket igienſon. ezokrol m
ongia zent pal. tormúl meteltettetek ne
kezzel. de vronk kriſtuſnak tormúl me
telkodeſevel. hogi meg foziatok a thw te
ſtotket. az o kevanſagatol. harmadzer e
dos vronk akara tormúl meteltetni a bi
okert. hogi nek mentiget neiek magokat mo
nduan. nem fogagiok otet. mert kilombos
a mi atiamktol. kik tormúl meteltetek m
agokat kegiedzer. az predygokert. hogi az

Masodík · tanusag / az · mí okaert[1]
akara vronk lesus / ez mai napon kṛniúl
meteltetni ? míkoron az ọ fogontatasa / es zí
letese bẃnnekẃl lọn ? felelnek ehre . zenth
doktorok[2] / hogi heet okaert ∫ elọzer hogi az
eretnekọket / meg gíalaznaia . kik azt mon
dottak / hogí vronk lesusnak teste / nem bizo
ni embọri test volt · de eegbọl zerzot . míkorō
ez ilien test meg nem tagoltathatík · s vére
sem mehet · míkepen az edọs vronk testenek
kiben meg bizonittatík · hogi bizoní embọri
teste volt · Masodzer / a mi lọlki tanusagon
kert · hogí meg mutatnaia ehben / <h> merth
lduọssegọnk melle nekọnk is zẃkseeg · a lol-
ki kṛniúl metelkọdes / hogi mind kiwúl / sm
ind belọl / kṛniúl meteltettek lennēk ⌊kíwvl
ruhazatongba . hogí fọlọtte íelọs ne lenneh
⌊bezedọngben . hogi meg ellenzhetetlen leg
iọn . ⌊elekọdesọngben / hogí vtalatos ne lenn
eh . erzekọnsegọnkben / hogi zertelen azokat
folni ne hannoiok ⌊Sbelọlis · gondolatínk
at zentẃl tartuan . keuansagonkat tiz
tan . Igiekọzetọnket igienọsọn ⌊ezokrol m
ongia zent pal . kṛniúl meteltettetọk nē
kezzel . de vronk krístusnak kṛniúl me
telkọdeseuel . hogi meg foziatok a thẃ te
stọtọket / az ọ keuansagatol ⌊harmadzer E
dọs vronk · akara kṛníúl meteltetni a Sid
okert . hogi neh menthetneiek magokat mo
nduan : nem fogagiok ọtet / mert kilọmbọz
a mi Atiaínktol / kik kṛniúl meteltettek m
agokat ⌊Negíedzer / az ọrdọgokert / hogí az

[1] Az *ert*, jelölt, sor feletti betoldás.
[2] A *d* utólag beírt betű a sor elejére (kilóg a sorból).

o emberre leteret ne tumaiak mert ha felh
nem vezih uala vronk Jesus eh bimosoknek to
ruemet ottan meg exti vala hogi istemnek
fya volna seh kepen sem Judasnak nem hatta
volna el arulma sem a zidoknak pilatossal
meg oletteteme ezon okaert teueh az vriſten
hogi zent Josefnek iegigztetneiek azzomonk
Maria minek elotte meseben akara zallani
otozer fel vene vronk Jesus a kormul me
teltetesnek tpruemet hogi mindon igassag
ot mutatna magaba mikepen ezert kerez
tolkodeek megis hogi mas oromesben tpuer
nyok otet az alazatossagnak dolgaba. Ha
todzer hogi meg mutatnaia mert istentol
vala a kormul meteltetesnek tpruemie egi
ideig. myg o zent felsege a tereztsegnek zen
ieget zergzneie. Heteink okaert hogi meg
Nidezad napon kormivl meteltetek vronk
Jesus. hogi meg ielenie. hogi a mi fel tamad
asonknak molezad napian mindon kentyles
maualiassagtol meg zabadulonk. mert azo
kat mind el meteli kormivlonk. a yoh Jsten
ez peldazia uala edos vronk Jesus. molezad
napi kormivl meteltetesben. mert mikepen
ez velag foliasa hat korban mulik el. hetod
ik a halal, kinek myatta eh velag. a meg hal
oknak el veszteti. Nidezadik kor lezon. ah
fel tamadas. biben a kormul meteltodesa m
h testonoben. tetelletos lezon. mert mindon
fogiatkozastol es maualiassagtol a mi tostin
alor zabadul meg. Imes azert. meli igen al
kolmas lon az edos viok kormivl meteltodesek.

ǫ embǫrre letelet / ne tunnaiak / mert ha felh
nem vezih uala vronk Iesus · eh binǫsǫknek tǫ
rueníet · ottan meg erti vala ǫrdǫg[1] / hogi istennek
fỹa volna / seh kepen · sem ludasnak nem hatta
volna el arulnía . sem a Sidoknak pílatossal
meg ǫlettetníe ⌊ezǫn okaert teueh az vristen
hogi zent Iosefnek íegiǫztetneiek Azzoníonk
Maria / minek elǫtte / meheben akara zallani
Ǫtǫdzer fel veue vronk Iesus a kǫrníúl me
teltetesnek[2] tǫrueníet / hogi míndǫn igassag
ot · mutatna magaba / mikepen ezert kerez
tǫlkǫdeek meg is . hogi mí es ǫrǫmesben kǫuet
nǫiǫk ǫtet az Alazatossagnak dolgaba ⌊Ha
todzer / hogi meg mutatnaia . mert istentǫl
vala a kǫrniúl meteltetesnek tǫrueníe egi
ídeig · mỹg ǫ zent felsege a kereztsegnek zen
⌊eget zerǫzneie ⌊hetedik okaert <hogi meg>
Niolczad napon kǫrniwl meteltetek vronk
Iesus . hogi meg ielǫn⌊e . hogí a mi fel tamad
asonknak níolczad napian / mindǫn kentǫl / es
níaualiassagtol meg zabadulonk . mert azo
kat . mind el meteli kǫrniwlǫnk · a ỹoh Isten
ezt peldazia uala edǫs vronk Iesus . níolczad
napi kǫrníwl meteltetesеben . mert míkepen
ez velag folíasa / hat korban mulik el . heted
ik a halal , kinek mỹatta / eh velag · a meg hal
oknak el vegeztetik ⌊Niolczadik kor lezǫn / ah
fel tamadas . kiben a kǫrniúl metelkǫdes / a m
ih testǫngben / tekelletǫs lezǫn / miert míndǫn
fogíatkozastol / es níauaſassagtol a mi testǫnk[3]
akor zabadul meg[4] · Imeh azert / meli ígen al
kolmas lǫn az edǫs vrȫk kǫrnivl metelkǫdeseh[5] .

---

[1] Az *ǫrdǫg* szó a lap tetejére irt, jelolt betoldás.
[2] A harmadik *t* javított betű.
[3] A *k* az *n* felett van betoldva, betoldójellel.
[4] Az eredeti *é*-ről a vessző le van húzva.
[5] Az *l* a második *e* után van betoldva a szó folé, betoldójellel.

az haxmadik tanusag mellett
gondolhattiok aitatossagbol. hogy myerti
ol tuzia vala a bodogsagos szuz Mariamet
[illegible] nem igith
volna ez velazba azo fya azert. hogi tor
uent ewan de mtab hogi az idupssegos t
oruent meg mutassa th mai napra iut
uan. smeg gondoluan. hogi vristen a torn
myol metelkodesnek toruemet. atta volnah
a bidotnak a sirsi giermektol. monda
zent Josefnek. o en zuzesegemnek tanuya
Istenben zeretetos iegiesom. Jol tudod imm
ar hogi az en fyam. elo isten, memmel s vyd
fel Jerusalembe. sah mint tvmmeben lehet
metelkedo tormivel. a papokal tenekod aia
nlom. eh nemos gienge gierekektol mindo
nkinek teremtiet. sheh polaluan vront
Jesust pleben ada. zent Josefnek. sok kegigh
el mene vele. o dragalatos atiamfyai. sm
it alitaz mnemvek edossegosson vizihua
la zent Josef vront Jesust pleben. bizom hi
zom hogi myg fel viue Jerusalembe. sazo
szuz ammanak meg hoza adzig netalan
tan ezorezer lotolta meg vront Jesust. o
bodog Joseff. tih nagi meltosagrea. es vig
aztalasra valazitatal. a yoh istentol. fel
viuen azert eh mai napon a giermek Je
sust Josef. a templomba teri uala a pap
okat. hogi giengen telekodnenek vele, me
rt igen gienge giermek volna. gondolah
meg it ha tehetet. mikepen fyr keseruef
en azistennek [illegible] fya. konnuedz es tquek

az harmadík tanusag melleh

gondolhattíok aitatossagbol · hogi mÿert / í
ol tugia vala a Bodogsagos zẃz Maria / me
rt <iǫth volna ez velagba azert> nem iǫth
volna ez velagba az ǫ fÿa azert / hogí tǫr
uent tǫríǫn · de ínkab hogí / az iduǫssegǫs t
ǫruent meg mutassa ⌊ch mai napra iut
uan / smeg gondoluan . hogí vristen a kǫrn-
níẃl metelkǫdesnek tǫrueniet · atta volnah
a Sidoknak a firfi gíermǫkǫkrǫl · monda
Zent losefnek · o en zwzesegǫmnek tanuÿa
Istenben zeretetǫs iegiǫsǫm · lol tudod ímm
ar hogi az en fÿam / elǫ isten ⌊menníel svÿd
fel Ierusalembe / sah mínt kẃnnieben lehet
meteltesd kǫrniẃl / a papokal te nekǫd aia
nlom . eh nǫmǫs gienge giermǫkǫt míndǫ
nǫknek terǫmtǫiet · sbeh polaluan vronk
Iesust ǫleben ada · zent losefnek · sǫh kegigh
el mene vele . o dragalatos Atiamfÿai . sm
it <.> alitaz mínemẃh edǫssegǫsǫn vízih ua
la zent losef vronk Iesust ǫleben . bízoni hi
zǫm hogi mÿg fel viue Ierusalembe · saz ǫ
zẃz Annianak meg hoza adzig netalan
tan ezǫrzer ⌊okolta meg vronk Iesust . o
Bodog loseff · kih nagi meltosagra . es víg
aztalasra valaztatal a ẏoh istentǫl · fel
viuen azert eh mai napon a giermǫk Ie
sust losef · a templomba keri uala a pap
okat · hogi giengen ⌊elekǫdnenek vele ⌊me
rt igen gienge giermǫk volna · gondoldh[1]
meg it ha tehetǫt · mikepen sÿr keserues
ǫn az istennek <Anni> fÿa . kǫnuecz / es kǫuck[2]

[1] A második *d* talán *t*-ből javított betű.
[2] Az utolsó betű olvasata bizonytalan.

ol az nagi Szerelemert hullatuan. a meg
taglaſban eroſſonk. az o dragalatoſ zent
vérét nagi beugn. ugi mint kaialtua. az e
mbori nemzettre mondaaia. o embor te er
oſſed zenuedem eh bent. eroſſed hullatom v
eremet. a te zereteted ert ſiroſ. meeg ydeu
d nagiſabbat tezek ueled. maſt kium vagi
ok. ehre de altolmaſ idot varok. ſahtoron m
idon tagaimat meg ſeboſſitetem eroſſed
ſmeeg a kereztfaraeſ. fel fezitetem maga
mat. ah te zereteted ert. o dragalatoſ atia
mfyai. kemiorvoſſonk azert. mieſ az edoſ gie
ngevionkon. mert nagi bent zenuede a ſo
rmiuel meteleſben. ſmeg vituen azert. zent
Joſef a giermekot. o zent zuz annanak. eſ
latuan a bodog zuz maria hogi meeg is ke
nuezne vionk Jeſus. ſzomoruſh ortzaual vo
lna nagi kenuhullataſſal. lokolaſaual. ez
uzei teruel kemiegeti vala eteted bodogſ
agoſ zuz maria. mit teez hat ahtoron. miko
ron katod ah te edoſ fyadat harmintz hatod
ezendoſ boraban. talpatol fogua teteiglen
meg ſepheteuen. a magaſ kereztfan figgem
eſ zent vereet. mind lopiglen ki ontam. la
tuan azert vionk Jeſusnak bormiul metelt
teſtet. az edoſ maria mondhatia vala. o en
zerelmeſ fyam eſ ztenem. yem eh mai napo
ah bimoſſonet egikhez haſonlad magadat. eſ
veroſſed hullatad ——— eh bimoſ velagert
aldot legi azert. en edoſ iſtenom. ezer keppen
valo galaktat mondok teneked. hogi a zegai
bimoſſtert emere alazad magadat. vala

ǫl / az nagi Serelǫmert hullatuan . a meg
taglasban erǫttǫnk / az ǫ dragalatos zent
véret nagí beuǫn . ugi mínt kaialtuã / az E
mbǫri nemzettre mondanaia[1] . o embǫr te er
ǫtted zenuedǫm eh kent · erǫtted hullatom v
erǫmet · a te zeretetǫdert sirok · meeg ýdǫu
el nagíobakat tezǫk ueled . mast ki⌊in vagi
ok · ehre ⌊de Alkolmas idǫt varok / sahkoron / m
indǫn tagaímat meg sebǫsíttetǫm erǫtted
smeeg / a kereztfara es · fel fezíttetǫm maga
mat . ah te zeretetǫdert · o dragalatos Atía
mfýai / kǫniǫrwlíǫnk azert / mi es az edǫs gie
nge vronkon / mert nagi kent zenuede a kǫ
rniẃl metelesben . smeg víuen azert · zent
losef a giermǫkǫt / ǫ zent zwz Anníanak / es
latuan a bodog zwz Maria hogi meeg is kǫ
nuezne vronk Iesus / szomorwh orczaual vo
lna nagi kǫnuhullatassal · ⌊okolasaual · es z
wzei teícuel kǫniǫrgeti vala ǫtet ⌊Q Bodogs
agos zwz Maria / mit teez hat ahkoron ? miko
ron latod ah te edǫs fýadat harmincz harō
eztendǫs koraban : talpatol fogua teteiglen
meg sephetuen / a magas kereztfan . figgení
es zent vereet / mind ⌊opiglen ki ontaní . la
tuan azert vronk Iesusnak kǫrníúl metelt
testet / az edǫs Maria mondhatia vala · o en
zerelmes fýam es Istenǫm . ým eh maí napō
ah Binǫsǫknek egíkhǫz hasonlad magadat / es
verǫdet hullatad <...>[2] eh binǫs velagert
aldot legi azert / en edǫs istenǫm ⌊ezǫr keppen
valo halakat mondok tenekǫd / hogi a zegeń
binǫsǫkert ennere alazad magadat · vala

[1] Az első *a* a sor fölött van betoldva, a *d* utáni *n a*-ból van javítva.
[2] Kikapart és áthúzott betűk.

mí zolgalatot tudok en temgm te felſegod
nek mindenre kesz vagiok, ẽnek zolgalat
iara, tegion mínket is meltoua, az edes ve
zſten kih eel. es orzagol, groktvól grokre. ame

Zent Basilius piſpok eletek

Ah zent Basilius piſpok es doktor. kap
adotianak tartomaniabol Cesarea
neuu varosbol tamada, heet eztendes kora
ban adatek a deaki tudomaniokra. annak
vtanna atenasba tanula. gorog tudoma
niokat. Smirnoion / ah fele vraſogba. az o ert
elmere, akarattia zerent, meg nem lehet
neie az o tegemtoiet, azon eyel mikoron ỹ
matkozneiek egi velagoſſag ielonek neki
ſahra vona az o elmeiet. hogi a kereztiens
egnek ixraſat, mind el iaxnaia. ſholtekelue
ottan Egiptomba mene. kih immar kereſz
tien orzag vala. ſot kezde a zent Draſt ta
nulnia. Immaran lolkeben kereztien le
uen, meg tereh gorog orzagba, es ot. ſok bo
lzeeknek, meg mutata az iduoſſegnek vt
at. kik kozot az tuboluſt. az o meſteret. kih
vele igen veteked vala, meg fedde. es ha
rmad napeg, etel nelkul maraduan egi
vtth vele, ſaz iſtem dolgokrol bezeluen, m
egh tereh az vront Jeſuſ hitixe. a nagi po
gan doktor. kik mindenket el aduan. es
idozitenknek zeretetieret. mind zegenok
nek oztogatuan. Antiokhiaban menenek
ſhicdetik vala. es predikaliak uala. vront
kriſtuſt. ot a bolzeeknek, oman iquenek
Jeruſalembe, es a zent Maximinus piſpok

mí zolgalatot tudok / en tennǫm / te felsegod
nek mindǫnre keez vagiok ⌊kínek zolgalat
iara / tegiǫn minket is meltoua / az edǫs wr
Isten kih eel . es orzagol . ǫrǫkkẃl ǫrǫke . Amẽ

Zent Basilius pispǫk eleteh

Ah zent Basilíus pispǫk es doktor kap
adocianak tartomaniabol Cesarea
neuú varosbol tamada ⌊heet eztendǫs kora
ban adatek a deaki tudomaniokra . Annak
vtanna Atenasba tanula . gǫrǫg tudoma
niokat · Smikoron / ah fele irasǫgba . az ǫ ert
elmere / akarattia zerent / meg nem lelhet
neie az ǫ terǫmtǫiet / azon eyel mikoron I
matkǫzneíek / egi velagossag ielǫnek neki
sahra vona az ǫ elmeiet · hogi a kereztíens
egnek írasat / mínd el iarnaia . sholtekelue
ottan Egiptomba mene · kih ímmar kerez
tíen orzag vala . sot kezde a zent Irast ta
nulnía . ⌊Immaran lǫlkeben kereztíen le
uen : meg tereh gǫrǫg orzagba / es ot . sok bǫ
l⌊eeknek . meg mutata az iduǫssegnek vt
at . kik kǫzǫt az eubolust . az ǫ mestǫret . kih
vele igen vetekǫdik vala . meg fedde . es ha
rmad napeg / etel nekẃl maraduan egí
ẃth vele / saz isteni dolgokrol bezeluen / m
egh tereh az vronk Iesus hitire . a nagi po
gan doktor · kik mindǫnǫket el aduan / es
Idu ǫzitenknek zeretetiert · mínd zegeniǫk
nek oztogatuan / Antiokhiaban menenek
shirdetik vala / es predikaliak uala . vronk
kristust · ot a bǫl⌊eeknek ⌊onnan iquenek
Ierusalembe / es a zent Maximinus pispǫk

tol kereztſeggt terenek, ti fel keluen azon
nal, a Jordan vizere uiue ghet. Hogi ahha
kereztelneie meg ghet. kiben vionk Jesus
is, meg kereztelkedet vala. Smikoron ab
asilius, a gyo ſzentyl kerneſ iegiptt a hitrol
nagi velagossag. vellam keppen zalla rei
aiok a Memorzagbol. es a velagossagbol eg
galamb zalla a Jordán vizere. smeg zauar
ituan a vizet meg fel nyvvole, sa zent Ba
silius ottan meg kereztelkedet azo mestore
uel. snem sok ido el muluan Antiokhiaba
terenek. holot fel pappa lon, a zent Basilig
semet ozton tere az o hazaiaba. Cesareab
an mmd az Euboluſſal egietombe, smikoro
Immar. othon laknaiek, snagi lamborrolh
ine ell Basilius doktor, meg ielonte wesst
en, a zent Eusebius pispoknek. Hogi o vtan
na, e Basilius lenne pispok. kih nem sok ido
vtan beh telieſedek. Minemw zent emborre
lon a pispokſeggben. smeli hiw zolgaia, azo
risztemek, a puztaba lakozo Effremek, m
eg Jelonte az vriſten latasba. kih imilien
latast lata o felole. el riktetuen egizegge
a zent Effren. lata egi thwz oszlopot, a fe
ie zmte az eget eri vala, smilien zoot ha
lla, ilien a nagi Basilius, Syvz kereztnapi
an. a zent Effren Cesareaba meneh, Hogi m
eg latnaia ch zent emborth, kit mikoron la
tot volna pispoki oltozetiben az egihazih
Nepek nek, ekes Seregiuel, tiztelettyson men
nie, meg vtala ghet. az Effren barat. nagi

tǫl kereztsegǫt kerenek . ki fel keluen azon
nal / a lordan vizere uíue ǫket / hogi ahba
kereztǫlneie meg ǫket / kiben vronk Iesus
is / meg kereztǫlkǫdǫt vala . Smíkoron a B
asilíus / a ýo Istentǫl kerneh íegíǫt / a hítrǫl
nagí velagossag . vellam keppen zalla reí
aiok a Meniǫrzagbol / es a velagossagbol eǧ
galamb zalla a Iordannak[1] vízere / smeg zauar
ítuan a vízet / meg fel rǫpẃle / sa zent Bas
ilius ottan meg kereztǫlkǫdek / azǫ mestǫre
uel / snem sok idǫ el muluan Antiokhiaba
terenek · holot fel pappa lǫn / a zent Basiliǫ
sonnét ozton tere az ǫ hazaíaba . Cesareab
an / mínd az Eubolussal egíetǫmbe ⌊smíkorō
Immar · othon lakneíek / snagi lamborwlh
elne eh Basilius doktor / meg íelǫnte wrlst
en / a zent Eusebius pispǫknek / hogí ǫ vtan
na . e Basilius lenne pispǫk · kih nem sok idǫ
vtan beh telíesǫdek ⌊Minemẃ zent embǫrre
lǫn a pispǫkseegben . smelí híw zolgaía / az v
rístennek ⌊a puztaba lakozo Effrennek[2] / m
eg Ielǫnte az vrísten latasba . kih imilíen
latast lata ǫ felǫle / el rittetuen egízerre
a zent Effren / lata egi thẃz ozlopot / afe
ie zínte az eget erí vala / símilíen zoot ha
lla / ílíen a nagi Basilius ⌊Svȳz kerezt napí
an · a zent Effren Cesareaba meneh / hogi m
eg latnaia eh zent embǫrt / kit mikoron la
tot volna pispǫki ǫltǫzetíben az egihazih
Nepeknek / ekǫs Seregiuel / tiztǫletǫsǫn men
nie / meg vtala ǫtet / az Effren barat . nagi

[1] A *nak* a sor folott van betoldva, betoldójellel.
[2] A *k* folott *indokolatlan* pont látható.

on iudaluan ezt hogi az vriſten. e nagi
tiztoſſegben elo embert thwzeſ kolabnak
ielentette volna, kit eh zent Baſiliuſ fol
teben iſteni ielenedbol meg extuen. hozz
aia hiuata. eſ azo hyt gondolattiarol ſa
it felole gondolt vala titkon meg fedé
ſeretettel, ſlata az Effrem: hat thwzeſ m
eluel zol o neki azonnal meg ba nüan eh
gondolatat meg tquete, eh zent Baſiliuſ
piſpokot, ſaztis meg terde hogi zolna bo
rog meluon mikoron o a Nialnat nemt
umaia Fezutan tompergene Fezutan
tere a zent Baſiliuſt hogi nierneie meg az
vriſtentol. hogi tudna o eſ zolni gorog m
eluon iſ. kit nehezen ton a bodog piſpok
de mihelion imattozek azonnal gorogh
ül kezde az Effren barat zolni, Maſ ze
rzetoſis latuan. eh zent Baſiliuſt. nagi
vduarral eyizer nemie: meg vtala otet
alituan: hogi eh zent piſpok gionorkod
neiek. a fele pompaſayba. de zozat kon o
hozzaia nemorzaybol monduan: te na
gioban vetkezok gionorioſegben. kit meg
a te maikadnak farka torolgeteſbol ho
mem mint Baſiliuſ piſpok. ilien ponpa
ual valo iaraſabagoli hatalmaſ vala az
edoſ iſten elot azo imadaga. hogi valamit
az vriſtentol keer vala. mind ezt trömé
meg neri vala. Am eh a valenſ Lazar mi
koron otet zanki abarnaia vetmé. myert
az Arrianoſ eretnekſeget: erossen haborg
atta vala. eh zent embor. sok konuetet

on ⌊udaluan ezt / hogi az vrísten : e · nagí
tiztǫssegben elǫ embǫrt · thwzes kolabnak
ielǫntǫtte volna ⌊kít eh zent Basilius lǫl
keben : istení ielǫnedbǫl meg ertuen · hozz
aia hiuata · es az ǫ hŷt gondolattíarol · k
it felǫle gondolt vala . titkǫn . meg fedde
zeretettel ⌊slata az Effrem : hat thwzes ní
eluel zol ǫ neki · azonnal meg ba<.>nuan[1] · eh
gondolatot . meg kǫuete / eh zent Basilíus
pispǫkǫt <⌊saztis meg kerde hogi zolna Gǫ
rǫg nieluǫn míkoron ǫ Níeluet nem t
unnaía Sezutan kǫniǫrgene> ∫Sezutan
kere / a zent Basiliust · hogi níerneíe meg az
vrístentǫl . hogi tudna ǫ es · zolní gǫrǫg ni
eluǫn ís . kit nehezen tǫn a Bodog pispok
de míhelíǫn ímatkozek / azonnal gǫrǫgh
ẃl kezde / az Effren barat zolni ⌊Mas ze
rzetǫsis latuan / eh zent Basilíust / nagi
vduarral egizer mennie : meg vtala ǫtet
alítuan : hogi eh zent pispǫk giǫniǫrkǫd
neiek / a fele pompasagba . de zozat lǫn ǫ
hozzaia menǫrzagbol monduan : te na
gíoban vetkǫzǫl giǫniǫrẃsegben . kit veezh
a te ma⌊kadnak farka tǫrǫlgetesbǫl ho
nnem mínt Basilius pispok . ilien ponpa
ual valo iarasaba ⌊oli hatalmas vala az
edǫs isten elǫt az ǫ íma⌊aga . hogi valamít
az vristentǫl keer vala . mind ⌊ak kẃnniẽ
meg níeri vala ⌊Am eh · a valens ⌊azar mí
koron ǫtet / zanki akarnaia vetníe . mŷert
az Arrianos eretnekǫket : erossen haborg
attia vala / eh zent embǫr / sok kǫnuecket

[1] A scriptor kikapart egy betűt, majd összehúzta a szó két részét.

ellenek zerezuen, mikoron a Lazar en
non kezeuel ieruaia a zankiuetesnekbe
ntentziaiat miert otalmok vala az eret
nekoknek. egi masvtan, haromm pemat
tore el. soli igen kezde, a keze raita vz
kemi Hogi soha el nem vegezhete, a leuel
et sel zaggatuan, a mit iret vala, el ha
gia ozton: a Ententzianak kyh adasat. eg
izer, zinte oli isiat Sabadita megh orhogi
ol Hogi kih, emmon keze iraszaual, atta va
la magat orhogynek, meli szaktis hattra
von tolok, nagi sok payanokat teritt, az
vduzitentnek hitire, Ira nemos Regulates
a zerzetosoknek. kit kuetnek, a kalugier
baratok. kibol nagi sokan, zenteis lenek
mygh amia zent egihaznak egiessegebel
nek. de immar a fele zerzet, haznalatla
mert amia zent egihaztol el zakattan
ak nagi zentiul eluen azert. teliesi elete
ben, e zent Basilius pispok. kih mulek ez
vilagbol. kis karaion napian greatianos
Lazar ideieben, es temettetek. az o testeh
pispoki egihazaba, lolte kegig vitetek az
orok Hodagsagban. kit engegion mineko
nkes. dtia: fyu: es zent lelok Amen: ugi legio

Vyzh kerezt napi predikatio

Vyzh kerezt napia haromm tudakal ze
ntoltetek meg. mert ez mai napon
madak vronk Jesus. a harom zent kirali
ok mint istent. nagion megis diandoktoz
uan o zent felseget. mint meniorzagna-

k

ellenǫk zerǫzuen / míkoron a ⌊azar ǫn
nǫn kezeuel irnaía a zankíuetesnek / Se
ntenciaiat míért otalmok vala / az Eret
nekǫknek . egi mas vtan / harom pennat
tǫre el . solí ígen kezde / a keze raita rez
ketni hogi soha / el nem vegezhete / a leuel
et ⌊scl zaggatuan / a mít ỹrt vala / el ha
gia ozton : a Sentencíanak kỹh adasat ⌊Eg
izer / zinte olí ífíat zabadíta meg / ǫrdǫgt
ǫl . hogí kíh / ǫnnǫn keze írasaual / atta va
la magat ǫrdǫgnek / meli Irastís hattra
vǫn tǫlǫk ⌊nagi sok poganokat teríte / az
lduǫzítenknek hítíre . Ira nǫmǫs Regulates
a zerzetǫsǫknek · kít kǫuetnek / a · kalugier[1]
Baratok · kibǫl nagí sokan / zenteis lǫnek
mỹg Ania zent egihaznak egiessegebelǫ[2]
nek / de immar a fele zerzet / haznalatlã
miert Anía zent egihaztol el zakattan
ak ſ nagí zentẃl eluen azert . telíes elete
ben / e zent Basilius pispǫk / kih múlek ez
vilagbol / kís karaı⌊on napian gracíanos
⌊azar ideieben / es temettetek / az ǫ testeh
pispǫki egihazaba ⌊lǫlke kegíg vitetek az
ǫrǫk bodogsagban · kít engegiǫn minekǫ
nkes / Atia : fỹu : es zent lelǫk / Am̃ : ugi legiǫ

vỹzh kerezt napí predíkacío

Vỹzh kerezt napia ⌊harom ⌊udakal ze
ntǫltetek meg / mert ez mai napon . I
madak vronk Iesust : a harom zent kirali
ok : mínt ístent . nagíon megis Aiandǫkoz
uan ǫ zent felseget / mint Menίorzagnak[3]

[1] Későbbi kéz (névelővel együtt) aláhúzta a szót, és oldalt értelmezte.

[2] Az *e* és *l* betűk között betoldójellel jelölt beszúrás, de a betoldott betű nem olvasható biztosan: *e* vagy *l*, a sorvégi ǫ olvasata is bizonytalan.

[3] A *k* jelölt betoldás a sor alatt.

kiraliat. kereztelo Zent Janoſes ma kere
ztſe meg Idugzitonket ſez napon valto
ztata borra a vizet Zent Janos Euange
liſtanak memetogzoieben. mert okaert me
mmei ielonetnek neuezteti. eh vyzh ke
rezt napia mert az egyon Jelont Zillag
mutata meg mah a hazom kiraliotnak
a Zileto vront Jeſuſt. es vronknak bizo
m iſtenſegre meg ielontetek ſolivk. miko
ron zent lelok iſten galamb keſeben za
lla reiaia es az atia. o fyanak ielontek
nagi mendorgo zouak eh mai napon
ielontetek elozer. vront Jeſuſnak dugſe
ge a vyznek borra valtoztataſaban. m
ert Idugzitenk tizen harmad napi gie
rmok korcaban imattatek a hazom ze
nt kiraliottol ſmikoron harminez ezte
ndoſ meg anne napi embor volna meg
kereztseltete magat a Jordan vizeben
ſeztendouel amak utama meg azonk
apon a vizet iſtem hatalmaual. borrah
valtoztata. de mert hogi ama zent egi
haz. eh mai imepon. ahrol imadozik. ho
gi a hazom kiraliok. vronkhoz iguen im
adak. etet. ſmeg diandeſozak. ehrol le
gion Lolki idugſegos tanuſagonk
kih mellé tumonk kelö. hogi mert vront
kriſtuſ beteſegos kirali. azert igue ez vel
agra hogi beteſegot zerozne. es hozna a
mak okaert. hazomfele beteſegot hoza
emborenek Idonek ziuinek. es orgie valom
eg maradaſnak beteſeget. e hazomert

kíralíat · kereztǫlǫ zent Ianoses · ma kere
ztǫle meg Iduǫzitǫnket ſsez napon valto
ztata borra / a vízet zent Ianos Euange
lístanak menıekǫzǫíeben . minek[1] okaert Me
nníeí ielǫnetnek neueztetik / eh vȳzh ke
rezt napía ⌊mert az egǫn : lelǫnt ⌊íllag
mutata meg · mah / a harom kiralíoknak
a zíletǫt vronk Iesust / es vronknak bizo
ní istensege · meg ielǫntetek fǫlwl . miko
ron . zent lelǫk isten · galamb kepeben za
lla reiaia / es az Atia / ǫ fȳanak ielǫnteh
nagi mendǫrgǫ zoual ⌊ch mai napon
ielǫntetek elǫzer . vronk Iesusnak díl⌊ǫse
ge / a vȳznek borra valtoztatasaban / m
ert Iduǫzitenk : tízen harmad napí gíe
rmǫk koraban imattatek / a harom ze
nt kiralioktol ⌊smikoron harmincz ezte
ndǫs smeg[2] anne napi embǫr volna / meg
kereztǫltete magat : a Iordan vizeben
seztendǫuel annak utanna / meg azon N
apon / a vízet / istení hatalmaual . borrah
valtoztata . de míert hogi : Anía zent Egi
haz . eh mai innepǫn / ahrol ėmlekǫzik[3] / ho
gí a harom kiraliok · vronkhoz iǫuen ím
adak ǫtet . smeg Aiandekozak Ehrǫl le
gion **Lǫlki iduǫssegǫs tanusagonk**
kih melle tunnonk kelh / hogi miert vronk
krístus bekesegǫs kirali . azert iǫue / ez vel
agra hogi bekesegǫt zerǫzne / es hozna ⌊A
nnak okaert · haromfele bekesegǫt hoza
embǫrnek : Idǫnek : ziunek : es ǫrǫke valo m
eg maradasnak bekeseget ⌊e haromert

[1] Az *in*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A szóeleji *s*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[3] Az *e* fölé került pontot pirossal lehúzták.

zwkſeeg lon. hogi kirali. Iſten. eſ embor le
me, kirali ahra hogi kezonſegoſ bekeſeg
ot zerezhetne. mind eh foldon, kiert is aka
ra hogi. a ziletesenek ideien, egi ver bir
naia iak. mind ez teliеſ foldet zwkſeg lon
ezis hogi vronk Jeſus halhatatlan iſten le
azert hogi nekonk az ygok eſetnek bekeſe
get adhatnaia, kelh vala touaba vronk
Jeſusnak lenni halando embernek. hogi
ziuonyiben is, bekeſegyot adna, ez harmat
ielentek meg. ma o benne, eh nomoſ haro
kiraliok, az o diandekogban. az draniban
o kirali melto ſagat. a tomienben. iſtenſe
ſeget, a kenetben mutatak, az o halando
emberſeget. Mikoion azert, ziletetyot vol
na vronk Jeſus. ſaz harom zent kiraliok na
y telet fele. valo viktorialis hegion, mat
koznanak, ſvarnaiak nagi keuanſagual
ah balam kaldeoſtul, meg igeret illagnakh
ielenetit, vyh illag ielenek az alſo egyon ne
kiok. mikeyen dram zayu zent Janoſ mon
gia kozegyette eh illagnak egi zeepſeghwz
giermok ielenek. kinek feien kewezt fenosh
kerezt vala. ſhallak eh harom kiraliok, hog
zozat lon o hozzaiok memmetyok Gido orzag
ban, ſmeg lelikyok a ziletyot giermokyot. kik a
zon fel kezwluen. ſnagi diandokot zerezu
en, el indulanak elottonk menuen a illag
mind Jeruſalemnek varoſaiglan, ſlatua a
kirali varoſt alitak. hogi ot kelnekek megh
akit kereſnek vala, mvert hogi a illagis el
emigyot vala elolok lot kezdeek kerdezni hol va-

ſbe menuen

zẃkseeg lǫn / hogí kíralí · Isten · es embǫr le
nne ⌊kirali ahra / hogi kǫzǫnsegǫs bekeseg
ǫt zerǫzhetne · mind eh fǫldǫn / kiertís · aka
ra hogi / a zíletesenek ideíen / egí wr bírn
naía ⌊ak · mínd ez telíes fǫldet ⌊zẃkseg lǫn
czís / hogí vronk Iesus halhatatlan ísten lenne[1]
azert hogí / nekǫnk az ǫrǫk eletnek bekese /
get adhatnaía ⌊kelh vala touaba vronk
Iesusnak lenni halando emborn[.]k · hogí
ziuǫngben ís / bekesegǫt adna ⌊ez harmat
íelǫntek meg · ma ǫ benne / eh nǫmǫs harõ
kiraliok / az ǫ Aíandekogban · az Araníban
ǫ kirali meltosagat · a Tǫmíenben : istení fe
lseget ⌊a kenetben mutatak / az ǫ halando
emborseget Mikoron azert / zilettetǫt vol
na vronk Iesus / saz harom zent kiraliok na
p kelet fele · valo viktorialís hegiǫn / imat
koznanak ⌊svarnaiak nagi keuansagual
ah Balam kaldeostúl / meg igert ⌊íllagnakh
ielǫnetít ⌊vỹh ⌊illag ielǫnek az Also egǫn / ne
kiǫk · mikepen Arani zaỹu zent Ianos mon
gia kǫzepǫtte eh ⌊illagnak / egi zeepseghwh
giermǫk ielǫnek · kinek feien <kerezt> fenǫsh
kerezt vala · shallak eh harom kiralíok / hoǧ
zozat lǫn ǫ hozzaiok monduan[2] mennietǫk Sido orzag
ban / smeg lelitǫk a zíletǫt giermǫkǫt · kík a
zon fel kezwluen / snagi Aiandokot zerǫzu
en / el indulanak elǫttǫ<n>k menuen a ⌊illag
mind Ierusalemnek varosaiglan ⌊slatuã a
kirali varost alitak · hogi ot lelneiek megh
a kit keresnek vala ⌊mỹert hogi a ⌊illag is el
enízǫt vala elǫlǫk sbe menuen[3] / ot kezdeek kerdǫzni hol vol

[1] A szó utolsó három betűje, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[3] A *sbe menuen*, betoldójellel, a sor alá van beszúrva.

na ah Sidoknak kiralia, sot extek meg, hogi
berleheembe kellene kereſnjok. mert az vo
kiralirol valo vitaſi azt mondanaia, mi
okaert tih menuen Jeruſalemtol. iſmeg m
eg ielęnek a villag. es nem hagia el adźvg
ętet mog oda viue a hol vronk Jeſus ziletęt
vala: kit Jmaduan es mmdaan meg diand
tozuan, nem terenek Jeruſalembe herodes
kiraliho. kire ętet kerteh vala de maſvt
on, terenek hazokhoz, mint vrnak Angialia
meg ielęnte nekięk. tih melle tunnont
kel, hogi iſtem Jezuesbol, harom okaert me
nenek ah zent kiraliok vront Jeſuſt kereſ
uen Jeruſalemben. Elozer mert ok az vr
onk Jeſus ziletęſenek ideiet, tugiak valah
de a heliet nem azert a ziletęt kivalt a
kirali varoſban, alitak, meg lelnie, mel
vala a Jeruſalem. Maſod oka lon ennek
hogi a bolieknol ot a varoſba hamarab
meg kerędhetneiek hol kellene a Sidok kir
alianak ziletetni. harmadzer. hogi a go
nozh Sidok maga menthetetlenek leme
nek, kit tugiak vala a nagi profeta ziłet
eſenek heliet iol lehet az ideiet tekintet
ſeguel nem tugiak vala, kit a harom zent
kiraliok a Sidoknak meg ielęntenek. ſzok
tegik a kiraliok a helt meg mondak, o ne
kik, kibol igen zidalmaztatik a gonoz Sido
knak tumaſagok. mikoron ime eh kirali
ok, huuen az egi profetaioknak ab talam
nak tih eh villagrol o nekik. es a gierm
xol profetalt vala a Sidok a ſok profeta
knak ſem himek a kiraliok kereſek az ide
gen kivalt a gonoz Sidok tegig meg vtal

na ah Sídoknak kiralía / sot ertek meg / hogi
Betleheembe kellene keresniǫk · mert az wȳ
kíralírol valo iras / azt mondanaía ⌊mínek
okaert . kih menuen Ierusalembǫl . ismeg m
eg ielǫnek a ⌊illag / es nem hagía el adzýg
ǫket mýg oda víue / a hol vronk Iesus zileteǫt
vala : kit Imaduan es <imaduan> meg Aíande
kozuan / nem terenek Ierusalembe herodes
kiralihoz · kíre ǫket kerteh vala / de mas vt
on . terenek hazokhoz / mint vrnak Angíalía
meg ielǫnte nekiǫk **kih melle tunnonk**
kel / hogi isteni zerzesbǫl ⌊harom okaert / me
nenek ah zent kiraliok vronk Iesust keres
uen Ierusalemben . Elǫzer mert ǫk / az vr
onk Iesus zileteseneк ideiet / tugiak valah
de a heliet nem ſazert a ziletǫt kiralt / a
kirali varosban / alitak / meg lelnie ⌊meli
vala a Ierusalem . Masod oka lǫn ennek
hogi a Bǫl⌊ektǫl / ot a varosba / hamarab
meg kerdhetneiek hol kellene / a Sidok kir
alianak zilettetní ⌊harmadzer · hogi a go
nozh Sidok . maga menthetetlenǫk lenne-
nek . kik tugiak vala a nagí profeta zilet
esenek heliet / iol lehet az ideiet / tekelletǫs
seguel nem tugiak vala ⌊kít a harom zent
kiraliok a Sidoknak meg ielǫntenek / sǫǫk
kegik a kiraliok / a helt meg mondak / ǫ ne
kik ſkibǫl igen zidalmaztatik a gonoz Sido
knak tuniasagok . míkoron ýme eh kirali
ok . hiuen az egi profetaioknak / ah Balam
nak / kih eh ⌊illagrol ǫ nekik / es a giermǫk
rǫl profetalt vala . a Sídok a sok profeta
knak sem hinek ⌊a kiraliok keresek / az ide
gǫn kiralt · a gonoz sídok kegig · meg vtal-

ak az ꝙ tulaidon kiraliokat. ok nagi mez
zeh foldrol iouenek. ezek kegig Jerusa
lembol. sem menenek Beetleembe. a nemes
kiraliok hozzaia iouen. keresik uala otet
mondua. hol uagion a bidok nak kiraliak
ig mast zileteb. latok nay kelet fele. az ꝙ uil
lagat. es iottonk ahra. aiandekokkal. hogi I
magiok. mely igegben mikepen a zent Remi
gius mongia vallak. vronk Jesus bizoni kir
alnak. bizoni embernek. es bizoni istennek. kit
haluan erodes. igen meg zomorodek. s mind
teliesJerusalem ꝙ uele egiettombe harom
okaezt elgezek. mert a gonozok nem gerelh
tnek az Igaz embernek. kozigbe ualo igueim
masodzer. hogi a meg zomorodot kiralial
bankoduan a bidokis. ez kyr halua: hizelkodn
enek erodesnek. hogi o nalanal. egieb kiraly
nekiok nem leh harmad okaert. egyezh Jeru
salem meg zomorodek. az vronk Jesus ziletes
en: mert ezt gondoliak vala. hogi a kristus
kirali. s herodes. ha meg vnak a kiralisagge
ret. ꝙ nekik egbol sok miomorwsag. azert ꝙ ꝭ. esneiek
giutuen erodes. a bido feiedelmeket. tudako
zik vala vola. hol Bellene a kristusnak zilet
temi. sa bidok meg mondak. hogi Betlehembe
a mikheas profetanak Irasa zerent. kith mi
toron erodes meg ertyt volna. hozzaia hiua
ta a harom kiraliokat. s meg kerdeze tolok n
agi zeretettel. mikoron kattak volna. az wy ti
llagot. s meg ertuen tolok. el bolata mondua
mennietek Betlehembe. sok kereseetek. sha me
gh lelitek izenmetek meg emetem. hogi en i
magiam ghet. ezt kegig ahra mongia valak

ak / az ǫ tulaidon kíralíokat · ǫk nagi mez
zeh fǫldrǫl iǫuenek · ezǫk kegig / ⌊ak lerusa
lembǫl · sem menenek Beetleembe · a Nǫmǫs
kiralíok hozzaía íquen / keresik uala ǫtet
monduã · hol uagíon a Sidoknak kiralíak
[.]h mast ziletǫt ? latok nap kelet fele / az ǫ ⌊il
lagat / es iǫttǫnk ahrá / aiandekokkal . hogi I
magíok · melí igegben mikepen a zent Remi
gíus mongia vallak / vronk lesust bizoni kír
alnak / bizoni Embornek es bizoní istennek / kit
haluan erodes · igen meg zomorodek smind
telies Ierusalem ǫ uele egíetǫmbe **Harom**
okaert elǫzer / mert a gonozok / nem ǫrwlhe
tnek az Igaz embǫrnek · kǫzígbe ualo iquetín
Masodzer / hogí a meg zomorodot kiralíal
bankoduan a Sidokis / ez hȳr halua : hízǫlkǫdn
enek Erodesnek / hogi o nalanal / egíeb kíralȳ
nekiǫk nem kelh ⌊Harmad okaert / egezh Ieru
salem meg zomorodek / az vronk Iesus zíletes
en : mert ezt gondoliak vala · hogi a kristus
kirali / sherodes · ha meg vínak a kiralisage
rt / ǫ nekik ehbǫl sok niomorwsag esneíek[1] ⌊Azert ǫzue[2]
gíutuen erodes · a Sido feíedelmeket · tudako
zik vala rola / hol kellene a kristusnak zilet
tetni ⌊sa Sidok meg mondak / hogi Betlehembe
a Mikheas profetanak Irasa zerent ⌊kith mí
koron erodes meg ertǫt volna / hozzaia hiua
ta a harom kíraliokat · smeg kerdǫze tǫlǫk / n
agi zeretettel · mikoron lattak volna / az wȳ ⌊i
llagot · smeg ertuen tǫlǫk · el Bo⌊ata monduã
Menníetǫk Betlehembe sot keressetǫk · sha me
gh lelitok izennietǫk meg ennekǫm · hogi enis
imagiam ǫtet / ⌊ezt kegig ahra mongia valah

[1] A szó, betoldójellel, a jobb margóra van írva.
[2] A sorvégi *e*, betoldójellel, a szó fölé van beszúrva.

Hogi el vezthetneie vronk Jesust. el menuen azert a harom zent kiraliok Bethlehemben a tillag vezerlesebol, meg lelek a hogy hazat sbe menuen a hazba. latak a giermek Jesust az o Anniaual, mert azent Joseph istennek akarattiabol nem vala ot ahlo ron. es a foldre borulua madak Jdvozitenk. es az aiandekokat, melieket hoztanak vala. Eh mutatak neki, tudnia mint Aramiat. tomient. es draga tenetot. mindenket. nagi beuon ez aiandekokat kegig hogi Negi okaert. elozer azzomonk Mariaet az aramiat. mint zent Bernald doktor mongia. Hogi azo Jegem'seget tvnnieben eie vele. a thomient. az istallonak dohos sagaert. a tenetot a giermek tagiainak meg erossiteseert. es a bolioben vala termoh ferognek. meg gleseert. kih iol leszeth soha az vronk. bolioben nem termek Masodzer. mint zent Agoston doktor, mongia. hozak a zent kiraliok e harom aiandekot, mert az aramsagaban adatik vala a tomien az aldozatnak ideien zivkseggh ah benet a temetesre igen alkolmas. ielentuen ehben. az vronk krisusnak kirali meltosagat: istem felseget. es azo halando emberseget. Harmadzer, mert ah minth zent Maximus pispok mongia az Aranba. ielentetik vala, a mi foysagonknak draga latos valiaga. a tomenbe az ov dogi. imadasnak. meg zonese. sa bizom isten madasanak. es zolgalatnak. el kez

hogi el vezthetneíe vronk Iesust · el menuen
azert / a harom zent kíraliok Betlehemben
a ⌊illag vezerlesebǫl / meg lelek a kǫǫz ha
zat · sbe menuen a hazba . latak a gierm
ǫk Iesust az ǫ Anníaual / mert a Zent Iosef
istennek akarattíabol nem vala ot ahko
ron . es a fǫldre borulua ímadak Idu ǫzíten
ket . es az aiandekǫkat / melíeket hoztanak
vala . Beh mutatak neki ⌊tudnía mínt Ara
niat · Tǫmient : es draga kenetǫt . mindini
ket . nagi beuǫn ⌊ez Aiandokokat kegig hozak[1]
Negí okaert / elǫzer Azzoníonk Mariaët
az Araniat · mínt zent Bernald doktor m
ongía / hogi az ǫ zegeníseget kẃnníebíten
eie vele / a Thǫmient / az istallonak dohos
sagaert / a kenetǫt a giermǫk tagiaínak
meg erǫssiteseert / es a Bǫl⌊ǫben <valo> ter
mǫh ferǫgnek / meg ǫleseert . kih íol lehe
th soha az vronk . bǫl⌊ǫieben nem terme
Masodzer . mínt zent Agoston doktor / mo
ngia . hozak a zent kiraliok è harom Aian
dokot / mert az Araní az[2] adoban adatik vala
a Tǫmien az Aldozatnak ideien zẃkseegh
ah kenet a temetesre ígen alkolmas . ielǫ
ntuen ehben / az vronk kristusnak kírali
meltosagat : istení felseget / es az ǫ halando
embǫrseget ∫ harmadzer / mert ah minth
Zent Maxímus pispǫk mongia az Ara
nba / ielǫntetik vala / a mi fogsagonknak
dragalatos val⌊aga / a tǫmienbe / az ǫr
dǫgi imadasnak / meg zǫnese / sa bízoni is
ten imadasanak / es zolgalatnak / el kez

[1] A szóvégi *k*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

deſe, ah draga teneteben kiuel, a meg holt
teſtyt meg rotadaſtol ſok ideig meg tartha
tiak, a mih teſtonknek meg vyulaſa, eſ fel
tamadaſa peldaztatik. meliek edgſ vronk
nak myatta leendek valanak. Negiedzer
mint zent Gergoli doktor mongia, hogi
egben meg ielentesek, mith telien nekonk
Idugzitenknek adnonk, az draamon bolie
seg peldaztatik. a tomienen az Imadag
nak iozaga ielentetik, adraga tenetpn, a
teſtnek meg momoritaſa extetik, a zikeryt
giermek Jeſusnak. Memiei kiralionknak
draamat adonk. ha azo zmeh elet + a m
emmiei ——— Bolieſegnek velayo
ſſagaual fenlenk. Tomient adonk, ha a
teſti gondolatokat, zent Imadagnak mio
dſeſe myat, a mi ziuenknek oltaran me
gh giuticſk, draga tenetyt adonk vronkn
ak, ha a teſti bineket, a tiztaſag taxtaſnak
fegiuereuel, meg momoritiok, meli diand
okokert aad az vriſten greſt eletyt Amen
A hazom zent kiraliknak Caſ
parnak Baltoſarnak eſ melkhi
ornak eletyknek kouetkezikh
A hazom zent kiraliknak Gaſparn
oldiſar, eſ memibar vala neuek tik
vronk Jeſuſhoz iguen, madak gtet tizenh
armad napi giermek koraban madak, eh
nomoſ zent kiraliok nap telet fele valo, pe
ſidanak taxtomamabol tamadanak, meli
Belſeh indianak neuezetik, eſ Gabba orzag

dese / Ah draga kenetben kíuel / a meg holt
testǫt meg rotadastol sok ideíg meg tartha
ttiak / a mih testǫnknek meg vỹulasa / es fel
tamadasa peldaztatik · meliek edǫs vronk
nak mỹatta leendǫk valanak ⌊Negiedzer
mint zent Gergǫli doktor mongia · hogí
ehben meg ielǫntessek / míth keliǫn nekǫnk
lduǫzítenknek adnonk / az Aranion bǫl⌊e
seg peldaztatik · a tǫmíenǫn az Ima⌊ag
nak íozaga ielǫntetik / adraga kenetǫn / a
testnek meg niomoritasa ertetik ⌊a ziletǫt
giermǫk Iesusnak · Mennici kíralíonknak
Araníat adonk · ha azǫ zíneh elǫt +[1] a m
enníeí —–[2] Bǫl⌊esegnek velago
ssagaual fenlǫnk · Tǫmíent adonk / ha a
testi gondolatokat / zent Ima⌊agnak ín⌊ǫ
lkǫdese mỹat / a mí ziuǫnknek oltaran me
gh giutíǫk / draga kenetǫt adonk vronkn
ak / ha a testi binǫket / a tiztasag tartasnak
fegiuereuel / meg níomoritíok · meli Aiand
okokert aad az vristen ǫrǫk eletǫt Amen

A harom zent kíralíoknak Gas parnak Baltosarnak es Melkhí ornak eletǫkrǫl kǫuetkǫzikh

A *Harom zent kiralíoknak . Gaspar . B*
oldisar / es Menníhar vala neuǫk / kik
vronk Iesushoz iǫuen / ímadak ǫtet tizenh
armad napí giermǫk koraban <imadak> / eh
nǫmǫs zent kiraliok / nap kelet fele valo / pe
rsidanak tartomaníabol tamadanak / meſi
Belsǫh indíanak neueztetik / es Sabba orzag

[1] Egy kikapart betű helyén van piros, kereszt alakú áthúzás.
[2] A kikapart betűk helyét pirossal húzta át a scriptor.

nak. mÿert a Baba neuú folio vÿg altal folia
az orzagot ezÿk kÿzzúl a gaspar kiralu mike
ron vronk Jesushoz iquenek, hatuan eztendos
vala, Baltasar Negiuen: a Melkhior kegÿs kÿz
eztendos ezÿk mind garman nagi termezeth
tudo kÿliek vala, saz egh forgasanak tudom
aniaba igen esmeret vettek. Sa Balaam profet
anak, kih Baluam imado papiok vala, a pogá
noknak maradeki valanak, meli Balaam Jme
zt profetalta vala az ÿ Nemzetegÿnek. Jakob
patriarkatol zillag tamad, es vezÿ tamadÿ
raelkÿl es meg veri eh vezÿ, moabnak herce
git, eh iquendo mondak eh pogan profetaual
az vristen Idugzitenkÿl mondata, iol leheth ÿ
maga sem ertet, kih abido nembol vala tama
dando, es az ordogoknek hatalmokat tÿrendeh
seh kiraliok ezt ertek raita, kÿgi mikeron chr
339. az az a hatalmas kirali, kih foldet smemia
bÿrnaia zilut, kik. tahat vÿg zillag ielenik, az
egÿnemmek okaert ah Balaam fiai, mint Ara
m zaú zent Janos mongia, tizenketÿt valazta
nak kÿzzúlÿk. Sha valamelik meg hal vala
mak fiat allattiak vala, Belieben ezÿk mind
ÿn eztendobe: garman garman, egi holnap
ak vtamazerrel zerrel. fel memek valavan
agi magas victoriális neuú, kegive. es ot laku
an garmad napeig, nagi zenuedetÿs ezÿbe. meg
mosodnak vala ozton, kih ÿ nekik gionas vize
uala, smagiak vala: emek vtama, az vristen
kerÿuen otet, kÿgi a zillagot kirol zolt volna
az ÿ altiok a Balam meg mutatniaia nekiok, m
ikoron azert Faraon napianak eyelin, vigia
aznanak, az vyoman terÿmtÿt zillag meg ie
lÿnek nekik. smikepen vÿg kerezt napian m

nak / mẏert a Saba neuú / folío vẏz altal folía
az orzagot ſEzǫk kozzẃl a ⌊Gaspar kírali / míko
ron vronk Iesushoz iǫuenek / hatuan eztendǫs
vala ⌊Baltosar Negíuen ⌊a Melkhíor kegíg / hwz
eztendǫs ezǫk mind harman · nagí termezeth
tudo Bǫl⌊ek vala / saz eegh forgasanak tudom
aniaba ígen esmeret vettek · S a Balaam profet
anak / kih baluaní ímado papíok vala / a poga
noknak maradeki valanak ⌊meli Balaam Ime
zt profetalta vala az ǫ Nemze⌊egínek . Iakob
patríarkatol ⌊illag tamad / es vezzǫ tamad Iz
raeltǫl es meg veri eh vezzǫ / moabnak hercze
gít / eh iǫuendǫ mondast eh pogan profetaual
az vristen Idǫzítenkrǫl mondata / íol leheth ǫ
maga sem erte / kih a Sído nembǫl vala tama
dando / es az ǫrdǫgǫknek hatalmokat meg[1] tǫrendǫh
seh kiraliok ezt ertek raita / hogi mikoron eh ve
zzǫ / az az a hatalmas kirali / kih fǫldet smenníet
birnaía zilet[.]tik / tahat vẏh ⌊illag ielǫnnieek[2] / az
egǫn ⌊minek okaert ah Balaam fẏai / mínt Ara
ní zaíu zent lanos mongia / tizenkettǫt valazta
nak kǫzzẃlǫk · sha valamellik meg hal vala / A
nnak fẏat Allattiak vala heli<eg>eben[3] ſezǫk mind
ǫn eztendǫbe : harman harman / egi holnapn
ak vtanna / zerrel zerrel · fel mennek vala / a n
agi magas viktorialis neuú / hegire · es ot laku
an harmad napeeg / nagi zenuedetǫsseegbe · meg
mosodnak vala ozton / kih ǫ nekik gionas vízet
uala / símagíak vala : ennek vtanna / az vrístent
keeruen ǫtet / hogi a ⌊íllagot kírol zolt volna
az ǫ Attiok a Balam / meg mutatnaía nekíǫk ⌊M
ikoron azert kara⌊on napianak eẏelín · vigía
aznanak / az vẏonnan terǫmtǫt ⌊illag meg íe
lǫnek nekik · smikepen vẏz kerezt napian m-

[1] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] A szó második *ie* betűkapcsolata, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[3] A második *e* betű a kihúzott rész folé van írva.

egh mondatek. a sidoknak ziletet kiralt megh
ielente, es vona azo keuansagokat ahra, hogy
hozzaia memenek. es imadnaiak ch felsegos na-
gi kiralt. kit mikoron a paranczolatot. hch teliesi
tettek volna, mas vton terenek meg az orzagog
ban Angiali ielenedbol. kit iol lehet el hagiuan
a poganssagot. az vtan vronk Jesusnak hiuei le
nek, de maga a vyznek kereztegset. fel nem ve
tek uala. mig azent Tamas apostol az idugti
tenknek hitet. ot predikalla. meli zent Apostolh
miselt oket. a hitnek agyazatiua meg tamitas
smeg kereztolg. meg hagiuan mindenik. a kina
lisagot. o predikator tarsi lonek. kit azon orz
agba kis muluan vrban. vitetenek. az isten or
zagaba. kiknek testeket a nagi konstantinus ca
zar Indiabol hozattata konstantinapoliba. sido
iartaba. ah zent eustorgius pispok. Mediolanom
ba hoza. Roman az vristen akarattiabol nagy
kolomiaban. nugoznak egiezh testygben. a yoh
stemek tiztossegere. kih aldolt lez on mid orokeam

A Remote zent pal eleterol kolietk

Pal. lon. Leg elso puztaba lakozo: az vy tor
uenbe. mint zent Jeromines doktor mogia
sa. decius cazarnak. a kereztienoket haborgat
asa elot. mene a kietlen puztaban. ezen idobe
mikoron. eh remote zent pal also tebaida
nak varosaban tamaduan. tizen hat eztendos
embor volna. kih mulanak zileissak. emon ma
ga marada. egi haza. hugnual. az atiai orok
segben. hagi halla. mert a kereztienoket. mindo
nut haborgattatnaia. a cazar. mindon iozag
ak. es hugyat. es hagiuan. futa a hegies foldek
ek puztaiaba. segi nagi ko hasadeknak barlan
giaba mene. kih mellet egi zeghi palma terem

egh mondatek · a Sidoknak ziletǫt kiralt megh
ielǫnte / es vona az ǫ keuansagokat ahra / hogȳ
hozzaía mennenek es imadnaiak ⌊eh felsegǫs na-
gi kiralt · kik mikoron a paran⌊olatot · beh telíesi
tǫttek volna / mas vton terenek meg az orzagog
ban ⌊Angialí ielǫnedbǫl · kík iol lehet el hagiuan
a pogansagot · az vtan / vronk Iesusnak : híuei lǫ
nek ⌊de maga a význek kerez⌊eget / fel nem ve
ttek uala · mýg a zent Tamas Apostol az iduǫzi
tenknek hitet / ot nem[1] predikalla ⌊meli zent Apostolh
mihelt ǫket / a hitnek agazatíra meg tanítah
smeg kerǫztǫle[2] / meg hagíuan mindinik / a kíra
lisagot ǫ predikator tarsí lǫnek kik azon orz
agba kih muluan vrban / vitetenek az isten or
zagaba ⌊kiknek testǫket a nagi konstantinus ⌊a
zar Indiabol · hozattata konstancinapoliba . Sidǫ
iartaba · ah zent Eustorgius pispǫk . Mediolanom
ba hoza ⌊sonnan az vrísten akarattiabol nagȳ
kolonníaban sot[3] níugoznak mostan[4] egeezh testǫgben · a ȳoh
Istennek tíztǫssegere · kih aldolt legiǫn · mīd ǫrǫke Am̄

A Remǫte zent pal eleterǫl kǫuetkǫzik[5]

Pal · Lǫn / Leg elsǫ puztaba lakozo : az vȳ tǫr
uenbe · mint zent Ieronimos doktor mōgia
Sa decíus ⌊azarnak : a kereztienǫket haborgat
asa elǫt / mene a kȳetlen puztaban ⌊ezǫn idǫbe
mikoron / eh remǫte <also> zent pal / also tebaida
nak varosaban tamaduan . tízen hat eztendǫs
Embǫr volna / kih mulanak zilei s⌊ak ǫnnǫn ma
ga marada / egi hazas hugaual / az Atiai ǫrǫk
segben / hogi halla / mert a kereztienǫket míndǫ
nẇt haborgattatnaia / a ⌊azar / míndǫn íozag
at / es hugat / el hagíuan · futa a hegies fǫldekn
ek puztaiaba / segi nagi kǫ hasadeknak barlan
giaba mene · kih mellet : egi Reghi palma termǫh

[1] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] A szóvégi *e ǫ* betűből van javítva.
[3] A *sot*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[4] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[5] Az *ǫzik* a sor folé van beszúrva.

fa vala/es tiztasagos forreas/smind telies eletebe
et latek/emb̄or̄oknek tudasok nekrol de mikep
en ot elt legion/minden emb̄or̄oknek tudasokra
Mikoron kegig/ch̄zent pal/zaaz tizenharom
ezendoſ volna/mas puztaba latik vala/a na
gi puztaba lakozo/zent Antal apat/timek im
max. et lakasanak/tizth̄ heian zaz ezendeie
vala/kezde ezt gondolim/hogi puztaba/tob̄ bar
at o nalanal nem lakneiek. segi eg̈uel/megh
Jelente wriſten/hogi abelso puztaba/o nala
nal/iob barat lakneiek egi/selis kulde hogi
meg tereſneie/es meg latogatnaia otet/tih
el feleduen/az o venſeget/ſistapiat kezebe ve
uen/kezde a puztanak belso reze fele/syetm̄
ſhagi meme/lata egi allatot/hat felig emb
or̄ ffelik lob̄/kih az o Job labaual/meg mut
ata az vtat neki/mikoron eleibe vette uolna
az utath̄ zent Antal/igen meme lata/mas
allatot/timek ſolſo reze/emb̄or̄ vala/saz alſoh
reze terte/kahat palmanak gyumolcset vizi
ſmeg erte/hagi ordog volna/azert nem go
ndola vele/sazon kozbe/el estuelodek/o kegig m
eg zaluan/egi fah alat/segi kisit mugoduā
mnd az ezaga imaiagba lon fagyalalatoſsh
ajnal elot igen reguel/egi temzo farkasa
hegi alat neki ielonuen/viue otet/azent p
alnak tellaitaianak aitoiaxa/ſbeh menu
en zent Antal apat/a ko hasadeegba nagy
lassan/kezdeh halgatni/ha valamit ot ergz
ne. de myert setet vala/meg vōteh a labat
egi kobe/kit meg ergzuen zent pal beh zar
ka az aitot nagi ergſſenzent Antal kegig
igen kom̄org vala neki/hogi meg mitnaia

fa vala / es tiztasagos forras / smind telíes eletebe
ot lakek / emboroknek tudasok nekwl ⌊de mikep
en ot elt legion / nín⌊en emboroknek tudasokra
Mikoron kegig / eh zent pal / zaaz tizenharom
eztendos volna ⌊Mas puztaba lakik vala / a na
gi puztaba lakozo / zent Antal Apat / kinek im
mar . ot lakasanak / tyzh heían zaz eztendeie
vala[1] / kezde ezt gondolni / hogi puztaba / tob Bar
at o nalanal nem lakneiek · Segi chyel / megh
lelonte wristen : hogi a Belso puztaba / o nala
nal . iob Barat lakneíek egi / selís kwlde hogi
meg keresneie / es meg latogatnaía otet / kih
el feleduen / az o venseget / sistapiat kezebe ve
uen / kezde a puztanak belso reze fele / syetní
⌊shogi menne / lata egi allatot / hat felig emb
or / sfelik loh / kih az o lob labaual / meg mut
ata az vtat · neki ⌊smikoron eleibe vette uolna
az utath zent Antal / sigen menne lata / mas
allatot / kinek folso reze / embor vala / saz alsoh
reze kecke / stahat palmaknak[2] giumol⌊et vizi
smeg erte / hogi ordog volna . azert nem go
ndola vele / sazon kozbe / el estuelodek ⌊o kegig m
eg zaluan / egi fah alat / segi ki⌊it niugoduã
mind az eczaga ima⌊agba lon foglalatos / Sh
aynal elot igen reguel / egi tenizo farkas / a
hegi alat nekí ielonuen / viue otet / a zent p
alnak ⌊ella⌊kaianak aitoíara / sbeh menu
en zent Antal apat / a ko hasadeegba / nagy
lassan ⌊kezdeh halgatni / ha valamit · ot eroz
ne . de mỳert setet vala / meg wteh a labat
egí kobe / kit meg erozuen zent Pal beh zar
la : az Aitot / nagi erossen ⌊zent Antal kegig
igen koniorog vala neki / hogi meg nitnaia

[1] A szóeleji *v* javított betűnek látszik.
[2] A *k*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.

mert ha meg halnaſem meme adzýg el on
nan, vegezettre meg giǫzetet a tegiǫſſegtol. Zet
pal ſmeg mtuan az aitot neki, beh boiata, ſm
mdmik meg neuezuen egi maſt. tozǫne egik a
maſiknak, emek utanna egi maſ makarah
eſuen, totolgattiak uala. egi maſt. ſa forraſn
al mmd ketten leſ ṽoluen, zolanak bezellenek
egi maſſal, nagi ſokatrol. deltǫe tegig hagi
el iǫt volna. egi ſollo hozzaiok vgyṽole, ſegi te
mecet ton leſ elǫttpk. ſhalat aduan zent pal
ehrol, az vriſtemek monda, eh madax mmar
hatuan eztendeie uagion, hogi ehtoron mmd
ǫn napra fel temeret hozot tak emekǫm. ſm
az vriſten latuan ajo vendegot, a prebendat
meg kettǫztette, ſmitoron egik ſem zegneie me
gh a maſik elǫt mmd velernenek oraiglanel
kih mula. az idǫ ſuegezettre eh kepen igienǫſǫd
enek meg. hogi mmd ketten fognaiak, ſugi ozto
zanak meg a temiezzel, ſah forraſbolis ỹunak
ſegi czaka alommeknel maradanak. az iſtem di
uicoben, Kezuel tegig meg ielǫnte zent pal eh
bodog Antal apatnak hogi mmax a yoǫ iſten
hamar ki uemeie ez velagbol, kit haluan zet
Antal nagi exoſſ ſiaſt kezde temie, Latuan
ezt. Remote zent pal gondola ez ha az en A
tiamfya, halalomon it lakon, enyǫmet el keſ
erit az ǫ banattiaual, ſmonda zent Antalnak
meni celladban, edǫſ atiamfya. ſhozo el nekǫm
a palaſtot, kit Atanaſius piſpǫk ada nekǫd, ſa
ha tak axuan az en teſtǫmet. vgi temeſſelh, m
eliet haluan zent Antal ſel iudatozuan raita, ho
zi eſ dolgzot ǫ tumaia, nagi hamax ſagal, el
laiaba tereſ zent Antal ſſel veuen a palaſtot

mert ha meg halna / sem menne adzýg el on
nan ⌊vegezettre meg giǫzetek a kegíǫssegtǫl zẽt
pal / smeg nítuan az aitot neki / beh bo⌊ata · sm
índiník / meg neuezuen egi mast · kǫzǫne egík a
masiknak / ennek utanna egi mas níakarah
esuen / ⌊okolgattiak uala egi mast / Sa forrasn
al / mínd ketten leh ẃluen / zolanak bezellenek
egí massal / nagi sokakrol · delkǫr kegig / hogi
el iǫt volna · egi hollo hozzaiok rǫpẃle · segi ke
níeert tǫn leh elǫttǫk / Shalat aduan zent pal
ehrǫl / az wristennek monda / eh madar ímmar
hatuan eztendeíe uagíon / hogi ehkoron mind
ǫn napra / fel kenieret / hozot ⌊ak ennekǫm · sím
az vrísten latuan a ỹo vendegǫt / a prebendat
meg kettǫztette ⌊smikoron egik sem zegneíe me
gh a masik elǫt / mind ve⌊ernenek oraiglan el
kíh níula : az ídǫ ⌊suegezettre eh kepen igíenǫsǫd
enek meg / hoǵi mind ketten fognaiak ⌊sugi ozto
zanak meg a kenierrel / sah forrasbolis ỹunak
segiczaka alomnekẃl maradanak / az isteni di
⌊iredben ⌊Reguel kegig meg ielǫnte zent pal eh
Bodog Antal · apatnak / hogi ímmar a ỹoh ísten
hamar ki uenneie ez velagbol · kit haluan zẽt
Antal / nagi erǫsh sirast kezde tenníe ⌊Latuan
ezt / Remǫte zent pal / gondola <ezt> ha az en A
tiamfỳa / halalomon it lezǫn / engǫmet el kes
erit az ǫ banattiaual · smonda zent Antalnak
meni celladban / edǫs Atíamfỳa / Shozd el nekǫm
a palastot / kít Atanasius pispǫk ada nekǫd / Sa
ba takaruan az en testǫmet · vgi temesselh ⌊m
elíet haluan zent Antal[1] sel ⌊udalkozuan[2] raita · ho
gí eh dolgot ǫ tunnaia / nagi hamarsagal / cel
laiaba tereh <zent Antal> sfel veuen / a palastot

[1] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] Az *l*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.

ſietue / Kempte zent palhoz mdula iſmeeg ſm
ikoron az napñmnd iaret volna ſmaſ napon is
ſmmar iak haiom oraig valo vta uolna / aze
nt pal cellaiahoz, lata az ꝙ lplbet nagi fenoſſ
eguel a profetaknak / eſ angialoknak, ſa zenth
apoſtolok nak ſeregꝰgben Menꝰrzagba fel me
mmé, ſhamarab kezde eh zent Antal memmé
a bodog zent pal barlangiahoz, ſlata hat. ter
don alh / azꝰ teſte / oli mmt ſmattozneiek, ſali
ta hozi ſa latasba meg ialatt ezok volna ſmik
oron ſokaig varuan / ſimmi mdulatok ꝙ beme
nem erzek volna, kozelben memuen, halua le
le ętet / ſa nagi ſok ſúraſoknak vtama. beh ta
kara a palaſtban / azꝰ teſtet / ſmeg mondua er
ętte a halalnak zoloſmaiat / a temeteſhoz tezik
hek, de mikoron ſem aſoia / ſem kapaia nem voln
kuel aheert meg aſnaia / igen kezde ſomorkod
ma. Sazon kozben / keet orozlanok / a z ꝙ teſtenek
mertek zerent / ſeert aſanak azꝰ kormokeſſ
eket haituan / dolgokra menenek / ſeh kepen oz
ton zent Antal / el temete a bodog teſtet / eſ azꝰ
ruhaiat / kit a palma faknak leuelꝰgꝰl zer
zet uala / el vúe / ſazo cellaiaba iſmeeg teruen
meg monda az atiafiaknak / a meliet latot va
la. ſa nagi ſmepekon a zent pal kentpſet ve
zi uala reiaia / el mugouek kegig vrban zent
pal karaion hauanak tized napian vionln
ak ziletese vtan / keet zaaz molezuan het ezten
doben / kyß eel. eſ erzagol mnd ꝛcꝛkꝰ dñ. legion

A zent Antal apatnak eletirol

Eh zent Antal a pat. egiptomba kamada
ꝛomoſ / eſ Jambor zilektol ſnagi gienge
tartatuk fel / kiſ dedſegetek ſſogua / igen gi akorlia

síetue / Remǫte zent palhoz índula · ísmeeg / Sm
ikoron az napõ / mínd íart volna · smas napon is
⌊símmar ⌊ak harom oraíg valo vta uolna / a ze
nt pal cellaiahoz / lata az ǫ lǫlket / nagí fenǫss
eguel a profetaknak / es Angialoknak / sa zenth
Apostoloknak seregǫgben Menǫrzagba fel me
nníe ⌊shamarab kezde eh zent Antal menníe
a Bodog zent pal barlangiahoz / sláta hat · ter
dǫn alh / az ǫ teste / oli mínt Imatkǫzneíek ⌊salí
ta hogi elne[1] sa latasba meg ⌊alatkozot volna / Smik
oron sokaíg varuan / símmí indulatot ǫ benne
nem erzǫt volna ⌊kǫzelben menuen / halua le
le ǫtet / sa nagi sok sírasoknak vtanna / beh ta
kara a palastban / az ǫ testet / smeg monduã er
ǫtte a halattak zolosmaíat / a temeteshǫz kezẃh
leh ⌊de mikoron sem asoía / sem kapaía nem volna[2]
kíuel a Seert meg asnaía / ígen kezde zomorkod
nía . Sazon kǫzben / keet orozlanok iǫuenek es[3] az ǫ testenek
merteke zerent / seert asanak az ǫ kǫrmǫkel · sf
eỹet haituan / dolgokra menenek ⌊seh kepen oz
ton zent Antal / el témete a Bodog testǫt / es az ǫ
ruhaíat / kit a palma faknak leuelǫgbǫl zer
zǫt uala / el víue · sazo cellaiaba ismeeg teruen
meg monda az Atiafỹaknak / a melíet latot va
la · S a nagi innepǫkǫn a zent pal kǫntǫset ve
zi uala reiaía ⌊cl niugǫuek kegig vrban zent
pal karaL⌊on hauanak tízed napían / vronkn
ak ziletese vtan · keet zaaz níolczuan het ezten
dǫben / kỹh eel · es orzagol mínd ǫrǫke · Amñ · legíǫn

A zent Antal apatnak eletírǫlh

EEh zent Antal Apat · egíptomba tamada
Nǫmǫs / es lambor zilektǫl snagi gíengẽ
tartatek fel ⌊kisdedsegetǫl ffogua / igen giakorlía

[1] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] Az *a*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[3] A *iǫuenek es* szavak, betoldójellel, a sor folé vannak beszúrva.

vala, a zent egyhazat. Smikoron tizen hiolcz ez
tendoſ koraban mind attia ſanmia, tih multakv
obia ez velagbol, haluan a zent euangeliomba
vront Jeſusnak eſ mondaſat. Ha tekelletoſ akarz
lemi memiek, ſagiel mindonkket, melieket biz
ſoztogaſd azokat a zegemęknek, eſ kęueſh engę
met. Ekenyod kezon Memorzagba exętte, mindo
kozagat el ada eſ a zegemęknek oztogata, az ph
ugat monoſtorba aianla a zent zvzetnek, on
non maga kegig karati ruhat renaltatua, a
roſnak kuule, egi puztaba lakozo venhoz allah
tmek peldaiat, eſ tanuſagat meg tanuluan, p
alahol a puztaban tęęb zentvl elęket, hal va
hozzaiok menuen. Idupſſegnek peldaiat vezih
uala mind miktol, Semek utanna omon ma
gatezde lak m ſnagi ſok haboruſagokat zenued
vala ordogoktol, melieket boitpleſoktel, Imaiag
ual, eſ vigiazaſsual mind meg gigz vala. Smik
ron a buiaſagnak lęket meg gigzte volna, neki
ielonek az ordog, Slabai eleiben eſuen. en vagi
ok dbuiaſagnak ordogemeg giozel immax kyi
zent. Antal el vzeh elęle, zent kereztnek iegieu
uel, ſaz utan ugi monda a puztaba lakozoknak
oli igen vndok allat az ordog hogi ſoha touaba
immax o tole nem felok, Semek utanna kemenb
eletet foga maganak, mert giakorta, mind azte
lves eyet vigiazaſba eſ Imaiagba mulattia vala
el, ezer ezik uala napiaba, veterne utan, tak te
metet, egi keues ſoual meg kintuen, vizet izik
vala nitha harmad napeegi ſem ezik uala, mind
onkoron a mezitelen foldon fekzik uala, eſ cil
icziumba iar vala, egi eſmero zomzegiat kerte
vala kozzaia, hogi zerzet napogba, vrme emme
meli puztaba ezizer, az ordogok iſtemek engede

vala · a zent egíhazat · Smíkoron tízen Níolcz ez
tendǫs koraban / mind Attía · sAnnía · kih multak v
olna ez velagbǫl / haluan a zent Euangeliomba
vronk lesusnak eh mondasat · ha tekelletǫs akarz
lenní menniel / sagíel míndǫnǫket / melíeket birz
soztogasd azokat a zegeníǫknek / es kǫuesh engǫ
met · Skenʟǫd lezǫn Menǫrzagba erǫtte / mindǫ̃
lozagat el ada / es a zegeníǫknek oztogata / az ǫ h
ugat Monostorba aíanla / a zent zẃzeknek ǫn
nǫn maga kegig Barati ruhat ʟenaltatuā / a va
rosnak kiuúle / egi puztaba lakozo venhǫz allah
kinek peldaíat / es tanusagat meg tanuluan ʟv
alahol a puztaban / tǫǫb zentẃl elǫket / hal vala[1]
hozzaiok menuen · lduǫssegnek peldaiat vezíh
uala míndíníktǫl / Sennek utanna ǫnnǫn ma
ga kezde lakní / snagi sok haborusagokat zenued
vala · ǫrdǫgǫktǫl / melieket bǫítǫlesǫkkel · ImaʟAg
íual / es vigíazasíual mínd meg gíǫz vala / Smiko
ron a buýasagnak lǫlket / meg gíǫzte volna · neki
ielǫnek az ǫrdǫg / Slabai eleiben esuen · monda[2] en vagi
ok / a Buiasagnak ǫrdǫge / meg giǫzel immar ʟkȳt
zent Antal el ẃzeh elǫle / zent kereztnek iegíeu
uel ʟsaz utan ugi monda a puztaba lakozoknak
oli igen vndok allat az ǫrdǫg hogi soha touaba
ímmar ǫ tǫle nem felǫk ʟsennek utanna kemenb
eletǫt foga maganak / mert giakorta / mínd azte
lýes eýet vigiazasba / es ImaʟAgba mulattía vala
el ʟeczer ezik uala napiaba / veʟerne utan · ʟak ke
níeret · egi keues soual meg híntuen · vizet izik
vala nééha[3] harmad napeeg / sem ezik uala · mind
onkoron a mezítelen fǫldǫn fekzik uala / Es Cil
icíumba íar vala / egi esmerǫ zǫmzegiat kerte
vala hozzaía / hogi zerzǫt napogba / vínne enníe
meli puztaba egizer / az ǫrdǫgǫk · ístennek engede

[1] A szóvégi *a* a sor fölé van beszúrva.
[2] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[3] A *néé* rész javítás.

deibol oli igen verek, es tayfak hogy az 9 zolga
ia akituan meg holtnak lemi, a faluba viuek
S mikoron mindon nepek vgi firatnaiak mint
holtat, tyel meg euelenduen: a tobi a me ho
gi alumanak, zolgaiaual meg a puztaba vit
ete magat, shogi leh fekuuek, a nagi tenda m
ert sem volhet sem alhat vala, ffmeeg hiua az
ordogyokat a vyadalra, ok kegig kiulomb kiulob
vadaknak abrazattiaba ielonuen, az o kore
okel es zaruokal nagi kegiptlenul zagattak
S mikoron vronk Jesust himaia, segelegre, nagi
kertelen sodalatos velagossag fenosodek, o ne
tyh, saz ordogyok mind el futanak, snagi zozat
lon az egybol zent Antal hoz mondua, myert h
ogi fiefih keppen vyaskodal neuezetosse tezon
tegodet. mind eh telies foldon S mikoron asok
ereztienket oletetneiek a pogan feiedelmek
eh zent Antal oket kezde kpuetme, hogi o is m
artirem sagot zenuedne vronknak neueert de
mikoron latnaia, hogi fmki otet ahiteret, meg
nem akarnaia olne, harmincz ot ezt endos ko
raban, a puztanak belso titkosb helieve mene
es kemenb penitenciaual kezde magat gioitue
me. S mikoron meeg menne, egi ezust tanerth
lefe, sigen kezdeh sudalm, hogi ki viue uolna
a tanert, myert hogi simni embor mom, et
nem vala, sottan meg erte, hogi prdog dolga
volna, szent tereztnek iegiet vetuen, el emzet
a tanert, saz vtan, meg egi nagi masa dra
mat leleh, kit el tauoztata, mint egi thrvzet
ffel menuen o man, egi magas kegiue, hirz
ezt endeig lakek ot, smkmet tudasara, de az
vroistsen meg ielontuen az vtan otet. sokat ke

detibǫl / olí ígen verek / es taglak · hogi az ǫ zolga
ía alítuan meg holtnak lenní / a faluba viueh
Smikoron míndǫn nepek / vgí síratnaíak mínt
holtat ⌊Eÿel meg euelenǫduen : a tǫbi / a me ho
gi alunnanak / zolgaíaual meg a puztaba vit
ete magat / shogí leh fekúuek / a nagi kenba / m
ert sem ẃlhet sem alhat vala · lsmeeg hiua az
ǫrdǫgǫket a vÿadalra ⌊ǫk kegig kẃlǫmb kẃlǫ̃b
vadaknak Abrazattíaba ielǫnuen / az ǫ kǫrm
ǫkel es zaruokal nagi kegiǫtlenẃl zagattak
Smikoron vronk lesust hinaía / segeL egre / nagí
hertelen ⌊odalatos velagossag fenǫsǫdek / ǫ ne
kÿh ⌊saz ǫrdǫgǫk mínd el futanak / snagi zozat
lǫn az Egbǫl zent Antalhoz monduã / mÿert h
hogi firfih keppen vÿaskodal neuezetǫsse tezǫn
tegǫdet vristen[1] mind eh telies fǫldǫn ⌊Smikoron asok k
ereztienǫket ǫlettetneiek a pogan feíedelmek
eh zent Antal ǫket kezde kǫuetníe / hogí ǫ is M
artiromsagot zenuedne vronknak neueert / de
mikoron latnaia / hogi sínki ǫtet a hítert / meg
nem akarnaía ǫlníe ⌊harminez ǫt eztendǫs ko
raban / a puztanak belsǫ / títkǫsb heliere mene
es kemenb penitenciaual kezde magat gíǫttre
níe . smikoron meeg menne / egi ezẃst tanerth
lele / sigen kezdeh ⌊udalní / hogi ki vitte uolna
a tanert / mÿert hogi símmí embǫr níom / ot
nem vala ⌊sottan meg erte / hogí ǫrdǫg dolga
volna / szent kereztnek iegíet vetuen / el enízek
a Taner / saz vtan / meg egi nagi masa Ara
níat leleh / kit el tauoztata / mint egi thẃzet
sfel menuen onnan : egí magas hegíre / hẃz
eztendeíg lakek ot / sinkínek tudasara ⌊de az
wristen meg íelǫntuen az vtan : ǫtet . sokak ke

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

zdenek hozzaia, giakorta. menne, Jelosul zerz
etsok tik a puztaba lakna vala. tiknek agi
ah vala azidusseg nek intesit am egize mito
ron latta uolna lelogde hogi mind ez velag te
lei. gedogmek toreuelessel kaialtua mondana
ia, reamisten kuoda ohatia magat. hogi eh
torokne valamedigben ne adagion, zozat lon
az eegbol o hozzaia mondua nak az alaszat
ossagi tart meg emberet. hogi meg ne fogattat
hasset, nagi zantalan uadatat ton vriszten eh
zent embernek erdemeert. Smikoron a puzta
ban sem volna mugodalma, a nepek nek solzer
hozzaia giulesoket. Istem ihlesbol a Zereson
kel harmad napi iaro foldon mene beliebe. a pu
ztaba, es ot egi kis mezon, kit vriszten mutata ne
ki, meli mezon keues palma fa is vala, sa hegy
alat, egi igen ioh forras, holot a palma fanak
gumoliuel, es kemereksel niha eleh, meliet ne
mikoron a zerezenok hoznak uala nekiba ston
igrvluan a zerezenokon, kit niha a kemeret vi
zik uala, egi kapat zerze, smeg kayaluia a fol
det buzat vete bele, ses keppen kezi muntaia
ual eelh vala, sugian ottan azokert, kit hozza
ia ignek vala kapoztas kertok is venala, seme
ban estendok el muluan, meg gizezetetuen, az
atiafiaktol hozzaiok mene a klastromba, hogi
meg latogatnaia oket, sazo hugat latuan ho
gi az o hugha immar el venult volna, sa tobbe
mestor azzoma uolna, igen meg orvele vaita
is meg a puztaba terehia hol egiedul lakik m
la saz hozza meno fraterokket, Bezedinel epitih
vala, es a korokat meg giegitia uala. Giakorta
a zent Angialok oket, az eegben fel emelik ua
la a papokat, es zerzetosoket nagion tiszteliuala

zdenek hozzaía / gíakorta · menníe / lelǫsúl zerz
etǫsǫk kik a puztagba laknak vala / kiknek agi
ah vala az iduǫssegnek intesít **Am egízē** míko
ron latta uolna lelǫgbe / hogi mind ez velag tel
íes volna[1] ǫrdǫgǫknek[2] tǫriuel / sfel kaialtua mondana
ía / vram isten · kíLoda ohatia magat · hogí eh
tǫrǫknek valamelígben ne akagion / zozat lǫn
az Eegbǫl ǫhozzaia monduā · Lak az Ala[.]zat
ossag / tart meg embǫrt / hogi meg ne fogattat
hassek Lnagi zantalan Ludakat tǫn vristen / eh
zent Embǫrnek erdǫmeert / Smikoron a puzta
ban / sem volna níugodalma / a nepeknek sokzer
hozzaía gíúlesǫkert · Isteni ihlesbǫl a zereLǫnǫ
kel harmad napi iaro fǫldǫn / mene belieb · a pu
ztaba / es ot egi kis mezǫn / kit vrísten mutata ne
ki Lmelí mezǫn keues palma fa is vala / sa hegy
alat / egi igen ỹoh forras / holot apalma fanak
giúmǫlLiuel / es kenierekel niha eleh Lmeliet ne
mikoron a zereLenǫk hoznak uala nekih <.> Skǫn
iǫrwluen a zereLǫnǫkǫn / kik niha a kenieret vi
zik uala / egi kapat zerze / smeg kapaluā a fǫl
det bwzat vete bele / seh keppen kezí munkaia
ual eelh vala / sugian ottan · azokert · kit hozza
ia iǫnek vala kapoztas kertǫt is Lenala / *senne*
han eztendǫk el muluan / meg gíǫzettetuen az
Atiafỹaktol · hozzaiok mene a klastromba / hogi
meg latogatnaía ǫket / saz ǫ hugat latuan · ho
gi <az ǫ huga> immar el venult volna / sa tǫbinek[3]
mestǫr azzonía uolna / igen meg ǫrwle raita
Sismeg a puztaba tereh / a hol egiedwl lakik va
la / saz hozza menǫ fraterǫket / bezedíuel epitíh
vala / es a korokat meg giogitía uala · Gíakorta
a zent Angialok ǫtet / az eegben fel emelik ua
la / a papokat / es zerzetǫsǫket nagion tiztǫlívala

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] Az *ǫk*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[3] A *k*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

eſnagi dlazatoſon keri uala ꝓket hogi meg alo
anaiak ſiol lehet deakul nem tud vala de ma
ga mind a pogan bolieket ſmind az eretnek
ket iraſokal miuan ualo obſſagokkal tak kí
mien ottan meg giozi vala ha vele uetekodn
ek ualaſ egiſzer dlexandriaba menuen ſot a
nagi tanult emberek elot predikaluan az ar
rianoſ eretnenekꝓket kik elotte almak vala
tudakeyen meg mutata az o hamoſſagokat
eſ teuolígeſꝓket ſmikoron neminemw bolie
keiaia giulenek volna hogi ꝓtet meg tuſoln
naiak eſ tudatlamak mondanaiak haluá
az o predikatioiat nagion meg eppwlenek
belole eſ vront kriſtuſ hitiue terenek a me
mikoron a balakhius neuú herezeg kik ere
tnek vala haborgatnaia a kereztienekket am
era hogi meg a baratokatef ſa zwzeketis mi
uan meg mezitelenituen oſtoroztatnaia ze
nt antal ezt meg haluan leuelet iratta nekik
kiben igen meg fedde ꝓtet ah kegiptſenſegek
meg is ſemiteſ hogi iſtemet haragia zallando
feiere ha a gonoztol meg nem zomit meli leue
let el pluaſuan a herczeg meg meuete ſamel
baratoktol a leuelet kwltr vala igen verete dch
ot napoknak utanna loua hatara voluen el ſ
et bla meli loh eroſſen maruan eſ vugdoſuan
ꝓtet harmad napon bodogtalanul kik mulek
ez velagbol meg eſmeruen iſtemi ielenedbole
zent ember hogi ki mulando volna ez velag
bol mind el iaza a fraterekat kik et aheyinek
puztraiaban lakoznak vala ſmeg eroſſituen ve
ha ꝓtet meg monda hogi ki mulneiek hamar
ez velagbol ſamak utanna meg az o cellaia

ba

es nagí Alazatoson keri uala ǫket / hogí meg ald
anaiak ⌊Sjol lehet deakul nem tud vala / de ma
ga Mínd a pogan bǫl⌊eket / smínd az Eretnekǫ
ket írasokal . níluan ualo okossagokkal / ⌊ak kẃ
nnien ottan meg gíǫzí vala / ha vele uetekǫdn
ek uala ∫Egizer Alexandríaba menuen / sot a
nagi tanult embǫrǫk elǫt predíkaluan / az Ar
ríanos eretnenekǫkĕk / kik elǫtte alnak vala
⌊udakepen meg mutata / az ǫ hamossagokat
es teuǫlígesǫket / smíkoron nemínemw Bǫl⌊ek
reiaía gíultenek[1] volna / hogí ǫtet meg ⌊ufoln
naiak / es tudatlannak mondanaiak / haluā
az ǫ predikacíoiat / nagion meg eppẃlenek
belǫle / es vronk kristus Hitíre terenek ⌊Ame
mikoron a Balakhíus neuú herczeg / kih ere
tnek vala / haborgatnaia a kereztienǫket / Ann
era hogí / meg a baratokates / sa zẃzeketis / nil
uan meg mezitelenítuen / ostoroztatnaia . ze
nt Antal ezt meg haluan / leuelet irata nekíh
⌊kiben igen meg fedde ǫtet / ah kegíǫtlensegrǫl / s
meg is feniteh / hogi istennek haragía zallando
feíere / ha a gonoztol meg nem zǫník . meli leue
let el oluasuan / a herczeg . meg meuete . samefí
Baratoktol a leuelet kẃlte vala / ígen verete / deh
ǫt napoknak utanna · loua hatara wluen / el es
ek : vala[2] · meli loh erossen maruan / es rugdosuan
ǫtet / harmad napon bodogtalanul / kíh mulek
ez velagbǫl / meg esmeruen isteni ielǫnedbǫl / e
zent embǫr / hogi kí mulando volna ez velag
bol ⌊mínd el iara a fraterǫkat / kik ot a heginek
puztaíaban lakoznak vala / smeg erossituen vr
ba ǫket / meg monda / hogi ki mulneiek / hamar
ez velagbol ⌊sannak utanna / meg az ǫ cellaia-
-ba

[1] A *r* a sor fölé van beszúrva.
[2] A *v* a sor fölé van beszúrva.

tetuen / egi tetues nap alat / meg kovula, / skeiept
a featerepyben, tik p neki tizenpt ezteendoktül fogu
zolgaltanak vala / hozza hiuata, / siduoss egyss tan
usagokat aduan nekiok, ugyian kezgyben ki mu
let eh velagbol, mikoron zaaz / spt ezteendos volna
vysz kerezt nap utan tizenketted napon, kimet di
tatlan teftet, a ket tanituamiok ugyian ottan eth
temetek a puztaba, simkinek meg nem ielentik
az p temeteseneck helyet mert eh zent embor, m
eg halvan fel fogattata vala, ezt velpk, meegh
halala utanis nem akaruan verni, simmi emb
ri diiretpt, az vristenere, kih aldot mid orokke ám

A zent piroska azzom eleterol.

Piroska azzom / nomps Romai polgarnak le
ama vala, meli zent zvzet mikoron a ela
udius cazarnak zolgai / a kereztienek egiha
zaba menuen, kattak uolna ot / matkoznyam
eg fogyak otet / es a cazarnak viuek, eh mondua
p neki, hogi e zent piroska kereztien volnak, pa
ranzola, hogi a Jupiter isten templomaboz vi
meiek, e nomos zizet, hogi aldozneiek p neki, de
mikoron imadagot tret volna vrhoz, fold mdu
las leuen, leh esek a baluami isten, sa templomn
ak negied rezeis el tyrek, snagi sok poganokat
es a baluami imado papokat, mind meg plehdh
czazar kezig latuan ezt el futa omet, saz or
doggek nagi kaialtasokat kezdenek terni, az eg
ben, suizza hozatuan a cazar, eh zent piruska
zvzet, greze kezde uerettetni, de mindgel leg
zallot velagossagval, es vronk Jesusnak meg la
togatasaual, mind lelkeben, smind testebe meg
erossitetek. Masod napon, a cazar paranzolah
hogi igen meg ostoroztatneiek, samak utanna

teruen / egí keues nap alat / meg korula / skettǫt
a fraterǫgben / kik ǫ neki tizenǫt eztendǫtúl fogua[1]
zolgaltanak vala / hozza hiuata / siduǫssegǫs tan
usagokat aduan nekiǫk / ugian kezǫgben ki mu
lek eh velagbol / ⌊mikoron zaaz / sǫt eztendǫs volna
vȳzkerezt nap utan tizenkettǫd napon / kinek Ar
tatlan testet / a ket Tanítuaniok / ugian ottan elh
temetek · a puztaba : sinkinek meg nem ielǫntuẽ
az ǫ temetesenek heliet / míert eh zent embǫr / m
eg haluan / fel fogattata vala / ezt velǫk · meegh
halala utanis / nem akaruan venni / simmi embǫ
ri di⌊iretǫt / az vristenert / kih aldot mīd ǫrǫke Am̃

A zent piroska azzoní eleterǫl /

Píroska azzoní / nǫmǫs Romai polgarnak le
ania vala / meli zent zẃzet mikoron / a Cla
udius ⌊azarnak zolgai / a kereztienǫk egiha
zaba menuen / lattak uolna ot Imatkoznȳa / m
ėg fogak ǫtet / es a ⌊azarnak viuek / beh monduā
ǫ neki / hogi e' zent piroska kereztien volna / ki pa
ran⌊ola / hogi a Iupiter isten Templomahoz vi
nneiek / è nǫmǫs zizet / hogi Aldozneiek ǫ neki / de
mikoron ima⌊agot teet volna vrhoz / fǫld índu
las leuen / leh esek a baluani isten / sa Templomn
ak negied rezeis el tǫrek / snagi sok poganokat
es a Baluaní imado papokat / mínd meg ǫleh / Ah
Czazar kegig latuan ezt / el futa onnet / saz ǫr
dǫgǫk nagi kaialtasokat kezdenek tenni / az Eeg
ben / suizza hozatuan a ⌊azar / eh zent píruska
zẃzet / ǫrczel kezde uerettetni / de menibǫl leh
zallot velagossaggal / es vronk Iesusnak meg la
togatasaual / mind lǫlkeben / smind testebe meg
erǫssittetek / Masod napon / a ⌊azar paran⌊olah
hogi / igen meg ostoroztatneíek / sannak utanna

[1] Az *a*, betoldójellel, a sor folé van írva.

palczakal oli igen verettete hogi még tetemét is mind el tpttette de az edoſ vronk Jesus megh giogituan mint a ſenoſ zillag oli ſenoſon ielen ek kit latuan a lazar alúta hogi erdőghn meſ tpreſeggel temeie eghket mineh okaert tomlo tzbe tetetuen es ſok haſſat ſtoguert gzue olu aztata ſtalpatol fogua mind tetreglen meg kenettete hogi tpob erdőgſegpt ne tehetne ſa zon eyel nagi ſok Jentpk giulluen a tomlotzbe eh zent piroſka zuzhoz mind etzaka az iſten diuiredben maradanak de mikoron keeguela lazarnak pie a limenios kih akarnaia a tp mlotzdoſ ptet hazmi lele tahat a nomos zúz egi zeep zegben vól ſangialoknak ſokaſſagah alh tpremúle ſmikoron a kiralnak pie a zekp fel akarnaia forditani el emizenek az angia lok a zent piroſka azzont kezik a lazarnak el eiben viuen megent a templomhoz vitete ho gi ot erguel aldoztatnaiak ptet a baluamiok nak ſymeh mikoron vimeiek az erdőgpt kez denek az egbe kialtani hogi igen nagi thnyb eh volnanak lleg ottan az egybol leh zaluan a thnz a baluami imado papokat kit meg ma rattanak vala mind meg emizte nepeknek ſok aſſagaual ſa baluam iſtent porra es hamuva teue. meli dolgot latuan a lazar a vaxoſ bivoianak kezeben ada hogi nagi kemal m eg gletneie e zent piroſka azzont kit mikor on a vaxoſ hazaba vitetpt uolna a bivo. vaſ gerebemptkel zagattata eh nomoſ gienge zi znek o teſtet ſemnek utarma tomlotzbe kete ztete eyelre de mikoron reguel lo uahatarah vkuen memeh valahoua a tomlotz mellol

palczakal / oli ígen verettete / hogí meeg[1] tetemét
is / mind el tǫrettete / de az edǫs vronk Iesus : megh
giogituan / mínt a fenǫs ⌊illag oli fenǫsǫn íelǫn
ek ⌊kjt latuan a ⌊azar . alita hogi ǫrdǫghi mes
tǫrseggel tenneíe ezǫket . mínek okaert tǫmlǫ
czbe tetetuen / es sok hai<.>at[2] , skǫhuert ǫzue olu
aztata stalpatol fogua / mind teteiglen meg
kenettete / hogí tǫǫb ǫrdǫgsegǫt ne tehetne / sa
zon eỹel / nagi sok zentǫk giuluen / a tǫmlǫczbe
eh zent piroska zwzhǫz / mínd eczaka az istení
di⌊íredben maradanak / de mikoron reeguel / a
⌊azarnak ǫ⌊e a Límenios / kíh akarnaia / a tǫ
mlǫczbǫl ǫtet hozní / lele tahat a nǫmǫs zẃz
egi zeep zegben / ẃl / sAngialoknak sokassagah
alh kǫrniúle / s mikoron a kiralnak ǫ⌊e / a zekǫt
fel akarnaía fordítani el enizenek / az Angia
lok ⌊a zent piroska azzont kegig / a ⌊azarnak el
eiben viuen / megent a Templomhoz vítete / ho
gi / ot erǫuel aldoztatnaiak ǫtet / a Baluaniok
nak · sỹmeh mikoron vinneick / az ǫrdǫgǫk kez
denek / az egbe kaialtani / hogi igen nagi thẃzb
eh volnanak ⌊sleg ottan / az Eegbǫl leh zaluan
a thẃz / a baluani imado papokat / kik meg ma
rattanak vala / mind meg emizte / nepeknek sok
assagaual . sa Baluani istent porra / es hamuva
teue . meli dolgot latuan a ⌊azar a waros
biroianak kezeben ada / hogi nagi kennal m
eg ǫletneie . e zent piroska Azzont / kit mikor
on a varos hazaba vitetǫt uolna a Bíro . vas
gerebeniǫkkel zagattata / eh nǫmǫs gienge zi
znek ǫ testet ⌊sennek utanna tǫmlǫczbe reke
ztete eỹelre . de mikoron reguel loua hatarah
ẃluen menneh valahoua / a Tǫmlǫcz mellǫl

[1] A második *e* a szó fölé van beszúrva.
[2] A scriptor a kihúzott betűt talán javította, de az nem olvasható.

es Beh tekintet volna lata nagi velagossagoth
es volnie zent piroskat egi nomos zeczbe nagi
fenos ereznak sleh zaluan koua hatarol pe
etet veres a tomlocz aitaiara, sptuen vitezo
tet hagia az o prizetire, samazok kezig, iol hal
iak vala ejel mind diuirneie az vrisent a ze
nt Angialokual. Reeguel mikoron a Romanal
biro a Lazarnak eh dolgot meg mondotta vol
na, paraniola ah Lazar, hogi az orozlamak
vemeiek. eh zent zvzet, kih neegi napeeg nem
eth vala, s mikoron az orozlan latta volna a
zent piroskat. nagi syetetossegnel labai eloth
leh fekuel talpat nialuan, kit ah me, a Lazá
meg paraniolnan az o rakonsaganak, hogy
a tomlocz be vitetneie, reiaia hertelenkedven
az orozlan meg ole azomal, sah ez azar buu
ába, a nomos zvzet reteztete, nagi setet tom
locz ben, hogi ot chuel olet neieh meg etet. Cha
rmad napeeg mikoron, sem emi sem nmia, ne
attanak uolna, meg kih hozattata, es nagi thi
zet zereztetuen o neki, Beleh uettete de az vri
isten, es nouel es zelleli ah thvznek langiat meg
oltuan, serelem netvl maradna, eh nomos zvz
a thvzben, Annak vtanna reteztete, a Lazar
etet, a baluam istenoknek templomaba, es on
non giuiolouel az ditot meg peretoluen, har
mad napon oda meneh, es lata tahat, nagi tiz
tossegnel zeegben vluen zent piroska, azzom.
formul vetetet az Angialok nak serengeuel, es
azo istenenek kepeh, ah kolab alat, el terettetet
stak a pora maradot, minek okaert a Lazar nige
meg haragouan, kih vitete a varos kiuul, sme
gh paraniola hogi feiet vemeiek. Seh zent pi-

es[1] beh tekíntǫt volna lata nagi / velagossagoth
es wlníc zent píroskat / egi nǫmǫs zeegbe nagi
fenǫs orczaual / sleh zaluan loua hatarol / peʟ
etǫt veteh a Tǫmlǫcz aitaiara / sǫtuen vitezǫ
ket hagía / az ǫ ǫrizetire / samazok kegig · iol hal
iak vala eyel / mínd diʟirneie az vristent a ze
nt Angíalokual · Reeguel mikoron a Romaual
biro / a ʟazarnak eh dolgot / meg mondotta vol
na / paranʟola ah ʟazar / hogi az orozlannak
vetneiek . eh zent zẃzet ʟkih neegi napeeg nem
eeth vala / smikoron az orozlan latta volna / a
zent piroskat · nagi sÿtetǫsseguel / labai elǫth
leh fekuek talpat níaluan / kit ahme / a ʟazá
meg paranʟoluan az ǫ rakonsaganak / hogy
a tǫmlǫczbe vitetneie / reiaía hertelenkǫduen
az orozlan meg ǫle azonnal / sah Czazar buu
aba / a nǫmǫs zẃzet rekeztete / nagi seteet Tǫm
lǫczben / hogi ot ehuel ǫlelneieh[2] meg ǫtet / Sha
rmad napeeg mikoron / sem enni sem innía / nẽ
attanak uolna / meg kih hozattata / es nagi thi
zet zerǫztetuen ǫ nekí / beleh uettete / de az wri
isten / esǫuel / es zellel / ah thẃznek langiat meg
oltuan / serelǫm nekẃl marada / eh nǫmǫs zẃz
a thẃzben ʟAnnak vtanna rekeztete / a ʟazar
ǫtet / a Baluaní istenǫknek templomaba / es ǫn
nǫn gíúrǫieuel / az Aitot meg peʟetǫluen · Har
mad napon oda meneh / es lata tahat / nagi tiz
tǫsseguel zeegben ẃluen zent piroska azzoni ·
ʟkǫrniul vetetǫt az Angialoknak seregeuel / es
az ǫ istenenek kepeh / ah kolab alat / el tǫrettetǫt
sʟak a pora maradot / minek okaert a ʟazar / igẽ
meg haragouan / kih vitete a varos kiúúl / sme
gh paranʟola / hogi feiet venneiek · Seh zent pir-

[1] Az *es* a sor elé pótlólag lett beszúrva.
[2] Az első *e* javított vagy kihúzott betű.

oſta imaiagat teuen-venak aianla/az o lelk
et/eſ vr hiua a Mennieі diſpſegnek vetelere
a poyanoknak Hallaſara/ſegi vagaſſal/el ve
ulk fejet. a hoheruk begig azomal/eh eſue
hertelen halallal mulanak tih/meli zent p
iroſka azzomak halalat/a Romai piſpok me
gh ertuen/mind az egihazi nepeket/oda me
neſi/hogi a zent zrigznek teſtet/el temetneie
Stiz merſzlon Romahaz temete el/nagi tiz
toſſeggel nag a lazar begig nagi koruſaggal
meg verettetuen a joh iſtentol/keueſ napok
nak alatta/emben fogainal teſtet el ragnan
Bodogtalanul mulek tih ez velagbol/az Cuti
anoſ papanak ideieben/vriſten meg ielent
eſi a zent piroska azzomak teſtet/a heltis h
ol fekuomeiek/meli teſtet a papa/az o egihaz
iſi nepeuel/nagi tiztoſſeggel Romaba vuiek
a zent aquillanak ſpriſtillanak/eh nemoſm
artiroknak egihazoyban el temete ſabelion
amak vtama a helion/hol feiet eh zent zi
znek el vettek uala/zent egihazat renaltaſ
tanak a hiuek o elmtekezetire vronk Jeſuſnak
tiztoſſegere/tih eel/eſ orzagol orokke. Amen

Zent Fabian zeboſtien eletek
ol valo predikatio kouetkezik

Vriſtemek zenti/geriolietek vrban/m
ert valaztot maganak thuetek/orok
ſegul/ez igeket zent pal Apoſtol zmite/ga
rom keueſeben ixia/elezer a gorog kereztie
noknek/effeſombelieknek/eſ a Tituſ erſekne
az o zerelmeſ tamituamianak/meli igegben
mtih oket/a holki aremre/eſſ iſteni hala ad
ſra/tih az o edoſſegek io uoltaboſ/emeh ſok io

oska imaLagot teuen · vrnak aíanla / az ọ lọlk
et / es wr hiua a Menniei diLọsegnek vetelere
a poganoknak hallasara / segi vagassal / el ve
uek feỹet · a hoherọk kegig azonnal / leh esuẽ
hertelen halallal mulanak kih ⊔meli zent p
iroska azzonnak halalat / a Romaí pispọk me
gh ertuen / mínd az egihazi nepekel / oda me
neh / hogí a zent zẃznek testet / el temetneie
Stỹz merfọldọn Romahoz temete el . nagi tiz
tọsseggel <nav> a ⊔azar kegig nagi korsaggal
meg verettetuen a ẏoh istentọl / keues napok
nak alatta / ọnnọn fogaiual testet el raguan
Bodogtalanul mulek kih ez velagbol / az Euti
cianos papanak ideieben / vristen meg ielọnt
eh a zent piroska azzonnak testet · a heltis h
ol fekẃnneiek / meli testọt a papa / az ọ egihaz
ih nepeiuel[1] / nagi tíztọsseggel Romaba viue / es
a zent Aquillanak spristillanak / eh nọmọs m
artiroknak egihazogban eltemete <saheliọn>
annak vtanna a helíọn / hol feíet eh zent zi
znek el vettek uala / zent Egihazat ⊔enaltah
tanak a híuọk / ọ ehmlekọzetíre vronk Iesusnak
tiztọssegere / kih eel / es orzagol ọrọke · Amen

Zent Fabían sebọstíen eletọkr

ol valo predikacio kọuetkọzik

Uristennek zenti / ọrẃlietọk vrban / m
ert valaztot maganak thẃtọket / ọrọk
segúl ⊔ez igeket zent pal Apostol zínte / ha
rom leueleben iria / elọzer a gọrọg kereztie
nọknek / effesombelieknek / es a Titus ersọknek
az ọ zerelmes Tanituaníanak ⊔melí igegben
intih ọket . a lọlki ọrọmre / esh isteni halaada
sra / kih az ọ edossegọs io uoltabol / enneh sok io

[1] Az *i* jelolt betoldás a második *e* folott.

th akarra/a kereztienekkel temmé/ielęſul hogy
ugian ęrekſegrűl valaztra/ah kereztieneketh
ęmęn magunak ſielęſben azokat kik/az ęh
ez velagi eletęket halalra attak edęſ vronk
jeſusnak neueert/mert zent Agoſton doktor
nak mondaſa zerent. nagi kegielmeſſegnekſe
gie vriſtentűl/ez a zentękęz/hagi ęk iſtennek
ęrekſegi legienek/es az vriſten mih ęrekſegnek
legion.kit meg gyondoluă/a yol elę kereztien
ęk/es a zentęk/nagi bodogſagnak vemenſegen
ek ęręmet valiak zęnetlen. magoęba/ſehęlh
ęn/hogi a halalt. mereſegnek tartiak uala/ę
magoknak/ſnagi keuanſagual mermek uala
a martirom ſagra. hogi meg vegetneiek a men
nei ęrekſegęt/kit kęzzűl ſzent ſabian papa
es a zent Sebęſtien vitezh/eh mai napon ink
ab akarannak meg ęlettetni/hogmem mint ez
velagba elmé/meltan mongia azert mah/ę
olok ămazent egihaz/ez igeret Iſtennek zenti
ęrvelietęk vrban/mert ęrekſegűl valaztot/az
edęſ Iſten ęmagunak/ęrvętęket/Meli iget melle
hazom rendbeli tanuſagonk leżn
elſę az iſtent ualaztaſnak. titkon valo uolta
rol. maſodik a Bodogſagra valaztaſnak Vegie
rol. harmadik tanuſagonk legion/az ę eletęt
rol/az elſę melle. ferdik doktorok. mięrt nema
karia/az edęſ iſten. hogi miluan tugia emberha
valaztotta ętet az ęrek Bodogſagra. a uagi ne
mert ſmikh nem monthatia zent Bernald dok
tornak mondaſa zerent. hagi igazan. hagi ę a
valaztattak kęzzűl/ezi volna/mikoron ezt mo
dam/a zent Iraſ ellen uagion. mert a zent Iras
azt mangia/hogi nem tugia. emberha zeretet

th akara / a kereztienǫkel tenníe / ielǫsul hogí
ugian ǫrǫksegẃl valazta / ah kereztienǫketh
ǫnnǫn maganak / sielǫsben azokat / kik / az ǫh
ez velagí eletǫket / halalra attak edǫs vronk
lesusnak neueert / mert zent Agoston doktor
nak mondasa zerent · Nagí kegielmessegnek le
gie vristentǫl / ez · a zentǫkhǫz / hogi ǫk istennek
ǫrǫksegi legienek / es az vristen mih ǫrǫksegǫnk
legíǫn / kit meg gondoluã / a ẏol elǫ kereztien
ǫk / es a zentǫk / nagí bodogsagnak remensegen
ek ǫrǫmet vaſiak / zǫnetlen / magogba sehbǫlh
lǫn / hogi a halalt · nieresegnek tartiak uala ǫ
magoknak / snagi keuansagual mennek uala
a Martiromsagra · hogi meg vehetneiek a men
niei ǫrǫksegǫt / kik kǫzzẃl <a> zent fabian papa
es a zent Sebǫstien viteezh / eh mai napon ink
ab akaranak meg ǫlettetní / honnem mint ez
velagba elníe, meltan mongia azert mah / ǫr
olok Aníazent egihaz / ez igeket Istennek zenti
ǫrwlietǫk vrban / mert ǫrǫksegúl valaztot / az
edǫs Isten ǫmaganak / thẃtǫket ⌊Mefí igek melle
harom rendbeli tanusagonk lezǫn
Elsǫ az isteni ualaztasnak · titkon valo uolta
rol / Masodík a Bodogsagra valaztasnak legie
irǫl / harmadik tanusagonk legiǫn / az ǫ eletǫk
rǫl ⌊az Elsǫ melle · kerdik doktorok · mẏert nem a
karia / az edǫs ísten / hogi niluan tugia embǫr / ha
valaztotta ǫtet az ǫrǫk bodogsagra . a uagi nẽ
mert sinkih nem monthattia zent Bernald dok
tornak mondasa zerent <hogi> igazan . hogi ǫ a
valaztattak kǫzzẃl · egik[1] volna / mikoron ezt mõ
dani / a zent Iras ellen uagion . mert a zent Iras
azt mongia / hogi nem tugia embǫr / ha zeretet

[1] A *k* jelolt betoldás a sor folott.

re melto vagi gyülöſeegre, de mindenek ideuen
dore tartatnak, bizontalan, felelnek zent dok
torok ehre, ſugi monnak, hogy a yoh iſten nem
oknekwt akara ehtepen, mert igi alkolmaſba
valaztattatnak Idvoſſegyhre, iol lehet az vriſt
ezt. Kemelietnek de keueſeknek, meg ielentette
meeg eltegyben, de magya tozonſeggel ugi akar
hogi bizontalan legion emberetnek, eſ ne tug
iak, az o ualaztaſokat, miuan, egiebek tozot, Im
ez kegi okaert Elözer, mert a bineknek elh
tauztataſaxa, eſ a yo miuelkedetnek, ſaz lelki
lozagoknak, alazatoſſagnak, eerth elkvolnek
egyalmaſſagnak, engedelmeſſegnek, iozanſa
gnak, ditatoſſagnak, bekeſegnek, kegyeſſegnek
eſ a tobbiek giuteſere, kiuel a Bodog elettre
iuthatonk, haznoſb embernek, tozonſeguel z
oluan, nem tudnya, ha valaztatot, az gyek ele
ttre, uagi nem, hogi mind maian, bizodalmak eſ
kemenſegek legion, az vriſtemek ioualtaſba
an, kiböl mindon emberetet, akar ſduzziteni
eſ keriek az vriſtent, mind, az o idvoſſegyhert zo
rgalmatoſſaggal, ſmind az egiebekert, ehre
mtih vala zent pal apoſtol, a kereztienoket
ieuan Timoteos, piſpoknekÿt elſo leueleneth
maſodik rezeben monduà, mindenek nek elotte
ezt akarom, hogi komyregeſek, eſ imadagok le
gienek, ſhala adaſok, mindon emberetert, eſ a
kiralokert, ſkit feiedelemſegben vannak, hogi
miugodalmaſ eletet viſelheſſenk, mindon kege
ſſegben, eſ tiztaſagba, mert ez ioh dolog, eſ ke
lemetſ, a m idvozitö iſtenenknek elotte, kih m
indon emberetet akar idvoziteni, eſ az igaſſa
gnak eſmeretire iutnia, mert bizom dolag ezh

re melto vagi giúlǫseegre / de mindǫnǫk iǫuen
dǫre tartatnak / bizontalan ⌊fclelnek zent dok
torok chre / sugi monnak / hogi a ỹoh isten nem
oknekẃl akara ehkepen / mert igi Alkolmasb / a
valaztattaknak Iduǫssegǫkre ⌊iol lehet az vristẽ
ezt . Nemelieknek de keueseknek / meg ielǫntǫtte
meeg eltǫgben / de maga kǫzǫnseggel / ugi akara[1]
hogi bizontalan legiǫn embǫrǫknek / es ne tug
iak / az ǫ ualaztasokat niluan / egiebek kǫzǫt Im
ez Negi okaert **Elǫzer** / mert a binǫknek elh
tauoztatasara / es a ỹo miuelkǫdetnek / saz lǫlki
lozagoknak · Alazatossagnak / eerth elkẃl⌊nek
ergalmassagnak / engǫdelmessegnek / iozansa
gnak / Aitatossagnak / Bekesegnek / kegíǫsseegnek
es a tǫbbinek giutesere / kikkel a Bodog elettre
iuthatonk / haznosb embǫrnek . kǫzǫnseguel z
oluan / nem tudnỹa / ha valaztatot / az ǫrǫk ele
ttre / uagi nem ? hogi mínd niaían / bizodalmok es
Remensegǫk legiǫn / az vristennek iouoltab
an ⌊kibǫl mindǫn embǫrǫket / akar Iduǫziteni
es kerick az vristent / mínd / az ǫ iduǫssegǫkert zo
rgalmatossaggal / smínd az ǫgiebekeert[2] ⌊chre
intih vala zent pal Apostol / a kereztienǫket
íruan Timoteos píspǫknek / ỹrt elsǫ leuelenekh
masodik rezeben monduã · míndǫnǫknek elǫtte
ezt akarom / hogi kǫniǫrgesǫk / es imaı⌊agok le
gienek / s hala adasok / mindǫn embǫrǫkert / es a
kiraliokert / skik feiedelǫmsegben vannak . hogi
niugodalmas eletǫt viselhessǫnk / mindǫn kegi
ǫssegben / es tiztasagba ⌊mert ez ioh dolog / es ke
llemetǫs / a mi iduǫzitǫ istenǫnknek elǫtte / kih m
indǫn embǫrǫket akar iduǫziteni / es az igassa
gnak esmeretire iutnía / mert bizoni dolog ezh

[1] Az utolsó betű az *r* fölé van beszúrva.
[2] Az *ǫ* talán *e*-ből van javítva, s az *i* is javított betűnek látszik.

hogi ha tumoiok, hozon seguel tyh, duozvolt
zzvlont. Stih nem. ah gonozokat sem fedden
giok meg, sem. Imattoznank ergttok, mastan
tegig iol leget, miluan tugiok, mint zent Agoston
doktor mongia, hogi sinki tobet nem elhet. Amal
mit az vriften, tinek tinek mind, rendolt, de ma
gat a bocotat nem altolmatlan vuosoliok, es
keresont, o nekiok egesseg adhato vuosok, ez
ntepen iol lehet, sinki neh iduozvolion egieeb
hanem tak, ah tit vriften valaztot de magat
a tih vettozik, ah gonosságcol meg feddendo
sem telh el harm, a femtetot a gonozoktolh
ezotet mongia, zent Agoston doktor. Masod
oka, mert nem akara a joh isten, meg tumo
nk, ha valaztot minket vagi nem. hogi. a tit
bimogben elnek, keresebe esesnek otat igazan
ne vallanak, stob bimotet ne temenek, tudua
omon magokat el tarhozmia, ehre mongia
zent Bernald doktor, az vronk kristus, azo
ent veret ada evottonk, valiagra, oldalabol
vizet ada, meg mosodasontra, lelket iutalmo
kra ada, a magas memorzagbol zent lelket
ada segitsegonkre, sinki azert keresebe, ne es
sek, de taria meg magat a bimtol, es foglalia
o magat az iduosségnek abrazattiaba, ezt fel
onti zent Agoston doktor is, magiarazua ze
nt Janos Evangeliomat, saz vronknak mond
asat, Sinki nem iph en hozzam, hanemha, At
iam vonza otet, ez igekon ugi mond. tak ezh
telh hozzaia, hogi ha nem vonik hozzaia, imat
tozial hogi vongion, hanem valaztot, imat
tozial hogi valazion, bizom penitenciat tar
tzan, sek kepen iduozvolz Harmad oka, hogi
az vriften akarak, hogi ne tugiok, ha valaztot

hogi ha tunnoiok / kǫzǫnseguel / kŷh Iduǫzwl kǫ
zzwlǫnk skih nem ? ah gonozokat sem fedden
ǫiǫk meg / sem Imatkoznank erǫttǫk ⌊mastan
kegig íol lehet / níluan tugíok / mínt zent Agoston
doktor mongia / hogi sínki tǫbet nem elhet Annal
mít az vristen / kinek kinek mínd / rendǫlt / de ma
ga / a korokat nem alkolmatlan vruosoliok / es
keresǫnk ǫ nekiǫk egesseg adhato vruost ⌊ezǫ
nkepen iol lehet / sinki neh iduǫzwlíǫn egieeb
hanem ⌊ak / ah kit vristen valaztot / de maga
a kih vetkǫzik / ah gonossagrol meg feddendǫ
sem kelh el hanni / a fenitekǫt a gonozoktolh
ezǫket mongia / zent Agoston doktor / **Masod**
oka / miert nem akara a ỳoh isten / meg tunno
nk / ha valaztot minket vagi nem ? hogi · a kik
bínǫgben elnek / ke⌊egbe esesnek okat ígazan
ne vallanak / stǫb binǫket ne tennenek / tuduã
ǫnnǫn magokat el karhoznía ⌊ehre mongia
zent Bernald doktor / az vronk kristus / az ǫ z
ent veret ada erǫttǫnk / val⌊agra · oldalabol
vízet ada / meg mosodasonkra · lǫlket íutalmo
nkra ada ⌊a magas meniǫrzagbol zent lǫlkǫt
ada sege⌊egǫnkre ⌊sínki azert ke⌊eegbe / ne es
sek / de tar⌊a meg magat a bíntǫl / es foglalia
ǫ magat az iduǫssegnek Abrazattíaba ⌊ezt lel
ǫnti zent Agoston doktor is / magiarazuã ze
nt Ianos Euãgeliomat / saz vronknak mond
asat / Sinki nem iǫh en hozzam · ha nem ha · At
iam vonża ǫtet / ez igekǫn ugi mond · ⌊ak ezh
kelh hozzaia / hogi ha nem vont ǫ[1] hozzaía imat
kozial hogí vongion . ha nem valaztot / ímat
kozial hogi valazíon / bízoni penitenciat tar
tuan / seh kepen iduǫzwlz **Harmad** oka / hogi
az vristen akarah / hogi ne tugiok / ha valaztot

[1] Az ǫ a sor folé van beszúrva.

tak uagiənk, auagi nem: Hogi a titet valaz
tot, az orok Bodogsagra azok ellen, titet ne
valaztot, ne beueli tegienek, meg utalua ok-
de mindenkoron, alazatossagban, simkit neh
merestegienek meg vtalni, akar meli nagi
bűnőssegiones. nem tudnan. o magokatis ha
zeretetre, uagi giulőssegre, legienek meltok
, ehre mongia zent Agoston doktor, tak az v
riſten tugia, titet ualaztot, mert sokan va
mak ama zent Egihaznak kiuule, tik exem
elők nek is, mondatnak, tik sok tereztienők nek
iobbak. iſten elők, mert ha ma okot igien la
tiok, holnap nem tugiok miueh leenők, az
ert Hogi, azok titet a joh iſten orők elettre va
laztot, az alazatossagnak nyatta, malaztot
erdemlienek, azt akara, Hogi ők se tugiak bi
zonnal, ha idűgzőlnek Negiedzer Hogi ah
tereztienők mindoha vigiazianak, az ördu
ſsegők Hogi, Hogi el neh essenek, seh Hgienek, az
eretnekſegnek, meli azt mongia, Hogi a val
aztas tetelenſegot neuez, mert iol lehet biz
onſagat ielonti, az idusſegnek, de maga n
em ielont znkſegot, auagi tetelenſegot, m
ert zent doktorok nak mondasok zerent, ezt
mondani, Hogi a tit veriſten valaztot, akar
mit eliönis idugzűlni kelh, a ki kegig ka
Hozattra ualo, akar mit iot tegiones, ugia
karhozmia kelh, nagi eretnekſeg, es teuoliges
mert titonk nek agazattia ellen vagion, m
ikoron hitonk ezt tartia, Hogi valakit iotth
tetenek orők elettre memek, a tik kegig go
nozők zelekottenek, memek orők thmzues
ezert mongia zent Gergoli papa, a memoi

tak uagíonk / auagí nem :· hogi a Kiket valaz
tot / az ǫrǫk Bodogsagra / azok ellen . kiket nẽ
valaztot . ne keuelikǫgienek / meg utaluã ǫket
de mindonkoron / Alazatossagban eluẽ[1] . sinkit neh
merezkǫgienek meg vtalni . akar meli nagi
bínǫs legíǫn es · nem tuduan · o magokatis ha
zeretetre . uagí giulǫsegre / legíenek meltok
⌊ehre mongía zent Agoston doktor / ⌊ak az v
risten tugía / kiket ualaztot / mert sokan va
nnak Anía zent Egíhaznak kíuúle / kik eretn
ekǫknekis mondatnak · kik sok kereztíenǫknek
íobbak . ísten elǫt ⌊mert ha ma / ǫket ígíen la
tiok / holnap nem tugiok miuch leendǫk / Aze
rt hogí / azok . kiket a ÿoh isten ǫrǫk elettre va
laztot / az Alazatossagnak mÿatta . malaztot
erdǫmlienek . azt akara / hogi ǫk se tugíak bi
zonnial / ha íduǫzẃlnek **Negíedzer** hogi ah
kereztíenǫk / míndoha vígíazianak / az ǫ Iduǫ
ssegǫkhǫz / hogi el neh essenek / seh hígíenek / az
Eretneksegnek . melí azt mongía . hogí a val
aztas ketelensegǫt neuez / mert iol lehet bíz
onsagat ielǫnti / az iduǫssegnek · de maga n
em íelǫnt zwksegǫt / Auagi ketelensegǫt / m
ert zent doktoroknak mondasok zerent / ezt
mondani / hogi a kit wrísten valaztot / akar
mínt eliǫnis iduǫzẃlni kelh / a ki kegig kar
hozattra ualo / akar mini iot tegíǫnes / ugiã
karhoznía kelh . nagí eretnekseg / es teuǫliges
mert hitǫnknek agazattia ellen vagion / m
íkoron hitǫnk ezt tartia / hogi valakik iotth
tettenek ǫrǫk elettre mennek / a kik kegíg go
nozẃl ⌊elekǫttenek / mennek ǫrǫk thwzreh
⌊ezert mongia zent Gergǫli papa / a Meniǫr

[1] A szó, sor fölötti, jelölt betoldás.

zagra ualo valaztaſi igi zeryztetyt az vriſe
ntoſ hogi a valaztottak ahra ne iuſſanak ha
nem iak erdemoknek. eſ kymiveſoknek mi
iatta, mert ſoha a bimoſoket vriſten, el nem vg
teneie, ha az akarat zerent valo bénoket. ben
noſt nem kelneie mikoron azert a yo iſtennek
valaztaſa, uagi a karhozandoknak meg latta
ſa, nem ielont zwkſegyt, mikoron a yoſt a ma
laztnak myatta meg iobbulnak, a karhozan
dok kegig, akaratiok zerent, a bimogben ma
radianak, mert ha ez ugi uolna hogi a val
aztottak keteleníegbol, uagi zwkſegbol idup
zwlnenek, eſ a karhozandok as el veznenek z
wkſegbol, hat ſimmi nem lenne tortenedol
ez velagon, de uagi aluuneiek emberek, a uag
emelniek. akar mit temeh, mind zwkſegbol
temeie, mjert vriſten azokat, mind oreſtoth
fogua tuita, hogi meg leznek. kit igen nagi o
ktalanſagh iak gondolnya eſ ezoket mong
ia zent Agoſton doktor, a tyruem kymuben
meg gondolúan ezoket, eh nomoſ zent fab
ian papa, eſ Sebaſtien vitez, kiket az edoſſ ſt
in orokkol fogua maganak, ouokſegul val
aztot uala. hogi az iſtem valaztaſnak mala
ztiat el neh vezteneiek, de imkab meg merh
etneiek. nagi iamborul eſ zentul elenek, ſm
eg az edoſ vronk Jeſuſnak neueert, megh
akaranak teſt zerent glettetnie eſ halnya

Maſodik tanuſagonk a valazt
asnak eſmeretikol legion, az az. m
egg. eſmerhetieg emberek. valamj iegyzokonyk
et valaztot. a yoſ iſten, az orok bodogſagraia

zagra ualo valaztas / ígí zerǫztetǫt az vriste
ntǫl / hogí a valaztottak · ahra ne íussanak ha
nem ⌊ak erdǫmǫknek · es kǫniǫrgesǫknek mí
íatta ⌊mert soha a bínǫsǫket vrísten / el nem vez
teneíe / ha az akarat zerent valo bínǫket . ben
nǫk nem lelneie <mikoron> azert · a ỳo istennek
valaztasa / uagi a karhozandoknak / meg lata
sa / nem ielǫnt zwksegǫt / mikoron a ỳok a ma
laztnak mỹatta / meg iobbulianak[1] / a karhozan
dok kegig / akarattíok zerent / a binǫgben ma
ragíanak ⌊mert ha ez ugí uolna / hogi a val
aztottak ketelensegbǫl / uagí zẃksegbǫl íduǫ
zwlnenek / es a karhozandok <es> el veznenek z
wkseegbǫl . tahat[2] simmi nem lenne tǫrtenedbǫl
ez velagon / de uagi alunneiek embǫr / a uag
ennehiek · akar mit tenneh / mínd zẃkseegbǫl
tenneie ⌊mỹert vrísten azokat / mind ǫrǫktǫlh
fogua tutta / hogi meg leznek · kit igen nagi o
ktalansagh ⌊ak gondolnỹa es ⌊ezǫket mong
ía zent Agoston doktor / a tǫruení kǫníúben
meg gondoluan ezǫket / eh nǫmǫs zent Fab
ian papa / es Sebǫstien vítez / kiket az edos Ist
en ǫrǫktǫl fogua / maganak / oroksegẃl val
aztot uala / hogí az istení valaztasnak mala
ztiat / el neh vezteneíek / de inkab meg nierh
etneíek · nagí iamborẃl / es zentẃl elenek ⌊sm
eeg az edǫs vronk lesusnak neueert / megh
akaranak test zerent / ǫlettetníe / es halnỹa

Masodik tanusagonk a valazt
asnak esmeretirǫl legiǫn / az az / m
egh · esmerhetiek embǫr ? valamí íegiǫgbǫl kik-
et / valaztot · a ỳoh isten / az ǫrǫk bodogsagra / a

[1] Az *ia* szó folotti, jelolt betoldás.
[2] A *ta* rész jelolt betoldás a bal margón.

uagi nem. Reiaia felel zent Bernald doktor/su
gi mond hogi/iol lehet a tegielmes wristen/a
mi Idupsegonkrol. miluan ualo esmeretet ne
ador. de ah mi remensegonknek bizodalmaert
es vigaztalasonkert/hogi keseegnek keserusseg
uel. ne kenzornank. mind zonetlen: ada miua
ualo Jezusket ehrol Elso iegi/vronkhoz valo
eggiesules/azo hitmek fel veteluel. mert am
ymon maga mondah. meg irta zent Mark
Euangelista/az Euangeliomnak vtolso rezeben
ah ki en bennem hyend/smeg berezsyukodik
iduszul/valaki tegig nem hyend/en bennem
karhoztatik mindon azert. a ki. eh mi hitun
knek kiuulek uagion. karhozik Masodik
Jegi ah ioh elet/mikoron valaki istennek par
anolati zerent elh. nem akaruan soha/azok
ellen simmiben temie. mert am ugi monda
Idugzitenk/mint zent Mateh iria/az Euang
eliomnak tizenkilenczedik rezeben/ha beh ak
arzelettee mennie. tarc meg a paranolatokat
Harmadik Jegi/mikoron embere/otalma
zia magat ah bunossoktol. a minere tehetih
mert azent Jras mongia. hogi simmi fertel
mes/oda nem mehet. sem azok/kik hazuksagot
zolnak/es utalatos dolgokat teznek/ehre mo
ngia zent pal Jruan Timoteos pispoknek ixth
masod leuelenek masod rezeben. Meg esmer
te vre azokat/kik o uezer/hogi el tauoziek a yo
nossagtol mindon. ah kik vrnak neuet hya
en nagi iegie azert az idusseegnek. a bunbe
telenek meg bantatsa. mert azbriften mon
gia. Seas prophetanak zaia altal. beh renalo
a te vtadat thwisseknek/az az. meg bantatt
hogi neh teheffed a bunbet. de ah kiket zaba

uagí nem ? Reíaía felel zent Bernald doktor / su
gi mond hogi / iol lehet a kegielmes wristen / a
mí Iduǫssegǫnkrǫl / níluan ualo esmeretǫt nẽ
adot / de ah mí remensegǫnknek bízodalmaert
es vigaztalasonkert / hogí kel̲egnek keserẅsege
uel / ne kenzodnank · mínd zǫnetlen : ada níluã
ualo legiǫket chrol **Elsǫ** iegi / vronkhoz valo
eggíeswles / az ǫ hitínek fel veteleuel / mert am
ǫnnǫn maga mondah / meg írta zent Mark
Euãgelista / az Euãgelíomnak vtolso rezeben
ah kí en bennem hẏend / smeg kereztǫlkǫdikh
íduozẅl l̲valaki kegig nem hẏend / en bennem
karhoztatík · mindǫn azert / a kí / eh mi hitǫn
knek kiúuleh uagion / karhozik **Masodík**
legi ah íoh elet / mikoron valaki istennek par
anl̲olati zerent elh . nem akaruan soha / azok
ellen símmíben tenníe . mert Am ugí monda
Iduǫzitenk / mínt zent Mateh íría / az Euang
eliomnak tizenkilenczedik rezeben / ha beh ak
arz az[1] · elettre mennie . tarc meg a paranl̲olatokat
Harmadík legi / mikoron embǫr / otalma
zia magat ah bínǫ<h>oktǫl · a minere tehetih
mert a zent Iras mongia / hogi símmi fǫrtel
mes / oda nem mehet · sem azok / kik hazuksagot
zolnak / es utalatos dolgokat teznek l̲ehre mo
ngia zent pal Iruan Tímoteos píspǫknek · irth
masod leuelenek masod rezeben / Meg esmer
te ẇr azokat / kik ǫ ueẏ / hogí el tauozíek a go
nossagtol mindǫn / ah kih vrnak neuet hẏa / ig
en nagi iegie azert / az iduǫssegnek · a bínǫkte
telenek meg bantasa . mert azvristen mon
gía / Oseas profetanak zaia altal . beh l̲enalõ
a te vtaidat thwissekkel / az az · meg bantlak
hogí neh tehessed a bínǫket / de ah kíket zaba

[1] A szó a bal margóra írt, jelölt betoldás.

don botat a gonoſſagrea, yegienek meg ezok
hogi mag vetette otet, az vriſten Negiedik Je
gie az iduoſſegnek mikoron embor zeretettel
halgattia az vriſtenek igeiet, es azokat beh
is telieſiti: mert emon maga vronk fduozi
tenk monda, ah tih iſtentol vagion, az az val
aztatok o tole, az oigk elettre halgattia, az vr
ſten igeiet engeduen, az o ihleſenek, es inte
ſenek, ezert mongia zent Gergoli doktor, o
ket halalnak vezedelmetol igen felietek, ha az
eletnek igeiet emetygben nem tartangiatok
Otodik Jegie az ergalmaſſagnak dolgait
an valo foglalatoſſag, ment vronk Jeſus, mo
gia, Bodogok az ergalmaſok, mert ok ergalm
aſſagot mernek, tih melle ugi mond zent Je
ronimoſ doktor, ſoha nem oluaſtam, hogi gyon
oh halallal holt volna meg, a ki gyomeſt fog
lalta magat, az ergalmaſſagnak dolgait ba
mert ſok tomiregi vannak emek, leheteſe
dologh tegig, hogi azokaknak keremeſih, me
gh ne halgattaſſanak, imeet vagion hogi
vronk Jeſus, az itelet napian, ehrol kerdezih
meg a kereztienoket Hatodik iegi a bizoni
penitencia tartasi meli lezon zeretedbol, met
buozitenk mondah, tartiatok peldadontzet
sel kozelit, hozziatok iſtennek orzaga, a bi
zon penitencianak, meeg a halalnak oraia
nes haznalattia vagion, meg mutata ez elo
zer a maz vronk iobia felol ualo, zent telua
iba, timet meeg tak kereztfaiais nem rotad
ot meg, mind ez ideiglen es, valaki azert ak
ar a valaztottaknak zamtozzol lemi, tart
on penitenciat, az o bineiegl igaza es bizoni
tal

don bo⌊at a gonossagra / ÿegienek meg / ezǫk
hogi meg vetǫtte ǫket / az vristen **Negiedik Ie**
gíe az íduǫssegnek / míkoron embǫr zeretettel
halgattía az vrístennek ígeíet / es azokat beh
is teliesíti : mert ǫnnǫn maga vronk Iduǫzi
tenk monda / ah kih ístentǫl vagíon / az az · val
aztatot ǫ tǫle / az ǫrǫk elettre / halgattia / az vr
lsten igeíet : engeduen / az ǫ íhlesenek / es inte
senek ⌊ezert mongía / zent Gergǫli doktor / ǫr
ǫk halalnak vezǫdelmetǫl igen felietǫk / ha az
eletnek igeiet / elmetǫgben[1] nem tartangíatok
Ǫtǫdík legie / az ergalmassagnak dolgaib
an valo foglalatossag · mert vronk lesus · mõ
gía / Bodogok az ergalmasok / mert ǫk ergalm
assagot niernek ⌊kih melle ugi mond zent ler
onimos doktor / Soha nem oluastam / hogi gon
ozh halallal holt volna meg / a ki ǫrǫmest fog
lalta magat / az ergalmassagnak dolgaiba
⌊mert sok kǫniǫrgǫi vannak ennek · lehetetlẽ
dolog kegig / hogi aSokaknak keremesih / me
gh ne halgattassanak ⌊ínneet vagion hogi
vronk lesus / az ítelet napian / ehrǫl kerdǫzih
meg a kereztienǫket **Hatodik** iegi / a Bizoni
penitencía tartas / meli lezǫn zeretedbǫl / mẽt
lduǫzitenk mondah · tar⌊atok peladǫnczet[2]
sel kǫzelít hozziatok istennek orzaga / a Bi
zon penitencíanak · meeg a halalnak oraia
nes haznalattia uagíon ⌊meg mutata ezt[3] elǫ
zer a maz vronk iobía felǫl ualo / zent tolua
iba / kínek meeg ⌊ak / kereztfaiais nem rotad
ot meeg[4] / mínd ez ideiglen es / valaki azert / ak
ar a valaztottaknak zamí kǫzzẃl lenni / tarc
on penítencíat / az o bínecírǫl igazã / es bízõni-
-al

[1] Az *l* jelölt betoldás a szó fölött.
[2] A harmadik betű olvasata bizonytalan.
[3] A *t* pirossal írt, utólagos javítás.
[4] A második *e* jelölt betoldás a szó fölött.

Heredik iegiot ada az edoſ iſten a valaztaſ
rol, a haboruſagotnak, eſ egyeb memoriaſago
knak, beteſeguel ualo el zenuedeſet, mert ug
mond zent pal az vriſten mindon ſyat meg te
ri a bit zeret, emelle mongia zent Agoſton do
ctor, ha alitod hogi keſeruſſegyd mnuen, aua
zi haboruſagod, meag nem tezyttel, tereztien
lemi, mert zent pal Apoſtolnak mondaſa zer
ent, mindon valakih iol akar elmie, vronk Je
uſnak akaratia zerent, haboruſagot zenued
grulion azert a tereztien a haboruſagban:
mert ha igaz embor, meg probaltatik, aval
ha tegig bingſ, meg iobbol uele, ezert mongia
zent Jeronimg doctor, halakat adok az en iſten
nemek, hogi melto uagiok, hogi eh velag gyulol
mert az igeretnek iutalmat, remenlhetnm, ma
a haboruſag az igazaknak nem meg veteſne
iegie, de iſzagnak giazapodaſa Niolczedik
iegie a valaztaſnak, az ziben eſ lelegben valo
alazatoſſag, mert vronk Jeſus Sententiaia ho
gi mindon, ah ki magat vſtenert, meg alazya
ſel magaztaltatik, a maſ velagon, ehre mong
ia zent Gergoli doctor: Niluan ualo iegi a ka
rhozatra a keueliſeg, mint, az alazatoſſagh
az iduozvlefre Tizedik iegie, az valazt
aſnak, a bozzuſagotnak, kiuulen meg bocſa
taſa, mert az edoſ vronk Jeſus mongia, boraſ
atok meg, a thiv ellenetek vetkozetnek, ſnet
tek eſ, meg bocſattatnak a thiv bineitek, valam
emiv mertekel mertek egiebeknek, nektek i
azomal mereteretik Tizedik iegiet ada, ah
valaztaſrol az vriſten, az vronk kriſtuſnak ke
reztet, eſ o zent Ammat, hogi ualakik akariak
meg tuimia, ſa valaztattak auagi ne: ezen

Hetedik ſegíȯt ada az edȯs isten / a valaztas rol / a haborusagoknak / es egieb níomorwsago nknak / bekeseguel ualo el zenuedeset ⌊mert uǵ mond zent pal / az vristen míndȯn fÿat meg ve ri a kit zeret ⌊cmelle mongia zent Agoston do ktor / ha alitod hogí keserẃsegȯd nín⌊en / aua gi haborusagod / meeg nem kezdȯttel / kereztíen lenni . mert zent pal Apostolnak mondasa zer ent ⌊míndȯn valakih iol akar elníe . vronk les usnak akarattia zerent / haborusagot zenued ǫrulíȯn azert a kereztíen / a haborusagban : mert ha igaz embȯr / meg probaltatik / awal ha kegig binǫs . meg iobbwl uele ⌊czert mongía zent leronimǫ doktor / halakat adok az en lsten ǫmnek / hogi melto uagiok / hogí eh velag giúlǫl mert az ígeretnek ſutalmat / remenlhetǫm ⌊mēt a haborusag az igazaknak / nem meg vetesnek iegie / de iozagnak gíarapodasa **Níolczadík** íegie a valaztasnak / az ziben es lelǫgben valo Alazatossag . mert vronk lesus Sentencíaía / ho gi mindȯn / ah ki magat istenert / meg Alazÿa fel magaztaltatik / a mas velagon ⌊chre mong ia zent Gergǫli doktor : Níluan ualo iegi / a ka *rhozatra a keueliseg / mint* az Alazatossagh az íduǫzẃlesre **Kilenczedík** íegie / az valazt asnak / a bozzusagoknak / kẃnníen · meg bo⌊a tasa . mert az edȯs vronk lesus mongía . bo⌊ass atok meg / a thẃ ellenǫtǫk vetkǫzǫknek / snek tǫkes / meg bo⌊attatnak a thẃ bineitǫk ⌊vǫlam inemẃ mertekel mertǫk egiebeknek / nektǫk is azonnal merettetik **Tízedík** íegiȯt ada / ah valaztasrol az vristen / az vronk kristusnak ke reztet / es ǫ zent Anníat / hogi ualakik akaríak meg tunnia / ha valaztattak auagi nē : ezǫn

meg eſmeriek, ha nagi ditatoſſagyal varnak
az vronk kemiahoz, es az o zvz Anniahoz, es
Aram zaiuh zent Ianoſnak modgaſa, zerenth
embernek mindon Iduoſſegera, az edoſ Iesus ken
mabon alh, es mindon bodogſagonknak oka
az vronk kriſtuſnak kerezt faia, semnek okaert
ſokat olvaſonk, ah bimpſk kezzvl, kik halalok
ſnak ideien, vronk kriſtuſnak kemiahoz, mert
ditatoſok volnanak, malaztot es diuſpegot me
rtenek zudakepen, ezenkepen iegi az Iduſſe
gre, a bodog zvz Mariahoz valo ditatoſſag
es, mert vgi mond, a zent ereſius, akiket az
kemek ſgaſſagra, nem idugzitheth, a Marianak
regalmaſſagra Idugzitheti azokat, mint ezaz
edoſ Iſten zantulan leth dolgokal, meg muta
ta, es zuda tetelekel, a mi Remeſegoknek bizedalm-
aza
Harmadik temuſagonk az o eletok
ol leſon ſelgzer zent fabia paparol
ah zent fabian papa, es martir, Romai polgá
gyermeke vala, ſnagi Iamboſagba, es zenieg
ben neuekedek fel, ſmikoron az anterius papa
ez velagbol kih mult volna, es mind az egihazi
embereck, ſmind a kereztien nepek, az egihazoz
giultenek volna, Hogi, ſmeeg papat valaztan
anak, o iſ oda mench baratiuak, es imeh mikeo
varnaia a papanak valaztaſat, egi fejer gala
mb zalla feiere, ſmeg zolala a galamb mond
uan, Im Romai piſpokke valaztatok, kyn mind
el zedalkozuan azormal egi akaratual papaua
valaztatek, eh zent fabian papa, oli igen na
gi ditatoſſagyal vala, a Martirokhoz, Hogi ah
oz valo, fel papokat, es ſubdiakonoſokat vala
ztaſs mindon orzagra, kik meg ivnaiak, a zent

meg esmeriek / ha nagi Aitatossaggal vannak
az vronk kenniahoz / es az ọ zẃz Anniahoz ⌊mẽt
Arani zaiuh zent Ianosnak / mõdasa zerenth
⌊embọrnek mindọn Iduossege / az edọs Iesus ken
níaban alh / es míndọn bodogsagonknak oka
az vronk kristusnak kereztfaía ¶ennek okaert
sokat oluasonk / ah binọsọk kọzzẃl / kik halalo<n>
knak ideíen / vronk kristusnak kenniahoz / miert
Aitatosok voltanak / malaztot es di⌊ọsegọt níe
rtenek ⌊udakepen ⌊Ezọnkepen ícgi az Iduọsse
gre a Bodog zẃz Mariahoz valo Aitatossag
es / mert ugi mond a zent orosíus · akiket az Is
tennek Igassaga / nem iduọzithet / a Marianak
ergalmassaga Iduọzithetí azokat / mint ezt az[1]
edọs Isten zantalan leth dolgokal / meg muta
ta / es ⌊uda tetelọkel / a mí Remẽsegõknek bizodalmara[2]

Harmadík tanusagonk az ọ eletọkr
ọl lezọn selọzer zent Fabíã paparol

ah zent Fabian papa / es Martir · Romai polgã
giermọke vala / snagí lamborsagba / es zen⌊eeg
ben neuekọdek fel ⌊smíkoron az Anterius papa
ez velagbol kih mult volna / es mind az egihazi
embọrọk · s mínd a kereztíen nepek / az Egihazoz
giultenek volna / hogi ismeeg papat valaztan
anak / ọ ís oda meneh baratiual / es imeh mikorõ
varnaia a papanak valaztasat / egí feỹer gala
mb zalla feiere / smeg zolala a galamb mond
uan · Im Romai pispọkke valaztatol · kỹn mind
el ⌊odalkozuan / azonnal egi akarattal papaua
valaztatek ⌊eh zent Fabían papa / oli igen na
gí Aitatossaggal vala / a Martirokhoz · hogi ah
oz valo / fel papọkat / es subdiakonosokat vala
zta / míndọn orzagra / kik meg irnaiak / a zent

[1] A szorosan egymás mellé írt két szót piros függőleges vonal választja el.
[2] Az utolsó három betű jelölt betoldás a sor fölött.

martiromoknak lelekbeſzelet hiuon oli igen n-
agi igaſſag zerety vala hogi meg a lazarus
bih elſo filop lazarnak nauezetetik Romaban
byh zak vyoman tzith uala a tereztien hit
re miktoron huſuet zombattian ot akarnaia
a ſanktoriomba az iſtem diſiretzket meg ha
llama nem engede myg meg nem gionek ſ
a pententia tzetzek kezze nem alla kit az di
tatoſ lazar meghis ton ſmiktoron eh zent fab
ian papa tizenharom ezten deig birta uolna
a papaſagot a decius lazar ki elozer a filop
lazarnak feh hadnagia vala miktoron otet
dzultatas kepen mordaliul ſatoraba aluu
an meg oltah volna fa lazar ſagba ferkezet
volna az o vranak meg oleſe utan eh zent
papatis az edoſ vronknak hitiert meg olette
te iduzitenknek ziletese utan ketzoz otuen
harom eztendobe miktoron ivnanak a zent
Sebostien vitez kezyt mediolanomi
nagi nomos polgar vala diokletianoſ es maxi
mianoſ lazarok ideieben kih mind ah kettonet
oli igen nagion keduggben vala hogi ſoha na
la netul nem akarnak varnia kennie ſaz elſo
ſeregnek feiedelom ſegetic nekik attak vala de
o amra latik uala uduarnal hogi a hiu tere
ztienknek tiltet a lazarok mindonuit olettet
nek vala feleimes kolkoket a kenban meg tu
toritanaia mert nagi tekelletos zent emb
vala de magat ezt el titkolta vala nem feled
meben de ah tiltet lat uala a tereztienek ko
zul hogi a tental uala feleimogyben el aka
rnanak iduzitenknek hiterol termi azok
at meg erossiteneie nagi bole embor valah
ſigen igaz mondo mindon ish el kuolegyben te

martíromoknak ⌊elekǫdesǫket / híuǫn / oli ígen n-
agi Igassag zeretǫ vala / hogí meg a ⌊azart es
kih elso Filǫp ⌊azarnak neueztetik Romaban
kŷh ⌊ak vŷonnan terth uala a kereztíen hitt
re / mikoron husuet zombattían ot akarnaía
a Sanktoríomba / az istení díl⌊íretǫket meg ha
llanía / nem engede / mŷg meg nem gíonek / es
a penitencía tartok kǫzze nem alla / kit az Ai
tatos ⌊azar meghis tǫn ⌊smikoron eh zent Fab
ian papa tizenharom eztendeíg bírta uolna
a papasagot / a decius ⌊azar / ki elǫzer a Filǫp
⌊azarnak feh hadnagía vala / míkoron ǫtet
Arultatas kepen / mordalíul Satoraba / aluu
an meg ǫlteh volna / sa ⌊azarsagba ferkǫzǫt
volna / az ǫ vranak meg ǫlese utan / eh zent
papatís az edǫs vronknak hitíert / meg ǫlette
te / iduǫzítenknek ziletese utan / ketzaz ǫtuen
harom eztendǫbe / míkoron irnanak / a zent
Sebǫstien vítez kegig / Medíolanomí
nagi nǫmǫs polgar vala / diokleciános / es Maxi
mianos ⌊azarok ídeíeben / kih mínd ah kettǫnek
oli igen nagíon keduǫgben vala / hogi soha / na
la nekẃl nem akarnak va<nna>la[1] lennie / saz elsǫ
seregnek feiedelǫmsegetis / nekih attak · vala / de
ǫ ahra lakik uala uduarnal / hogí a híu kere
ztíenǫknek / kiket a ⌊azarok míndǫnẃt ǫlettet
nek vala / felelmes lǫlkǫket / a kenban : meg ba
toritanaía ⌊mert nagi tekelletǫs zent embǫ̆*
vala . de maga ezt el titkolta vala / nem felel
meben . de ah kiket lat uala / a kereztienǫk kǫ
zzẃl . hogi a kentol ualo felelmǫgben / el aka
rnanak íduǫzítenknek hiterǫl terníe / azok
at meg erǫssiteneie ⌊nagí bolc embǫr valah
sígen[2] igaz mondo / mindǫn íoh elkẃl⌊ǫgben / te

[1] Az utolsó két betű az áthúzás fölé van írva.
[2] Az *s* a sor elé talán utólag lett odaírva.

telletpſ. mínek okaert mindonȝk zeretik. eſ tíz
tpſk uala ȝtet. Mikoron aketh zent Atiafiakat
marcellianoſt. eſ markoſt meg fogattak volna
a razarok. a kereztíen hitnert. Hogi feiȝket vet
emeiek. ha azo iſtenȝket nem imadnaiak. tik
a nomoſh Tranglinus vrnak fiai valanakh
tiket. eh zent Sebaſtien vitez tamitot uala. a bi
tec. eh nomoſi fiuak. a ſok kenzenuedeſȝknek ut
ama. vettek uolna. a kromatiuſtol a vag
gaſnak Sentenciaiak. ha a baluani iſtenȝtn
ek nem aldoznanak. Sazo dmiok. ezt meg er
ȝte uolna. haiat meg ereztuen hozzaiok me
negre. meliet nekiȝk mutogatuan. kiud. ket
fel tartotta uolna nagi firua kernia. kezde
ȝket. Hogi temeiek atakartiakat a razarnak
ven atiok eſ hozzaiok. hozata magat. zaȝgaiu
al ffeiet meg mezitelemtuen. ſmeg ȝgrolt za
talat. eſ haiat zagatuan. kenuhullataſokal
Siralmaſ zobat tezen uala. eſ Zouenek fele
ſegpkiſ. ploȝben tartuan. az ꝑ kis giermȝke
iȝket. mindenik nagi kaigataſokat teuen. mind
az egiglen melieket latuan eſ nomoſ. keet Ati
afiu. megh kezde ziuȝk. raitok haſadni. kith la
tuan a bodog zent Sebaſtien vitez kyh eſ ahto
ron ot alh vala. Heh teluen zent Selȝkel ah m
aſtam eſetnek. quid uoltarol. eſ meg vralaſa
rol. ſa yȝuendȝ eletnek. diuſegpſ voltarol. nagi
edoſ bezedȝk torlite eſottȝk. ſeh nomoſ atiafiak
nak ſelkȝket. a zent Martirokhnak peldaiaual
kezdek fel gerieztem. a martiromſagnak. zenu
edeſere. ezȝk kegig leznek uala a kiroſtratoſ fe
ielelȝmnek hazaba. hol foȝſayba tartatnak na
la. ez ket atiafiak. ſmek feleſege. a hozzu koreſa

kelletǫs / mínek okaert míndǫnǫk zeretík / es tíz
tǫlik uala ǫtet / mikoron a keth zent Atíafiakat
marcellíanost / es markost meg fogattak volna
a ⌊azarok / a kereztíen híteert / hogi feiǫket vet
etneíek / ha az ǫ istenǫket nem ímadnaiak / kik
a Nǫmǫsh Tranqlínus vrnak / fỹai valanakh
⌊kiket eh zent Sebǫstien vítez / tanítot uala / a hi
tre mikoron[1] eh nǫmǫs ifỹak / a sok kenzenuedesǫknek ut
anna / vettek uolna / a kromacíustol a <...> niak[2] va
gasnak Sentencíaíat / ha a baluani istenǫkn
ek / nem aldoznanak · sazǫ Anniok · ezt / meg ert
ǫtte uolna / haíat meg ereztuen hozzaiok me
neh / es meliet nekíǫk mutogatuan / kiuel ǫket
fel tartotta uolna · nagi sirua kezde kernie[3]
ǫket · hogi tenneíek akarattíokat a ⌊azarnak
⌊ven Atiok es hozzaiok / hozata magat / zolgaíu
al sfeiet meg mezítelenítuen / s meg ǫzwlt za
kalat / es haíat zagatuan · kǫnuhullatasokal
Siralmas zokat tezǫn uala ⌊cl lǫuenek fele
segǫkis · ǫlǫgben tartuan / az ǫ kis giermǫ⌊ke
iǫket / míndinik nagi iaigatasokat teuen / mínd
az egiglen ⌊melieket latuan eh nǫmǫs / keet Ati
afỹu / megh kezde zíuǫk / raítok hasadní / kíth la
tuan a Bodog zent Sebǫstien vitez / kỹh es ahko
ron ot alh vala / beh teluen zent lelǫkel / ah m
astaní eletnek rǫuid uoltarol . es meg vtalasa
rol / sa ỳǫuendǫ eletnek di⌊ǫsegǫs voltarol / nagi
edǫs bezedǫt tǫrlite elǫttǫk / seh nǫmǫs Atiafỹak
nak lǫlkǫket / a zent Martiroknak peldaiaual
kezdeh fel geríeztení a martiromsagnak · zenu
edesere ⌊ezǫk kegíg leznek uala a Nikostratos fe
iedelǫmnek hazaba / hol fogsagba tartatnak va
la / ez ket Atiafỹak ⌊kinek felesege / a hozzú korsa-

[1] A szó jelölt betoldás a sor fölött.
[2] A szó az áthúzás folé van betoldva.
[3] A két szó cseréjét jelzi a scriptor.

gnak mÿatta meg nemirdt uala, de magu
a hallasnak diandoztak, el nem vezette uala
ſmikoron ezöket zoltra uolna zent Sebostien n
agi hertelen ualo velagossag, zalla meniorz
agbol reiaia, tiuet egi oraig, olÿ mint, mag
feroſsöuen eh nomos vitez, egi zek, palaſtba
fel ghtozteték, ſhet angialak, kÿminöl veuen
ötet, egi zeep kfÿuis, iehomit, netih ſmeg tokolu
an ötet, eßzt monda, te minöntore, en velem
leezh, tit latuan a zoe: Kikostreatosnak 9 fel
esegemagi hamarsaggal, ah Sebostien vitez
nek, laba eleiben eſek, ſiegiel teez vala, tple
boranatot, mÿett nem zolhat vala, ſmeg er
tuen zent Sebostien, az9 nemasagat, monda
ßa en igaz zolgaia vagiok, ah kriſtus Jeſuſn
ak, es igazak azok, melieket en zambol hallot
niſſa meg vor, az 9 zaiat, ſez zouaxa, fel ku
alta az ázzo mállat nagi felh zoual, mondu
an, áldottak a te zadnak bezedi, es mind ald
ottak voriſtentol, tik a te bezedönek hiznek
merit latam, az angialt te elotted, egi konu
et tautama hol mind meg valanak ivua, ah
melieket mondal, meli dolgot haluan, az 9 v
rai, a Kikostreatus, terdre esuen boranatot
terez, ſmind el zabadituan, a fogſagba ua
lo terezti engket, keri uala ghet, hogi zabad
on el memenek, de mondanak a terezti en
ghnem megnenk ſohoua, merit nem akari
ghk a gizödelmet, el hamonk, a meliet tezd
ottonk, ſa zent Sebostien vitez bezig, a tra
nquillimuſt, ez ket diaſÿaknak attiat, es d
niat, ſokad magokat egietömbe, mind a Kiko
ſtratosnak hazat, meg terezthltete, a zent

gnak mŷatta meg nemẃlt uala / de maga
a hallasnak Aíandokat / el nem veztǫtte uala
⌊smikoron ezǫket zolta uolna / zent Sebǫstien / n
agi hertelen ualo velagossag / zalla meniǫrz
agbol reíaía . kíuel egí oraig / olí mínt · meg
fenǫsǫduen eh nǫmǫs vítez / egí zeep[1] palasthba
fel ǫltǫztetek / s het Angíalok / kǫrníẃl veuen
ǫtet / egi zeep Ifŷuis ielǫnik nekih ⌊smeg ⌊okolu
an ǫtet / ehzt[2] monda . te míndǫnkor / en velem
leezh . kít latuan a zoe[3] : Níkostratosnak ǫ fel
esege / nagi hamarsaggal / ah Sebǫstíen vítez
nek / laba eleiben esek / siegíel keer vala / tǫle
bo⌊anatot / mŷert nem zolhat vala / smeg er
tuen zent Sebǫstien / az ǫ nemasagat / monda
⌊ha en ígaz zolgaía uagiok / ah krístus lesusn
ak / es igazak azok / melieket en zambol hallot
nissa meg wr / az ǫ zaíat / sez zouara / fel kai
alta az Azzoní allat / nagi felh zoual / mondu
an ⌊Aldottak a te zadnak bezedi / es mínd ald
ottak wristentǫl / kík a te bezedǫdnek hiznek
mert latam / az Angíalt / te elǫtted / egí kǫnu
et tartanía hol mínd / meg valanak írua / ah
melieket mondal ⌊meli dolgot haluan / az ǫ v
rais a Nikostratus . terdre esuen bo⌊anatot
kere / smínd el zabadituan / a fogsagba ua
lo kereztíenǫket / keri uala ǫket / hogí zabad
on el mennenek / de mondanak a kereztien
ǫk / nem megiǫnk sohoua / mert nem akarí
ǫk a gíǫzǫdelmet / el hannonk / a meliet kezd
ǫttǫnk / sa zent Sebostíen vitez / kegíg / a Tra
nquillinust · ez ket Atiafŷaknak attiat / es An
niat / sokad magokal egíetǫmbe / mind a Niko
stratosnak hazat / meg kereztǫltete / a zent

[1] A második *e* a sor fölé van beszúrva.
[2] A *h* bizonytalan olvasatú, javított betű.
[3] Az első két betű között, a szó fölött indokolatlan pont van.

polícaypus pappal[illegible]kit annak utanna mind
diugseggel maxtirdsagot zenuedenek, ezenkis
ben mikoron a Romai tizt tartotis a romani
usr ch zent Gebostien, a kereztien hitre tes
tuen, mind lelkeben, s mind testeben meg giogi
totta uolna, s maxtirdsagnak palmaiaual
sokad magaual Meniorzagba, boiatta vol
na nem emlithete magat el sokaig, de Deh
mondak a diokletianosnak, Gogi eh Gebostien
vitez kereztien volna, es sokatat inteseuel, ah
ittre, es maxtirom sagra intet volna, Gozzaia
hiuata, es nagi kemenon meg fedde Gezeddel
Gogi az istennek, es a lazarok nak, lilien Gala
latlan volt uolna, meli zent Gebostien mikoio
mondanaia, en a thro Idugseggtelent, mindo
nkoron, nagi Giuon imatkoztam, a Gizon isten
Gos, de ez embori kezzel zenalt Baluamiokat
soha tiztelni nem akartam, mert sem magok
nak, sem agyebetnek nem haznalgatnak, kith
haluan a lazar, kith kotoztete a mezore, mez
itten, celul azko vesetnek, es meg yaranzola
ztet kouldoztetnie, tik amera Deh teltek a
milakkal, azo zent testet, hogi tobbedet nem se
thet uala, mert ymmar azo testet, a milaktal
nem kathatiak uala, salituan ztet meg hat
nak kemi, el menenek de mikoron, egi, gyuegi
zent Azzon allat, zolgaiual eyel a testhozh
ment volna, Gogi tiztosseggel el temetnetie de
uemet lele, sal oldozuan ztet hazakoz viue, s
ongiat viselc, s kteuel napoknak alatta magh
giogiula teliesseggel, am eh mikoron a lazarek
menenek, az eliogabali vezan Romaba, eh
zent Gebostien, a garadixa sel aluan, meg

polícarpus pappal ⌊kík annak utanna mínd
di⌊ǫsegǫs Martirõsagot zenuedenek ⌊ezǫnkǫz
ben mikoron a Romai tízt tartotís / a kromaci
ust / eh zent Sebǫstíen / a kereztíen hittre teri
tuen / mínd lǫlkeben / smínd testeben meg gíogi
totta uolna / smartírõsagnak palmaíaual
sokad magaual Menǫrzagba / bo⌊atta vol
na ⌊nem enízthete magat el sokaig / de beh
mondak a díoklecíanosnak / hogí eh Sebǫstíen
vitez kereztien volna / es sokakat inteseuel / ah
ittre / es martiromsagra íntǫt volna ⌊hozzaía
híuata / es nagí kemenign meg fedde bezeddel
hogi az istenǫknek / es a ⌊azaroknak / ilíen hala
latlan volt uolna · meli zent Sebǫstien míkorõ
mondanaía[1] / en a thw lduǫssegtǫkert · míndo
nkoron / nagí híuǫn ímatkoztam / a bizon ísten
hǫz / de ez embǫri kezzel ⌊enalt baluaniokat
soha tiztǫlni nem akartam / mert sem magok
nak / sem egiebeknek / nem haznalhatnak ⌊kith
haluan a ⌊azar / kíh kǫtǫztete a mezǫre / mez
itelen / celul az <bo> ỹesoknek / es meg paran⌊ola
ǫtet lǫuǫldǫztetnie / kik Annera beh tǫltek a
nilakkal / az ǫ zent testet · hogi tǫǫb / bele nem fe
rhet uala ⌊mert ỳmmar az ǫ testet / a nílaktol
nem lathatíak uala · salituan ǫtet meg holt
nak lenni / el menenek ⌊de mikoron / egi ǫzuegi
zent Azzoní allat · zolgaiual eỹel a testhǫzh
ment volna · hogí tiztǫsseggel el temetneie · ele
uennek lele / fel oldozuan ǫtet hazahoz viue · sg
ongíat vísele ⌊skeues napoknak alatta megh
giogiula teliesseggel / Am eh mikoron a ⌊azarok
mennenek / az eliogabali vczan Romaba / eh
zent Sebǫstien / a garadi⌊ra fel aluan / meg

[1] A második *a* valószínűleg *n*-ből van javítva.

mutata magat a tazainak ellen, meg fedde
ötet. Hogi a kereztienekbe ilien hamoßan ha
borgatnaiak, kin miteron tudalkoznaiek, a
diokletianos tazar, monda, nehißen nagi ella
Sebestien: kith mih meg lopolandztetenk, ez el
mult napyaban: feleleh eh zent Sebestien en
vagiok, sahra tamaztah fel engemet, az edes
kristus jesus, Hogi tanubizonsagot tegniek ez
kaith wenektek, Hagi ez a bizom isten, szazommal
Beh vitetek a tazarok, az o palatainak gad
oraban, smmd adzyk el veretetek istazokal
es buzgamokal, mygh kith mulek ez velagbol
kiestis az armek zerben vetteték, Hogi a ker
ztienek otet, ne tiztalneiek, mint ioh kereszti
enek, es zent Maxtiet. de eh nomos Sebestien
vitez, meg ielenuen, ah zent zerzetes kurim
azomak meg ielente, az o testet, meli he
lion volna, saztes meg monda, Hogi kozeh
temetneie zent petemek, es zent palnak
toporsoiokhoz kit eh nomos zent azzom all
at. az utan valo eyel, o zolgaiual. Beh telies
iteh, kinek o zent teste: laios. tazar bwodalm
anak masod ezendoieben, az ilsuinus apat
Eih a tazarnak, feh kapliana, saz zent dienesi
apatus sagot tartiauala, Beh kolde Romaba
a tazarnak engedetibol, es az bodog Eugen
ius papatol, meg mereh e zent Sebestien vi
teznek o testet, suesio neuu varosban hozat
uan, helikoztete, a zent medaxdusnak kapo
lnaiaba, nagi kiztossegyel, kinek zolgalma m
dij kellemetes legion zolgalma, es tiztossegh
th nali temme, a mmdonhato vristen, meg m
utata, imlien. Leth dologbol, oluastatik alo
ngobaxdosoknak kormtaiaybaN, Hogi egis

mutata magat a ⌊azaroknak[1] / es igen meg fedde
ǫket · hogi a kereztíenǫket / ilien hamossan ha
borgatnaíak / kín mikoron ⌊udalkozneiek / a
dioklecíanos ⌊azar · monda nekih · Te uagí eh ? a
Sebǫstien ? kith mih meg lǫuǫldǫztetenk · ez el
mult napogban ? feleleh eh zent Sebǫstíen / en
vagiok · sahra tamaztah fel engǫmet / az edǫs
kristus Iesus / hogi tanubizonsagot · tegíek ǫrǫ
la / thẃnektǫk / hogí ǫ / a bizoní isten ⌊sazonnal
beh vítetek a ⌊azarok / az ǫ palataíoknak gad
oraban / s mínd adzÿg el verettetek istapokal
es buzganíokal / mÿg kih mulek ez velagbol
⌊stestis az Arníekzeegben vettetek / hogi a ker
eztíenǫk ǫtet / ne tíztǫlneíek · mínt ioh kereztí
ent / es zent Martirt · de eh nǫmǫs Sebǫstíen
vitez / meg ielǫnuen / ah zent zerzetǫs Lucina[2]
azzonnak meg ielǫnte / az ǫ testet / meli he
líǫn volna / saztes meg monda / hogi kǫzelh
temetneie zent petǫrnek / es zent palnak
koporsoiokhoz ⌊kÿt eh nǫmǫs zent Azzoní all
at · az utan . valo eÿel / ǫ zolgaiual beh telies
iteh . kínek ǫ zent testet : laíos . ⌊azar bírodalm
anak / masod eztendǫieben / az ilduinus apat
Kih a ⌊azarnak / feh kaplana vala[3] saz zent dienǫsi
apatursagot tartiauala / beh kẃlde Romaba
a ⌊azarnak engedetibǫl / es az bodog Eugen
íus papatol / meg niereh é zent Sebǫstíen vi
teznak ǫ testet / suesío neúu varosban hozat
uan / helihǫztete / a zent medardusnak kapo
lnaíaba / nagi tíztǫsseggel · kínek <zolgalnía> m
elÿ kellemetǫs legíǫn zolgalnía / es tíztǫssegǫ
th <neki> tennie / a mindǫnhato vrísten / meg m
utata / ímilíen Leth dologbol ⌊oJuastatik a lo
ngobardosoknak kornicaiogban / hogi egiz

[1] Az *ok* jelölt betoldás a sor fölött.
[2] Az *a* jelölt betoldás a szó fölött.
[3] A szó jelölt betoldás a sor fölött.

ermiktoron egeczh olaz orzag nagi dpogh
halalba tartatneiek vgi amera/ßogi nehczen
giǫzneiek ezi mak el temetni/ßtǫmǫrgenek ajo
ßtermek ßogi meg lagßitanaia a halalt/ßmezh
velǫnte az vriſten/mjg zent Gebǫſtien vitezuek
papia neuú vazoſßan/oltavt nem valtnanak
sazǫ erǫſlieit oda nem vimeiek/ſaitatoſon
nem tiztelneiek/ßogi adzȳg ah dǫpg halalſo
zǫttǫk meg nem allanak/ſit meg teuen/tegh a
zomal meg alla adǫg halal/mi vronk kriſtu
snak tiztoſſegere/kih elhes orzagol/erǫke/ame

Azent Amoſ dzzonrol valo ꝓdikatio

Vigiǫk az vriſtent: merk el igth/a Baxa=
mak memlekezǫiel/ez igetet zent Janoſe
uangeliſta ixia/latataſzol zerzǫt tǫnuen
ek tizenkilenczed rezeben/meli igeret/mondah
az vriſtennek memlei vduaxa/vronk Jeſuſna
k bizodalmaxol/es azǫ ſok kepen ualo dizoſe
gǫſ gromlǫk de ezǫn igeret/Ama zent egihaz
mond a zent Amoſ dzzonrol/kih chrǫl diuekǫ
dik uala/ßagi vronk Jeſusnak/lolti kegiſſe vol
naia zizeſeg/ tartaſnak mjatta/kih eh maih
napon viteteket/a Baxamak/az azſdugzitenk
nek gigmǫrvoſegrǫl memlekezǫieben/meli me
mnei memlekezonek vendegſege/moli igenes
ßſegrǫl/es gigmǫrvoſegoſ legion/mikoron a lel
ǫk/az ǫ terǫmtǫ iſtenehez egieſvolia zeretetn
ek mjatta/ualion/kih gondolhatia meg/aua
gi ielǫntheti/mikoron am zent pal egiteues
chezt meg toſtoluan/el vitteteſenek napia
vgi monda/zǫm nem kathatta/frol nem hal
hatta/embǫrnek tak ziueben/ſem zalhatoſsa
gi azǫkat/meg tunnaia gondolma/menneh ſok

er / míkoron / egeezh olaz orzag nagi dǫǫgh
halalba tartatneiek ugi annera / hogi nehezen
giǫzneíek egí mast · el temetni ⌊skǫniǫrgenek aÿo
Istennek / hogi meg lassítanaía a halalt : smegh
íelǫnte az vristen / mÿg zent Sebǫstíen víteznek
papia neuú varosban / oltart nem raknanak
sazǫ erǫklieit oda nem vinneiek / saitatoson
nem tiztǫlneiek / hogi adzÿg ah dǫǫg halal kǫ
zǫttǫk meg nem allanah ⌊kít meg teuen . legh a
zonnal meg alla adǫg halal · mi vronk kristu
snak tiztǫssegere / kih elh / es orzagol · ǫrǫke . Amẽ

A zent Annos Azzonrol valo p̃díkacō

Dí⌊ǫí⌊ǫk az vristent : mert el iǫth / a Bara-
nnak meniekǫzǫíe ⌊cz igeket zent lanos E-
uangelista iria : latasarol zerzǫt kǫnuen-
ek tizenkilenczed rezeben / meli ígeket / mondah
az vristennek menníei vduara : vronk Iesusn-
ak bírodalmarol · es az ǫ sokkepen ualo dí⌊ǫse-
gǫs ǫrǫmírǫl / de ezǫn igeket : Anía zent Egíhaz
mond a zent Annos Azzonrol / kih ehrǫl di⌊ekǫ-
dik uala / hogí vronk Iesusnak · lǫlki kegíǫse vol
na / a zizeseg̃ tartasnak mÿatta / kÿh eh maih
napon vitetek / a barannak · az az Iduǫzitenk
nek giǫniǫrwsegǫs meniekǫzǫíeben ⌊meli me
nnieí meniekǫzǫnek vendegsege · meli igen ed
ǫssegǫs / es giǫniǫrwsegos legiǫn . míkoron a Lel
ǫk / az ǫ terǫmtǫ istenehǫz egíeswl / a zeretetn-
ek mÿatta / ualion · kih gondolhatia meg ? aua
gí íelǫntheti ? míkoron am zent pal egi keues
eh / ezt meg kostoluan / el rittetesenek napiã
ugi monda / zǫm nem lathatta : fẁl nem hal
hatta : embǫrnek ⌊ak zíueben / sem zalhatot / ho
gi azǫkat / meg tunnaía gondolnía / <me[.]eh> sok

giomírúſegoſ bodogſagot, ſerzoſ vriſten az o
let ſeretetnek, mert ha igi nagion ez velagon
hozi, meg mikoron, fiat meg ſzentitaſuagi lea
miat, el agia, vendegſegot zerzoſ, es nagi gio
met mutat a vendegnek elot, nagual, inab
az edoſ iſten, kiralioknak kiralia ſzerez, meg
gondolhatatlan, edoſ vendegſegot, ahkoron
mikoron a yoh lelkoket, titet, vonk Jeſus, mag
anak Jegizot, a hitnek giuuvrieuel, kereſztiegnek
ideien, memoriaſaban, vizih, ennek okaert, go
gi az angialok, nincz a hala adaſra, vongi
anak, ok mongiak, az el kezdot igeket, agiont
halat az vriſtnek, mert el ioth a baram
ak o memetozoie, meli igeknek ertelmeth

Hazomrol lezon lolki tanuſagonk

elozer ahrol mikepen: ſmikoron zentoltetik ah
lelok meg, hozi, eddigmiglen kriſtoſ vronknak me
lto legioſe lemne. Kaia felelnek doktorok, nem
oſ tanuſagokat ehrol aduan. Elſo tanuſag im
egh, hozi a lelknek magat, vonk Jeſuſnak zen
toleſe kezdetik, a kereſztiegnek ideien, mert ak
kezt ſeg, a hidben valo meneſ, aſa teb eghazi
zentegnek kapuia, ilien kepen mondah a
zent ambroſ, dzzoni, magat bolſodi giermekſe
getoh ſogua, vonk kriſtuſnak zentoltnek lem
masod tanuſag, mez, hozi a lelok zentoltetik
teliesſeggel vriſtnemek, a tekellepoſ zerezetnek
nyilua, meli meg peldazkatik, az oltari zentegh
on, mert az vronk zent teſtenek, hozzanik mel
tan valo uetelekben, o zent felſegeiſ, hozzank eg
giesodik, myes o uele egi teſt lezenk, mert on
nem maga, valaki, az en teſtemet ezik, az olt
ari zentegyben meltan, en bennem lakik, aſ
en o benne, ehre mongia uala, bodog zenth

gíǫníǫrúsegǫs · bodogsagot / zerzǫt vrísten az ǫ
tet zeretǫknek / mert ha ígí uagion ez velagon
hogi ímeh mikoron valaki[1] fíat meg hazasitia[2] / uagi lea
níat / el agía . vendegsegǫt zerǫz<ǫt>[3] es nagi ǫrǫ
met mutat a vendegǫk elǫt / nagíual ínkab
az edǫs ísten / kíralíoknak kíralía zerǫz / meg
gondolhatatlan edǫs vendegsegǫt / ahkoron
míkoron a ÿoh lǫlkǫket / kíket vronk lesus / mag
anak legizǫt . a hítnek giúrwíeuel / kerezʟégnek
ideíen ʟmeníǫrzagban vízíh / ennek okaert / ho
gí az Angíalok · mínket / a hala adasra / vongi
anak · ǫk mongíak / az el kezdǫt igeket / agionk
halat az vrístennek / mert el iǫth a barann
ak ǫ meníekǫzǫíc ʟmeli igeknek ertelmereh

Haromrol lezǫn lǫlkí tanusagonk

elǫzer ahrol / mikepen : smikoron zentǫltetik ah
lelǫk meg · hogi erdǫmliǫn krístos vronknak me
lto kegíǫse lenníe ? Reía felelnek doktorok / nǫm
ǫs tanusagokat ehrǫl aduan . Elsǫ tanusag ím
ezh . hogí a lelǫknek magat / vronk lesusnak zen-
tǫlese kezdetik / a kerezʟegnek ideíen : mert a ke
reztseg / a hídben valo menes / es a tǫb egihazi
zenʟegǫknek kapuÿa / ílíen kepen mondah a
zent Annos Azzoní / magat bǫlʟǫbeli giermǫkse
getǫl fogua . vronk kristusnak zentǫltnek leñi
Masod tanusag ímez / hogi a lelǫk zentǫltetik
telíesseggel vristennek / a tekelletǫs zeretetnek
mÿatta . melí meg peldaztatik / az ǫltari zenʟeg
ǫn / mert az vronk zent testenek . hozzank mel
tan valo ueteleben / ǫ zent felsegeis / hozzank eg
gíesǫdik / mÿes ǫ uele egí test lezǫnk / mert ǫn
nǫn maga / valaki / az en testǫmet ezih / az olt
arí zenʟeegben meltan / en bennem lakik / es
en ǫ benne ʟehre mongia uala . Bodog zenth

[1] A szó jelölt betoldás a sor fölött.
[2] A *za* szó fölötti jelölt betoldás.
[3] Az első ǫ jelölt betoldás a szó fölött.

dmoſ dzzoni. Immar az o teſte, az en teſtym
hoz egieſvlt. az oltari zentegnek. Gozzam ve
teleben. Haxmadik tanuſag. Hogi a kelȩknek z
nizge meg torettetik. eſ el vezhy mindȩn halal
oſbnnek tetelevel. iol lehet iſmeg magh lelette
thetik a bizoni penitentiaual. mert zent Jeron
imoſ doktornak mondaſa zerent. a penitentia
az ertatlanſagnak el vezteſe utan. maſodik h
aio. kiben ember az orȩk halalnak vezȩdelme
ȩl meg otalyngathatia magat. mert keet ha
iok zerze mnekonk. az vriſten. Hogi ez velag
nak tengeren iaruan el nem vezȩnk. egiketh
ertatlanſagnak neuezeh. ſz a kereztſeeg. ma
ſikat penitentianak. Hogi ah tik a kereztegȩdi
ertatlanſagot el veztyuk. a penitentianakh
aioiaban iluen meg maradhaſſonk. Hogi a po
kolnak tengereben el nem vezzonk. Negiedik
tanuſag. Hogi a mi lelkonk. a toron zentelte
tik iſten igiſeuel. mikoron mind az elmebenſ
mind a teſtben meg tartatik a tiztaſag. met
zent Agoſton doktornak modaſa zerent. nak a
tizta lelkegben zalh az vriſten. ſok leghet aha
zaſ kereztienektis. tik iol elnek iſtenek. kegip
ſinek mondatnak. lelek zerent de ielenȩs kepen
az ȝzuegiek. mivel nagioh garadiuan vannak
a tiztaſagnak. a gazaſoknal. de a zivek. vgian
kiualt kepen. vronk Jeſusnak lelkiȩ kegiſinek
neuezetnek. ſo kegiſten vogh legyenek. Ith me
lle kevedik doktorok. ha mindȩn halalaſ bvonnd
el vez eh. a tiztaſag. auagi nem. mert vgi mond
zent Agoſton doktor. teſtbeli tiztaſagot. az azzi
zeſegot keuesen vallonak. de a zivbeliȩ lelki tiz
taſagot mindȩnek telh vallania. felelnek dok
torok ehez. fugi mondonak. hogi nemikorona

Annos azzoni / Immar · az ǫ teste / az en testǫm
hǫz egíeswłt · az oltari zenꝉegnek / hozzam ve
teleben · harmadik tanusag / hogi a lelǫknek ze
nꝉege / meg tǫrettetik / es el veezh / mindǫn halal
os binnek teteleuel / iol lehet ismeg / meg lelette
thetik / a bizoni penitencíaual ꝉmert zent leron
imos doktornak · mondasa zerent / a penitencía
az Artatlansagnak / el veztese utan / masodik h
aio / kiben embǫr / az ǫrǫk halalnak vezǫdelme
bǫl meg otalmazhattía magat / mert keet ha
iot zerze minekǫnk / az vristen / hogi ez velag
nak tengǫren íaruan / el neh veziǫnk ꝉegiketh
Artatlansagnak neuezeh / sez a kereztseeg · Ma
sikat penitencianak / hogí ah kik / a kerezꝉegbeli
Artatlansagot el veztǫttǫk / a penítencíanak / h
aioiaban iluen / meg maradhassonk / hogi a po
kolnak tengǫreben / el neh vezzǫnk ¶Negíedik
tanusag · hogí a mi lǫlkǫnk / a koron zentǫlte
tik isten iegiǫseue / míkoron mind / az elmeben / s
mínd a testdben / meg tartatík a tiztasag · mēt
zent Agoston doktornak mōdasa zerent / ꝉak a
tízta lǫlkǫgben zalh az vristen · lol lehet / a ha
zas kereztienǫkis / kik iol élnek · istennek / kegiǫ
sinek mondatnak / lelǫk zerent / de ielǫsb kepen
az ǫzuegiǫk / míert nagíob garadiꝉan vannak[1]
a tiztasagnak / a hazasoknal · de a zizek / vgian
kíualt kepen / vronk Iesusnak lǫlkih kegíǫsinek
neueztetnek · sǫ kegiglen wǫh legennek **Kih me**
lle kerdik doktorok / ha mindon halalos bẅnnel
el vézeh a tiztasag ? auagi nem / mert ugi mond
zent Agoston doktor / testdbelí tiztasagot / az azzi
zesegǫt keuesen vallonak · de a zibeli / es lǫlki tiz
tasagot míndǫnnek kelh vallanía · Felelnek dok
torok ehre · sugi mondonak / hogi nemikoron / a

[1] A szövégi *k* jelolt betoldás a sor folott.

tiztaſag vagi a zvzeſegot exthetiq titulai
don kepen, a mineben eh iozag, tih kezeztih
a teſti keuanſagnak gyarloſagat, ſeh kepen
a tiztaſag, vagi a zvzeſeg meg tvrietteti-
mind emezer, minezer az aparattal reiah
engedot, de ha a tetemenmiere nem enged
et vagi ha engedot es, nem kouetkezot va
lami okert a tetemen, a penitentianak m
yatta, meg nierettetik a zvzeſegnek evdgme
a teſtnek zvzeſe azert, egieb halaloſ bim
el a teſti faitalanſagnak, el nem vezi ha
nem vak Bogi evkel, a paranioſatoſnak taz
taſa nelkvl, vegot elettre nem iuthat, Maſo
dzer a zizeſegi exteth̄etik kelek zerent, meli
kepen, nem egieb a tiztaſag, hanem a kere
zteenybeli ertatlanſag, kiben embor myegh
vagion, mindon ettelen dolgoktol, meg zen
uetteti emon magat, ſel ilien zvzeſeg, kit
zent Agoſton doktor, hitnek egyezh voltanak
neuezmindon halaloſ bimnek el vezetik, m
ert ſoha, egi halaloſ biwn, ſmien kolki bvvaſa
yh nelkvl, mert Bogi a lelek a bimnek gio
morvſegevel meg gyoztetuen, el hagia az
o termezet zerent vala zeretet, az edoſſi
ent, ſo edogh oz egieſedik, ehez mongia zent Ag
ſton, mindon kereztiemnek kolkeh, dvagi kriſtus
vrunknak kegiſe, vagi o edognek parazna
ia, ez ilien zvzeſegot, ha ezzer el vezti, em
Bor, mikent a kereſztegot maſzer, ſel nem
vegheti, ezonkepen az ertatlanſagbah nem
Iuthat, de maga a penitentianak erdeme
ert, a derek zerent valo bedogſagat, a ker

tíztasagot[1] / uagi a zẃzesegọt erthetiọk / tulai
donkepen / a mineben eh iozag / kih rekeztih
a testi keuansagnak giarlosagat ⌊sc̲h kepen
a tíztasag / uagi azẃzeseg / meg tọrettetík
mind Annezer / mínezer az akarattal reiah
engedọt / de ha a tetemenniere nem enged
ọt / uagí ha engedọt es / nem kouetkọzọt va
lami okert a tetemení / a penitencíanak m
ỹatta / meg nierettetik a zẃzesegnek erdọme
<vel>[2] ⌊a testnek zẃzesege[3] azert / egieb halalos bínn
el a testi faitalansagnalh / el nem veez ha
nem ⌊ak / hogi eẃel / a paran⌊olatoknak tar
tasa nekẃl / ọrọk elettre nem iuthat ⌊Maso
dzer a zizeseg / ertethetik lelọk zerent / meli
kepen / nem egieb a tiztasag / hanem a kere
z⌊eegbeli Artatlansag / kiben embọr mỹgh
vagion / mindọn ektelen dolgoktol / meg zen
uetteti ọnnọn magat / fel ilien zẃzeseg / kit
zent Agoston doktor / hitnek egeezh voltanak
neuez / mindọn halalos binnel el veztetik / m
ert soha / egí halalos bwn[4] / sín⌊en lọlki buỹasa
gh nekẃl / míert hogi a lelọk a binnek gíọ
niọrẃsegeuel / meg giọztetuen / el hagía az
ọ termezet zerent ualo zeretọet / az edọs Ist
ent / sọrdọghọz egiesọdik ⌊c̲hrọl mongía zent Ago
ston[5] / mindọn kereztiennek lọlkeh / Auagi kristus
vronkak kegiọse / uagi ọrdọgnek parazna
ía ⌊ez ilien zẃzesegọt / ha eczer el veztí / em
bọr . mikent a kerest⌊egọt maszer · fel nem
veheti . ezọnkepen az Artatlansagbah nem
luthat · de maga a penitencíanak erdọme
ert / a derek zerent valo bodogsagat / a ker

[1] Az *ot* jelolt betoldás a szó folott
[2] A kikapart betük a tukron kivul vannak
[3] A *ge* jelolt betoldás a szo folott
[4] A *w* talán *t*-ból van javitva
[5] Az *Ago* a jobb, a *ston* a bal margóra van irva

ezt ſegnek meg vegetim ez[t] am az vriſten[en]
nom magya-a vetkozot kolkokrol zent Jeremiaſ
proſeta zaia altal-o te zegyen kelyk-ſok buzá
ſagot-az azhalalos bimbet tpla-a te ſok zerely
ideel-az az prédgnek-ſtekyodnek-es eſ eſh velagn
ak ſizteribol-de magá teeryi megſhozzam fog
adlak tagyodet-meli tepi-es kolki zrvzes egyt ho
gi-ah nomoſ zent Amoſ azzomi-el ne vezteneſ
mtab akarka tizen hazom eztendoſ korabanm
indon kent-es hallalt el zenneedmi-o azert de
agalatoſ atiamfya zereſſed a tizta ſagotm
ert emberol nem zerettetyl az vr Jſtentyl.

Maſod veendöbeli tanuſagonk lezö

zent zrvz Amoſ azzamak eletetyl kimek de
tet es martirom ſagat zent Amboruſ doktor-ch
kepen iria, ch zent Amoſ. Romai vrnak leani
a, vala, tekeben igen zeep, lolkeben artatlan
a kereztien hitbe igen tekellettyl, ſkorabanti
zen hazom eztendoſ mikoron egi napon alea
mok oſkolaiabol haza mennek-a varoſnak bi
ranak fya-latuan otet igen meg keduele-ſzi
leihz kvlde-ſnagi igeretyttel kezde otet haz
aſſagra kermiſa zent Amoſnak nagi draga
koueket eſ giongioſ aiandekokat kvlde-de a no
moſh zrvz-mikepen ganeiokat mindonyket m
eg uraluan-ah kouetyket derek valozzal bo
lata monduan: hagi maſ zereſte volna otet
elezer-ah mind nomo[ſ] reggel-zerſ eggel-kaza
ſagyal-hatalmaſſagyal-ſmind bizodalmaln
agiob volna o nalanal-kith o eſ mindonyknek
folotte zeretne-kimek Amma zrvz volna-eſ azzom

eztsegnek meg veheti / mert Am az vristen monda[1] ǫn
nǫn maga · a vetkǫzǫt lǫlkǫkrǫl / zent leremías
profeta zaía altal / o te zegen lelǫk / sok buÿa
sagot / az az / halalos binǫket tǫl / a te sok zeretǫ
iddel / az az / ǫrdǫgnek / stestǫdnek / es · eh velagn
ak kíztetibǫl / de maga teerȳ meg ⌊shozzam fog
adlak tegǫdet / melí testi / es lǫlki / zẃzesegǫt ho
gí / ah nǫmǫs zent Annos Azzoni / el ne veztene
inkab akara / tizen harom eztendǫs koraban / m
indǫn kent / es halalt el zenuedni / o azert dr
agalatos Atiamfȳa / zeressed a tiztasagot / m
ert ennekẃl nem zerettetǫl az wr Istentǫl

Masod reendbeli tanusagonk lezǫ̃

Azent zẃz Annos azzonnak eleterǫl / kinek ele
tet / es martiromsagat zent Amborus doktor / eh
kepen iria ⌊eh zent Annos · Romai vrnak lean-
ia vala / testeben ígen zeep / lǫlkeben Artatlan
a kereztien hidbe igen tekelletǫs · skoraban ti
zen harom eztendǫs / mikoron egi napon alea
niok oskolaiabol / haza mennch / a varosnak bi
roianak[2] fÿa / latuan ǫtet / ígen · meg keduele / szí
leihǫz kẃlde / snagi igeretǫkkel kezde ǫtet haz
assagra kerní ⌊sa zent Annosnak nagi draga
kǫueket es gíongíǫs aiandekokat kẃlde / de a nǫ
mǫsh zẃz / míkepen ganciokat mindǫnǫket m
eg utaluan / ah kǫuetǫket derek valazzal bo
⌊ata monduan : hogi mas zerette volna ǫtet
elǫzer / kih mind nǫmosseggel · zeepseggel · kazda-
gsaggal · hatalmassaggal / smind birodalmaln
agiob volna ǫ nalanal / kíth ǫ es / mindǫnǫknek
fǫlǫtte zeretne / kinek Annía / zẃz volna / es Azzoni

[1] A szó jelölt betoldás a sor folott.
[2] Az *oi* jelölt betoldás a sor folott.

allatot attia soha nem esmeezet volna/es hogy
o nekik zolgai angialok volnanak tinek zeep
szezet. mind a nap/s mind a hold sodalnaiah
tinek ich illatia meeg a hallattatatis. fel ta
magtanaia. tihoz immar a zeretetnek mia
attal el nalhatatlan egiesvlt volna. melieke
mikoron meg evtet volna/az ifiunak. tih ah
zeretetnek nagi voltabol meg torvolt valah
o attia meg exteh. hogy monk tristust mon
danaia o legiosegnek. tit ihen magaztalna
meg. erivele/s a tereztien segnek. timet mon
duan o hozzaia. myert nomos vala nem
mereh ero zagot raita. tetetm. hanem iak
hozza hiuata: s monda. ha a zvzeseg tenek
od tellemetos/tahat zvkseg hogi aldozial a ve
sza isten azzomat. auagi a te nemzeiegyed
ek gialazatiara/az ifiuital meg vontatom
a the zvzeseggedet. monda zent amos. a the
istemdnek sem tezek tiztesseget. s meg semi
getoztetom masnak forteltmesseg euel. mert
venak angiala az en teztemnek orizoie es
en vram Jesus kristus. totalmam emetem. tit
te nem esmerzh. tit haluan a iazarnak tu
th tartoia paranyola hogi meg mezitelenit
eneiek. e nomos zizet/sugi vimeiek a forte
mes hazba. de az edos isten/oli igen el frorite
az o haiat/hogi awal zeben fodoztetneiek beh
gomem mint a ruhakal. mikoron vittek uo
na azert/az ektelen hazhoz. tezon bele vna
k angialat/ti a tamorat nagi fenossegge
beh toltotte vala. tahat egi fenos ruhat tart
tezeben tiben/fek oltozuen zent amos. nagy

Allatot / Attía soha nem esmeert volna / es hogi
ọ nekih zolgai / Angialok volnanak / kinek zeep
seget / mind a Nap / smínd a hold ⌊odalnaíah
⌊kinek ioh illatia / meeg / a hallattakatis . fel ta
maztanaía . kihoz ímmar a zeretetnek mŷa
atta / el valhatatlan egíeswlt volna . melíeket
míkoron meg ertọt volna / az Ifŷunak · kíh ah
zeretetnek nagí voltabol meg korwlt valah
· ọ Attia / meg erteh · hogi vronk kristust · mon
danaia ọ legiọsenek · kít igíen magaztalna
meg ọrwlc / sa kereztíensegnek bínet · mon
duan ọ hozzaia / mŷert nọmọs vala / nem
mereh erọ zagot raíta tetetni / hanem ⌊ak
hozza hiuata : smonda · ha a zwzeseg tenek
ọd kellemetọs / tahat zwkseg hogi / aldozíal a ve
sta isten azzonnak / auagi a te nemzeⱠegọdn
ek gialazattiara / az ífŷakal meg rontatom
a the zwzesegọdet / monda zent Annos / a the
istenidnek sem tezọk tíztọssegọt · smeg sem f
ọrtọztetọm masnak fọrtelmessegeuel / mert
vrnak Angíala az en testọmnek ọrízọíe es az
en vram lesus kristus / otalmam ennekọm ⌊kit
te nem esmerzh · kít haluan a ⌊azarnak tiz
th tartoía / paranⱠola hogi meg mezitelenít
eneíek / e nọmọs zizet / sugi vínneíek a fọrtel
mes hazba / de az edọs isten / oli ígen el swríte
az ọ haiat / hogí awal / zeben fọdọztetneíek beh
honnem mínt / a ruhakal . míkoron víttek uo
lna azert / az ektelen hazhoz / kezọn lele vrn
ak Angialat / ki a kamorat nagi fenosseggelh
beh tọltọtte vala . stahat egí fenọs ruhat tart
kezeben / kiben / fel ọltọzuen zent Annos . nagŷ

halakat ada az veistemek fenlik uala az eg
egh hazaika es immar a fpetelmeffegnek ha
za Imaiagnak hazaua let vala fmboron ezek
lemenek meh az Ifiu azon tozbeh el iuta ah
varoſbeli iſiakal es nagi batorſagal a fenos
ſegbe menuen akarmaa illetm eh zent zuzet
ſazonnal meg foita az gedeg meli dologot azo
tarſi meg ertuen fel kaialtanak monduan
Kegios Romai urak fegelietek meg minketh
eh hyrre mind a varoſ oda giule atiaes az Ifi
unak nagi ſiua el iuta ſmonda zent ar
oſnak o mindon azzon allatokual kegiptsenb
mioda eimek hogi a te meſterſegednek gedegi
megbecſ nagi voltat az en fyamnak halala
ban mutattad meg timet monda zent amoſ
ahtimet akarattiat igiekezik uala termi aw
on hatalmat praita ſaz pleh meg ſfeleluen
a varoſnak feiedelme monda eh ben es merzik
meg hogi nem gedegi meſterſegedel tetteda
a te iſtenedtol meg nierod hogi fel tamagion
s matkozuan ah zent amoſ ottan fel tama
da az Ifiu ſKezde vronk Jeſus Kizom iſtemek
vallamat kit latia es haluan az o dtia ottan
el bolattia uala de feluen a lazartol hagi
mind feiet iozagat el vezteneie az o kepebe
li embert ot hagiuan mind fyaual egiet o
mbe nagi zomorv ſagual mane el orman
ſa haluan imado papok rozlaſt zerezue ah
nepek kezot fel kaialtua mongiak vala ol
d meg ez gedegnek dzzom allatot kih emb
ernek elmeiet is el vezti kit haluan az aſpa
ſius meliet a Simplicianos vr. Kepeben hagi
ot uala nagi thuzet tetete es kezepibe vette

halakat ada az vrístennek / fenlik uala az eg
eczh hazaʟka / es ímmar a fǫrtelmessegnek ha
za / Imaʟagnak hazaua let vala / ʟsmíkoron ezǫk
lennenek / ímeh az Ifŷu / azon kǫzbeh el íuta / ah
varosbeli ífiakal / es nagi batorsagal / a fenǫs
segbe menuen · akar<na>ía illetni / eh zent zwzet
sazonnal meg foíta / az ǫrdǫg meli dolgot / azo
tarsi meg ertuen : fel kaialtanak monduan
Kegiǫs Romaí urak / segelietǫk meg mínketh
eh hŷrre / mínd a varos oda giúle / Atíaes / az Ifi
unak nagí sírua / el íuta ʟsmonda zent Ann
osnak / o mindǫn azzoni allatoknal kegíǫtlenb
mi oka ennek · hogí a te ǫrdǫgí[1] mestǫrsegǫdnek
<mĕhǫlh>[2] nagi voltat az en fŷamnak halala
ban mutattad · meg ? kinek monda zent Annos
ahkinek / akarattíat ígiekǫzik uala tenni : aw
ǫn hatalmat ǫraíta / saz ǫleh meg ʟFeleluen
a varosnak feiedelme monda / ehben esmerzik
meg / hogí nem ǫrdǫgi mestǫrsegǫdel tetted . ha
a te istenǫttǫl meg nierǫd / hogí fel tamagíon
Símatkozuan · ah zent Annos · ottan fel tama
da / az Ifiu ʟskezde vronk Iesust bízoní istennek
vallanía / kit latuã / es haluan az ǫ Attía / ottã
el boʟattía uala / de feluen a ʟazartol hogí
mind feiet iozagat el veztenele / az ǫ kepebe
li embǫrt ot hagiuan / mínd fŷaual egietǫ
mbe nagí zomorwsagual / mene el onnan ·
sa baluan imado papok / ozlast zerǫzuč ah
nepek kǫzǫt / fel kaialtua · mongiak vala · ǫl-
d meg / ez ǫrdǫngǫs Azzoní allatot / kih embǫr
ǫknek elmeíet ís elvezti / kit haluã az Aspa-
sius / meliet a Simplícianos vr / kepeben hagí-
ot uala / nagí thwzet tetete / es kǫzepibe vette

[1] A szó helyét betoldójel jelzi.
[2] A kihúzott szó olvasása bizonytalan.

te a ẋent ámoſ azzont/de ah lang tih tuen
magat. a thúzbol. tezde egetmie a kemúlh
allo nepet/ſah nomoſ zúzet/ingien ſem ille
ti uala/emek utama Imatkozek eh zent án
noſ/orhoz/ſugi aluuek meg a thúz/mint ha
ſoha a ẓelion thúz némi volt volna/tit latuan
a tereztienok taialtiak vala monduan/o
meli ẋetatlan/eſ ẓamoſſan ẓenued/eh ẓent
ázzom allat/az áſpaſúr tegig feluen azon
ẓogi a meg ẓaſonlot neep meg vína/a tor
taba eh nomoſ/zúzneb ehi tort vitte/ſe
h tepen az eloſ kriſtus/ez o tegigſet/eſ ma
tirat. mayanak zentſluen/viue az orok
Bodogſagba/timek ẓazei teſtet/az o zivel
nagi ormmel/a tereztienotel el temetek
konſtantinuſ /azaxnak ideießen/vronkſe
ſuſnak zúletese vtan/haromaz/ſtibeniz o
tendoßen: mikoron ie nanak meli Igen io
legion zolgalmi/eh zent zúznek/ielofßenkit
teſti kiſiretetot zenuednek/eſ tiztan akarn
ak elni/meg mutattatik imilien Leth dol
ogbol/vala egi Iambor egihazi embor/tih
iol Leßet tizta embor vala/de maga egizer
ordognek ielektodeſebol/nudakatoſ teſti kiſi
tetot tezde zenuedni/de mikoron az vreiſtent
arual nem akaznaia meg bantama gond
ola ezt/ẓogi a papahoz meme/eſ aldoma
ſt terne/ẓogi meg hazaſulhatna/tit mik
oron deh teliesitot volna/latuan a papa
hogi Iambor volna/eſ egiuvgiuv/egi alvam
giuvvot ada nekiktiben ſmaragd toh vala
lezt paranicla nek/memniek haza/ſga ua
gion a te egihazabban zent ámoſ azzom

te a zent Annos azzont / de ah lang kih vtuen
magat · a thwzbǫl · kezde egetníe a kǫrníwlh
allo nepet / sah nǫmǫs zwzet / íngíen sem ille
ti uala ⌊ennek utanna Imatkǫzek eh zent An
nos · vrhoz · sugi aluuek meg a thwz / mínt ha
soha a heliǫn thwz nem volt[1] volna ⌊kjt latuan
a kereztienǫk kaialtiak vala monduan / o
meli Artatlan / es hamossan zenued / eh zent
Azzoni allat / az Aspasíus kegíg feluen azon
hogí a meg hasonlot neep meg vína / a tor
kaba eh nǫmǫs / zwznek egi tǫrt wttete / se
h kepen az edǫs krístus / ez ǫ kegíǫset / es Mar
tirat · maganak zentǫluen / víue az ǫrǫk
bodogsagba ⌊kjnek zwzei testet / az ǫ zwlei
nagí ǫrǫmmel / a kereztíenǫkel el temeteek
konstantínus ⌊azarnak ideíeben / vronk le
susnak zwletese vtan / haromzaz / skílencz ez
tendǫben : mikoron irnanak ⌊melí Igen ío
legiǫn zolgalni / eh zent zwznek / ielǫsben / kik
testi kisírtetǫt zenuednek / es tiztan akarn
ak elni / meg mutattatik ímilien **Leth dol**
ogbol / vala egí lambor egihazi embǫr / kih
iol lehet tízta embǫr vala / de maga egizer
ǫrdǫgnek ⌊elekǫdesebǫl / ⌊udalatos testí kisir
tetǫt kezde zenuednί / de mikoron az vrístent
awal nem akarnaia / meg bantanía gond
ola ezt / hogi a papahoz menne / es aldoma
st kerne / hogi meg hazasulhatna / kít mik
oron beh teliesitǫt volna / latuan a papa
hogí lambor volna / es egiwgiw ⌊egi Arani
giwrwt ada neki / kiben smaragd kǫh vala
sezt paran⌊ola neki / menniel haza / sha ua-
gion a te egihazadban zent Annos azzonn

[1] A szó a sor fölé, betoldójellel van beszúrva.

ak kepeh irua uazi faragua monyiaz enbo
zzam ꝑ neki ſzogi eh giúrvuuel ſzagia magat
nekꝛd iegyezmi kit mikoron meg zerzet vol
na a pap ſambor ſmeh a zent ámoſnak kepe
a giúrúſ vyat tih miutuan bele ueue az ár
am giúrúſ azonnal a paꝛtól mindon kiſir
tet el tauozek ſmind ez ideiglen emlekezte
ꝛt vyaban tartia zent ámoſ azzom a giúr
rvſ. ſtih muluan a pap ſambor ez velagból
ueue az ꝑꝛt bodogſagot kit engegion min
denꝛis. Atia fyu zent lelek. ámen Legion.

A zent Atianenak eleterol ada-
mrol emboꝛoknek elſo ẏvoleiokꝛol

Adam minden emberi nemzetnek attyah
mikepen ſzogi elſo embꝛ vala ez ónkep
en a zentek kozot leg elſo zent lon, mert id
lehet az engedetlenſegnek bineuel meg tor
uen az edel ioh iſtennek paranꝛolattiat igẽ
vetꝛzek. de maga meg ſiratuan az ꝑ bínet
a zent pemtentrianak myatta ámera el
moſa ſzogi vronk Jeſusnak halala iquendo
halalaba nem tak ſzogi boꝛanatot erdemle
de még halalanak utanna ſem lon meltoh
valamínemw erzekenſeg zerent valo tem-
petor kit kduzitank a zent apoſtolóknak
friedelmeue, es vikarioſaua ſzagiot vala
nem kiſſeben vetꝛzek iſten ellen: vronk Jeſus
meg tagaduan kiq bineit konuhullataſo
kaꝛ el moſuan, es boꝛanatot neruen nem
vezte el, a zen ſzegot ſez ádamot azert a yo
Iſten mindon teremtot allatokat mikoronte-

ak kepeh irua / uagí faragua mongíad en ho
zzam ọ nekí / hogí eh giúruúel / hagia magat
nekọd iegiọzní ⌊kit míkoron meg zerzọt vol
na a pap lambor / Imeh a zent Annosnak kepe
a giúrús vỹat kih niutuan bele ueue / az Ar
aní giúrút / azonnal a paptol · míndọn kísír
tet el tauozek / smind ez ideiglen emlekọzete
rt vỹaban tartía ⌊zent Annos azzoni agiẃr
rẃt · skih muluan a pap lambor / ez velagbol
ueue az ọrọk bodogsagot · kít engegiọn min
ekọnkis / Atía : Fỹu : zent lelọk · Amen legiọn

A zent Atianknak eleterọl ada-
mrol embọroknek elsọ zẃleiọkrọl

Adam mind embọri nemzetnek Attỹah
mikepen hogi / elsọ embọr vala / ezọnkep
en a zentọk kọzọt leg elsọ zent lọn ⌊mert iol
lehet az engọdetlensegnek bíneuel / meg tọr
uen az edọs ioh istennek paran⌊olattiat · igẽ
vetkọzek · de maga meg siratuan az ọ binet
a zent penítencíanak mỹatta / Annera el
mosa hogi vronk Iesusnak <halala> íquendọ
halalaba : nem ⌊ak / hogi bo⌊anatot erdọmle
de meeg[1] halalanak utanna / sem lọn meltoh
valamí nemẃ erzekọnseg zerent valo kenra[2]
petọr kit Iduọzitenk / a zent Apostoloknak
feiedelmeue / es vikariosaua hagiot vala
nem kísseben vetkọzek isten ellen : vronk Iesust
meg tagaduan / kih bíneít konuhullataso
kal el mosuan / es bo⌊anatot neruen nem
vezte el / a zen⌊egọt ¶ez Adamot azert / a ỹo
Isten míndọn terọmtọt allatokat : mikoron te

[1] A második *e* szó fölötti betoldás.
[2] Az *a* a szó fölé, betoldójellel van beszúrva.

zomtot volna/ahtoron tegomte/a foldnek
agiazabol tefte zerent/lolbet /immibol/en
non tepere/es haſonlatoſſagara/mindon f
oldi: egbi/ſuizi allatnak vraſagat/neki adaſ
kitnek azo paraniolattiabol/neuetis adaſ
eman a mezoyol/hol mast damaſton/varo
ſa uazion/fel veuen otet az aldot iſten/viue
a gionerwſegnek paradiomaba/hogi mu
nkaltodneiek ot/es grizneie otet. /hogi egied
ul ne leme.oldala tetemebol.mikoron alu
meiek tarſot teromte neki. Eua amiankat
hogi az emberi nemzet/tolok el zaporod
neiek/ſelelogben meg latuan vronk kriſt
uſnak emberre/letelet/azzomonk maxiatol
hazaſſagnak toruemet zerze ueleres/ſot ſo
uenodot monda vronk/ol/es dmazent egiha
zral ezutan az vriſten toruent nda/hagin
eh ennenek a fanak gyumolcsebenſ/tiboł io
th es/genozt tudhatnanak/tik prohgnek/a
laxo/ſaga mjat meg talalattuan onek ati
ltot fanak gyumolcsebenſ/leg ottan/meg la
tak azo mezitelenſegoket/a figefanak leng
leueleibol leuelest tetenek magokna/ſ ue
ol meg feduen/az vriſten otet/a paradi
ombol kih uete otet/es ehnz fallal tormal
veue a go iſten a paradiomot/ſzerub an
gialt zerze oda prizopl/hogi touaba oda
ſoha neh mehetnenek/Emikoron adam az
o feleſegeuel kih nzettetot uolna/a gion
prwſegnek helien/labek ebronba/a hozi
gzel.a meli mezon teromtetot vala/ort/a
tanak veritek/zeſeuel miueſuen a/ſoldet
es nagi munkaual/euen a temeret/z wzen

rǫmtǫt volna / ahkoron terǫmte / a fǫldnek
agíagabol teste zerent / lǫlket simmibǫl ǫn
nǫn kepere / es hasonlatossagara ⌊mindǫn f
ǫldi : eghi / suizi allatnak vrasagat / neki adah
kiknek az ǫ paran⌊olattiabol neuetis adah
onnan a mezǫrǫl · hol mast damaskon varo
sa uagíon / fel veuen ǫtet az aldot isten / viue
a gíǫníǫrwsegnek paradi⌊omaba / hogi mu
nkalkodneiek ot / es ǫrizneie ǫtet · shogi egied
úl ne lenne . oldala tetemebǫl . míkoron alu
nneíek tarsot terǫmte neki / Eua Aníankat
hogí az Embǫrí nemzet / tǫlǫk el zaporod
neíek / slelǫgben meg latuan vronk krist
vsnak[1] embǫrre letelet / azzonionk Mariatol
hazassagnak tǫrueníet zerze uele / es sok lǫ
uendǫt monda vronkrol / es Aníazent egiha
zrol ⌊ezutan az vristen tǫruent ada / hogi · n-
eh ehnenek a fanak giumǫl⌊eben / kíbǫl io
th es gonozt tudhatnanak / kik ǫrdǫgnek ⌊a
lardsaga mÿat / meg ⌊alattatuan ǫnek a ti
ltot fanak gíumǫl⌊eben ⌊sleg ottan / meg la
tak az ǫ mezítelensegǫket / a fígefanak kegig
leueleibǫl leuelest kǫtenek magoknak / kir
ǫl meg feduen / az vristen ǫket / a paradi⌊
ombol kih uete ǫket / es thwz fallal kǫrniúl
veue a ẏo isten a paradí⌊omot / skerub An
gialt zerze oda ǫrizǫǫl / hogi touaba oda
soha neh mehetnenek ⌊Smikoron Adam az
ǫ felesegeuel kih wzettetǫt uolna / a gíoni
ǫrwsegnek helierǫl . lakek Ebronba / a hoz · k
ǫzel / a meli mezǫn terǫmtetǫt vala ⌊orcza
ianak veritekǫzeseuel / miueluen a fǫldet
es nagi munkaual / euen a kenieret · zwzen

[1] A v javított betűnek látszik.

iquen ki azert ádam/a paradiſombol kiz
not eztendęſſ korogban, zvölek kámot/es az
o feleſeget Calmanat, haxmincz eztendęſſ ko
rában zvölek Abelt/es delberat/kit a me a
kámrmiknon meg ölt volna ixigſegbol/ád
am es eua/azaz eztendeig ſvcatak/az o halal
at, ímet halala utan meg fogadazent ád
ant ádam/hogi ſoha euat tobbe/nem akarn
aia meg es/meermide az vroſtennek akarati
abol/meg telle a fogadaſt. tarmi gmiknon az
ert ádam átiank. Eua ámiank/immar. zaz.
haxmincz eztendęſſt volnanak/zvölek a Set
ot/ſez ęknek ſpłotte/haxmincz ſvöt/es leanoſ
lon/ſminó miolczad izigien lata/az o vnokait
ele kegig kilencz zaz ſharmincz eztendeig. E
met utanna/halalra kerula/ſazo haxma
dik ſvöbet. el mene a paradicſommal aitoi
iara/es kompvrge az kerub angialnak/hogi á
ma az evgalmaſſagnak olaiaba/kivel meg
kenuen meg zent Ádam atiankat/meg gio
zithatnaia/ímet az angial a fanak ágab
ol/kiben vet ęzęt uala/meg monda netih
hogi el oltanaia/ſmikoron meg fayonuan
gyúmołłot terqmtene/akkoron giogyulnah
meg az o attia/smeg tercuen Set/zent Att
at Adamot halua lefe/ſel temate. a helię
hely hol vront Jeſus/meg fezitteték/es el tem
etteték/ſah ſiatalt a zent Set/el voltete az o
toporsoia ſolot/kih igen nagi ſaua neueſ
dek. es Calamon kiraliglan. kit o vagata leh
ſaſ o mulato hazaban mibe helikęztete. kit
ababa kiralne ázzon iſtem ielonébol/meg

íǫuen ki azert Adam / a paradi⌊ombol tíze
nǫt eztendǫs korogbán / zẃlek kaímot es az
ǫ feleseget Calmanat ⌊harmíncz eztendǫs ko
rában zẃlek Abelt / es delborat / kit a me a
kaím / mikoron meg ǫlt volna írigsegbǫl / Ad
am es Eua / zaz eztendeíg síratak / az ǫ halal
at ⌊kinek halala utan meg fogada / zent Atí-
ank Adam / hogi soha Euat tǫbbe / nem akarn-
aía meg esmeerni / de wr istennek akarati
abol / meg kelle a fogadast tǫrni ⌊Smikoron az
ert Adam Atiank / Scua Aníank / ímmar zaz ·
harmincz eztendǫsǫk volnanak / zẃlek a Set
ǫt / sezǫknek fǫlǫtte / harmíncz fy̋ok / es leaniok
lǫn / smind niolczad iziglen lata / az ǫ vnokait
⌊cle kegig kílencz zaz sharmíncz eztendeig . E
nnek utanna / halalra korula / saz ǫ harma
dik fy̋a / Set · el mene a paradicomnak aitoi
iara / Skǫníǫrge az kerub Angíalnak / hogi A
nna az ergalmassagnak olaiaba / kiuel meg
kenuen <meg> zent Adam atiankat / meg gío
githatnaía . kinek az Angial a fanak Agab
ol ada[1] / kíben vetkǫzǫt uala / smeg monda nekih
hogi el oltanaia / smikoron meg fogonuan
giúmǫl⌊ǫt terǫmtene / ah koron giogiulnah
meg az ǫ Attía / smeg teruen Set / zent Atti
at Adamot halua lele / sel temete a heliǫ̃
<hog> hol vronk Iesus / meg fezittetek / es el tem
ettetek / sah fíatalt a zent Set / el wltete az ǫ
koporsoia fǫlot / kih ígen nagí faua neuekǫ
dek <.> Salamon kíraliglan . kit ǫ vagata leh
saz ǫ mulato hazaban · mibe helihǫztete ⌊kit
a Saba kiralne Azzon : isteni ielǫnedbǫl / meg

[1] Az *ada* a sor elé, betoldójellel van beszúrva.

extuen hogi a fan egi nagi profeta halna
meg, kyert a Sidok orzaganak, el telleneh
vezi meg monda Salamon kiralnak, min
ek okaert el vetetuen oman nagi melion
el veitete a foldben meli fah, Idugzitenk-
ek tenzenuedesenek ideie hogi el kyzelgetes
volna, fel igue a foldbol, feh unla fah
kibol vronk Jesusnak a keresztfat, renalta
taki a papi feiedelmek, kyn zent Adam ati
ankert, es mind azo nemzetegeert, a mi Ur
nok Idugzitenk, ahalalt eroltenk, zenuede
kyk alsot legion, mind orokvol orake. Ame

Zent pal apostolnak meg te
resetol valo predikatio. Jhũ

Te en vramiken, minek vtama meg
terital, engemet, pentenciat taxtek
ez igeret zent Jeremias profeta irta, azo k
nuenek haz mincz egiedik rezebensa poyan
kepeknek, kik meg terendok ualanali, mo
nek Jesusnak, kitire, de maga ezon igeret, iol
mondata zent pal apostol, kit az vriſten
Idusseginek vtara, noda kepen, teritek, azo
zent malaztia ual, mert ſmki vronk Jesus
Kozmon terhet, ganem ha az vriſtemek, m
alaztia, elol vezi otet, ez a mit mond zent
Gergoli doktor, a felsegos kegiosseg, elozer
telekodik mi kennunk valamit, malonk net
vol, hogi amak utanna, kquetuen azt, ah
mi zabad akaratonk, a mi iot teuanok, azt
ozton miuelonk, ezietombe tegiestik az
tolso itelet, ben igaz ugrian meg aiandek

ertuen / hogi a fan egí nagi profeta halna
meg / kȳert a Sidok orzaganak / el kelleneh
vezni / meg monda Salamon kíralnak ⌊mín
ek okaert el vetetuen onnan / nagí meliọn
el reitete a fọldben / melí fah lduọzitenkn- /
ek kenzenuedesenek ideíe[1] / hogi el kọzelgetọt
volna / fel iọue a fọldbọl / seh uala feh fah
kibọl vronk Iesusnak a kereztfat ⌊enalta
tak / a papí feiedelmek ⌊kȳn zent Adam Ati
ankert / es mind az ọ nemzecegeert / a mi Nọ
mọs lduọzitenk / ahalalt erottọnk zenuede
kȳh aldot legiọn / mind ọrọkẅl ọrọke . Amẽ

Zent pal Apostolnak meg te
reserọl valo predíkacío · Ihũs

Te en vram isten / minek vtanna meg
terítel engọmet / penítencíat tartek
⌊ez ígeket zent Ieremias profeta íría / az ọ kọ
nuenek harmíncz egiedik rezeben / a pogan
Nepeknek kepọgbe[2] ⌊kik meg terendọk ualanak / vro
nk Iesusnak hitíre · de maga ezọn ígeket / iol
monthata zent pal Apostol · kit az vr isten
Iduossegnek · vtara / ⌊oda kepen teritch / az ọ
zent malaztíaual · mert sínki vronk Iesus
hoz / nem terhet · hanem ha az vristennek m
alaztía / elọl vezi ọtet ⌊ez a mít mond zent
Gergọli doktor / a felsegọs kegiọsseg / elọzer
⌊elekọdík mí bennọnk valamit / nalonk nek
ẅl / hogi annak utanna / kọuetuen azt / ah
mi zabad akaratonk / a mi iot keuanõk / azt
ozton míuelọnk egietọmbe tegíe / kit az v
tolso iteletben · ígaz ugian meg aiandọkọz

[1] A szó vége folott betoldójellel jelolt, de áthúzott *n* van.
[2] A szó, betoldójellel, a bal margóra van írva.

mínd ha|rak mi magunk terhek uolna|ehez|ol
monda zent pal|az el tezèk igeket|te en vr
am isten|mihelt meg teritel engemet. penit
entiat tartek|az en sok gonosságimrol|tiß
melle kettőzol lezon tanusagonk
elözer|az ö meg tereſenek iudalatos|voltáol
Masodzer|a meg tereſnek magiarol|az elsöh
melle tumonk telh|hogi zent palnak meg ter
esen iudalatos|lön|harom obaert|elözer vronk
kristusert|tálh otet meg terite. masodzer|a mo
dassagert|a mi modon lön|harmadzer zenth
pal apostol ert|elözer iudalatos|lön vronk
vronkert|mert zent palnak meg teritesében
meg mutata|duzzitenk|az ö iuda halalmat
Bolcsesseget|es tegielmesseget mútegyen hogyez
harom modon zoktak emberök a vadakat|m
eg fogny|a elözer. emberök zoktak|az ottalan
allatokat. halalmokal|meg viuan ö velök m
it ahtik|az orozlant|vagi a meduet|meg fo
giak Bolcsességtöl. mint azok tik|tegörben fog
iak meg otet|uagi talit|kaban|uagi kaßben
harmadzer. kegiösségel|tartuan neueluen ö
tet kyssedségektöl fogua|es meg zelidesétuel
ezonkegyen edös vronk Jesus. meg fogya zent
pal|es ioua teuch halalmassagaual. földre
veruen otet|ioua hataxol|isteni fenössegel
monduan. ö neki igen nehez teneködö az ggtn
ellen vagodozno|sazomal meg valtozuan
ellenöliesben zent pal mondah|veram mit ak
arz hogi tegiek meg fogya otet Bolcsesseelma
sodzer. meg mutatuan ö neki|az emberi gya
lossagnak toret mert nem monda magath
vronk Jesus|istennek vagi istennek fianakh.

mínd ha / ⌊ak mí magonk tettǫk uolna ⌊ehrǫl
monda zent pal / az el kezdǫt igeket / te en vr
am isten / mihelt meg teritel engǫmet · penit
encíat tartek / az en sok gonossagímrol ⌊kjh

Melle kettǫrǫl lezǫn tanusagonk

elǫzer / az ǫ meg teresenek ⌊odalatos voltãol
Masodzer / a meg teresnek mogíarol / az elsǫh
melle tunnonk kelh / hogi zent palnak meg ter
ese / ⌊odalatos lǫn ⌊harom okaert · elǫzer vronk
kristosert / kih ǫtet meg terite . masodzer / a mo
dissagert / a mi modon lǫn / harmadzer zenth
pal Apostolert ¶Elǫzer ⌊udalatos lǫn <zent>
vronkert / mert zent palnak meg teríteseben
meg mutata lduǫzitenk / az ǫ ⌊uda hatalmat[1]
Bǫlcesseget / es kegielmesseget míkepen hogi / ez
harom modon / zoktak embǫrǫk a vadakat · m
eg fognŷa ⌊elǫzer . embǫrǫk zoktak meg fogni[2] az oktalan
allatokat · hatalmokal / meg viuan ǫ velǫk / m
int ahkik / az orozlant / vagi a meduet / meg fo
giak ⌊Bǫlcesegǫkel . mínt azok kik / tǫǫrben . fog
iak meg ǫket / uagi kalitkaban / uagi leebben
harmaczer · kegiǫssegel · tartuan neueluen ǫ-
ket kŷsdedsegǫktǫl fogua / es meg zelidesǫkuel[3]
Ezǫnkepen edos vronk lesus . meg foga zent
palt / es ioua teueh hatalmassagaual fǫldre
veruen ǫtet / loua hatarol isteni fenǫssegel
monduan · ǫ neki · igen nehez tenekǫd az ǫztǫn
ellen rugodoznod / sazonnal meg valtozuan
elkŵl⌊eben zent pal mondah ⌊vram mit ak
arz hogí tegiek · meg foga ǫtet Bǫlcesegel / ma
sodzer ⌊meg mutatuan ǫ neki / az embǫri gia
rlosagnak tǫret / mert nem monda magath
vronk lesus / istennek · vagí istennek fŷanakh ·

[1] Az utolsó betű a sor folé van beszúrva.
[2] A *meg fogni* sor folotti, jelolt betoldás.
[3] A *d* át van húzva pirossal, s piros betoldójellel a *d* alá *t* betű van írva.

deh embernek neueze magyat monduan. En va
gyok a Nazaretbeli Jesus kit the haborgatzsh
ogi azo emberisegenek dlazatos voltat meg eu
uen: azistensegnek toreben meg fogattatneiek
Meg foga touaba edos vronk Jesus touaba ze
nt palt tegielmesseyenelis. otet a Gido toru
emek fezkebol: kiben zvoletot uala: ih veue
es ozent malaztiaual eltetuen Masodzer
Sodalatos lon zent palnak meg tereseva vela
gossagert: kih otet kormiul veuemeg terite
senek ideienimeli velagossag otet. Hazom tep
en hoza a meg tereseve elozer Hertelen volt
nual masodzer nagi voltaual Harmadzer
memmei voltaual mert nagi hertelen zall
ah a fenosseg reiaiaves koros kormiul mind u
la: smemigrzagbol zallot uala a hazom bin
oknek ellenmeliek palba valanak meg te
esenek elotte. tudnia mint a batorsag. merth
vgian Kiualtan menes a papi feiedelmekhoza
domast keruen tolok ehreshozi valakik damas
kus varosban vronk krisusba higznek. mind me
gh fogdos Hatnaia azokat es Jerusalembe vise
tneie meg giottvenoul oket. masodik bironsa
keueliseg vela mert igen femigyeti vala a ke
reztiengket Idugzitenk neuezert. harmadik o
vnek testi eretelom vala zent palba mert az
o toruent Bothro zerent akaria uala salo
tem ehre mongia ah magiarazo Iras: esus
eltom. en uagiok a Nazaretbol ualo Jesus. en
isten uagiok kih memigrzagbol zolok. kit the
a sidoknak eretelmek zerent meg haltnak a
litazsaz Istemi velagossag azert kih zent pa
la: zalla hertelen vala hogi az o batorsag
at meg vezthetneie nagi uala hogi az o ke

deh embǫrnek neueze magat / monduan En va
giok a Nazaretbeli Iesus / kit the haborgacz / h
ogí az ǫ embǫrsegenek Alazatos voltat / meg ert
uen : az Istensegnek tǫreben meg fogattatneiek
⌊Meg foga touaba edǫs vronk Iesus <touaba> ze
nt palt kegíelmessegeuelis · ǫtet a Sído tǫru
ennek fezkebǫl : kiben zẃletǫt uala · kíh veuẽ
es ǫ zent malaztiaual eltetuen **Masodzer** ·
⌊odalatos lǫn zent palnak meg terese / a vela
gossagert / kih ǫtet kǫrniúl veue · meg terite
senek ideíen ⌊melí velagossag ǫtet · harom kep
en hoza a meg teresre / elǫzer hertelen volt
aual / masodzer nagí voltaual · harmadzer
menniei voltaual : mert nagí hertelen zall
ah a fenǫsseg reiaia / es kǫrǫs korniúl mind va
la ⌊smenioꝛzagbolis[1] zallot uala / a harom bin
ǫknek ellen / melíek palba valanak meg ter
esenek elǫtte · tudnía mint / a batorsag · merth
vgían hiuatlan mene / a papi feíedelmekhǫz / a
ldomast keruen tǫlǫk ehre / hogi valakik dama-
scus varosaban[2] / vronk kristusba hiznek / mínd me
gh fogdoshatnaía azokat / es Ierusalembe vihe
tneie / meg giǫttrendǫúl ǫket ⌊masodik bẃne[3] a
keueliseg vala · mert igen feniǫgeti vala a ke
reztienǫket Iduǫzitenk neueert / harmadik / b
ẃne / a testi ertelǫm vala <zent palba> mert az
o[4] tǫruent bǫthẃ zerent akaria uala ⌊ak / er
tení ⌊chre mongia ah magíarazo Iras / ez Ig
ekǫn · en uagiok a Nazaretbǫl ualo Iesus ⌊en
isten uagiok / kih meníorzagbol zolok / kit the
a Sidoknak ertelmǫk zerent / meg holtnak a
litaz ⌊az Isteni velagossag azert · kih zent pa
Ira zalla · hertelen vala / hogi az ǫ batorsag
at / meg ỹezthetneie ⌊nagi uala / hogi az ǫ ke

[1] Az *is* betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A második *a* a szó fölé van beszúrva.
[3] Az *e*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[4] Eredetileg ǫ állt itt, de az ǫ alsó vesszője pirossal le van húzva.

eueliſeget meg tornaie. Memorzaybeli uala ho
gi azo teſti ertelmet memmeiue valtoztatnaia
harmadzer Iudalatoſ lon a meg tereſ zet
palezt tiben imez gazom dologh iudaknepen elo
zer azo fołore verettetelemert le vere az rok
ſzen otet louo gatarol hogi fel emelneiers a
farkaſbol bavant temeres a bereztienek nek bab
orgatoiabol nagi predikatatt. Maſod lon zent pa
lban a meg tereſnek elotte a meg valulaſme
vt a velagoſſag ugi vakita meg otet hogi harm
ad napeeg ſimmit nem latamelli napoknak al
atta meg tamatatt vronk Jeſuſtol a zent Euan
geliomra harmadik lon az ebzeſ mert harm
ad napig ſem erzek ſem fuek hogi ozton tuena
mind ebzmi ſmind beugłegdm vronk Jeſuſeith
vala azert ſzen iudalatoſeh zent palnak ne
tereſemnek okaert iol illi otet anja zet egihaz
Maſodik tanuſagonk a meg tereſn
ek megiazol uagion tuſ melle tumonk telh ho
gi a bodog zent pal apoſtol beniaminnak Jakob
patriarkanak vtolſo fianak nemzetegebol vala
bido uala ſimit zent Jeromimoſ mongia giſto
la neuu varoſba ziletek Cilicianak tartoma
niaba de tarſonba tamatatek es neueltetek fel
ſmikapen zent Lukas iria az apoſtolok nak zele
bodeſoktol zerzet konuebeni hogi zent Iſtuan pa
otomaxtirt meg olek a ſidok Jeruſalembe na
gi haborusagot tamaztanak a hiuek ellen ho
gi mind kih ozlanak a varoſbol a videgree az
ent apoſtolokbtol meg valua eh baol tegigkih p
alnak gyuattatek az utani meg iſ zomiuhozu
an a bereztienek nek haborgataſokat. meneh
a papi feiedelomhoz es leuelet kere tole damaſ
conba hogi valameliet lelne a varoſban ez

euelíseget meg tǫrneie · Menίorzagbeli uala · ho
gi az ǫ testi ertelmet / mennieiue valtoztatnaía
Harmadzer ⌊odalatos lǫn / a meg teres · zẽt
palert / kiben ímez harom dolog lǫn[1] / ⌊udakepen · elǫ
zer / az ǫ fǫldre verettetese / mert le vere az wr
Isten ǫtet loua hatarol / hogi fel emelneie / es a
farkasbol barant tenne / es a kereztienǫknek hab
orgatoiabol nagi predikatort ⌊Masod lǫn zent pa
lban a meg teresnek elǫtte / a meg vakulas · me
rt a velagossag / ugi vakita meg ǫtet · hogi harm
ad napeeg / símmít nem lata ⌊meli napoknak al
atta meg tanittatek vronk Iesustol / a zent Euan
geliomra ⌊harmadík lǫn / az ehǫzes · mert harm
ad napig sem ewek sem luek · hogi ozton tudna
mind ehǫzni · smind beuǫlkǫdní vronk Iesuserth
vala azert Igen ⌊udalatos / eh zent palnak meg[2]
terese ⌊minek okaert / iol illi ǫtet / Anỹa zẽt egihaz
Masodik tanusagonk a meg teresn
ek mogiarol uagion · kih melle tunnonk kelh · ho
gí a bodog zent pal Apostol / Beniamínnak Iakob
patríarkanak vtolso fỹanak / nemzeꝛegebol valo
Sido uala / smint zent Ieronimos mongia / gisto
la neúu varosba ziletek · Cilicianak tartoma
niaba : de Tarsonba tanittatek / es neueltetek fel
Smik[.]pen zent Lukaꝛ iria / az Apostoloknak ⌊ele
kǫdesǫkrǫl zerzǫt kǫnueben / hogi zent Istuan pr
otomartirt meg ǫlek a sidok . Ierusalembe / na
gi haborusagot tamaztanak a hiuǫk ellen / ho
gí mínd kih ozlanak a varosbol a videgre / a ze
nt Apostoloktol meg valua / eh Saol kegig / kih p
alnak híuattatek az utan / meg ís zomíuhozu
an a kereztienǫknek haborgatasokat · meneh
a papi feiedelǫmhǫz / es leuelet kere tǫle / dam-
astonba hogi valameliet lelne a varosban / az

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A g, betoldójellel, a szó fölé van beszúrva.

vronk ſiuei bozſzúſ minð ſogua vinneie/ a papok
nak mikepen Jeruſalembe lelekꝺoꝺot vala. Smik
oron bozel volna a varoſhoz. hezzelen: meniorz
agbol nagi ſenꝓſſeg leh zaluan/ kꝑmiſol ueueh
otet ſmmð azꝯ taxſiual egyietemben foldre hul
lanak/ ſzozat lon palhoz a fenoſſegbol mondua
Saol ſaol. Smit Saberzgaz engꝯmet/ tih felelue
monda ſti uagi vram/ monda Idugzitenk/ en va
zlok a Nazaretbeli Jeſus. kit the Saborzgaz/ igꝭ
kemeni tenekꝺ/ az ꝓztyn ellen vuyodoznod. sle
gh ottan/ meg eſmeruen vronk Jeſusnak Satalm
at. kit az elꝺt nem kizon vala ezzagolni memo
rzagban/ de inkab/ mint harmſ profetat/ el kark
ozotnak kemi/ rezkétue ef felue monda zet pal
ſvra mit akarz en velem tetetni/ ſmonda edꝺſ vrok
Jeſuſ ꝯ neki/ keliſel. ſmem a varoſba/ ef megh
mondatik ot/ mit kelion temoꝺ/ az ꝯ tarſi ke
gig/ nagion sodalkoznak vala zaita/ Galua pa
lnak Bezedet/ de nem/ az vronk kriſtuſtet/ tih we
le bezelh vala/ ſſel keluen azert Saol a földꝛol
ſmeg mituan zꝯmeit/ ſimmit nem kezde uele
lathatni. sbazon fogua Se vúnak a Damaſkon
varoſaba/ ſharmad napeg maradua a vakſa
ybaſem ewet/ ſem Jnek/ svala ot a varoſbaſꝺ
ugzitenknek egi keduef zolgnia/ Ananias neuu
ſmonda neki/ mem/ az Jgienꝭ vezara. kerecꝺ
meg Judanak Sazaban/ a taxſon varoſabol
valo Saolt/ mert a palnak ßtia/ oda. fogua vi
tetꝺt uala/ az antiokhuſ kizali Jdeieben/ ſot ig
en meg bazdagula/ ſhatalmaſ vrra lon. ſoth
zivle eh Saolt/ iol lehet ſido orzagbol tama
dot vala ugian: ſmonda az Ananiaſ/ vram
Sallottam/ mine ſok gonozt tet/ ez embꝛ Jer

vronk híuei kǫzzẃl / mínd fogua vinneie / a papok
nak mikepen Ierusalembe ⌊elekǫdǫt vala / S mik
oron kǫzel volna a varoshoz · hertelen : meniorz
agbol nagi fenǫsseg leh zaluan / kǫrniẃl ueueh
ǫtet · smind az ǫ tarsiual egietemben fǫldre hul
lanak / szozat lon / palhoz a fenossegbol monduā
Saol saol · Smit haborgacz engǫmet ? kih feleluē
monda ski uagi vram ? monda lduǫzitenk / en va
giok a Nazaretbeli Iesus / kít the haborgacz / igē
kemeni tenekǫd / az ǫztǫn ellen rugodoznod / Sle
gh ottan / meg esmeruen vronk Iesusnak hatalm-
at · kit az elǫt nem hízǫn vala · orzagolní meniǫ
rzagban / de inkab / mínt hamís profetat / el karh
ozotnak lenni / rezketue es feluc monda zēt pal
Svrā[1] mit akarz en velem tetetni ? smonda edǫs vrōk
Iesus ǫ neki / keli fel / smení a varosba / es megh
mondatik ot / mít kelíǫn tennǫd ⌊az ǫ tarsi ke
gíg / nagíon ⌊odalkoznak vala raita / haluā pa
lnak bezedet / de nem / az vronk kristuseet / kih ve
le bezelh vala ⌊fel keluen azert / Saol a fǫldrǫl
smeg nítuan zǫmeit / simmit nem kezde uele
lathatni · Skezǫn fogua be víuek[2] a Damaskon
varosaba ⌊sharmad napeg maraduā a vaksa
gba / sem ewek / sem luek / Svala ot a varosba / Id
uǫzitenknek egí kedues zolgaia / Ananías neúu
smonda neki / mení az Igíenǫs vczara . Keresd
meg Iudanak hazaban / a tarson varosabol[3]
valo Saolt / mert a palnak Atia / oda · fogua vi
tetǫt uala / az Antiokhus kirali Ideieben / sot ig
en meg kazdagula · shatalmas vrra lǫn · soth
zẃle eh Saolt ⌊iol lehet sido orzagbol tama
dot vala ugian : smonda az Ananias / vram
hallottam / mine sok gonozt tet / ez embǫr Ier-

[1] A szó a sor elé van írva.
[2] Az e javított betűnek látszik.
[3] A v javított betűnek látszik.

uſalemben ah te hiueidnak ſideis azert igth
monda vronk Jeſus mennid mert emelkem ta
laztot edenigm Jogi viſelie az en neuemet mí
nd yoganoknak: ſkiralioknak es a bidoknak el
ptte meg mutatom en ꝑ neki mineket belign zen
uedni az en neuemtet ſmeg lata lelogben ezth
Saol Jogi mikoron az Ananias Jozzaia menne
ottan meg adatneiek neki a latas. ſJozzaia m
enuen azert eh zent Ananias palhoz. monda
Saol Atiamfya az vr Jeſus bolata Jozzad. Jogi
laſſ es Beh telieſſygiel zent lelgkel ſbezeiud illet
uen azꝑ feiet mint egi hal he. a feyer haliok le
eſet ꝑ zgmeirgl. ſokan latni kezde ſſel telue azo
nnal meg tereztelkydek es etket veuen magahoz
meg erossydek segi keues napoknak utanna ah
bido giulekezedbe menue predikalia valia Jd
uozitenk Jeſuſt bizoni ſtenek lenni mineket okat
a bidok tanaiot tartanak. Jogi meg elneielt
tith meg extuen zent yal a kereztienek ejel
egi kosarban a varos kph falan kih bolatak. ſch
kepen kih zabadula kezgnkel ſmikoron Jeruſal
embe ment volna akarta az Apoſtolokhoz egie
sodni de miert tuziak uala az elebeli dolgat
el tauoztattiak uala ꝑtet de vegre zent Barb
as meg elraeruen. hogi vronk Jeſusnak hyw ta
mituania volna. kezon fogua viue a zent Apo
ſtolok kozzeh ſmeg bezelle elottek. mikepen ielo
nt volna uzonk Jduozitenk az vton nekih ſoz
ton igi veuek azent Apoſtolok kozigbe o aze
t drayalatos Atiamfya gondolo meg a yoh
ſtennek felfegos kegielmeſſeget kih meh meli
kegiossen vonzia a zegem bnoſoket ꝑ magah
oz kik akariak kyert aldot lekion gyakadm

usalemben / ah te hiueidnek · sideís azert íǫth
monda vronk lesus menniel / mert ennekǫm va
laztot edeniǫm / hogi viselie az en neuemet / mí
nd poganoknak : skiralioknak es a Sidoknak el
ǫtte / meg mutatom en ǫ neki / mineket keliǫn zen
uedni / az en neuemert ⌊smeg lata lelǫgben ezth
Saol / hogi míkoron / az Ananías hozzaía menne
ottan meg adatneiek neki a latas / shozzaía m
enuen azert / eh zent Ananias / palhoz · monda
Saol Atiamfỹa / az wr Iesus bo⌊ata hozzad / hogi
lash / es beh teliesǫgiel zent lelǫkel · skezeiuel illet
uen az ǫ feiet · mint egí hal he . a feỹer halíok / le
esek ǫ zǫmeirǫl ⌊sottan latni kezde sfel keluč / azo
nnal meg kereztǫlkǫdek / es etket veuen magahoz
meg erǫssǫdek · Segi keues napoknak utanna / ah
Sido giúlekǫzedbe menuč / predikalia valia ld
uǫzitenk Iesust bizoni Istênek lenni ⌊minek okaĕt
aSidok / tana⌊ot tartanak · hogí meg ǫlneiekh
kíth meg ertuen zent pal a kereztienǫk / eỹel
egi kosarban a varos kǫh falan kih bo⌊atak / seh
kepen kih zabadula kezǫgbǫl smikoron Ierusal
embe ment volna / akara az Apostolokhoz egie
sodníe[1] / de míert tugiak uala / az elebelí dolgat
el tauoztattiak uala ǫtet / de vegre zent Borb
as meg esmeruen / hogi vronk Iesusnak hỹw ta
nítuanía volna · ⌊kezǫn fogua viue a zent Apo
stolok kǫzzeh / smeg bezelle elǫttǫk / mikepen ielǫ
nt volna uronk lduǫzitenk az vton nekih / soz
ton igỹ veuek a zent Apostolok kǫzigbe ⌊ǫ aze
rt dragalatos Atiamfỹa / gondold meg / a ỹoh
Istennek felsegǫs kegielmesseget / kih ímeh meli
⌊kegiǫssen vonzia : a zegeni binǫsǫket ǫ magah
oz / kik akariak : kỹert aldot legiǫn / ǫrǫke ⌊Am̃

[1] Az e fölött tévesen ejtett vonal látható.

Aram zaiu zent Janos eletero̊l:

Az aram zaiu zent Janos: konstantinapoli pispok vala: es nagi gyogy doktor az Arkadius cazar ideieben veragozek: ez ke Isostomos Janos: Antiokhiabol tamada, persa i nomos zilekto̊l ziletek. Attianak Sekondo vala neue: Ammianak Antuxa: giermo̊k to raba deaki tudomanxa adatek: sigen ifiuh koraba mind meg tanula: a zabad tudomaniokat: sattianak halala vtan Romaba mene: es et fel veue a cazar zekin valo pokatorsagot: de a zegenio̊knek: istenext te zi uala a segescegot: es az otalmat: o igasságyban. Emek utama el hagiuan: eh velagi tudomaniokat: a zent Irasnak tanulasara ada magat tiszen molcz eztendos korsban mikoron volna: mind a zent Iraseol valo konuebet: korden tanula meg: es mindon iamborsagba foglaluan omon magat: el hagiah ez velagot: shazaiaba tereuen: a zent Basilig doktorral: Antiokhianak tartomaniaba: egy hegion puztaba lakozoknak mogiok zerent elenek: a zent Basilius annak utanna: shazaiaba mene: sez aram zaiu zenth Janosr: uz Antiokhiabeli pispok: fel papa tetue: timet halala vtan az euagrius pispok: teliesi pappa tetue otet: meli zent Janos eletenek zenicegeud es tanusagyanak: bolieseguel: sokaknak: smagyanak: haznaluan: predikallam: hezde. es udalatos konuebet: zerez uala: sazo: bolieseyenek: es Jamborsagyanak: hire: mindon fele kih hirc: sketetik vala: kih a tiztasagnak: zeretetiet

Araní zaiu zent lanos eleterǫl :

Az Araní zaiu zent lanos : konstancínap-
olí pispǫk vala / es nagi gǫrǫg doktor
az Arkadius ⌊azar ideieben veragozek ⌊ez kr
isostomos lanos . Antíokhíabol tamada · persa
i nǫmǫs zilektǫl ziletek · Attíanak Sekondǫ
vala neue / Anníanak Antura : giermǫk ko
raba / deaki tudomanra adatek / sígen ifyuh
koraba mind meg tanula / a zabad tudom
aniokat ⌊sattíanak halala vtan / Romaba
mene / es ot fel veue a ⌊azar zekín valo pro
katorsagot / de a zegenióknek · istenert te
zi uala a segeL⌊egot / es az otalmat / ǫ igass
agogban . Ennek utanna el hagíuan / eh velagí
tudomaníokat / a zent Irasnak tanulasara a
da magat tihzen níolcz eztendǫs korhban m
ikoron volna / mínd a zent Irasrol valo kǫnu
eket · korden tanula meg / es mindǫn iambor
sagba foglaluan ǫnnǫn magat / el hagiah
ez velagot / shazaiaba teruen / a zent Basilió
doktorral · Antíokhianak tartomaníaba : egy̋
hegiǫn / puztaba lakozoknak mogiok zerent
elenek / a zent Basilius annak utanna / haza
iaba mene : sez Araní zaiu zenth lanost / az
Antíokhiabeli pispǫk / fel papa teue / kinek ha
lala vtan az Euagríus pispok / telies pappa te
ue ǫtet ⌊meli zent lanos eletenek zenL⌊egeuel
es tanusaganak bǫlL⌊esegeuel / sokaknak / sma
ganak haznaluan / predikallaní kezde · es ⌊u
dalatos kǫnucket zerǫz uala / saz ǫ BǫlL⌊esege
nek / es lamborsaganak híre / mindǫn fele kih
hirdettetik vala . kih a tiztasagnak zeretetiët

temenigon tartia vala magat. Smiteron a Nek
taxius constantinapoli pispök eh velagbol tih
mult volna. es pispöknek valaztasara Igiekz
nenek. az arkadius paranzolattiabol. eh tri
sostomos Janos antiokhiabol. Constantinap-
olba hiuattatek. es akarattia nekül. et ualo
pispökke tetetek. tih azomal. az egihazi nepe
knek eletit. meg akaruan iobbitani. minden-
nek giuloseghen esek. tit otet mikepen Ga-
zos embört. es keuelt el tauoztatuan. minden-
knek vagalmaziak uala otet. ialoshen Hagi. sm
tit azo aztalaxa nem hiv uala. ezt kegig ahva
tezi uala. mert a nagi zenuedetpsegeret. mind
feiet. mind giomratigen failalia vala. nagi gi
akorta. la kösseg kegig. igen zereti uala. e ne-
mos zent embört. azo predikatoiaert. meliet
tezon uala a zent egihaznal. nem gondoluâ
azokal. a mit azo Irigi. reiaia Zolnak valah
ah zegemöknek minden zivk segölet. meg zol
galtattia vala. Ispotaliokat. nekik vakatuâ
es a pispöki iquedelembol. a zegemi korotnak
gongiokat. zeretetel viseluen. Segi napon âme
mikoron a zent pal epistolait. magiarazaia
Imaiagot ton az vristenhez. Hogi azo leuele
iben. adna neki telies ertelmet. kinek azomal
zent pallneg ielsnek. sezt monda. en sem ert
ttem kivlombben. az en keueleimet. mint Igaz
teh. sneg iotoluan otet. el emzek. elole. tit azo
probus neuiu Notarioſa. iol lat vala. tih ahkoro
azo magiarazttiat. ixia uala. es a zent pal ap
ostolnak latasabol. igen kezlet vala. kinek eh
zent Janos. meg prosetala. Hogi vtarma. o leme

kemenion tartia vala magat · Smikoron a Nek
tarius konstancinapoli pispok / eh velagbol kih
mult volna / es pispoknek valaztasara Igíekoz
nenek / az Arkadius paran⌊olattiabol / eh kri
sostomos lanos Antíokhíabol · Constancinap-
olba hiuattatek / es akarattia nekwl / ot ualo
píspokke tetetek ⌊kih azonnal / az egihazi nepe
knek eletít / meg akaruan iobbitaní : mindiník
nek giwlosegeben esek / kik otet mikepen hara
gos embort / es keuelt el tauoztatuan · mindono-
knek ragalmaziak uala otet / ielosben hogi / sín
kit az o Aztalara nem hy uala / ezt kegig ahra
tezí uala · mert a nagi zenuedetossegert · mínd
feíet · smínd giomrat igen failalia vala · nagi gi
akorta ⌊a kosseg kegig · igen zereti uala / e No
mos zent embort / az o predikacioiaert / meliet
tezon uala a zent egihaznal / nem gondoluã
azokal / a mit az o Irigi / reiaía zolnak valah
⌊ah zegenioknek mindon zwksegoket / meg zol
galtattía vala / Ispotaliokat nekiok rakatuã
es a pispoki iouedelombol / a zegeni koroknak
gongiokat / zeretettel viseluen · Segi napon ame[1]
mikoron a zent pal epistolait · magiaraznaia
Ima⌊agot ton az vristenhoz · hogi az o leuele
iben / adna neki telies ertelmet · kinek azonnal
zent pal / meg ielonek · sezt monda / en sem erto
ttem kwlomben / az en leueleimet / mint lgaz
teh / smeg ⌊okoluan otet / el enízek elole ⌊kit az o
probus neuú Notariosa / iol lat vala / kih ahkorõ
az o magiaraztiat iría uala / es a zent pal Ap
ostolnak latasabol / ígen rezket vala / kinek eh
zent lanos / meg profetala / hogi vtanna / o lenne

[1] Az *a*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.

konſtantinapoliba piſpök nagi ſok Baboruſa
got zenuede/eh nomos kriſoſtomos Jambor es
zent piſpök mert ellene tamazta prédig a za
zartſa azazne azzentes/az Jgasſagaert/ſmi
toron a me egizer/a azazar/Bazara kiáltotte
volna/eÿel a poganokat Bogi veiaia giutan
aiak/fel fegiuerkedet angialoknak ſeregeie
lonek o ellenek/kik meg jeduen/mind el futan
ak/es igi eh kepen otalmazak meg otet zinte
keuzer az angialok/vegezettre az arrionos
eretnekeknek tanaiabol a azazar/zanki vete
e nomſ zent piſpökot/de a nep mikoron lat
ta uolna/az o aztatlanſagat/ſhogi ilien ze
nt embör volna/meg ozla/kit Baluan. a za
zar/feduen ezen Bogi meg vinanak az o ne
peuel/ah kolleg/meg hattra Bozata zent Ja
noſtnagian exquel/ſah kolleg egy zöuetne
kotel eleiben menuen/nagi kiztoſſeguel/de
Bozak a varoſba/ſmitoron nem akarna/ah
piſpoki zeegbe ſoha nimar ~~nem akar~~ volne
de azt/mint egi zegemi pap ugi elmie/a nep
eknek/ſok kompygeſokuel meg gizgettetuen
iſmeeg ugi/ileh az o zekiben/es ugi kezde pr
edikallani/mint igaz armak elotte/oli nagi
Jgaſſag zeretp embör vala/Bogi minde a za
zart/ſminde az o feleſeget/ſegieb nagi vrak
at/az o fogiattozaſokert/igen kemenön me
gh fogta uala feddi/kÿert nagi gÿülöſegeb
vala/minek okaert a azazarral meg maſzer
zanki vettetek/kit az Jnocentius papa me
gh galuan/igen nehezen veue xſ 8 matot te
uen/meg hiua ez aztatlan emböt/a zanki

konstancinapoliba pispǫk ⌊nagi sok haborusagot zenuede / eh nǫmǫs krisostomos lambor / es zent pispǫk / mert ellene tamazta ǫrdǫg / a ⌊a zart / sa ⌊azarne azzontes / az Igassagaert ⌊smi koron a me egizer / a ⌊azar / hazara kẅldǫtte volna / eȳel a poganokat / hogi reíaía giutan aiak / fel fegiuerkǫdǫt Angíaloknak serege / ie lǫnek ǫ ellenǫk ⌊kjk meg yeduen : mind el futanak . es ígi eh keppen otalmazak meg ǫtet / zínte kecczer az Angialok . vegezettre az Arríanos eretnekǫknek tanaL abol a ⌊azar / zanki vete e nǫmǫs zent pispǫkǫt / de a Nep mikoron lat ta uolna / az ǫ Artatlansagat / shogi ílíen ze nt embǫr volna / meg ozla / kít haluan . a ⌊a zar . feluen ezǫn hogí meg vínanak az ǫ ne peuel / ah kosseg · meg hattra hozata zent la nost / ugían erǫuel / sah kǫsseg egǫ zǫuetnekǫkel eleiben menuen / nagí tiztǫsseguel beh hozak a varosba ⌊smikoron nem akarna / ah pispǫki zeegbe soha immar <nem aka> wlníe de ⌊ak / mint egí zegení pap ugí elnie / a Nep eknek / sok kǫníǫrgesǫkuel meg giǫzettetuen ismeeg ugi ileh az ǫ zekiben / es ugi kezde pr edíkallaní mínt igaz annak elǫtte / olí nagí Igassag zeretǫ embǫr vala / hogí mínd a ⌊a zart / smind az ǫ feleseget / segíeb nagi vrak at · az ǫ fogiatkozasokert / ígen kemeníǫn me gh <fogta> feddi[1] uala ⌊kȳert nagi gíúlǫsegbeh vala / minek okaert a ⌊azarral meg maszer zanki vettetek / kít az Innocencius papa me gh haluan / igen nehezen veue / es Sinatot te uen / meg hiua ez Artatlan embǫrt / a zanki

[1] A betoldójel az áthúzott szó helyére utalja a *feddi* szót.

veteſből es zebiben vóltete tih meg teruen
az vton meg monda az ő tih mulasanakth
napiat ſmínek elotte beh futna konſtantína
poliba az vton a farazagbol meg torúlaſke
uesnapoknak utanna tih mínlek ez vilagbol
ſazomal nagi toh eſő leuen konſtantínapoln
ak es videnenek eletet mínd el vezte ſa zazar
ne azzom es tizenkilenczed napon az ő hala
lanak utama tih mulek ez vilagbol ſmínd
a keep ezt kezde mondamía hogi az veiſten
mínd ezőket ez ártatlan zent embőrenek ha
moſſan valo momorgataſaert mívelte vol
na a zazarnak kiſſebik fía a teodoſíuſ eh
nomoſ zent doktornak es piſpoknek teſtet el
ki aſatuan a meli faluban el temettek vala
konſtantínapoliba hoza ſnagi tiztoſſeggelúz
ő eghazaban el temete. vronknak zileteſeu
tan. mikoron harom zaz ſnioltzuan ezten
ben ienanak bodog azzon hauanak elotteh
hatod nappal. miſdupzitenknek tiztoſſegere. dm

az Alamoſnas zek Janoſtol valo

Alamoſnas zent Janoſ alexandriabam
patriarka vala ſnagi zent lambor. valah
egi eyel mikoron Jmatkozneiek nagi ditat
oſſaggal. kata egi zepſeghio leant elotte m
egh allami ſtahat elaȝ fah kozorrio nagion fe
leben meli zizet latuan eh zent embore eh
uedalkozek raita es meg kerde ȝtet tih volin
ſamaz azt monda en vagiok tih az elȝ iſte
nek fía at Memorzaybol eh foldre hoztam ha

az ergalmaſſag

vetesbǫl / es zekiben ẃltete / kih meg teruen
az vton meg monda az ǫ kih mulasanakh
napiat / sminek elǫtte beh lutna konstancína-
poliba : az vton a fara⌊agbol meg korúla / ske
ues napoknak utanna / kih mẃlek ez vilagbol
⌊sazonnal nagi kǫh esǫ leuen / konstãcínapoln
ak / es videkenek eletet / mind el vezte / sa ⌊azar
ne Azzoni es / tizenkilenczed napon[1] / az ǫ hala
lanak utanna kih mulek ez vilagbol · s mínd
a Neep ezt kezde mondanía / hogi az vristen
mínd ezǫket / ez Artatlan zent Embǫrnek ha
mossan valo níomorgatasaert · míuelte vol
na a ⌊azarnak kissebik fỹa / a Teodosíus / eh
nǫmǫs zent doktornak / es pispǫknek testet / el
ki asatuan / a meli faluban el temettek vala
konstancinapoliba hoza · snagi tiztǫsseggel / az
ǫ egihazaban / el temete · vronknak ziletese / u
tan · mikoron harom zaz / sniolczuan eztendǫ
ben irnanak / Bodog azzon hauanak elǫtteh
hatod nappal / mi Idǫzitenknek tiztǫssegere · Aḿ

Az Alamosnas zẽt Ianosrol valo
tanusag es tǫrlitǫt ⌊Iras

Alamosnas zent Ianos / Alexandriaban
patriarka vala : snagi zent Iambor · valah
Egi cỹel mikoron Imatkozneiek / nagi Aitat-
ossaggal · lata egi zepseghẅ leant elǫtte / m
egh allaní · stahat olaỹ fah kozorẅ / uagion fe
ieben ⌊meli zízet latuan eh zent embǫr / elh
⌊udalkozek raita / es meg kerde ǫtet / kih volna[2]
samaz azt monda / en vagiok ⌊az ergalmassag[3] · kih az elǫ istẽ
nek fỹat / Meniǫrzagbol eh fǫldre hoztam / ha

[1] A szóeleji *n* a szó fölé van beszúrva.
[2] Az *a* betoldójellel a szó fölé van beszúrva.
[3] E két szó a lap aljára van írva. Helyét betoldójel jelzi.

engemet tegiſvol vezni tet ſen dolgod, ſezt meg
monduan el emizek elole: ſmeg erte hozi az olai
on ergalmaſſagnak dolga ertetneiek ja kapſag
tol fogua, oli ergalmaſ tezde lemi, hogi eleimon
nak. az az, Alamiſnaſ ſanoſnak neueztetneiek. S
mind ſeh giúuuen, az o zolgait monda netik me
mmetek elhia vaxoſ zerte ſuegietek [illegible]gestomla
az en vraimnak o neuoket, mind egi[illegible]ta mazok
mikoron nem erteneiek, kikrol mondanaia, a kik
et thvv zegemiknek hitek, ezoket en vraimnak re
ſzegitoknek mondom, meat ezek bizom, meg ſegi
ſetnek minket, ſnetentis, adhattiak a memoriaz ag
otzakaruan agiob emboroket es, az ergalmaſſa
gnak dolgaira vomia, zotta vala imezoket mon
daniia. Egizer a zegemiok tih roluen a kapra ke
zdenek az Alamiſnas emboroknol zollama. ſa yok
ol iot momak vala, a gonozoket kegig gonoztis
vala egi vamoſ neuú petek. tih igen bazdag, es
hatalmaſ uala, de igen ergalmatlan a zegemiok
hez. mert az o hazahoz memp zegemioket, nagi har
aggal el vizi uala, ugian yrtesſong ſmikoron ſmtih
nem ſaettetek volna, a zegemiok kezzvl. kinek al
amoſnat adot uolna, monda az egik, mit attok en
netomſen ez mai napon, o tole Alamiſnat vezok
ſmeg zerzoduen velok el hazahoz mene. vamoſ p
eternek ſot tezde allani, azon tezde haza iouen, pe
ter wr, alamiſnat tezde tole termé, ſmikoron kou
it nem lelt volna, kiuel a zegent meg hagita
naia vtama uizon vala zolgaia, egi koſar tole
temeret, ſegitet hozaia hagita, ſamaz fel ragad
uan, tarſihoz futa, vele ſmeg monda, hogi o mon
dezebol vette uolna, az egi kfles temeret, ket nap
nak utama hallatra koruula vamoſ peter, es vit

engǫmet kegíǫswl vezh / íol lezǫn dolgod . sezt meg
monduan el enizek elǫle : smeg erte hogi / az olai
on / Ergalmassagnak dolga ertetneiek ⌊a Napsag
tol fogua / oli ergalmas kezde lenní / hogí eleímon
nak · az az · Alamisnas ſanosnak neueztetneíek · S
mínd beh gíútuen / az ǫ zolgaít monda nekik / me
nníetǫk elh / a varos zerte / suegíetǫk Regestomba[1]
az en vraímnak ǫ neuǫket / mínd egíglen / ⌊amazok
mikoron nem erteneiek / kikrǫl mondanaía / felele[2] a kik /
et thẃ / zegenióknek hítǫk / ezǫket en vraímnak / es
segitǫ̃knek mondom / mert ezǫk / bizoní meg segel
hetnek mínket / snekǫnkis adhattíak a Menıorzag
ot ⌊akaruan egiéb embǫrǫket es / az Ergalmassa
gnak dolgaira vonnia / zokta vala imezǫket mon
danÿa . Egizer a zegeniǫk kíh ẃluen a Napra / ke
zdenek az Alamisnas embǫrǫkrǫl zollania / sa ÿokr
ol íot monnak vala / a gonozokrol kegíg gonozth
Vala egi petǫr[3] vamos neuú · kíh ígen kazdag / es
hatalmas uala / de Igen ergalmatlan a zegeníǫk
hǫz . mert az ǫ hazahoz menǫ zegeníǫket / nagí har
aggal el ẃzi uala / ugían ÿresǫn ¶smíkoron sinkih
nem lolettetǫt volna / a zegeníǫk kǫzzẃl . kinek Al
amosnat adot uolna / monda az egik / mit attok en
nekǫm sen ez mai napon ǫ tǫle Alamisnat vezǫk
smeg zerzǫduen velǫk / el hazahoz mene / vamos p
etǫrnek / sot kezde allani / azǫn kǫzbe haza íquen / pe
tǫr wr / alamisnak kezde tǫle kerníe / smikoron kǫu
et nem lelt volna / kiuel a zegent meg hagíta
naía vtanna uizǫn vala zolgaía / egí kosar kǫles
kenieret / segiket hozaia hagíta / samaz fel ragad-
uan / tarsihoz futa uele / smeg monda / hogi ǫnnǫn
kezebǫl vette uolna / az egí kǫles kenieret / ket nap-
nak utanna / halalra korúla vamos petǫr / es vít

[1] Az első betűkön tintafolt van.
[2] A szó a sor fölé van, betoldójellel, beszúrva.
[3] A betoldójel funkciója itt a két szó helyének felcserélése.

etek az vrfstemek Teteticze, ſtata nemmemw ze
relenyker, ſtahat egi mertek uagion tezoyzbenſa
3 o tet gonoſſagit, mind bele vakiak, egi felol ſmal
felol lata, zomoriw teduel nemmemw zeep feiez
embozokbet attama, mÿeit a mertetnek feleben ſi
mmit nem tehetnek vala, ſmonda egik o bozzÿok
bizom ſimmÿe mÿuen tob, ez embznek, bit ide tehe
nek, banem vak, az egi bolef benÿer, meliet az
vronk kriſtuſnak zeretetiert, bet napal emek elo
tte, akaratia nekÿl ada, bit miboron a mertekb
en teitek. Volna egi drant bezde, a binokbel miomma, ſm
ondanak azent angialok, eh petre vrnak, tegÿ
tobben valamit ez bolef kemerhoz, meit majd el
viznek ah zerelenyk, ſtel otuduan, ſmag zabad
uluan, mongia uala giakorta, ha az egi bolef ke
nÿer, bit akaratom nekÿl bagitek a zegenhozen
net baznala, ſualion mÿnet baznal, ah kÿ mÿn
don marhaiat zegemokbnek ezt ozgatia, veiſtenerth
ioh teduel, Smiboron egi napon ioſs ruhaibafel ol
tozot volna, es egi tengerbe vezot embor, kih mÿnd
on marhaiat tengerbe vezetik uala, ruhat ker
ne kezue iſtenezt bole, azonmal lab vetuen, ioh ru
hait magarol neki ada, ſamaz kegig penzon elh
ada, bit meg haluan a vamoſ petre, amera el
zomoriadek, hagi ſem ezik, ſem Izik uala, mezt go
ndoluan nem voltam en ahra, melto: hagi ah ze
gemi en zolam meg emlekezneiek, Smiboron elal
ut volna, lata vronk Jeſus, napnak mbab fenlemi
es egi kezoztot fÿie ſolot, ſtahat vaita uagionaz
gruhaia, meliet a zegemek adot uala ſmondak
neki vronk Jeſus petre mit ſiez, kih miboron ok
at meg mondotta volna, az o zomoruſaganak
felele Jdupzitenk monduan: eſmerod elÿzuhat-
lez

etek az vrístennek Iteletíre · slata neminemẃ ze
rel⌊enǫket / stahat egi mertek uagíon kezǫgben / sa
z ǫ tet gonossagit / mínd bele rakiak / egi felǫl ⌊smas
felǫl lata / zomorẃ keduel neminemẃ zeep feier
embǫrǫket allanía / mÿert a merteknek feleben si
mmít nem tehetnek vala / smonda egik ǫ kǫzzẃlǫk
bízoní simmÿe nín⌊en tǫb / ez embǫrnek / kit ide tehe
tnenk / hanem ⌊ak / az egi kǫles kenÿer / meliet az
vronk kristusnak zeretetíert / ket napal ennek elǫ
tte / akarattía nekẃl ada / kit míkoron a mertegb
en tettek volna[1] egi Arant kezde / a bínǫkel níomnía / sm
ondanak a zent Angialok / eh petǫr vrnak / tegÿ
tǫbbet · valamít ez kǫles kenierhǫz / mert maÿd el
viznek ah zerel⌊enǫk ⌊sfel o⌊uduan / smeg zabad
uluan / mongia uala giakorta / ha az egi kǫles ke
nÿer / kit akaratom nekẃl hagítek a zegenhǫzen
net haznala / sualion mínet haznal / ah kÿ mín
dǫn marhaíat zegeníǫknek oztogatía ? vrístenerth
ioh keduel ? Smíkoron egi napon ÿoh ruhaiba / fel ǫl
tǫzǫt volna / es egi tengǫrbe vezǫt embǫr / kih mínd
ǫn marhaiat tengǫrbe veztotte uala / ruhat ker
ne <kerne> istenert tǫle / azonnal leh vetuen / ÿoh ru
hait magarol neki ada / samaz kegíg penzǫn elh
ada ⌊kit meg haluan a vamos petǫr / annera el
zomorodek / hogí sem ezik / sem Izik uala ⌊ímezt go
ndoluan nem voltam en ahra melto : hogi ah ze
geni en rolam meg emlekǫzneíek ⌊Smikoron[2] elal
ut volna / lata vronk Iesust / napnak ínkab fenleni
es egi kerǫztǫt feÿe fǫlǫt · stahat raíta uagion / az
ǫ[3] ruhaia / melíet a zegennek adot uala smondah
neki vronk Iesus / petǫr mít sírz ? kih mikoron ok
at meg mondotta volna / az ǫ zomorusaganak
felele Iduǫzítenk · monduan : esmerǫd eh ez[4] ruhat

[1] A szó a sor fölé van, betoldójellel, beszúrva.
[2] Az *n* fölötti pont valószínűleg a másoló hibája.
[3] Az *ǫ* a sor ele van beszúrva.
[4] Az *ez*, betoldójellel, a sor alá van írva.

monda a vamoſ petȩr iol vram ſ fele la ſ duezit
enk im en raitam. miert nekȩm attad / Balakat
adok a te ioh akaratodnak. mert ſazem vala ſbe
ſodȩzel engȩmet, magada teruen amak vram
tezde bodogitam a zegeniſket mondua, el vriſte
Bogi adzȳg meg nem Balok mȳg ezik nem lez
ok tezzulok Zegemȫknek oztogatuan azert ȩ m
axhait, tyz gera draniat ada az ȩ Notarioſan
ak. eſ monda. Meny Jeruſalembeb eſ vegi ezond
ut magadnak de igi adom Bogi a mȳ titkot
nekȫd mondok. meg tartad. Jmez ah titok Bogy
en is el megiok veled ſazt mutatom Bogi te zelg
ad uagiok ſagi el engȩmet ot igi tereztiemek
Baxmmez penzȫn ſozogaſd azt is a zegemȫkn
ek. tik Ba non tezȫ en a poyanoknak adlath
tegȩdet el menuen azert Jeruſalembe egi ȩth
voſnek el ada ȩter ſazo arat zegemȫknek ozto
gata a Notarioſ. petȩr ve tegig mindon ala va
lo dolgot el tȩzen uala ſnagi dlazatoſſagal zo
gal vala az ȩ vranak iſtenek. ſugian Bolondn
ak velik uala ȩter de vronk Jeſus nagi gyakortah
ielȩnuen ȩ nek. nadalatoſ edȩſſegȩtuel vigaztal
ia uala ȩter tȳnek el Budoſaſan. mind a lazar
ſmind azo vduaxa rigen Bankodnak vala vai
ba Ezȫnkȫzben. Conſtantinapolibol az ȩ taxi to
zȳrl nemeliek Bȳlȳvert ah zent ſpȩdre men
uen ſaz ȩ gazdaianal zallanak ſlatuan az e
bedon elejȩben zolgalmia petȩr vrt tezden
ek igi maſnak ſugnia monduan zinte ilien te
pvȫ vald petȩr vram ſ mikoron nagi zorgalma
toſon nezneiek monda az ezik bizon a petȩr
vre de fel telȫk eſ meg tartom ȩtet tik halu
an vamoſ petȩr zȫmigiȫk veuen el futa on

monda a vamos petǫr / íol vram · sfelele lduozit
enk . ím en raítam vagion[1] míert nekǫm attad / halakat
adok a te ioh akaratodnak ⌊mert fazom vala / sbe
fǫdǫzel engǫmet / magaba teruen annak vtanna[2]
kezde bodogítaní a zegeníǫket monduā / el vristẽ
hogí adzȳg meg nem halok / mȳg egík nem lez
ǫk kozzulǫk ⌊zegeníǫknek oztogatuan azert ǫ m
arhait / tȳz gera Araníat ada / az ǫ Notaríosan
ak / es monda / Menȳ lerusalembeh / es vegi ezon / A
rut magadnak / de igi adom / hogí a mȳ títkǫt
nekǫd mondok / meg tarcad . Imez ah titok / hogȳ
en is el megiǫk veled / sazt mutatom hogi / te zolg
ad uagiok / sagí el engǫmet ot : egí kereztíennek
harmíncz penzǫn / soztogasd azt is a zegeníǫkn
ek / kit ha nem teezh / en a poganoknak adlakh
tegǫdet ⌊el menuen azert lerusalembe / egi ǫth
vǫsnek el ada ǫtet / sazo arat zegeníǫknek ozto
gata a Notarios . petǫr[3] vr kegig / míndǫn ala va
lo dolgot / el tezǫn uala ⌊snagi Alazatossagal zo
lgal vala az ǫ vranak istenert : sugían bolondn
ak velik uala ǫtet / de vronk lesus / nagi gíakortah
ielǫnuen ǫ neki / ⌊udalatos edǫssegǫkuel / vígaztal
ía uala ǫket / kínek el budosasan / mínd a ⌊azar
smínd az ǫ vduara / igen bankodnak vala <raí
ta> Ezǫnkǫzben / Constãcínapolibol / az ǫ tarsi kǫ
zzẃl / nemeliek bẃl⌊ẃert / ah zent fǫldre men
uen / saz ǫ gazdaianal zallanak ⌊slatuan az E
bedǫn eleiǫgben zolgalnía petǫr vrt / kezden
ek egi masnak sugnȳa monduan / zinte ilien ke
pẃh vala petǫr vram / smíkoron nagí zorgalma-
toson nezneiek / monda az egik / bízon a petǫr
ẃr / de fel kelǫk es meg tartom ǫtet / kit halu
an vamos petǫr / zǫmigíǫt veuen el futa on-

[1] A szó, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[2] A szóvégi *a*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[3] A szóeleji *p* javított betűnek látszik.

nan ra kapuh tarto kegig ſiket es nema vala
lak kegiel mutattiak uala neki miköron az dit
ot meg kellene mitnia. kmek e petpr yr. hogi m
eg mitnaia. az ditot nem iegiel mutata. de ugia
kezeddel paranicola. ſamaz azomal haluana3
o zouat neki felele es meg mita az ditot. ſki bolata
otet. ſimez portaxius. kezde zollania. ſmikoron m
md maian zodalkoznanak chrol. mimodon ada
tator volna meg. azolaſ o neki. monda. a ki ma
ſt foze a konihaba. tih mene es el futa de lagra
tok hogi iſtemek zolgaia ne legion. mext emek
om mikoron azt monda. miſd meg. azo zaiabol la
ng ique tih. meli az en meluemet. es fivleimet m
eg illetesottan hallek es zolhatek. Sazomal mmd
maian fel zoltdoſuen. az aztaltol vtanna futan
ak de ſogol meg nem kelhetek. ſmmd a haz belick
miert otet bolondnak veltek uala. ſkaita bozzu
sagokat tettenek vala. penitenciat tartanak. m
ert ilien zent embert tiztpſſegtel nem tartotta
nak. emek okaert. oli nagi ergalmaſ embre val
o3 dlamoſnaſ zent Janoſ hogi ſoha ſmki nem ket
o tole valamit. kmel tobbet nem adot volnaka
la nagi bekeſegpſ emberiſi. dmek mikoron. egyh
ozat. valami korsomaſ emberi meg yiron gatta
volna. ſimez kegig nagi ſivua meg panazlotta
volna. azo battianak. eh zent patriartanak. m
onda. ſkiloda mezte azo zaiat te ellenod. meg m
mia. hogi en nekom zerelmeſ fyam. hogi oli dolgot
tezek mah az emberrel. hogi mmd Alexandria
el tudalkozik kaita. ſamaz Jfyu meg orvoluen e
zen el hagia ſivaſat. kit karuan ez homoſ ze
nt Jambor monda. fyam. ha en ozam akarzle.

mic

nan / a kapuh tarto kegig / siket / es nema vala
ʟak legíel mutattiak uala neki / míkoron az Aít
ot meg kellene nítnía · kínek e petǫr vr / hogí m
eg nítnaía / az Aitot / nem iegíel mutata / de ugíã
bezeddel paranʟola / samaz azonnal haluan / az[1]
ǫ zouat neki felele / es meg níta az Aítot / ski boʟata
ǫtet ʟsímez portaríus / kezde zollanýa / smikoron m
índ níaían ʟodalkoznanak chrǫl / mímodon ada
ttatot volna / meg / azolas ǫ neki ? monda · a ki ma
st fǫze a konihaba / kíh mene / es el futa / de lassa
tok hogi istennek zolgaía ne legíǫn ? mert ennek
ǫm míkoron azt monda / nisd meg / az ǫ zaiabol la
ng iǫue kíh / meli az en níeluemet / es fẁleímet m
eg illete / sottan hallek es zolhatek ʟSazonnal mínd
níaían fel zǫkdǫsuen / az aztaltol / vtanna futan
ak · de sohol meg nem lelhetek / smínd a haz beliek
míert ǫtet bolondnak veltek uala / sraita bozzu
sagokat tettenek vala / penítencíat tartanak m
ỹert ilien zent embǫrt / tiztǫsseggel / nem tartotta
nak ʟEnnek okaert / olí nagí ergalmas embǫr vala[2]
ez Alamosnas zent lanos / hogi soha sinki / nem kert
ǫ tǫle valamít / kinel tǫbbet nem adot volna ʟva
la nagi bekesegǫs embǫris / Ameh míkoron / egỹh
ǫʟeet · valamí korʟomas embǫr / meg pirongatta
volna / símez kegig nagí sirua meg panazlotta
volna / az ǫ battianak / eh zent patriarkanak ʟm
onda · skiʟoda merte az ǫ zaiat te ellenǫd · meg ní
tnía ? hígí en nekǫm zerelmes fỹam / hogi oli dolgot
tezǫk mah az embǫrrel / hogi míndez[3] Alexandria
el ʟudalkozik raita / samaz Ifỹu meg ǫrwluen E
zǫn el hagia sirasat / kít latuan ez nǫmǫs ze
nt lambor monda / fỹam · ha en ǫʟem akarz le-
-nnie

[1] A szóvégi z a sor folé van beszúrva.
[2] A szóvégi *a* a sor folé van beszúrva.
[3] A két utolsó betű, betoldójellel, a szó folé van beszúrva.

Legi kezh mindon bozzusagotnak meeg vexeſegyen
et el zenuedeſere az vrſtenert ſazomal oda hiua
ta az embort eſ orok zabalazot ada neki ſ valak
eh dolgot hallak el amoltodanak vaita ſmeg et
et hogi ehnek mondotta oli dolgot tezok maſ az
embernek hogi mind egezh Alexandria meg vid
altozik vaita. Amen egizer mikoron nemine
mivh embor dlamoſnat kezt volna tole eſ ok pen
zt adatot volnia. ámaz tobbet varuan kezde zom
zamben otet porongatnya hogi ilien keueſet. me
kiet haluan a zolgak igen akarak verni de eh
zent patriarka monda hagiatok el otet en Ati
amfyai had mongion gonoz emberom zabadon
mert ym hatuan eztendeie uagion hogi en ab
nekel karomlottom a yoh iſtent ſeh keueſet ne
zenuednem egien el ſegi ſaak penzt gozattat
uan elorleh tetem az emberh elot. mondua tat
amet hagi egben a mnat akarz Nagi dlazat
oſit vala eh nomoſ zent patriarka mert hogi o
ſoha ne gyulne az o nagi melto ſagaba nekibet
zerzot vala zolgai kozzul ehoz. hogi tik mind
on napon azt mondanaiak neki ielenul nmeh
napon. Emlekozick meg vala mert a kopor ſoh
kezz meg ſem hogi egi napon ſe feletkezneiek elazo
halalaxol igen ditatoſ embert eſ vala mert az
Imaiagba azt irta el vitetik uala ſokzer hal
ak uala komornoki mondania eh kepen kezyn
ioh Jeſus en oztozatuan ſe zent felſegyod zolg
altatuan. kaſſok meg ki gyozettetik meg Egi
hãlala- keueſ idquel hallanak elotte mikoron egi azzo
nak mi allat nem ne mivh gonoz bint tet volnagh
egi nem merneie meg gyomia meg mond
otta volna neki fele ez dlamiſnaſ zent Ja

legí keezh mindǫn bozzusagoknak / meeg veresegǫkn-
ekis[1] el zenuedesere / az vristenert / sazonnal oda híua
ta / az embǫrt / es ǫrǫk zabaLagot ada nekí LSvalakik
eh dolgot hallak / el amolkodanak raíta / smeg ert
ek · hogi ehrǫl mondotta volna[2] oli dolgot tezǫk mah / az
embǫrrel / hogí mínd egeezh Alexandría / meg Lud
alkozik raita / **Ameh** *egízer míkoron / nemíne*
mẃh embǫr / Alamosnat kert volna tǫle / es ǫt pen
zt adatot volna neki[3] / amaz tǫbbet varuan / kezde zǫm
zǫmben ǫtet porongatnÿa / hogí ilíen keueset adot vala[4] me
liet haluan a zolgak / igen akarak verní / de eh
zent patríarka monda / hagiatok el ǫtet / en Atí
amfÿai Lhad mongion gonozt ennekǫm zabadon
mert ỳm / hatuan eztendeie uagion / hogí en a bi
nǫkel karomlottom / a ỹoh istent / seh keueset nẽ
zenuednem eh / en el ? segi saak penzt hozattat
uan elǫ / leh tetette az embǫrh elǫt · monduã LLak
annet hagí ehben / a mínet akarz LNagi Alazat
os is vala / eh nǫmǫs zent patríarka . mert hogí / ǫ
soha ne ǫrúlne / az ǫ nagi meltosagaba / nekiket
zerzǫt vala zolgai kǫzzẃl / ehǫz · hogi kik mind
ǫn napon / azt mondanaiak nekí . ielǫsẃl ínneph
napon . Emlekǫziel meg rola / mert a koporsoh
meg sem keez[5] hogi egi napon / se feletkǫzneíek el / az ǫ
halalarol · Igen Aitatos embǫr es vala / mert az
ImaLagba / giakorta el rítetik uala / sokzer hafí
ak uala komornoki mondanía / eh kepen legíǫn
ioh Iesus / en oztogatuan / te zent felsegod zolg
altatuan / lassok meg / kí giǫzettetík meg LEgí
keues *idǫuel <halalanak> halalanak*[6] elǫtte / *mikoron* egi azzo
ni allat neminemẃ gonoz bínt / tet volna Lsh
ogi nem merneíe meg gionnia / meg mond
otta volna neki / fele ez Alamísnas zent la-

[1] Az *ts*, betoldójellel, a szó felé van beszúrva.
[2] A szó, betoldójellel, a szó felé van beszúrva.
[3] A szó, betoldójellel, a szó felé van beszúrva.
[4] Az *adot vala*, betoldójellel, a szó felé van beszúrva.
[5] A szó, betoldójellel, a sor elé van beszúrva.
[6] A *halalanak* szót a másoló először tobb hibával írta le (betoldotta az első *a*-t és a *la* betüket). Majd kihúzta, s a bal margóra írta a helyes alakot.

noſ monduan ẏrò meg ptet ſ hozò peretẏt
ue emetẏm ſimadom az vriſtent exptteda
maz miert tud uala venÿa meg iea ſneki vi
ue de egi keueſ nap utan meg koruluan ez
ent patriarka eſ katuan Gogi kih mulnei
ez velagbol nagi zentúl Gozza tezróle eſ mo
nda halalat adok vram iſten tenektò meu
meg halgatal illien miaualiaſt ki kerem ah
te felſegẏſ io voltodat hogi Galalemra egÿ
penzemmel toꝑb ne maradna ſim azt eſ ahz
egyemẏknek adattatom ſnagi zentról ez uta
ti mulek eh velagbol eſ el temettetek nagi tiz
toſſeguel a koporſoba kiben amak elotte ket
riſpotot temettetot vala meli zent piſpok
nek keſtẏk ket fele valuan kozep avanh
adanak Gelt ẏ neki kih mulek eh velagbolez
Alamoſnaſ zent ſanoſ vronk zilatese utank
et zaaz ſot eztendoben mikoron venanak kÿ
3 ázzom allat kezig kih meg vet bmet pei
et alat neki atta vala nem tudua Gouate
tte ualna a leuelet igen ſiratta uala mag
at feluen azon Gogi valaki tezebe kelne ſm
eg humaiak azo bmet ſelmenue azo koꝑor
ſohiahoz ot le boruluá nagi ſiraſt ton ſazo
kÿzbe mikoron ſmki az egihazba nem volna
eh ngmoſ zent embor ki iguen a koporſobol ꝑ
atriarkai Rot Getomaba a ket piſpokel mon
da az ázzom allatnak mire Bantal meg mi
nket Jhon a leuel mnt emetẏm attad azo
nkepen ſmeg a koporſoba ſſel zakaztua a le
uelet az ázzom allat nem lele benne az obi
net Gaznem ezt lele Geliebe az en zolgam

nos monduan / ȳrd meg ǫtet / shozd peLetǫl
ue ennekǫm / simadom az vristent erǫtted / A
maz miert tud uala írnȳa / meg íra sneki vi
ue / de egi keues nap utan / meg koruluan / e z
ent patriarka / es latuan hogi kih mulneiek
ez velagbol / nagi zentúl hozza kezẃle / es mo
nda · halakat adok vram isten te nekǫd / mert
meg halgatal íllien níaualíast / ki kerem ah
te felsegǫs ío voltodat / hogi halalomra egȳ
penzǫmnel tǫǫb ne maradna / sim azt es / ah z-
egenioknek adattatom / snagi zentẃl ez utā
ki mulek eh velagbol / es el temettetek / nagí tiz
tǫsseguel a koporsoba / kiben annak elǫtte / ket
pispǫkǫt temettetǫt vala Lmeli zent pispǫkǫ-
knek testǫk · ket fele valuan / kǫzeep aranth
adanak helt ǫ neki / kih mulek eh velagbol / az
Alamosnas zent lanos · vronk ziletese utan · k
et zaaz · sǫt eztendǫben / mikoron irnanak LA
z Azzoni allat kegig · kih meg írt binet peL
et alat · nekí atta vala / nem tuduā / houa te
tte uolna a leuelet / igen sirattía uala mag
at · feluen azon · hogi valaki kezebe kelne / sm
eg tunnaiak / azǫ binet Lscl menuē az ǫ kopor
sohiahoz / ot le boruluā / nagi sirast tǫn · sazō
kǫzbe : mikoron sínki / az egihazba nem volna
eh nǫmǫs zent embǫr · ki iǫuen a koporsobol · p
atriarkai Rokhetomaba · a ket pispǫkel · mon
da az Azzoní allatnak · mire bantal meg ? mi
nket : Ihǫn a leuel · mint ennekǫm attad / azo
nkepen · smeg a koporsoba menuen[1] sfel zakaztuā / a le
uelet az Azzoni allat / nem lele benne · az ǫbi
net / hanem ezt lele heliebe / az en zolgam-

[1] A szó jelölt betoldás a sor fölött.

ett a Janos patriarkaert reá tegyétette/ és te bínak
tik latuan azegemi bínos dzsón allat nagi halak
at aduan/ az vrisstemek. Jamborúd ele/ az utasez no
mos zent Jambornak erdomeert/ veue az orok bodo
gsagot/ tik engegien nekonk is dia fyuzet kelek ám.

A zent Ignat pispoknek eletérol

Zent Ignatius. Antiokhiai pispok uala/ zent Janos apostolnak/ es Euangelistanak tanituania. es ok ki fya vala. Saq edes amia Mariaual/ zombeis volt/ s leueleket is irtanak/ egi masnak oli nagi hires vala/ eh zent Ignat pispok. Hogi meeg a nagi zent dianos doktor es/ bizonit vala/ az o mondasaual/ eh nomos zent pispok. ziakorta halja vala. az Angialoktat. enekleseket diuin me mikoro a me sokaig imattozot volna/ a kereztienségnek bebesegeert/ nem gmon magaert. de a felelmes kereztienoket mikoron a Traianos Cazar/ a zsidozmes hadbol/ haza tert volna/ es fenyegetne ie a kereztienoket/ halallal. ez nomos zent pispok eleibe mene/ es akaratia zerent/ kereztiemeth monda gmon magat. kit a Cazar. dzomal meg vasztatua azomal tyz vitezoknek adaporiz nye/ es meg hagia Romaba vitetteni/ s meg fenyegete otet hogi orozlanokal zaggaltat naya meg ot oth Smirnoion Romaba vimeiek/ az ut on leueleket Jramindon Egi hazaknak. kit hogi zvol a Romai kereztienoknek mezt ira. Kiria tol fogua Romaig nimd az oltalan allatokal viuok. ejjel napal. fogua vagiok. tyz vitezok o rizsnek kit a mi zolgalatinkert tiztse emel tsenek. de en az o gyonessagaybol imhab tanulok. o Jdusszegos oltalan allatok. meliek en reiam berattatnak. s vation mikoron lezsen. hogi

ert a lanos patríarkaert / el tǫrǫltetǫt / a te bínǫd
kit latuan a zegení binǫs Azzoni allat / nagi halak
at aduan / az vristennek · lamborẃl ele / az utã ⌊sęz nǫ
mǫs zent lambornak erdǫmeert / veue az ǫrǫk bodo
gsagot / kít engegíǫn nekǫnk is / Atía · fÿu / zẽt lelǫk Aḿ

A zent Ignat pispǫknek eleterǫl

Zent Ignacius · Antiokhiai píspǫk uala . z
zent lanos Apostolnak / es Euangelistanak
tanituania / es lǫlki fÿa vala ⌊Saz edǫs Ania Mari
aual / zǫmbeís volt / sleueleketis irtanak / egi masnak
olí nagí hírǫs vala / eh zent Ignat pispǫk / hogi meeg
a nagi zent díenǫs doktor es / bizonít vala / az ǫ mo
ndasaual ⌊eh nǫmǫs zent pispǫk giakorta halÿa
vala / az Añgialokat : eneklesǫkel díl⌊írnie az vr istent[1] ⌊mikorõ
a me sokaig ímatkozot volna / a kereztíensegnek
bekesegeert / nem ǫnnǫn magaert / de a felelmes
kereztienǫkert <mikoron> es[2] a Traianos ⌊azar / a giǫ
zǫdelmes hadbol / haza tert volna / es feníǫgetne
íe a kereztíenǫket / halallal ⌊ez nǫmǫs zent píspǫk
eleíbe mene / es akarattía zerent / kereztíennekh
monda ǫnnǫn magat · kit a ⌊azar / azonnal me
gh vasaztatuã <azonnal> tÿz vitezǫknek ada / ǫriz
nÿe / es még hagía Romaba vitettetní / smeg fení
ǫgete ǫtet hogi orozlanokal zaggattatnaÿa
meg ot ǫtet ⌊Smikoron Romaba vinneiek / az vt
on leueleket Ira / mindǫn Egihazaknak / kik kǫz
zẃl a Romai kereztienǫknek imezt ira / Síría
tol fogua / Romaig / mínd az oktalan allatokal
viuǫk / eÿel napal / fogua vagíok / tÿz vitezǫk ǫ
riznek · kik a mi zolgalatínkert tiztre emel
tetnek . de en az ǫ gonossagogbǫl inkab tanu
lok · o lduǫssegǫs oktalan allatok / meliek en re
íam bo⌊attatnak · svalion · mikoron lezon ? hogi

[1] Az *az vr istent* resz, betoldójellel, a sor fole van beszúrva
[2] Az *es*, betoldójellel, a sor fole van beszúrva

ot az en teſtemet meg ezik agiatok boranatot
emetem, mert en tudom mijs emetem illik, m
ert kezh vagiok thwzre, kereztfara izenkedet el
zaggatasra, ſmindon kenra, hat hogi meg lelh
essem, es erdemliem, az en vram Jesust kriſtust
ſmikoron azert Romaba uitetet volna, eh zent Ign
at piſpok monda a Traianos Lazar o neki Ignat ſm
ire terittetted el antiokhiat tolenk, es tetted az en
nepemet kereztienne, ennek monda a zent Ignatius
akarnam: ha tegedetis meg terithetnelek, hogi min
denkoron meg maradhatnal az vraſagba, ſmonda
a Lazar, aldozial az en Istemmnek, ſmindon papok
nak feiedelme lezh, felele zent Ignat, a te Istemnek
sem aldozom, a te meltoſagodat sem beuanom, e
nis keduem meg tehetned valamit ahmit akarſz de
soha az en akaratomat, a tiedre nem valtoztatod
sazonnal onbol kenalt botokal, mind el teretteted
azo ket vallat, es ket oldalat vas gerebemiktel zag
gattata, kiket mikoron nagi beteſeggel zenuedne
ekeuen thwzet hozattata, ſmezitelen labbal iaratta
ta raita, ſmonda zent Ignat: sem thwz sem forro
vyz embernem meg nem elthattia, vronk Jesusnak
zeretetit, ſmonda a Traianos Lazar, Mimemvo or
dogſeggtel tezed ezt: hogi ilien nagiokat zenued
uen, meag sem engedz emetem: monda zent pis
pok a kereztienek nem prdnygoſok, de thwl vattok
azok, kik a baluamiokat imadiatok, ſmonda ah
Lazar hamar, zaggaſſatok el hatatis, a vas
gerebemiktel, es azo kebeit keh tolietek souai, fe
lele e nemes zent martir, nem meltok eh ken
es kenek, a gyuendo nagi diuſegre. ſmonda a
Lazar vigietek el elolem, maſtan: ſnagi ecceſſen
meg kotozuen a tomloz fenekere boraſſatok

ǫk az en testǫmet meg ezík · agíatok boLanatot
ennekǫm / mert en tudom mŷh ennekǫm illik Lm
ert keezh vagiok / thẃzre / kereztfara izenket el
zaggatasra / smíndǫn kenra / Lak hogi meg lelh
essem / es erdǫmliem / az en vram Iesust kristust
Smíkoron azert Romaba uítetǫt volna / eh zent Ign
at pispǫk / monda a Traianos Lazar ǫ neki · Ignat sm
ire teritǫtted el · Antíokhiat tǫlǫnk ? es tetted az en
Nepemet kereztienne / kínek monda a zent Ignacius
akarnam : ha tegǫdetis meg terithetnelek · hogi min
donkoron meg maradhatnal az vrasagba Lsmonda
a Lazar / Aldozial az en Istenímnek / smindǫn papok
nak feiedelme leezh / felele zent Ignat / a te Istenídnek
sem aldozom / a te meltosagodat sem keuanom LE
n<...> velem[1] meg tehetǫd <valamit> ahmit akarz / de
soha / az en akaratomat / a tŷedre nem valtoztatod
sazonnal onbol Lenalt botokal / mínd el tǫretteteh
azǫ ket vallat / es ket oldalat / vas gerebeníǫkel zag
gattata / kiket mikoron nagi bekeseggel zenuednc
eleuen thẃzet hozattata · smezitelen labbal iarta
ta raita Lsmonda zent Ignat · sem thẃz sem forro
vŷz enbennem[2] / meg nem olthattia · vronk Iesusnak
zeretetit · smonda a Traianos Lazar / Minemẃ ǫr
dǫgsegǫkel tezǫd ezt ? hogi ilien nagiokat zenued
uen · meeg sem engecz ennekǫm ? monda e[3] zent pis
pǫk a kereztíenǫk nem ǫrdǫngǫsǫk / de thẃ vattok
azok / kik a Baluaníokat imagiatok LSmonda ah
Lazar hamar / zaggassatok el hatatis / a was
Gerebeníǫkel · es az ǫ Sebeit beh tǫlLetǫk soual . Fe
lele e nǫmǫs zent Martir LNem meltok eh keu
es kenǫk / a ŷǫuendǫ nagi diLǫsegre . Smonda a
Lazar vigietǫk el elǫlem / mastan : snagi erǫssen
meg kǫtǫzuen a Tǫmlǫcz fenekere boLassatok

[1] A *v* javított betűnek látszik.
[2] Eredetileg *embennem* volt írva, majd az *m* harmadik szárát pirossal lehúzta a scriptor.
[3] Az *e* a sor fölé, betoldójellel van beszúrva.

ſotteſ katodaba vſſetȯk. azton ßaermadnapon/oregla
nokal eteſſetȯk meg/harmad napon azert/a lazar
mind a Romai vrakal/oda giúluen/ahol az orozla
nokal meg tel uala vimia/az antiokhÿa piſpoknek
kih ßozattatek eh zent ſygnat piſpȯk/eſ ket eh oroz
lanokat boraltata a lazar ȯ reiaia/kik latuan
eh nȯmoſ arcatlan emboztnem hertelenkȯdenek
reiaia/de a zent ſygnat/mikoron ȯket ingȯrelene
ie ehre/ßogi tolȯk meg eteltetneiek/reia ßertelen
kȯdenek/ſmeg ſoitak ȯtet/de az ȯ teſtet meg nem
euek/ſol leßet reia eßȯztettek vala ȯket/kit latua
a reaianoſ lazar mind az vrakat meg zȯmȯro
dek/ſel menuen/paxanyola ßogi ßekket ßadnanak
azeknak/valakik ȯtet el akarnaiak temetni/ſahȯ
/kereztienȯk fel veuen oman/az ȯ zent teſtet/naȳ
tiztoſſaggel el temetek/ſli vronk kriſtuſ ieſuſnak
dicſeßeretih celiek orzagol/mind ȯrȯke/amen.

azent Brigida azzon eleteȳol

Brigida azzȯm/eh nȯmoſ zent zvȳz Skotiaba
veragozek/ſuſtinoſ lazar ideieben/meli zent
zvȳz/kereztien eſ nȯmoſ zvȳſektȯl tamada/m
ind gieermȯkſegetȯl fogua/zent dolgoßba fogiala
ȯmȯn magat/ſmeg kium korabanis/fel magaztala
ȯtet a/yo iſten ualda tetelnek dicſeßeuel/mikoron
a me azȯ ammia kȳoldenecie ȯtet/vaȳ giultesse/ato
ß leanȳokal az ȳnȯ teȳßȯl/ȯ ahȳmit gyȳrt valaſ
mind a zegemȯknek oztogattia vala/ſmikoron az
ȯ ammia ßek kerih vala/a mit giultȯttenek volnah
ȯ mindmiknel tobbet vizȯn uala/mikoron zvrlei
mmar ßazaſſagra akarnaiak ammia/ſȯ kezig a
zvzeſegȳt valaztotta uolna/minek utanna aſ
piſpȯknek kezen meg eſtrȯt volna/ßogi ȯrȯk zvȳ
zeſegȳt taxtana/mihelt a fah oltaȳt kezeiuelil

sottes kalodaba ỽssetǫk · ozton harmadnapon / orozla-
nokal etessetǫk meg ⌊harmad napon azert / a ⌊azár
mínd a Romai vrakal / oda giúluen / ahol az orozla-
nokal meg kel uala vinía / az Antíokhÿa pispǫknek
kih hozattatek eh zent Ignat pispǫk / es ket eh oroz
lanokat bo⌊attata a ⌊azar ǫ reiaía ⌊kik latuan
eh nǫmǫs Artatlan embǫrt / nem hertelenkǫdenek
reiaia / de a zent Ignat / mikoron ǫket íngǫrlene
ie ehre / hogi tǫlǫk meg etettetneiek / reia hertelen
kǫdenek · smeg foitak ǫtet · de az ǫ testet meg nem
euek / iol lehet reia ehǫztettek vala ǫket ⌊kit latuã
a Traianos ⌊azar / mind az vrakal meg zǫmǫrǫ
dek / sel menuen . paran⌊ola hogi beket hadnanak
azoknak · valakik ǫtet el akarnaíak temetní · sah k
ereztienǫk fel veuen onnan / az ǫ zent testet · nag̃
tiztǫsseggel el temetek · Mi vronk kristus Iesusnak
dí⌊ǫsegere · kih eel / es orzagol / mind ǫrǫke . Amen .

A zent Brigida azzon eleterǫl

Brigida Azzoní / eh nǫmǫs zent zẃz / Skocíaba
veragozek / Iustinos ⌊azar ideieben ⌊meli zent
zẃz / kereztien es nǫmǫs zẃhlektǫl tamada / m
índ giermǫksegetǫl fogua / zent dolgogba foglala
ǫnnǫn magat · smég ki⌊in korabanis / fel magaztala
otet a ỹo isten ⌊uda tetelnek di⌊ǫsegeuel ⌊mikoron
ame az ǫ Annia kẃldeneie ǫtet / vaỹ giutesre / a tǫ
b leaniokal az ỹnǫ teỹbǫl · ǫ ah mit gỹẃt valah
mind a zegeníǫknek oztogattia vala / smikoron az
ǫ Annia beh kerih vala / a mit giútǫttenek volnah
ǫ míndiniknel tǫbbet vizǫn uala ⌊Mikoron zẃlei
ímmar hazassagra akarnaiak Annía / sǫ kegíg a
zwzesegǫt valaztotta uolna / mínek utanna ah
pispǫknek kezen meg eskẃt volna / hogi ǫrǫk zẃ
zesegǫt tartana / mihelt a fah oltart kezeiuel / il

lete/ az ꝓ zentegenek bizonſagara/ azonnal me
gh zoldvole/ ſminde ez mai napeg zoldon alh/ meli
tudat latuan azꝓ zilei/ vriſtremek aianlak etet
ſmikoron egri napon/ azꝓ akratoi/ buzat akratnanᵈ
nagi zapor eſo tezde leſz zakadma/ eh zent zvzh
Jmalagaual azꝓ vetese ſoloſt/ meg taxta/ az eſ
ſet/ eſ tporſtormul/ minde el azlala a ſoldet/ dea
zꝓ vetese/ eggzzen/ eſ zarazon maxada/ a vizet e
nemoſ zvz/ ſerre ualtoztata/ a tpuet tegnᵍ ſoũ
azꝓ malagaual/ ꝺmeh egizec mikoron/ egi ew
ei vad tan zolot volna az oſgaira/ veronk Jeſuſ
nak neueuel/ amaza meg zelde etet/ Bogi mjg eleh
minde azſgokal latek/ mint egi toſ/ velok megion va
la a mezore/ ſvelok iph vala Baza/ mint egi ereſt
prizpiokſame mikoron tilenez fiefjak/ egi embpen
et Balalaxa iarnanak/ ſez nemoſ zvz zent Brigid
anak/ ſbive let volna benne/ zola velokſlatua Boj
az ꝓ gonoz temeni akaratiokat el kem Baithatn
aia/ a gonoz igiekpzetreol/ imalagot tpn vrhozſß
ogi ellent tartana a zent felsege/ azꝓ gonoſſagok
nak/ mikoron Bazeyboł tih moultanak volna/ Bogi
az embpt meg pliek/ igaz olian tepio ielenek el
tok/ mint akit meg akarnak vala plm kit min
el vagdaluan/ alitak Bogi/ azt pltak volna meg
bive zandoztatak vala/ ſnagi prpmmel Bazokhoz te
tenek/ de mikoron lattak volna Bogi elne meeg
akit pk meg akarnak vala ~~meg~~ plm/ tpreſſelme
ſſegre moduan/ a zent zvzbez menenek/ eſ ter
dore eſuen/ elotte/ meg tpuetek eſ pemiteiat ta
rtanak azꝓ gonoz akaratiokrol/ Bnagi ſok tpb
egieb ludatakliſ fenlek/ e zent Brigida: ielenen
Bogi minde vronk Jeſuſ/ Bminde a Bodog zvz ma-

lete / az ǫ zenLegenek bízonsagara / azonnal me
gh zǫldwle / smínd ez mai napeg zǫldǫn alh Lmeli
Ludat latuan az ǫ zilei / vristennek aianlak ǫtet
Smikoron egi napon / az ǫ Aratoi / Buzat Aratnanak[1]
nagi zapor esǫ kezde leh zakadnía / eh zent zwzh
ImaLagaual az ǫ vetese fǫlǫt / meg tarta / az es
set / es kǫrǫskǫrniul · mind el azlala a fǫldet / de a
zǫ vetese : egezzen / es zarazon marada / a vizet e
nǫmǫs zwz · serre ualtoztata / a kǫuet kegíg soua[2]
az ǫ imaLagaual LAmeh egizer mikoron · egi Erd
ei vad kan / zokot volna az ǫ Ihaíra / vronk Iesus
nak neueuel / annera meg zeledite[3] ǫtet : hogi mÿg elch
mínd az Ihokal lakek / mint egi kos / velok megiǫn va
la a mezǫre : svelǫk iǫh vala haza / mínt egi ǫrǫk
ǫrizǫiǫk ¶Ame mikoron kilencz firfÿak / egi embǫrn
ek halalara iarnanak / sez nǫmǫs zwz zent Brigid
anak / hire let volna benne · zola velǫk Lslatuã hog
az ǫ gonoz kemeni akarattiokat el Nem haíthatn
aia / a gonoz igiekǫzettrǫl · imaLagot tǫn vrhoz / h
ogi ellent tartana o zent felsege / az ǫ gonossagok
nak · míkoron hazogbol kih índultanak volna / hog
az embǫrt meg ǫliek · igaz olian kepw ielǫnek elǫ
ttǫk / mínt akit meg akarnak vala ǫlní kit mind[4]
el vagdaluan : alitak hogi / azt ǫltek volna még
kire zandokoztak vala / snagi ǫrǫmmel hazokhoz te
renek / de mikoron lattak volna / hogi elne meeg
a kit ǫk meg akarnak vala <meg> ǫlni / tǫredelme
ssegre[5] induluan / a zent zwzhǫz menenek / es ter
dǫkre esuen / elǫtte Lmeg kǫuetek es penitẽciat ta
rtanak az ǫ gonoz akarattiokrol / Snagi sok tǫb
egíeb Ludakalis fenlek / e zent Brigida : ielǫsben
hogi mind vronk Iesus / Smind a Bodog zwz Ma-

[1] A *k*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] Az *a*, betoldójellel, a szó fölé van beszúrva.
[3] A másoló a második *e*-t javította és az *it* betűket a sor fölé szúrta be.
[4] A szóvégi *d* a sor fölé, betoldójellel van beszúrva.
[5] A *d* javított betű.

via meg vigaztaluan ȳtet cudalatos lelki edeſſegȳbel
miert Kegi.ȳ es az vronk Jeſus kermaßoz magi ata
toſſagual ſazȳ zent ammanak keſeruöſegehez tiu
alt keppen valo ſmaragotalazotrol mindȳn nap
on ſiroua emlekezuen a zegemȳtnek ech zent ki
zida es druatnak kegiȳs ammik uala nagi alaz
atos. Mertekletes vala mindȳn holgaiban tiztaz e
merȳſes ezt elkeruliue. Ezȳz vala ſmindȳn ioza
gotal fenluen gierekia zentolo Bodogania nap
ian. nagi Bodogȳl meg ada lelket vriſtemek ſu
eue az ereȳk Bodogſagot kit engegiȳn netonk iſ
ten fiaual es zent lelȳk. amen. Jeſu kegiȳn. +

Gierekia zentolo bodog azzon na piara uala tanuſaz Jhū Maria

Az ſ bodog zuz Marianak tiztuſaſa napia
az ȳ toruenmek magia zerent vronk Jeſus
nak zileteſe utan. Kegiuen napon lon mezt
ȳ toruenbe az vriſten meg parazuolta uala. Moi
ſes profetanak Zaia altal iſogi valameli azzom
allat fizſuttol fiat fogadna es zuolne. embȳrȳk
net taxſaſagaban ſeet napegȳne lemerezȳk te
gig beh teluen. ha akarnaia hazabol kih mehet
ne embȳrȳk tȳzze. ech maga haz nmȳ hazom n
apig meg az utan. egihazȳ neh mehetne de
a ſogi a kegiuen nap. beh telneiek ezton egih
azȳz meme es a giermȳtȳk diandekotalaſa te
mplomba fel vimeie. ha kegig leanzȳk zuol va
la. ſeet ſmeh napegȳ kegiuen napig nem me
het vala egihazȳ. ezt kegig ahra parazuolt
ah vala az edȳſ Iſten. ſogi mikepen a lelȳk neg
iuen napon a teſtnek fogzontataſa utan. teiom
mtetuen es a teſtnek temyldmaba ȳntetuen. m

ria · meg vigaztaluan ǫtet cudalatos lǫlki edǫssegǫkel
miert hogi / ǫ es az vronk Iesus kenniahoz / nagi Aita
tossagual vala[1] / sazǫ zent Annianak keserẃsegehǫz / kiu
alt keppen valo Imaꞁagokal / azokrol mindǫn nap
on sirua emlekǫzuen / A zegeníǫknek / eh zent Bri
gida es Aruaknak · kegíǫs Anniok uala / nagi Alaz
atos ꞁMertekletǫs vala mindǫn dolgaiban ꞁtízta ze
mermǫs / es ert elkẃlꞁẃ · zẃz vala · smíndǫhn ioza
gokal fenluen / giertía zentǫlǫ Bodogania nap
ian · nagi bodogẃl meg ada lǫlket vristennek / su
eue az ǫrǫk Bodogsagot / kit engegiǫn nekǫnk is
Atia : fy̋u / es zent lelǫk · Amen · lgy legiǫn · + ·

Giertia zentǫlǫ bodog azzon na
piara ualo tanusag Ihǫ María

Ah bodog zwz Marianak / tiztulasa napia
az o[2] tǫruennek mogia zerent · vronk Iesus
nak ziletese utan · Nigiuen napon lǫn / mert
ǫ Tǫruenbe az vristen / meg paranꞁolta uala / Moí
ses profetanak zaia altal / hogi valameli Azzoní
allat / firfíutǫl fiat fogadna / es zẃlne · embǫrǫk
nek tarsasagaban ꞁheet napeeg / ne lenne ꞁazok ke
gíg beh teluen / ha akarnaia hazabol kih mehet
ne embǫrǫk kǫzze ꞁdeh maga harmincz harom N
apig meeg az utan / egihazba neh mehetne / de
a hogi a Niegíuen nap / beh telneiek ozton egih
azhoz menne / es a giermǫkǫt Aiandekokal / a te
mplomba fel vínneíe ꞁha kegig leanzot zẃl va
la . keet <Anneh napeeg> Negíuen napig / nem me
het vala egihazoz · ezt kegig ahra paranꞁolt
ah vala / az edǫs Isten / hogi mikepen a lelǫk Neg
íuen napon a testnek fogontatasa utan / terǫm
mtetuen / es a testnek templomaba ǫntetuen / m

[1] *A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.*
[2] Eredetileg *ǫ* betű állt itt, az alsó vonást pirossal lehúzták.

eg ſzertyztetik a teſtbȳz vala egieſ vóleſ bolezo
nkepen iſmeg kezdiuen napon / a zent egiházh
oz menuen / a lelȯt / a teſtnek ſzertelmeſſegtȯl m
eg tiſztulna / vagi lelȯt zerent zoluan paranioltak
vala azert / eh dolog / bogi meg ielentesſek mert azok a
rómaiak / bogi viteſſenek a Mennei templomba bik a
tyȝ paraniolatokat / a kegi euágeliomnak hitevel i
gieköznek meg tartania / a leanzoknak zileſeben ke
gig. tart ame Idonek kemia adatot vala reiaiok m
ert az o teſtȯt tet negiuen napon lolkoſitteſik meg
meli toruenre iol leſſen / ah bodog zvȯz Maria / mi
ert ȝizen fogatta vala az o zent ſȳat / nem vala
bvnes / de maga megis / fel akara vennie Imeg
Negi okokert elȯzer / bogi az alazatoſſag
nak peldaiat adnaia / minekont / meli alazatoſſa
ot redoſ vzenk Jeſus / omon magaiſ meg mutata ma
gaba ſok keppen / ȝvletesben / keremül / meletetesben
ah templomban / eh mai napon fel vitteteſeben / me
rt mikepen keremül akara meletetniſ meg kerȝ
tkedm. nem azert / bogi a bȳnȝȯl meg tiztulna
meliektnek o benne / keliȯt nem vala / de bogi mine
kunk az o meliſegȳl alazatoſſagat / meg mutatna
iah Chrē mongia zent Bernald doktor / o bodog zv
Maria / bizom nem zvkſeg vala tenekod / a meg tizta
laſnikent a te ſȳadnak ah keremül meletleſ / de le
ȝiah tob azzo / allatok kozot teliſegi / mikepen Mo
a te ſȳad eſegȳt lon / a tob gierm / ȯkonek. Maſod
zer / fel ueue vzenk Jeſusnak / ozent Anna / a tiztul
aſnak toruenet / bogi a toruent beh teliesitenei
kozom toruem ala ada Aluozitanknak / mag omon:
magat az o zent Annaual elȯzer
a meg tiztulaſnak toruenie ala Annak meg
mutataſara / bogi minek utanna az edoſ Iſtem
ek paranioſatit meg taxtiok / azt mongiok / meg

eg fǫrtǫztetik / a testhǫz valo egíeswlesbǫl ezǫ
nkepen ismeg Negíuen napon / a zent egihazh
oz menuen / a lelǫk : a testnek fǫrtelmessegetǫl m
eg tíztulna ⌊vagí lelǫk zerent zoluan / paran⌊oltatot[1]
vala azert / eh dolog / hogi meg ſelǫntessek / mert azok . E
rdǫmlik / hogi vitessenek a Menniei Templomba · kik a
tŷz paran⌊olatokat / a Negi Euāgelíomnak híteuel
igíekǫznek meg tartania ⌊a leanzoknak zileteseben[2] ke
gig · keet anne Idǫnek kennia adatot vala reiaiok / m
ert az ǫ testǫk / ket negíuen napon lǫlkǫsíttetík meg
meli tǫruenre iol lehet / ah Bodog zwz Maria / mi
ert zizen fogatta vala az o zent fŷat / nem vala
kǫteles · de maga meegis / fel akara vennie lmeh
Negí okokert Elǫzer · hogí az Alazatossag
nak peldaiat adnaia · minekǫnk · meli Alazatossag[3]
ot · edǫs vronk Iesus / ǫnnǫn magais · meg mutata ma
gaba sok keppen ⌊zwleteseben / kǫrniúl meteltetesében
ah Templomban / eh mai napon fel vittetteteseben / me
rt mikepen · kǫrniwl akara meteltetni / es meg kerez
tǫlkodni · nem azert / hogi a binǫgbǫl meg tíztulna
melieknek ǫ benne / helíǫk nem vala / de hogi míne
kǫnk az ǫ melisegǫs Alazatossagat · *meg mutatna*
iah ⌊chre mongia zent Bernald doktor / o Bodog zíz
Maria : bizoní nem zwkseg vala tenekǫd / a meg tizta
las · mikent a te fŷadnak ah kǫrniúl meteltetes[4] · de le
gi / ah tǫb Azzoni allatok kǫzǫt teis · egi · mikepen hoǵ
a te fŷad es / egŷk lǫn / a tǫb giermǫkǫknek kǫzotte[5] Masod
zer / fel ueue vronk Iesusnak / ǫ zent Annia / a tíztul
asnak tǫrueniet / hogi a tǫruent beh teliesítencie[6]
⌊harom tǫruení ala ada lduozitenk · mah ǫnnǫn :
magat az ǫ zent Anníaual <a iozagnak> elǫzer
a meg tiztulasnak tǫruenie ala ⌊Annak meg
mutatasara / hogi minek utanna az edǫs lstenn
ek paran⌊olatit meg tartiok / azt mongiok · meeg[7]

[1] A szóvégi *t* a szó folé van beszúrva.
[2] A *te* a szó fölé van betoldójellel beszúrva.
[3] A sorvégi *g* a szó folé van beszúrva.
[4] A szó második *t*-je a szó folé van beszúrva, s a harmadik *t* javított betű.
[5] A szó a sor folé van beszúrva.
[6] A szóvégi *e*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[7] A második *e* a szó folé van beszúrva.

is Bagi az vriſtenek meltatlan es Baznalatlan
zolgai vagyonk, masodzer ada vronk Jesus az o
zent Anniaual, masa meg valtasnak toruie
nie alah, mert a pap adzyg azzomonk Mari
anak agiermek Jesust, meg nem ada Bagy
az atiafternek Beh mutata, myg et penzt nem a
da nekiſmert vriſten: o tpuenben igi paranc
lta ualaſaz toruentis Beh akara ma vronk Je
sus teliaſitem: Bagi my es meg alaznaiok mago
nkat, miboron bineſok legyonk, harmadzer ada
vronk Jesus magat az o zent Anniaual, az ald
ozatnak toruenie alah, miboron akara a pap
nak ſoog az vriſtenek, tett galamb fiual uagi
gerlice fiual ~~akara~~ aldoznyaak, Zegenmetnek
aldozattiat ualaztua, nem a Bazdagnek: Bagi
mi es zeretnyok a zegenſegnek ſakarat zerenth
valaztanoiok azt magonknak, mikent o zent
felſege **Harmadzer**. a Bodog zuz Maria
fel menes, a tiztulaſnak toruemere, Bagi eh tor
uenBvy toruenbeh leh teretneiek, mert mikep
a vilagoſſag miboron el yoh a ſetſeg, el veezh
egyntetyen mert a bizom tiztulaſ el iot, az az
vronk Kriſtus, immar nem zuksegh, a peldazat
zerent valo tiztulaſ, **Negiedzer**, a tiztulaſnak
toruenet, fel vene azzomonk Bagi meg tanul
noiok, a lelki meg tiztulaſt, mint tellene temyk
meat a mi bineimBol, meg nem tiztulhatonk, iob
ban, mikent aldozatokkal, az az iohmuelkodetek
tel, ſielekben alaſmiſnalkodaſokal, bineinkrol va
lo ohaitaſſal, es tpnulhullataſſal, ſiztaſag tart
aſſal, fel menuen azert a templomba, az o
ſyat a papnak ada, es otet, ot penzon valta m
eg tah paytol mert az vriſtenet paranciolatta

is · hogi az vristẽnek / meltatlan es haznalatlan
zolgai uagionk ⌊masodzer ada vronk Iesus / magat[1] az ǫ
zent Anniaual . ma / a meg valtasnak tǫrue
nie alah ⌊mert a pap / adzȳg Azzoníonk Mari
anak / a giermǫk Iesust / meg nem ada / hogȳ
az Atia Istennek beh mutata / mȳg ǫt penzt nem a
da nekih / mert vristen : ǫ tǫruenben igi paran⌊o-
lta uala / sez tǫruentis ⌊Beh akara ma vronk le-
sus teliesitení · hogi mȳ es / meg alaznaiok[2] mago
nkat / mikoron binǫsǫk legiǫnk / harmadzer ada
vronk Iesus magat / az ǫ zent Anniaual / az Ald
ozatnak tǫruenie alah / míkoron akara a pap
nak / sǫǫg az vristẽnek / keet galamb fiual uagi
gerlice fíual <akara> aldoznȳaah · zegeníǫknekh
Aldozattiat ualaztuã . nem a kazdagǫket / hogí
mi es zeretnǫiǫk a zegenisegǫt / sakarat zerenth
valaztanoiok azt / magonknak . mikent ǫ zent
felsege **Harmadzer** · a bodog zwz María
fel mene / a tiztulasnak tǫrueníere / hogi eh tǫr
uenh / vȳ tǫruenbeh leh tetetneíek ⌊mert mikepẽ
a velagossag / mikoron el ȳǫh a sete⌊eg / el veezh
⌊ezǫnkepen míert a bizoni tiztulas el iǫt / az az
vronk kristus . immar nem zwkseg / a peldazat
zerent valo tiztulas ¶Negiedzer / a tiztulasnak
tǫrueníet / fel veue Azzonionk / hogi meg tanul
noíok / a lǫlki meg tiztulast / mínt kellene tennȭk
mert a mí bineingbǫl / meg nem tíztulhatonk . iob
ban . mikent aldozatokkal / az az ioh / míuelkǫdetǫk
kel . sielǫsben Alasmisnalkodasokal ⌊bjneínkrǫl va
lo ohaitassal / es kǫnuhullatassal . stiztasag tart
assal ⌊Fel Menuen azert Azzonionk[3] a Templomba / az ǫ
fȳat a papnak ada / es ǫtet · ǫt penzǫn valta m
eg ah paptol / mert az vristennek paran⌊olattía

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A harmadik *a* pacás, esetleg javított, talán *o*-nak olvasandó betű.
[3] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

zerent/Jacob tizen egi fyaitol zarmazot nemzetsegnek/elso zwlottiu meg valtatnak uala/de oszon wreg torogban/a templomba telh vala/az elso ffermek zolgalmok-mikepen hagi/a tizta lelkes oltalan allatoknak/elso zwlottiuel uagi fyaiual telh vala az vrfermek aldozmok-annak emlekezetire/hagi a jo Isten-mikoron a Sidokat kihozna/Egyptomnak fogsagabol-mindon haznal/az orszagban-mind emberseknek-s mind oltalan allatoknak elso zilottet eyel/a zent Angiala lelkia kiualmak emlekezetire meg pelda nemeli oltala allatnak elso fyat-mint a zamarsoknak egi ihon telh vala-meg valtani nemelnek elso fyat-meg kel vala plnyolt-mikepen az ebrenek-s mikoron azert Iduozitenk Jesus Judanak nemzetebol tamada-meg kelle pnekyes/zent Anniatol/s pergo a pap kezebol meg valtatnia/adanak meg emlekezetol/ket galamb fyat/vagi ket Gerlicze/th mert eh uala/ah zegenseknek aldozattia/az o fyobet/a kazdagok kegig/egi baranial tartozni vala a papnak/Nueztetik kegis eh mai zel nap

Giertia zentol bodog azzon napig

atis nuegztetik eh mai-nap mitik hagi/eh mai napon/giertiat zentol Anna zent egihaz/es egyhazi ceremoniakat/iariok a presonciot/kit Anna zent egih azbarom otaet zerzeh/Elozer hagi a hitetlenseg ot-a kereztienek kezzul kik ielenaia/mert Kegyntea Romayak/a mars isten Annianak/tizteffeg tie/kit ok februanak hinak uala/minden otodik ztendoben/egy fathiaktal/es zoruetnekkel kereuln ek uala/mind ah varos zerte/hagi az o fyaia Mars Isten kih o velekodesok zerent/hadnak Istenenek

zerent / Iacob tízen egí fÿaitol zarmazot Nemzet
egǫknek / elsǫ zẃlǫtti · meg valtatnak uala / de ozt
on / ǫreg korogban / a Templomba kelh vala / az edǫs
Istennek zolgalníok / mikepen hogi · a tizta lǫlkǫs
oktalan allatoknakis[1] / elsǫ zẃlǫttiuel uagi fÿaiual
kelh vala az vristennek Aldozniok / Annak emlek
ǫzetire / hogi a ÿo Isten / mikoron a Sídokat / kíhak
ara hozni / Egíptomnak fogsagabol · míndǫn haz
nal / az orzagban : mínd embǫrǫknek / smind okt
alan allatoknak elsǫ zilǫttet eÿel / a zent Angia
lok / a kiralinak bineert : meg ǫlek Nemeli oktalā
allatnak elsǫ fÿat / mínt a zamaroknak / egi ihon
kelh vala / meg valtani nemelnek elsǫ fÿat / meg
kel vala ǫlnÿǫk / mikepen az ebeknek · Smíkoron
azert Iduǫzitenk Iesus / Iudanak nemzetebǫl ta
mada / meg kelle ǫ nekÿ es / zent Anniatol / ǫt penzǭ
a pap kezebǫl <meg> valtatnia / Adanak meg enn
ek fǫlǫtte / keet galamb fÿat / vagi keet Gerliczeth
mert eh uala / ah zegenióknek aldozattia / az ǫ fÿ
okert a kazdagok kegig / egi barannial[2] tartoznak[3]
vala a papnak / Neueztetik kegig eh mai zēt Nap
Giertia zētǫlǫ Bodog azzoni napian[4]
akis <neueztetik eh mai Innep> miert hogi / eh mai
napon / giertiat zentǫl Anía zent egihaz / es egǫh gi
ertiakal · iariok a prosonciot / kit Ania zent egih
az harom okaert zerzeh / Elǫzer hogi a hitǫtlenseg
ǫt · a kereztienǫk kǫzzẃl kih irtanaia / mert Regǫ
nte / a Romaÿak · a Mars isten Annianak / tiztǫsseg
ere · kit ǫk februanak hinak uala / mindǫn ǫtǫdik
eztendǫben / egǫ fakliakkal / es zǫuetnekǫkel · keruln
ek uala / mind ah varos zerte / hogi az ǫ fÿa / a Mars
Isten / kih ǫ velekǫdesǫk zerent / hadnak Istene giǫz

[1] Az *is*, betoldójellel, a szó folé van beszúrva.
[2] Az *i* betű a szó folé van beszúrva.
[3] A *k*, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.
[4] Az *ia* betűkapcsolat, betoldójellel, a sor folé van beszúrva.

zyoelmet adna netik mindon ellenszegoen, szen
idoben a pluto istenmeltosit, kit ok a pallostnak fel
enenek fiznek vala, Hogi az o hallatoknak erya
lmas lelkeket nagi aldozatok teznek vala, es mid
ezzaba, egy giertiatnal, szabliatnal vigiaznak v
dla, s mjert azokat nehez el gyogyitia, azokis, ah
tikmmar, ah pogansagrol a kereztienseget te
rtenek vala, ez o teuoligo zokasokat nem hagi
attak, attiak vala el, uelok, samak okaert a Se
rgius papa vgi zerze, Hogi a kereztienek, mindo
ezt rendoben ez mai napon egy zentolt gierdiaual, m
eg kevelneiek a zenth ephezai vionk Jesus am
ianak tiztossegere. Masodzer Hogi mindon e
mbor el exteneie ch bek Hogi a bodog zvz Maria
oli fenyssoli velagos uala, es tizta a bimtol, hagy
nem lak Hogi emon mayaba nem vala bimte
ualo hallasrol de az o zeniegenek iozagra, meegh
egiebek benis, meg eltia uala, a bimet kenasagat
harmadzer, neueztetek ch mai immape azzomont
maxianak gierdiazentolo bodog azzoni napian
a lelki peldazatert Hogi meg mutattatneiek, ah
gierdiaba, mh volna vionk Jesusba, s minek kelleh
ne bennonk is lenni, mert mit eyen a [illegible] ha
rom vagion, vyuz, Beelh es thwz, ezonkepen Idvo
utenkben a vyuz, kit a zegen fergek a mehok gi
utnek, vionk Jesusnak zizei zent testet peldazya
a vyuz alat ualo Beelh, az o ortatlan zent lelket
a thwz, tegig, uagi a gierdiaban ualo velagossag
on, ertetik az o bizoni Istenszegmeat a zent Jras
mongia, Hogi a mi Istenonk meg emiszto thwzo
eldazia tenaba, az egy gierdiaual valo prosen
tio, a mi tiztulasonknak mongiat, Hogi valakik
a bunogbol tiztulnak, kik akaronk tahat legion bi
zom kitegnek, fogiok ioh miuelkodetek re magon

zǫdelmet adna nekik / míndǫn ellensegǫkǫn / sezǫn
idǫben a pluto istennekis · kit ǫk a pokloknak Ist
enenek hiznek vala / hogi az ǫ hallatioknak erga
lmas lenne / nagí aldozatot teznek uala / es mid
eczaka / egǫ giertiaknal : sfakliaknal uígíaznak v
ala ⌊smȳert azokast nehez el hagínía . azokis . ah
kik immar / ah pogansagrol a kereztíensegre te
rtenek vala / ez ǫ teuǫligǫ zokasokat nem hagi
attathattiak vala el . uelǫk ⌊sannak okaert a Se
rgius papa ugi zerze / hogi a kereztíenǫk . mindǭ
eztendǫben ez mai napon egǫ[1] zentǫlt giertíaual / m
eg kerẃlneiek / a zenth egihazat : vronk Iesus Ann
ianak tiztǫssegere . **Masodzer** hogi mindǫn E
mbǫr el ertenеie ehbǫl / hogi a bodog zẃz María
oli fenǫs · soli velagos uala / es tizta a bintǫl . hogȳ
nem ⌊ak / hogi ǫnnǫn magaba / nem vala binre
ualo hailas / de az ǫ zen⌊egenek iozaga / meegh
egiebekbenis : meg oltia uala / a bínnek keuāsagat
Harmadzer / neueztetek eh mai ínnepe . Azzoníonk
Marianak giertiazentǫlǫ Bodog azzoni napianak[2]
⌊a lǫlki peldazatert : hogi meg mutattatneiek / ah
giertiaba . mih volna vronk Iesusba ? sminek kelleh
ne bennǫnk is lenni / mert mikepen a <vȳuzba> giertiaba[3] ha
rom vagion ⌊vȳuz ⌊Beelh es ⌊thẃz · ezǫnkepen Iduǫz
itenkben a vȳuz / kit a zegen fergek a mehǫk gi
utnek · vronk Iesusnak zizei zent testet peldazȳa
⌊a vȳuz alat ualo beel / az ǫ Artatlan zent lǫlket
a Thwz · kegig · uagi a giertiaban ualo velagossag
on / ertetik · az ǫ bizoni Istensege / mert a zent Iras
mongia / hogi a mi Istenǫnk / meg emiztǫ thẃz ⌊ǫ
eldazia touaba / az egǫ giertiaual valo proson
cio / a mi tiztulasonknak mongiat / hogi valakik
a binǫgbǫl tiztulni · kih akaronk[4] · tahat legiǫn bi
zoni hitǫnk : fogiok ioh miuelkǫdetǫkre magon

[1] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[2] A *k* a sor fölé van beszúrva.
[3] A szó az áthúzott rész fölé van írva.
[4] A három szó előtti jel valószínűleg a szavak sorrendjének megváltoztatására utal, tehát: *kih akaronk tiztulni*.

at
ſinak es mindon iot nak az vriſtenre tekintue, teg
ionk mert mikeyen a gieztiamyg meg nem giuttatik nagi meg oltatik meg holt, ezonkepen a tereſtien gyr meg holtnak mondatik a yoh miuelto det
netkvl o azert dragalatos atiamfya zolgali az
ten Anmanak ba az o zent fyanak tesiueben
atai
et dni mert batalom adatot o zent azzonfagia
mindonoket Idvozitemie az aldot vr iſtentol. Ih
eli es orzagol. foldon. Memion. md gipte Amen.

zent Balaſ piſpoknek eletirolh

Ah zent Balas piſpok es martir. diokletianus cazar ideieben zenuede sebasten nevu va
rosba. kapadocianak tartomanaba. kih mikoro
a mennimdon zenuegel forlene, a kereztienok otet va
laztak piſpoke. de mikoron igen nagion haborgatta
naia a cazar a kereztienoket. d mene puztaba es
Hegyes
dryeus neuu eh toligba lakek egiedul. tinek a ma
darak hordnak uala emiles a vadak. kik meg tor
ulnak vala hozzaia menuen. egeszegyt vegnek u
ala. az o adomeert. s mikoron az gyrcola feiede
lom. elettetneie ah kereztienoket. segi napon az o
vitezit vadazni. borotta volna. s a mazok. soha si
mm uadat nem keltenek volna. kezdenek ideſto
ua budosnia. a hegieken. ſtortenek hogi mikoron
a hegire mentenek volna. a hol lakik uala eh
nomos zent Balaſ piſpok. latak tahat nagi ſok
vadat giultenek. a lyk eleiben. a hol eh bodog e
mbor lakik uala. segiek sem foghatanak megh
berne. de maga meg latak a zent Balaſ piſpok
ot es haza tervuen. meg mondak noknak. eh dol
got hogi ot volna a kereztienoknek piſpoke. ah
zent Balaſ. az vr kegig ottan veiaia kriſtes para
nsolah. hogi fegua vimeiek eleiben. Gyel kegigh

k<nak>at[1] · es míndǫn iot / ⌊ak az vrístenre · tekíntue · teg
iǫnk · mert mikepen a giertía · mÿg meg nem gíuttatik / uagi meg oltatik · meg holt ⌊ezǫnkepen a kerez
tíen hÿt / meg holtnak mondatik / a ÿoh míuelkǫdet
nekẃl ⌊o azert dragalatos Atiamfÿa / zolgali az ls
ten Annianak / ha az ǫ zent fÿanak · kedüeben <aze
rt> akarz[2] elni / mert hatalom adatot / ǫ zent Azzonsaganak[3]
mindǫnǫket Iduǫziteníe / az Aldot wr Istentǫl / kih
eel / es orzagol / fǫldǫn · Menniǫn / mīd ǫrǫke · Amen

Zent Balas píspǫknek eletírolh

Ah zent Balas pispǫk / es Martir : dioklecianos
cazar ídeieben zenuede / sebasten newu va
rosba · kapadocíanak tartomaníaba ⌊kih mikorō
a me · mindǫn zen⌊egel fenlene / a kereztienok ǫtet va
laztak pispǫke / de mikoron igen nagion haborgattatnaia · a ⌊azar a kereztíenǫket / el mene puztaba / es
Argeus neuú hegiǫn[4] egi kǫligba lakek egiedẃl / kinek a ma
darak hordnak uala enni ⌊es a vadak · kik meg kor
úlnak vala hozzaía menuen / egessegǫt veeznek u
ala / az ǫ erdǫmeert · Smikoron az Agricola feiede
lǫm / ǫlettetneie ah kereztienǫket / segi napon az ǫ
vitezit uadazni / bo⌊atta volna / samazok / sohol si
mmi uadat nem leltenek volna / kezdenek idesto
ua budosnia / a hegiekǫn ⌊stǫrtenek hogi mikoron
a hegire mentenek volna / a hol lakik uala eh
nǫmǫs zent Balas pispǫk / latak tahat nagi sok
vadak giúltenek a lÿk eleiben / ahol eh bodog E
mbǫr lakik uala / segíet sem foghatanak megh
benne / de maga meg latak a zent Balas pispǫk
ǫt / es haza teruen · meg mondak vroknak / eh dol
got · hogi ot volna kereztienǫknek pispǫke / ah
zent Balas ⌊Az vr kegig ottan reiaía kẃlde ⌊spara
ncolah / hogi fogua uinneiek eleiben · Eÿel kegigh

[1] Az *at* az áthúzott rész fölé van beszúrva.
[2] A szó az áthúzott rész fölé lett beszúrva.
[3] A *nak*, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.
[4] A szó, betoldójellel, a sor fölé van beszúrva.

vronk Jesus hazom ielonek neki mtuen otet hogi
aldozatot temes o zent felsegenek tih fel beluen a
zomal meg ezte hogi vronk Jesus a mátirom sag
rol zolna sreguel miset monda smjg el vegezeh
el Jutanak a lazar vitezi es az wreg sel meneg
velek azuton miteon memermeg latua a ter
eztienek tozzvk sokan: eleiben gyulenek ielessul a
tiknek tarsagok ualasselletuen otet meg giagiul
nak uala azomal tit a vitzek a feiedelomnek p
aranicolatiabol orizet ala adanak holtze beluelg
azon naponegi azzom allat uues az o egiedlene
gi fyat eh zent balashoz tih halalahoz tozel va
la myet hogi egi hal tetem altal allot vala az
o terekan es sicuar tomiozguen eh zent pispek
net azomal meg giegita imaiagaual stomior
ge a zoh istemek eh zent balat hogi valaki met
toreka faina sazo segyeget terneich es neuet hi
naia halgyatnaia meg o zent felsege sazomal
zozat lon Memorzagbol hozzaia hogi meg hal
gattatot volna az o Imaiaga. Masod napon ke
gyg eleiben hozattatuan a feiedelom eh zent ba
last monda aldozial a Jupiter istemek. ha elmi
atarz sselele zent balas azt on nem tezem mét
o zenneg toro volt sel tarhozot orokemalieth
galuan a feiedelom az agricolaus nagi erosse
en vereitete buzgamokal saz uta tomlozbeh
tetete segi zegem ozuegi azzom allat, tinet ah
fartal egi diznoktalat el vagatta uala hozza
menuen meg panazola neki eh dolgot sah zet
balas tomiozge az vristemek hogi vigaztalnda
meg az azzom allatot sah fartal azomal meg
vues a diznoktat hoza menuen az azzom all
ates latuan hogi meg volna az o tarsa meg gr

vronk Iesus haromzer[1] ielǫnek nekí / íntuen ǫtet . hogí
Aldozatot tenne / ǫ zent felsegenek . kih fel keluen a
zonnal / meg erte hogi vronk Iesus / a Mătiromsag
rol zolna ⌊sreguel miset monda / smȳg el vegezeh
el Iutanak a ⌊azar vitezi / es az wreh . sel meneh
velǫk / az uton mikoron menne / meg latuă a ker
eztienǫk kǫzzẃl sokan : eleíben gíúlenek ⌊ielǫsúl a
kiknek korsagok uala ⌊silletuen ǫket / meg giogíul
nak uala azonnal / kit a vítezǫk a feiedelǫmnek p
aran⌊olattiabol ǫrizet ala adanak / holte keluetg
⌊Azon napon / egi Azzoní allat uíue / az ǫ egietlene
gi fyat eh zent Balashoz / kih halalahoz kǫzel va
la / mẏert hogi egi hal tetem / altal allot vala az
ǫ torkan / es sirua<n> kǫniǫrǫguen / eh zent pispǫk
nek / azonnal meg giogita íma⌊agaual ⌊skǫníǫr
ge a ȳoh istennek / eh zent Balas / hogi valakinek
torka faina / sazǫ segeL⌊eget kerneieh / es neuet hi
naia halgatnaia meg / ǫ zent felsege / sazonnal
zozat lǫn Meniǫrzagbol hozzaia / hogi meg hal
gattatot volna / az ǫ Ima⌊aga . Masod napon ke
gíg . eleiben hozattatuan a feiedelǫm / eh zent Ba
last monda . Aldozial alupiter Istennek . ha elní
akarz ⌊sfelele zent Balas / azt en nem tezǫm / mět
ǫ zen⌊eg tǫrǫ volt / sel karhozot ǫrǫke ⌊melieth
haluan a feiedelǫm / az Agrikolaus . nagí erǫss
en verettete buzganíokal / saz ută tǫmlǫczbeh
tetete ⌊segi zegeni ǫzuegi Azzoní allat / kinek ah
farkas egi diznoL⌊kaiat / el ragatta uala / hozza
menuen / meg panazola neki eh dolgot / sah zĕt
Balas kǫniǫrge az vrístennek / hogi vigaztalnaia[2]
meg az Azzoní allatot / sah farkas azonnal meg
víueh a diznoL⌊kat ⌊haza menuen az Azzoni all
at / es latuan hogi meg volna az ǫ kara / meg ǫr

[1] Az utolsó három betű, betoldójellel, a szó folé van írva.
[2] A második *i* a két *a* betű folé van írva, betoldójellel jelolve.

elat/ d temete/ mi/ vrunk krisztus/ jesusnak tizto/
segere/ tyh/ eel/ es/ orzagol/ mind/ proketrol/ orzke/ am

zent Agota azzom eleterol valo tanusag az tolki emborok nek

Zent agota azzom: katanea neuu/ var
osbol/ tamada/ nagi/ nomos/ zvoletto/
zenuedeh a maxtiromsagot/ decius/ laz
arnak/ idejeben. Quinctianos/ tizt taxtonak/ ala
ta/ tih/ a/ lazartol/ tiztul/ tartia/ uala/ sicilia/ me
li/ taxtomanba/ uala/ zent agotanak/ vaxosab
eh/ Quinctianos/ vre/ parazt/ nembol/ vala/ sigen/ bujo
es/ fosuen/ embor/ vala/ es/ baluan/ imado/ seh/ zent
agota/ azzont/ igiekozik/ vala/ meg/ fognia/ smeg/ ta
retztatuan/ egi/ fortelmes/ azzom/ allathoz/ trolde/ ho
gi/ az/ p/ gonoz/ eletu/ leamualeh/ zent/ agotanak/
kolbet/ es/ igiekozetit/ el/ teritetnaie/ a/ keretzienseg
rol/ shaitanaia/ az/ p/ Atarattiara/ hogi/ a/ Quinctian
os/ feiedelmihoz/ menne/ hazassagra/ de/ a/ zent
Agota/ mind/ a/ fempgeteseket/ smind/ az/ Igeret
ek/ meg/ utaluan/ troeh/ vala/ az/ p/ zvzesegen
ek/ meg/ maradasaban/ kit/ mikoron/ az/ tufro
isia/ mag/ ielentet/ volna/ a/ Quinctianosnak/ eh
nomos/ zent/ zivzet/ hozzaia/ utute/ ismegent/ es/ m
enda/ neki/ S/ mnemu/ nembol/ vagi/ teh/ felele/ e
zent/ zvz/ en/ nem/ vak/ hogi/ nomos/ vagiok/ deh
meg/ amak/ folotte/ iobagi/ vr/ lexma/ vagiok/ s
meeg/ emek/ folotte/ az/ edos/ krisztusnak/ zolgalo
leamia/ vagiok/ meet/ ez/ a/ nagi/ nomosseg/ zolgalma
Artatlanul/ a/ kristus/ istemek/ fvanak/ emek/ m
toron/ a/ Quinctianos/ mondanaia/ valazi/ eh/ ken
hezet/ a/ uagi/ hogi/ aldozial/ az/ istenoknek/ vagi
hogi/ kent/ zenuegi/ felele/ zent/ Agata/ mind/ thu
zre/ smindon/ kenoktra/ kez/ vagiok/ mkab/ hogy

ꝉlat / el temete / mí vronk krístus Iesusnak tíztos
segere / kÿh eel / es orzagol / mínd ǫrǫkkẃl ǫrǫke . Aṁ
zent Agota azzoní eleterǫl valo
tanusag az lǫlkí embǫrǫknek
Zent Agota azzoní : katanea neuú var
osbǫl tamada / nagi nǫmǫs zẃlektǫl
szenuedeh a Martíromsagot / decius ⌊az
arnak ideieben . Quincíanos tizt tartonak ala
tta . kih a ⌊azartol / tiztúl tartía uala Sicilíat / me
li tartomanba . uala zent Agotanak varosah
ꝉch Quíncíanos wr / parazt nembǫl vala / sígen buÿa
es fǫsuen embǫr vala / es baluan ímado / seh zenth
Agota Azzont ígíekǫzík vala meg fognia / smeg ta
rtoztatuan / egi fǫrtelmes Azzoni allathǫz kẃlde / ho
gi az ǫ gonoz eletẃ leaniual / eh zent Agotanak
lǫlket / es igiekǫzetit el terittetneie a kereztíenseg
rǫl . shaitanaia az ǫ Akarattiara / hogí A Quíncían
os feiedǫlǫmhǫz menne / hazassagra . de a zent
Agota / mind a fenǫgetesǫket / smínd az Igeret
ǫket · meg utaluan / erosh vala / az ǫ zwzesegen
ek meg maradasaban ⌊kit míkoron az Eufrod
ísía meg íelǫntǫt volna / a Quíncíanosnak ⌊ch
nǫmǫs zent zẃzet hozzaia uítete . ismegent : es m
onda neki / S minemẃ nembǫl vagi teh ? Felele e'
zent zwz / en nem ⌊ak hogi / nǫmǫs vagíok / deh
meg annak fǫlǫtte / íobagi vr leanía vagiok ⌊s
meeg ennek fǫlǫtte az edǫs kristusnak / zolgaloh
leania uagiok ⌊mert ez / a nagi Nǫmǫsseg / zolgalnía[1]
Artatlanul / a kristus istennek fÿanak / kinek mí
koron a Quincíanos mondanaia / valazi eh kettǫ
kǫzǫt / a uagi hogi aldozial az Istenǫknek / vagi
hogi kent zenuegi : felele zent Agata / mind thẃ
zre / smíndǫn kenokra / keez vagiok inkab / hogý

[1] Az utolsó három betű a margón kívül található.

nem mintzen azt temem. Hogi az predoggbet
tizthnem, kit Haluan a feiedelem. nagion ver
etete orczat, es tomlocz be vitete. Houa eh nom
o[z]vozem igen vigan, es diuekodue, magion val
mint egi vendegh segben, sehkeppen komovgessel
dianlia uala azo keſalltodaſat vriſtemek m
aſod napon, mag ki Hozattata otet a Quinciang
es a zigaxa uonattatuan, kenozia vala otet. Sm
itoron katnaia, Hogi diuekodeneiek a kenogyban
meliehen kazde kenoztatnia, es vegre el mette
te emanakinek monda, zent Agota, kialquali
aſsolbe Hagiok emboriſnem zegienled ehel me
ttem azt. a mluel amattal fel taxtattal nem g
ondolok en arual. Hogi engemet ehtpl meg foz
tak, mert Belol egezzen valom en otet, kit Halua
a feiedelem meg a tomlocz be uitete, smeg tilta
Hogi. seh emi. seh immah ne adnanak, es vruoſt Ho
zzaia neh Boiatnanak, de effeli koron, egi wenſo
ue a tomlocz ben, segi giermok, ege zovetnekotk
viuen elotte meg alla zent Agota azzom elot, smoda
mitoron a kenotat zenuedeud, ot valek en ako
ron, ſlatam Hogi ate melied meg giegiulhat, ſa
zert igtem, Hogi meg giegiulak, monda zent
Zvz. ſoha teſtemet meeg nem vruoſlottam, ſe
mek utanma ſem, mert vram uagion emekem
eh tak bezadeuelis mindenotet meg giegithat
ſmoſolioduan a ven, monda. ſe tvrde engemet
Hozzad, mert en uagiok a zent petre Apoſtol
ſoktan el emizek azo zemei dpl. ſzonnal meg
adatuan, es takellets egeſſegben leleh gmon
magat zent Agota, ſnagi Halabat ada ehrelh
az vriſtemek ſlatuan a tomlocz prizok a nagi
velazoſſagot meg yeduen, mind el futanak, ſah

nem mínt / en azt tennem · hogí az ǫrdǫgǫket
tiztǫlnem / kit haluan a feiedelǫm · nagion ver
ettete orczel / es Tǫmlǫczbe vítete / houa eh nǫm
ǫszẃz<en> ígen uigan / es díLekǫdue / megíǫn vala
mínt egí vendeegsegben Lschkepen kǫníǫrgessel
Aianlia uala / az ǫ kesalkodasat wristennek LM
asod napon / meg kí hozattata ǫtet / a Quincíanǫ
es a Ligara uonattatuan / kenǫzia vala ǫtet · Sm
ikoron latnaía / hogi diLekǫdneiek a kenǫgban
melieben kezde kenoztatnía Les vegre el mette
te onnan / kinek monda / zent Agota : Niahuali
as lǫlke hagiot embǫr : snem zegiǫnled eh / el me
ttetni azt . a míuel Aniattol fel tartattal ? nem g
ondolok en awal : hogí engǫmet ehtǫl meg foz
tal / mert belǫl egezzen vallom en ǫket Lkit haluā
a feiedelǫm / meg a Tǫmlǫczbe uitete / smeg tilta
hogi seh enni / seh ínniah ne adnanak / es vruost ho
zzaia neh boLatnanak / de effeli koron / egi wen lǫ
ue a Tǫmlǫczben / segí giermǫk / egǫ zǫvetnekǫth
viuen elǫtte / meg alla zent Agota azzoní elǫt / smöda[1]
míkoron a kenokat zenuedeed / ot valek en ako
ron / slatam hogi / á te melied meg giogiulhat / sa
zert iǫttem / hogi meg giogiLalak Lmonda e[2] zent
zẃz . soha testǫmet meeg nem vruoslottam / se
nnek utanna sem Lmert vram uagion ennekǫm
kih Lak bezedeuelís / mindǫnǫket meg giogithat
smosolioduan a ven / monda : sǫ kẃlde engǫmet[3]
hozzad / mert en uagiok a zent petǫr Apostol
sottan el enizek az ǫ zǫmei elǫl / sazonnal meg
adatuan / es tekelletǫs egessegben leleh ǫnnǫn
magat zent Agota / snagi halakat ada chrǫlh ·
az vristennek · Slatuan a Tǫmlǫcz ǫrizǫk / a nagi
velagossagot meg ỹeduen / mínd el futanak / sah

[1] A szó a jobb margóra van írva.
[2] Az *e*, betoldójellel, a szókoz folé van írva.
[3] A *t* az utolsó betú folé van írva.

tomlocz aitoiat-mitua Gazgiak. znegied naynak
vtama. ki hozata a feiedelem ch zent Agotat, es
latuan Gogi mog giogitotta volna ptet vronk
Jesus. elos lerepetet himtete el, ioh zellel, es eleue
tgrozet hamatua alaiok, mezitelen azon tezde
eh nomos gienge zizet forgattatm, stazomal na
gi fold modulas lem, smmd a vares meg yade met
a terites net sala el omla, es a quintianos feiede
lemnek tet tanaros at meg gle, tit latuan a tos
seg fel tamada a feiedelomre, es nagi fel zo ual
tezde taialtam, Gogi ezotet ah ra zenuedneich
ogi ilien hamissan giotteneie a zent Agota az
zont, smeg yeduen egi felol a quicianos, a fold
yndulastolis. a nepnek meg hasonlasan es egy
tis aiton futa altal. Gazahoz menuen, a zenth
zrozet tegig, meg a tomlotzbe vitette, meli tom
lotzbe matkozuan vhoz, Gogi el vemeie Betes
eggel az o lolket, az imaiag utan nagiot baia
luan tis mulek ez vilagbol, smiteron nemze
egi es mmd a terestienek, tih hozuan a tomlo
tzbol azo testet dragalatos tenetytel temeiek
es yy toporsoban el temetneiek. egi Jesu ielonet
Gelgombol zenalt zep fenye ruhaban. tobbel za
zad maganal bit a mat elottesoha a taxtoma
niban nem lattanak uala, tih a zent testtez m
enuen, feiesez egi maxuam tolol, zenalt tab
lat ton, tin ez iget uala, meg vena, akarath
zerent ada eh zent zwz az o eletet, a halalt
tibol tiztoltetik az vristen, es zabadulas, ez or
zagnak. smiteron a toporsot Beh tertek volna
a tob nepeket, az wris, tih angial vala, az o se
regeuel el emzek elolok. mmd a nepek net la
ttaxa, timek hire tih terulu en nem lak a tere

tǫmlǫcz aítoíat / nítua hagíak . Snegíed napnak
vtanna / ki hozata a Feiedelǫm eh zent Agotat / es
latuan hogi meg gíogította volna ǫtet vronk
Iesus . elǫs ⌊erepeket hintete el / ioh zellel / es eleuč
thẃzet haníatuã alaiok ⌊mezitelen azon kezde
eh nǫmǫs gíenge zízet forgattatní / sazonnal na
gi fǫld indulas lǫn / smínd a varos meg ŷede . mět
a keritesnek fala el omla / es a Quíncianos feíede
lomnek ket tana⌊osat meg ǫle ⌊kit latuan a kǫs
seg fel tamada a feiedelǫmre / es nagí fel zoual
kezde kaíaltani / hogi ezǫket ahra zenuedneíek / h
ogi ílien hamissan giǫttreneíe a zent Agota az
zont / smeg ŷeduen egi felǫl a Quícianos / a fǫld
Indulastolis . a nepnek meg hasonlasan es / egŷ
kis Aiton futa altal . hazahoz menuen ⌊a zenth
zẃzet kegig / meg a tǫmlǫczbe vítete . meli tǫm
lǫczbe ímatkozuan vrhoz / hogí el venneíe bekes
eggel az ǫ lǫlket / az íma⌊ag utan nagiot kaia
ltuan kih mulek ez vílagbol ⌊Smikoron nemze⌊
egí es mínd a kereztíenǫk / kih hozuan a tǫmlǫ
czbǫl az ǫ testet / dragalatos kenetǫkel kenneiek
es vŷ koporsoban el temetneiek / egi lfŷu ielǫnek
Seliǫmbǫl ⌊enalt zeep[1] feŷer ruhaban . tǫbbel za
zad maganal kit annak elǫtte / soha a tartoma
níban nem lattanak uala / kih a zent testhǫz m
enuen . feíehǫz egi maruaní kǫbǫl / ⌊enalt tab
lat tǫn ⌊kín ez igek ualanak[2] meg irua ⌊akarath
zerent ada eh zent zwz az ǫ eletet / a halalra[3]
kíbol tiztǫltetik az vristen / es zabadulas adatik[4] / ez or
zagnak / smikoron a koporsot beh tettek volna
a tǫb nepekel : az wris / kih Angial vala / az ǫ se-
regeuel · el enízek elǫlǫk / mind a Neepeknek la
ttara ⌊kjnek hire kih terúluen / nem ⌊ak a kere

[1] A második *e*, betoldójellel, a szó fölé van írva.
[2] A *-nak*, betoldójellel, az utolsó betű fölé van írva.
[3] Az utolsó *a*, betoldójellel, a szó vége fölé van írva.
[4] A szó jelölt, sor fölötti betoldás.

ztienek de meeg a poganoktol, kezdeg az o keporsoiat tiztolmia, a Quinsianos kegig miseron haz mad napon meme, a zent Agota hazat, es orok segret el fogtalnya, es kenset meg keresme, kelh vala egi haios uizon altal kelnye, smiseron a haioban vneg, keet kelh nagi csossen, kezdeh egi makrugdosnia, segig hozzaia futuan a lonak, mard osm skoga otet, samagsik adzyg rugdosa, hogi a uzzben esuen oda ueze, a masodik ez tendoben a zent Agotanak halala napian, az etna kegyyel kih a varos hoz nem mezze uagion, nagi thwzet soga vetnie, es mint egi kebol vyz ugian iog vala a varosra minden nyket meg emiztuen. Slatia ez a poganok razadat a koporlaot kiuel ah zent Agotanak koporsiat, a kereztienek beh vontak uala, sah thwz eleiben fogak harma, sazomal meg alla a thwz stouab nem meneh, zenuede kegig zent Agota Martiromsagot, vronk sasusnak zileteset utan keet zaaz otuen hazom ez tendoben sigi ueue ez nomos zwz, a Mamorzagot kit engegion netenkis. Atia syu zent kelek. Legion

zent dorothya azzonnak alol

Omeli igen zeep a tizta nemzet, az az emor a zerelette meg halhatatlan az o emlekezeti, mind isten elot, smid emberek elott Jgeket bolt halamon kirali iuia, bolieseprol zerzot konuenet negiedik rezeben meli igetben meg ielentetik, hogi a kereztien emberelnek kolkotet igen zeppe tegy, az vristusnek elotte mert nem lah egi fele zaepseggel de negi feleuel ekositi meg a lelkot elozer paradiuomi ortatlansagal mert azvzeseg az ortatlansagnak allapatiaba, oltarek az emberi termezetben, mert a zwz folabol ter

ztienǫk / de meeg a poganokes / kezdeg az ǫ kopor
soíat tíztǫlnie . a Quincianos kegig / mikoron har
mad napon menne / a zent Agota hazat / es ǫrǫk
seget el foglalnÿa / es kenꝉet meg keresníe / kelh v
ala egi haios uízǫn altal kelnÿe / smikoron a haio
ban vlneh / keet loh nagí erǫssen / kezdeh egi mast
rugdosnia / segíg hozzaia futuan / a lonak ꝉmard
osni ffoga ǫtet / samahsik adzÿg rugdosa / hogí a
uÿzben esuen oda ueze / a masodik eztendǫben a
zent Agotanak halala napian / az Etna hegÿeh
kih a varoshoz nem mezze uagion / nagí thẃzet
foga vetnie / es mint egi Sebǫs vÿz / ugian íoh vala[1]
a varosra / míndǫnǫket meg emíztuen · Slatuã ezt
a poganok ragadak a Soporlaot / kiuel ah zent
Agotanak koporsoiat / a kereztienǫk beh vontak
uala / sah thẃz eleíben fogak hannía / sazonnal
meg alla a thẃz / stouab nem meneh ꝉzenuede
kegig zent Agota Martiromsagot / vronk Iesusn
ak ziletese utan keet zaaz ǫtuen harom eztend
ǫben / sigi ueue ez Nǫmǫs zẃz / a Meniǫrzagot ꝉkit
engegíǫn nekǫnkis / Atía · Fÿu / zent lelǫk . Am̃ · Legiǫn
zent dorothÿa Azzonrol ualo p̄dika°
O meli igen zeep a tizta Nemzet / az az / emb
ǫr a zeretettel / meg halhatatlan az ǫ em
lekǫzeti / mind ísten elǫt / smi̇d embǫrǫk elǫth
ez lgeket Bǫlꝉ Salamon kiraſi iría / Bǫlꝉesegrǫl zer
zǫt kǫnuenek negíedik rezeben ꝉmeli igekben meg
ielǫntetik / hogi a kereztien embǫrǫknek lǫlkǫket
ígen zeeppe tezÿ / az vristennek elǫtte / mert nem ꝉ
ak egí fele zeepseggel / de negí feleuel / ekǫsiti meg
a lǫlkǫt ꝉelǫzer paradiꝉomi Artatlansagal / mert
azwzeseg az Artatlansagnak allapatiaba / oltat-
ek / az embǫri termezedben / mert a zẃz foldbǫl / ter

[1] A második *a* sor fölötti betoldás.

emtetek az ádám, azroz ádamtol tzomtetek a
zroz Eua ámiank mert myg elso zileink para
dicomban ymek minden zvzek ignek, azert a tiztan
elo emberec a paradicomn zeep segyt magaban va
liya sa Memiait es. mert zent Jeromos doktornak
mondasa, eh foldon testi bvn nelkvl elmie nem sy
ket de memiei elet, Angiali zeepsegelis fenlik a
tiztaemberi mert az ádam zaiu zent Janos mo
ngia minden iozagok lelki allatok de ielessen a
tiztasag Angiali dologi miert Hogi tiualk tepen
emek mjasta, Hasonlattatnak az Angialokhoz
es giozettetik meg az emberi teremezet ia tiztae
mber meeg istenj zeepsegyt es valhias lelegyben
mert istenhez es az azo zent ámiahoz, hasonla
tossa tezenik minden zvzek valanak eh fele ze
pseggyt ualh uala, zroz zent dorottia, lelkeben
azert meltan monthatiok prola az el tezdet ig
elet. e meli Jgen zeep eh zent zroz dorottia az
zon az edes istennek elotte. Melj igek. mell e

Tettyel lezen lelki tanitsagonk

Elso ahrol legion. mimodon neuekedhetik emb
a tiztasag taztasban. Hogi imtab kellemetes legi
on veritemek. felelnek ehre doktorok. sugi mon
nak Hogi miert a tiztasagnak iozaga, vgy tar
ib a testi keuansagnak giaiolosaga ellen. azert
vitezkodue a keuansagnak ellene eh tepen le
et embor kellemetes. a joh Jstemek. vamak ne
melieknek igi vitezkednek a testnek ellene. hagy
meg sem gizik a keuansagot. smagotat sem
hagiak meg gizeznye de zonetlen a vjaskodas
ban maradnak migien el tauozik tyloknak keuan
sag. ezek uezig maradoknak neuezetnek. ez
tnek cleg hogi nem vetkezenek halalos tepyen

ǫmtetek az Adam / a zwz Adamtol terǫmtetek a
zẃz Eua Aniank / mert mẏg elsǫ zileínk / para
dicomba lǫnek[1] / mind zẃzek lǫnek ⌊azert a tiztan
elǫ embǫr / a paradicomi zeepsegǫt magaban va
lẏa . sa Mennieit es . mert zent leronimos doktornak
mondasa / eh fǫldǫn testi bẃn nekẃl elnie / nem fǫ
ldi / de menniei elet ⌊Angíali zeepsegelís fenlik a
tízta embǫr / mert az Araní zaíu zent lanos mo
ngía / míndǫn íozagok lǫlkí allatok / de ielǫsben / a
tiztasag / Angiali dolog / miert hogi kiualt kepen
ennek mẏatta / hasonlattathatnak / az Angíalokhoz
es gíǫzettetík meg / az embǫri termezet ⌊a tizta e
mbǫr meeg isteni zeepsegǫt es valh / ah lelǫgben
mert ístenhǫz / es / az Azǫ zent Anníahoz / hasonla
tossa tezǫn / kik mínd zẃzek valanak / eh fele ze
psegǫt ualh uala / zwz zent dorottia / lǫlkeben
azert meltan monthatíok ǫrola / az el kezdǫt ig
eket / ǫ melí lgen zeep / eh zent / zẃz dorottía Az
zǫn / az edǫs istennek elǫtte / Melẏ igek · melle
kettǫrǫl lezǫn lǫlki tanusagonk +
Elsǫ ahrol legíǫn . mímodon neuekǫdhetík embǫ̃
a tiztasag tartasban ? hogi ínkab kellemetǫs legi
ǫn vrístennek ? Felelnek ehre doktorok / sugí mon
nak ⌊hogi míert a tíztasagnak iozaga / vẏaskod-
ik / a testi keuansagnak gíarlosaga ellen · azert
vítezkǫduẽ a keuansagnak ellene / eh kepen leh-
et embǫr kellemetǫs / a ẏoh Istennek / vannak ne
meliek / kik ígi vitezkǫdnek a testnek ellene / hogi
meg sem giǫzik a keuansagot / smagokat sem
hagiak meg giǫznẏe / de zǫnetlen a vẏaskodas
ban maradnak / miglen el tauozík tǫlǫk / a keuan
sag ⌊ezǫk uegig maradoknak neueztetnek ⌊ezǫ
knek eleg / hogi nem vetkǫznek halalos keppen

[1] A szorosan egymás mellé írt szavakat piros vonal választja el.

a teuanſagra valo eregedſnek myatta. Kemelí-
et vamak tik ugi vitezkodnek a teſti teuanſa
gnak elle hogi iol leher ſokaig vmak uele deſ
maga vegezetre ſinehezen meg gigzik a teſtpth
ſzok magokat. Zenuettetoknek mondatnak
Kemeliek ugi vitezkodnek hogi nak tvrmien
meg gigzik az o teuanſagokat, mihelign erzik ben
nok a gianlosagot, mint az eroſſ vitezok o ellen
ſegoket ezok tiztaſag taxtoknak nauezetnekim
ret mind lelkoygben ſmind teſtoygben tiztan elnek
legied rendbe vamak az oli tiztaſag taxtoktik
ugi enhitettek meg. magoggban: a teſti teuanſagok
hogi ingien ſem merezkodik a teſt gyonoſt teua
maſes mezetet veuen elrol. hogi az o teuaſagan
ak ot helie minden ezok miert mdulhatatlanok
a gyonoſagra angiali. eſt Istenoſ emboroknek ne
uezetnek, az elſo rendbeli tiztaſag taxtok, kelle
metpſok az vriſtemet. a maſ rendbeliek mkuß
tellemetpſbek a haxmadik gyaradion ualok, nag
oban, az vtolſok ugian tekelletpſkepen keduaſok a
joh Iſtenhez az vtolſo rendbeli tiztaſagot bihetik
azert dorottia azzonban mindek okaert meltan kul
de. ely Bodog azzon gauaban vronk Jeſus Koſakik
a paradiſombol o neki mikepen tiztaſagoſ legio
senek, kyß melle tumonk kelk. hogi zent dobtorok
nak mondaſok zerent hogi nagi dolgokual teheti
embor. hogi a teſti beuanſagtol meg nek gigze
tteſſek elozer hogi az ditatoſ ſi konuſkallato Im
adagalmert a Bolt mongia. Kudom hogi kvolom
ben tiztaſagot nem taxthatok, hanemha malaztot
aad az vriſten. az vriſten tegig, mind zent Jakab
apoſtol mongia ioh malaztot aad, az otet kerok
nek. Maſodzer a tiztaſag meg maxad emborben

a keuansagra valo engedesnek mÿatta / Nemelí-
ek vannak / kik ugi vitezkǫdnek / a testi keuansa
gnak ellene[1] hogi íol lehet sokaig vinak uele / deh
maga vegezetre / snehezen meg gíǫzik a testǫth
sezǫk[2] magokat meg[3] zenuettetǫknek mondatnakh
Nemelíek ugi vítezkǫdnek hogi / ⌊ak kẃnníen
meg giǫzik az ǫ keuansagokat / míhelíǫn erzik ben
nok a gíarlosagot ⌊mínt az erǫsh uítezǫk / ǫ ellen
segǫket / ezǫk tiztasag tartoknak neueztetnek / m
ert mind lǫlkǫgben / smínd testǫgben tiztan elnek
Negíed rendbe vannak / az oli tiztasag tartok / kik
ugi enhitǫttek meg · magogban : a testi keuansagot[4]
hogi ingien sem merezkǫdik / a test gonozt keua
nnía / esmeretǫt veuen ehrǫl / hogi az ǫ keuãsagan
ak ot helie nin⌊en ⌊ezǫk miert indulhatatlanok
a gonossagra / Angiali . es / Istenǫs emborǫknek ne
ueztetnek / az elsǫ rendbeli tíztasag tartok / kelle
metǫsǫk az vristennek ⌊a Mas reendbelíek ínkab
kellemetǫsbek / a Harmadík garadi⌊on ualok / nag
ioban ⌊az vtolsok ugian tekelletǫskepen keduesǫk a
ÿoh Istennek / ez vtolso rendbelí tiztasagot hihetǫk
a zent dorottia Azzonba ⌊minek okaert meltan kwl-
de · eh Bodog azzon hauaban / vronk Iesus Rosakat[5]
a paradi⌊ombol ǫ neki / míkepen tíztasagos kegiǫ
senek ⌊kÿh melle tunnonk kelh · hogi zent doktorok
nak mondasok zerent <hogi> negi dolgokual teheti
embǫr · hogi a testí keuansagtol / meg neh giǫze
ttessek / elǫzer <hogi> az Aitatos es kǫnuhullato Im
a⌊agal / mert a bǫl⌊ mongia . Tudom hogi kẃlǫm
ben tiztasagot nem tarthatok / hanemha malaztot
aad az vristen ⌊az vristen kegig / mind zent lakab
Apostol mongia / ioh malaztot aad / az ǫtet kerǫk
nek / Masodzer a tiztasag / meg marad embǫrben

[1] Az utolsó két betű a szó vége felé van írva, betoldójellel jelolve.
[2] A szóköz fölött a scriptor által áthúzott, felismerhetetlen betűk találhatók.
[3] A *meg* a sor felé van betoldójellel beszúrva.
[4] A *t* az utolsó betű felé van írva, betoldójellel jelolve.
[5] A *t* az utolsó *a* betű felé van írva, betoldójellel jelolve.

a teſtẽ ualo mómorulſag tetel, mat ugi mond ah
zent Iras, az oranak gonoſſaga, az az egi oraig va
lo mómorgataſa a teſtnek, anagi bujaſagot iſ el
feletteti embernek, ennek okaert azentek tyzyvl ah
fele tiſiteſnek idejen ki egeteſſ teth teſten, kina
jag verembe zokellot, ſi egieb rendbeli kenokat
teth ómón magan ſyzi zyztrek med, az o teſtek
et Hazmadik vruoſſag, a muntah, mert ahe
uolkodaſ es a gionigrioſeg, az az ellenſegnek fegyu
vere, ah mi lelkünk ellenſehre mongia zent Ierom
moſ doktor mindenkor tegyi valamit, kogi az ord
gg mindenha fuggalua lelkünk, Negiedik vruoſſa
gaa teſti keuanſagnak, az erzekenſegeknek meg
enyhiteſe, mert a teſti búnnek, ſegieb gonoſſagnak
is halala, a mi erzekenſegünkön iohra mi lelkünk
en mitua kelh azert a mi ablakinkat tartanonkor
zak az vronk Jeſus kemianak latasara, hallaſara,
amak melyekleſere, illeteſere, es illatoz aſara, m
ert bizoni dolog ez kogi ſimmi abar minemú kiſe
tet eſkenijſenmel iob vruoſſagonk nincen, mikep
en vronk kriſtus kemianak emlekezeti, mind ezek
ez zwz zent doctria meg tartaſ azert kogi a tizta
ſaggal veragozuan, olian vala mint a fejer Roſa
a martirom ſagert, olian mikepen a jo illatu ro
moſ piroſ roſa Masodik tanuſagonk
az o zentlegyen eletenek legyen
kih mele tumenek kelh kogi a zent doctoriah
Romai vrnak leanya vala, attianak doruſſa
manak kegig thea: ezek vala mar tiztak igyen a Romai laza
roknak myatta a kereztienek igen kaborgatt
atnak uala, s mijert eh nemoſ vr, mind fele
ſegreuel ozue, iob kereztien vala, fel uenenia
o feleſegetnek teet Leanat kik kozzvl egiknek
kriſtus, maſiknak Calixten vala, el gagia Rom

la testǫn ualo níomorusag tetel / mert ugi mond ah
zent Iras / az oranak gonossaga / az az / egi oraíg va
lo níomorgatasa a testnek / a nagi buÿasagot is el
feletteti emborrel lennek okaert a zentǫk kǫzzwl / ah
fele kisírtetnek ideien ki egetest teth testen / kih / a
ÿeg verǫmbe zǫkǫllǫt / ski egieb rendbeli kenokat
teth ǫnnǫn magan / sÿgi giǫzteek meg / az ǫ testǫk
et **Harmadík** vruossag / a munkah / mert a he
uolkodas / es a giǫniǫrwseg / az ag / ellensegnek fegiu
ere / ah mí lǫlkǫnk ellen ¶ehre mongía zent leroni
mos doktor míndonkor teegi valamit / hogí az ǫrd
ǫg mindǫnha foglalua leliǫn / Negíedik vruossa
ga a testi keuansagnak / az erzekǫnsegǫknek meg
eńhítese / mert a testí búnnek / segieb gonossagnak
ís halala / a mí erzekonsegǫnkǫn iǫh / a mi lǫlkongb
en lnítua kelh Azert[1] a mi ablakinkat tartanonk / de
lak az vronk lesus kennianak latasara / hallasarah
annak níeldǫklesere / illetesere / es illatozasara lm
ert bizoní dolog ez / hogi simmi / akar mínemw kísír
tet ellenis / ennel iob vruossagonk nínlen / míkep
en vronk kristus kennianak emlekǫzeti / mínd ezǫk
e zwz zent dorottia meg tarta lazert hogí a tizta
saggal veragozuan / olian vala mint a feÿer Rosa
a Martíromsagert / olian Mikepen a ÿo illatú nǫ
mǫs piros rosa **Masodik tanusagonk**
az ǫ zenlegǫs eleterǫl legiǫn
kih melle tunnonk kelh / hogi a zent dorottiah[2]
Romai vrnak leania vala / Attianak dorus / An
níanak kegig thea vala neuǫk[3] ezǫn idǫben a Romai laza
roknak mÿatta / akereztienǫk igen haborgatt
atnak uala / S mÿert eh nǫmǫs wr / mínd fele
segeuel ǫzue / ÿoh kereztien vala / fel ueuen / az
ǫ feleseget / es keet leaniat / kik kǫzzwl egiknek
kristen / smasiknak Calixten vala neue[4] el hagia Rom

[1] Az *A* javított betűnek látszik.
[2] *A do* és *ro* szótag az előző sor *g* betűje miatt került távol egymástól, de a scriptor összehúzta.
[3] *A vala neuǫk*, betoldójellel, a sor fölé van írva.
[4] A szó, betoldójellel, a *vala* szó alá van írva.